KONINKRIJK BELGIË

MINISTERIE VAN ECONOMISCHE ZAKEN
EN MIDDENSTAND

DIENST VOOR ALGEMENE STUDIËN EN DOCUMENTATIE

DE BELGISCHE ECONOMIE IN 1950

BRUSSEL
DRUKKERIJ FR. VAN MUYSEWINKEL
d'Anethanstraat, 23-27

1951

UDC. 338 (493) « 1950 »

VOORBERICHT

« De Belgische Economie in 1950 » is het vierde jaarboek, dat door het Ministerie van Economische Zaken en Middenstand wordt gepubliceerd.

Evenals voorgaande jaren worden in dit werk de grote lijnen van de algemene economische toestand in België belicht, een ontleding per sector bezorgd en een uiteenzetting gegeven omtrent de essentiële trekken van de economische politiek welke door de Belgische Regering werd gevoerd.

Ten einde de vergelijkbaarheid met de voorgaande jaren mogelijk te maken, werden geen belangrijke wijzigingen aan het vroeger gevolgde plan aangebracht. De groepering in hoofdstukken werd echter op een andere wijze doorgevoerd, zodat het aantal delen verhoogde.

Meestal bleef de in de hoofdstukken behandelde stof ongewijzigd.

De studie over het verkeer werd evenwel op een meer systematische wijze opgemaakt ; ook werd het plan van het hoofdstuk « Geld en Krediet » dusdanig opgesteld dat het economisch aspect van de monetaire verschijnselen beter tot zijn recht komt. Bovendien werd het hoofdstuk betreffende de internationale economische samenwerking aangevuld met een afdeling over het Schuman-plan. Het hoofdstuk « Inkomens » werd, althans wat het gedeelte der bezoldigingen betreft, in overeenstemming gebracht met het plan dat bij de ontleding van de werkgelegenheid en de werkloosheid werd gevolgd.

Het was mogelijk nieuwe statistieken in het werk op te nemen, zoals bij de analyse van de bezoldigingen, de productie en het verbruik. Toch blijven nog leemten bestaan, o. a. met betrekking tot het nationaal inkomen, waarover nog geen officiële gegevens bestaan.

Bovendien werd dit jaaroverzicht aangevuld met een trefwoordenregister, alsmede met een lijst der statistische tabellen en der grafieken.

Het Ministerie van Economische Zaken en Middenstand dankt de organismen die hun welwillende medewerking hebben verleend ; het hoopt dat « De Belgische Economie in 1950 » even gunstig zal worden onthaald als de voorgaande jaarboeken.

Brussel, 25 Augustus 1951.

INLEIDING

Het Belgische bedrijfsleven heeft in 1950 twee conjunctuurphases doorgemaakt. Tijdens het eerste halfjaar bleef de loomheid, die in 1949 werd vastgesteld, nog aanhouden, ofschoon reeds een lichte verbetering in de wereldconjunctuur tot uiting kwam. Ingevolge de gebeurtenissen in Korea kende echter tijdens het tweede halfjaar het bedrijfsleven over de ganse wereld een sterke wederopleving. Dit blijkt uit de evolutie van « Moody's » indexcijfer voor de prijzen der grondstoffen te New-York, hetwelk gestegen is van 347 einde 1949, tot 396 einde Juni en 516 einde 1950. Van het ene halfjaar tot het andere is het tempo van de prijsstijging dus meer dan verdubbeld.

Uit de vergelijking van de economische evolutie tijdens deze twee semesters kunnen leerrijke gevolgtrekkingen gemaakt worden : het is zelden voorgekomen dat een gematigde depressie zo plots en op een zo kenschetsende wijze is overgeslagen naar een snelle wederopleving ; bovendien is het een uitzondering dat deze twee phases van de conjunctuurcyclus het jaar in twee gelijke periodes verdelen en dat de verschijnselen, die het meest typerend zijn voor de « boom », naar voren zijn kunnen komen tijdens een zó korte tijdspanne, namelijk van Juni 1950 tot het einde van het jaar.

Naast deze cyclische schommelingen van internationale oorsprong, die, in 1950, het economisch leven beheersten, zijn er nog enkele punten die meer speciaal aan België eigen zijn.

Dat de wederopbloei van de productie en van de buitenlandse handel zich niet vóór de herfst op uitgesproken wijze voordeed, is gedeeltelijk te wijten aan de seizoenschommelingen, o. m. ingevolge de verlofperiode, rond het midden van het jaar. De gevolgen van deze normale seizoenbeweging zijn in 1950 evenwel scherper naar voren gekomen door de stakingen tijdens de zomermaanden.

In onderhavige inleiding wordt een overzicht gegeven van de wijze waarop een sterk geïndustrialiseerde en aan buitenlandse invloeden zeer gevoelige economie heeft gereageerd op de diverse stromingen die een periode van depressie, gevolgd door een snelle wederopleving, vergezellen.

Als men de evolutie van de Belgische economie tijdens het jaar 1950 nagaat, blijkt eens te meer hoezeer deze volkshuishouding de weerslag ondergaat van de wereldconjunctuur. Inderdaad, het relatief belang van

de binnenlandse en van de buitenlandse markt, en dienvolgens het productiepeil van de verschillende nijverheidstakken kregen in het midden van het jaar spoedig een ander uitzicht.

Om deze veranderingen nauwkeurig te kunnen interpreteren, moet een onderscheid gemaakt worden tussen de spontane reacties van de volkshuishouding en de gevolgen van de Overheidstussenkomst, die het conjunctuurverloop onvermijdelijk gemaakt heeft. Er mag nochtans niet uit het oog worden verloren dat deze twee soorten reacties doorgaans moeilijk van elkaar af te zonderen zijn. Heel wat gevolgen van de toegepaste politiek of van toestanden die tot het eerste halfjaar of zelfs tot het jaar 1949 teruggaan, bleven aanhouden, bij voorbeeld in zake woningbouw of in de textielindustrie.

I. — DE ECONOMISCHE TOESTAND IN 1950.

Om de Belgische economische politiek in 1950 te kunnen beoordelen moet rekening worden gehouden met de feiten die deze politiek hebben bepaald.

De evolutie van de prijzen, vooral van de groothandelsprijzen en van de zgn. « gevoelige » prijzen, is de meest nauwkeurige aanwijzing aangaande het conjunctuurverloop. Tijdens het eerste halfjaar was de daling van het Belgisch indexcijfer der groothandelsprijzen onbeduidend, nl. van 366 in Januari tot 365 in Juni. Eigenlijk hield de baissetendens slechts aan tot in April, waarna, onder invloed van de stijging der wereldprijzen (1), zich een licht herstel voordeed. De kleinhandelsprijzen, die minder beweeglijk zijn, bleven tot in Augustus dalen : voor de eerste zeven maanden van het jaar bedroeg de baisse 1,3 % (2).

Nochtans was de wereldconjunctuur, vooral in de Verenigde Staten, reeds verbeterd tijdens het eerste halfjaar : het « Moody »-indexcijfer der grondstoffen steeg immers van 334 in Juli 1949 tot 396 in Juni 1950,hetgeen dus een verhoging van 19 % betekent voor de meest « gevoelige » groothandelsprijzen. Deze tendens oefende evenwel bijna geen invloed op de activiteit van de Belgische sleutelindustrieën, die nog steeds de terugslag ondergingen van de muntdevaluaties, welke door de grote Europese concurrenten in September 1949 werden doorgevoerd.

Trouwens, de conjunctuurbewegingen, die door de prijzen worden weergegeven, blijven niet zonder invloed op de relatieve belangrijkheid van de binnenlandse en van de buitenlandse markt en dienvolgens ook op

(1) Zie p. 213.
(2) Zie p. 223.

het productiepeil van de verschillende industrietakken. Dat dit peil, tijdens de eerste helft van het jaar, kon gehandhaafd blijven, is te danken aan de toeneming van de binnenlandse vraag, deels als gevolg van een politiek van openbare werken en van woningbouw. Op dat ogenblik kenden de industrieën, die traditioneel voor de export werken — de textielindustrie nochtans uitgezonderd — een inzinking, terwijl een soms moeilijk door te voeren rationalisatie steeds meer noodzakelijk bleek. Pas tijdens het tweede halfjaar, en meer bepaald in September, werd de binnenlandse vraag door de beperking van het krediet geremd, terwijl de activiteit in de exportindustrieën sterk toenam.

Diverse oorzaken bemoeilijkten tijdens het eerste halfjaar de afzet van de Belgische waren op de buitenlandse markten. Het intra-Europees betalingsakkoord functionneerde op een gebrekkige wijze tijdens het dienstjaar 1949/'50 (1). Sommige landen, die nochtans over Belgische franken beschikten, zetten hun aankopen stop ; andere landen beperkten hun invoer uit België, met de bedoeling hun tegoed in Belgische franken uit te sparen. Daarenboven bemoeilijkten het herleven van de Duitse concurrentie en de steeds toenemende Franse mededinging de export van de Belgische zwaarindustrie, te meer daar het prijsverschil door de devaluaties van 1949 nog meer was toegenomen (2). Ten slotte, benadeelde de hoge kostprijs van de steenkool die nijverheidstakken, welke vooral op deze grondstof aangewezen zijn en in de eerste plaats de scheikundige nijverheid en de cokesfabrieken (3).

Zo komt het dat de productie tijdens het eerste halfjaar van 1950 niet het indexcijfer 110 te boven ging, tegen 115 tijdens de overeenkomstige periode van 1949.

De Regeringspolitiek ter bestrijding van de werkloosheid bereikte evenwel haar doel. De woningbouw en het uitvoeren van belangrijke openbare werken verschaften niet alleen werk aan de arbeiders uit het bouwbedrijf, maar ook aan die uit de bouwstoffennijverheid (4). Deze politiek bracht, tijdens het eerste kwartaal, een daling van de werkloosheid mee, daling die weldra werd gevolgd door een stabilisering en een lichte verhoging van de werkgelegenheid (5) tijdens het tweede kwartaal.

Onder de nijverheidstakken die in grote mate voor de uitvoer werken, is er een die tijdens deze periode zeer bloeiend was, nl. de textielnijverheid; daar de textielwaren de laatste waren waarvoor de invoer in Nederland werd vrijgegeven, deed zich voor deze goederen een buitengewoon

(1) Zie p. 313 (voetnota 1), 315 (voetnota 2) en 330.
(2) Zie p. 62, 69, 71 en 207.
(3) Zie p. 57 en 71.
(4) Zie p. 14, 16, 25 en 29.
(5) Zie p. 15 en 23.

hoge vraag voor (1). Terwijl de binnenlandse vraag aanhield kwamen de behoeften in Nederland de afzetmogelijkheden van deze industrie nog vergroten. Afgezien hiervan, remde de depressie niet alleen de activiteit van de exportnijverheid, maar ook die der andere industrieën ; de bedrijfstakken welke uitrustingsgoederen produceren, werden evenwel sterker beïnvloed dan die welke verbruiksgoederen voortbrengen. Einde 1949 had zich reeds een omschakeling voorgedaan in de industriële productie en wel van de kapitaalgoederen naar de verbruiksgoederen ; dezelfde tendens behield de overhand bij het begin van 1950.

Gedurende het eerste halfjaar bleef ook de activiteit van de steenkolenmijnen beneden het vooroorlogs niveau liggen, ofschoon de rendementsverhoging, welke in 1949 bereikt werd, verder toenam (2). De toestand in de ijzer- en staalnijverheid, in de metaalverwerkende nijverheid en in de glasnijverheid was ver van bevredigend.

Tijdens dezelfde periode van het jaar was de geld- en kapitaalmarkt eerder ruim en daalde de rentevoet enigszins ; bij het einde van het tweede kwartaal werden nochtans zekere tekenen van spanning merkbaar.

Er weze verder nog opgemerkt dat de meeste leningen tijdens het eerste halfjaar werden uitgeschreven en geplaatst. Het bruto-bedrag er van beliep voor het ganse jaar slechts 9,5 milliard frank, tegen 14,6 milliard in 1949.

⁂

In Juni werd de oriëntering der Belgische economie door nieuwe toestanden beïnvloed. Allereerst hebben binnenlandse politieke moeilijkheden de seizoendaling verscherpt. Vervolgens heeft de weerslag van de internationale gebeurtenissen zekere symptomen van wederopleving, die reeds duidelijk werden bij het einde van het eerste halfjaar, ten zeerste aangewakkerd.

In alle productie- en distributiephases, van de leverancier der grondstoffen tot de verbruikers van afgewerkte producten langs de tussenpersonen om, deed zich een totale wijziging voor van de politiek in zake aankoop en voorraadvorming : terwijl voorheen de vrees voor depressie en prijsdaling er toe aanzette de aankopen en de voorraden te beperken, sloeg op enkele weken deze tendens om in een hausse- en schaarstepsychose. Deze plotselinge uitzetting van de vraag werd bovendien op de wereldmarkt nog verergerd door de massale aankopen met het oog op het aanleggen van strategische voorraden.

Welnu, juist op dat ogenblik werd de productietoeneming geremd door binnenlandse politieke gebeurtenissen. Reeds in Juni liep, ingevolge

(1) Zie p. 80, 301, 311 en 338.
(2) Zie p. 53.

een staking, de textielproductie terug (1); in Juli namen de stakingsbewegingen uitbreiding om bij het einde der maand op een algemene staking uit te lopen. De wederopleving van de productie zette zich slechts langzaam door, te meer daar de haven van Antwerpen tot op 4 September lamgelegd bleef door de staking der dokwerkers. De invloed op de buitenlandse handel van de kentering in de wereldconjunctuur werd aldus met verschillende weken vertraagd.

Fataal moesten al deze omstandigheden het onevenwicht tussen een sterk toegenomen vraag en een tijdelijk beperkt goederenaanbod nog verergeren. Overal, van de producent tot de verbruiker, werden belangrijke voorraden aangelegd. Blijkbaar hebben de particuliere verbruikers hun aankopen in twee opeenvolgende stadia gedaan : eerst enkel voedingsmiddelen, daarna textielwaren en voedingsmiddelen. Van hun kant schaften de industriëlen zich belangrijke hoeveelheden grondstoffen aan. De steenkolenvoorraden, die tijdens de eerste maanden van het jaar gestegen waren ten gevolge van de depressie welke vooral de sleutelindustrieën trof, begonnen vlug te slinken.

Terzelfder tijd tekende zich een nieuwe prijsbeweging af. De Belgische economie kon, wegens haar afhankelijkheid van het buitenland in zake grondstoffen, niet aan de invloed van de algemene prijsstijging ontkomen. Van April af, was de baissetendens der groothandelsprijzen reeds omgeslagen en, van Juni af, kwam een sterke haussebeweging tot uiting met het gevolg dat het indexcijfer bij het einde van het jaar 19,9 % hoger lag dan bij het begin van 1950.

Van September af liepen de kleinhandelsprijzen vlug op ingevolge de stijging der groothandelsprijzen en de massale aankopen in het binnenland. De prijspolitiek maakte het nochtans mogelijk de kleinhandelsprijzen terug te brengen tot een niveau dat slechts 2,2 % hoger lag dan in December 1949.

Deze abnormaal hoge vraag naar verbruiksgoederen bleef evenwel niet aanhouden ; ze nam geleidelijk af ingevolge de bevrediging van de behoeften en de verbetering van de marktvoorziening.

De invoer, die reeds met ingang van September naar hoeveelheid en naar waarde was toegenomen, steeg nog meer naar waarde tijdens het vierde kwartaal onder invloed van de prijsstijgingen. De uitvoer, die tijdens het derde kwartaal nog gedaald was, nam aanmerkelijk toe en overtrof zelfs in December de import, hetgeen des te meer opvallend is daar de export, tenminste bij het begin van de « boom »-periode, nog tegen de vroegere prijzen plaats vond.

(1) Zie p. 81, 84 en 225.

Intussen bleef de toestand gunstig voor de industrieën die de binnenlandse markt voorzien, o. m. voor het bouwbedrijf en de ondernemingen die voor de afwerking der gebouwen zorgen. Ingevolge de inkrimping der kredieten waren er minder openbare werken maar de particuliere woningbouw bleef zeer bedrijvig tot bij het einde van het jaar.

Op monetair gebied, brachten de aankopen met het oog op het aanleggen van particuliere en van bedrijfsvoorraden een verhoging mede van de vraag naar betaalmiddelen en naar krediet bij de banken. De aankoopgolf in het binnenland verwekte een kredietexpansie, inzonderheid bij het einde van het jaar, terwijl de aankopen in het buitenland het tekort op de betalingsbalans deden toenemen, wat aanleiding gaf tot het afvloeien van belangrijke bedragen aan goud en deviezen. Om dit tegen te gaan werd de discontovoet van de Nationale Bank verhoogd.

Terwijl begin 1950 de haussebeweging van de nominale bezoldigingen verzwakt was, ten gevolge van de daling der kleinhandelsprijzen, heeft het prijsverloop tijdens het tweede halfjaar geleid tot een wederaanpassing der reële bezoldigingen ; deze tendens kwam o. m. tot uiting in de verhoging van het absoluut loonminimum, waartoe besloten werd in de Buitengewone Algemene Paritaire Raad.

Blijkbaar is het sparen, globaal beschouwd, niet beneden het niveau van 1949 gedaald, maar de spaargelden zijn niet de traditionele weg ingeslagen die leidt naar de Spaarkas of naar de openbare of particuliere leningen. De investeringen zijn die van 1949 te boven gegaan, maar hun aard is verschillend geweest. De financiering van de voorraadvorming vereiste veel grotere bedragen dan tijdens het voorgaande jaar en de terugbetaling van hypotheekleningen slorpte een belangrijk deel van de spaargelden op.

II. — DE ECONOMISCHE POLITIEK IN 1950.

Tijdens de twee conjunctuurphases die België in 1950 heeft doorgemaakt, bleef de economische politiek van de Regering beheerst door dezelfde principes die reeds sedert jaren er aan ten grondslag liggen. Zij werd nochtans aangepast aan de door de wederbewapening gewijzigde omstandigheden. Het ingrijpen, dat noodzakelijk bleef, werd bij voorkeur op een algemeen plan gehouden en was van strategische aard ; behalve in enkele uitzonderlijke gevallen, heeft de Regering directe interventie, zoals prijszetting of verdeling van grondstoffen, kunnen vermijden. Deze houding werd aangenomen, zowel ten aanzien van de binnenlandse

handel als ten opzichte van de buitenlandse betrekkingen, waarbij de vrijmaking van het ruilverkeer verder werd doorgedreven en de wisselcontrôle beperkt bleef.

In het raam der algemene economische politiek heeft deze houding inzonderheid de *industriële politiek* bepaald, die beheerst wordt door de volstrekte noodzakelijkheid te kunnen produceren tegen concurrentieprijzen, zowel tegenover het binnenland als tegenover het buitenland. Ten einde zijn concurrentiecapaciteit te vrijwaren, moet elke producent zijn kost- en verkoopprijzen drukken ; in vreemde valuta uitgedrukt, kunnen deze prijzen alleen reeds omwille van de wisselkoers te hoog liggen. Bovendien is het nodig, ten einde de koopkracht van het loon te handhaven, het rendement te verhogen en de productie zo ver mogelijk te rationaliseren. De Belgische bedrijfsleiders hebben deze taak met goed gevolg vervuld, hetgeen blijkt uit het feit dat de productiviteit sedert enkele jaren in vele sectoren van de economie onophoudend stijgt en bevestigd wordt door de concurrentiecapaciteit van de Belgische exporteurs, welke behouden bleef niettegenstaande de onbelangrijke depreciatie van de munt sedert 1944 en de hoge nominale lonen.

De bezorgdheid, nieuwe industriële activiteiten tot stand te brengen, valt niet alleen binnen het kader van de politiek tot bestrijding van de werkloosheid, maar eveneens van de politiek tot uitbouw van de economie op lange termijn. De resultaten, in 1950 behaald, zijn bemoedigend : de industriële investeringen bereikten 13.400 millioen frank, tegen 12.400 millioen in 1949. Ook het bouwen van belangrijke industriële installaties, vooral voor de sleutelindustrieën in het Luikse, moet hier vermeld worden. Het bedrag der leningen, toegestaan door de Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid en gewaarborgd door de Staat op grond van de besluitwet nº 81 van 28 November 1939, is aanzienlijk toegenomen, nl. van 9,5 millioen frank, einde 1949, tot 250,5 millioen frank bij het einde van 1950. De steun aan het wetenschappelijk onderzoek werd eveneens voortgezet.

Ook de *landbouwpolitiek* volgde dezelfde grondtendens. Hierbij moest rekening worden gehouden met een progressieve terugkeer tot het vrij internationaal ruilverkeer. De oplossing van de moeilijkheden ligt hier eveneens in de verbetering van het rendement. Er werd vooral getracht de inspanningen van de landbouwers te steunen door die elementen van de kostprijs te beïnvloeden waarop zij zelf geen vat hebben, zoals de pacht en de prijzen voor de meststoffen. Tevens werden kredieten en toelagen verleend (1) om de exploitatie der landbouwbedrijven te verbeteren

(1) Zie p. 33.

en werd de hand gehouden aan de richtprijzen, ten einde aldus de productie te stimuleren en de rendabiliteit van bepaalde teelten te verzekeren.

Het *transport* is te allen tijde sterk afhankelijk geweest van de Overheidsinterventie, maar in 1950 was de Staatstussenkomst vooral belangrijk voor de wegenwerken.

De verbetering van het wegennet werd in 1950 in versneld tempo doorgevoerd binnen de perken van de conjunctuurpolitiek in zake openbare werken.

Het plan tot sanering van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen werd uitgevoerd en gaf aanleiding tot belangrijke structuurhervormingen (1). De exploitatie van sommige deficitaire spoorweglijnen werd vereenvoudigd. In 1950 bereikte de Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen voor het eerst een financieel evenwicht, dank zij technische aanpassingen (2). Het uitdiepen en verbreden van de voornaamste waterwegen tot een doorlaatvermogen van 1.350 ton werd voortgezet. De handelsvloot heeft over belangrijke kredieten tegen gunstige voorwaarden kunnen beschikken. De uitrusting van de Antwerpse haven werd nog verbeterd en de luchthavens werden vergroot, hetgeen trouwens nodig is gezien 's lands geografische ligging, welke België tot een internationaal verkeersknooppunt maakt. Door de vorming van verscheidene « pools » kon de exploitatie van het luchtnet gerationaliseerd worden.

De *prijspolitiek*, die weer actueel geworden was tijdens de tweede helft van het jaar, heeft er vooral in bestaan de al te sterke invloeden, die een open economie van buiten uit ondergaat, te temperen.

De eerste periode strekt zich eigenlijk uit van de muntaanpassingen in September 1949 tot het uitbreken van de oorlog in Korea ; zij wordt beheerst door de noodzaak de Belgische prijzen op concurrentiepeil te houden, terwijl de prijsreglementering verder werd afgeschaft, daar zij overbodig was geworden wegens het opnieuw bereikte marktevenwicht of soms zelfs wegens de ingetreden verzadiging. Daarenboven was het van belang elke stijging van de levensduurte of van de productiekosten te beletten, stijging die had kunnen veroorzaakt zijn door de nasleep van de devaluatie van 1949 of door de verhoging van de steenkolenprijs, waartoe omstreeks hetzelfde tijdstip besloten werd. Wegens de hevige concurrentie vanwege het buitenland waren de Belgische industriëlen trouwens verplicht hun kost- en verkoopprijzen te drukken en dit vooral in de sleutelindustrieën.

---

(1) Zie p. 95.
(2) Zie p. 97.

Daar de prijsstijgingen bij het begin van het tweede halfjaar grotendeels op de verwachte economische gevolgen van de wederbewapeningsprogramma's vooruitliepen, trachtte de Regering de prijsstijgingen te temperen door tegelijkertijd de psychologische en de technische elementen van de prijsvorming te beïnvloeden (1). Een campagne tot prijsdaling, die door de Overheid gevoerd werd in samenwerking met de werkgevers en werknemers, leverde heel wat resultaten op. De goedereninvoer werd aangemoedigd, terwijl de vraag door beperking van het krediet werd geremd.

De *begrotingspolitiek* werd voor het jaar 1950 gekenmerkt door de inkrimping der gewone en buitengewone uitgaven (2).

Op de gewone begroting had deze politiek een vermindering van de economische en sociale subsidies tot gevolg. Op de buitengewone begroting hebben de investeringen voor burgerlijke doeleinden de sterkste verminderingen ondergaan, vooral bij het einde van het jaar, toen naar middelen moest worden uitgezien om de wederbewapening te financieren. Bovendien moest voor de wederbewapening nog eens een bijkomend krediet van 400 millioen frank op de gewone begroting worden gestemd.

De belastingontvangsten zijn ten aanzien van het dienstjaar 1949 gedaald, hetgeen enkel aan de directe belastingen toe te schrijven is. Fiscale ontlastingen werden aan de loon- en weddetrekkenden toegestaan (3).

Ten slotte, liep de Staatsschuld met 3,6 milliard frank terug, hoofdzakelijk door de geleidelijke aflossing van de muntsaneringslening (4).

De *politiek tot bestrijding der werkloosheid*, in 1949 aangevangen, werd in 1950 voortgezet. Bij het begin van het jaar ging de aanmoediging van de woningbouw samen met het uitvoeren van belangrijke openbare werken.

De expansie van de Belgische economie tijdens het tweede halfjaar dwong evenwel tot beperking van het krediet, terwijl budgetaire moeilijkheden een merkelijke inkrimping veroorzaakten van de sommen die voorzien waren voor openbare werken en voor aanmoediging van de woningbouw. De invloed van deze industriële expansie was echter doorslaggevend en de werkloosheid nam verder af.

Op het gebied der *bezoldigingen en sociale voordelen* is de Regering hoofdzakelijk in twee belangrijke aangelegenheden tussengekomen (5).

---

(1) Zie p. 208.
(2) Zie p. 143.
(3) Zie p. 149 en 152.
(4) Zie p. 154.
(5) Zie p. 226 en 237.

Ter gelegenheid van de vergaderingen van de Buitengewone Algemene Paritaire Raad, in Augustus en September, heeft zij de verhoging van de minimumlonen toegestaan, met inachtneming van de moeilijkheden waarin sommige industrieën zich bevonden. Bovendien heeft zij op zich genomen een aantal verbeteringen te doen aanbrengen aan de wettelijke sociale voordelen ; het op dat tijdstip aangenomen programma was bijna volledig uitgevoerd bij het einde van het jaar (1). In afwachting dat de lonen aan het indexcijfer van de kleinhandelsprijzen zouden worden gekoppeld, is de Regering er in geslaagd, tijdens de laatste maanden van 1950, een algemene overeenkomst tussen werkgevers en werknemers tot stand te brengen, waarbij een *compensatiepremie* aan de werknemers werd toegekend om hen voor de stijgende levensduurte te vergoeden.

In 1950, en vooral tijdens het tweede halfjaar, bleven, zoals trouwens tijdens de voorgaande jaren sedert de Bevrijding, de *monetaire politiek* en de *kredietpolitiek* het voornaamste interventiemiddel van de Regering.

Ten einde de conjuncturele expansie in te tomen en het aanleggen van speculatieve voorraden, die de handelsbalans ontwrichtten, te belemmeren, was het noodzakelijk opnieuw de kredietverlening te beperken : de discontovoet werd van 11 September af met 0,50 % verhoogd, en aldus van 3,25 % op 3,75 % gebracht. De banken werden er toe aangezet alle ongezonde kredietexpansie te remmen en, onder meer, de kredieten bestemd voor de financiering van verkopen op afbetaling met één vierde te verminderen, vermits het niet gewenst was deze wijze van verkoop aan te moedigen in een periode van volle opbloei.

Daar de behoefte aan particuliere kredieten sterk toenam — grotendeels ten gevolge van de prijsstijging — waren de banken gedwongen hogere bedragen bij de Nationale Bank te herdisconteren, hetgeen deze laatste toeliet het kredietvolume beter te beheersen.

Andere monetaire beperkingen hadden meer bepaald het evenwicht van de internationale betalingen op het oog. Ter bestrijding van de deviezenspeculatie en van de kapitaalvlucht besloot de monetaire Overheid, van 11 September af, de rentevoet voor termijnverhandelingen van 2,5 % op 3,75 % te brengen, met verplichting gedeeltelijk vooraf te betalen.

Wat de *buitenlandse handel* betreft, streefde de Belgische politiek naar de terugkeer tot het vrij ruilverkeer. In zake invoer heeft deze politiek de voorziening met grondstoffen en met voedingsmiddelen begunstigd en de toepassing der nieuwe liberalisatiemaatregelen van de Organisatie voor Europese Economische Samenwerking vergemakkelijkt. Uitzondering werd echter gemaakt voor de landbouwproducten en voor

(1) Zie p. 237.

sommige nijverheidsproducten, zoals steenkool, ofschoon de invoerbeperking voor deze grondstof opgeheven werd wegens de wederopleving van de productie tijdens het tweede halfjaar (1). Daarenboven werd bij het einde van het jaar beslist vergoedingen en kredieten tegen voordelige voorwaarden toe te kennen voor het aanleggen van veiligheidsvoorraden van tarwe en olie (2).

In zake uitvoer werd het eerste halfjaar gekenmerkt door de uitbreiding van het regime der « verklaring-vergunning » tot een groter aantal goederen, in de mate dat de binnenlandse vraag beter voldaan werd (3). De omkeer in de internationale toestand tijdens het tweede halfjaar had echter tot gevolg dat meer goederen aan het regime van de uitvoervergunning onderworpen werden.

Ten einde de voorziening van de Belgische markt te bevorderen en om tot een meer normale toestand terug te keren, zowel in zake prijzen als in zake hoeveelheden, werd de export van tal van goederen aan vergunning onderworpen en werden bij het einde van het jaar de « gevoelige » producten opnieuw onder toezicht gesteld. Deze maatregelen hebben het verloop van de uitvoer bijna niet beïnvloed. Vooral dank zij de nieuwe procedure in zake het dag aan dag bijhouden van invoer- en uitvoercontracten voor « gevoelige » producten, was het immers mogelijk op ieder ogenblik een nauwkeurig beeld te krijgen van de markttoestand.

De economische integratie van de landen van West-Europa, zowel in het kader van de Benelux als in dat van de Organisatie voor Europese Economische Samenwerking, heeft nieuwe vorderingen gemaakt.

In zake toenadering tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en Nederland werd een nieuw stadium bereikt. De veralgemening van de vrijmaking van het ruilverkeer tussen de drie landen, die in 1949 aangenomen werd, moest gevolgd worden door de uitwerking van een gemeenschappelijke handelspolitiek tegenover derde landen. In Juli 1950 werd te Oostende beslist op dit gebied tot nauwe samenwerking over te gaan, terwijl ook op landbouwgebied beslissingen werden genomen (4).

In verband met de Organisatie voor Europese Economische Samenwerking, dient de op 31 Januari 1950 genomen beslissing vermeld, waarbij de coëfficiënt tot vrijmaking van het ruilverkeer van 50 % tot 60 % werd gebracht. Na het in werking treden van de Europese Betalingsunie, in September, werden deze beslissingen van October af uitgevoerd. Op 27 October werd de coëfficiënt, met ingang van Februari 1951, tot 75 %

(1) Zie p. 284 en 297.
(2) Zie p. 283.
(3) Zie p. 283 (voetnota 2).
(4) Zie p. 339.

opgevoerd. De toepassing van deze beslissingen en de werking van de nieuwe instellingen werden in 1950 vergemakkelijkt door de verbetering van de binnenlandse of buitenlandse economische toestand van de vreemde landen, verbetering die het gevolg was, hetzij van vroeger gedane inspanningen, hetzij van de hausse der grondstoffenprijzen.

De Raad van de Organisatie voor Europese Economische Samenwerking heeft bovendien de Verenigde Staten en Canada uitgenodigd de inspanning tot verhoging van de productie in de landen van West-Europa te steunen.

Met de economische integratie van Europa werd op velerlei wijze een aanvang gemaakt, vooral in het kader van de Organisatie der Verenigde Naties, door de toenadering te bevorderen onder de verschillende nationale economieën, in hun geheel beschouwd, en niet binnen een of andere bedrijfstak in het bijzonder. Het op 9 Mei 1950 gedane integratievoorstel van de Heer Schuman, Minister van Buitenlandse Zaken in Frankrijk, volgt echter de methode van de specialisatie. Dit voorstel beoogt enkel de integratie van twee producten, de steenkool en het staal, en beperkt zich tot enkele deelnemende landen. Oorspronkelijk bestond het plan er in één enkele markt tot stand te brengen, een gemeenschappelijk doel na te streven en gemeenschappelijke instellingen op te richten. De onderhandelingen, die te Parijs op 20 Juni 1950 waren begonnen, eindigden op 18 April 1951 met de ondertekening van een ontwerp van verdrag, dat aan de Parlementen der betrokken landen is voorgelegd.

III. — BESLUIT.

Bij het einde van 1950 hebben zich voor de Belgische economie nieuwe problemen gesteld die het gevolg waren van de conjuncturele omkeer omstreeks het midden van het jaar.

Onder de belangrijkste problemen dient de snelle stijging van prijzen en lonen te worden vermeld, waaraan het gevaar van de spiraalontwikkeling verbonden was. Bovendien werd het probleem van de financiering der Overheidsuitgaven, welke toegenomen zijn door de wederbewapeningsinspanning, nog verergerd door de onmogelijkheid tijdens het tweede halfjaar beroep te doen op het spaarwezen.

Het onevenwicht van de handelsbalans was een reden tot ongerustheid gelet op de snelle stijging van de prijzen der ingevoerde grondstoffen, waardoor de ruilvoet verslechtte.

Ten slotte, moest ook het vraagstuk van de voorziening van de bevolking en van de industrie opnieuw onder ogen genomen worden, vooral wat betreft enkele basisgrondstoffen, zoals steenkolen en non-ferro ertsen.

Er blijven evenwel nog grote problemen bestaan op lange termijn, problemen die echter minder dringend zijn in een periode van voorspoed, nl. die in zake werkloosheid en werkgelegenheid, alsook in zake het handhaven van 's lands concurrentiepotentieel, hetgeen een voortdurende rationalisatie van de productie en verbetering van de uitrusting vereist.

Met de oplossing van deze problemen werd reeds een aanvang gemaakt in 1950, dank zij de verhoging van de vraag, het in bedrijf nemen van nieuwe industriële installaties of de verbetering van de bestaande uitrusting, waartoe de laagconjunctuur van het begin van het jaar verplichtte.

Het aantal volledig werklozen daalde aldus met 87.083 eenheden van October 1949 tot October 1950, terwijl tijdens dezelfde periode de productiviteit merkelijk verbeterde.

EERSTE DEEL

Bevolking en werkgelegenheid

HOOFDSTUK ÉÉN

BEVOLKING

§ 1. — ALGEMEEN VERLOOP

Tijdens het jaar 1950 nam de bevolking met 28.569 eenheden toe ; de aangroei bedroeg 22.473 eenheden in 1949 en 90.416 in 1948. Het geboortecijfer vertoont thans een neiging tot stabilisering ; de vermindering die het echter in 1950 nog onderging wordt ruimschoots vergoed door de daling van het sterftecijfer. Vandaar dat het natuurlijk accres in 1950 een weinig hoger is dan in 1949, namelijk 38.931, tegen 37.966 eenheden. De migratiebeweging vertoont een matig negatief saldo : de netto-emigratie bedraagt 10.362 eenheden. Dit saldo is grotendeels te verklaren door de terugkeer naar den vreemde van een aantal buitenlandse arbeidskrachten.

Geboorten, sterfgevallen en geboorteoverschot (a)

JAARTAL	Geboorten		Sterfgevallen		Geboorteoverschot	
	Absolute cijfers	‰	Absolute cijfers	‰	Absolute cijfers	‰
1931	147.489	18,08	103.773	12,72	43.716	5,36
1934	131.736	15,92	96.851	11,70	34.885	4,22
1939	126.257	15,04	110.393	13,15	15.864	1,89
1945	127.245	15,25	121.155	14,52	6.090	0,73
1946	146.731	17,49	110.413	13,16	36.318	4,33
1947	144.979	17,15	108.136	12,79	36.843	4,36
1948	148.210	17,23	103.576	12,04	44.634	5,19
1949	144.670	16,77	106.704	12,37	37.966	4,40
1950	142.970	16,52	104.039	12,02	38.931	4,50

(a) Werkelijke bevolking.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

§ 2. — REGIONAAL VERLOOP

De gewone tendenzen van het regionaal verloop der bevolking blijven zich in 1950 vertonen. In het algemeen komt het onevenwicht tussen de diverse gewestelijke bevolkingsstructuren steeds scherper tot uiting ; inderdaad, afgezien van de terugkeer van vreemde arbeidskrachten naar hun land, is er in de diverse streken een

Loop van de bevolking in 1950

LANDSGEDEELTE OF PROVINCIE	Geboorten (a)		Sterfgevallen (a)		Aangroei				Toestand op 31 December 1950
					Natuurlijke aangroei	Saldo der migratiebewegingen	Totale aangroei		
	Absolute cijfers	‰ (b)	Absolute cijfers	‰ (b)	Absolute cijfers	Absolute cijfers	Absolute cijfers	‰ (c)	Absolute cijfers
Arrondissement Brussel	**17.294**	**13,07**	**16.146**	**12,20**	**1.148**	**5.204**	**6.352**	**4,82**	**1.323.394**
Vlaams Landsgedeelte	**78.558**	**18,01**	**45.213**	**10,37**	**33.345**	**— 8.696**	**24.649**	**5,68**	**4.360.864**
Antwerpen	22.835	17,43	13.186	10,06	9.649	— 555	9.094	6,99	1.310.311
West-Vlaanderen	17.515	17,34	10.580	10,48	6.935	— 3.450	3.485	3,46	1.009.842
Oost-Vlaanderen	20.502	16,65	13.884	11,28	6.618	— 1.892	4.726	3,85	1.231.328
Limburg	12.055	24,83	4.058	8,36	7.997	— 2.980	5.017	10,44	485.519
Arrondissement Leuven	5.651	17,45	3.505	10,82	2.146	181	2.327	7,24	323.864
Waals Landsgedeelte	**47.118**	**15,87**	**42.680**	**14,37**	**4.438**	**— 6.870**	**— 2.432**	**— 0,82**	**2.969.395**
Henegouwen	19.890	16,08	18.674	15,10	1.216	— 6.843	— 5.627	— 4,53	1.236.795
Luik	14.750	15,15	13.673	14,05	1.077	— 253	824	0,85	973.443
Luxemburg	3.763	17,52	2.700	12,57	1.063	— 745	318	1,48	214.774
Namen	6.083	16,94	4.998	13,92	1.085	— 122	963	2,69	359.038
Arrondissement Nijvel	2.632	14,20	2.635	14,22	— 3	1.093	1.090	5,92	185.345
Het Rijk	**142.970**	**16,52**	**104.039**	**12,02**	**38.931**	**— 10.362**	**28.569**	**3,31**	**8.653.653**

(a) Exclusief de doodgeborenen en levenloos aangegeven kinderen.
(b) Berekend op grond van de totale bevolking op 31 December 1950.
(c) Berekend op grond van de totale bevolking op 31 December 1949.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

tendens tot parallelisme tussen de netto-emigratie en de natuurlijke aangroei der bevolking waar te nemen.

Alle provinciën blijven verder meer geboorten dan sterfgevallen aangeven. In vergelijking met 1949 valt meestendeels een vermindering van het aantal geboorten en sterfgevallen waar te nemen ; in Brabant en Limburg vertonen de geboorte- en sterftecijfers nochtans een stijging, terwijl in de provincie Luik slechts het aantal geboorten vermeerdert.

De migratiebeweging levert overal een negatief saldo op, uitgezonderd in Brabant, dat zoals vroeger de bevolking blijft aantrekken. De provincie Antwerpen is er nochtans in geslaagd de netto-emigratie merkelijk te verminderen, dank zij een grotere immigratie in deze provincie.

De binnenlandse migraties staan bijna op hetzelfde peil als vorig jaar. Enkel in Henegouwen komt een aanzienlijke stijging, zowel van de emigratie als van de immigratie, tot uiting.

§ 3. — ACTIEVE BEVOLKING

Het is tamelijk moeilijk juiste getallen omtrent de actieve bevolking op te geven, zelfs indien de resultaten der telling van 1947 hierbij tot basis dienen. Weliswaar is het mogelijk periodiek het aantal bezoldigde arbeidskrachten met voldoende benadering te schatten, maar zulks is niet het geval voor de zelfstandige arbeiders ; hun bedrijvigheid is niet met voldoende nauwkeurigheid afgebakend om ze allen te kunnen opnemen, zelfs bij een algemene telling ; dit is in het bijzonder waar voor de als helpers beschouwde arbeiders. Mits dit voorbehoud geven de hierna volgende getallen een bevredigende voorstelling der actieve bevolking.

In deze uiteenzetting wordt gebruik gemaakt van drie door de Internationale Arbeidsconferentie bepaalde begrippen : totaal aantal arbeidskrachten, burgerlijke arbeidskrachten en bezoldigde arbeidskrachten (1). De hierna vermelde getallen zijn het resultaat van onderzoekingen betreffende het arbeidskrachtenbudget, welke door de Directie voor de Tewerkstelling bij het Ministerie van Arbeid en Sociale Voorzorg werden gedaan. Zij werden voornamelijk opgemaakt aan de hand van statistieken, uitgaande van verscheidene organismen voor sociale voorzorg of van het Nationaal Instituut voor de Statistiek. De vergelijking dezer cijfers met de uitslagen der telling van 1947, wees uit dat ze werkelijk waarde hebben.

---

(1) Zesde Internationale Conferentie der Arbeidsstatistici te Montreal in 1947.

Het totaal aantal arbeidskrachten omvat de burgerlijke arbeidskrachten en de gewapende strijdkrachten (zowel de militieplichtigen onder de wapens als de beroepsmilitairen).

De burgerlijke arbeidskrachten omvatten de werkzame burgerlijke personen (aan het werk of tijdelijk afwezig op het werk) of zij die werkloos zijn (zonder werk en op zoek naar werk).

De bezoldigde arbeidskrachten omvatten alle personen die voor rekening van private of openbare werkgevers werken, behalve de volledig werklozen, doch met inbegrip van de personen die tijdelijk op het werk afwezig zijn.

Actieve bevolking

Raming voor 1950 (a)

OPSOMMING	Mannen	Vrouwen	Totaal
Absolute cijfers (duizenden)			
Totale bevolking	4.248	4.380	8.628
Bevolking van 15 tot minder dan 65 jaar	2.904	2.952	5.856
Totaal aantal arbeidskrachten	2.685	828	3.513
Burgerlijke arbeidskrachten	2.605	828	3.433
Bezoldigde arbeidskrachten	1.757	566	2.323
Percentage der totale bevolking			
Totale bevolking	100	100	100
Bevolking van 15 tot minder dan 65 jaar	68	68	68
Totaal aantal arbeidskrachten	63	19	41
Burgerlijke arbeidskrachten	61	19	40
Bezoldigde arbeidskrachten	41	13	27
Percentage der bevolking van 15 tot minder dan 65 jaar			
Bevolking van 15 tot minder dan 65 jaar	100	100	100
Totaal aantal arbeidskrachten	93	28	60
Burgerlijke arbeidskrachten	90	28	59
Bezoldigde arbeidskrachten	61	19	40

(a) Gemiddelde jaargegevens.

Bron : Ministerie van Arbeid en Sociale Voorzorg, Directie voor de Tewerkstelling.

De cijfers betreffende de *bezoldigde arbeidskrachten* zijn grotendeels opgemaakt op grond van de halfjaarlijkse statistieken van de Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid, waarin de aan de maatschappelijke zekerheid onderworpen personen naar bedrijfstak ingedeeld worden, alsook op grond van de nijverheidsstatistieken van het Nationaal Instituut voor de Statistiek. Ter aanvulling dienden verscheidene statistieken, welke o. m. betrekking hebben op het vastbenoemd personeel van het Rijk, de provinciën, de gemeenten en de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen, op de bezoldigde arbeiders der familieondernemingen, op de grensarbeiders, de seizoenarbeiders in de landbouw, de erkende leerjongens en het huispersoneel.

Het aantal patroons en helpers kon worden berekend dank zij de halfjaarlijkse statistieken der organismen, belast met de uitvoering van de wet betreffende de gezinstoelagen voor niet-loontrekkenden.

Het aantal werklozen werd medegedeeld door het Steunfonds voor Werklozen, dat instaat voor de statistieken betreffende de gecontroleerde werklozen die het voordeel der verplichte verzekering genieten.

De tabel « Actieve bevolking » vermeldt voor het jaar 1950 de gemiddelde cijfers omtrent de actieve bevolking opgevat overeenkomstig bovenstaande uiteenzetting.

De loop der actieve bevolking wordt hoofdzakelijk bepaald door de evolutie der bevolking van 15 tot minder dan 65 jaar oud. De huidige daling van de tot deze leeftijdsgroep behorende bevolking is te verklaren door de terugloop van het aantal geboorten tussen beide oorlogen, voornamelijk van 1930 tot 1940.

Deze vermindering is vooral opvallend in 1950, wegens de scherpere achteruitgang van het geboortecijfer in 1935.

De indeling der bevolking van 15 tot minder dan 65 jaar naar leeftijdsgroepen van vijf jaar, wijst op een algemene vermindering in de groepen beneden 50 jaar ; hierop wordt uitzondering gemaakt door de groep van 30 tot minder dan 35 jaar, vermits deze wordt beïnvloed door de toeneming van het geboortecijfer na de eerste wereldoorlog ; de stijging doet zich, ten anderen, bestendig voor bij de groepen van 50 jaar en ouder. Deze ontwikkeling, die ook in de volgende jaren zal waar te nemen zijn, zal de omvang der actieve bevolking sterk beïnvloeden en zij zal deze, voor zover de migratiebewegingen buiten beschouwing blijven, zelfs doen afnemen, tenzij de vrouwelijke actieve bevolking dermate aangroeit, dat ze de gevolgen van de natuurlijke afneming der bevolking opheft.

HOOFDSTUK II

WERKGELEGENHEID

§ 1. — STATISTISCHE BRONNEN

Het Nationaal Instituut voor de Statistiek heeft de maandcijfers betreffende de werkgelegenheid tot de meeste belangrijke industrieën uitgebreid. Bovendien werd in de maand November 1950 een nieuwe statistiek ingevoerd, waarin het personeel van alle ondernemingen met ten minste tien arbeiders geteld wordt, zodat de statistiek met betrekking tot de industrie-arbeiders thans om zo te zeggen volledig is, maar men zal deze nieuwe statistiek slechts kunnen gebruiken, wanneer zij een tamelijk lange periode bestrijkt.

§ 2. — ANALYSE DER WERKGELEGENHEID

1. — *Burgerlijke arbeidskrachten en bezoldigde arbeidskrachten.*

Vooraleer het onderzoek der werkgelegenheid op grond van de halfjaarlijkse statistieken van de Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid aan te vatten is het nuttig een analyse der *actieve bevolking* te geven, zoals deze blijkt uit het arbeidskrachtenbudget opgemaakt door het Ministerie van Arbeid en Sociale Voorzorg. Het voorgaande hoofdstuk heeft er een overzicht van gegeven in het kader der totale bevolking. Hierna volgt de verdeling van het gemiddeld peil der actieve bevolking tijdens het jaar 1950 over de verschillende bedrijfstakken (1).

Uit de verschillen tussen de burgerlijke en de bezoldigde arbeidskrachten kan de bedrijfsindeling der zelfstandige arbeiders en der helpers worden afgeleid.

De verschillen, in zake bezoldigde werkkrachten, tegenover de cijfers van de Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid zijn het meest opvallend in de takken *Landbouw*, *Transport* en *Diensten;* het aandeel van de arbeidscontractanten, die niet aan de maatschappelijke zekerheid onderworpen zijn, of van het personeel der administraties en overheidsorganismen is inderdaad bij deze groepen het grootst.

---

(1) Voor de aangewende methode, zie het voorgaande hoofdstuk, p. 6.

In vergelijking met de voorgaande jaren is er een sterke vermindering van de actieve bevolking in de *primaire sector* (*Landbouw en Ontginningsbedrijven*) waar te nemen, terwijl een bestendige vermeerdering zich in de *tertiaire sector* (*Handel, Bank en Verzekeringen*) voordoet.

Burgerlijke arbeidskrachten en bezoldigde arbeidskrachten in 1950
Indeling per bedrijfstak

BEDRIJFSTAK (a)	Burgerlijke arbeidskrachten (b)		Bezoldigde arbeidskrachten (b)	
	Mannen	Vrouwen	Mannen	Vrouwen
Landbouw, bosontginning en visvangst (c)	329.400	51.000	55.000	2.600
Ontginningsbedrijven	179.700	3.200	178.700	3.200
Verwerkende industrieën	892.900	308.300	732.200	280.300
Gebouwen en bouwbedrijf	202.700	2.300	173.200	1.800
Electriciteit, gas, water, gezondheidsdiensten	20.300	1.100	20.000	1.100
Handel, bank, verzekeringen	332.100	180.500	143.900	74.700
Transport en verkeer (d)	228.000	14.700	208.000	10.700
Diensten (e)	291.800	224.900	246.300	191.400
Volledig werklozen	127.900	42.100	—	—
Totaal	**2.604.800**	**828.100**	**1.757.300**	**565.800**

Bron : Ministerie van Arbeid en Sociale Voorzorg, Dienst voor de Tewerkstelling.

(a) Internationale classificatie der Verenigde Naties.
(b) Zie de bepalingen in Hoofdstuk I « Bevolking ».
(c) Inclusief de seizoenarbeiders.
(d) Inclusief het vastbenoemd personeel van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen en de Regie van Telegraaf en Telefoon, het personeel van Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen en dat der Posterijen.
(e) Inclusief het vastbenoemd personeel van de Staat, de Provinciën en de Gemeenten ; de godsdienstbedienaars en de geestelijken verbonden aan het vrij onderwijs, de hospitalen en de gasthuizen ; de dienstboden en het huispersoneel.

2. — *Aan de maatschappelijke zekerheid onderworpen arbeidskrachten.*

De halfjaarlijkse overzichten van de Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid verstrekken uiterst volledige inlichtingen betreffende de bezoldigde arbeiders. Het getelde arbeiderspotentieel vormt meer dan 50 % der actieve bevolking en maakt het grootste deel der loon- of weddetrekkende bevolking uit.

Een afzonderlijk onderzoek dezer categorie arbeidskrachten wordt eveneens gerechtvaardigd door het feit dat er gewoonlijk naar verwezen wordt wanneer werkgelegenheid ter sprake komt, en dat de politiek zelf in zake arbeidskrachten tot deze categorie beperkt blijft.

Aantal werkzame arbeidskrachten onderworpen aan de maatschappelijke zekerheid (a)

Stand op 30 Juni

BEDRIJFSGROEP	Mannen		Vrouwen		Totaal	
	1949	1950	1949	1950	1949	1950
	Arbeiders					
Landbouw, bosontginning en visvangst ...	28.064	29.834	1.402	1.459	29.466	31.293
Ontginningsbedrijven ..	187.412	173.435	2.759	2.472	190.171	175.907
Verwerkende industrieën	587.348	585.583	223.369	229.580	810.717	815.163
Bouwbedrijf	140.529	168.854	717	548	141.246	169.402
Transportbedrijf	49.477	49.636	1.886	2.149	51.363	51.785
Handel.....	50.353	51.570	15.653	15.812	66.006	67.382
Hotelbedrijf en persoonsverzorging	18.254	19.050	23.665	25.427	41.919	44.477
Overheidsdiensten	51.293	53.163	19.116	21.163	70.409	74.326
Totaal	**1.112.730**	**1.131.125**	**288.567**	**298.610**	**1.401.297**	**1.429.735**
	Bedienden					
Landbouw, bosontginning en visvangst....	366	382	149	135	515	517
Ontginningsbedrijven ..	5.799	6.300	554	554	6.353	6.854
Verwerkende industrieën	102.134	103.260	31.755	31.953	133.889	135.213
Bouwbedrijf	5.116	5.713	1.422	1.441	6.538	7.154
Transportbedrijf	8.531	8.781	2.020	1.965	10.551	10.746
Handel.....	75.795	76.807	50.530	51.985	126.325	128.792
Hotelbedrijf en persoonsverzorging	4.001	4.647	3.113	3.500	7.114	8.147
Overheidsdiensten	54.194	53.592	30.087	31.743	84.281	85.335
Totaal	**255.936**	**259.482**	**119.630**	**123.276**	**375.566**	**382.758**
	Totaal (arbeiders en bedienden)					
Landbouw, bosontginning en visvangst....	28.430	30.216	1.551	1.594	29.981	31.810
Ontginningsbedrijven ..	193.211	179.735	3.313	3.026	196.524	182.761
Verwerkende industrieën	689.482	688.843	255.124	261.533	944.606	950.376
Bouwbedrijf	145.645	174.567	2.139	1.989	147.784	176.556
Transportbedrijf	58.008	58.417	3.906	4.114	61.914	62.531
Handel.....	126.148	128.377	66.183	67.797	192.331	196.174
Hotelbedrijf en persoonsverzorging	22.255	23.697	26.778	28.927	49.033	52.624
Overheidsdiensten	105.487	106.755	49.203	52.906	154.690	159.661
Totaal	**1.368.666**	**1.390.607**	**408.197**	**421.886**	**1.776.863**	**1.812.493**

Bron : Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid.

(a) Omvat de verzekeringsplichtigen der drie basisorganismen van de maatschappelijke zekerheid : Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid, Nationaal Pensioenfonds voor Mijnwerkers en Dienst voor Maatschappelijke Zekerheid van de Zeelieden ter Koopvaardij.

a) *Volgens kunne.*

Het aandeel der vrouwen in het bedrijfsleven wordt steeds belangrijker. Op 30 Juni 1950 bedraagt het vrouwelijk personeel 20,9 % van het totaal aantal arbeiders en 32,2 % voor de bedienden. Bij de arbeiders overschrijdt de verhouding van het vrouwelijk personeel tot het totaal aantal werkkrachten het gemiddelde in de groepen *Hotelbedrijf en persoonsverzorging* (57,2 %), *Overheidsdiensten* (28,5 %), *Verwerkende industrieën* (28,2 %) en *Handel* (23,5 %). Voor de bedienden is dit het geval in de groepen *Hotelbedrijf en persoonsverzorging* (43 %), *Handel* (40,4 %) en *Overheidsdiensten* (37,2 %).

b) *Volgens aard van het beroep.*

Hoewel het aantal bedienden tijdens het jaar 1949 slechts weinig was gedaald, vertoont het sedertdien een stijging in bijna gelijke mate als bij de werklieden. Alles wijst er dus op, dat het aantal bedienden, onder wie het aandeel van het vrouwelijk element hoe langer hoe aanzienlijker wordt, relatief gezien een grotere stijging zal blijven vertonen.

c) *Per streek.*

Ingevolge de uiteenlopende economische structuur der onderscheiden streken en de verplaatsing van arbeidskrachten naar de nijverheidscentra, wijkt de geografische verdeling van het arbeiderspotentieel sterk af van die der bevolking. Dit potentieel wordt als volgt over de onderscheiden provinciën verdeeld : Brabant 28 % ; Henegouwen 15,5 % ; Antwerpen 14,1 % ; Luik 13,7 % ; Oost-Vlaanderen 12,3 % ; West-Vlaanderen 8,5 % ; Limburg 4 % ; Namen 3 % en Luxemburg 0,9 %.

d) *Per economische sector.*

De vermindering der personeelsbezetting in de kolenmijnen en de tamelijk opvallende wederopleving in de bouwnijverheid hebben tijdens 1950 enkele wijzigingen in de verdeling der arbeidskrachten over de grote sectoren van het bedrijfsleven tot gevolg gehad. Het merendeel der loontrekkenden is werkzaam in de verwerkende industrieën (57,5 %), de ontginningsbedrijven (12,3 %) en het bouwbedrijf (11,9 %) ; het grootste gedeelte der bedienden is bedrijvig in de verwerkende industrieën (31,3 %), de handel (33,7 %) en de overheidsdiensten (22,3 %).

Personeel werkzaam in nijverheid en handel

(**arbeiders en bedienden**) (a)

BEDRIJFSTAK	27 Februari 1937 (b)	30 Juni 1948 (c)	30 Juni 1949 (c)	30 Juni 1950 (c)
Ontginning van steenkolen en ertsen ..	143.833	176.585	179.998	165.875
Andere ontginningsbedrijven (steengroeven)	31.474	16.969	16.526	16.886
Voedingsnijverheid	84.332	97.806	94.032	96.601
Tabaksindustrie	12.415	9.598	10.193	9.893
Scheikundige nijverheid	60.366	67.270	60.877	61.297
Houtbewerking en stoffering	57.753	48.017	44.506	44.417
Papier- en kartonnijverheid.....	19.424	21.953	19.257	21.190
Boekbedrijf en fotografie	22.339	26.002	25.624	25.871
Huiden- en lederindustrie	18.262	15.197	13.604	13.790
Textielnijverheid	166.024	185.151	174.911	188.251
Kledingnijverheid :				
a) kleding	68.090	68.535	64.777	65.272
b) schoeisel.....	17.339	23.152	21.805	22.145
Productie en distributie van water, gas en electriciteit	10.391	19.883	19.019	19.138
Ceramiek- en glasnijverheid.....	53.231	66.410	58.879	63.363
Metaalnijverheid	218.646	335.791	323.344	301.239
Kunstambacht en precisiebedrijven ..	26.062	16.597	9.321	13.268
Bouwbedrijf	98.308	155.497	147.784	176.556
Transportbedrijf	57.326	73.151	61.914	62.531
Diversen	1.098	5.860	4.457	4.641
Nijverheid (totaal)	**1.166.713**	**1.429.424**	**1.350.828**	**1.372.224**
Verkoopinrichtingen	121.287	130.820	128.595	131.029
Kredietondernemingen	27.951	44.917	44.812	45.664
Diverse agenturen	11.689	18.617	18.924	19.481
Hotels, restaurants, persoonsverzorging	25.537	46.904	49.033	52.624
Handel (totaal)	**186.464**	**241.258**	**241.364**	**248.798**
Handel en nijverheid (totaal)	**1.353.177**	**1.670.682**	**1.592.192**	**1.621.022**

Bronnen : Nationaal Instituut voor de Statistiek.
Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid.

(a) Exclusief de helpers en leerjongens.
(b) Volgens de resultaten der economische en sociale telling, inclusief het personeel werkzaam in de bedrijven die stilliggen, alsmede de thuisarbeiders.
(c) Aan de maatschappelijke zekerheid onderworpen personeel.

e) *Volgens belangrijkheid der ondernemingen.*

Het totaal aantal arbeidskrachten wordt op bijna gelijke wijze verdeeld over de bedrijven met minder dan 100 en die met ten minste 100 werknemers. Een weinig meer dan 1/4e vindt werkgelegenheid in bedrijven met 500 en meer werknemers. De verdeling over de onderscheiden categorieën bedrijven is om zo te zeggen identiek voor arbeiders en bedienden ; in de klassen der belangrijkste bedrijven is de betrekkelijke frequentie voor de bedienden lichtjes hoger dan voor de arbeiders.

§ 3. — VERLOOP DER WERKGELEGENHEID

1. — *Werkgelegenheidspolitiek.*

De bij het einde van 1949 ingeluide politiek met het oog op het verschaffen van werk aan een groot aantal arbeidskrachten door de uitvoering van openbare werken, heeft in de loop van het jaar 1950 haar volle invloed doen gelden. De omkeer in de conjunctuur tijdens het tweede halfjaar heeft het vraagstuk der werkkrachten in een ander daglicht geplaatst en de moeilijkheden bij het aanwerven van arbeiders, welke zich reeds vroeger hadden laten gevoelen, bleven in sommige industrieën voortbestaan.

De door het Ministerie van Arbeid en Sociale Voorzorg tijdens 1950 gevoerde politiek in zake arbeidskrachten kan op de hierna volgende wijze uiteengezet worden.

Voor de vreemde arbeidskrachten, werden de beoordelingscriteria voor de hernieuwde aanvragen tot het bekomen van een arbeidsvergunning ietwat soepeler gemaakt. Daarentegen werd de reglementering in zake de inwijking van vreemdelingen strenger gemaakt : zo werd o. m. de toelating om vreemdelingen vóór de aflevering der machtiging (1) in dienst te nemen afgeschaft. Deze maatregel heeft eveneens tot doel de overgang van de ene industrie naar de andere moeilijker te maken.

De schaarste aan arbeidskrachten welke in sommige essentiële sectoren, o. m. voor zware arbeid, werd vastgesteld, heeft de aanwerving van vreemde werkkrachten noodzakelijk gemaakt : zo werd in December besloten tot het recruteren van een contingent Italiaanse werklieden voor de kolenmijnen ; hetzelfde gebeurde voor de aanwerving van vaklieden, in het bijzonder voor de groeven en de metaalverwerkende nijverheid.

De noodzakelijkheid om beroep te doen op de inwijking van vreemde werkkrachten staat gedeeltelijk in verband met de ontoereikende mobiliteit van het Belgisch arbeiderspotentieel. De inwijking van vreemde arbeidskrachten werd in principe slechts toegelaten in zover plaatsaanbiedingen zonder gevolg bleven, niettegenstaande de maatregelen welke ter bevordering van de geografische en beroepsmobiliteit der Belgische arbeidskrachten werden getroffen. Ten einde het gebrek aan gespecialiseerd en geschoold werkliedenpersoneel te verhelpen, heeft het Ministerie van Arbeid en Sociale Voorzorg het nuttig geacht, ten behoeve der deficitaire industrieën, de beroepsherscholing der werklozen te bevorderen.

Aangezien de politiek in zake arbeidskrachten steunt op de analyse van de arbeidsmarkt, heeft het Ministerie van Arbeid en Sociale Voorzorg (Directie voor de Tewerkstelling) aandacht besteed aan het opmaken van een arbeidskrachtenbudjet, d. w. z. een tabel van de nodige en de beschikbare werkkrachten ; het Steunfonds voor Werklozen heeft van zijn kant er naar gestreefd de werkloosheidsstatistieken te verbeteren op grond van de aanbevelingen gedaan door de Conferenties der Arbeidsstatici.

---

(1) Ministerieel rondschrijven van 31 Januari 1950 (*Belgisch Staatsblad* van 6 en 7 Februari 1950).

In verband met de plaatsing der arbeiders heeft het Steunfonds voor Werklozen, afgezien van zijn gewone verrichtingen, vooral zorg besteed aan de uitbreiding der werkzaamheden in zake beroepsvoogdij, beroepsherscholing en werkverschaffing aan moeilijk te plaatsen werklozen.

Op internationaal gebied werden door de Internationale Comité's voor de Arbeidskrachten, waarin België vertegenwoordigd is, verscheidene initiatieven genomen. Hier weze vermeld het opstellen, dank zij het Belgisch-Nederlands-Luxemburgs Subcomité voor de Werkkrachten, van een voor de drie landen gemeenschappelijke beroepsclassificering, alsmede van een gemeenschappelijk arbeidskrachtenbudjet.

Bovendien hebben België en de andere landen, welke het Verdrag van Brussel ondertekenden, een aanvang gemaakt met de regelmatige uitwisseling van gegevens betreffende het beschikbaar arbeiderspotentieel in elk der betrokken landen.

2. — *Globaal verloop.*

Zoals blijkt uit de aangiften bij de Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid bedraagt in 1950 het aantal prestatiedagen 481,7 millioen, tegen 475,5 millioen in 1949 en 496,8 millioen in 1948. Hoewel de statistieken van de Nationale Verrekenkas voor Kinderbijslag niet juist hetzelfde gebied omvatten als die van de Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid, vertonen zij nochtans dezelfde verschijnselen. Zij wijzen voor 1950 op een totaal aantal prestatiedagen ten belope van 500,6 millioen tegen 495,4 millioen in 1949 en 525,5 millioen in 1948.

De stijging der werkgelegenheid sedert het begin van het jaar is hoofdzakelijk een gevolg van de aan de bouwnijverheid verleende stuwkracht ; de einde 1949 ingezette gunstige ontwikkeling der textielnijverheid heeft geen vertraging gekend, terwijl de toestand in de metaalsector tijdens het eerste halfjaar steeds maar ongunstiger werd. De ontwikkeling in deze drie bedrijfstakken verklaart grotendeels de wijzigingen in de werkgelegenheid zoals dit blijkt uit de toestand per 30 Juni 1950. De verhoging bedraagt ongeveer 23.000 eenheden voor de nijverheid en 7.000 voor de handelsactiviteiten.

Onder invloed der internationale gebeurtenissen hield voormelde vooruitgang aan tijdens het tweede semester ; afgezien van de opslorping der werkloosheid werd dit mogelijk gemaakt door de inzet van jonge arbeiders op de arbeidsmarkt en de ruimere deelneming der vrouwen aan de economische bedrijvigheid. Bij het einde van het jaar daalde de werkgelegenheid ingevolge de door de bijzonder ongunstige weersgesteldheid versterkte seizoeninvloed.

3. — *Verloop per bedrijfstak.*

Uitgaande van de door het Rijksfonds voor Maatschappelijke Zekerheid opgemaakte statistieken loont het de moeite een vergelijking te maken tussen de toestand per 30 Juni 1950, toen de omkeer in de economische conjunctuur tot uiting kwam, en deze per 30 Juni 1948, toen de werkgelegenheid bij het halfjaareinde het maximum van de na-oorlogse periode bereikte. De terugloop der werkgelegenheid is bijna algemeen, behalve voor de textielnijverheid en het bouwbedrijf, waarin een verhoging van onderscheidelijk 3.000 en 21.000 arbeiders werd vastgesteld. De vermindering der werkgelegenheid is vooral aanzienlijk in de sleutelindustrieën ;

MINISTERIE VAN ECONOMISCHE ZAKEN EN MIDDENSTAND BIBLIOTHEEK

zij bedraagt bij benadering 11.000 eenheden in de kolenmijnen, 34.000 in de metaalnijverheid, 6.000 in de scheikundige nijverheid en 11.000 in het transportbedrijf. In de andere industrieën is de afneming der werkgelegenheid veel gematigder ; nochtans dient het geval der houtnijverheid te worden vermeld, waar de achteruitgang 3.600 eenheden beloopt na een vermindering van veel grotere omvang in 1948.

In vergelijking met 30 Juni 1949, toen het halfjaarlijks werkgelegenheidsminimum praktisch werd bereikt, doet de stijging zich als het ware algemeen voor. Hierbij dient uitzondering te worden gemaakt voor de kolenmijnen en de metaalnijverheid met een vermindering van respectievelijk 14.000 en 22.000 eenheden, alsmede voor de hout- en tabaksindustrieën, maar in dit geval met een zeer matige achteruitgang. De toeneming der werkgelegenheid is vooral omvangrijk in de sectoren bouwbedrijf (30.000 eenheden), textiel (13.000 eenheden), papier (2.000 eenheden). voeding (2.600 eenheden), alsmede in de kunst- en precisiebedrijven (4.000 eenheden), Aldus wordt een algemene en opvallende stijging der werkgelegenheid vastgesteld in de bouwnijverheid en aanverwante industrieën, alsmede in het textielbedrijf. In de bedrijfstakken, welke tot de tertiaire sector behoren, doet de neiging tot personeelstoeneming zich in 1950 opnieuw voor, nadat tijdens 1948 in sommige gevallen een lichte daling was begonnen, welke tot 1949 aanhield. De door het Nationaal Instituut voor de Statistiek verstrekte statistische gegevens maken het mogelijk in het merendeel der belangrijke industrieën het maandverloop der werkgelegenheid te volgen.

De ontwikkeling der werkgelegenheid in de loop van het jaar wordt in bijna alle industrieën gekenmerkt door een matige stijging, welke bij het einde van de winter aanvangt en onder invloed der internationale gebeurtenissen van de maand Augustus af versnelt. Ongetwijfeld dient vooral rekening te worden gehouden met de gewone seizoenschommelingen ; deze doen zich, in nauwe samenhang met de weersgesteldheid, voornamelijk voor in industrieën, zoals het bouw- en terracottabedrijf, en ook, doch in mindere mate, in de groeven ; men stelt ze eveneens vast, maar dan om redenen welke veeleer verband houden met de van de jaarlijkse verbruiksschommelingen afhankelijke productiegewoonten, in de sectoren schoenen en pantoffels, tabak en gebreide goederen ; globaal genomen komt deze seizoeninvloed tot uiting in de algemene evolutie van 's lands bedrijfsleven waardoor dan ook elke bedrijfstak in zekere mate wordt beïnvloed. De stijging der werkgelegenheid in verscheidene industrieën tijdens het eerste kwartaal is ongetwijfeld een gevolg van deze normale ontwikkeling ; doch het feit dat het werkgelegenheidspeil van dit ogenblik af gehandhaafd blijft of stijgt, is kenschetsend voor het bedrijfsleven tijdens het eerste halfjaar. Bovendien is het opvallend hoe zelfs zeer belangrijke industrieën op deze stijgingsbeweging tijdens het eerste kwartaal uitzondering hebben gemaakt ; dit is vooral het geval voor de kolenmijnen, waar de werkgelegenheid eerst in Augustus begint te vermeerderen en de metaalverwerkende nijverheid, waar de aangroei der werkgelegenheid in de maand Maart zich slechts als een tijdelijk verschijnsel voordoet.

De veralgemeende stijgingsbeweging nam in Augustus een aanvang, nadat in Juli een daling was ingetreden ingevolge de invloed van het verlof en van de sociale moeilijkheden en ze duurde voort tot bij het einde van het jaar, afgezien van de lichte achteruitgang, waardoor sommige industrieën gedurende December ingevolge seizoeninvloeden getroffen werden.

Aantal arbeiders werkzaam in sommige sectoren

TIJDVAK	Steenkolen-mijnen	Cokes-fabrieken	IJzer- en staal-nijverheid	Industrie der non-ferro metalen	Metaalver-werkende nijverheid	Stikstof-nijverheid	Weverijen	Bonneterie	Ledernijver-heid (leer-looierijen)
1948 *Maandgemiddelde*	**146.365**	**5.204**	**46.139**	**15.813**	**191.063**	**5.489**	**51.824**	**13.464**	**5.014**
1949 *Maandgemiddelde*	**146.394**	**5.185**	**45.593**	**15.064**	**169.948**	**5.250**	**49.250**	**12.268**	**4.510**
Januari	152.403	5.360	48.377	15.524	184.777	4.562	49.428	12.737	4.595
April	150.981	5.288	47.632	15.004	178.349	5.520	49.522	12.518	4.541
Juli	144.321	5.144	45.400	14.820	167.735	5.206	48.515	12.174	4.396
October	140.202	4.969	43.104	15.068	159.417	5.300	48.955	11.888	4.502
1950 *Maandgemiddelde*	**133.320**	**4.448**	**43.428**	**15.043**	**152.374**	**4.649**	**59.987**	**12.314**	**4.567**
Januari	137.795	4.708	41.814	15.022	155.379	4.960	51.795	11.906	4.446
Februari	137.928	4.663	41.539	14.781	152.099	4.950	51.865	11.934	4.525
Maart	137.378	4.533	41.555	14.874	152.708	5.017	53.238	11.942	4.539
April	137.982	4.597	41.851	14.852	151.018	4.990	53.165	12.043	4.510
Mei	138.870	4.438	42.001	14.896	146.763	4.720	54.623	12.033	4.534
Juni	136.089	4.320	42.041	14.818	147.460	4.586	53.663	12.016	4.512
Juli	123.443	4.279	41.825	14.495	151.111	4.478	53.535	12.002	4.489
Augustus	125.663	4.272	43.167	14.785	150.782	4.581	54.125	12.054	4.460
September	128.269	4.287	44.582	15.089	152.187	4.537	57.107	12.388	4.689
October	129.752	4.407	45.962	15.460	154.388	4.507	58.328	12.961	4.760
November	134.414	4.437	47.101	15.655	156.987	3.840	59.452	13.529	4.703
December	132.262	4.430	47.694	15.784	157.631	4.617	58.948	12.960	4.633

Bronnen : Nationaal Instituut voor de Statistiek.
Ministerie van Economische Zaken en Middenstand, Administratie van het Mijnwezen.
Federatie van de Ondernemingen der Metaalverwerkende Nijverheid (Fabrimétal).
Verbond der Ceramische Nijverheid van België.

Aantal arbeiders werkzaam in sommige sectoren (vervolg)

TIJDVAK	Steengroeven	Kalk, kalksteen en kalkderivaten	Aardewerknijverheid (gedeeltelijk) (a)	Bouwbedrijf (gedeeltelijk) (b)	Ceramische nijverheid (gedeeltelijk) (c)	Houtverwerkende nijverheid (gedeeltelijk) (d)	Glasnijverheid	Papiernijverheid	Tabaksnijverheid
1948 *Maandgemiddelde*	**10.426**	**5.359**	**7.812**	**14.143**	**13.542**	**7.940**	**18.250**	**10.014**	**7.535**
1949 *Maandgemiddelde*	**10.100**	**5.280**	**8.356**	**13.405**	**11.998**	**7.508**	**14.234**	**9.606**	**7.685**
Januari	9.987	5.879	4.739	12.029	12.467	7.230	14.746	9.504	7.320
April	9.732	5.301	9.031	13.115	12.269	7.320	13.899	9.551	7.323
Juli	10.267	4.996	10.850	13.608	11.585	7.519	12.155	9.715	7.656
October	10.173	5.145	7.896	14.024	11.672	7.866	13.649	9.620	8.205
1950 *Maandgemiddelde*	**10.530**	**5.035**	**9.859**	**15.776**	**10.653**	**7.618**	**15.092**	**9.812**	**7.561**
Januari	10.117	4.891	6.246	14.087		7.528	14.714	9.573	7.490
Februari	10.129	4.872	6.194	14.244		7.648	14.781	9.483	7.464
Maart	10.378	5.006	8.459	14.855	10.451	7.796	14.337	9.624	7.360
April	10.526	4.960	10.967	15.208		7.986	14.181	9.620	7.268
Mei	10.616	4.894	12.061	16.070		8.262	14.466	9.651	7.375
Juni	10.670	5.033	12.412	16.447	10.606	8.383	14.602	9.682	7.567
Juli	10.662	5.085	12.427	16.601		7.145	14.508	9.821	7.516
Augustus	10.673	5.171	12.421	16.838		7.117	14.803	9.877	7.539
September	10.756	5.152	11.959	17.047	10.690	7.402	15.451	9.955	7.878
October	10.688	5.221	9.845	16.175		7.576	15.910	10.044	7.985
November	10.695	5.142	8.229	16.411		7.478	16.548	10.221	7.730
December	10.449	4.989	7.090	15.225	10.865	7.091	16.805	10.199	7.558

(a) 490 inrichtingen.
(b) 214 inrichtingen.
(c) Kwartaalgemiddelde.
(d) 458 inrichtingen.

Bronnen : Nationaal Instituut voor de Statistiek.
Ministerie van Economische Zaken en Middenstand, Administratie van het Mijnwezen.
Federatie van de Ondernemingen der Metaalverwerkende Nijverheid (Fabrimétal).
Verbond der Ceramische Nijverheid van België.

HOOFDSTUK III

WERKLOOSHEID

Het aantal gecontroleerde werklozen is in 1950 gedaald tot beneden het gunstigste peil dat tijdens het voorgaande jaar werd geboekt : het jaarminimum van het daggemiddelde bedroeg 160.000 eenheden tijdens de eerste drie weken van October 1950, tegen 194.000 tijdens de derde week van Augustus 1949.

Het totaal aantal getelde werkloosheidsdagen is nochtans van het ene tot het andere jaar slechts matig verminderd, vooral ingevolge de seizoeninvloed die tweemaal in de loop van het jaar, nl. in Januari en in December, ten volle haar invloed heeft doen gelden.

§ 1. — STATISTISCHE BRONNEN EN REGLEMENTERING

1. — *Statistieken.*

Van de maand April af werd een verbetering aangebracht aan de statistieken opgemaakt door het Steunfonds voor Werklozen, waardoor de vroeger verstrekte inlichtingen betreffende het werkloosheidsverschijnsel met een uiterst belangwekkend gegeven werden aangevuld.

De werkloze ongeschoolden worden thans verdeeld per bedrijfstak volgens de industrie, waartoe zij behoorden op het ogenblik, waarop zij werkloos vielen (1). Deze verdeling wordt afzonderlijk voor de gespecialiseerde en de gewone ongeschoolden toegepast.

2. — *Reglementering en vergoeding.*

De enige wijziging in de vergoedingsregeling, waarmee bij het beoordelen van de werkloosheidsomvang rekening dient gehouden te worden, bestaat in de afwijkingen, die toegevoegd werden aan het besluit van October 1949 (2) betreffende de werkloosheid der vrouwen. Bij dit besluit werd het recht op werklozensteun afhankelijk gemaakt van de tijdens een minimum aantal dagen gepresteerde arbeid gedurende een beperkte referteperiode. De afwijkingen (3) beogen de verlenging dezer

---

(1) Vroeger werden enkel de volledig werkloze gespecialiseerde ongeschoolden per bedrijfstak ingedeeld. De geschoolde en halfgeschoolde arbeiders zijn thans nog gerangschikt volgens de beroepsgroep waartoe zij behoren.

(2) Besluit van de Regent van 25 October 1949 (*Belgisch Staatsblad* van 31 October en 1 November 1949).

(3) Ministeriële besluiten van 9 Februari 1950 (*Belgisch Staatsblad* van 18 Februari 1950) en ministerieel besluit van 17 Maart 1950 (*Belgisch Staatsblad* van 10, 11 en 12 April 1950).

periode. De invloed er van op de statistiek der gecontroleerde werkloosheid is trouoverigens zeer gering ; talrijke werkloze vrouwen, die de hoop mochten koesteren het voordeel van gebeurlijke afwijkingen te genieten, hadden zich trouwens na de inwerkingtreding van het Octoberbesluit verder aan de contrôle onderworpen ; daarbij werd naderhand de toepassing van dit besluit geschorst.

De gevallen, waarin de uitkering van werklozensteun wegens bedrog of het niet vervullen der vereiste voorwaarden werd geweigerd, hebben zich veelvuldiger dan vroeger voorgedaan. De invloed van het groter aantal uitgeslotenen op de werkloosheidsstatistieken is echter beperkt. Inderdaad, meestal neemt de uitsluiting de contrôle niet weg, hetzij omdat deze reeds een verstreken periode bestrijkt, hetzij omdat de werkloze beroep aantekent.

Ten slotte mag niet uit het oog worden verloren dat niet alle getelde werklozen volledig werkbekwaam zijn. Bij de telling van 16 November 1950 werden onder 152.991 volledig werklozen 8.017, of 5,2 %, als gedeeltelijk werkbekwaam en 30.564, of 20 %, als moeilijk te plaatsen beschouwd.

§ 2. — ANALYSE VAN DE WERKLOOSHEID

Tijdens het jaar 1950 bedraagt het daggemiddelde der volledig werklozen 223.537 eenheden, d. i. een werkloosheid van 6,4 % der actieve bevolking ; de verhouding van het aantal volledig werklozen tot het aantal tegen werkloosheid verzekerde arbeiders bereikt 11,1 %.

1. — *Naar leeftijd.*

De onderscheiden leeftijdsklassen worden op ongelijke wijze door werkloosheid getroffen. De in dit verband beschikbare gegevens hebben betrekking op de volledige werkloosheid en worden telkens bij de halfjaarlijkse tellingen verstrekt. De betrekkelijke belangrijkheid der volledige werkloosheid stijgt met de leeftijd van ongeveer 40 jaar af ; beneden deze leeftijd blijft zij bij de mannen nagenoeg vast, terwijl zij bij de vrouwen aan tamelijk veel schommelingen onderhevig is. Het maximum wordt voor beide geslachten tussen 20 en 25 jaar bereikt ; het minimum ligt lager dan 20 jaar. Wanneer men nochtans enkel rekening houdt met de werkbekwame werklozen, doen de verschillen zich heel wat geringer voor.

Tijdens de voorgaande jaren trof de werkloosheid meer de jongelieden van minder dan 20 jaar en iets minder de arbeiders ouder dan 50 jaar.

2. — *Naar kunne.*

Globaal genomen blijft de werkloosheid meer de vrouwen dan de mannen treffen. Om dit verschil te beoordelen dient rekening te worden gehouden met de verschillende beroepsstructuur bij de vrouwelijke en mannelijke arbeidskrachten. Het is in dit verband opvallend, dat soms minder vrouwen dan mannen werkloos zijn. Dit is namelijk het geval met de volledige werkloosheid in de belangrijkste industrieën, waar het vrouwelijk personeel, hetzij in absolute waarde, hetzij in verhouding tot het mannelijk personeel, het talrijkst is. Zo waren er voor October, de maand met het kleinste aantal werklozen van het gehele jaar, in de groepen

Textiel, *Kleding* en *Leder* respectievelijk 4,5 %, 11,7 % en 5,9 % vrouwen volledig werkloos, tegenover 5,2 %, 13,7 % en 9,4 % mannen.

De ontleding der werkloosheid per streek levert eveneens het bewijs, dat hoe talrijker het aantal aangesloten vrouwelijke werknemers, hoe kleiner het verschil is tussen het getal vrouwelijke en mannelijke werklozen. En zelfs meer, in Oost-Vlaanderen is de werkloosheid bij de vrouwen heel wat minder uitgebreid dan bij de mannen.

3. — *Volgens duur.*

Indeling van de werklozen volgens de werkloosheidsduur
Volledig werklozen, van beider kunne, die werkbekwaam zijn
(percentage van het totaal aantal getelde werklozen die werkbekwaam zijn)

WERKLOOSHEIDSDUUR	Datum van de telling					
	14 Mei 1948	16 November 1948	16 Mei 1949	16 November 1949	15 Mei 1950	16 November 1950
Minder dan 1 maand	12,8	33,1	16,9	22,4	15,8	24,5
Van 1 tot minder dan 3 maanden	15,1	36,6	28,9	28,3	20,4	25,9
Van 3 tot minder dan 6 maanden	20,1	17,2	25,8	18,5	22,7	14,7
Van 6 tot minder dan 12 maanden	20,0	10,1	22,8	19,0	24,2	14,3
12 maanden en meer	22,1	3,0	5,6	11,8	16,9	20,6
Totaal	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

Bron : Steunfonds voor Werklozen.

De verdeling der volledig werklozen volgens de werkloosheidsduur, doet aan de hand van de in Mei en November gedane tellingen uitschijnen, dat de langdurige werkloosheid gevoelig is gestegen. De sedert minder dan een jaar werkloze arbeiders zijn verhoudingsgewijs niet zo talrijk als vorig jaar, waarbij nochtans in Mei een uitzondering dient gemaakt voor de groep met een werkloosheidsduur tussen zes maand en één jaar en in November voor de groep met minder dan één maand werkloosheid. Voor de beide laatste gevallen is in deze groepen met minder lange werkloosheidsduur, het aantal werklozen verhoudingsgewijs groter dan in 1949 ; deze evolutie, voornamelijk wat de toestand in November betreft, is toe te schrijven aan de belangrijke opslorping der volledige werkloosheid in de loop van het jaar 1950.

4. — *Per streek.*

In 1950 was de werkloosheid enigszins anders gelocaliseerd dan tijdens 1949 ; de verdeling per provincie geeft de schommelingen weer, die zich hebben voorgedaan. De belangrijkste wijziging bestaat in de vermindering der werkloosheid in Oost-Vlaanderen ingevolge de wederopleving der textielnijverheid. De werkloosheid is

Indeling der werklozen per provincie
Totale werkloosheid
(percentage van het daggemiddelde der maand)

PROVINCIE	Maart 1948	September 1948	Maart 1949	September 1949	Maart 1950	September 1950
Antwerpen	29,6	29,2	28,0	25,9	27,6	29,5
Brabant	15,3	13,8	16,3	16,3	17,7	18,7
West-Vlaanderen	17,5	16,1	16,5	14,0	15,7	15,8
Oost-Vlaanderen	25,5	27,6	23,1	22,6	18,6	19,0
Henegouwen	4,6	5,0	6,5	10,3	10,9	8,7
Luik	4,0	5,0	4,9	4,9	4,7	3,8
Limburg	2,0	1,7	2,2	4,1	2,6	2,7
Luxemburg	0,5	0,6	0,7	0,4	0,5	0,3
Namen	1,0	1,0	1,8	1,5	1,7	1,5
Het Rijk	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

Bron : Steunfonds voor Werklozen.

vooral in de provinciën Antwerpen en Brabant gevoelig gestegen ; daarentegen heeft er zich een betrekkelijke verbetering voorgedaan in andere provinciën, ingevolge de in vergelijking met 1949 aanzienlijke daling der werkloosheid in de mijnen.

Met uitzondering voor de *Dokwerkers*, de *Scheepsherstellers* en de *Diamantbewerkers*, bij dewelke de werkloosheid zich vooral in het Antwerpse voordoet, verdeelt de werkloosheid zich voor elke beroepsgroep over het gehele land. Somtijds is zij tamelijk verspreid, maar in zulk geval is zij dikwijls in sommige streken sterker geconcentreerd ; dit verschijnsel kon voor de groep *Mijnen* in het ambtsgebied van het gewestelijk bureau te Bergen en voor de groepen *Glas* en *Steen* in de provincie Antwerpen worden vastgesteld. In de groepen met het grootste aantal werklozen, komt nochtans het belangrijkste deel van de werkloosheid voor in enkele tamelijk vastbepaalde streken ; dit is het geval voor de groep *Verkeer* in de havensteden ; de groepen *Landbouw*, *Bouwvak* en *Hout* in de provinciën Antwerpen, Oost- en West-Vlaanderen en, in mindere mate, in Brabant ; de groep *Metaal* in dezelfde provinciën en in Henegouwen ; de groep *Textiel* in de beide Vlaanderen, voornamelijk te Gent en Sint-Niklaas, met nochtans een tamelijk grote spreiding voor de vrouwen ; ten slotte, de groep *Voeding* in de provinciën Antwerpen en Oost-Vlaanderen en in het Noorden van West-Vlaanderen.

5. — *Volgens bedrijfstak en vakbekwaamheid.*

Drie vierde der werklozen is verdeeld over enkele beroepsgroepen, die elk gemiddeld meer dan tienduizend werklozen per jaar tellen ; de verdeling volgens de belangrijkheid doet zich als volgt voor : 16 % in elk der groepen *Bouwvak* en *Metaal*, 9 % in de groep *Textiel*, 8 % in het *Verkeer*, 7 % in de *Kleding*, 6 % in de *Voeding* en bij de *Bedienden*, meer dan 5 % in de groepen *Landbouw* en *Hout*.

De betrekkelijke belangrijkheid der werkloosheid in elke beroepsgroep, d. w. z. de verhouding van het gemiddeld aantal werklozen tot het aantal bij de maatschappelijke zekerheid aangesloten werknemers bereikt soms een hoog peil, alhoewel de werkgelegenheid van het ene tot het andere jaar enigszins toenam : 29 % voor *Diamant*, 28 % voor *Dokwerkers* en *Landbouw*, 25 % voor *Hout* en *Verkeer*, 24 % voor *Kleding*, 23 % voor *Scheepsherstellers*, 21 % voor *Hotels*, 19 % voor *Leder* en *Bouwvak*, 17 % voor de groep *Bos-Jacht-Visvangst*, 13 % voor *Voeding* en 11 % voor *Textiel*.

De verdeling der volledige werklozen volgens vakbekwaamheid wijst op een verhoudingsgewijs aanzienlijk aantal ongeschoolden ; bij het maandminimum van het jaar, nl. in October, vertegenwoordigen de ongeschoolden 37,4 % van de volledige werkloosheid ; 21 % onder hen zijn gewone en 16,4 % gespecialiseerde ongeschoolden. Deze percentages van de werkloosheid volgens vakbekwaamheid, vertonen hevige schommelingen naargelang van de bedrijfstakken en zij kunnen sterk afwijken van de percentages die voor de verschillende onderverdelingen volgens vakbekwaamheid de belangrijkheid er van in de beschouwde nijverheidstak weergeven.

§ 3. — VERLOOP VAN DE WERKLOOSHEID

1. — *Algemene evolutie.*

Daggemiddelde van het aantal gecontroleerde werklozen

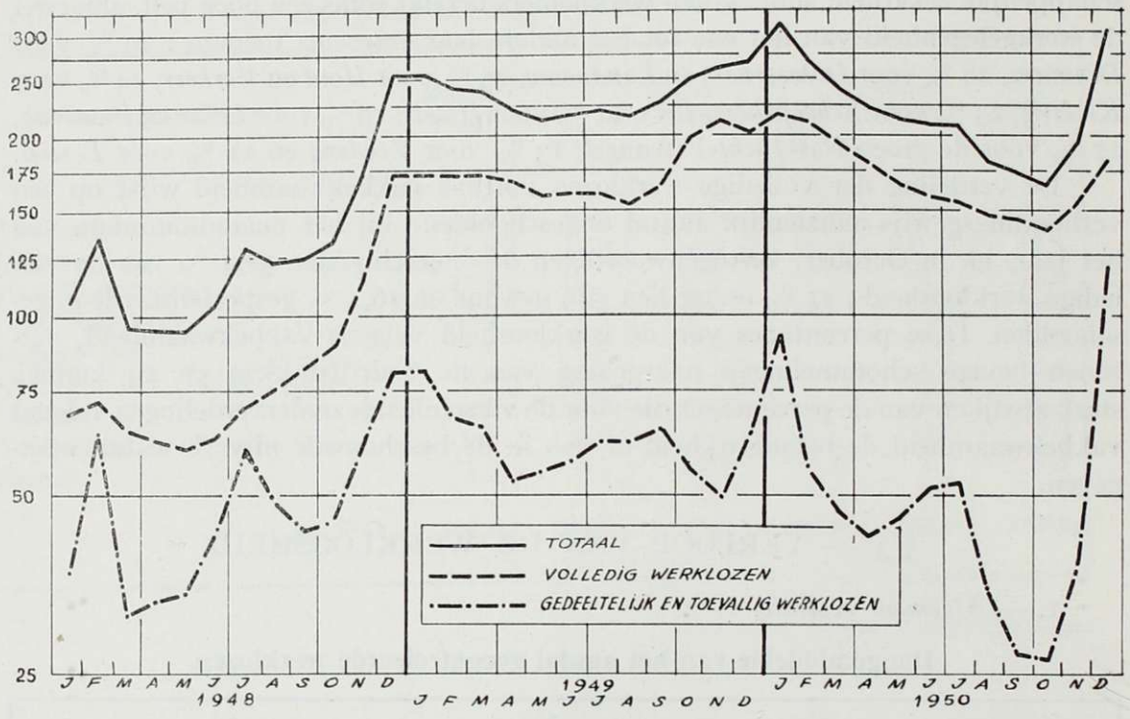
TIJDVAK	Volledig werklozen	Gedeeltelijk en toevallig werklozen	Totaal
1947 Jaargemiddelde	35.639	31.921	67.560
1948 Jaargemiddelde	80.959	48.244	129.203
1949 Jaargemiddelde	173.988	60.908	234.896
1950 Jaargemiddelde	169.972	53.565	223.537
Januari	216.096	92.872	308.968
Februari	209.156	55.105	264.261
Maart	190.845	45.994	236.839
April	177.987	41.968	219.955
Mei	165.467	45.522	210.989
Juni	157.480	50.843	208.323
Juli	152.934	51.632	204.566
Augustus	146.663	33.319	179.982
September	143.920	26.351	170.271
October	138.000	25.994	163.994
November	153.198	37.826	191.024
December	181.316	120.314	301.630

Bron : Steunfonds voor Werklozen.

Globaal beschouwd en indien geen rekening wordt gehouden met het groot aantal werkloze grensarbeiders in October en November 1949 is de werkloosheid tijdens het jaar 1950 niet veel lager geweest dan gedurende 1949. De volledige werkloosheid vertoont zelfs een lichte stijging, die echter door de gunstige ontwikkeling der gedeeltelijke en toevallige werkloosheid wordt goedgemaakt. De verbetering, die zich tijdens het tweede halfjaar heeft voorgedaan, wordt het best aangetoond door

Daggemiddelde van het aantal gecontroleerde werklozen

(duizenden eenheden)

Bron : Steunfonds voor Werklozen.

het verloop der werkloosheid van April tot October, een periode welke niet onderhevig is aan sterke seizoenschommelingen. Zo telde men tijdens 1949 voor de laatste week van September hetzelfde aantal werklozen als voor de eerste week van April van hetzelfde jaar, nl. 226.000 eenheden ; dit aantal was nochtans half-Augustus, onder invloed van het verlof, tot 193.000 eenheden gedaald. In 1950 viel voor dezelfde periode een aanzienlijke vermindering van het aantal werklozen waar te nemen, dat van 222.000 eenheden tijdens de eerste week van April tot 159.000 half-October daalde. Het verschil is minder opvallend voor de volledige werkloosheid, waarvan het laagste cijfer, in October 1950, nog 136.000 eenheden bedraagt, tegen 143.000 in Augustus 1949. In het kort mag dus gezegd worden dat de werkloosheid tijdens 1949 een neiging tot uitbreiding vertoonde, terwijl gedurende 1950 de opslorping er van zich reeds bij het begin van de lente aftekende om dan tijdens het tweede halfjaar, in het bijzonder wat de gedeeltelijke werkloosheid betreft, duidelijker naar voren te komen.

De opslorping der volledige werkloosheid is vooral in het voordeel der niet bestendige werklozen uitgevallen ; zo hebben 83 % der werkbekwame mannelijke arbeiders, die in Mei sedert minder dan zes maanden werkloos waren, vóór November opnieuw werk kunnen vinden.

Het aantal door het Steunfonds voor Werklozen geplaatste personen is van 230.390 in 1949 gestegen tot 247.372 in 1950. Deze verhoging is eerst in September begonnen.

2. — *Vergelijking met* 1949.

Het gemiddeld aantal werklozen is in het algemeen tijdens 1949 en 1950 onveranderd gebleven voor de meeste beroepsgroepen. Alleen in de hierna volgende bedrijfstakken vallen verschillen waar te nemen.

In de *Landbouw* is de stijging der werkloosheid met ongeveer 2.600 eenheden gedeeltelijk te wijten aan de mechanisering der landbouwwerkzaamheden ; zij dient echter nog in veel grotere mate te worden toegeschreven aan de elk jaar steeds verder doorgedreven beperking van het contingent seizoenarbeiders, die van oudsher in Frankrijk werk gaan zoeken.

In de *Mijnen* is de vermindering van het aantal werklozen met circa 4.700 eenheden een gevolg van de sterke inkrimping der aan de steenkolenmijnen verbonden arbeidskrachten ; het aantal ingeschreven werklieden tijdens 1950 omvat inderdaad ongeveer 15.000 eenheden minder dan in 1949. De verhoging van het rendement, alsook de vermindering van het absenteïsme en van de werkloosheid hebben een gunstige invloed gehad op de productie ; het kleiner aantal werkdagen en enkele stakingsdagen in 1950 hebben, samen met de daling van het aantal ingeschreven arbeidskrachten, een tegenovergestelde invloed uitgeoefend en verklaren waarom, in totaal, de productie ongewijzigd is gebleven.

De sedert einde 1949 begonnen opvallende wederopleving in de sector *Diamant*, heeft, van einde 1949 af, het aantal werklozen met 4.100 eenheden doen afnemen ; dit is zowel een gevolg van de gestegen vraag op de internationale markt als van de gunstiger valutavoorwaarden in de wereld.

De stijging van het gemiddeld peil der werkloosheid in het *Bouwvak*, nl. ongeveer 4.800 werklozen meer, is gemakkelijk te verklaren, niettegenstaande de uitgesproken wederopleving van deze sector tijdens het jaar 1950. De in de groep *Bouwvak* ingeschreven werklozen zijn niet veel meer dan de andere werklozen door bedoelde opbloei bevoordeeld geweest ; inderdaad, in alle beroepsgroepen werd tot aanwerving overgegaan, vooral van ongeschoolden. Bovendien waren de werklozen van de groep *Bouwvak* niet bijzonder begunstigd door hun vakbekwaamheid : het betrof in de meeste gevallen bejaarde of ver van de bouwwerf wonende werklieden, of ook nog arbeiders die tot weinig gevraagde specialiteiten behoorden. De opslorping der werkloosheid in deze sector is, ten slotte, onopgemerkt voorbijgegaan, wegens het feit, dat de werkloosheid gedurende 1950 nog werd verhoogd door de seizoenwerkloosheid in Januari en December 1950 ingevolge de weersomstandigheden. De verhoging van de seizoenwerkloosheid in 1950 moest in het bijzonder het bouwbedrijf treffen, daar in deze nijverheidstak het aantal werkkrachten fel was toegenomen.

De toestand in de metaalnijverheid is gedurende het gehele jaar 1949 en een gedeelte van 1950 steeds maar verslecht. De gemiddelde stijging der werkloosheid in de loop van 1950, nl. circa 5.000 eenheden, is, niettegenstaande de tijdens het tweede halfjaar ingetreden verbetering, toe te schrijven aan het feit dat gedurende dit jaar het minimum der arbeidsbezetting werd bereikt. Er dient nochtans te worden opgemerkt dat het rendement, voornamelijk in de ijzer- en staalnijverheid, steeds is blijven stijgen, terwijl de werkloze arbeidskrachten werden aangetrokken door industrieën, die uitbreiding namen, zoals het bouwbedrijf.

Het verschil in het gemiddeld werkloosheidspeil tussen de jaren 1949 en 1950 is vooral opvallend in de textielindustrie, waar de vermindering der werkloosheid

Daggemiddelde van het aantal gecontroleerde werklozen in 1950

Volledig werklozen (a)

BEROEPS-GROEP	Werkloosheidsmaand												Jaar
	Januari	Februari	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Augus-tus	Septem-ber	October	Novem-ber	Decem-ber	
Landbouw	14.656	14.714	13.129	12.227	8.897	8.674	9.420	7.592	7.633	6.247	10.313	13.582	10.662
Bos, jacht, visvangst.	1.365	1.387	1.038	1.051	1.140	1.219	1.089	1.030	1.147	979	1.003	1.239	1.142
Mijnen	1.198	1.172	1.360	1.373	1.333	1.246	1.130	1.135	1.099	983	1.087	1.109	1.183
Steen	1.469	1.516	1.414	1.450	1.188	1.110	956	884	783	675	783	944	1.099
Aardewerk	5.464	5.537	3.783	2.385	1.975	1.591	1.656	1.588	1.960	3.158	4.161	5.189	3.247
Glas	1.634	1.686	1.595	1.583	1.442	1.284	1.327	1.324	1.157	1.053	1.111	1.287	1.374
Diamant	4.063	3.973	4.598	4.741	4.439	4.682	4.641	2.435	3.238	3.068	3.165	3.086	3.854
Bouwvak	40.763	38.966	30.919	26.012	22.412	19.934	19.496	18.727	18.575	17.898	21.754	30.599	25.707
Hout	12.818	12.544	11.571	10.438	9.732	8.819	8.888	8.994	8.479	7.878	8.676	11.401	10.054
Metaal.....	35.934	35.937	34.582	32.875	31.608	28.798	27.570	26.921	25.068	23.109	23.360	25.617	29.294
Chemie	2.359	2.282	2.356	2.350	2.290	2.193	2.012	1.970	1.837	1.645	1.726	1.933	2.078
Papier	1.408	1.342	1.392	1.472	1.480	1.371	1.263	1.126	1.148	1.064	1.091	1.122	1.273
Boek	1.651	2.353	1.606	1.594	1.529	1.470	1.482	1.440	1.461	1.418	1.430	1.456	1.572
Textiel	18.452	16.140	15.335	14.215	13.694	13.589	12.691	11.700	11.058	10.354	10.771	12.425	13.418
Kleding.....	14.220	12.394	9.906	8.855	8.714	9.362	10.183	11.321	9.291	7.989	9.653	13.151	10.477
Leder	5.047	4.183	3.771	3.567	3.555	3.534	3.907	3.961	3.214	2.901	3.514	4.682	3.841
Voeding	12.539	12.731	12.866	12.396	11.591	10.752	9.954	9.559	9.605	9.359	10.097	11.530	11.092
Verkeer	16.837	16.582	16.137	15.812	15.299	15.294	13.990	13.586	13.489	13.282	14.162	15.067	14.973
Hotels, restaurants ..	4.814	4.829	4.720	4.693	4.413	3.988	3.345	3.270	4.518	5.457	5.728	5.741	4.640
Huispersoneel	3.792	3.302	3.440	3.501	3.473	3.428	3.286	3.310	3.791	4.120	4.188	4.346	3.676
Verzorging	683	681	628	587	591	561	482	479	511	532	547	582	572
Bedienden	13.911	13.849	13.622	13.513	13.353	13.245	12.979	13.082	13.587	13.677	13.748	14.099	13.564
Kunstenaars	1.019	1.056	1.077	1.297	1.319	1.336	1.187	1.229	1.271.	1.154	1.130	1.129	1.180
Totaal	**216.096**	**209.156**	**190.845**	**177.987**	**165.467**	**157.480**	**152.934**	**146.663**	**143.920**	**138.000**	**153.198**	**181.316**	**169.972**

(a) Voor de eerste drie maanden van het jaar zijn de cijfers berekend op grond van een geraamde verdeling der ongeschoolden per beroepsgroep, daar de werkelijke verdeling er van slechts van April af gekend is.

Bron : Steunfonds voor Werklozen.

Daggemiddelde van het aantal gecontroleerde werklozen in 1950

Gedeeltelijk en toevallig werklozen (a)

BEROEPS-GROEP	Werkloosheidsmaand												Jaar
	Januari	Februari	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Augus-tus	Septem-ber	October	Novem-ber	Decem-ber	
Landbouw	2.435	2.030	625	542	437	761	809	536	788	794	957	3.311	1.208
Bos, jacht, visvangst .	1.102	1.172	431	422	254	248	245	233	422	336	670	2.432	684
Mijnen	214	527	1.305	621	3.851	7.796	4.868	1.125	319	86	98	336	1.715
Steen	2.219	813	575	508	265	241	574	173	209	103	488	4.829	977
Aardewerk	1.000	453	550	499	492	423	568	392	531	368	555	1.725	646
Glas	900	650	560	543	597	413	599	360	168	176	182	384	467
Diamant	265	265	403	374	323	458	301	85	132	155	134	179	257
Bouwvak	30.292	8.201	4.030	3.238	1.920	1.688	3.536	2.029	2.274	2.079	6.469	54.627	10.773
Hout	5.230	3.160	2.078	1.611	1.612	1.493	1.875	1.633	1.233	1.223	1.663	7.760	2.635
Metaal.....	8.250	7.500	7.100	6.650	7.333	6.433	8.605	4.495	3.228	2.879	3.010	7.066	6.106
Chemie	500	230	390	420	449	468	548	372	172	212	493	588	407
Papier	470	350	400	440	391	330	377	355	197	214	248	324	343
Boek	300	294	328	374	316	296	380	296	235	169	189	257	287
Textiel	10.250	7.000	6.500	6.256	8.032	7.844	8.049	6.064	4.432	3.699	4.037	9.544	6.877
Kleding.....	9.550	6.300	4.200	4.068	4.217	5.528	6.135	5.006	2.838	3.040	5.926	10.053	5.665
Leder	4.600	2.398	2.300	2.348	2.839	4.067	4.889	2.870	1.303	1.383	3.540	5.333	3.203
Voeding	2.300	2.000	2.126	2.194	1.877	2.278	1.941	1.543	1.211	1.893	2.163	2.842	2.047
Verkeer	3.164	2.433	2.660	2.262	2.107	2.426	2.038	1.763	1.527	1.961	2.337	4.391	2.441
Dokwerkers	7.100	7.014	3.309	6.393	6.669	6.554	3.768	1.604	2.567	3.110	2.682	2.424	4.654
Scheepsherstellers ...	1.465	1.167	940	1.050	1.024	970	480	1.389	1.529	1.080	857	445	1.026
Hotels, restaurants ...	420	400	380	338	328	344	292	281	306	347	359	388	350
Huispersoneel	150	135	120	223	247	269	263	275	243	243	250	355	231
Verzorging	100	70	60	50	40	45	47	55	61	48	51	70	59
Bedienden	523	483	571	481	446	409	398	343	346	324	402	579	444
Kunstenaars	73	60	53	63	56	61	47	42	80	72	75	72	63
Totaal	**92.872**	**55.105**	**45.994**	**41.968**	**45.522**	**50.843**	**51.632**	**33.319**	**26.351**	**25.994**	**37.826**	**120.314**	**53.565**

(a) Voor de eerste drie maanden van het jaar zijn de cijfers berekend op grond van een geraamde verdeling der ongeschoolden per beroepsgroep, daar de werkelijke verdeling er van slechts van April af gekend is.

Bron : Steunfonds voor Werklozen.

Daggemiddelde van het aantal gecontroleerde werklozen in 1950

Alle werklozen (volledig, gedeeltelijk en toevallig) (a)

BEROEPS-GROEP	Werkloosheidsmaand												Jaar
	Januari	Februari	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Augus-tus	Septem-ber	October	Novem-ber	Decem-ber	
Landbouw	17.091	16.744	13.754	12.769	9.334	9.435	10.229	8.128	8.421	7.041	11.270	16.893	11.870
Bos, jacht, visvangst .	2.467	2.559	1.469	1.473	1.394	1.467	1.334	1.263	1.569	1.315	1.673	3.671	1.826
Mijnen	1.412	1.699	2.665	1.994	5.184	9.042	5.998	2.260	1.418	1.069	1.176	1.445	2.898
Steen	3.688	2.329	1.989	1.958	1.453	1.351	1.530	1.057	992	778	1.271	5.773	2.076
Aardewerk	6.464	5.990	4.333	2.884	2.467	2.014	2.224	1.980	2.491	3.526	4.716	6.914	3.893
Glas	2.534	2.336	2.155	2.126	2.039	1.697	1.926	1.684	1.325	1.229	1.293	1.671	1.841
Diamant	4.328	4.238	5.001	5.115	4.762	5.140	4.942	2.520	3.370	3.223	3.299	3.265	4.111
Bouwvak	71.055	47.167	34.949	29.250	24.332	21.622	23.032	20.756	20.849	19.977	28.223	85.226	36.480
Hout	18.048	15.704	13.649	12.049	11.344	10.312	10.763	10.627	9.712	9.101	10.339	19.161	12.689
Metaal.....	44.184	43.437	41.682	39.525	38.941	35.231	36.175	31.416	28.296	25.988	26.370	32.683	35.400
Chemie	2.859	2.512	2.746	2.770	2.739	2.661	2.560	2.342	2.009	1.857	2.219	2.521	2.485
Papier	1.878	1.692	1.792	1.912	1.871	1.701	1.640	1.481	1.345	1.278	1.339	1.446	1.616
Boek	1.951	2.647	1.934	1.968	1.845	1.766	1.862	1.736	1.696	1.587	1.619	1.713	1.859
Textiel	28.702	23.140	21.835	20.471	21.726	21.433	20.740	17.764	15.490	14.053	14.808	21.969	20.295
Kleding.....	23.770	18.694	14.106	12.923	12.931	14.890	16.318	16.327	12.129	11.029	15.579	23.204	16.142
Leder	9.647	6.581	6.071	5.915	6.394	7.601	8.796	6.831	4.517	4.284	7.054	10.015	7.044
Voeding	14.839	14.731	14.992	14.590	13.468	13.030	11.895	11.102	10.816	11.252	12.260	14.372	13.139
Verkeer	20.001	19.015	18.797	18.074	17.406	17.720	16.028	15.349	15.016	15.243	16.499	19.458	17.414
Dokwerkers	7.100	7.014	7.309	6.393	6.069	5.554	3.768	1.604	2.567	3.110	2.682	2.424	4.654
Scheepsherstellers ...	1.465	1.167	940	1.050	1.024	970	480	1.389	1.529	1.080	857	445	1.026
Hotels, restaurants ..	5.234	5.229	5.100	5.031	4.741	4.332	3.637	3.551	4.824	5.804	6.087	6.129	4.990
Huispersoneel	3.942	3.437	3.560	3.724	3.720	3.697	3.549	3.585	4.034	4.363	4.438	4.701	3.907
Verzorging.....	783	751	688	637	631	606	529	534	572	580	598	652	631
Bedienden	14.434	14.332	14.193	13.994	13.799	13.654	13.377	13.425	13.933	14.001	14.150	14.678	14.008
Kunstenaars	1.092	1.116	1.130	1.360	1.375	1.397	1.234	1.271	1.351	1.226	1.205	1.201	1.243
Totaal	**308.968**	**264.261**	**236.839**	**219.955**	**210.989**	**208.323**	**204.566**	**179.982**	**170.271**	**163.994**	**191.024**	**301.630**	**223.537**

(a) Voor de eerste drie maanden van het jaar zijn de cijfers berekend op grond van een geraamde verdeling der ongeschoolden per beroepsgroep, daar de werkelijke verdeling er van slechts van April af gekend is.

Bron : Steunfonds voor Werklozen.

ongeveer 13.000 eenheden bedraagt ; gedurende het ganse jaar 1950 was de invloed merkbaar van een uitgesproken wederopleving, welke einde 1949 is begonnen met de door Nederland binnen het kader der Benelux-overeenkomsten toegestane liberalisaties. De werkloosheid is echter op verre na niet in die mate opgeslorpt geworden als de stijging der productie had laten verwachten. Men kan hierin een bewijs zien van het verbeterd rendement, vooral daar zich gedurende het jaar 1950 in de Vlaamse textielnijverheid een wekenlange staking heeft voorgedaan.

De havenarbeiders wisten voordeel te halen uit een drukker havenverkeer, doch de vermindering der werkloosheid werd eveneens bevorderd door de verlaging van het contingent erkende arbeiders. Deze omstandigheid geldt in mindere mate voor de *Dokwerkers*, vermits hun aantal met slechts gemiddeld 600 à 700 eenheden was verminderd, terwijl het aantal werklozen met 2.900 eenheden was afgenomen, maar zij is van des te grotere betekenis voor de *Scheepsherstellers ;* hier had de opslorping van de werkloosheid betrekking op ongeveer 400 eenheden, d. i. 6 à 8 % van het totaal.

De aandacht dient te worden gevestigd op sommige tamelijk grote verschillen in enkele andere minder belangrijke groepen, hoewel zij bijna geen invloed hebben op het totaal aantal werklozen : zo vertoont alleen de groep *Papier* een vermindering der werkloosheid, in tegenstelling met de groepen *Bedienden, Huispersoneel, Hotels, Voeding* en *Steen.*

3. — *Evolutie gedurende het jaar.*

Het verloop der werkloosheid gedurende het jaar verschilt grotendeels van dat tijdens 1949. In het algemeen wordt in 1950 de werkloosheid in de onderscheiden beroepsgroepen gekenmerkt door een tendens tot voortdurende daling, gevolgd door een stijging bij het einde van het jaar ; in de meeste bedrijfstakken blijft de daling aanhouden tot de maand October. Zij is tot dan toe bestendig in de groepen *Chemie, Papier* en *Textiel,* en wordt in de loop van Juli in de groepen *Landbouw, Steen, Aardewerk, Glas, Bouwvak, Hout* en *Metaal* wegens de stakingen onderbroken. In de groepen *Diamant* en *Verkeer* bereikt de werkloosheid tijdens Juni een hoogtepunt ; in andere groepen, waar de seizoeninvloed zich vroeger laat gelden, houdt de daling vroeger op : tijdens September in de *Voeding* en gedurende Juli en Augustus in de groepen *Hotels, Verzorging, Huispersoneel* en *Bedienden.*

Bij de groepen *Kleding* en *Leder* begint de daling slechts van de maand Augustus af. In de sector *Mijnen* doet zich een gematigde gedeeltelijke werkloosheid voor in het midden van het jaar met een hoogtepunt in Juni ; in de andere groepen *Bos-Jacht-Visvangst, Boek, Dokwerkers, Scheepsherstellers* en *Kunstenaars* is de werkloosheid van maand tot maand aan sterke schommelingen onderhevig.

Het verloop van de werkloosheid volgens de aard der beroepen wijst er op dat, in de belangrijkste groepen, de opslorping doorgaans duidelijker is bij de gespecialiseerde ongeschoolden. Dat dit voor de geschoolde arbeiders en de gewone ongeschoolde arbeiders in mindere mate is geschied, is hoofdzakelijk het gevolg van de geringere beroepsmobiliteit voor de eerstgenoemden en van een onvoldoende scholing voor de laatstgenoemden.

TWEEDE DEEL

Productie van goederen en diensten

HOOFDSTUK ÉÉN

LANDBOUW EN VISVANGST

AFDELING I. — LANDBOUW

§ 1. — LANDBOUWPOLITIEK

Na een lange schaarsteperiode stond de Belgische landbouweconomie in 1950 voor talrijke nieuwe problemen, welke door het opnieuw opduiken van de internationale concurrentie in het leven werden geroepen.

Het stond weldra vast dat het behoud van een voldoende rendabiliteit slechts ten koste van een nieuwe vordering der productiviteit kon verkregen worden.

Enerzijds, kon deze voorwaarde alleen een waarborg zijn voor het openstellen van nieuwe afzetgebieden, welke in diverse sectoren, wegens een groeiend productieoverschot, hoe langer hoe meer onontbeerlijk werden. Anderzijds, kon er niet aan gedacht worden de binnenlandse markt door een duurzaam stelsel van protectionistische maatregelen te beschermen, gelet op de geleidelijke terugkeer naar het vrij internationaal ruilverkeer. De Regeringsactie moest er dus op gericht zijn de Belgische landbouwers aan te moedigen om tot de nodige wederaanpassing over te gaan, terwijl rechtstreeks invloed werd uitgeoefend op de elementen van de kostprijs, waarop de belanghebbenden geen vat hebben.

Deze oriëntering der Regeringspolitiek geldt zowel voor de plantaardige als voor de dierlijke producten.

Een krachtiger steun werd verleend aan de basisteelten. De maatregelen tot valorisatie van de tarwe, geschorst tijdens de oorlog maar in 1949 opnieuw uitgevaardigd, werden verder uitgewerkt. Ze bevestigen de inspanning van de Regering om het land voor deze graansoort steeds minder van het buitenland afhankelijk te maken. De verplichte inmengingscoëfficiënt van inlandse tarwe in het mengmeel werd zeer vroeg in het jaar vastgesteld en op een hoger niveau gebracht, ten einde rekening te houden met de mogelijkheden van de nationale productie.

Dank zij de vaststelling van een prijsschaal, welke grotere spelingen dan in 1949 voorziet, werd het aanleggen van voorraden op de hoeve of in de handel aangemoedigd.

Spijt de « combines », waartoe men steeds meer zijn toevlucht neemt, en welke bij het begin van de herfst het aanbod van tarwe bijzonder overvloedig maken, en ondanks de geldbehoeften, welke de landbouwers op dit tijdstip van het jaar ondervinden, brachten de getroffen maatregelen mee dat de aangenomen richtprijzen met de werkelijke toestand van de markt overeenkwamen. Bovendien

hield de Regering zich met de nabije toekomst bezig ; derhalve bevestigde zij reeds vóór de winter-bezaaiingen, dat de valorisatiepolitiek gedurende 1951 gehandhaafd zou blijven.

De opzoekingen naar een meer rationele exploitatietechniek werden begunstigd door het verlenen van toelagen aan de vrije stations en voor bodemkundige onderzoekingen.

De Regering heeft haar belangstelling ook getoond door kredieten voor de aanbouw of verbetering van land- of tuinbouwinstallaties te verlenen. Dienen hier voornamelijk te worden vermeld : de aankoop van landbouwmachines en materieel voor coöperatieve aanwending, het ontginnen van braakland, het in percelen leggen van weiland, de aanbouw van aalputten, silo's, kiemloodsen en drogers, de aanbouw of verbetering van serres en van bewaarplaatsen voor fruit.

Door oordeelkundig het stelsel der contingenten en vergunningen aan de huidige conjunctuur aan te passen, kon een bevredigende rendabiliteit voor de dierlijke producties worden gewaarborgd.

Kredieten werden uitgetrokken voor de verbetering van rundvee- en varkensstallen, alsook om de invoering der kunstmatige bevruchting en de strijd tegen de veeziekten te steunen. Voor de boter werd een normale richtprijs gehandhaafd.

In zake zuivelproducten werd, langs de Nationale Zuiveldienst om, een krediet van 90 millioen frank beschikbaar gesteld, ten einde de productie en het verbruik van Belgische producten te bevorderen en de seizoenwisselvalligheden van de zuivelmarkt te bestrijden. Bij het einde van het jaar werd, na een nieuwe raming der vermoedelijke uitgaven dienaangaande, genoemd krediet op 42 millioen frank teruggebracht (1).

Op het gebied der internationale betrekkingen ging de aandacht vooral naar de geleidelijke verwezenlijking van de economische unie « Benelux ». Het protocol van Mei 1947, dat, in zake landbouw, de basis vormde voor de betrekkingen tussen de drie belanghebbende landen, voorzag dat elke deelnemer het recht had, na raadpleging der twee andere, en dit voor een zeker aantal producten, een minimumprijs vast te stellen gelijk aan de kostprijs van die producten in zijn land.

Nadat de van 29 tot 31 Juli te Oostende gehouden Conferentie de noodzakelijkheid van een afzonderlijk onderzoek der landbouwproblemen in het licht stelde, bracht een nieuwe Conferentie de ministers der drie landen van 20 tot 21 October 1950 te Luxemburg samen.

Het protocol, na deze vergadering opgesteld, handhaafde praktisch het door het protocol van Mei 1947 aangenomen regime. Het wijzigde evenwel de modaliteiten tot bepaling der minimumprijzen. Bovendien werd het mogelijk gemaakt wijzigingen aan te brengen aan de lijsten der producten onderworpen aan de toepassing van het protocol. De modaliteiten voor beroep en arbitrage, in geval van onenigheid, alsook de gelijke verdeling van de opbrengst der heffingen en der licentierechten werden vastgelegd.

Ten slotte bepaalde het protocol de voorwaarden tot uitwisseling van landbouwwaarnemers onder de drie landen.

Nieuwe besprekingen werden te 's-Gravenhage gehouden op 28 en 29 December. Ze hadden tot doel sommige misverstanden op te ruimen, welke voortvloeiden uit

(1) *Parl. stuk*, Kamer van Volksvertegenwoordigers, zittijd 1950-1951, nr 74, 7 December 1950.

de interpretatie van het protocol van Luxemburg, en leidden tot de bevestiging dat dit protocol van Luxemburg van kracht zou worden op 1 Januari 1951. Bovendien werd duidelijk bepaald dat elk deelnemend invoerend land, de invoer zou kunnen schorsen in geval van geschil nopens de minimumprijzen.

Daarenboven werd beslist de termijn te verkorten binnen dewelke de Commissie voor beroep uitspraak moet doen.

§ 2. — LANDBOUWPRODUCTIE TIJDENS HET TEELTJAAR 1949/'50

1950 mag in het algemeen een warm en vochtig teeltjaar worden genoemd. De menigvuldige en betrekkelijk regelmatige regenneerslag heeft aan al de teelten een voldoende watervoorziening verschaft.

Beslissend voor het bereikte eindresultaat blijven niettemin de talrijke en hevige onweersbuien, welke in de loop der maanden Juli en Augustus op de oogst neerkwamen. Indien ze blijkbaar een gunstige invloed hadden op het rendement der wortelplanten en der knolgewassen, dan brachten ze echter voor de meeste graangewassen een erge deuk toe aan de rendementsverwachtingen, welke de uitzonderlijke bezaaiingsvoorwaarden hadden opgewekt.

Weze nog aangestipt dat de aangroei van het aantal runderen en van het pluimvee gedurende het jaar 1950, een stijging van de vlees-, melk-, boter- en eierproductie tot gevolg had.

1. — *Teelten.*

A. — *Bebouwde oppervlakte.*

De jaarlijkse landbouwtelling gehouden door het Nationaal Instituut voor de Statistiek maakte in 1950 deel uit van een geplande algemene landbouwtelling, die in alle landen ter wereld werd ingesteld onder de auspiciën van de « Food and Agriculture Organisation ».

In overeenkomst met de twee andere Benelux-partners, werd deze verrichting in twee delen gesplitst, waarvan het ene uitgevoerd werd op 15 Mei en het andere op 31 December.

De onderstaande cijfers betreffen de eerste phase der telling, voorgeschreven door het besluit van de Regent van 6 Mei 1950 (1). Globaal zijn deze cijfers juister dan die welke vroeger door dergelijke verrichtingen werden verschaft. Hieraan dient een groot deel van de vastgestelde wijzigingen te worden toegeschreven.

Hoe dan ook, de beschikbare gegevens wijzen op een toeneming der beteelde oppervlakte met ruim 67.000 ha.

De uitbreiding was het grootst voor de graan- en meelgewassen, de wortelplanten en knolgewassen, evenals voor de groente- en fruitteelt. Alleen voor de nijverheidsplanten doet zich een lichte teruggang voor.

(1) *Belgisch Staatsblad* van 10 Mei 1950.

Bebouwde oppervlakte

Tellingen van 15 Mei 1949 en 15 Mei 1950

(hectaren)

AARD DER TEELTEN	1949	1950	Verschil	
			absolute cijfers	%
I. **Graan- en meelgewassen** :				
1. *Broodgranen* :				
Winter- en wisseltarwe	140.493	155.862	+ 15.369	+ 11
Zomertarwe	12.608	17.893	+ 5.285	+ 42
Rogge	95.025	88.560	— 6.465	— 7
Spelt	6.114	5.488	— 626	— 10
Masteluin	1.609	1.951	+ 342	+ 21
Totaal broodgranen	**255.849**	**269.754**	**+ 13.905**	+ **5**
2. *Andere graangewassen* :				
Wintergerst	23.380	26.047	+ 2.667	+ 11
Zomergerst	49.033	57.623	+ 8.590	+ 18
Haver	173.698	177.245	+ 3.547	+ 20
Boekweit	310	158	— 152	— 49
Maïs verbouwd voor het zaad	326	358	+ 32	+ 10
Totaal andere graangewassen	**246.747**	**261.431**	**+ 14.684**	+ **6**
Totaal graan- en meelgewassen	**502.596**	**531.185**	**+ 28.589**	+ **6**
II. **Peulgewassen verbouwd voor het zaad** :				
Bonen anders dan groen geoogst	699	673	— 26	— 4
Erwten anders dan groen geoogst	5.249	6.094	+ 845	+ 16
Paardenbonen (dikke en kleine)	4.577	3.600	— 977	— 21
Wikken	340	747	+ 407	+ 120
Lupinen	903	754	— 149	— 17
Totaal peulgewassen verbouwd voor het zaad	**11.768**	**11.868**	**+ 100**	+ **1**
III. **Nijverheidsplanten** :				
Suikerbieten	59.900	62.494	+ 2.594	+ 4
Vlas	26.091	24.234	— 1.857	— 7
Cichorei voor koffie	2.388	2.460	+ 72	+ 3
Hennep	27	13	— 14	— 52
Tabak	1.357	1.779	+ 422	+ 31
Hop	432	458	+ 26	+ 6
Oliehoudende planten :				
Winterkoolzaad	3.791	1.401	— 2.390	— 63
Zomerkoolzaad	446	185	— 261	— 59
Andere oliehoudende planten	45	11	— 34	— 76
Medicinale, aromatische en kruiderijachtige planten	31	25	— 6	— 19
Totaal nijverheidsplanten	**94.508**	**93.060**	**— 1.448**	— **2**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Bebouwde oppervlakte (vervolg)

AARD DER TEELTEN	1949	1950	Verschil	
			absolute cijfers	%
IV. **Wortelplanten en knolgewassen** :				
Aardappelen	88.841	98.032	+ 9.191	+ 10
Voeder- en halfsuikerbieten	73.893	74.151	+ 678	+ 1
Voederwortelen	936	763	— 173	— 19
Andere wortelplanten en knolgewassen	1.090	1.196	+ 106	+ 10
Totaal wortelplanten en knolgewassen	**164.760**	**174.562**	+ **9.802**	+ **6**
V. **Andere teelten** :				
Voedergras	75.555	60.148	— 15.407	— 20
Grasland	789.626	824.058	+ 34.432	+ 4
Groenteteelt	23.014	30.407	+ 7.393	+ 32
Fruitteelt	52.367	61.835	+ 9.468	+ 18
Bloementeelt	708	720	+ 12	+ 2
Andere teelten (boomkwekerijen, wijmen, niet vernoemde teelten)	10.221	4.321	— 5.900	— 58
Totaal andere teelten	**951.491**	**981.489**	+ **29.998**	+ **3**
Algemeen totaal	**1.725.123**	**1.792.164**	+ **67.041**	+ **4**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

B. — *Opbrengst.*

Van de zeven en dertig producten, welke bij de telling werden opgenomen, zijn er negentien waarvan de totale opbrengst stijgt, vijftien waarvan ze vermindert en twee waarvan ze praktisch onveranderd blijft. Het tamelijk uitzonderlijk karakter van de oogst van 1949 wordt eens te meer bevestigd. Hoewel bevredigend op zichzelf, daalt de opbrengst per hectare voor de helft der rubrieken. De weersomstandigheden zijn de essentiële oorzaak van deze vermindering.

De inlandse productie overtreft voor de suiker ruimschoots het binnenlands verbruik. Ze dekt ook volledig de behoeften aan aardappelen, cichoreiwortels en droge bonen.

De raming van de globale waarde van de plantaardige productie stijgt van 8.065 millioen frank in 1949 tot 8.548 millioen frank in 1950 (1). Deze evolutie is hoofdzakelijk te danken aan de sterke waardetoeneming der productie van suikerbieten en aardappelen alsook, doch in mindere mate, van die van gerst en tabak.

(1) Departement van Landbouw en Nationaal Instituut voor de Statistiek (Commissie van het Nationaal Inkomen).

Landbouwopbrengst

TEELTEN	Totale opbrengst (duizenden quintalen)			Gemiddelde opbrengst per hectare (quintalen)		
	1949	1950	Verschil in %	1949	1950	Verschil in %
Wintertarwe	5.607	5.050	— 10	39,9	32,4	— 19
Zomertarwe	353	422	+ 20	28,0	23,6	— 16
Rogge	2.578	2.382	— 8	27,1	26,9	— 1
Spelt	143	106	— 26	23,3	19,4	— 17
Masteluin	43	45	+ 5	26,8	23,1	— 14
Wintergerst	812	831	+ 2	34,7	31,9	— 8
Zomergerst	1.657	1.781	+ 7	33,8	30,9	— 9
Haver	5.870	5.033	— 14	33,8	28,4	— 16
Boekweit	5	2	— 60	15,7	14,0	— 11
Maïs verbouwd voor het zaad	11	13	+ 18	32,7	35,4	— 8
Droge bonen	12	15	+ 25	16,8	22,3	+ 33
Droge erwten	161	190	+ 18	30,6	31,2	+ 2
Paardenbonen (dikke en kleine)	103	95	— 8	22,5	26,5	+ 18
Suikerbieten	23.483	26.691	+ 14	392,1	427,1	+ 9
Vlas (zaad)	159	126	— 21	6,1	5,2	— 15
(stro)	1.577	1.452	— 8	67,3	59,9	— 11
Cichorei voor koffie	940	1.055	+ 12	393,7	428,9	+ 9
Hennep (zaad)	—	—	—	8,0	5,5	— 31
Tabak	31	45	+ 45	23,2	25,5	+ 10
Hop	6	9	+ 50	15,0	18,9	+ 26
Winterkoolzaad	85	25	— 71	22,6	17,6	— 22
Zomerkoolzaad	8	3	— 63	18,7	16,3	— 13
Late aardappelen	9.179	9.063	— 1	235,2	240,0	+ 2
Halfvroege aardappelen	10.168	12.582	+ 24	236,2	239,1	+ 1
Vroege aardappelen	1.125	1.441	+ 28	166,3	188,4	+ 13
Voederbieten	49.914	60.768	+ 22	675,5	814,9	+ 21
Wortelen	248	252	+ 2	265,3	330,1	+ 24
Rapen	31	27	— 13	244,7	311,3	+ 27
Raapkolen	81	76	— 6	244,6	311,4	+ 27
Koolrapen	108	182	+ 69	417,9	602,8	+ 44
Voederkolen	145	232	+ 60	388,6	412,3	+ 6
Rode klaver	886	714	— 19	46,1	40,2	— 13
Incarnaatklaver	1.114	612	— 45	211,3	202,2	— 4
Andere klaver	1.231	401	— 67	45,9	37,1	— 19
Luzerne	647	813	+ 26	48,4	63,4	+ 31
Hanekam	26	14	— 46	36,1	33,1	— 8
Maailand	9.543	10.011	— 5	40,7	41,1	+ 1

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

a) *Graan- en meelgewassen.*

De uitbreiding van de met graan- en meelgewassen bebouwde oppervlakte bedraagt 6 %. Nochtans heeft de aanzienlijke toeneming der bezaaiingen, die gedeeltelijk een gevolg is van de valorisatiepolitiek der Regering, de vermindering der graanopbrengst niet kunnen goedmaken. Onder de elementen, welke deze evolutie hebben beïnvloed dient de schade te worden vermeld, welke bij het begin van het jaar door de

veldmuizen werd veroorzaakt, de te vroege legering in de maand Juli en diverse cryptogamische ziekten ingevolge de werking van de hitte op de vochtige grond.

De totale tarweproductie daalt met 10 %. Ze wordt geraamd op 505.000 ton en vertegenwoordigt de helft van de nationale behoeften. De waarde er van wordt op 1.983.809.000 F geraamd, tegen 2.078.700.000 F in 1949. De prijzen zijn doorgaans vast geweest, ingevolge het verloop der internationale gebeurtenissen en het mechanisme van de verplichte inmenging van inlandse tarwe in het meel.

De roggeopbrengst daalde met 8 % ; dit komt veeleer voort uit de vermindering van de bezaaide oppervlakte dan uit een terugloop van het rendement. Hoewel deze laatste graansoort eveneens de hinder ondervond, waaronder de tarweoogst heeft geleden, schijnt de oogst heel normaal te zijn en dekt hij ongeveer 2/3 van het binnenlands verbruik.

De vermindering van de oppervlakte besteed aan deze graanteelt is voor een groot gedeelte een gevolg van de dalende rendabiliteit, welke voor het vetmesten van varkens kenmerkend was tijdens het tweede halfjaar van 1949. De waarde van de roggeproductie bedraagt 199.992.000 F, tegen 199.808.000 F in 1949.

De opbrengst van spelt daalt met 26 %. Die van masteluin stijgt lichtjes. De aan de gerstteelt bestede oppervlakte neemt met 15 % toe. Hieraan dient de verhoging met 7 % van de voortgebrachte hoeveelheid te worden toegeschreven. Inderdaad, de vroegtijdige legering en de roest, welke op het slechte rijpen volgden, deden de gemiddelde opbrengst per ha met 9 % dalen. De waarde van deze graanproductie kan op 434.818.000 F geraamd worden, tegen 301.600.000 F in 1949. De inlandse opbrengst dekt iets minder dan de helft der jaarlijkse behoefte.

De voortgebrachte hoeveelheid haver vermindert met 14 % ; de gemiddelde opbrengst per hectare daalt met 16 %, zodat de gevolgen der uitbreiding welke deze teelt genomen had, ondanks het versneld tempo waarmede de paardenstapel vermindert, te loor zijn gegaan. De productie bedraagt meer dan 2/3 der behoeften en wordt geraamd op 560.963.000 F, tegen 592.450.000 F in 1949.

b) *Voor het zaad verbouwde peulgewassen.*

Terwijl de bebouwde oppervlakte ongeveer dezelfde is als die van het voorgaande jaar, is de productie van de voor het zaad verbouwde peulvruchten in aanzienlijke mate vergroot ingevolge de merkelijke verbetering van het rendement.

Dergelijke evolutie is het gevolg van de weersomstandigheden welke deze teelten bijzonder begunstigden.

c) *Nijverheidsplanten.*

De aan de teelt van nijverheidsplanten voorbehouden uitgestrektheid neemt lichtjes af, ingevolge een geleidelijke vermindering van de met oliehoudende planten beteelde oppervlakte en een inkrimping van de verbouwing van vlas en hennep.

De uitbreiding met 4 % van de met suikerbieten beteelde oppervlakte is slechts van ondergeschikt belang gelet op de aanzienlijke vooruitgang welke het rendement van deze teelt heeft geboekt. Dit laatste vormt een absoluut hoogtepunt, wat de inlandse productie van suikerbieten betreft. Ondanks sommige moeilijkheden in zake de levering aan de suikerfabrieken, is deze verbouwing waarschijnlijk de meest lonende van het jaar. De overvloedige oogst heeft de suikerfabrieken verplicht een contingenteringsprogramma per week en per verbouwer op te stellen. Deze om-

standigheid was de oorzaak der moeilijkheden welke men bij het einde van het jaar ondervond toen laattijdig werd geleverd, ingevolge vorst en sneeuwval. Feitelijk stijgt de totale productie van suikerbieten met 14 %. De fabricage van witte suiker kon aldus opgevoerd worden tot 400.000 ton, zodat ongeveer 135.000 ton voor uitvoer of opslag beschikbaar bleven nadat de binnenlandse behoeften volledig bevredigd waren.

De waarde van de suikerbietenproductie mag op 2.250 millioen frank geraamd worden, tegen 1.820 millioen frank in 1949.

De uitvoermoeilijkheden waaronder de vlasnijverheid lijdt, hebben de landbouwers er toe aangezet de uitgestrektheid der vlasakkers nogmaals met 7 % te verminderen. De regen en de legering tijdens de maand Juli, waren zeer nadelig voor de opbrengst welke eveneens met 7 % daalt. Tijdens het mijten hebben de slechte weersvoorwaarden een nadelige invloed uitgeoefend op de kwaliteit van het bekomen zwingelvlas. In talrijke gevallen was het slijten zeer duur daar het met de hand moest gebeuren.

De plotse prijsstijging gedurende het tweede halfjaar kwam te laat, zodat de verbouwer er geen voordeel kon uit halen. De productie van vlas en hennep mag geraamd worden op 515.021.000 F, tegen 522.400.000 F in 1949.

Daar opnieuw uitvoermogelijkheden opdaagden is de toestand voor de cichoreiteelt lichtjes verbeterd. De uitbreiding van de bebouwde oppervlakte ging gepaard met een verbetering van het rendement.

Na de gestadige teruggang der laatste jaren kon de tabaksteelt over een grotere oppervlakte beschikken, terwijl het rendement aanmerkelijk verbeterde. De opbrengst bedraagt 4.500 ton. De blijvende voorkeur der verbruikers voor exotische tabak en sommige moeilijkheden van fiscale aard verhinderen evenwel op dit ogenblik elke belangrijke uitbreiding van deze teelt.

De productie van inlandse tabak kan geraamd worden op 97.524.000 F, tegen 62.800.000 F in 1949.

Oliehoudende planten worden haast niet meer verbouwd omwille van de onvoldoende rendabiliteit. De koolzaadteelt loopt met ongeveer 60 % terug.

Toenemende uitvoermoeilijkheden blijven zwaar drukken op de teelt van geneeskundige planten.

d) *Wortelplanten en knolgewassen.*

De met wortelplanten en knolgewassen bebouwde oppervlakte is met 6 % verhoogd. De velden beplant met aardappelen zijn met 10 % toegenomen. De productie van dit knolgewas heeft in ruime mate voordeel gehaald uit de weersgesteldheid van het jaar. De teelt van vroege aardappelen stijgt met 28 % en die der halfvroege met 24 %.

Vermits de productie, waarvan de waarde 1.776.794.000 F bedraagt, tegen 1.537.350.000 F in 1949, de binnenlandse behoefte (ongeveer 2 millioen ton) overtreft, wordt het uitvoerprobleem in deze sector steeds dringender.

Het rendement der voederbieten en der voederwortelen steeg nog meer dan dat der suikerbieten ; inderdaad, de verhoging bedraagt respectievelijk 21 % en 24 %.

e) *Weiden en grasland.*

De ruimte ingenomen door weiden en grasland neemt lichtjes toe. Het is evenwel merkbaar dat de oppervlakte welke sinds talrijke jaren aangroeit in gelijke tred met de veeteelt, eindelijk neiging tot stabilisering vertoont.

f) *Grasachtige voedergewassen.*

De hieraan bestede oppervlakte verminderde met 20 %. De opbrengst van de eerste snede was lager dan gewoonlijk ingevolge het slecht opschieten, te wijten aan het langdurige droogteseizoen van 1949, alsook ingevolge de schade door veldmuizen in sommige streken veroorzaakt. Alleen de twee- en meerjarige klavervelden bleken productief te zijn. De tweede snede, daarentegen, gaf een meer bevredigende opbrengst.

2. — *Bossen en vijvers.*

De oppervlakte der Belgische bossen nam in de loop der laatste 20 jaren met ongeveer 30.000 hectaren toe. Deze uitbreiding had plaats in al de provincies met uitzondering evenwel van Limburg, waar men sinds 1941 een lichte achteruitgang vaststelt. De provincies Brabant en Luik kenden de grootste aanwinst. Sedert de telling van 1929 is de door de vijvers bestreken oppervlakte van 4.432 ha tot 5.996 ha toegenomen. Deze toeneming vindt men hoofdzakelijk in Oost-Vlaanderen en Brabant.

Het aantal gemeenten waarover de bossen en vijvers zich uitstrekken, bedraagt respectievelijk 2.373 en 1.714.

Telling der bossen en vijvers

(hectaren)

PROVINCIE	Oppervlakte der bossen			Oppervlakte der vijvers	
	1929	1941	1950 (a)	1929	1950 (a)
Antwerpen	36.008	42.633	38.433	810	1.028
Brabant	26.848	32.562	32.552	474	758
West-Vlaanderen	7.621	9.242	8.074	285	334
Oost-Vlaanderen	9.768	14.109	11.230	422	1.034
Henegouwen	45.305	48.270	47.884	635	699
Luik	93.928	59.643	106.695	284	340
Limburg	32.684	32.959	30.658	863	980
Luxemburg	180.684	192.031	184.901	338	387
Namen	108.294	113.614	111.577	321	436
Het Rijk	**541.140**	**545.063**	**572.004**	**4.432**	**5.996**

a) Telling van 15 Maart 1950. Voorlopige gegevens.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

3. — *Veestapel.*

De Belgische landbouw legt zich meer en meer toe op de veeteelt : de veestapel kreeg terug zijn vooroorlogse belangrijkheid, voornamelijk wat runderen en varkens betreft.

Veestapel

(eenheden)

CATEGORIE DIEREN	Gemiddelde 1937/'39	1 Januari 1949	1 Januari 1950	1 Januari 1951
Paarden voor landbouwgebruik	± 258.221	239.626	234.388	227.016
Paarden voor niet-landbouwgebruik ...	± 48.000	25.653	22.593	20.195
Totaal aantal paarden	± **306.221**	**265.279**	**256.981**	**247.211**
Uitsluitend melkkoeien.....	}	772.527	858.801	893.404
Melk- en trekkoeien	} 1.000.000(a)	47.550	42.185	38.813
Andere runderen	1.000.000	868.287	1.001.405	1.088.070
Totaal aantal runderen	**2.000.000**	**1.688.364**	**1.902.391**	**2.020.287**
Varkens	**1.087.000**	**912.114**	**1.360.784**	**1.234.263**

(a) Raming van het Ministerie van Landbouw.

Bronnen : Nationaal Instituut voor de Statistiek.
Ministerie van Landbouw.

De paardenstapel slinkt gestadig ; bovendien blijken de prijzen betaald voor de paarden op de verschillende markten niet voldoende lonend te zijn.

De verhoging van het aantal runderen is niet zo sterk als in 1949. De prijzen hebben goed stand gehouden : de haussetendens, welke zich rond het midden van het jaar voordeed, verzwakte geleidelijk van de maand October af. Het handhaven van de reglementering in zake de invoer van zuivelproducten verzekerde de rundveefokkerij een voldoende rendabiliteit. Alhoewel het aantal melkkoeien bijna het vooroorlogs peil bereikte en de weersgesteldheid voor de weilanden gunstig was, werden er in 1950 nog 21 millioen kg boter ingevoerd, tegen 26 millioen in 1949. Een uitbreiding van de nationale productie zou dus nog in het land afzet kunnen vinden. De melkproductie in 1950 wordt geraamd op ongeveer 3.229 millioen liter, waarvan 820 millioen liter voor rechtstreeks verbruik werden aangewend. De inlandse boterproductie beliep meer dan 72.500 t, tegen 66.000 t in 1949 en die van kaas 12.000 t, tegen 10.000 t in 1949.

Het aantal op 1 Januari 1951 getelde varkens overtreft nog ruim dat der vooroorlogse jaren. De vermindering met bijna 126.000 eenheden tussen 1 Januari 1950 en 1 Januari 1951 kan grotendeels verklaard worden door de inzinking der prijzen op sommige tijdstippen van het jaar, ingevolge een te overvloedig aanbod. Deze tendens nam trouwens reeds een aanvang in 1949. Het aantal zeugen is van 171.654 op 1 Januari 1950 gedaald tot 160.706 op 1 Januari 1951 ; dergelijke teruggang vloeit voort uit een abnormale slachting in Mei en Juni. Dit verklaart de vermindering van de varkensstapel en de herhaalde prijsstijgingen die zich omstreeks einde 1950 hebben voorgedaan. Het blijkt dan ook noodzakelijk vaste buitenlandse

markten op te sporen om de varkensfokkerij een bestendige rendabiliteit te verzekeren.

De schapenteelt heeft in België alle belang verloren. Het aantal schapen bedraagt thans 115.856 eenheden, tegen 121.185 op 1 Januari 1950 en 190.000 eenheden vóór de oorlog (1).

De eierproductie overtrof in 1950 het binnenlands verbruik dat 1.850 millioen stuks bereikte. Het probleem van de buitenlandse afzet wordt hier eveneens gesteld, vermits het productieoverschot ongeveer 98 millioen eieren bedroeg. Het aantal kippen mag op 14 millioen stuks worden geraamd.

Voor de voedering van de Belgische veestapel waren ongeveer 1.100.000 t inlandse voedergranen en veekoeken alsook een invoer van bijna 1.500.000 t derzelfde producten nodig. Uit de omvang van de invoer tijdens de laatste maanden van 1950 mag men waarschijnlijk de voortdurende vordering afleiden van de Belgische veestapel die aldus in een nabije toekomst in staat zou zijn volledig de nationale behoeften te dekken.

§ 3. — BUITENLANDSE HANDEL IN LANDBOUWPRODUCTEN

Hoewel in 1950 de uitvoer der landbouwproducten (2) is gestegen, is hij toch van ondergeschikt belang gebleven, vermits het uitvoervolume het vooroorlogs peil zelfs niet heeft bereikt en de uitvoerwaarde slechts 3,7 % van de totale waarde van de Belgische uitvoer uitmaakt. De export blijft beperkt door de contingenteringsmaatregelen, getroffen door talrijke landen welke traditionele afnemers van Belgische producten waren en inzonderheid door de inkrimping van de Duitse markt. De invoer van landbouwproducten bedroeg 18,2 % van de globale waarde van de Belgische invoer. In 1949 was dit percentage respectievelijk 2,9 % voor de uitvoer en 22,6 % voor de invoer.

Ten opzichte van 1949 steeg de uitvoerwaarde van de dierlijke producten met 34 % en die van de plantaardige producten met 31 %.

De uitvoerverhoging voor levende dieren en dierlijke producten is een gevolg van de grotere afzet van varkens, spek en reuzel evenals van verse eieren. De productieverhoging en tevens de tamelijk sterke prijsdaling hebben de verkoop aan het buitenland bevorderd. Van de andere dierlijke producten loopt de uitvoer terug. Deze vermindering wordt vooral waargenomen voor bevroren rund- en varkensvlees, boter en kaas.

Bij de plantaardige producten stelt men een stijgende uitvoer vast voor tarwe, rogge, vlas en vooral voor suiker. Voor dit laatste product, verschafte de voorraadvorming op de wereldmarkt, op het gepaste ogenblik, uitvoermogelijkheid aan een merkelijk gestegen productie. Daarentegen werd er een daling geboekt bij de uitvoer van maïs, gerst en suikerijwortels. In zake maïs, betreft het hier veeleer een vermindering van de wederuitvoer van uit het buitenland ingevoerde maïs.

De uitvoer van tuinbouwproducten is eveneens toegenomen. De afzet van verse groenten in het buitenland steeg, uitsluitend ingevolge een grotere vraag naar witloof. De uitvoer van groenteconserves, daarentegen, is bijna met de helft vermin-

(1) Er bestaat voor de jaren 1937 tot 1939 geen raming van de schapenteelt. In 1929 gaf een raming 187.351 eenheden en een nieuwe raming leidde in 1941 tot 197.000 eenheden.

(2) De benaming « landbouw » groepeert hier al de landbouwproducten, inclusief de tuinbouwproducten.

derd ten aanzien van het voorgaande jaar. Voor het vers fruit vergrootten de buitenlandse afzetmogelijkheden : de in 1950 uitgevoerde hoeveelheid behaalde coëfficiënt 6 ten opzichte van vóór de oorlog. Ten slotte is de uitvoer van levende planten en producten van de bloementeelt ten opzichte van 1949 praktisch ongewijzigd gebleven.

In- en uitvoer van landbouwproducten

JAARTAL	Levende dieren en dierlijke producten		Plantaardige producten		Totaal	
	Hoeveelheid (tonnen)	Waarde (duizenden franken)	Hoeveelheid (tonnen)	Waarde (duizenden franken)	Hoeveelheid (tonnen)	Waarde (duizenden franken)
			UITVOER			
1937 (a)....	71.013	401.689	651.485	987.205	672.498	1.388.894
1948	24.763	517.341	409.821	2.223.566	434.584	2.740.907
1949	30.126	631.152	268.527	1.682.494	298.683	2.313.646
1950	40.907	846.501	353.296	2.207.482	394.203	3.053.983
			INVOER			
1937 (a)	259.023	678.970	4.078.113	5.065.160	4.337.136	5.744.130
1948	327.219	7.998.430	2.255.068	12.426.516	2.582.287	20.424.946
1949	262.483	6.229.980	2.450.276	12.243.841	2.712.759	18.473.821
1950	223.478	4.298.796	2.531.695	13.481.813	2.755.173	17.780.609

(a) Verbeterde cijfers op grond van de door de Nederlands-Belgisch-Luxemburgse Douane overeenkomst aangenomen goederennomenclatuur.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

De invoer van landbouwproducten steeg lichtjes in hoeveelheid en daalde in waarde.

Men stelt een achteruitgang vast voor levende dieren en dierlijke producten, zelfs wat de hoeveelheid betreft. De invoer van dieren, namelijk runderen en slachtpaarden, alsook die van vlees, vooral rund- en varkensvlees, daalt merkelijk.

Voor paarden en paardenvlees beantwoordt deze terugloop aan de normalisatietendens van de markt. Er mag echter niet uit het oog worden verloren dat het vrijgeven, sinds half-October 1950, van het ruilverkeer in zake deze twee dierlijke producties, de herleving van de invoer met zich bracht. Indien deze beweging verder doorgaat zou zij voornoemde normalisatietendens kunnen tegenwerken. De daling van de runderinvoer vloeit voort zowel uit de aangroei van de inlandse veestapel als uit de gehandhaafde of in de loop van het jaar aangepaste contingenteringsmaatregelen. De vermindering van de boterinvoer is toe te schrijven aan de uitbreiding van de inlandse productie. Daar het publiek hoe langer hoe meer de voorkeur geeft aan het verbruik van gecondenseerde melk kent de invoer van dit product, dat vooral uit Nederland komt, een aanzienlijke vooruitgang.

Globaal beschouwd, overtreft de hoeveelheid ingevoerde plantaardige producten die van 1949. Deze verhoging is o. m. toe te schrijven aan het vlas, waarvan de invoer

In- en uitvoer van tuinbouwproducten (a)

JAARTAL	Groenten, eetbare planten wortels en knollen		Fruit		Levende planten en producten van de bloementeelt		Totaal	
	Hoeveelheid (tonnen)	Waarde (duizenden franken)	Hoeveelheid (tonnen)	Waarde (duizenden franken)	Hoeveelheid (tonnen)	Waarde (duizenden franken)	Hoeveelheid (tonnen)	Waarde (duizenden franken)
UITVOER								
1937 (b)	169.200	181.980	11.220	68.632	10.512	85.992	190.932	336.604
1948	79.981	287.952	43.465	269.087	7.844	188.221	131.290	745.260
1949	64.844	258.165	34.835	234.666	9.593	208.518	109.272	701.349
1950	159.856	567.527	48.255	291.394	9.506	206.303	217.617	1.065.224
INVOER								
1937 (b)	240.216	247.968	172.848	277.836	2.508	15.636	415.572	541.440
1948	167.029	788.426	222.871	1.853.381	2.168	67.577	392.068	2.709.384
1949	195.838	814.800	191.132	1.610.430	2.866	92.244	389.836	2.517.474
1950	207.255	881.233	191.629	1.548.287	3.405	94.577	402.289	2.524.097

(a) Deze producten zijn eveneens opgenomen in de voorgaande tabel onder de rubriek « Plantaardige voortbrengselen ».
(b) Verbeterde cijfers op grond van de door de Nederlands-Belgisch-Luxemburgse Douane overeenkomst aangenomen goederennomenclatuur.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

in het kader der verruiming van het Europese ruilverkeer werd vrijgegeven. De grotere invoer van gerst staat waarschijnlijk in verband met een geleidelijke terugkeer naar de vooroorlogse toestand. Ten slotte, vertoont de invoer van tuinbouwproducten ten aanzien van 1949 een hausse, welke in hoeveelheid merkelijk hoger is dan in waarde, en die toe te schrijven is aan de aankoop in het buitenland van levende planten en producten der bloementeelt. Deze bijkomende aankopen zijn het gevolg van de vrijgeving voor 50 % van de invoer uit de landen welke aangesloten zijn bij de Organisatie voor Europese Economische Samenwerking (1).

Het aantal op de Belgische markt gebrachte uitheemse bloembollen en knolgewassen, en de producten van de boomkwekerijen, nemen eveneens geleidelijk toe. De invoer der andere tuinbouwproducten kende geen noemenswaardige verandering. De totale hoeveelheid ingevoerd fruit is dezelfde als voor het jaar 1949. Tegenover de vermindering in de aankoop van appels en fruitconserves staat een aanzienlijker aanvoer van peren, kersen en vooral tropische vruchten. De invoer van verse groenten boekte een lichte terugloop, terwijl die van wortelplanten en knolgewassen stijgt.

Kortom, in de loop van het jaar 1950, werd de evolutie van de Belgische buitenlandse handel in landbouwproducten vooral beïnvloed, enerzijds, door traditionele factoren zoals de inlandse productiecapaciteit en de opslorpingsmogelijkheden van de binnenlandse markt en, anderzijds, door de in het kader van de Europese economische samenwerking getroffen maatregelen tot vrijgeving van het ruilverkeer.

§ 4. — LANDBOUWVERKOOPPRIJZEN EN -PRODUCTIEKOSTEN

1. — *Landbouwprijzen.*

Het globaal indexcijfer van de verkoopprijzen voor landbouwproducten daalt van 369,5 tot 356,7 in 1950. De sinds Mei 1948 overwegende baissetendens, welke nochtans in October 1949 haar hoogtepunt bereikte, blijkt thans gestuit. Het jaar 1950 werd inderdaad gekenmerkt door twee opeenvolgende en sterk afgetekende haussephases, welke gescheiden zijn door een depressie waarvan het laagste peil in Juli ligt, en welke toe te schrijven is aan de inzinking der prijzen voor plantaardige producten rond dit tijdstip.

Tot in de maand Mei steeg het indexcijfer der plantaardige producten tamelijk regelmatig onder de druk van de bestendige hausse van de prijs voor aardappelen. De aanleiding tot de gedurende de maanden Juni en Juli vastgestelde baisse is te vinden in de prijsdaling van tarwe en meer nog van aardappelen. De wederopleving bij het einde van het jaar vloeit voort uit de prijsverhoging van tarwe, stro, vlas en aardappelen.

De prijzen van het rundvee, welke bij het begin van het jaar betrekkelijk stabiel waren, stegen lichtjes met ingang van einde Maart, om van de maand Juni af onder de druk van de nationale en internationale verwikkelingen geweldig op te lopen. Vervolgens deed zich tijdens het laatste kwartaal een lichte ontspanning voor.

Wegens dezelfde redenen hebben de tot Juli abnormaal laag gebleven prijzen voor varkens, van dan af, een zeer kenmerkend hausseverloop gekregen. Na in

(1) Deze vrijgeving, welke op 1 December 1949 van kracht werd, betrof de invoer van grondstoffen, van voedingswaren en landbouwproducten alsook van industrieproducten.

October en November een weinig te zijn gedaald, zetten ze bij het einde van het jaar hun stijgende evolutie voort.

Daar het geen rekening houdt met de rendementsschommelingen, is het enigszins gevaarlijk het door het Ministerie van Landbouw opgemaakte indexcijfer der productiekosten te stellen tegenover het indexcijfer der verkoopprijzen. Wat er ook van zij, het bedraagt 400,1, tegen 390,4 in 1949. Zulke verhoging is te wijten aan de hausse der prijzen voor meststoffen, veevoeders en algemene onkosten, vooral bij het einde van het jaar.

Indexcijfers van de verkoopprijzen voor landbouwproducten en van de productiekosten (a)

(1936/1938 = 100)

TIJDVAK	Indexcijfers van de verkoopprijzen voor landbouwproducten			Indexcijfer van de productiekosten
	Plantaardige producten	Dierlijke producten	Globaal indexcijfer	
1939 Jaargemiddelde	93,8	99,5	98,0	104,6
1948 Jaargemiddelde	394,9	447,3	425,8	406,1
1949 Jaargemiddelde	343,6	387,7	369,5	390,4
1950 Jaargemiddelde	354,0	358,7	356,7	400,1
1950 Januari	356,9	355,5	356,1	393,1
Februari	383,8	343,3	359,9	391,7
Maart	387,6	343,3	361,6	388,9
April	379,2	352,3	363,4	390,2
Mei	391,8	353,0	369,0	388,1
Juni	346,8	348,1	347,5	398,0
Juli	299,9	366,7	339,2	405,8
Augustus	314,8	374,4	349,8	401,6
September	336,0	363,6	352,2	406,6
October	340,5	357,3	350,3	407,3
November	345,8	366,3	357,8	410,2
December	357,0	380,2	370,7	413,1

Bron : Ministerie van Landbouw.

(a) Het landbouwindexcijfer opgemaakt door het Departement van Landbouw is volledig verschillend van het indexcijfer der groothandelsprijzen opgesteld door het Departement van Economische Zaken en waarvan sprake in het hoofdstuk « Prijzen ».
In het landbouwindexcijfer wordt de seizoenschommeling uitgeschakeld. Het wordt gewogen op basis van de waarde der verschillende componenten van de landbouwproductie (*Landbouwtijdschrift*, nr 1, Januari 1948, p. 5 en volgende).

2. — *Tuinbouwprijzen.*

De buitenlandse concurrentie en de overvloedige oogst, die het gevolg is van de bijzonder gunstige weersgesteldheid, hebben gedurende het jaar 1950 een nadelige invloed op de toestand van de tuinbouw uitgeoefend. Terwijl de prijzen doorgaans stand hadden gehouden tot in de maand Juni, stortten zij daarna ineen zonder dat er vóór het einde van het jaar enige verbetering intrad.

Een hevige crisis heeft bovendien de meeste fruitteelten en vooral de kersenteelt getroffen. Vele producten moesten als veevoeder worden gebruikt.

In samenwerking met het Ministerie van Landbouw werden in sommige gespecialiseerde streken veilingen en reclameweken georganiseerd.

Het herstel van de uitvoer blijkt in deze sector volstrekt noodzakelijk te zijn. Het dient vergezeld te gaan van een grote verbetering in de keuze der geteelde variëteiten en een doorgedreven rationalisatie van de productietechniek.

§ 5. — MECHANISATIE EN LANDBOUWKREDIET

De invoer van landbouwmachines bedraagt 236 millioen frank in 1950, tegen 227 millioen frank in 1949 ; in de loop der zelfde jaren bereikte de uitvoer respectievelijk 89 en 84 millioen frank. Voor de leveringen, zowel in het binnenland als aan het buitenland, van Belgisch landbouwmaterieel werd het in 1949 vastgesteld dalend verloop voortgezet, doch in een matig tempo. Volgens de statistieken van de bedrijfsgroepering Fabrimétal daalde hun bedrag van 364 millioen frank in 1949 tot 354 millioen frank in 1950. In totaal zou de Belgische landbouw dus in 1950 voor 501 millioen frank landbouwmaterieel aangekocht hebben, tegen 507 millioen frank in 1949.

De vraag naar landbouwkrediet is in 1950 groot gebleven. De algemene politiek in zake kredietbeperking, welke van het begin van het tweede halfjaar af werd gevoerd, heeft belet alle aanvragers te voldoen. Evenals in 1949 was de belangrijkste rubriek die der leningen bestemd voor de aankoop of de aanbouw van onroerende goederen.

De Centrale Kas voor Landbouwkrediet van de Belgische Boerenbond en de aangesloten Raiffeisenkassen hebben 2.705 leningen voor een bedrag van 287 millioen frank toegestaan. In 1949 werden 3.905 leningen toegekend voor een totaal van 444 millioen frank. De activiteit van de Centrale Kas werd dus teruggebracht op het peil van 1947, tijdens hetwelk talrijke kredietbeperkingen van kracht waren.

Ten opzichte van het jaar 1949 hadden er weinig wijzigingen plaats, wat de verdeling der kredieten volgens hun belangrijkheid betreft. Onder de toegekende voorschotten hebben 48,90 % betrekking op een bedrag van minder dan 50.000 F, 30,60 % op bedragen van 50.000 F tot 100.000 F en 20,50 % op leningen welke 100.000 F te boven gaan.

Volgens de oppervlakte van hun bedrijf kunnen de ontleners als volgt ingedeeld worden : 16 % bezitten minder dan 1 ha, 46,4 % 1 tot 5 ha, 35,20 % 5 tot 20 ha en 2,20 % 20 ha en meer.

Het bedrag der uitstaande leningen bereikt 1.274 millioen frank per 31 December 1950, tegen 1.191 millioen frank einde 1949. Bovendien bereikt het bedrag der in de Kas belegde spaargelden en deposito's 2.010 millioen frank bij het einde van 1950, tegen 1.884 millioen einde 1949. De aangroei der spaargelden, welke aan de Kas worden toevertrouwd, blijft onvoldoende in verhouding tot de kredietbehoeften waaraan deze instelling het hoofd moet bieden.

In 1950 werden 7 nieuwe Raiffeisenkassen opgericht, waardoor het aantal er van op 770 wordt gebracht.

De landbouwkantoren van de Algemene Spaar- en Lijfrentekas hebben in 1950 5.985 leningen toegestaan voor een bedrag van 534 millioen frank. Op het aantal verleende kredieten zijn er 2.826 met een bedrag van minder dan 50.000 F, 1.581 van

50.000 F tot 100.000 F en 1.578 van 100.000 F tot 500.000 F. Het aantal leningen van minder dan 50.000 F is dus gedaald ten opzichte van 1949, vermits het in 1949 slechts 47 % van het totaal uitmaakt, tegen 49 % het voorgaande jaar. Wat de geografische verdeling der leningen betreft, blijven nog steeds de provincies Luik, Namen en Brabant het meest begunstigd.

Ten slotte heeft het Nationaal Instituut voor Landbouwkrediet, zijnerzijds, 2.770 kredietaanvragen ingewilligd, tegen 3.405 in 1949. Ten opzichte van het aantal ingediende kredietaanvragen is het percentage ingewilligde aanvragen gedaald van 75 % in 1949 tot 68 % in 1950. Per 31 December 1950 stonden 12.454 leningen uit ; deze vertegenwoordigden een bedrag van 923 millioen frank. Per 31 December 1949 gaven deze statistieken 10.978 leningen en 821 millioen frank. Bovendien is in 1950 het aantal leningen van middelmatig en groot belang gestegen ; inderdaad het aantal leningen, voorschotten, promessen, wissels en celen van meer dan 50.000 F bedraagt voor laatstgenoemd jaar 47 % van het totaal der toegekende kredieten, tegen 44 % in 1949.

AFDELING II. — ZEEVISSERIJ

Sinds het in 1947 bereikte toppunt, namelijk 75.368 ton, bleef de Belgische visaanvoer bestendig dalen. De totale hoeveelheid aangevoerde vis bedraagt 53.404 t in 1950, tegen 60.417 t in 1949. Deze vermindering is voor een groot gedeelte, te wijten aan de daling van de haringaanvoer. Inderdaad de haringvangst bracht in 1950 slechts 9.590 t op, tegen 16.822 t in 1949. Daarentegen bleef de globale aanvoer van diepzeevis stationnair ; hij bereikte 39.531 t in 1950, tegen 39.689 t in 1949 en overtreft nog met ongeveer een derde het vooroorlogs quantum.

De globale verkoopwaarde bedroeg voor de Belgische zeevisserij, 422 millioen frank in 1950, tegen 464 millioen frank in 1949. Hoewel de aanvoer van haring en garnalen sterk is gedaald, bedraagt het aandeel van de seizoenvisvangst in deze vermindering slechts 4 millioen frank. Deze toestand wordt verklaard door het feit dat in 1950 de gemiddelde prijs voor deze reeks producten nog is gestegen. De diepzeevisserij, welke tegenover 1949 bijna 39 millioen frank minder opbracht, is voor het grootste gedeelte oorzaak van de lagere ontvangsten in 1950. Dit verloop dient te worden toegeschreven zowel aan de daling van de gemiddelde prijs als aan de sterke vermindering welke men vaststelde bij de aanvoer van Noordzeevis. De Belgische vissersvloot is van 30.028 bruto-ton, einde 1949, geslonken tot 26.341 bruto-ton, einde 1950. Deze globale tonnenmaat is dus lager dan die van 1938 welke 28.087 ton bedroeg. De vloot ter lange vaart nam sterk af, ingevolge de verkoop van sommige eenheden aan het buitenland en het uit de vaart nemen van de door de Staat gehuurde trawlers.

De buitenlandse handelsstromingen in zake de zeevisserijproducten schijnen hoe langer hoe meer te worden beperkt.

De uitvoer van diepzeevis gaf ongunstige resultaten. Hij bedraagt slechts 3.028 t in 1950, tegen 5.349 t in 1949. Inderdaad daar Engeland, het voornaamste afzetgebied voor België, zijn visinvoer vrijgaf in het kader der door de Organisatie voor Europese Economische Samenwerking genomen maatregelen, liet de concurrentie van Nederland en Denemarken zich krachtiger gelden. Bovendien heeft de

Belgische garnaaluitvoerhandel zijn traditionele afzet in Frankrijk verloren ten voordele van Nederland. Ook de uitvoer van haring daalt. Enkel de uitvoer van visconserves vertoont een interessante vordering ; hij stijgt van 774 t in 1949 tot 1.399 t in 1950, dank zij de uitbreiding van de handelsbetrekkingen met Nederland en Belgisch-Kongo.

De invoer van diepzeevis is van 3.302 t in 1949 gedaald tot 2.787 t in 1950. De voortdurende vermindering, welke zich sinds 1947 voordoet, komt aldus nogmaals tot uiting.

Op grond van de wet strekkende tot het uitbreiden van de koopvaardij-en vissersvloot en van de scheepsbouw (1) werden, in 1950, 12 leningen met een totaal bedrag van 35 millioen frank toegestaan.

De Belgische zeevisserij staat voor twee belangrijke algemene problemen.

Enerzijds, wordt de uitputting van de visbanken in de Noordzee hoe langer hoe acuter voor gans de visserij van West-Europa. In dit opzicht blijkt het noodzakelijk op internationaal gebied maatregelen te treffen.

Anderzijds, zal het trapsgewijs tot stand komen van de economische Benelux-Unie, krachtens het in Juli 1950 te Oostende ondertekende protocol, van 1 Januari 1952 af, de eenmaking brengen van de Belgisch-Nederlandse markt der visserijproducten. Deze eenmaking sluit voor de middelmatige zeevisserij en de garnaalvangst in België de noodzakelijkheid in een ernstige inspanning tot aanpassing te doen ten einde de exploitatiekosten geleidelijk te verminderen.

---

(1) Wet van 23 Augustus 1948 (*Belgisch Staatsblad* van 11 September 1948), gewijzigd door de wet van 7 Juni 1949 (*Belgisch Staatsblad* van 17 Juni 1949).

HOOFDSTUK II

INDUSTRIE

AFDELING I. — ALGEMEEN OVERZICHT VAN DE INDUSTRIËLE PRODUCTIE

Volgens het globaal indexcijfer der industriële productie ligt het productiepeil in 1950 een weinig hoger dan in 1949.

Indexcijfers van de industriële productie

(1938 = 100)

JAARTAL	Kolen mijnen	IJzer- en staal-nijverheid	Industrie der non-ferro metalen	Metaal-verwerkende nijverheid	Glas-nijverheid	Textiel-nijverheid	Leder-industrie	Papier-nijverheid	Globaal indexcijfer
1946	77,0	98,9	53,4	77,1	73,5	96,0	62,1	105,7	83,4
1947	82,4	132,4	78,1	112,9	97,0	112,5	68,9	130,7	103,9
1948	90,2	173,0	82,1	126,3	92,5	107,1	64,1	130,7	111,2
1949	94,1	169,2	84,8	122,6	60,2	110,1	62,4	137,3	110,4
1950	92,3	162,1	86,6	115,2	78,8	132,1	59,0	160,4	114,7

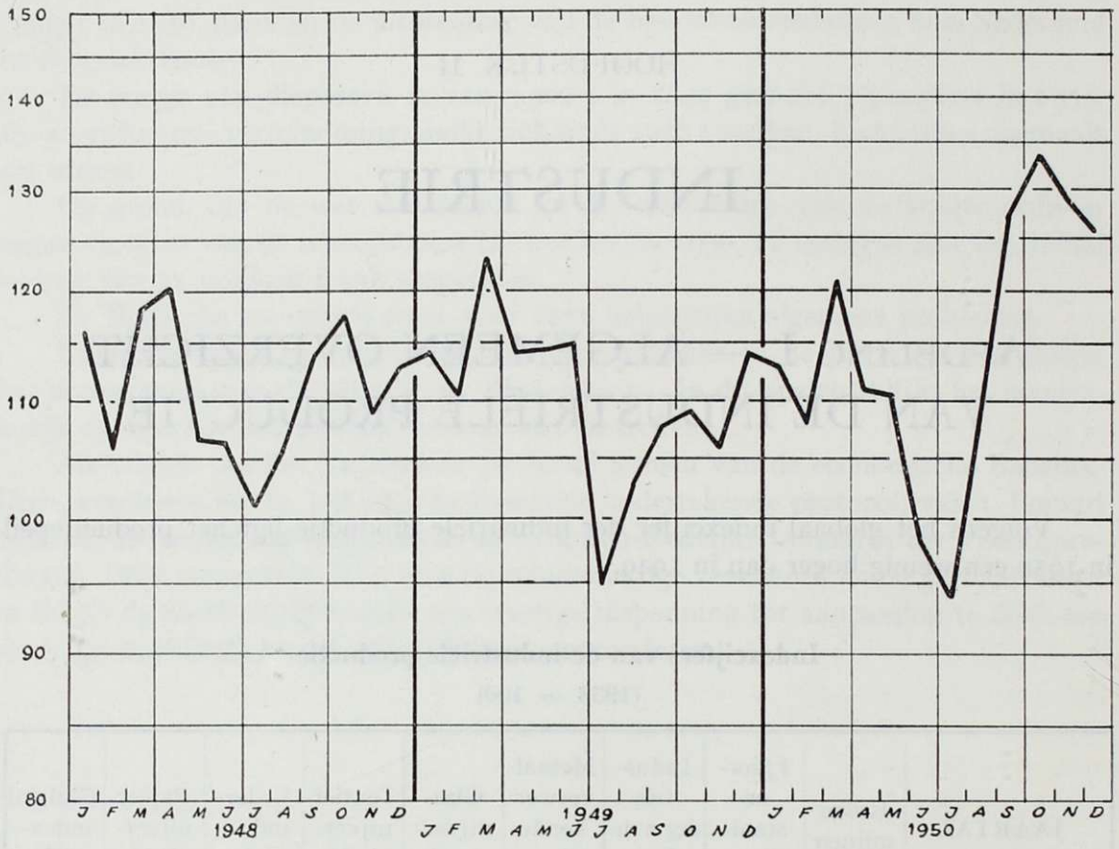
Bron : Ministerie van Economische Zaken en Middenstand, Dienst voor Algemene Studiën en Documentatie.

Uit de ontleding der cijfers, welke bij de samenstelling van bedoeld indexcijfer worden gebruikt, blijkt nochtans, dat de stijging er van toe te schrijven is aan de aanzienlijke toeneming der textielproductie. Andere sleutelsectoren, zoals de metaalverwerkende nijverheid, de kolendelving en de ijzer- en staalnijverheid, doen zich inderdaad minder gunstig voor dan tijdens het voorgaande jaar.

Het verloop der industriële productie gedurende 1950, kan in twee tijdvakken worden ingedeeld, elk beslaande ongeveer een half jaar. De eerste periode onderging nog de invloed der sedert het tweede kwartaal van 1949 overheersende tendens tot vertraging in de productie. Daarenboven had tijdens dit tijdsbestek de productie van verbruiksgoederen de bovenhand, terwijl het algemeen productiepeil heel wat lager lag dan gedurende de jongste twee jaren.

Globaal indexcijfer van de industriële productie

(1938 = 100)

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Middenstand,
Dienst voor Algemene Studiën en Documentatie.

De tweede periode nam een aanvang na een vrij sterke zomerseizoendaling welke dan nog verergerd werd door een algemene stakingsgolf. In de metaalbedrijven deed zich vervolgens een aanmerkelijke productiestijging en in de steenkolennijverheid een opvallende wederopleving voor ; tegelijker tijd werd in de andere takken, vooral in de textielindustrie, een grotere bedrijvigheid vastgesteld. Deze wederopbloei is te danken aan het van kracht worden van een belangrijk herwapeningsprogramma in de Verenigde Staten en aan de door de gebeurtenissen in Korea veroorzaakte drang naar voorraadvorming. De nieuwe behoeften aan metaalproducten waren weldra zo groot, dat, ingevolge het opkomen van een kenmerkende schaarste, elke mededinging op de wereldmarkt verdween ; de daaruit volgende kolenschaarste verergerde nog bij het jaareinde wegens de uitzonderlijk vroege winter. Het verloop der voorraadvorming en der productie bracht op de wereldmarkt een tekort teweeg aan andere essentiële grondstoffen, zoals wol, textielstoffen, metalen, enz. Kortom, tijdens deze tweede tijdspanne werden de massale bestellingen, welke de voornaamste nijverheidstakken konden optekenen, niet geplaatst met het oog op een onmiddellijke behoeftebevrediging ; de kopers beoogden in het bijzonder voorraden voor de toekomst op te slaan.

AFDELING II. — PRODUCTIEVERLOOP PER BEDRIJFSTAK

§ 1. — ENERGIE

1. — *Steenkolen.*

In vergelijking met het voorgaande jaar, zijn er minder steenkolen gedolven : de totale hoeveelheid bedraagt 27,3 millioen ton in 1950, tegen 27,8 millioen ton in 1949 ; de achteruitgang bedraagt bijgevolg niet meer dan 1,9 %.

Steenkolenmijnen

Productie en personeelsbezetting

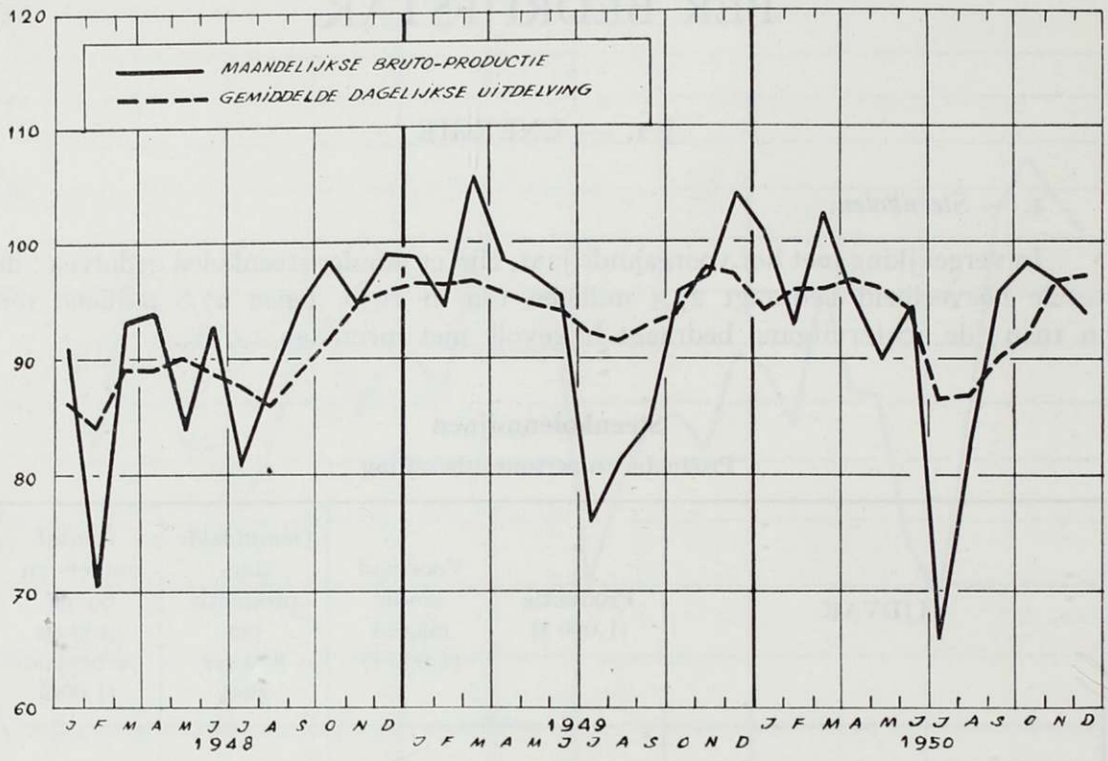
TIJDVAK	Productie (1.000 t)	Voorraad einde maand (1.000 t)	Gemiddelde dag-productie per houwer (kg)	Aantal onder- en boven-grondse arbeiders (1.000)
1938 Maandgemiddelde	2.465	1.934	5.452	130,3
1948 Maandgemiddelde	2.223	795	4.669	146,4
1949 Maandgemiddelde	2.320	2.050	4.905	146,4
1950 Maandgemiddelde	2.275	1.941	5.305	133,3
1950 Januari	2.483	1.668	5.236	137,8
Februari	2.274	1.679	5.277	137,9
Maart	2.529	1.777	5.243	137,4
April	2.350	2.073	5.256	138,0
Mei	2.217	2.330	5.159	138,9
Juni	2.326	2.682	5.209	136,1
Juli	1.621	2.610	5.424	123,4
Augustus	2.025	2.435	5.308	125,7
September	2.357	2.019	5.420	128,3
October	2.425	1.651	5.334	129,8
November	2.383	1.337	5.360	134,4
December	2.313	1.031	5.435	132,3

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Middenstand, Administratie van het Mijnwezen.

Alles wijst er nochtans op, dat de productie tijdens het eerste halfjaar reeds door de uitslagen der per 1 October 1949 ingezette politiek tot steunverlening aan de steenkolennijverheid werd beïnvloed. Op die datum werd om het even welke compensatie onder de kolenmijnen afgeschaft ; dit nieuwe stelsel heeft grotendeels de productietoeneming bevorderd.

Steenkolennijverheid

(1938 = 100)

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Middenstand, Administratie van het Mijnwezen en Dienst voor Algemene Studiën en Documentatie.

Indien de gemiddelde dagproductie het tijdens het eerste halfjaar bereikte peil pas in de loop der laatste twee maanden heeft overtroffen, steeg de gemiddelde dagproductie per houwer nochtans opvallend vanaf het tweede halfjaar. Zulks was echter enkel een compensatie voor het tekort aan werkkrachten, dat zich na de zomerseizoendaling ingevolge het vertrek van Italiaanse arbeiders heeft voorgedaan. Deze toestand begon slechts in de loop der laatste twee maanden te verbeteren.

Het door de band constant productiepeil, alsmede de geringe incidentie van de uitvoer, verklaren hoe het komt dat de wederopleving der industriële productie onmiddellijk kon waargenomen worden in het verloop van de stocks ; er dient te worden opgemerkt dat de voorraadvermindering tijdens het tweede halfjaar versneld werd, ingevolge de toeneming van de door de industriële en huishoudelijke verbruikers opgekochte reserves. Zodra de invloed van de winter 1949/'50 zich niet meer liet gevoelen, d. i. van Februari af, hernamen de voorraden hun opwaartse beweging om in Juni een maximumpeil te bereiken. Zij daalden aanzienlijk van Augustus tot September en deze beweging hield aan tot einde 1950, niettegenstaande de productie, van Augustus af, sterk was toegenomen.

Het winningsverloop per steenkolenbekken draagt eveneens de sporen van de gewijzigde Regeringspolitiek in zake steenkolen en van de productietoeneming bij het jaareinde.

In de bekkens van Bergen en van Luik heerste dezelfde bedrijvigheid als het jaar tevoren ; in het Limburgse viel een stijging van 2,1 % waar te nemen, waardoor de in de bekkens van het Centrum en van Charleroi geboekte achteruitgang, welke

Steenkoolproductie per bekken

(duizenden tonnen)

JAARTAL	Namen (a)	Bergen	Centrum	Charleroi	Luik	Limburg	Totaal	Indexcijfer
1938	394	4.899	4.256	7.977	5.523	6.436	29.585	100,0
1948	—	4.361	3.613	6.703	4.063	7.941	26.681	90,2
1949	—	4.601	3.739	7.061	4.495	7.954	27.849	94,1
1950	—	4.644	3.314	6.759	4.465	8.122	27.304	92,5

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Middenstand, Administratie van het Mijnwezen.

(a) Sedert 1942 werd het bekken van Namen voor een deel bij dat van Luik en voor het ander bij dat van Charleroi gevoegd.

respectievelijk 11,4 % en 4,3 % beliep, ongeveer werd goedgemaakt. Voor alle bekkens werd tijdens de maand Januari de hoogste productie vastgesteld, uitgezonderd voor het Limburgse met een winningsrecord in November en voor het Luikse met een maximumdelving in October.

De totale hoeveelheid brandstof, geleverd aan de onderscheiden economische sectoren, ligt hoger dan tijdens 1949, doch lager dan gedurende 1948. Het verbruik in het transportbedrijf neemt aanzienlijk af. In de gas- en cokesfabrieken, de electrische centrales en de ijzer- en staalnijverheid ligt het eveneens lager dan tijdens

Brandstoflevering aan de verschillende economische sectoren

(duizenden tonnen)

JAARTAL	N. M. B. S.	Havens en bunkers	N. M. V. B.	Ministerie van Openbare Werken	Huishoudelijk contingent	Vrije verkoop	Rijksbesturen	Gealliëerde legers
1948	1.894	232	34	47	4.386	2.666(b)	140	1
1949	1.694	200	21	—	5.575	—	146	—
1950 (c)	1.587	82	16	—	6.228	—	147	—

JAARTAL	Cokes- en gasfabrieken	Electrische centrales	Uitvoer (a)	Voedingsnijverheid	Diverse industrieën	IJzer- en staalnijverheid	Totaal
1948	7.301	2.908	625	442	3.772	411	24.859
1949	6.884	2.973	1.577	—	4.666	324	24.060
1950 (c)	5.988	2.746	2.707	—	4.720	248	24.470

(a) Exclusief de exportleveringen van enkele kleine steenkolenmijnen.
(b) Waaronder : 1.903.000 ton voor het huishoudelijk contingent,
232.000 ton voor de electrische centrales,
408.000 ton voor de diverse industrieën.
(c) Van 1 Januari 1950 af slechts Belgische steenkolen.

Bron : Belgisch Kolenbureau.

het voorgaande jaar. Het huishoudelijk verbruik en de hoeveelheid bestemd voor de uitvoer verhoogden daarentegen in aanzienlijke mate, terwijl het verbruik in de groep diverse industrieën slechts lichtjes steeg.

Alleen dank zij de omkeer die zich bij het begin van het tweede halfjaar in 's lands bedrijvigheid heeft voorgedaan, is het mogelijk geweest een totale productie te bereiken, welke een weinig hoger ligt dan die van 1949.

De afzetmogelijkheden in het buitenland zijn sterk toegenomen ; in 1950 werd 2.707 millioen ton uitgevoerd, tegen 1.577 in 1949. Deze vordering is zowel toe te schrijven aan de toegenomen betalingsmiddelen, waarover België's buitenlandse klanten beschikten, als aan de spectaculaire wederopleving der industriële productie in West-Europa, tijdens het tweede halfjaar.

Niettegenstaande de bij het jaareinde ontstane uitzonderlijke behoeften is de belangrijkheid van de invoer, in vergelijking met 1949, nog verminderd. Wegens het overal in Europa bestaand kolentekort, konden deze behoeften niet in de gewenste mate bevredigd worden, door de aankoop van buitenlandse steenkolen.

In- en uitvoer van steenkolen

(tonnen)

JAARTAL	Invoer	Uitvoer (a)
1935/1938 (b) . .	4.301.880	5.888.928
1948	2.553.236	670.671
1949	884.268	1.577.023
1950	604.885	2.724.308

Bronnen : Economische Organisatie voor Europa, Afdeling Kolen.
Belgisch Kolenbureau.

(a) Exclusief bunkerkolen.
(b) Raming. Tot 1945 lieten de statistieken van de buitenlandse handel der B. L. E. U. niet toe met juistheid het aandeel van België te bepalen.

2. — *Electriciteit.*

De Belgische centrales leverden gezamenlijk 8.481 millioen kWh, d. i. 3,9 % meer dan in 1949, terwijl de toeneming van 1948 tot 1949 slechts 3,3 % bedroeg.

Productie van electrische energie

(duizenden kWh)

JAARTAL	Gemeentebedrijven	Particuliere maatschappijen	Industriële zelfvoortbrengers	Totaal
1938	247.389	2.332.625	2.698.157	5.278.171
1948	370.176	4.039.176	3.493.529	7.902.881
1949	373.712	4.319.696	3.469.685	8.163.093
1950	374.459	4.651.110	3.455.264	8.480.824

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Middenstand
Algemene Directie van Nijverheid en Handel.

De productie van electrische energie, waarvan het aanvangspeil bij het begin van het jaar hoger lag dan vorig jaar, vertoont evenwel in 1950 een grotere seizoendaling wegens het tijdelijk stopzetten der industriële productie tijdens de maand Juli ; zij gaat vervolgens onmiddellijk de hoogte in om in de loop der laatste vijf

maanden een recordpeil te bereiken. Aldus geeft zij de toeneming van de productie in de sleutelindustrieën weer.

De in de loop der eerste zeven maanden voorgekomen daling is te wijten aan de productievermindering in de nijverheidscentrales en meer in het bijzonder in die der ijzer- en staalnijverheid. De bedrijven voor openbare electriciteitsvoorziening hebben daarentegen hun productie op een peil gehandhaafd dat een weinig hoger ligt dan tijdens 1949.

Evenals verleden jaar is de productie der particuliere maatschappijen het meest gestegen, namelijk met 7,7 % ; die der gemeentebedrijven is maar lichtjes toegenomen, met ½ %. De door de industriële bedrijven voor eigen verbruik voortgebrachte electrische energie is verder blijven teruglopen, doch in mindere mate, nl. met ongeveer 0,4 %. Daar deze productie nauw verbonden is met de bedrijfsbezetting bij de zelfvoortbrengers, waarvan in 1949 circa 80 % tot de kolenmijnen en de metaalnijverheid behoorden, bevestigt deze terugloop de lichte vermindering der jaarproductie in deze bedrijfstakken.

De netto-invoer van electrische energie is ten aanzien van het jaar 1949, tijdens hetwelk hij ongeveer een vierde van die gedurende 1948 bedroeg, met 53 % gestegen. De bruto-invoer nam met ongeveer 40 % toe, terwijl de uitvoer slechts met 20 % is aangegroeid.

Dit jaar is Nederland ten opzichte van België debiteur en wel voor 7 millioen kWh. De andere landen, die voor uitwisseling in aanmerking komen, zijn allen leveranciers : de ijzer- en staalnijverheid van het Groothertogdom Luxemburg leverde dit jaar 46 millioen kWh, d. i. 6 millioen meer dan in 1949, Frankrijk en Duitsland respectievelijk 33 millioen en 18 millioen, hoewel beide landen verleden jaar met een klein debetsaldo stonden.

In- en uitvoer van electrische energie

(duizenden kWh)

JAARTAL	Invoer	Uitvoer	Netto-invoer
1938	73.000	26.000	47.000
1948	284.305	46.005	238.300
1949	105.057	46.825	58.232
1950	145.103	55.833	89.270

Bron : Beroepsfederatie der Producenten en Verdelers van Electrische Energie in België.

Het gezamenlijk verbruik van electrische energie, dat in 1950 hoger lag dan in 1949 (1), wordt nog steeds op dezelfde wijze verdeeld onder de grote verbruikerscategorieën, namelijk die van het huishoudelijk verbruik, de overheidsdiensten en het ambacht, die van het vervoer en die der nijverheid. Maar in laatstvermelde sector hebben de diverse industrieën aanzienlijk meer energie verbruikt ; de kolenmijnen en de cokesovens, de ijzer- en staalnijverheid en vooral de synthetische nijverheid hebben kleinere proporties van het globaal verbruikscijfer opgeslorpt.

3. — *Cokes en gas.*

a) *Cokes.*

De bruto-productie bedraagt 8 % minder dan in 1949, toen reeds in vergelijking met het voorgaande jaar een achteruitgang werd waargenomen. De daling doet zich vooral voor in de onafhankelijke cokesfabrieken en in die der mijnen ;

(1) 8.034 millioen kWh (voorlopig cijfer), tegen 7.714 millioen in 1949.

zij bedraagt er respectievelijk 11,5 % en 9 %. Voor de cokesfabrieken in de metaalnijverheid beloopt zij 6 %.

Het eerste halfjaar werd door een fel gedrukte cokesverkoop gekenmerkt ; om, in de mate van het mogelijke, overdreven voorraadvorming te voorkomen, werd de productie dan ook beperkt. Sommige fabrieken gingen zelfs zo ver, dat zij stookolie in hun ovens spoten om per ton voortgebrachte cokes meer gas te bekomen en aldus de gasleveringsvereisten na te leven en tegelijker tijd de productie te beperken.

Van Augustus af stijgt de voortgebrachte hoeveelheid en in de loop der volgende maanden overschrijdt zij aanzienlijk het tijdens het voorgaande jaar op hetzelfde tijdstip bereikte peil. De voorraden verminderen snel ; bij het naderen van de winter worden niet enkel door de ijzer- en staalnijverheid maar tevens door de huishoudelijke verbruikers bestellingen geplaatst. Einde 1950 is de markt uitermate gespannen ; de vraag is zo groot, dat de cokesfabrieken weldra verplicht zijn uit de Verenigde Staten ingevoerde cokesgruiskolen, niettegenstaande de hoge prijs er van, te gebruiken.

Cokesfabrieken. — Bruto- en netto-productie van cokes (a)
(duizenden tonnen)

JAARTAL	Onafhankelijke cokesfabrieken	Cokesfabrieken in de mijnen	Cokesfabrieken in de metaalnijverheid	Brutototaal	Nettototaal
1937	..	..	..	..	5.872
1938	..	..	..	..	5.107
1948	1.853	964	2.770	5.587	5.526
1949	1.535	733	2.739	5.007	4.698
1950	1.361	665	2.571	4.597	4.331

Bronnen : Ministerie van Economische Zaken en Middenstand, Administratie van het Mijnwezen.
Belgisch Cokesbureau.

(a) De netto-productie is gelijk aan de bruto-productie verminderd met de door de cokesfabrieken zelf verbruikte hoeveelheid.

Kortom, de stocks benaderen per 31 December 1950 die van einde 1947 ; zij bedragen amper 42.000 t, tegen 228.000 t op dezelfde datum van het voorgaande jaar. Zulks is toe te schrijven aan de levendige vraag tijdens het tweede halfjaar.

Cokesfabrieken. — Cokesvoorraad
Stand op 31 December
(duizenden tonnen)

JAARTAL	Hoeveelheid
1947	38
1948	205
1949	228
1950	42

Bron : Belgisch Cokesbureau.

De aanwending van buitenlandse steenkolen is voor het ganse jaar nog sterk teruggelopen ; pas in December werd besloten de uit de Verenigde Staten van Amerika ingevoerde cokesgruiskolen te gebruiken.

Cokesfabrieken
Verbruik van steenkolen

(duizenden tonnen)

JAARTAL	Belgische steenkolen	Buitenlandse steenkolen	Totaal
1938	4.791	1.911	6.702
1948	5.491	1.907	7.398
1949	5.796	842	6.638
1950	5.791	293	6.084

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Middenstand, Administratie van het Mijnwezen.

Cokesleveringen

(duizenden tonnen)

JAARTAL	Uitvoer	IJzer- en staalnijverheid	N. M. B. S.	N. M. V. B.	Nijverheidscontingent	Huishoudelijk contingent	Overheidsdiensten	Totaal
1948	884	3.183	16	2	1.169	169	27	5.451
1949	600	3.074	14		1.277		24	4.989
1950	523	3.107	17		1.099		46	4.792

Bronnen : Belgisch Cokesbureau.
Nationaal Instituut voor de Statistiek.

In vergelijking met het voorgaande jaar zijn de cokesleveringen met 4 % gedaald, zodat het peil van 1947 wordt bereikt. Het uitvoercijfer is het laagste dat sedert de bevrijding werd geboekt. Praktisch heeft de ijzer- en staalnijverheid dezelfde hoeveelheid als in 1949 verbruikt. De contingenten voor de nijverheid en het huishoudelijk verbruik zijn, ten opzichte van het voorgaande jaar, aanzienlijk teruggelopen.

b) *Gas.*

De gasproductie en derhalve de gezamenlijke hoeveelheid in België beschikbaar gas vertonen een vermindering van 11,3 % ten opzichte van 1949, m. a. w. de daling was bijna driemaal groter dan tijdens het voorgaande jaar.

Productie van gas (a)

(duizenden m3)

OPSOMMING			1949	1950
Productie der gasfabrieken	Overheidsbedrijven en verenigingen van gemeenten (b)		1.866	2.186
	Particuliere maatschappijen (b)		44.296	28.472
Productie der cokesfabrieken	Overheidsbedrijven (b)		76.173	67.817
	Particuliere maatschappijen	Productie bestemd voor de openbare verdeling (b)	679.031	620.926
		Productie bestemd voor rechtstreekse levering aan de nijverheid (c)	830.372	728.300
Totaal van het in België geproduceerd gas			**1.631.738**	**1.447.701**
Invoer			1.144	1.432
Uitvoer			22.349	21.241
Totaal van het in België beschikbaar gas			**1.610.533**	**1.427.892**

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Middenstand, Algemene Directie van Nijverheid en Handel.

(a) Deze statistiek betreft de productie van gas, bekomen door de distillatie van de steenkolen door gloeiing in de gas- en cokesfabrieken, gas waarbij gebeurlijk watergas, luchtgas, restgas uit de scheikundige bindingsbedrijven en gas uit de hoogovens wordt toegevoegd. Ze behelst niet de hoeveelheden watergas, luchtgas, restgas of gas uit de hoogovens, die buiten de producerende fabriek worden vermengd met het gas voortkomende uit de distillering van de steenkolen door gloeiing, uitgezonderd de hoeveelheid die rechtstreeks aan de openbare verdeling wordt geleverd. Zij omvat niet het gas dat door de cokesfabrieken wordt geproduceerd of ontvangen (kolengas of ander) en voor eigen doeleinden wordt verbruikt (voor het stoken der ovens, enz.).

(b) Productie volledig voor de openbare verdeling bestemd.

(c) Productie bestemd voor de rechtstreekse leveringen van de cokesfabrieken aan andere afdelingen van de vennootschap, waaraan de betrokken cokesfabrieken toebehoren, of aan andere juridisch onafhankelijke nijverheidsvennootschappen.

Het reeds overwegend aandeel der cokesfabrieken in de gasprocutie is van het ene jaar tot het andere nog gestegen. In de sector gasfabrieken is de hoeveelheid gas geleverd door de particuliere maatschappijen aanzienlijk teruggelopen en bedraagt nog slechts 64 % van die geleverd in 1949, terwijl de overheidsbedrijven en verenigingen van gemeenten hun productie hebben opgedreven, waardoor zelfs het in 1948 bereikte peil wordt overschreden. Deze vermindering in de leveringen is hoofdzakelijk te wijten aan het feit dat de fabrieken van Hoboken en Vorst, welke hulpeenheden zijn die watergas voortbrengen, gedurende een kortere tijdspanne in werking waren.

Nadat de hoeveelheid ingevoerd gas van 1948 tot 1949 met 26 % was teruggelopen, is zij van 1949 tot 1950 opnieuw met 25 % gestegen.

Dit jaar bedraagt de productie der gasfabrieken slechts 2 % van de gezamenlijke hoeveelheid beschikbaar gas, d. i. 1 % minder dan in 1949. De cokesfabrieken leverden dus 98 %.

De mijngasexploitatie is verder vooruitgegaan. In 1950 leverde zij 27 millioen m³ (4.250 calorieën per m³) op, waarvan 15 millioen m³ voor openbare verdeling en 12 millioen voor de fabriek te Tertre, waar zij grotendeels werden gebruikt om de ovens te stoken.

Statistiek der openbare gasdistributie

(duizenden m3)

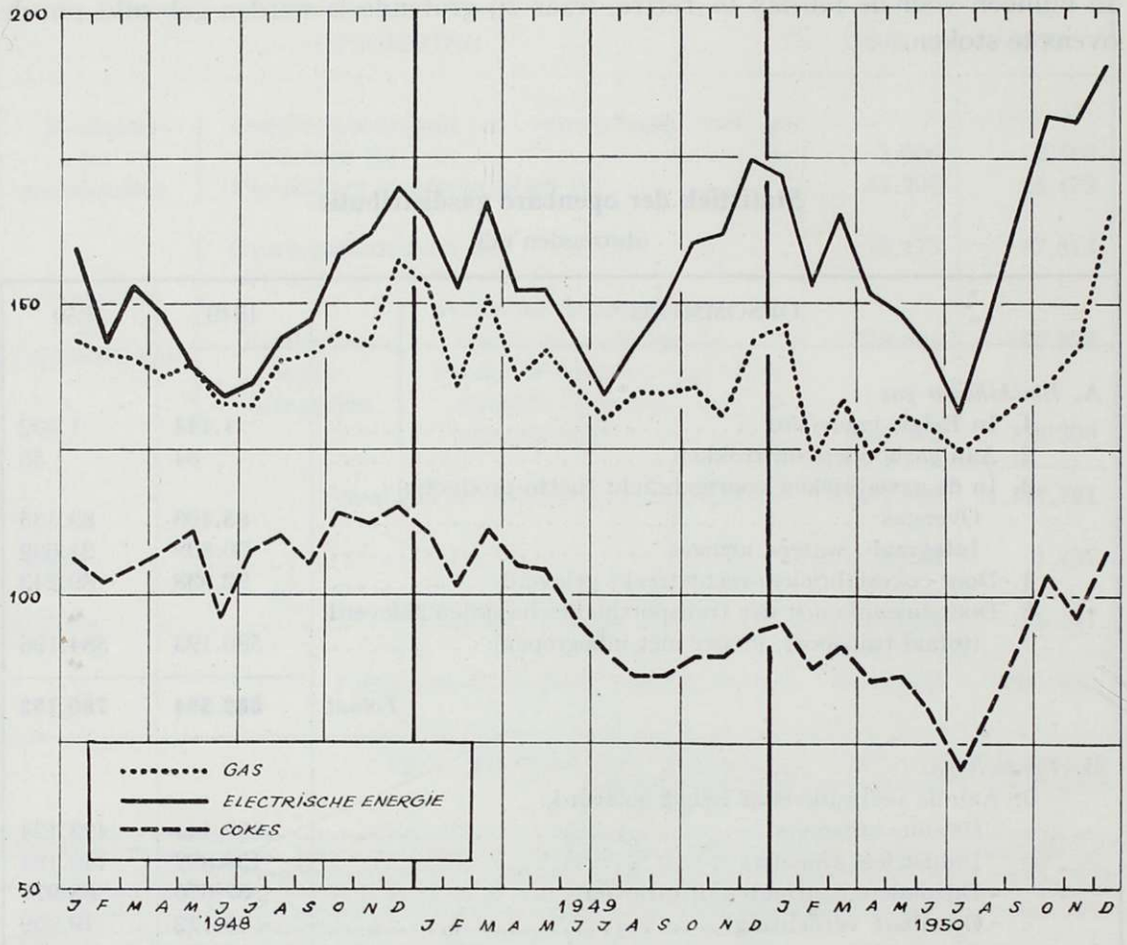
OPSOMMING	1949	1950
A. *Beschikbaar gas* :		
1. In België ingevoerd	1.144	1.432
2. Aan gashouders onttrokken	84	58
3. In de gasfabrieken voortgebracht (netto-productie) :		
Ovengas	85.496	83.535
Integraal-, water-, armgas	36.839	21.689
4. Door cokesfabrieken rechtstreeks geleverd	92.838	89.243
5. Door tussenkomst der transportmaatschappijen geleverd (totaal transport, invoer niet inbegrepen)	586.193	584.196
Totaal	**802.594**	**780.153**
B. *Verdeeld gas* :		
6. Aan de verbruikers in België geleverd :		
Gewone afnemers	459.444	423.124
Industriële afnemers	139.892	140.194
Bijzondere contracten of tarieven	57.676	63.971
Openbare verlichting	19.172	19.909
Openbare diensten en gebouwen	10.882	11.826
Totaal	**687.066**	**659.024**
7. Niet verkocht gas : Eigen verbruik en verlies	93.064	99.852
8. Totale distributie in België (6 + 7)	**780.130**	**758.876**
9. Uit België uitgevoerd	22.349	21.241
10. Totaal gedistribueerd (8 + 9)	**802.479**	**780.117**
Aan gashouders toegevoegd	115	36

Bronnen : Nationaal Instituut voor de Statistiek.
Verbond der Gasnijverheid.

De hoeveelheid gas, ter beschikking voor openbare verdeling is van het ene jaar tot het andere nogmaals gedaald : de vermindering bedraagt 2,7 %. Bovendien is het industrieel verbruik praktisch even belangrijk gebleven als in 1949.

Gasdistributie en productie van electrische energie en cokes

(1938 = 100)

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Middenstand, Administratie van het Mijnwezen en Dienst voor Algemene Studiën en Documentatie.

§ 2. — METAALINDUSTRIE

1. — *IJzer- en staalnijverheid.*

Het maandgemiddelde der ijzer- en staalproductie ligt lager dan tijdens de twee voorgaande jaren ; het cijfer voor 1950 bedraagt 4,2 % minder dan voor 1949.

Niettegenstaande de plotselinge en krachtige wederopleving die zich van September af voordeed en waardoor het indexcijfer opnieuw het uitzonderlijk peil van het eerste kwartaal van 1949 bereikte, blijft de globale jaarproductie beïnvloed door de gedruktheid, welke van April 1949 tot Augustus 1950 de bedrijvigheid van de ijzer- en staalnijverheid kenmerkte. Op de meeste wereldmarkten heeft de verkoopslapte inderdaad tot dit tijdstip voortgeduurd ; de Belgische producenten hebben terzelfder tijd met een sterkere mededinging vanwege de Duitse en de Franse ijzer- en staalproducenten moeten afrekenen.

De tijdens het eerste deel van het jaar geboekte achteruitgang komt vooral tot uiting in de vertraging van de productie van gietijzer en ruw staal ; de productie-

Globaal indexcijfer van de ijzer- en staalproductie

(1938 = 100)

MAAND	1948	1949	1950
Januari	172,5	200,0	156,0
Februari	159,8	195,0	141,0
Maart	176,4	223,5	157,8
April	178,9	186,3	150,6
Mei	167,6	185,1	150,2
Juni	129,8	172,5	157,3
Juli.....	161,5	138,4	107,0
Augustus	185,0	145,1	143,6
September	190,3	142,8	189,7
October	196,1	146,4	206,4
November	188,7	138,9	190,6
December	196,2	156,4	194,8
Maandgemiddelde	**175,2**	**169,2**	**162,1**

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Middenstand, Dienst voor Algemene Studiën en Documentatie.

toeneming tijdens het tweede halfjaar is proportioneel het grootst in de sector vervaardiging van afgewerkt staal. De onverwachte herleving kan verklaard worden door de plotse toeneming der vraag, waarvan de speculatieve aard geen twijfel laat. Bij de bekendmaking der herwapeningsprogramma's stelden de meeste klanten, die tijdens vorige periode geen aankopen deden, daar zij voordeel hoopten te halen uit de door hen verwachte baisse, er prijs op hun voorraden zo vlug mogelijk opnieuw aan te vullen en ze zelfs in sommige gevallen aanmerkelijk uit te breiden.

Niettegenstaande deze wederopleving bedraagt de uitvoerwaarde van ijzer- en staalwaren uit de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie in 1950 slechts 15 % van de gezamenlijke uitvoer, tegen 23 % in 1949.

IJzer- en staalproductie

(duizenden tonnen)

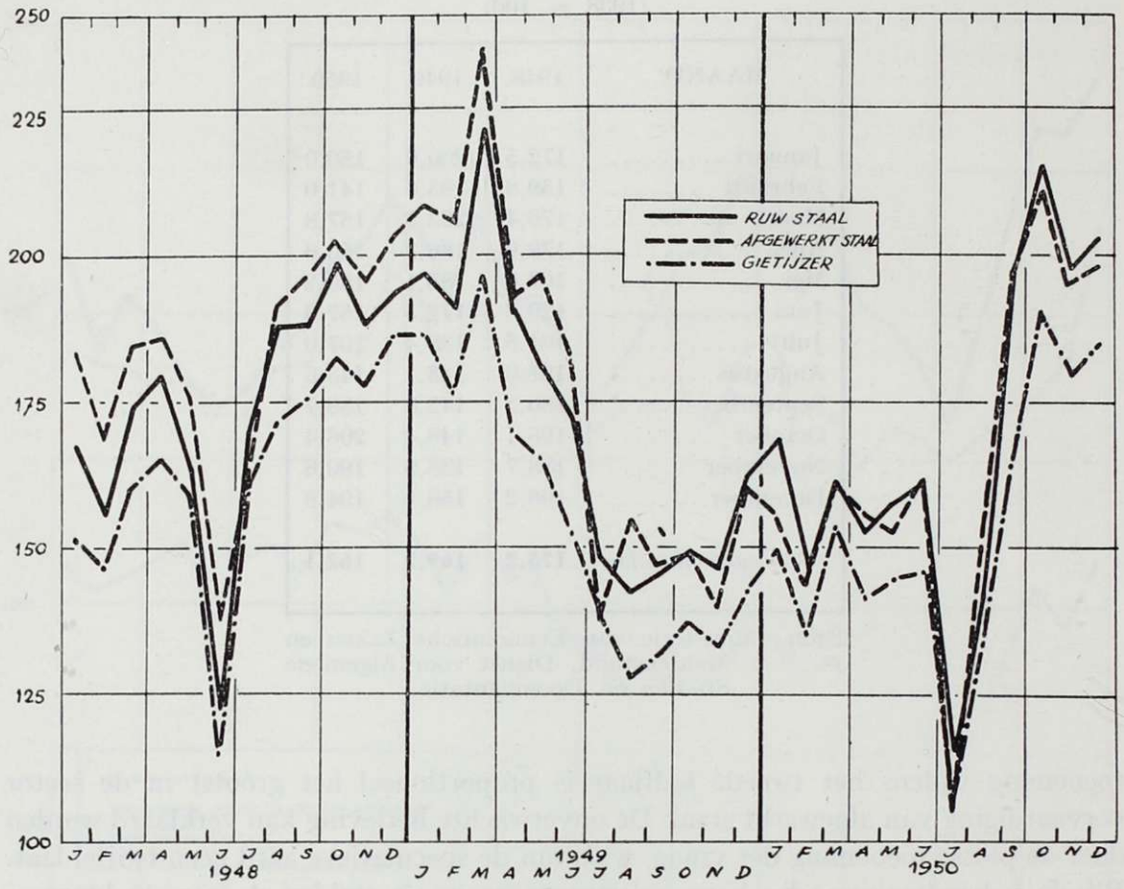
JAARTAL	Gietijzer	Ruw staal	Vormstaal	Afgewerkt staal	Afgewerkt ijzer
1929	4.040	4.009	100	3.115	153
1937	3.804	3.777	85	2.890	45
1938	2.426	2.212	67	1.762	42
1948	3.929	3.853	67	3.069	31
1949	3.749	3.782	67	2.968	36
1950 (a)	3.697	3.721	44	2.911	30

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Middenstand, Administratie van het Mijnwezen.

(a) Voorlopige cijfers.

IJzer- en staalproductie

(1938 = 100)

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Middenstand, Administratie van het Mijnwezen.

2. — *Industrie der non-ferro metalen.*

Het maandgemiddelde van het productie-indexcijfer vertoont in 1950, in vergelijking met 1949, een nieuwe stijging met ongeveer twee punten. Deze is echter geringer dan die van het voorgaande jaar. Het werkgelegenheidspeil is ongewijzigd gebleven.

In tegenstelling met verleden jaar werd de productieverhoging bekomen door een opvallende vooruitgang (17 %) der productie van halfafgewerkte producten, terwijl die der ruwe producten lichtjes terugliep (circa 3 %).

Tijdens het vierde kwartaal deed zich voor verschillende productiestadia de grootste bedrijvigheid voor. Het is nochtans op dit tijdstip van het jaar, dat nieuwe moeilijkheden zich in de grondstoffenvoorziening hebben voorgedaan ; de goedkeuring van het herwapeningsprogramma heeft in de Verenigde Staten aanleiding gegeven tot maatregelen in zake voorraadvorming in non-ferro metalen. De zomerseizoendaling was weinig aanzienlijk, terwijl zij in de andere sectoren van het Belgische bedrijfsleven zeer sterk tot uiting kwam.

Productie van non-ferro metalen

(tonnen)

OPSOMMING	1938	1948	1949	1950	1950			
					1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Ruwe producten :								
Zink	229.200	152.928	176.568	177.326	42.084	44.539	42.133	48.570
Koper	131.000	132.191	133.441	137.239	32.748	34.024	34.856	35.611
Lood	102.200	66.035	79.304	62.094	18.417	12.467	15.499	15.711
Tin	9.400	12.271	10.408	10.372	2.606	3.044	2.033	2.689
Aluminium	1.580	2.324	2.230	1.691	444	351	442	454
Diversen	9.600	4.507	3.675	4.694	888	1.150	1.233	1.423
Totaal	**482.980**	**371.256**	**405.626**	**393.416**	**97.187**	**95.575**	**96.196**	**104.458**
Halffabrikaten :								
Zink	60.800	39.861	32.836	39.010	9.119	9.744	8.341	11.806
Koper	53.800	77.558	72.504	81.795	18.181	20.302	18.143	25.169
Lood	29.600	21.425	21.439	26.878	5.588	7.184	7.235	6.871
Aluminium	4.350	5.255	6.069	8.129	1.728	1.806	2.139	2.456
Tin	925	1.564	1.096	670	141	140	195	194
Diversen	120	115	116	242	52	69	53	68
Totaal	**149.595**	**145.778**	**134.060**	**156.724**	**34.809**	**39.245**	**36.106**	**46.564**

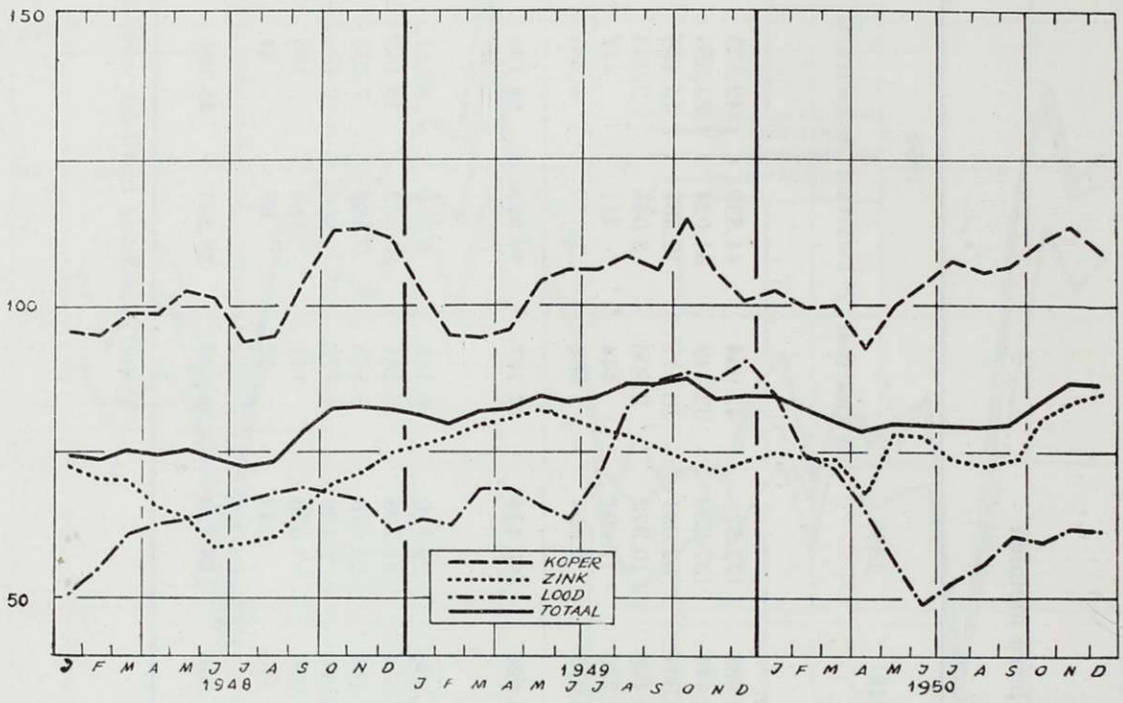
Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Productie van non-ferro metalen

Ruwe producten

(Voortschrijdend driemaandelijks gemiddelde)

(1938 = 100)

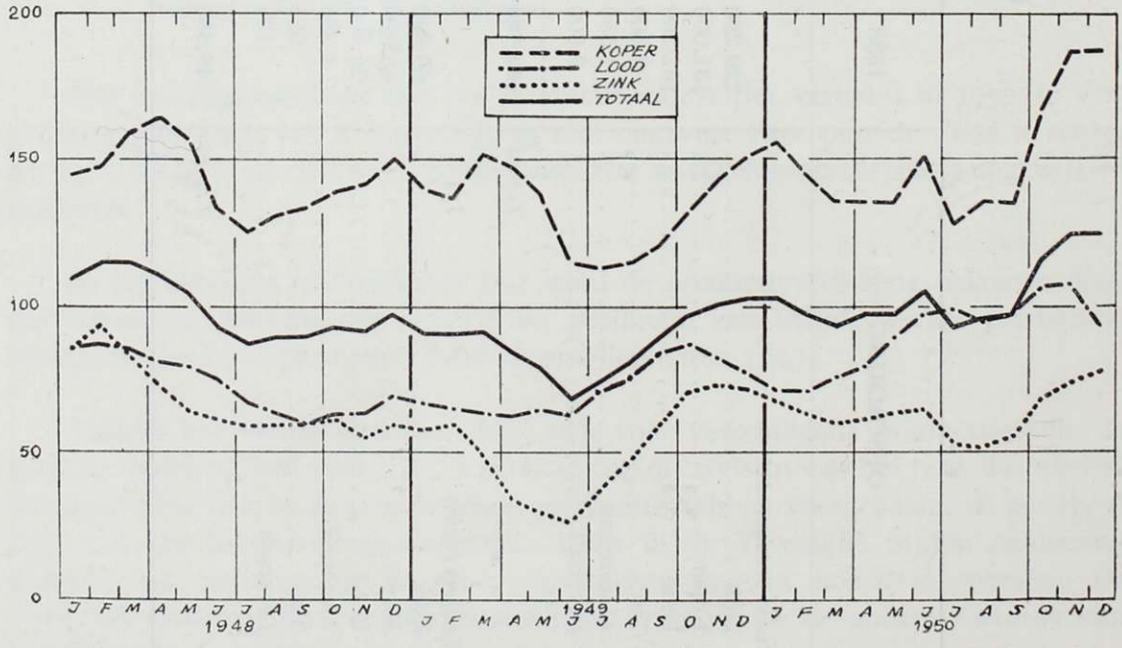
Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Productie van non-ferro metalen

Halffabrikaten

(Voortschrijdend driemaandelijks gemiddelde)

(1938 = 100)

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Zowel ruw zink en koper als halffabrikaten dezer metalen werden in grotere hoeveelheden geproduceerd.

Invoer van non-ferro metalen, ertsen, schroot en ruwe producten

(duizenden tonnen)

JAARTAL	Koper			Zink		
	Ertsen	Schroot	Ruwe producten	Ertsen	Schroot	Ruwe producten
1938	40,3	5,7	218,1	537,2	0,5	14,0
1948	13,6	11,1	146,3	369,5	0,8	2,0
1949	5,3	10,1	151,3	376,9	3,5	0,6
1950	5,6	19,0	155,2	403,7	0,4	2,3

JAARTAL	Lood			Tin	
	Ertsen	Schroot	Ruwe producten	Ertsen	Ruwe producten
1938	106,7	0,6	28,3	12,1	3,9
1948	91,0	3,5	19,8	15,3	1,8
1949	99,1	11,1	22,3	12,1	1,3
1950	83,1	3,2	33,9	13,1	1,5

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

De grondstoffeninvoer is toegenomen, behalve wat ertsen, lood- en zinkschroot betreft.

Uitvoer van ruwe producten en halffabrikaten non-ferro metalen

(duizenden tonnen)

JAARTAL	Koper		Zink		Lood		Tin	
	Ruwe producten	Halffabrikaten	Ruwe producten	Halffabrikaten	Ruwe producten	Halffabrikaten	Ruwe producten	Halffabrikaten
1938	118,5	13,6	129,9	43,7	67,6	6,6	8,5	0,2
1948	89,6	23,9	78,1	12,9	44,4	6,0	10,5	0,1
1949	128,8	26,7	110,1	8,4	48,2	3,6	10,2	0,1
1950	118,8	34,1	119,3	13,1	45,6	7,0	10,4	0,1

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

In tegenstelling met de uitvoer tijdens 1949, bevorderde de export in 1950 de afzet van de halffabrikaten. Wat het zink betreft, werden eveneens grotere hoeveelheden ruwe producten uitgevoerd.

§ 3. — METAALVERWERKENDE NIJVERHEID

De productievermindering, die zich in de metaalverwerkende nijverheid tijdens het tweede kwartaal van 1949 voordeed, hield aan tot Augustus 1950. In de globale waarde der geboekte bestellingen deed zich ook pas van Augustus af een verbetering voor. Daarenboven kende de daling van de uitvoerwaarde, die zich in de loop van de maand Juni 1949 aankondigde, een verder verloop tot en met de maand Augustus.

Metaalverwerkende nijverheid

TIJDVAK	Aantal arbeiders (duizenden)	Aantal arbeidsuren (duizenden)	Bestellingen (miljoenen franken)	Totale verzendingen		Uitvoer	
				Miljoenen franken	Duizenden tonnen	Miljoenen franken	Duizenden tonnen
1938 Maandgemiddelde	..	..	..	..	..	..	..
1948 Maandgemiddelde	191,1	35.726	3.197	3.152	142,6	1.109	50,5
1949 Maandgemiddelde	170,0	31.643	2.530	3.286	137,6	1.325	54,6
1950 Maandgemiddelde	152,4	28.475	2.879	2.905	131,2	996	47,7
1950 Januari	155,4	28.597	2.612	2.930	124,3	960	41,7
Februari	152,1	27.894	2.433	2.664	113,7	978	42,2
Maart	152,7	28.166	2.669	3.111	128,2	1.146	41,4
April	151,0	28.224	2.341	2.568	120,4	784	40,6
Mei	146,8	28.122	2.446	2.861	129,4	1.021	44,2
Juni	147,5	28.006	2.782	2.798	137,6	856	50,1
Juli	151,1	28.220	2.875	2.645	113,9	1.048	46,5
Augustus	150,8	27.687	3.132	2.280	107,5	635	26,1
September	152,2	28.211	3.097	3.275	144,0	985	49,9
October	154,4	28.793	3.178	3.200	156,0	1.100	57,9
November	157,0	29.845	3.378	3.017	150,9	1.112	65,1
December	157,6	29.941	3.561	3.410	148,8	1.324	66,9

Bron : Federatie van de Ondernemingen der Metaalverwerkende Nijverheid (Fabrimétal).

Daar de bestellingen slechts laat in het jaar toenamen, kon de productieverhoging der laatste vier maanden de zwakke bedrijvigheid der vorige maanden niet meer goedmaken. Vandaar dat de omvang der jaarproductie in haar geheel genomen teruggelopen is : het quantum van de gezamenlijke uitvoer ligt 4,7 % lager dan tijdens het voorgaande jaar, terwijl de waarde er van 11,7 % minder bedraagt. Het gemiddeld jaarindexcijfer van de groothandelsprijzen der metaalfabrikaten is

evenwel bijna ongewijzigd gebleven van 1949 tot 1950. Hieruit kan dus worden afgeleid dat vooral goederen met een geringere handelswaarde werden geproduceerd : de analyse der bedrijvigheid per sector bevestigt zulks.

In overeenstemming met de hierboven beschreven strekking, is de werkgelegenheid, weergegeven door het aantal werklieden en het aantal arbeidsuren, met 10 % verminderd ten opzichte van 1949.

Het aandeel der binnenlandse markt in de afzet is in 1950 gestegen van 60 tot 66 % der gezamenlijke leveringen. Sedert drie jaar wordt de belangrijkheid van de invoer op onze markt evenwel groter. Met betrekking tot het totaal verbruik vertegenwoordigen de Belgische leveringen op de binnenlandse markt nog amper 66 %, tegen 69 % in 1949 en 72 % in 1948. De elk jaar door de Belgische klanten voor gemiddeld 25 milliard frank gedane bestellingen, worden als volgt verdeeld : overheidsdiensten 6 à 7 milliard, industriële verbruikers 12 milliard, huishoudelijke en private aankopen 5 à 6 milliard frank.

Tijdens het eerste halfjaar deed de crisis in de afzetgebieden zich bijzonder scherp gevoelen. De Duitse en zelfs de Franse producenten doen zich als ernstige mededingers gelden. Het aandeel der metaalfabrikaten in de uitvoer van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie bedraagt nog slechts 18 %, tegen 24 % in 1949. De groep spoorweg- en trammaterieel wordt het meest door deze crisis getroffen ; de bedrijvigheid blijft er tot het derde kwartaal dalen om pas bij het jaareinde toe te nemen.

Van het eerste halfjaar af doet zich daarentegen in de sectoren bruggen en vakwerken, alsook in de scheepsbouw zulke wederopleving voor, dat zij reeds in de loop van het tweede kwartaal hun maximumbedrijvigheid bereiken. De tenuitvoerlegging van een ruim programma van openbare werken, aan de ene kant, en de verbetering van de monetaire transacties, aan de andere kant, hebben deze ontwikkeling beïnvloed.

In de andere sectoren is de productie pas tijdens het tweede halfjaar gestegen.

In vergelijking met 1949 kan de jaarbalans voor alle groepen, welke tot de Federatie van de Ondernemingen der Metaalverwerkende Nijverheid behoren, als volgt gekenmerkt worden.

In deze groepen dienen twee categorieën te worden onderscheiden : ten opzichte van het voorgaande jaar boekt de eerste vooruitgang, de tweede daarentegen achteruitgang. Verhoudingsgewijs is de productieverbetering verschillend naargelang van de groepen : zo werden zestienmaal meer draagbare wapens en munitie vervaardigd, dan tijdens 1949 ; in de auto-, rijwiel-, vliegtuigbouw en aanverwante bedrijven bereikt de verbetering coëfficiënt 1,42 ; de bruggen, de vakwerken en de zware ketelmakerij 1,40 ; de plaatbewerking en de diverse metaalbewerkingen 1,20 ; de draadtrekkerijen 1,15 ; de diverse mechaniekbouwwerken 1,05 ; de electrotechnische industrie 1,02 en, ten slotte, de metaaltoebehoren voor het bouwbedrijf 1,01. Voor een reeks fabrikaten is de bedrijvigheid van het ene jaar tot het andere teruggelopen : ten opzichte van 1949 vertegenwoordigt de productie van spoorweg- en

Metaalverwerkende nijverheid

Totale verzendingen

Maandgemiddelden (tonnen)

OPSOMMING	1948	1949	1950	1950			
				1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Staalgieterijen	5.774	5.974	4.305	4.705	3.979	3.612	4.924
IJzergieterijen	10.455	9.771	9.383	9.119	9.326	8.965	10.122
Draadtrekkerijen	29.576	26.499	30.543	27.309	29.437	26.489	38.937
Smederij, perswerk, zwaar drijfwerk en aanverwante bedrijven	11.898	10.920	9.136	8.924	8.685	8.239	10.697
Plaatbewerking en verscheidene metaalbewerkingen	21.879	19.021	23.074	18.253	23.174	22.247	28.621
Metaaltoebehoren voor het bouwbedrijf	9.641	8.557	8.686	7.672	7.522	9.533	10.017
Bruggen, vakwerken, zware ketelmakerij	6.885	10.952	15.293	13.986	16.914	13.951	16.321
Scheepsbouw	2.474	2.368	2.091	1.890	2.892	1.943	1.638
Spoorweg- en trammaterieel	19.386	19.594	4.200	5.828	3.569	2.803	4.600
Auto's, rijwielen, vliegtuigbouw en aanverwante bedrijven	2.505	3.167	4.491	4.648	4.757	4.250	4.308
Drijfkrachtmachines, compressoren, pompen, ventilatoren en andere machines	1.210	1.150	1.000	1.097	865	1.028	1.011
Werktuigmachines en aanverwante bedrijven	2.447	2.548	2.010	2.099	2.111	1.772	2.058
Verscheidene mechaniekbouwwerken	1.294	1.252	1.310	1.150	1.227	1.391	1.473
Hijs-, vervoer- en weegapparaten	2.125	2.166	1.757	1.780	1.593	1.635	2.018
Toestellen en installaties voor verscheidene industrieën	5.007	4.318	3.947	3.815	3.682	4.430	3.860
Electrotechnische industrie	9.809	9.158	9.381	9.069	8.864	8.908	10.683
Fijnmechaniekbouw	206	149	133	117	128	129	157
Draagbare wapens en munitie	26	29	484	603	411	460	462
Totaal	**142.597**	**137.596**	**131.224**	**122.064**	**129.136**	**121.785**	**151.907**

Bron : Federatie van de Ondernemingen der Metaalverwerkende Nijverheid (Fabrimétal).

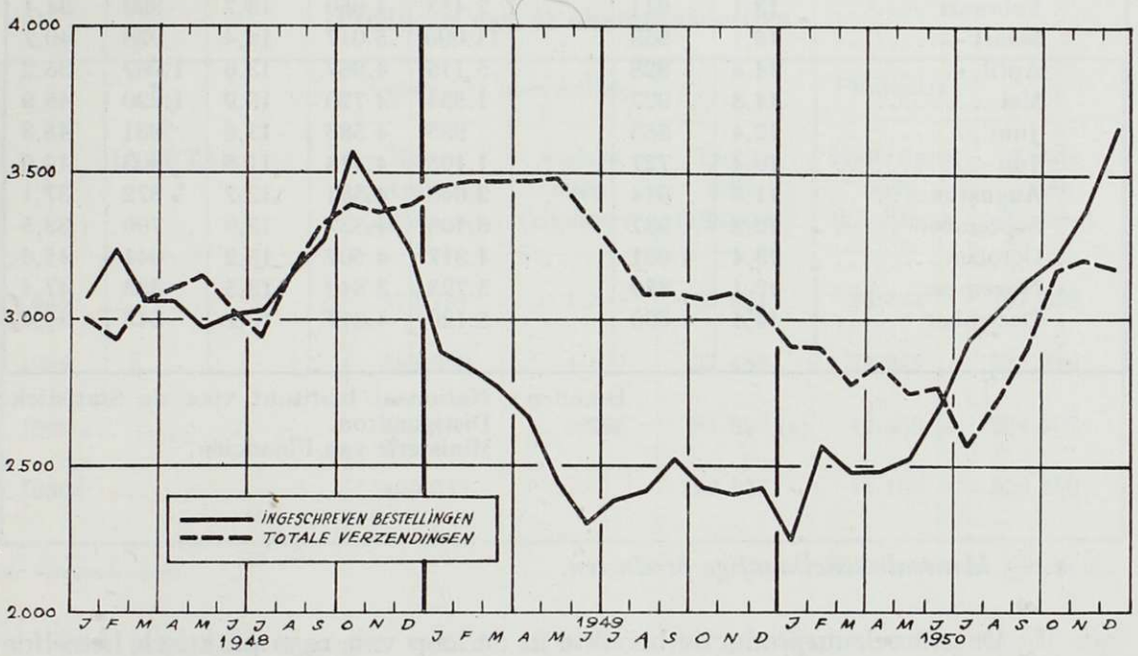
trammaterieel nog amper een vijfde, de bedrijvigheid op het gebied der werktuigmachines en der aanverwante bedrijven slechts vier vijfde, de productie der hijs-, vervoer- en weegtoestellen nauwelijks 81 %, die van de groep smederij, perswerk, zwaar drijfwerk en aanverwante bedrijven 82 %, der drijfkrachtmachines, compressoren, pompen, ventilatoren en diverse machines 87 %, de scheepsbouw 89 %, de toestellen en installaties voor verscheidene industrieën 89,5 %, de fijnmechaniekbouw 90 %, de gieterijen 96 % en de staalgieterijen 97 %.

In het algemeen heeft de productieherleving de bedrijfstakken bevorderd, welke het nauwst met de ijzer- en staalnijverheid zijn verbonden, nl. die welke producten vervaardigen, die, betrekkelijk beschouwd, slechts een eenvoudige verwerking moeten ondergaan, uitgezonderd de groep draagbare wapens en de auto-, rijwiel-, vliegtuigbouw en aanverwante bedrijven. Afgezien van de scheepsbouw, is het vooral de productie der werktuigmachines en der hijs-, vervoer- en weegtoestellen, welke onder het gebrek aan afzetgebieden heeft geleden.

Metaalverwerkende nijverheid

Bestellingen en verzendingen

(millioenen franken)

Bron : Federatie van de Ondernemingen der Metaalverwerkende Nijverheid (Fabrimétal).

§ 4. — SCHEIKUNDIGE NIJVERHEID

De moeilijkheden, welke zich bij het einde van het jaar bij de voorziening in sommige grondstoffen voordeden, alsmede de duurte der steenkolen en de herleving der Duitse concurrentie, hebben de bedrijvigheid der meeste sectoren van de scheikundige nijverheid nadelig beïnvloed. De vermindering der werkgelegenheid is hiervan het bewijs.

Productie en personeelsterkte in sommige takken der scheikundige nijverheid

TIJDVAK	Stikstofproducten					Ruwe teer (duizenden tonnen)	Motorbenzol (tonnen)	Verwerkte ruwe petroleum (milioenen liters)
	Primaire stikstof (duizenden tonnen)	Ammoniumsulfaat (tonnen stikstof)	Cyanamide (tonnen stikstof)	Samengestelde meststoffen (tonnen)	Aantal arbeiders (eenheden)			
1938 Maandgemiddelde	..	..	..	..	..	14,2	..	31,1
1948 Maandgemiddelde	13,0	1.030	452	4.669	5.489	15,7	2.108	23,6
1949 Maandgemiddelde	14,2	995	..	..	5.252	14,8	1.734	30,7
1950 Maandgemiddelde	13,1	912	..	4.860	4.646	13,8	851	39,2
1950 Januari	14,2	960	..	7.087	4.960	14,9	1.635	30,4
Februari	13,1	911	..	7.453	4.950	13,7	899	34,4
Maart	15,1	953	..	11.090	5.017	14,4	978	40,7
April.....	14,4	828	..	5.115	4.967	13,6	1.067	35,2
Mei	14,3	927	..	1.554	4.720	13,9	1.220	46,9
Juni	12,4	853	..	935	4.586	13,6	931	45,3
Juli	10,4	727	..	1.105	4.478	11,5	803	42,0
Augustus.....	11,5	814	..	2.645	4.581	12,7	572	37,1
September	12,2	987	..	6.106	4.537	13,9	790	33,5
October	13,4	1.061	..	4.317	4.507	15,2	641	45,6
November	12,1	859	..	5.793	3.840	13,5	333	47,4
December	14,4	1.060	..	5.120	4.617	16,7	343	31,4

Bronnen : Nationaal Instituut voor de Statistiek.
Distigoudron.
Ministerie van Financiën.

1. — *Minerale scheikundige producten.*

De zwavelzuurproductie bereikte in de loop van 1950 praktisch hetzelfde peil als tijdens de voorgaande jaren : 1 millioen ton zwavelzuur van 60° Bé. Moeilijkheden in zake grondstoffenvoorziening — voornamelijk in zwavel — zijn bij het einde van het jaar voorgekomen.

De opbrengst van stikstofmeststoffen steeg van 750.000 t in 1949 tot ruim 800.000 t.

In de sector der fosfaatmeststoffen heeft de tijdens verleden jaar bereikte productie zich daarentegen niet kunnen handhaven ; zij bedroeg in 1950 minder dan 1.200.000 t, tegen 1.400.000 t in 1949.

De hoge prijs der Belgische kolen weegt nog steeds zwaar op de bedrijvigheid der scheikundige productie, zodat bijv. de stikstofnijverheid in de loop van 1950 de vervaardiging van sodanitraat heeft moeten stopzetten.

Voor de sodaproducten werd een lichte verbetering vastgesteld, maar zoals de andere takken der scheikundige nijverheid werd ook deze sector door de kolenprijs nadelig beïnvloed. Hetzelfde geldt voor de minerale pigmenten.

Wat de nieuwe toegepaste procédé's aangaat, dient te worden gewezen op de vervaardiging van natriumsulfide door electrolyse van keukenzout, alsmede op de fabricage van lachgas en argongas.

Verder valt eveneens op te merken, dat in verscheidene fabrieken de vaste brandstof door vloeibare werd vervangen.

2. — *Petroleum en organische chemicaliën.*

De nieuwe raffinaderijen te Antwerpen hebben nog niet tot de productie bijgedragen. De vooruitgang der bedrijvigheid in deze nijverheidstak is niettemin vermeldenswaard. Van het ene jaar tot het andere stijgt de verwerkte hoeveelheid ruwe petroleum met iets meer dan 100.000 kiloliter of 27 % in 1950, tegen 86.000 kiloliter of 30 % in 1949. Aldus bereikt zij 126 % van het peil in 1938.

De productie van lichte oliën benadert praktisch de vooroorlogse hoeveelheid ; die van zware oliën is sterk toegenomen ; zij bedraagt 125 % van het in 1949 en 165 % van het in 1938 bereikte peil.

Productie van de olieraffinaderijen

JAARTAL	Verwerkte hoeveelheid		Productie		
	Ruwe petroleum (kiloliters)	Andere oliën (kiloliters)	Lichte oliën (kiloliters)	Halfzware oliën (kiloliters)	Zware oliën (tonnen)
1938	372.791	1.735	103.881	23.481	197.859
1948	283.329	4.127	37.480	12.948	224.819
1949	368.875	9.386	81.829 (a)	12.289 (a)	264.607
1950	469.917	—	100.537	11.188	326.459

(a) Verbeterde cijfers.

Bron : Ministerie van Financiën.

Het productievermogen van de nijverheid der plastische stoffen wordt niet volledig aangewend wegens de buitenlandse mededinging op de binnenlandse markt en het protectionisme op de buitenlandse markten.

De productie van anilineverfstof, welke zich tot 1948 regelmatig had ontwikkeld, is sindsdien achteruitgelopen. De tolrechten en contingenteringen door sommige landen ingevoerd, maken elke uitvoer naar deze landen praktisch onmogelijk.

De aanzienlijke stijging der productie van luchtbanden is te danken aan de regelmatige toeneming van het aantal voertuigen, de vordering van de export en de verhoging van de grondstoffenprijs, welke aanleiding geeft tot het ontstaan van een aankoopgolf. De behoeften aan luchtbanden op de binnenlandse markt, kunnen nog steeds ruim worden gedekt.

Papierproductie

(tonnen)

JAARTAL	Kranten-papier	Andere papier-soorten	Totaal
1938	44.244	141.300	185.144
1939	47.304	203.100	250.404
1946	31.875	163.533	195.318
1947	45.028	196.595	241.623
1948	43.546	202.706	246.252
1949	49.818	204.926	254.744
1950	61.652	235.884	297.536

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Middenstand, Algemene Directie van Nijverheid en Handel.

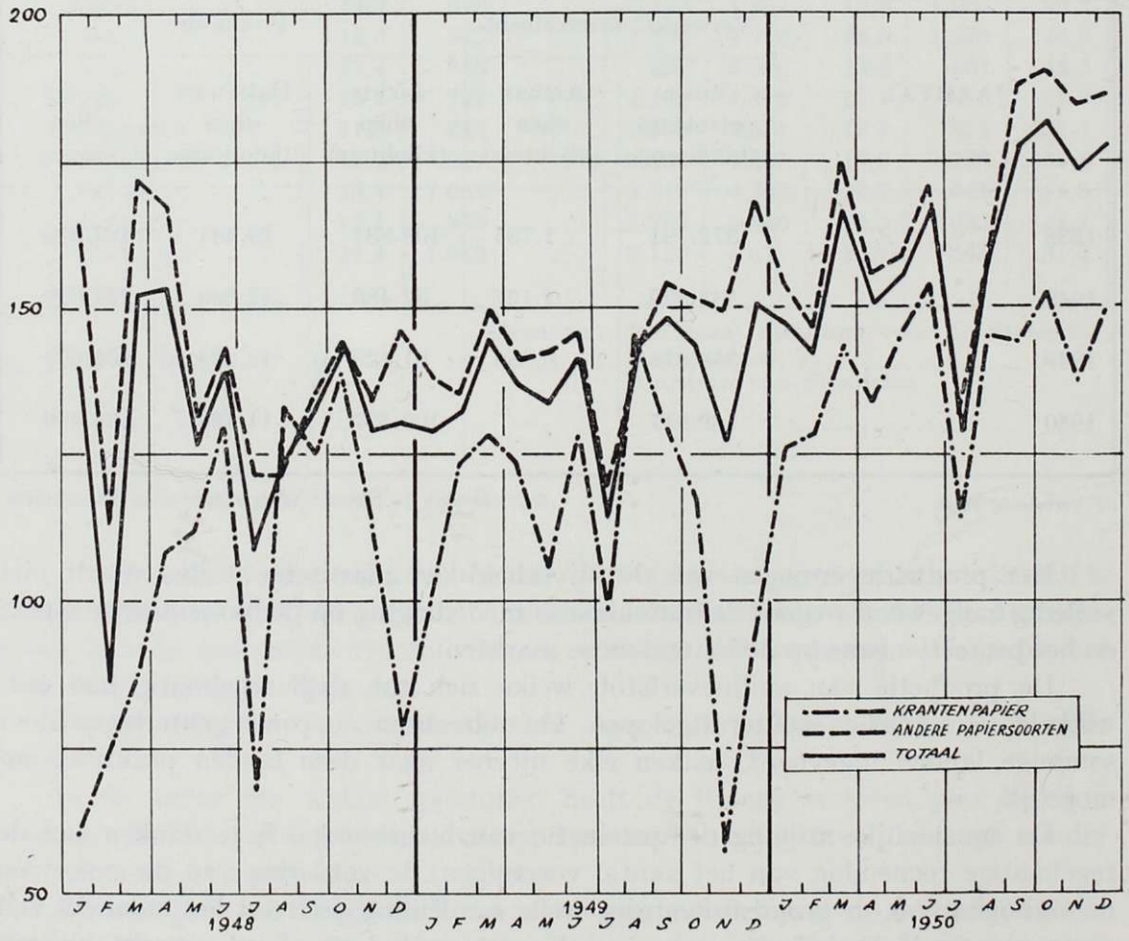
Enkele firma's zijn in de loop van 1950 begonnen met de vervaardiging van artikelen in latex, zoals speelgoed en strandartikelen, welke tot hiertoe hoofdzakelijk werden ingevoerd.

3. — *Diverse chemicaliën.*

De papierproductie bereikte in 1950 een recordpeil. In vergelijking met 1949 bedraagt de toeneming der gezamenlijke opbrengst 17 % ; van 1949 tot 1950 is de hoeveelheid krantenpapier met 20 % toegenomen, terwijl het volume der andere papiersoorten met 15 % is gestegen.

Papierproductie

(1938 = 100)

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Middenstand, Algemene Directie van Nijverheid en Handel.

De in 1949 overheersende strekking is nochtans pas van de maand Augustus af veranderd. De cijfers in zake werkgelegenheid bevestigen zulks : na een langzame opwaartse beweging tijdens het eerste gedeelte van het jaar, gaan zij gedurende het laatste halfjaar veel sneller de hoogte in.

Van dit tijdstip af werd de productie niet meer belemmerd door gebrek aan afzetgebieden ; wel integendeel, de productie kon de vraag op de binnenlandse markt niet eens meer voldoen. De vermeerdering van het verbruik van verpakkingsmateriaal, ontstaan uit de algemene wederopleving van 's lands bedrijvigheid, enerzijds, en de voorraadvorming door de verbruikers met het oog op een mogelijke prijsstijging, anderzijds, deden de aankopen zodanig toenemen, dat niettegenstaande de hoge prijs van het buitenlands papier en meer in het bijzonder van het krantenpapier, de invoer nog gestegen is. Zo werd in 1949 maandelijks 25.660 ton papier op de markt gebracht en 31.121 t in 1950, dit is 21 % meer. De in de papierverwerkende bedrijven voorkomende moeilijkheden staan niet meer in verband met de afzet maar wel met de bevoorrading in grondstoffen en ruw papier.

Het productievermogen der springstoffennijverheid werd in de loop van 1950 opgevoerd.

De sector stearine heeft nog steeds moeilijkheden ondervonden bij de uitvoer, voornamelijk naar Frankrijk.

De Amerikaanse mededinging komt tot uiting in sommige takken van de nijverheid der textielhulpstoffen en der celluloseverf.

Van Juli af neemt de zeepbereiding een grote vlucht ingevolge de sterk gestegen vraag der Belgische klanten. De prijsverhoging der vetstoffen op de wereldmarkten, alsmede die der verpakkingen, deden de zeepprijzen stijgen.

Bij het jaareinde ondervond de sector fotografieproducten moeilijkheden bij de voorziening met katoenen « linters », maar de uitvoer van fotografieproducten is merkelijk toegenomen.

§ 5. — BOUW- EN BOUWSTOFFENNIJVERHEID

1. — *Bouwnijverheid.*

In deze bedrijfstak doet zich een merkelijke vooruitgang voor; zulks blijkt duidelijk uit de globale indexcijfers van het Nationaal Instituut voor de Statistiek, zowel voor de particuliere als voor de overheidssector.

Voor de particuliere sector wordt de uitbreiding van de woningbouw echter beter weergegeven door de ontwikkeling van het aantal tijdens het jaar voltooide huizen (1). De definitieve jaartelling vermeldt 28.700 eenheden voor 1949, terwijl het overeenstemmend aantal voor 1950 op 35.500 wordt geschat. Van jaar tot jaar vergeleken, vertoont de toeneming nochtans een dalende tendens, vermits het aantal voltooide woningen van 1948 tot 1949 met ruim 9.000 en van 1949 tot 1950 met amper 6.800 is gestegen.

In de overheidssector wijst het indexcijfer van het Nationaal Instituut voor de Statistiek (Januari 1946 = 100) op een sterk toegenomen vooruitgang : het stijgt van 87,6 in 1949 tot 112 in 1950, terwijl het van 1948 tot 1949 slechts met 2 punten

(1) Het indexcijfer van het Nationaal Instituut voor de Statistiek houdt immers geen rekening met de ondernemingen, waar minder dan 10 werklieden werkzaam zijn.

was gestegen. Van Maart af wordt het jaargemiddelde overschreden, met als topmaanden Juni en September. In de loop van het jaar 1950 liet de politiek tot uitbreiding der openbare werken zich volledig gelden.

2. — *Industrie der bouwmaterialen.*

Behalve voor het glas is de afzet van bouwmaterialen in het buitenland teruggelopen ; de productieherleving in deze industrie is dus te danken aan een merkelijk grotere binnenlandse vraag.

a) *Cement.*

Volgens de statistiek, welke aan de hand van de door het Cementkartel verstrekte gegevens wordt opgemaakt, is de productie ten opzichte van 1949 met 16 % gestegen ; zij bedraagt 113 % der productie van 1938 en overtreft zodoende het tijdens 1948 bereikt maximum.

Cementproductie

(tonnen)

JAARTAL	Hoeveelheid
1938	3.000.000
1948	3.330.948
1949	2.924.998
1950 (a)	3.557.231

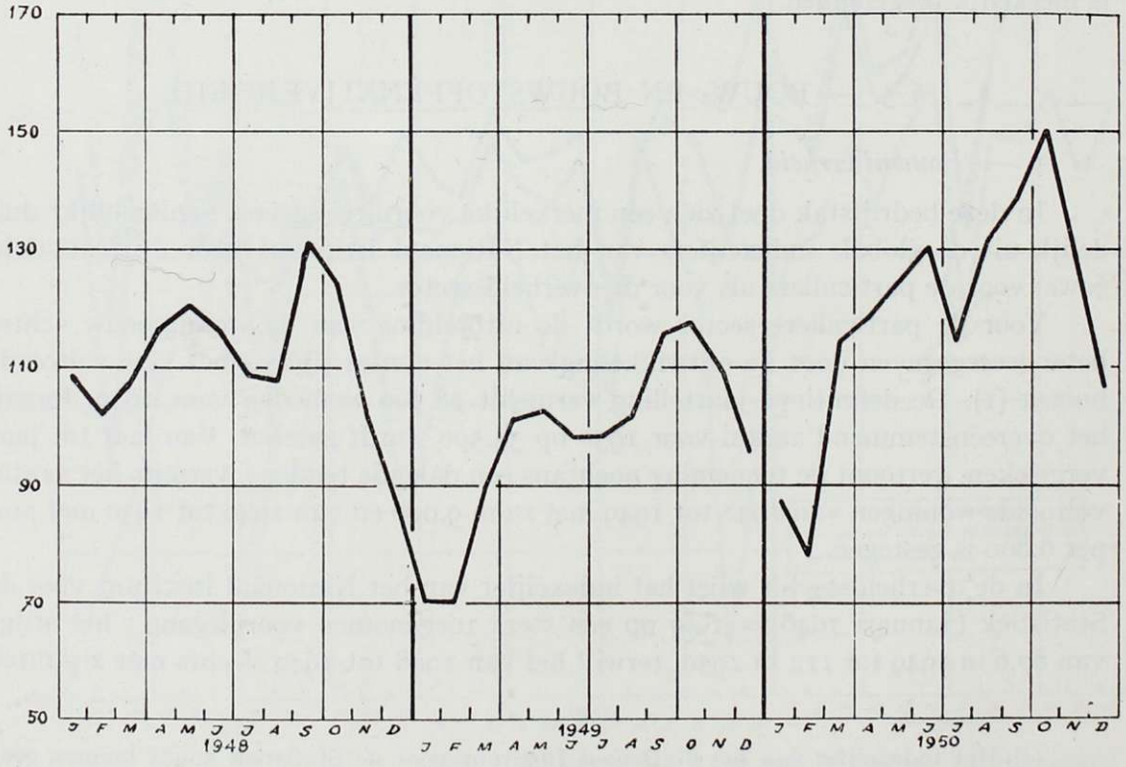
Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Nieuwe statistiek ; volgens de vroegere : 3.399.500 t.

Van 1950 af heeft het Nationaal Instituut voor de Statistiek echter een nieuwe en nog volledigere telling gehouden, welke 3.557.231 t aangeeft, in plaats van 3.399.500 t volgens de vroegere statistiek. Dit cijfer kan niet met die der voorgaande jaren worden vergeleken.

Cementproductie

(1938 = 100)

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

De productie in de cementfabrieken is sedert het begin van het jaar regelmatig de hoogte ingegaan en bereikte in October een recordpeil. In de loop van het jaar werd trouwens de aanwending van het productievermogen opgedreven en het aantal aangeblazen ovens werd op 49 gebracht. Zulks vertegenwoordigt evenwel slechts 79 % van de bestaande capaciteit (4.500.000 t). De productie heeft echter slechts gelijke tred gehouden met de uitzonderlijke vraag veroorzaakt door de gelijktijdige uitbreiding van de openbare werken en de woningbouw alsook door de stijging van de uitvoer, welke evenwel niet het recordpeil van 1948 bereikt. Nederland is België's voornaamste klant en heeft 51 % van de Belgische gezamenlijke uitvoer in 1950 afgenomen.

b) *Glas.*

De glasproductie behaderde de tijdens de jaren vóór 1949 geboekte hoge productiecijfers, zonder deze evenwel te bereiken. De afzetgebieden zijn merkelijk verbeterd, vooral bij de uitvoer.

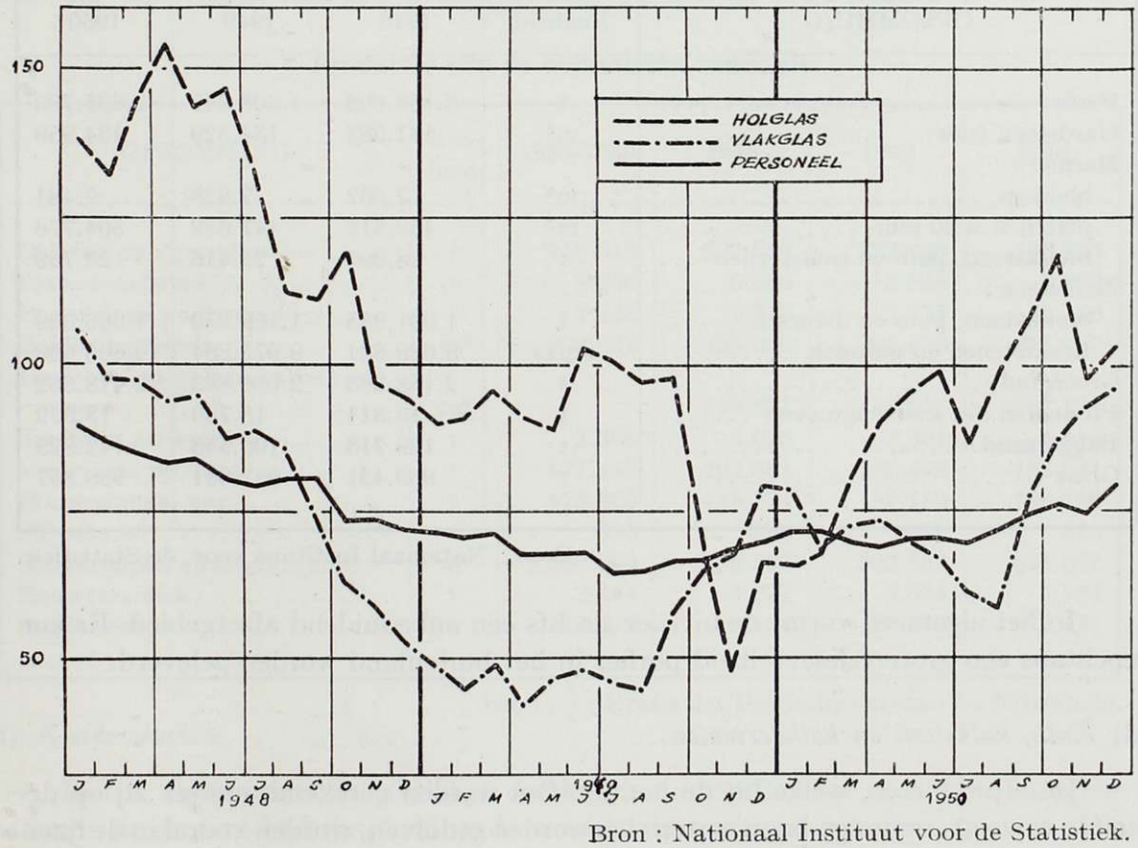
Ten aanzien van het voorgaande jaar is de productie met ongeveer 30 % en de uitvoer met ongeveer 18 % toegenomen. Het productie-indexcijfer der vlakglasnijverheid overschrijdt dat van 1949 met 41 %, terwijl voor het holglas deze toeneming amper 7 % beloopt.

De merkelijke wederopbloei in de loop van het laatste kwartaal van 1949 heeft stand gehouden en bereikt in December een maximum na een sterke seizoendaling die

Glasnijverheid

Productie en personeelsterkte

(1938 = 100)

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

tijdens de drie zomermaanden voortduurde. Voor het holglas was de stijging regelmatig — zij hield nauwelijks op in Juli — en bereikte haar hoogtepunt in October.

Niettegenstaande België opnieuw de Duitse mededinging in zake vensterglas ondervindt, is de Belgische vlakglasuitvoer merkelijk verbeterd, dank zij ruimere afzetgebieden in Nederland en vooral in de Verenigde Staten alsook in het Britse Gemenebest. De specialisatie der Belgische glasfabrieken in de vervaardiging van dik glas van grote afmetingen en de voorsprong welke België ten opzichte van de meeste vreemde landen heeft wegens het bestaan van belangrijke spiegelglasfabrieken, hebben deze verbetering van de uitvoer mogelijk gemaakt.

Glasproductie

(1938 = 100)

JAARTAL	Vlakglas	Holglas
1948	83,0	127,9
1949	53,1	86,3
1950	75,0	92,4

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

c) *Steengroeve-producten.*

Ingevolge de uitbreiding der openbare werken en, in mindere mate, dank zij het hoog bedrijvigheidspeil van de woningbouw is de steengroevenproductie toegenomen. Het aantal arbeiders werkzaam in de steengroeven steeg van 10.100 tot 10.500, dus met 4 %, wat vrij goed de omvang der productietoeneming weergeeft.

Productie der steengroeven

OPSOMMING	Eenheid	1948	1949	1950
Porfier	t	2.183.698	1.905.647	2.635.793
Hardsteen (ruw)	m^3	141.383	134.329	134.959
Marmer :				
blokken	m^3	7.662	7.828	7.481
platen v n 20 mm	m^2	459.519	447.682	504.776
breuksteen, puin en snuisterijen ...	t	28.894	23.416	22.769
Zandsteen :				
breuksteen, puin en diversen.....	t	1.091.955	1.199.950	1.366.009
straatstenen en mozaïek	stuks	8.689.581	9.975.884	10.603.690
Groefzand	t	2.158.203	2.098.893	2.418.362
Producten der leisteengroeven	t	16.314	15.780	13.972
Baggerzand.....	t	169.713	190.558	142.829
Grint	t	969.431	957.051	956.857

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

In het algemeen vormt de uitvoer slechts een onbeduidend afzetgebied. Er kon nochtans een grotere hoeveelheid porfier in het buitenland worden geleverd.

d) *Kalk, kalksteen en kalkderivaten.*

Deze producten, welke bij de bouwstoffen worden gerekend, omdat zij op dezelfde wijze als sommige bouwmaterialen worden gedolven, worden vooral in de ijzer-

en staalnijverheid, de scheikundige nijverheid en de landbouw aangewend. Het productieverloop er van is derhalve nauw met dat van voormelde bedrijfstakken verbonden.

De pleisterkalkagglomeraten, welke rechtstreeks in het bouwbedrijf worden aangewend, kenden een productietoeneming van ongeveer 50 %.

Productie van kalk, kalksteen en kalkderivaten

OPSOMMING	Eenheid	1938	1948	1949	1950
Kalk	t	1.228.093	1.618.423	1.545.525	1.262.626
Kalksteen	t	1.896.208	1.434.352	1.378.592	1.677.593
Dolomiet : ruwe	t	116.824	106.008	103.727	152.722
witgegloeide	t	132.817	201.778	219.024	161.485
Pleisterkalk	t	37.985	34.496	30.873	29.890
Pleisterkalkagglomeraten	m²	..	655.388	666.616	928.582
Kunstmatige hydraulische kalk	t	36.768	22.949	20.683	16.991
Natuurlijk calciumcarbonaat	t	36.981	33.674	24.960	43.012
Neergeslagen calciumcarbonaat	t	13.685	30.353	43.741	31.547
Fosfaten	t	52.338	68.938	44.643	50.846

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

e) *Ceramische producten.*

Ook in deze categorie producten werd voor de rechtstreeks in het bouwbedrijf gebruikte producten een beter afzetgebied gevonden dan verleden jaar. Het gaat hier om vloertegels, sanitaire artikelen, bouwpannen en bouwceramiek.

Productie van de ceramische industrie

OPSOMMING	Eenheid	1936/1938	1948	1949	1950
Delving van grondstoffen	t	159.648	297.288	233.490	198.885
Plateelvaatwerk	t	8.936	9.386	8.948	7.335
Porceleinen vaatwerk	t	1.748	2.718	2.737	2.426
Bekledingstegels	m²	909.332	1.435.050	1.005.648	971.097
Bevloeringstegels in halve zandsteen	m²	..	149.571	173.315	201.291
Sanitaire artikelen	t	2.308	3.675	3.591	4.485
Vuurvaste producten	t	177.452	202.681	198.449	155.341
Bouwpannen, enz.	t	175.360	148.834	159.150	190.790
Slijpstenen	t	596	898	907	856
Schuurpapier en schuurlinnen	m²	1.400.000	886.980	802.554	821.857
Bouwceramiek	t	2.444	4.877	3.664	5.754
Aardewerk	t	12.072	9.434	10.276	8.491

Bron : Federatie der Belgische Ceramische Nijverheid

f) *Kleiproducten.*

In het algemeen is de fabricage der kleiproducten lichtjes gedaald, niettegenstaande de grotere bedrijvigheid in de woningbouw.

Productie van de kleinijverheid

OPSOMMING	Eenheid	1948	1949	1950
Gewone baksteen van alle formaat....	1.000 st.	2.580.016	1.896.954	1.831.692
Gevelsteen	1.000 st.	177.073	181.140	172.097
Draineerbuizen.....	t	6.711	5.768	4.484
Kabeldeksels	t	15.717	13.696	21.785
Holle gewelfstenen	t	292.736	158.594	156.173
Andere holle stenen.....	t	48.656	46.886	32.941

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

De steenbakkerijen bereikten ongeveer hetzelfde productiepeil als tijdens het voorgaande jaar ; ingevolge de schaarste aan bakstenen en de daaruit volgende prijsstijging deed zich, van de lente af, in deze bedrijfstak een merkelijke wederopleving voor ; zij kon zich evenwel niet tot het einde van het jaar handhaven wegens de in de loop van het tweede halfjaar voorgekomen vertraging in het bouwbedrijf en de openbare werken.

§ 6. — TEXTIELNIJVERHEID

De stijging, welke de textielproductie in de loop van het tweede halfjaar 1949 reeds kenmerkte, hield tijdens het ganse jaar 1950 aan. Alle takken van deze sector, zowel de weverijen als de spinnerijen en de fabrieken voor artificiële vezels en garens, hebben merkelijk meer geproduceerd dan tijdens 1949.

Textielproductie
(tonnen)

OPSOMMING	1938	1948	1949	1950
Spinnerijen :				
Katoen	75.075	85.913	89.689	104.334
Kamwol	13.344	18.438	17.819	21.102
Kaardwol	12.444	15.674	17.810	19.078
Jute	50.690	41.594	44.236	51.969
Vlas	8.241	7.442	7.398	9.490
Artificiële vezels en garens :				
Rayonne	5.052	10.024	9.261	9.864
Fibraan	—	11.433	9.365	12.679
Weverijen :				
Katoen (a)	49.488	62.659	59.454	73.460
Wol (b)	15.600	19.386	21.362	26.398
Jute (c)	29.723	29.430	31.897	38.862
Vlas	9.041	5.014	5.068	7.699
Rayonne	2.740	5.166	5.258	6.193
Bonneterie	8.652	6.252	4.830	8.698

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Tot in 1948 zijn katoenen dekens en tapijten, dweilen, vaatdoeken, matrassentijk, meubelstof, fluweel en pantoffelstof begrepen in de rubriek katoen. Van 1949 af zijn deze verschillende weefsels verdeeld volgens hun aard over de rubrieken katoen, wol, jute, vlas en rayonne.
(b) Inclusief wollen dekens en tapijten.
(c) Inclusief jutetapijten.

De oorzaken van deze opwaartse beweging zijn dezelfde als tijdens het tweede halfjaar 1949 : het gaat hoofdzakelijk om de ontwikkeling der afzetgebieden, namelijk de grote buitenlandse markten, waaronder eerst en vooral Nederland en vervolgens Frankrijk. Einde 1950 ging de vraag op de binnenlandse markt plots de hoogte in. Zulks werd veroorzaakt door de belangrijke aankopen, waartoe de verbruikers ingevolge de wereldgebeurtenissen overgingen.

1. — *Spinnerijen en weverijen.*

Globaal beschouwd hebben de spinnerijen en weverijen in 1950 hun hoogste productiepeil bereikt : October vormt een recordmaand met 157,5 % van het niveau van 1938. Tijdens het eerste halfjaar werd in Maart een eerste hoogtepunt bereikt, hetwelk ten opzichte van 1938 op 147 % wordt geraamd. Het begin en het einde van het jaar wordt door een inzinking gescheiden : in Juni en Juli daalt het indexcijfer respectievelijk tot 65 en 116 ingevolge de stakingen en het betaald verlof.

In de loop van het jaar vertonen beide betrokken sectoren, afzonderlijk genomen, dezelfde strekking.

a) *Spinnerijen.*

De totale productie der spinnerijen in 1950 overtreft die van 1949 met 16,5 %. De afzetgebieden werden ruim verzekerd en de enige moeilijkheid, welke zich in de

Productie der spinnerijen

(tonnen)

TIJDVAK	Vlas	Jute	Hennep	Fijn en gekaard katoen	Wol	
					Kam-wol	Kaard-wol
1938 Maandgemiddelde	686,7	4.224	401,7	6.256	1.112	1.037
1948 Maandgemiddelde	620,2	3.466	209,7	6.703	1.536	1.306
1949 Maandgemiddelde	616,5	3.686	183,3	7.027	1.485	1.484
1950 Maandgemiddelde	790,8	4.331	201,4	8.203	1.758	1.590
1950 Januari	838,7	4.128	183,9	7.706	1.702	1.460
Februari	776,2	4.263	183,1	7.697	1.776	1.509
Maart	882,7	4.733	213,6	9.564	1.972	1.622
April	820,8	4.075	182,8	7.874	1.923	1.478
Mei	647,1	4.055	161,5	7.985	1.447	1.456
Juni	266,3	3.382	113,1	3.217	1.471	1.290
Juli	674,8	3.797	175,3	7.266	1.181	1.264
Augustus	837,4	4.269	165,4	9.056	1.840	1.667
September	951,3	4.726	228,9	9.347	1.822	1.969
October	972,2	4.951	301,7	9.556	2.215	1.936
November	879,1	4.792	237,3	10.038	1.899	1.769
December	925,2	4.797	270,1	9.135	1.854	1.658

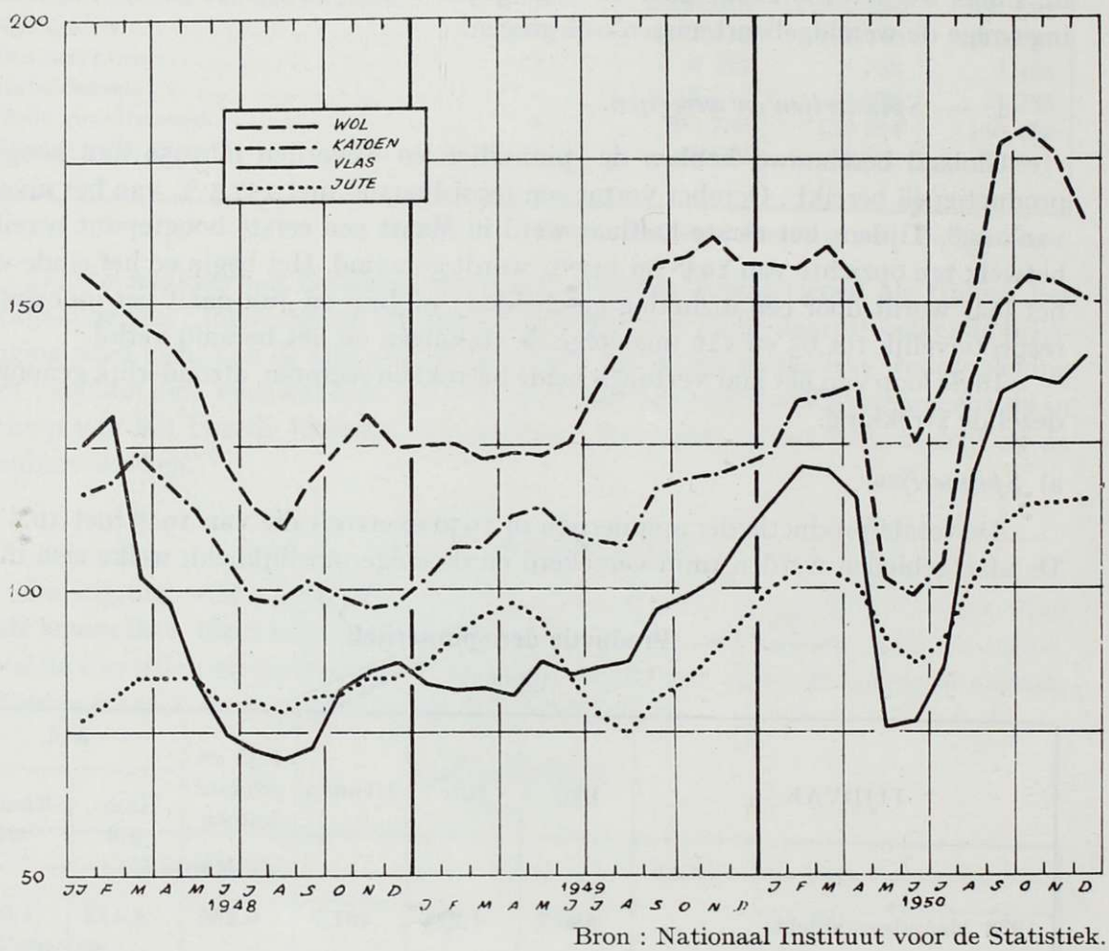
Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Textielproductie

Spinnerijen

(Voortschrijdend driemaandelijks gemiddelde)

(1938 = 100)

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

loop van het laatste kwartaal van het jaar heeft voorgedaan, betreft de grondstoffenvoorziening der wol-, katoen- en rayonnenijverheid.

De gemiddelde maandproductie van fijn en gekaard *katoen*garen beloopt 8.203 t in 1950, tegen 7.027 in 1949. De verhoging van het ene tot het andere jaar bedraagt 16,8 %, en de jaarproductie maakt een record uit. De uitgevoerde hoeveelheid is nochtans gevoelig teruggelopen ; het garen werd inderdaad vooral in het binnenland verwerkt.

In de sector *wol* was meer vraag naar kamwol dan naar kaardwol. Hierdoor is de kamwolproductie dan ook sterk de hoogte ingegaan, terwijl zij sedert 1947 bestendig gedaald was ; in 1950 bereikt zij een ietwat hoger peil dan gedurende 1947. De maand met de hoogste productie ligt in het laatste kwartaal. Van het ene jaar tot het andere is de fabricage van kaardwol niettemin toegenomen, hoewel de stijging minder sterk was dan van 1948 tot 1949. Tijdens de maand September werd het hoogste peil bereikt.

De uitvoer van wolgarens bereikt een recordcijfer dat 16 % hoger ligt dan in 1949.

Vlas-, *jute-* en *hennep*spinnerijen werden door ruimere afzetgebieden bevoordeeld en vertoonden dezelfde strekking in zake productietoeneming als de andere takken der textielnijverheid. In 1950 werden merkelijk grotere hoeveelheden vlas- en jutegarens gefabriceerd dan tijdens de voorgaande jaren. De hennepproductie benadert het in 1948 bereikte peil.

De uitvoer van vlasgarens boekt een recordcijfer, terwijl die van jutegarens lichtjes achteruitloopt.

De *rayonne-* en de *rayonnevezel*nijverheid kon eveneens een grotere hoeveelheid producten afzetten, dank zij de wederopleving in de weverijen en vooral de grotere buitenlandse afzet.

Uitvoer van garens

(tonnen)

OPSOMMING	1938	1948	1949	1950
Katoen	12.140	11.314	22.510	18.113
Wol	7.890	8.155	10.401	12.088
Jute	10.381	4.605	8.756	8.554
Vlas	4.190	2.583	3.748	4.624
Rayonne	2.647	4.262	4.609	5.279
Rayonnevezels	1.994	9.528	7.324	8.762

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

b) *Weverijen.*

De weverijen boden de Belgische spinnerijen tijdens 1950 veel ruimer afzetmogelijkheden dan in 1949 en 1948. Enkel de dekens maken hierop een uitzondering : de productie er van is in vergelijking met het voorgaande jaar lichtjes gedaald. De pro-

Productie der weverijen

(tonnen)

OPSOMMING	1949	1950
Katoenweefsels	45.586 (a)	57.414
Vlasweefsels (zuiver en gemengd)	5.067	7.730
Wolweefsels	15.435	18.848
Rayonneweefsels	4.166	4.328
Weefsels van zuivere rayonnevezels	1.093	1.865
Juteweefsels	31.505	37.830
Tapijten	9.809 (a)	14.108
Dekens	8.276	8.115
Dweilen en vaatdoeken	2.888	3.950
Zijden weefsels	54	57
Totaal	**123.879** (a)	**154.245**

(a) Verbeterde cijfers.

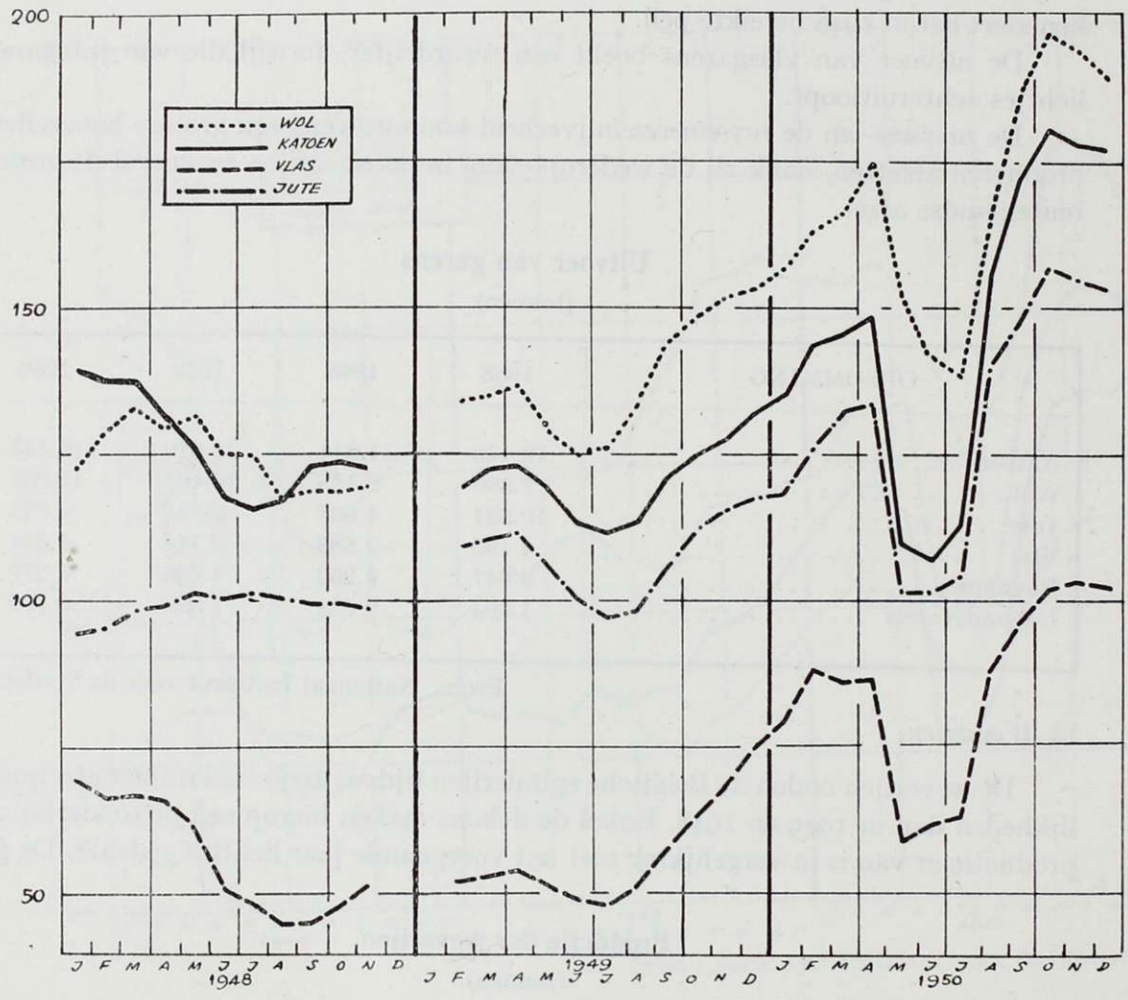
Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Textielproductie

Weverijen

(Voortschrijdend driemaandelijks gemiddelde)

(1938 = 100)

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

ductie van alle andere artikelen is van het ene jaar tot het andere toegenomen, met 80 % voor de weefsels uit zuivere rayonnevezels, met 60 % voor de vlasweefsels (zuiver en gemengd), met 45 % voor de tapijten, met 40 % voor de dweilen en vaatdoeken, met 23 % voor de wol- en katoenweefsels, met 20 % voor de juteweefsels, met 6 % voor de zijdeweefsels en, ten slotte, met slechts 4 % voor de rayonneweefsels.

De weefselvoorraden blijken einde 1950 slechts weinig veranderingen te hebben ondergaan : de voorraden weefsels uit jute, rayonne en rayonnevezels vertonen een stijging ; daarentegen valt voor de katoen-, wol- en vlasweefsels een vermindering waar te nemen.

De buitenlandse afzetmogelijkheden der Belgische spinnerijen en weverijen zijn in aanzienlijke mate toegenomen : de leveringen voor de uitvoer bedroegen 521.000 t ter waarde van 22.335 millioen frank, tegen 403.000 t met een waarde van 15.713 mil-

lioen frank vorig jaar. Dezelfde landen blijven haast in dezelfde orde de voornaamste klanten dezer bedrijven. Hierbij is Nederland veruit de beste afnemer : de uitvoer naar dit land bedroeg 34,8 % der gezamenlijke waarde van de textieluitvoer, tegen 16,5 % in 1949. Dan volgt West-Duitsland met 10 %, tegen 12,9 % in 1949 ; vervolgens het Verenigd Koninkrijk met 9,3 %, tegen 11,8 % ; Frankrijk gaat van de 5e naar de 4e plaats over met 8,9 %, tegen 4,9 % in 1949 en de Verenigde Staten komen van de 4e naar de 5e plaats met 7,6 %, tegen 5,9 %. Het valt daarbij op, dat het aandeel dezer vijf voornaamste klanten in de gezamenlijke uitvoerwaarde van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie 70,6 % bedraagt, tegen slechts 52 % in 1949.

Voorraden weefsels

Stand op 31 December

(tonnen)

AARD DER WEEFSELS	1948	1949	1950
Katoen	8.264(a)	7.426	6.928
Vlas	1.467	1.343	1.305
Wol	2.577	2.731	2.691
Rayonne en rayonnevezels	774(b)	1.365	1.410
Jute	2.446	1.460	2.049

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Inclusief rayonnevezels.
(b) Enkel rayonne.

2. — *Bonneterie.*

In- en uitvoer van gebreide goederen

(tonnen)

JAARTAL	Invoer	Uitvoer
1938	314	883
1948	622	403
1949	364	778
1950	566	1.460

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Voor de eerste maal sedert de bevrijding benadert de productie van gebreide goederen het vooroorlogse peil ; zij bereikt een jaargemiddelde van 100,5, tegen 55,8 in 1949 (1938 = 100).

De uitvoer vertoont een aanzienlijk hoger peil dan tijdens de voorgaande jaren en zelfs ten aanzien van 1938. De invoer is eveneens gestegen : de omvang er van benadert die van 1948.

§ 7. — VOEDINGSNIJVERHEID

Ongeveer van het tweede halfjaar van 1949 af, stabiliseerde zich de productie der voedingswaren. Het productiepeil van deze industrie, welke essentiële en bijgevolg tamelijk constante behoeften dient te bevredigen, kende weinig wijzigingen ten opzichte van het voorgaande jaar.

De activiteit der maalderijen is een weinig gedaald in vergelijking met 1949. In 1950 werden nochtans grotere hoeveelheden met bloem bereide waren vervaardigd dan in 1949.

De bedrijvigheid in de slachterijen overtreft dit jaar lichtjes het cijfer van 1938. Hoewel in een trager tempo dan vorig jaar, deed er zich, ten opzichte van 1949, een merkelijke verbetering voor.

De margarineproductie kende in 1950 nog een sterkere achteruitgang dan tijdens het voorgaande jaar. Het blijkt dat het verbruik van boter dat van margarine verdringt. In 1950 werd trouwens 22 % meer melkerijboter dan in 1949 geproduceerd.

Dank zij een uitstekende bietenoogst steeg de suikerproductie met 20 % ; de invoer van ruwe suiker bereikte hetzelfde peil als in 1949.

De productie der brouwerijen wijst op een lichte verhoging in vergelijking met vorig jaar.

Bedrijvigheid in sommige takken van de voedingsnijverheid

(tonnen)

NIJVERHEIDSTAK	1938	1948	1949	1950
Brouwerijen :				
Aangegeven grondstoffen	190.159	127.523	133.579	139.547
Margarinenijverheid :				
Productie van margarine	62.000	69.765	68.547	65.123
Maalderijen :				
Meelproductie.....	807.463	719.772	776.040 (a)	755.932
Zeevisserij :				
In de Belgische visserijhavens geloste vis	39.135	64.440	61.312	53.180
Slachterijen :				
Vleesgewicht van de geslachte dieren	310.116	220.248	288.383	323.428
Suikerfabrieken en suikerraffinaderijen :				
Totale productie van ruwe suiker ..	193.049	268.180	339.532	443.660
Productie van verwerkte suiker	224.944	197.941	164.890	172.469

(a) Verbeterd cijfer.

Bronnen : Nationaal Instituut voor de Statistiek.
Ministerie van Financiën.
Algemene Vereniging der Belgische Molenaars.

§ 8. — DIAMANTNIJVERHEID

De productie in 1950 wijst op een vermeldenswaardige herleving der bedrijvigheid in de diamantindustrie. Dit is te danken aan de gezondmaking van de internationale monetaire toestand bij het einde van het voorgaande jaar. De nieuwe bloei werd in de loop van het jaar nog begunstigd door de uitzonderlijke vraag vanwege de Verenigde Staten ingevolge de wereldgebeurtenissen en de prijsstijging die zich tijdens het tweede halfjaar van 1950 voordeed. Het productiepeil stijgt tot 175 % ten opzichte van 1949. Het aantal arbeiders werkzaam in deze industrie is met 50 % verhoogd. De Duitse mededinging liet zich nochtans verder gelden.

Van het ene jaar tot het andere is de invoer van ruwe diamant meer dan verdubbeld ; de uitvoer van geslepen diamant is evenwel niet in dezelfde mate gestegen.

In- en uitvoer van diamant

(millioenen franken)

TIJDVAK	Invoer				Uitvoer			
	Ruw diamant	Boort en nijverheids-diamant	Geslepen diamant	Totaal (a)	Geslepen diamant	Boort en nijverheids diamant	Ruw diamant	Totaal (a)
1948 Maandgemiddelde	117,2	2,2	0,8	120,2	138,6 (b)	20,0	0,3	158,9 (b)
1949 Maandgemiddelde	88,1	4,1	—	92,1	105,9	32,9	—	139,3 (b)
1950 Maandgemiddelde	195,5	5,2	16,4	217,1	185,0	31,2	2,5	219,4
1950 Januari	85,4	2,8	—	88,2	150,4	30,4	—	181,4
Februari	181,9	2,8	1,7	186,4	169,8	36,4	—	206,9
Maart	178,8	0,8	1,4	181,0	162,7	29,1	4,5	196,9
April.....	160,3	1,3	8,9	170,5	153,3	21,6	1,1	176,5
Mei	264,0	0,7	25,4	290,1	159,0	21,9	0,6	181,7
Juni	129,2	2,4	22,7	154,3	181,4	30,3	3,2	215,7
Juli	184,6	4,8	17,0	206,4	165,5	26,7	0,8	193,5
Augustus	161,1	4,4	19,3	184,8	189,3	28,4	3,1	220,8
September	305,2	7,6	25,9	338,7	255,6	34,0	6,9	297,3
October	222,5	16,8	26,3	265,6	228,8	30,6	3,7	264,6
November	49,9	11,0	14,1	75,0	191,3	32,1	2,5	227,1
December	422,4	7,0	34,5	463,9	313,2	53,0	3,9	271,0
Totaal voor het jaar :	**2.345,3**	**62,4**	**197,2**	**2.604,9**	**2.220,4**	**374,5**	**30,3**	**2.633,4**

(a) Inclusief gezuiverd klateersel, ongezuiverd snijderspoeder en afvalpoeder. Bron : Diamond Office (Antwerpen).
(b) Verbeterde cijfers.

De wanverhouding tussen de invoer- en uitvoercijfers moet toegeschreven worden aan de niet officiële leveringen aan landen voor dewelke een post « geslepen diamant » niet in het handelsakkoord kon worden opgenomen. Bijna de totale productie wordt uitgevoerd, hoofdzakelijk naar de Verenigde Staten die, in 1950, 58 % der Belgische productie hebben afgenomen, d. i. de helft van hun totale invoer van geslepen diamant.

§ 9. — DIVERSE INDUSTRIEËN

1. — *Leder.*

De productie bleef verder achteruitgaan, met uitzondering voor zwaar overleder. De productie van zool- en technisch leder is verminderd, enerzijds, wegens de steeds toenemende bijval van de vervangingsproducten, waaronder rubber, en, anderzijds, wegens het verlies van exportmarkten. In het algemeen is de uitvoer van leder gedaald tot ongeveer één vierde van het niveau van vóór de oorlog, terwijl de import een weinig belangrijker is dan toen. Deze achteruitgang der afzetmogelijk-

heden is vooral te wijten aan de handelspolitiek die door sommige afnemende landen wordt gevolgd en aan de ontwikkeling van een mededingende nijverheid in sommige dezer landen.

Productie van afgewerkt leder

JAARTAL	Zwaar leder (tonnen)			Licht leder (duizenden vierkante voeten)
	Zoolleder	Technisch leder	Totaal	
1938	..	..	13.200	61.512
1948	6.725	1.741	8.466	34.434
1949	6.763	1.475	8.238	34.674
1950	6.559	1.228	7.787	42.122

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

In 1950 werden in de sector afgewerkte producten vooral goedkope lederwaren vervaardigd.

2. — *Tabak.*

De tabaksindustrie heeft in 1950 grote uitvoermogelijkheden gekend. De verwekte hoeveelheden namen dan ook met 9,7 % toe, waardoor het vooroorlogse peil werd benaderd. Deze grotere hoeveelheid ruwe tabak werd gebruikt voor de fabricage van sigaretten en ter bereiding van rooktabak.

Tabaksindustrie

Verwerkte hoeveelheid

(kilogrammen)

OPSOMMING	1937/1939	1948	1949	1950
Sigaren	1.593.132	640.502	614.576	565.186
Sigarillo's	1.826.928	861.431	877.054	871.709
Sigaretten	6.860.364	11.770.040	11.117.452	11.895.962
Rooktabak	14.914.008	9.743.682	10.287.865	11.825.516
Andere tabaksoorten....	388.128	215.286	187.697	181.445
Totaal	**25.582.560**	**23.230.941**	**23.084.644**	**25.339.818**

Bron : Belgisch-Luxemburgs Verbond der Tabakverwerkende Industrieën.

Het volume van het inlands verbruik is praktisch ongewijzigd gebleven ; de afzet op de Duitse en Nederlandse markten is echter toegenomen.

De inlandse tabaksoogst steeg van 3.000 tot 4.000 t.

3. — *Hout.*

De houtproductie in België wordt op 1.847.000 m³ (1) geraamd, tegen 2.030.000 m³ in 1949(2) ; de productie heeft betrekking op naaldhout (915.000 m³ mijn- en papierhout en 388.000 m³ zaaghout) en op loofhout (519.000 m³ zaaghout en 25.000 m³ hout voor dwarsliggers). De productie zou dus gedaald zijn ; de toeneming van de invoer heeft echter deze daling kunnen goedmaken. De door het Nationaal Instituut voor de Statistiek bekendgemaakte verkoopcijfers der houtverwerkende nijverheid, welke aanduidingen over de bedrijvigheid in onderhavige bedrijfstak verschaffen (3), wijzen voor het merendeel der producten op een stijging, zowel op de inlandse markt als bij de uitvoer. De productie van zetels, kurkwaren en houtbrandstof neemt echter af.

Omzet in de houtverwerkende nijverheid

(duizenden franken)

RUBRIEK	Aantal bedrijven	1949		1950	
		Binnenlandse markt	Uitvoer	Binnenlandse markt	Uitvoer
Meubels	140	308.147	20.642	345.612	23.746
Zetels	27	56.144	6.120	53.917	4.269
Schrijnwerkerij	34	52.285	—	60.000	78
Houten vaatwerk	29	75.031	13.790	74.617	16.251
Kaders, lijsten, schaverijen	19	24.353	4.458	33.751	5.796
Kurk	13	24.182	2.729	23.521	2.068
Mandenmakerij en rotan	12	8.975	14.875	10.571	13.744
Klompennijverheid	30	21.800	6.818	23.294	8.263
Borstelnijverheid	29	64.309	23.681	78.517	31.072
Kisten- en tonnennijverheid	35	82.451	1.884	85.980	1.841
Parket	5	5.324	156	5.000	254
Houtbrandstof	3	3.209	—	2.575	—

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

***

In de loop van het jaar 1950 heeft de verbetering der afzetgebieden, waardoor sommige verbruiksgoederen reeds in 1949 werden begunstigd, zich tot het merendeel der bedrijfstakken uitgebreid en is tijdens het tweede halfjaar nog fel toegenomen.

---

(1) Raming van het Bestuur van Bossen en Wateren.

(2) Herziene schatting.

(3) Verkoopcijfers medegedeeld door 376 ondernemingen, welke ongeveer 1/6e van het globaal omzetcijfer in het land vertegenwoordigen.

HOOFDSTUK III

VERKEER

De overschakeling op het wegverkeer en op de binnenscheepvaart van een deel van het vervoer, dat vroeger per spoor gebeurde, werd in 1950 voortgezet.

Ook dient het welslagen te worden vermeld van het plan tot sanering van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen, alsook de verbetering van haar exploitatie-uitkomsten, van die der Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen en van die der SABENA.

Ten slotte leidde het afsluiten van verscheidene internationale akkoorden in zake luchtvaartpools tot een rationalisatie van het luchttransport.

§ 1. — VERVOER PER SPOOR

A. — *Spoorweg.*

1. — *Infrastructuur.*

De lengte van het spoorwegnet bleef ongewijzigd : 5.030 km in 1950, tegen 5.034 km in 1949. Ingevolge de electrificatie, in Maart 1950, van de lijn Antwerpen Noord-Linkebeek, bestemd voor het goederenvervoer, bedroeg het geëlectrificeerde net 170 km. De werken van de Noord-Zuidverbinding werden flink voortgezet ; ze vereisten een uitgave van 469 millioen frank, tegen 392 millioen frank tijdens het voorgaande jaar.

2. — *Rollend materieel.*

Bij het jaareinde omvatte het tractiematerieel van de N. M. B. S. 2.697 locomotieven, tegen 2.801 eenheden een jaar tevoren, d. i. een vermindering van 104 eenheden. In dat totaal steeg, terwille van de voortgezette electrificering, het aantal electrische locomotieven van 21 tot 26 eenheden en dat der electrische motorwagens van 21 tot 27. Het overige tractiematerieel onderging, in verhouding tot 1949, geen wijziging : einde 1950 omvatte het 5 Diesellocomotieven en 145 motortreinen. Niettegenstaande de vermindering van het globaal locomotievenpark, steeg het aantal reizigerstreinen in December met 0,9 % ten aanzien van December 1949 ; dat der motortreinen nam met 3,2 % toe en dat der electrische treinen met 8,4 %. Alleen het aantal stoomtreinen nam lichtjes af (0,8 %).

Het wagenpark kende een lichte toeneming ; van 85.338 eenheden, einde December 1949, steeg het aantal tot 85.685 eenheden bij het jaareinde van 1950. Gedurende dezelfde periode verminderde het aantal goederenpakwagens van 2.065

Aantal in dienst gestelde reizigerstreinen

Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen

(daggemiddelde)

TYPE	December 1948	December 1949	December 1950
Stoomtreinen	2.294	2.335	2.317
Motortreinen	830	936	966
Electrische treinen	185	226	245
Totaal	**3.309**	**3.497**	**3.528**

Bron : Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen.

tot 1.760 eenheden en dat der bagagewagens van 586 tot 569 eenheden. Het rijtuigenpark slonk eveneens van 4.583 eenheden tot 4.498 eenheden, einde December 1950.

3. — *Vervoer.*

a) *Goederen.*

In 1950 nam de hoeveelheid zware goederen, getransporteerd door de N. M. B. S., slechts met 0,9 % toe. Deze vermeerdering is eerder gering, wanneer rekening wordt gehouden met de behoeften aan vervoer bij de industrie, zoals deze blijken uit de verhoging van het globaal indexcijfer der industriële productie en uit de vordering van de buitenlandse handel. Het vervoer uitgedrukt in tonkilometers neemt met 3,7 % af. Hieruit blijkt dat het spoorwegtransport meer en meer afneemt ten voordele van de scheepvaart en het wegvervoer.

Totaal vervoer van zware goederen

Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen

JAARTAL	Duizenden tonnen	Millioenen tonkilometers
1938 (a) ..	74.037	5.496
1948 (b) ..	63.865	6.154
1949 (b) ..	60.130	5.669
1950 (b) ..	60.659	5.462

Bron : Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen.

(a) Inclusief het vervoer van de *Nord-Belge*.
(b) Exclusief het militair vervoer.

Gedurende de eerste acht maanden van 1950, was het vervoer der zware goederen kleiner dan tijdens de overeenstemmende maanden van 1949. In de maand September veranderde de toestand ingevolge de wederopleving van de industriële activiteit.

Het binnenlands vervoer dat meer dan twee derde vertegenwoordigt van het totaal, steeg met 2,4 %. Dit vloeit hoofdzakelijk voort uit de vermeerdering van het vervoer van bouwmaterialen en groeve-producten, deels veroorzaakt door de in 1950 aan de wegen uitgevoerde verbeteringswerken.

Bij de invoer liep het verkeer met 9,5 % achteruit. De aanzienlijke daling van de ertsinvoer heeft de vooruitgang in de andere sectoren ruimschoots ongedaan gemaakt. Het verkeer bij de uitvoer steeg met 10,1 %, dank zij de vordering van de export en vooral van die der brandstoffen. Het transitovervoer daalde met 1,7 %. De toegenomen verzendingen naar Frankrijk van Duitse kolen en de stijgende uitvoer langs de Belgische havens van metaalproducten uit Frankrijk, werden meer dan gecompenseerd door de vermindering der verzendingen van Zweedse ertsen en van landbouwproducten en voedingswaren.

De spoorweg heeft op verre na niet de activiteit van 1938 bereikt. In vergelijking met dit jaar liep het totaal vervoer met 18,1 % achteruit, het binnenlands vervoer met 15,4 %, het internationaal vervoer met 22,9 % en het transitovervoer slonk met 22 %.

De gemiddelde afstand van een getransporteerde ton beliep 90 km, tegen 94 km in 1949. Bij een toenemende nationale economische activiteit vertonen de binnenlandse verzendingen per spoor, die uiteraard over een kortere afstand lopen, de neiging proportioneel meer toe te nemen dan de internationale verzendingen waarvoor de afstand doorgaans langer is.

Vervoer van zware goederen volgens de aard van het vervoer

Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen

JAARTAL	Binnenland	Invoer	Uitvoer	Transito	Totaal
	Absolute cijfers (duizenden tonnen)				
1938 (a)	46.286	21.039		6.712	74.037
1948 (b)	40.497	11.821	6.365	5.182	63.865
1949 (b)	38.258	10.141	6.404	5.327	60.130
1950 (b)	39.191	9.182	7.049	5.237	60.659
	Evolutie van het vervoer (percenten t. o. v. het vorige jaar)				
1948	+ 5,6	+ 10,9	+ 6,5	+ 2,3	+ 6,4
1949	— 5,5	— 14,2	+ 0,7	+ 3,0	— 5,9
1950	+ 2,4	— 9,5	+ 10,1	— 1,7	+ 0,9

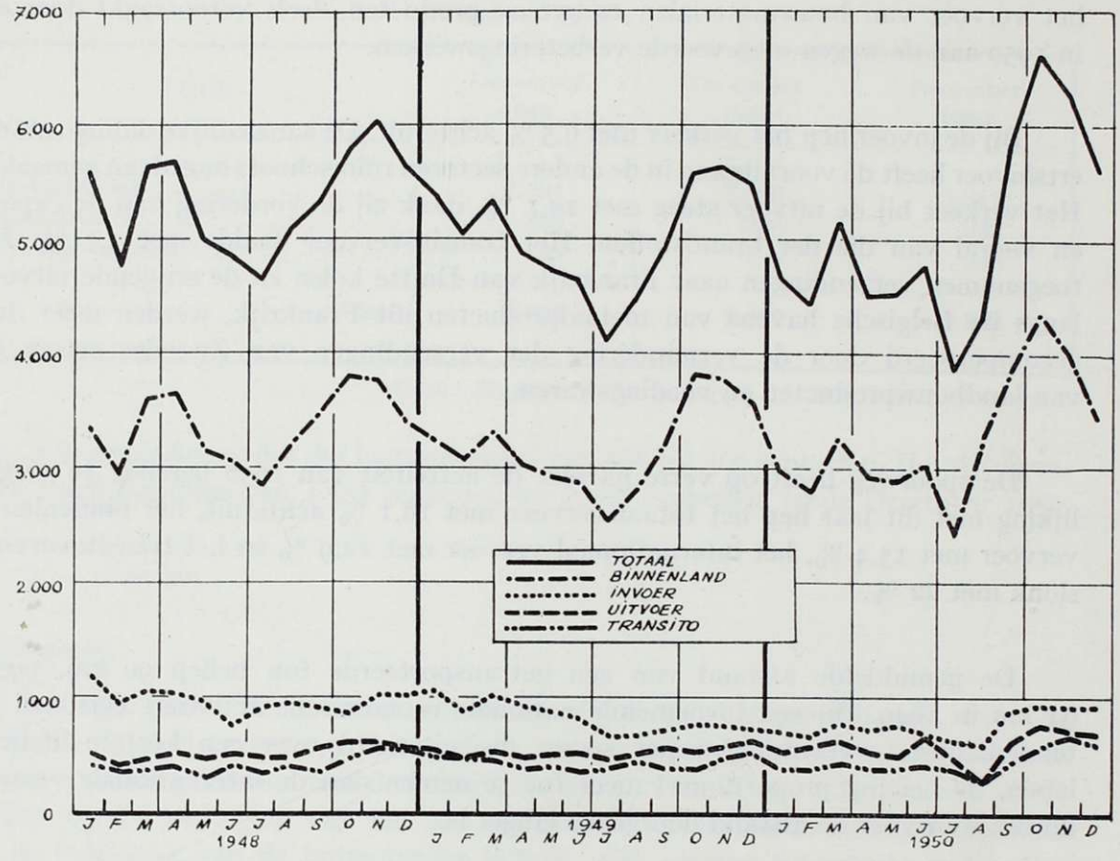
(a) Inclusief het vervoer van de *Nord-Belge*.
(b) Exclusief het militair vervoer.

Bron : Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen.

Vervoer van zware goederen

Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen

(duizenden tonnen)

Bron : Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen.

De in 1950 toegepaste tarieven voor goederenvervoer bereikten gemiddeld het indexcijfer 315 ten opzichte van 1938.

b) *Reizigers.*

Het verloop van het reizigersverkeer vertoonde in 1950 geen nieuwe richting. Vooral ten gevolge van de mededinging vanwege het wegverkeer daalde het aantal vervoerde personen met 1,9 % ten opzichte van 1949, terwijl er tijdens dit zelfde jaar reeds een daling van 4,4 % had plaats gehad. De wederopleving van de economische activiteit leidde tot een verhoging van het aantal reizigers-kilometers met abonnement (1,1 %). Daarentegen daalde het aantal reizigers-kilometers met biljet (4,5 %).

Met het jaar 1938 tot basis bedraagt het indexcijfer van het aantal reizigers 106,3 ; het indexcijfer voor het biljettenstelsel beloopt 110,9 (reizigers-kilometers) en voor het abonnementstelsel 109,1 (reizigers-kilometers).

Van de door de N. M. B. S. vervoerde personen betaalde slechts een klein aantal (21 %) het normaal tarief (6 % de prijs van het enkel biljet en 15 % die van het biljet heen en terug), 11 % genoot verminderd tarief, de overblijvende reizigers, nl. 68 %, gebruikten abonnementen. Het feit dat 79 % der reizigers verminderde

tarieven genieten, verklaart voor een deel de moeilijke financiële toestand van de N. M. B. S. De gemiddelde ontvangst per reiziger-kilometer steeg van 0,1319 F in 1938 tot 0,3283 F in 1950, zodat het gemiddelde tarief voor de reizigers het indexcijfer 249 bereikt.

Reizigersvervoer

Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen

(millioenen eenheden)

JAARTAL	Aantal reizigers	Aantal reizigers-kilometers	
		Met biljet	Met abonnement
1938 (a)	204	2.324	4.095
1948 (*b*)	231	2.799	4.288
1949 (*b*)	221	2.699	4.419
1950 (*b*)	217	2.578	4.469

(a) Inclusief het vervoer van de *Nord-Belge*.
(b) Exclusief het militair vervoer.

Bron : Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen.

4. — *Spoorwegpolitiek.*

Het plan tot sanering van de N. M. B. S., einde 1949 door de Regering goedgekeurd, werd in 1950 daadwerkelijk toegepast.

Zoals voorzien bracht de Staat de subsidie van 2.600 millioen frank, in 1949, terug tot 1.300 millioen frank voor 1950. De Staat nam echter voor zijn rekening een deel van het deficit (450 millioen) dat veroorzaakt werd door het vervoer van werkkrachten en een deel van de lasten (99 millioen) voortvloeiend uit tariefverminderingen voor zekere bevoordeelde personen (invaliden, kroostrijke gezinnen, enz...). De Staat kende bijkomende subsidies toe ten bedrage van 150 millioen frank, wat overeenstemt met de verhoogde sociale lasten voortvloeiende uit Regeringsmaatregelen, zoals de verhoogde vergoedingen voor verlofdagen en de gezinsvergoedingen. Bij deze financiële tegemoetkomingen komt nog de forfaitaire indemniteit van 12 millioen frank (1) aan de N. M. B. S. toegekend als compensatie voor de vervoertarieven ten gunste van de Luxemburgse staalnijverheid. In 1950 bedroeg de Staatstussenkomst ten voordele van de N. M. B. S. alzo in totaal nog 2.011 millioen frank, tegen 2.688 millioen frank in 1949. Doch de tendens tot een stijgend deficit sloeg om.

Rekening houdend met de financiële lasten liet het jaar 1950 een nadelig saldo over van 146 millioen frank, tegen 285 millioen frank in 1949. De vermindering van het tekort is het gevolg van het feit dat de exploitatierekening een batig slot van 121 millioen frank gaf, in plaats van een tekort van 99 millioen frank in 1949. De exploitatie-coëfficiënt, dit is de verhouding van de uitgaven tot de ontvangsten, verbeterde van 100,94 tot 98,82 in 1950.

(1) Bestond reeds vóór de oorlog.

De maatregelen tot sanering, einde 1949 genomen, behelsden een aanpassing der tarieven. Hierdoor stegen de ontvangsten voor het reizigersvervoer van 2.368 millioen frank in 1949 tot 2.907 millioen frank in 1950, d. i. een vermeerdering van 22,8 % ; die voor het goederenvervoer verhoogden van 5.061 millioen frank tot 5.513 millioen frank, d. i. een aangroei van 8,9 %. De vermindering van de verscheidene tussenkomsten van de Staat is de voornaamste oorzaak van de terugloop der totale ontvangsten welke van 10.479 millioen frank in 1949 tot 10.293 millioen frank in 1950 zijn gedaald.

Het saneringssysteem voorzag eveneens een besparing van 500 millioen frank. De totale exploitatie-uitgaven slonken van 10.578 millioen frank in 1949 tot 10.172 millioen frank in 1950, d. i. een besparing van 400 millioen frank.

De N. M. B. S. ging over tot een aanzienlijke inkrimping harer uitgaven en voerde met betrekking tot de exploitatie belangrijke structuurhervormingen door.

De Maatschappij besloot, eerst en vooral, geen nieuw personeel meer aan te werven. Hierdoor slonk het aantal personeelsleden van 91.686 in 1949 tot 89.570 in 1950. Andere besparingen werden nog in verscheidene sectoren doorgevoerd, o. m. in zake het brandstofverbruik.

Wat de structuurhervorming betreft, werd door de Maatschappij de exploitatie van zekere lijnen vereenvoudigd. Op 5.000 km spoor waren 2.000 km deficitair. Deze toestand vergde een normalisatie en maakte het nodig de exploitatie van de deficitaire lijnen aan te passen aan de behoeften van de gebruikers. De onderzoekingen werden voor 1.046 km beëindigd en voor 579 km werden hervormingen aanbevolen. Bij het jaareinde werden 327 km geëxploiteerd door middel van motortreinen in plaats van stoomtreinen. Voor 191 km werden de reizigerstreinen afgeschaft en vervangen door autobusdiensten ; 8 km werden buiten dienst gesteld en voor de overige 51 km was men van zins de treinen eveneens door autobusdiensten te vervangen. De studie en de toepassing van dit plan tot vereenvoudiging moet in 1951 worden voortgezet. Gedurende de proefperiode van deze hervormingen werden de buiten gebruik gestelde sporen voorlopig niet uitgebroken.

Samen met deze maatregelen tot vereenvoudiging werd een programma tot electrificering der grote lijnen voorzien. Dit plan dient in werkelijkheid te worden omgezet zodra de economische conjunctuur de uitvoering der nodige werken zal mogelijk maken.

De voorbereidende studies voor de electrificering der lijnen Brussel-Oostende, Brussel-Luik en Brussel-Namen werden beëindigd. Het comité tot electrificering van het groot net heeft van zijn kant onderzocht welke voordelen respectievelijk worden opgeleverd door de aanwending van gelijkstroom van 3.000 volt, enerzijds, en van eenphasige wisselstroom met 50 perioden en 20.000 volt, anderzijds.

De N. M. B. S. betrachtte eveneens het vervoer van kleine goederen steeds meer te groeperen hetgeen geschiedt in een beperkt aantal stations, vervoercentra genaamd. Zij wenst haar positie tegenover de weg te verstevigen door het aantal overladingen te verminderen en door de « huis tot huis »-dienst tot andere plaatsen

uit te breiden. In 1950 werd het aantal vervoercentra op 43 gebracht, tegen 5 in 1949. De oprichting van deze centra heeft de afsluiting van een akkoord met de Nationale Maatschappij der Buurtspoorwegen vergemakkelijkt, waardoor dubbel verkeer, kostelijk voor de beide maatschappijen, werd uitgeschakeld.

Om dezelfde redenen stelde de N. M. B. S. in Maart 1950 een «huis tot huis»-dienst in waarbij grote containers van 5 ton (1) gebruikt worden, zodat afhaling en thuisbestelling voor volledige zendingen mogelijk zijn zonder dat de goederen enige overlading tussen de woonplaats van de verzender en die van bestemmeling dienen te ondergaan. Einde December waren 300 grote containers en 100 bijzonder voor dit doel ingerichte wagens in dienst. Daar deze dienst voldoening gaf werd de uitbreiding er van voorzien.

Dergelijke technische aanpassingen van de door de N. M. B. S. verleende diensten kunnen niet alleen leiden tot een merkelijke besparing, maar stellen tevens de Maatschappij in de mogelijkheid beter met de andere vervoermiddelen te wedijveren.

B. — *Buurtspoorwegen.*

1. — *Infrastructuur.*

Op 31 December 1950 exploiteerde de Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen rechtstreeks 4.035 km spoorlijnen, d. i. 4 km meer dan in 1949 ; het aantal buiten dienst gestelde lijnen bedroeg zoals in 1949 215 km. De openbare autobusdiensten bedienden een net van 4.495 km, tegen 4.398 km een jaar tevoren ; dit is dus een uitbreiding met 97 km.

2. — *Rollend materieel.*

In 1950, heeft het op het electrisch net gebruikte aantal motorwagens, tractoren en rollend materieel geen noemenswaardige veranderingen ondergaan. Het globaal aantal op het niet-geëlectrificeerd spoorwegnet ingezette locomotieven, rijtuigen en andere voertuigen is iets lager, daar een gedeelte van dit materieel buiten dienst gesteld werd. Het aantal autobussen, integendeel, dat bij het einde van 1949 205 eenheden bedroeg, nam in 1950 met 29 eenheden toe.

3. — *Vervoer.*

In 1950 steeg de hoeveelheid goederen, door de buurtspoorwegen vervoerd, met 5,8 %. Daar het aantal tonkilometers met 4,5 % gedaald is, verminderde de gemiddelde afstand per vervoerde ton ; deze bedroeg slechts 10,587 km, tegen 11,467 km in 1949. Deze vermindering wordt o. a. verklaard door het coördinatie-akkoord dat in 1950 tussen de N. M. B. S. en de N. M. V. B. afgesloten werd met het doel dubbel verkeer te vermijden, dat voor beide maatschappijen nadelig uitvalt.

---

(1) Ze worden per drie op één wagen geladen en worden afgeladen op een aanhangwagen die ze onmiddellijk naar hun bestemming voert.

Gemiddeld traject van één ton goederen

Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen

JAARTAL	Kilometers
1933	21,499
1938	16,841
1941	25,770
1945	23,492
1946	18,813
1947	14,450
1948	12,849
1949	11,467
1950	10,587

Bron : Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen.

Het aantal reizigers slonk met 7,3 %. Sedert 1945 blijkt dit cijfer naar het vooroorlogse peil terug te keren ten gevolge van de geleidelijk toenemende wederuitrusting in andere vervoersectoren.

Totaal vervoer

Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen

JAARTAL	Aantal reizigers (millioenen)	Goederenvervoer	
		Duizenden tonnen	Millioenen tonkilometers
1938	194	4.174	70
1945	431	3.089	74
1946	406	3.905	71
1947	363	3.791	55
1948	333	4.057	52
1949	288	3.775	44
1950	267	3.993	42

Bron : Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen.

Omwille van de in 1949 toegestane tariefverhogingen bleven de inkomsten in 1950 ongeveer dezelfde als tijdens het voorgaande jaar en dit niettegenstaande de vermindering van het aantal reizigers en van het aantal tonkilometers.

De tarieven, welke einde 1949 nog van kracht waren, zijn doorgaans in 1950 van toepassing gebleven ; ten opzichte van 1938 behielden ze de gemiddelde coëfficiënt 3,1 voor de reizigers en 3 voor de goederen.

4. — *Buurtspoorwegpolitiek.*

Gedurende het jaar 1950 poogde de Maatschappij haar materieel geleidelijk aan te passen aan de economische noodwendigheden en de rendabiliteitseisen. De

lijnen met druk verkeer werden gaandeweg voorzien van rijtuigen met grote vervoercapaciteit. Deze met beperkt vervoer werden meer en meer vervangen door autobusdiensten. Dank zij deze politiek kon de Maatschappij haar balans over het jaar 1950 in evenwicht brengen.

De goederen, die tot geen volledige lading aanleiding geven, werden in 1950 door de Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen meer en meer aan de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen afgestaan, met het oog op de coördinatie en de rationalisatie van het vervoer. Dank zij hun vervoer-centra zijn de spoorwegen derwijze ingericht dat ze weldra over gans het land de goederen zullen kunnen afhalen en thuis bestellen.

§ 2.— BINNENSCHEEPVAART

1. — *Infrastructuur.*

De lengte der bevaarbare waterwegen bleef in 1950 praktisch ongewijzigd, namelijk 1.559 km, waarbij nog 200 km waterwegen van tweede rang dienen te worden gevoegd.

In het kader van de verbinding Schelde-Charleroi, werden de werken tot aanlegging van het kanaal Nimy-Blaton, met een doorlaatvermogen van 1.350 t. voortgezet. De uitvoering van het plan tot uitdieping en verbreding der bijzonderste waterwegen leidde tot de modernisering van een deel van het kanaal Brussel-Charleroi. De tunnel van Godarville, die het verkeer op dit kanaal belemmerde, zal binnenkort vervangen worden door een open doorvaart.

2. — *Vloot.*

Het aantal lichters en de tonnenmaat er van namen in 1950 enigermate toe ; de verhoging bedroeg respectievelijk 1,4 % en 1,5 %. Toch is het aantal minder groot dan in 1938, maar de benuttiging der schepen verbeterde, dank zij de voortgezette motorisering. Het aantal schepen met eigen motor nam in 1950 met 242 eenheden toe, tegenover een aangroei van 166 eenheden gedurende 1949.

Vrachtschepenvloot voor de binnenvaart

(stand per 31 December)

JAARTAL	Auto-motor		Zonder motor		Totaal	
	Aantal	Tonnenmaat	Aantal	Tonnenmaat	Aantal	Tonnenmaat
1938	2.138	563.892	4.774	1.872.908	6.912	2.436.800
1948	2.966	890.470	3.137	1.405.578	6.103	2.296.048
1949	3.132	962.970	3.015	1.365.747	6.147	2.328.717
1950	3.374	1.060.760	2.857	1.303.810	6.231	2.364.570

Bron : Ministerie van Openbare Werken.

3. — *Vervoer.*

In vergelijking met 1949 kende het globaal vervoer der binnenscheepvaart een verhoging van 18,8 % en het aantal tonkilometers een toeneming van 12,9 %. Het internationaal vervoer steeg het meest : 43 % voor de invoer, 17 % voor de uitvoer, naast 10,5 % voor het binnenlands vervoer. Alleen het transitovervoer, dat vlugger dan het andere vervoer op de wijzigingen in de relatieve vervoerkosten reageert, daalde met 19,4 %. Dit vervoer vertegenwoordigt nog slechts 2,4 % van het globaal vervoer, tegen 16,9 % in 1938. Daarentegen was voor de eerste maal sedert de bevrijding het globaal vervoer hoger, en wel met 7,6 %, dan vóór de oorlog. Deze felle vooruitgang is in hoofdzaak te danken aan de hoge bedrijfsbezetting, aan de verbetering van het net ingevolge de integrale ingebruikstelling van het Albertkanaal, en aan de betere diensten welke de scheepvaart bewijst dank zij de steeds verder doorgedreven motorisering van de binnenschepen. Ook is de overheveling van vracht, die voor de oorlog per spoor vervoerd werd, niet vreemd aan deze verbetering. Het binnenlands vervoer boekt de grootste aanwinst ; ten aanzien van de vooroorlogse periode nam het met 39,6 % toe.

Binnenscheepvaart

Globaal vervoer

JAARTAL	Vervoerde tonnen (duizenden)	Ton-kilometers (millioenen)
1938 (a) ..	33.718	2.939
1948	26.100	2.209
1949	30.540 (b)	2.629
1950	36.279	2.998

Bronnen : Ministerie van Openbare Werken.
Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Raming.
(b) Verbeterd cijfer.

Binnenscheepvaart

Indeling volgens de aard van het vervoer

JAARTAL	Binnenland	Invoer	Uitvoer	Transito	Totaal
	Absolute cijfers (duizenden tonnen)				
1938 (a)	12.352	7.697	7.954	5.710	33.718
1948	13.829	5.783	5.752	736	26.100
1949 (b)	15.620	7.594	6.245	1.081	30.540
1950	17.244	10.862	7.305	868	36.279
	Toe- of afneming van het vervoer (percenten t. o. v. het vorige jaar)				
1948	+ 4,1	+ 21,5	+ 27,1	+ 14,6	+ 12,5
1949	+ 11,4	+ 31,3	+ 8,6	+ 46,5	+ 17,0
1950	+ 10,5	+ 43,0	+ 17,0	— 19,4	+ 18,8

Bronnen : Ministerie van Openbare Werken.
Nationaal Instituut voor de Statistiek.

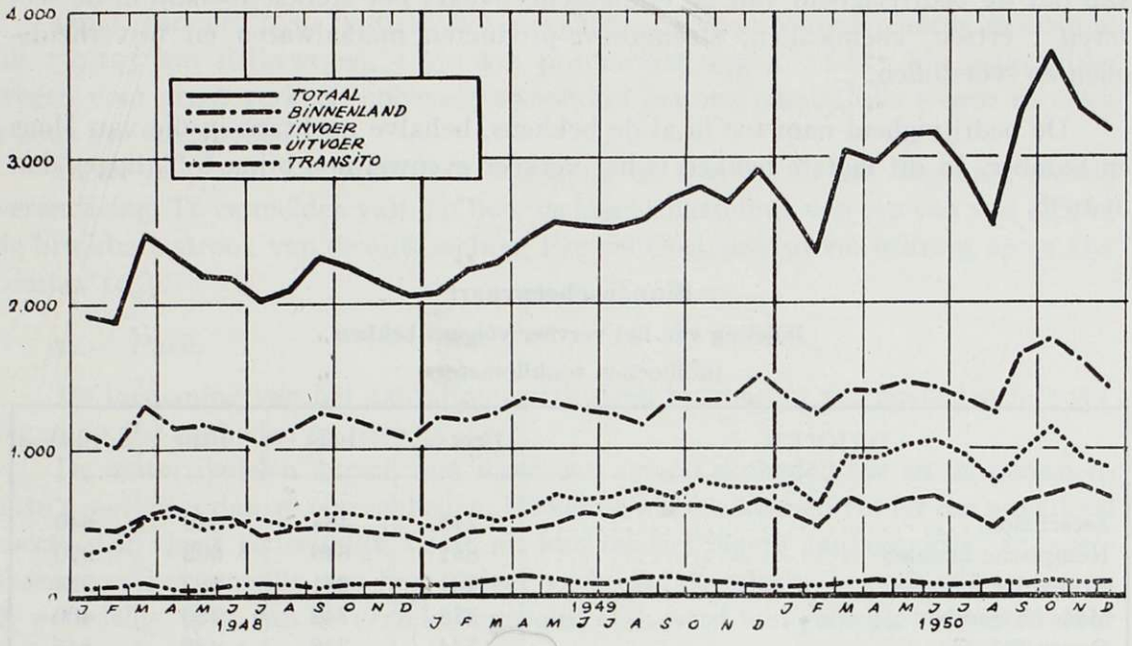
(a) Raming.
(b) Verbeterde cijfers.

MINISTERIE VAN ECONOMISCHE ZAKEN EN MIDDENSTAND :: BIBLIOTHEEK ::

Binnenscheepvaart

Vervoerde goederen

(duizenden tonnen)

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Gedurende het jaar 1950 bleven de vrachtgelden steeds bepaald door het ministerieel besluit van 30 Maart 1949 (1). Hun coëfficiënt bedroeg ongeveer 3 in vergelijking met het vooroorlogse peil. Dit relatief laag cijfer is gedeeltelijk te danken aan de technische vooruitgang in zake scheepsbouw.

Binnenscheepvaart

Indeling van het vervoer volgens de aard der goederen

(millioenen tonkilometers)

AARD DER GOEDEREN	1938 (a)	1948	1949	1950
Voedingswaren en landbouwproducten	251	134	202	243
Vaste brandstoffen	1.083	846	965	947
Ertsen	221	118	175	223
Metaalproducten	125	69	102	126
Bouwmaterialen	801	310	356	402
Steengroeve-producten	162	337	389	550
Textiel- en lederproducten	266	5	8	9
Scheikundige producten		156	179	246
Nijverheidsvetten en -oliën		79	86	114
Allerhande		155	167	138
Totaal	**2.939**	**2.209**	**2.629**	**2.998**

Bronnen : Ministerie van Openbare Werken.
Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Benaderende cijfers.

(1) Ministerieel besluit van 30 Maart 1949 betreffende de vrachtprijzen toe te passen op elk door bemiddeling van de Dienst voor Regeling der Binnenvaart afgesloten bevrachtingscontract (*Belgisch Staatsblad* van 1 April 1949).

De internationale vrachten gaven aanleiding tot scherpe wedijver.

De analyse van de indeling der tonnenmaat naar de aard der goederen toont aan dat de bedrijvigheid van de binnenscheepvaart het sterkst toenam in de sectoren : ertsen, chemicaliën, steengroeve-producten, metaalwaren en nijverheidsoliën en -vetstoffen.

De bedrijvigheid nam toe in al de bekkens, behalve nochtans in die van Maas en Samber. In dit laatste bekken is het verkeer evenwel nog bijna 6 % hoger dan in 1938.

Binnenscheepvaart

Indeling van het vervoer volgens bekken

(millioenen tonkilometers)

BEKKEN	1938 (a)	1948	1949	1950
Zeeschelde	745	464	529	640
Kempische kanalen	851	646	803	920
Brabantse kanalen	281	251	283	324
Maas en Samber	378	342	433	400
Boven-Schelde	544	378	438	546
Centrum en Borinage	104	105	116	133
IJzer en kust	26	23	27	35
Totaal	**2.939**	**2.209**	**2.629**	**2.998**

Bronnen : Ministerie van Openbare Werken.
Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Benaderende cijfers.

4. — *Binnenscheepvaartpolitiek.*

De uitvoering van het programma tot uitdieping van de voornaamste waterwegen tot een doorlaatvermogen van 1.350 t werd voortgezet, ten einde de grote vrachtschepen toegang te verlenen tot de meeste industriële centra van het land en deze zodoende met een vervoer tegen lagere kostprijs te begunstigen.

Gezien het feit dat vóór de oorlog 63,4 % van het totale verkeer de Belgische grenzen overschreed, werd de aandacht van de Overheidsorganen vooral gevestigd op de internationale verbindingswegen te water en voornamelijk op die met het industrie- en kolenmijnbekken van de Ruhr. De studie van de vraagstukken in verband met de sluis van Terneuzen, het regime der Schelde, het graven van het Moerdijk-kanaal en de stop van Ternaaien werd voortgezet in de Bijzondere Nederlands-Belgische Commissie voor de Waterwegen en Havenproblemen, die er mede belast werd een oplossing te zoeken welke de belangen van beide landen op dit gebied bevredigt. Deze Commissie heeft haar werkzaamheden beëindigd en legde op 25 November 1950 een rapport voor aan de Regeringen der twee betrokken landen (1).

(1) Het rapport werd in Mei 1951 gepubliceerd.

§ 3. — WEGVERVOER

1. — *Infrastructuur.*

Op 1 Januari 1950 bestond het wegennet voorzien van een harde bekleding uit : 9.125 km Rijkswegen, 1.570 km provinciale wegen, 11.817 km plaatselijke wegen voor groot verkeer, ongeveer 25.000 km gewone plaatselijke wegen en circa 15.000 km stadswegen.

In de loop van het jaar 1950 onderging de lengte van het wegennet weinig verandering. Te vermelden valt dat door de ingebruikstelling van een vak van 18 km, de bruikbare strook van de autosnelweg Brussel-Oostende 50 km bedroeg op 31 December 1950.

2. — *Park.*

De toeneming van het aantal motorrijtuigen bedroeg 71.710 eenheden in 1950, tegen 70.362 eenheden in 1949.

De motorrijwielen namen met meer dan 17.000 eenheden toe en de personenauto's met meer dan 46.000 eenheden. De kleine wagens kennen verder een opvallend succes. Dit vloeit gedeeltelijk voort uit hun relatief lagere aankoopprijs, de lagere kosten per km omwille van hun kleiner verbruik, de minder hoge fiscale lasten en de voordelige prijs van de verzekeringspolis. Ook werd hun gebruik bevorderd door de modernisering der wegen.

Het aantal vrachtwagens groeide verder aan ; de toeneming beliep voor de vrachtauto's 6.400 eenheden en voor de lichte wagens 5.000 eenheden. Het wegvervoer breidt zich gestadig uit ; het is doorgaans sneller dan de overige vervoermiddelen te land. Daarenboven laat het toe de goederen zonder overlading van huis tot huis te brengen.

In verhouding tot de vooroorlogse periode bereikt het getelde motorrijtuigenpark de coëfficiënt 1,86 ; de vrachtwagens (meer dan 2,5 t) bereiken met de coëfficiënt 3,16 de grootste aangroei. Het feit dat op 12 jaar tijd het park der vrachtwagens meer dan verdriedubbelde, bewijst duidelijk de uitbreiding van het goederenvervoer langs de weg. Vervolgens komen de autobussen en autocars met coëfficiënt 2,23, de motorrijwielen met coëfficiënt 2,09, de personenauto's met 1,83 en de lichte vrachtwagens met 1,51 als coëfficiënt. Alleen het aantal taxi's is 22 % lager dan vóór de oorlog.

Park der motorvoertuigen

(stand per 31 December)

CATEGORIE VOERTUIGEN	1938	1948	1949	1950
Aan belasting onderworpen voertuigen :				
Personenauto's	146.450	171.714	221.437	267.577
Autobussen en autocars	1.044	1.942	2.176	2.325
Taxi's	7.680	5.574	5.524	6.022
Motorrijwielen	67.016	108.641	122.472	139.932
Vrachtwagens (meer dan 2,5 t)	15.531	39.243	42.633	49.099
Lichte vrachtwagens van 2,5 t en minder	62.069	86.496	88.178	93.142
Van belasting vrijgestelde voertuigen	5.985	7.707	9.259	11.292

Bron : Ministerie van Financiën.

3. — *Verkeer.*

De telling van 1949 liet toe een kaart van het wegverkeer op te stellen. Het onderzoek er van brengt duidelijk de belangrijkheid van het Brusselse verkeerscentrum aan het licht. Het geteld verkeer is er respectievelijk 71, 76 en 90 % hoger dan op de wegen die naar Luik, Antwerpen en Gent leiden.

Deze telling toonde duidelijk de aangroei van het verkeer aan. Gemiddeld is het verviervoudigd in verhouding tot 1928 en meer dan verdubbeld in vergelijking met 1938. Daar het aantal voertuigen van 1938 tot 1949 slechts met 61 % toenam, moet het gemiddeld traject per voertuig aanmerkelijk zijn toegenomen.

Een in 1949 verrichte steekproef (1) betreffende het goederenvervoer wees uit dat 53 % er van, hetzij voedingswaren en landbouwproducten, hetzij bouwmaterialen betrof. De gemiddelde ladingscoëfficiënt bedroeg 51 % van de capaciteit. Het gemiddeld traject van een vrachtwagen bedraagt 117 km per dag. Nochtans wordt 57 % der ritten, die 50 % van de totale vervoerde hoeveelheid vertegenwoordigen, over minder dan 20 km vervoerd. Een zeer groot deel van het verkeer geschiedt dus op kleine afstand.

De telling wees verder uit dat de personenauto's een steeds toenemende plaats innemen in het verkeer : 61 % in 1949, tegen 56,4 % in 1938.

Voor het gehele wegennet neemt het aandeel der vrachtwagens sedert 1938 slechts in geringe mate toe (27,2 %, tegen 26,3 %).

Voor de hoofdwegen is het vrachtwagenverkeer veel belangrijker : in 1949 bedroeg de verhouding er van tot het totale verkeer 33 à 35 % naargelang van de gevallen.

In 1950 werd het wegverkeer nog drukker ingevolge de verdere aangroei van het aantal motorvoertuigen (15,8 %), de modernisering van sommige wegen en de toeneming van 's lands economische activiteit, tenminste gedurende het tweede halfjaar. De verhoging van het benzineverbruik met 16,4 % ten aanzien van het voorgaande jaar wijst eveneens op een intenser wegverkeer (2).

In zake beroepsvervoer, steeg het aantal vergunningen binnen een straal van 10 km van 6.657 einde 1949 tot 7.966 einde 1950 en het aantal vergunningen binnen een straal van meer dan 10 km van 9.114 tot 9.735.

Elke studie betreffende de vrachtprijzen van het wegverkeer wordt gehinderd door het ontbreken van statistische gegevens. Het schijnt nochtans dat, onder invloed van de wedijver welke onder de vervoerders bestaat en de betrekkelijk laag blijvende benzineprijzen, de tarieven van het wegvervoer in 1950 ongeveer de coëfficiënt 3 hebben bereikt, ten opzichte van de periode die de oorlog voorafging.

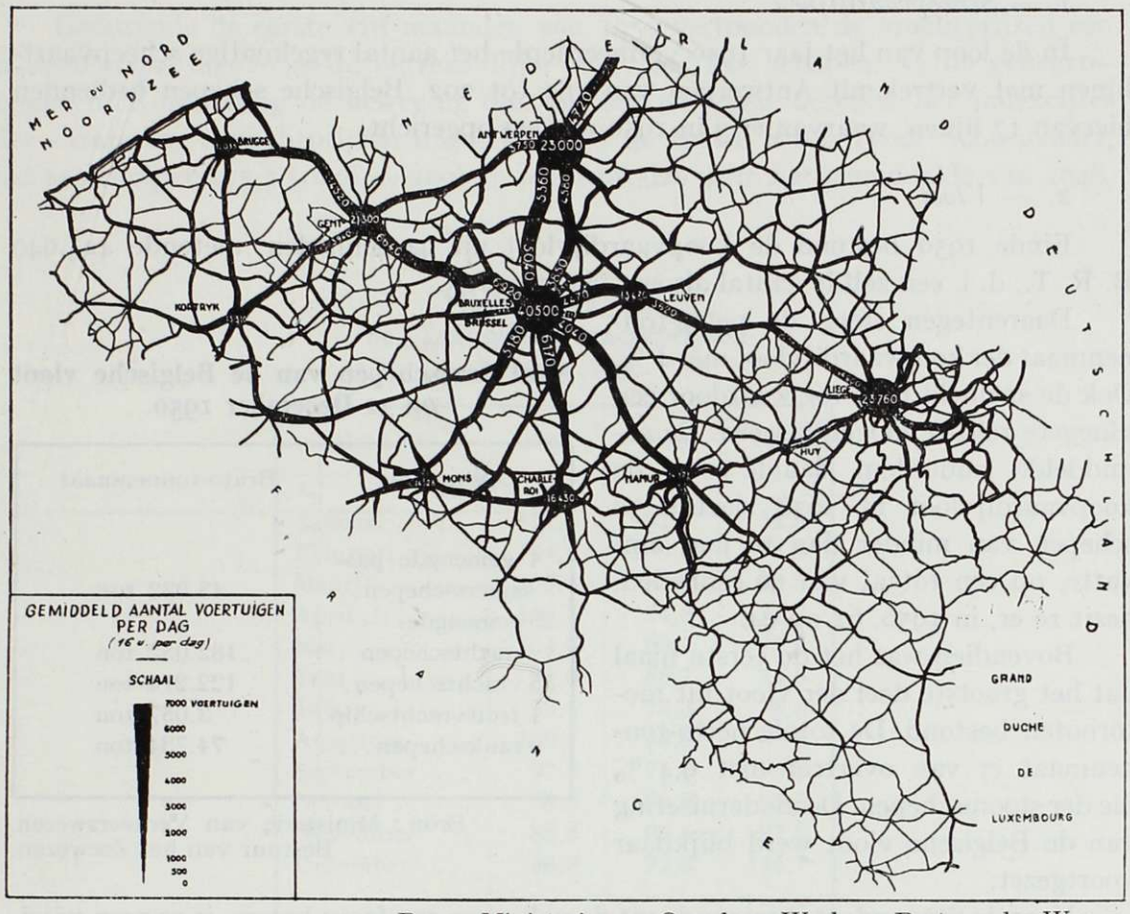
---

(1) Steekproef verricht door het Ministerie van Openbare Werken, Bestuur der Wegen.

(2) Het benzineverbruik stijgt van 605.000 metrische ton in 1949 tot 704.000 metrische ton in 1950.

Telling van het wegverkeer in 1949 (a)

Alle wegvoertuigen, fietsen uitgezonderd

Bron : Ministerie van Openbare Werken, Bestuur der Wegen.

(a) Kaart afgeleid uit de telling van het wegvervoer, die van Augustus tot October 1949 gehouden werd. De jaargemiddelden werden berekend op grond van de automatische tellingen der bestendige posten opgesteld langs sommige wegen. Het getal op de kaart vermeld voor sommige steden is het gemiddeld aantal voertuigen (behalve de fietsen) die dagelijks langs de Rijkswegen op- en afrijden

4. — *Wegennetpolitiek.*

Het Bestuur der Openbare Werken had voor de jaren 1950 à 1954 een vijfjarenplan opgesteld, dat een jaarlijkse uitgave van 3 milliard frank vereist. In 1950 kon dit plan slechts gedeeltelijk worden uitgevoerd, ingevolge de gedurende het laatste trimester opgelegde kredietbeperking. In werkelijkheid konden slechts werken voor een bedrag van één milliard frank worden uitgevoerd. In het kader van deze werken werd op ongeveer 10 % van de wegen het plaveisel vervangen door cementbeton of asphaltbeton.

Er werd besloten tot een doorlopende telling van het wegverkeer. In 1950 werden hiertoe drie electromagnetische toestellen gebruikt. Er werd voorzien dat dit aantal, binnen korte termijn, op 20 zal worden gebracht. De aldus bekomen gegevens zullen de nodige inlichtingen verstrekken omtrent de wijzigingen die aan het wegennet moeten worden aangebracht om het aan de tijdsomstandigheden aan te passen.

In 1950 trad België toe tot de Internationale Overeenkomst voor het Wegverkeer en ondertekende de verklaring betreffende de aanleg van grote wegen met internationaal verkeer, plan dat te Genève onder de voogdij van de Economische Commissie voor Europa werd opgesteld.

§ 4. — ZEESCHEEPVAART

1. — *Scheepvaartlijnen.*

In de loop van het jaar 1950 vermeerderde het aantal regelmatige scheepvaartlijnen met vertrek uit Antwerpen van 182 tot 202. Belgische schepen bedienden hiervan 17 lijnen, waarvan er 3 in 1950 werden opgericht.

2. — *Vloot*

Einde 1950 bestond de koopvaardijvloot uit 94 eenheden, metende 424.949 B. R. T., d. i. een zelfde aantal als een jaar tevoren.

Daarentegen steeg de netto-tonnenmaat der koopvaardijvloot met 4 %. Ook de snelheid nam toe waardoor een vluggere rotatie mogelijk werd. De gemiddelde ouderdom daalde ; zo de koopvaardijvloot in 1938 slechts 32 schepen van minder dan 10 jaar omvatte, op een totaal van 96 eenheden, bezit ze er, in 1950, 61 op 94.

Bovendien was het de eerste maal dat het grootste deel der vloot uit motorboten bestond. De totale netto-tonnenmaat er van overtrof met 9,4 % die der stoomschepen. De modernisering van de Belgische vloot werd blijkbaar voortgezet.

Aard der schepen van de Belgische vloot op 31 December 1950

Opsomming	Bruto-tonnenmaat
4 gemengde passagiersschepen . .	43.032 ton
25 gemengde vrachtschepen .	182.052 ton
55 vrachtschepen .	122.274 ton
1 fruitvrachtschip	3.057 ton
9 tankschepen . . .	74.734 ton

Bron : Ministerie van Verkeerswezen, Bestuur van het Zeewezen.

Voor de Staatsvloot, bestaande uit de paket- en car-ferry-boten, is er geen wijziging te vermelden.

Belgische koopvaardijvloot

(stand per 1 Januari)

OPSOMMING	Jaartal	Stoomschepen	Motorschepen	Totaal
Aantal schepen	1938	76	16	92
	1949	52	39	91
	1950	48	46	94
	1951	45	49	94
Bruto-tonnenmaat.....	1938	266.344	79.979	346.323
	1949	216.467	175.511	391.978
	1950	204.623	204.156	408.779
	1951	198.648	226.301	424.949
Netto-tonnenmaat	1938	182.620	53.861	236.481
	1949	156.170	122.970	279.140
	1950	149.815	143.489	293.304
	1951	145.701	159.395	305.096

Bron : Ministerie van Verkeerswezen, Bestuur van het Zeewezen

3. — *Bedrijvigheid.*

Gedurende de eerste vijf maanden van 1950 vertoonden de vrachtprijzen een baissetendens ingevolge de betrekkelijke overvloed aan schepen. Na de gebeurtenissen in Korea sloeg de beweging om. Bij het jaareinde bereikte het indexcijfer der « tramping »-vrachtprijzen, opgesteld door de Britse Kamer voor Scheepvaart, het recordcijfer 115,7 (1948 = 100) en overtrof alzo ruim het gemiddelde van 1948.

Indexcijfer van
de « Tramping »-vrachtprijzen
(1948 = 100)

MAAND	1948	1949	1950
Januari	111,3	87,1	72,8
Februari	104,5	100,5	75,5
Maart	105,5	95,0	75,8
April	107,7	94,6	74,4
Mei	104,6	99,7	71,4
Juni	99,8	86,7	74,3
Juli.....	99,4	73,3	78,8
Augustus	100,7	70,6	86,6
September ...	97,2	71,6	89,0
October	98,8	69,8	95,8
November ...	88,8	66,5	97,6
December	86,8	72,8	115,7
Jaar	**100,0**	**82,3**	**84,0**

Bron : Britse Kamer voor Scheepvaart.

De Europese Betalingsunie, in September 1950 in werking getreden, echter met terugwerkende kracht tot 1 Juli 1950, vergemakkelijkte enigermate de overdracht van buitenlandse deviezen nodig tot de betaling van de vrachten der Belgische koopvaardijvloot. Ingevolge deze omstandigheden was de rendabiliteit der Belgische vloot sterk verbeterd bij het jaareinde.

Het aandeel van de nationale vlag in het goederenverkeer in de haven van Antwerpen nam gestadig verdere uitbreiding. Van 9,9 % in 1938 en 9,5 % in 1947 steeg het tot 11,3 % in 1948, 12,8 % in 1949 en het bedroeg 13,2 % in 1950.

Bij het einde van het jaar waren zeven schepen buiten dienst. Deze schepen met een totale tonnenmaat van 4.821 B. R. T. vertegenwoordigen slechts circa 1 % van de gehele Belgische handelsvloot. Vier schepen er van waren bestemd om te worden verkocht, de drie andere, zeer kleine eenheden waren niet in dienst, wegens gebrek aan vracht.

4. — *Staatsinterventie.*

Binnen het kader van de wet van 23 Augustus 1948 (1) werden aan visserijrederijen 12 kredieten voor een totaal bedrag van 35 millioen frank toegestaan. De fondsen werden uitsluitend toegekend om de modernisering der schepen te bevorderen.

§ 5. — HAVENBEDRIJVIGHEID

1. —*Haven van Antwerpen.*

In vergelijking met 1949 steeg het aantal zeeschepen dat in 1950 de haven binnenliep met 1,6 % en hun tonnenmaat met 3,7 %.

De aangroei van de globale geladen en geloste hoeveelheid bedroeg 7 %.

Binnengelopen zeeschepen in de haven van Antwerpen

JAARTAL	Aantal	Netto-Moorsom-tonnenmaat
1938	11.762	24.144.705
1948	8.472	20.445.154
1949	9.535	21.796.622
1950	9.687	22.603.852

Bron : Economische Dienst van de Haven van Antwerpen.

De verbetering van het verkeer is hoofdzakelijk te danken aan de wederopleving van de economische activiteit, die vooral het vierde kwartaal kenmerkte. Het « lossen » van zeeschepen verminderde echter met 7,7 %. Het bleef ongeveer anderhalf millioen ton beneden het vooroorlogse cijfer. Sedert 1947 blijft deze hoeveelheid dalen naarmate de Europese economie meer tot evenwicht komt. De invoer lag slechts 1,7 % beneden het peil van 1938, maar 6,6 % beneden dat van 1949. Het transitoverkeer verminderde daarentegen. Het bedroeg slechts twee derde van de vooroorlogse omvang en liep, ten aanzien van 1949, met 11,6 % terug.

Voor het « laden » wordt een merkelijke verbetering geconstateerd. De vermeerdering beliep 26,5 % op één jaar tijd. De uitvoer steeg met 15 %, zodat hij met 15,6 % het vooroorlogse peil overtrof. Alhoewel het transitoverkeer slechts twee derde van het volume van 1938 bereikte, nam het nochtans in sterke mate

(1) Wet van 23 Augustus 1948 strekkende tot het in stand houden en het uitbreiden van de koopvaardij- en de vissersvloot alsmede van de scheepsbouw en houdende instelling te dien einde van een Fonds voor het Uitreden en het Aanbouwen van Zeeschepen (*Belgisch Staatsblad* van 11 September 1948 ; err. : *Belgisch Staatsblad* van 8 October 1948), gewijzigd door de wet van 7 Juni 1949 (*Belgisch Staatsblad* van 17 Juni 1949).

toe ten aanzien van 1949, namelijk met 56,7 %. Dit is te danken aan de wederopleving van het transitoverkeer uit Duitsland, wat in verband staat met het geleidelijke herstel van het Duitse bedrijfsleven.

Het feit dat de cijfers nopens het laden en lossen te Antwerpen bijna in evenwicht zijn, betekent een bijkomende aantrekkingskracht voor de reders.

Internationaal verkeer in de haven van Antwerpen

(duizenden tonnen)

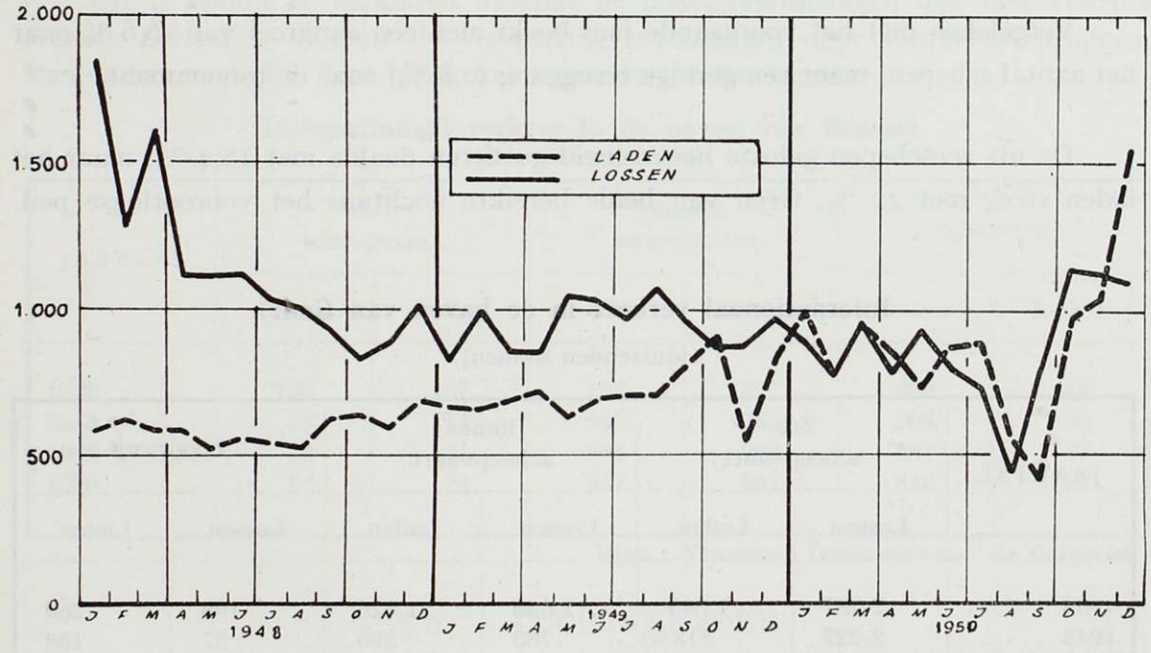
JAARTAL	Zee-scheepvaart		Binnen-scheepvaart		Spoorweg	
	Lossen	Laden	Lossen	Laden	Lossen	Laden
1938 (a) ...	11.873	11.706	4.589	4.412	1.792	380
1948 (b) ...	13.810	7.261	1.373	2.570	674	1.077
1949 (b) ...	11.310	8.540	2.326	2.157	1.245	600
1950 (b) ...	10.445	10.801	4.167	2.180	1.560	287

(a) Netto-gewicht.
(b) Bruto-gewicht.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Zeeverkeer in de haven van Antwerpen

(duizenden tonnen)

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Naarmate de bedrijvigheid der haven toenam, daalde de werkloosheid der havenarbeiders.

Het daggemiddelde voor het aantal werklozen aan de haven, de kolenlossers inbegrepen, viel op 3.785 eenheden, tegen 6.449 in 1949 en 6.283 in 1948. De werk-

loosheidscoëfficiënt bedroeg dus slechts 24,6 %, tegen 41,3 % in 1949 en 37,5 % in 1948. Het aantal erkende havenarbeiders steeg tot 15.590 eenheden, einde December, tegen 15.438 eenheden op 31 December 1949. Dit cijfer omvat 1.051 reservedokwerkers, die dienden te worden ingeschakeld gedurende de periode van grote activiteit bij het jaareinde.

De uitrusting werd in 1950 verbeterd dank zij de aanschaffing van een vlottende kraan van 150 t en van meerdere sleepboten. De instellingen van de overladingshaven werden uitgebreid. Meerdere electrische kranen werden gemoderniseerd of vervangen. De aanleg van de petroleumhaven verloopt bevredigend ; de nieuwe petroleumraffinaderijen vertegenwoordigen een nieuwe aanwinst voor de industriële uitrusting van de haven.

Bij het jaareinde werd de aanbesteding van de bouw der tweede Kruisschanssluis aangekondigd (1).

2. — *Haven van Gent.*

In 1950 liepen 1.464 schepen, metende 1.406.000 netto-Moorsomton, de haven binnen.

Vergeleken met het voorgaande jaar boekt men een aangroei van 16,6 % naar het aantal schepen, maar een geringe teruggang (0,8 %) naar de tonnenmaat.

De uit zeeschepen geloste hoeveelheid goederen daalde met 18,4 %, maar het laden steeg met 22 %. Geen van beide bereikte nochtans het vooroorlogse peil.

Internationaal verkeer in de haven van Gent

(duizenden tonnen)

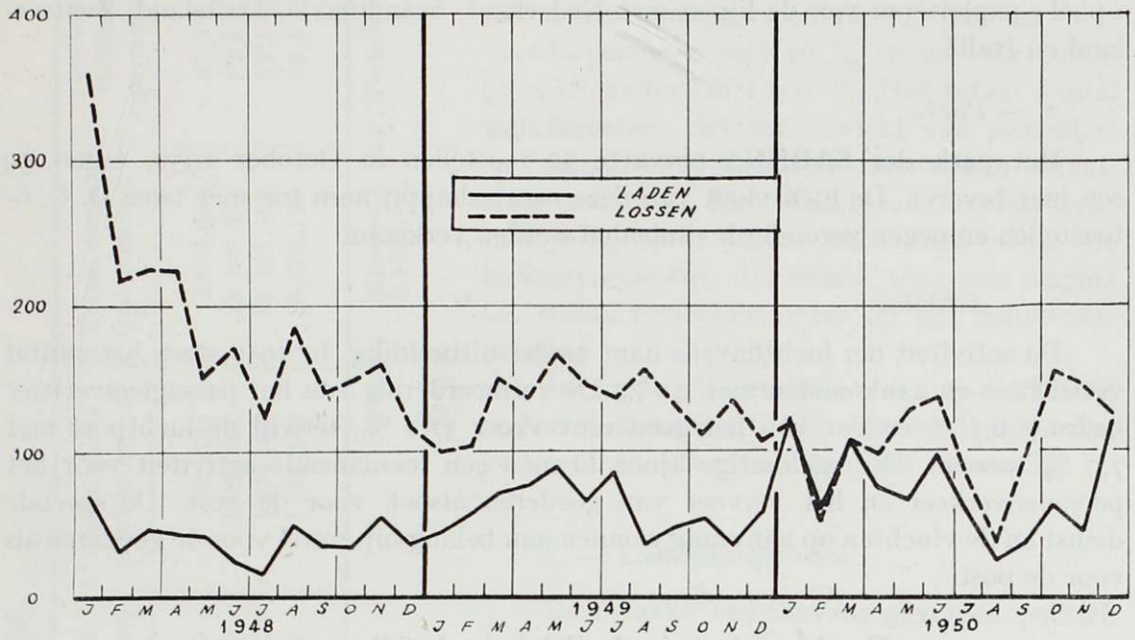
JAARTAL	Zee-scheepvaart		Binnen-scheepvaart		Spoorweg	
	Lossen	Laden	Lossen	Laden	Lossen	Laden
1938	2.287	1.045	2.036	1.526	198	280
1948	2.227	513(a)	763	390	57	138
1949	1.589	725	981	414	110	91
1950	1.296	885	1.406	518	217	97

(a) Verbeterd cijfer.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(1) De aanbesteding vond plaats op 26 Januari 1951.

Zeeverkeer in de haven van Gent
(duizenden tonnen)

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

3. — *Haven van Brussel.*

Alhoewel hier ook een vermeerdering in vergelijking met het voorgaande jaar werd waargenomen, werd de vooroorlogse activiteit op verre na niet bereikt.

Dit is vooral te verklaren doordat de oorlogsvernielingen nog niet volledig werden hersteld. Wegens de versperring veroorzaakt door voorlopige bruggen, kan de haven slechts door kleine kustvaarders worden bereikt.

Internationaal verkeer in de haven van Brussel
(duizenden tonnen)

JAARTAL	Zee-scheepvaart		Binnen-scheepvaart		Spoorweg	
	Lossen	Laden	Lossen	Laden	Lossen	Laden
1938	196	167	752	377	339	45
1948	33	15	685	264	303	50
1949	49	21	764	297	251	47
1950	55	22	947	501	318	71

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

§ 6. — LUCHTVERVOER

1. — *Infrastructuur en net.*

In 1950 bezat België zeven handelsluchthavens en drie luchthavens voor toerisme ; zowel de bouw als de uitrusting, het onderhoud en de exploitatie hangen af van de Regie der Luchtwegen. De nationale luchthaven te Melsbroek is veruit de belangrijkste en neemt 9/10e van het globaal handelsverkeer voor haar rekening. In 1950 werd ze verder uitgerust.

Het net bleef ongewijzigd, de uitbreiding van de Belgische luchtdiensten op de Verenigde Staten van Amerika daargelaten. Op te merken is nochtans het onder « pool » exploiteren van de lijnen met Nederland, Scandinavië, Duitsland, Zwitserland en Italië.

2. — *Park.*

Het park der SABENA omvatte 52 toestellen in October 1950, tegen 59 een jaar tevoren. De luchtvloot van deze maatschappij nam toe met twee D. C. 6-toestellen en negen verouderde eenheden werden verkocht.

3. — *Activiteit.*

De activiteit der luchthavens nam verder uitbreiding. In 1950 steeg het aantal vertrekken en aankomsten met 1,2 %. De vermeerdering van het passagiersverkeer bedroeg 6,1 % en dat van het goederenverkeer 37,2 %, terwijl de luchtpost met 7,9 % toenam. De regelmatige lijnen kennen een toenemende activiteit voor het personenverkeer en het vervoer van goederen alsook voor de post. De speciale dienst en de vluchten op aanvraag wonnen aan belang bij, zowel voor de goederen als voor de post.

Handelsverkeer in de Belgische luchthavens (a)

OPSOMMING	Vluchten			
	Regelmatige	Speciale (b)	Op aanvraag	Totaal
Vliegtuigen (eenheden)				
1948	17.682	2.202	3.243	23.127
1949	17.673	1.727	2.173	21.573
1950	17.721	1.546	2.543	21.810
Passagiers (eenheden)				
1948	213.345	10.723	9.383	233.451
1949	227.586	10.332	9.467	247.385
1950	247.099	7.608	7.820	262.527
Vrachtgoed (kg)				
1948	3.112.580	1.582.330	761.257	5.456.167
1949	4.218.214	1.185.673	842.455	6.246,342
1950	6.303.960	1.414.214	1.024.951	8.743.125
Reisgoed (kg)				
1948	3.731.815	218.926	115.469	4.066.210
1949	4.090.705	197.827	152.434	4.440.966
1950	4.468.147	127.275	136.672	4.732.034
Poststukken (kg)				
1948	1.228.304	67.770	2.045	1.298.119
1949	1.274.514	25.332	6.642	1.306.488
1950	1.294.334	59.725	45.632	1.399.691

Bron : Ministerie van Verkeerswezen.

(a) Deze statistiek omvat het globaal vervoer, dat is zowel bij aankomst als bij vertrek.
(b) Buiten de voorziene dienstregeling gedane vluchten door maatschappijën die regelmatige lijnen exploiteren.

Luchtverkeer van de SABENA

JAARTAL	Afgelegde kilometers	Vervoerde passagiers	Passagiers-kilometers	Vrachtgoed (tonkilometers)	Poststukken (tonkilometers)	Totaal aantal tonkilometers	Ladings-coëfficiënt (percentage)
1938	3.331.249	34.110	18.083.116	405.340	432.244	2.645.895	47,0 %
1948	13.620.804	146.111	216.230.445	7.345.319	1.052.982	29.106.593	62,5 %
1949 (a)	13.727.365	168.604	234.827.449	6.359.954	1.274.903	30.407.363	62,1 %
1950	16.239.588	195.466	257.434.283	10.964.762	1.656.549	38.673.195	63,5 %

(a) Verbeterde cijfers.

Bronnen : Ministerie van Verkeerswezen. SABENA.

Ook de SABENA heeft haar activiteit in 1950 uitgebreid. Het aantal afgelegde kilometers nam toe met 18 %, dat der vervoerde personen met 16 % en dat der passagiers-kilometers met 9,6 %. Het totaal aantal tonkilometers, dat het gewicht van passagiers en bagage, vrachtgoed en poststukken omvat, steeg met 27 %. Het vrachtgoed vermeerderde met 72 % en de poststukken met 30 %. De ladingscoëfficiënt, die sedert 1945 een neiging tot dalen vertoonde, wees op een lichte verbetering.

De financiële resultaten van de SABENA voor het dienstjaar 1950 zijn merkelijk beter en vertonen een strekking naar evenwicht.

4. — *Luchtvaartpolitiek.*

De in zake luchthavens gevolgde politiek streeft er naar het land zo uit te rusten dat het een draaischijf voor het Europese luchtverkeer wordt. In dit kader is voor de nationale haven te Melsbroek een eerste rol voorzien. Derhalve werd eerst en vooral op de uitrusting van deze luchthaven gelet.

In 1950 werd een plan tot reorganisatie van de exploitatie der Belgische luchtvaartlijnen ter studie genomen. Het doel van dit plan luidt als volgt : rationele exploitatie van het Belgisch net, alsmede zijn geleidelijke inschakeling in het Europees complex, uitschakeling van anti-economische concurrentie en voorkoming van nadelige financiële uitslagen, zoals in 1948 en 1949.

Binnen het kader van deze nieuwe handelspolitiek werden verscheidene « pool »-akkoorden afgesloten met het doel de opbrengst van bepaalde lijnen, waarop vroeger scherpe concurrentie heerste, op een gezamenlijke rekening te storten.

HOOFDSTUK IV

DISTRIBUTIE

De oorlog in Korea en de stakingen in het midden van 1950 hebben een onmiddellijke invloed gehad op de distributie. De handelsbedrijvigheid bereikte een maximumpeil ; voor de verkoop van levensmiddelen ligt de recordperiode in Juli, voor de kleding in September.

De handelskringen bleven bezorgd om allerhande vormen van deloyale mededinging : premieverkoop, kettingverkoop, economaten, sommige speciale gebruiken op de jaarbeurzen, enz... De verkoop op afbetaling heeft bovendien de aandacht van de Regering gaande gehouden.

§ 1. — INDELING DER DISTRIBUTIEONDERNEMINGEN

1. — *Handelsondernemingen.*

Alleen de globale uitslagen van de handelstelling, die op 31 December 1947 werd gehouden, zijn beschikbaar. Niettegenstaande het laattijdig bekendmaken van deze statistieken, verdienen deze inlichtingen toch enige commentaar.

Het economisch gedeelte der handelstelling onderscheidt drie activiteitsgroepen (1) : in dit hoofdstuk wordt alleen gehandeld over de eigenlijke handelsondernemingen.

a) *Aantal handelsondernemingen.*

In 1947 werden 315.218 handelsondernemingen geteld, tegen 303.480 in 1937.

Hoewel vooral de groothandel is aangegroeid, is de toeneming toch algemeen. Zelfs het aantal kleinhandelszaken is vergroot niettegenstaande de beenhouwers, welke in 1937 bij de groep vleeshandelaars werden ingedeeld, in 1947 als ambachtslieden bij de nijverheid werden gerangschikt.

Overigens liep het aantal handelsondernemingen, die producten der voedingsnijverheid verkopen, in vergelijking met 1937, met 21.481 eenheden terug. Daarentegen is het aantal toegenomen in drie andere sectoren, nl. met 13.249 eenheden bij de ondernemingen die textielwaren, kleding en mode-artikelen tot specialiteit

(1) Klasse I : Aankoop, verkoop en verhuring van nijverheids- en landbouwproducten ;
Klasse II : Bankwezen, verzekeringswezen, handelstussenpersonen, hotelbedrijf, enz. ;
Klasse III : Persoonsverzorging en private diensten van openbaar nut.
(*Statistisch Bulletin*, 37e jaargang, nr 3, Maart 1951, p. 440).

Handelsondernemingen

AARD VAN DE HANDEL	1937		1947	
	Absolute cijfers	Percentage	Absolute cijfers	Percentage
Groothandel	12.787	4,21	19.202	6,09
Kleinhandel	271.447	89,45	273.280	86,70
Groot- en kleinhandel	19.246	6,34	22.736	7,21
Totaal	**303.480**	**100,00**	**315.218**	**100,00**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

hebben, met 9.749 bij die welke handel drijven in diverse waren en met 6.147 bij die welke ruwe of bewerkte metaalproducten verkopen. Bovendien bezitten deze drie groepen, waaraan echter nog dienen toegevoegd de ondernemingen die producten der kunst- en precisienijverheid verkopen, het hoogste percentage aan bedrijven die met het oog op een bijverdienste worden gehouden.

In 1947 telde men over het ganse land 3,7 handelsondernemingen voor 100 inwoners (tegen 3,64 in 1937), of 27 inwoners voor 1 handelaar.

Brabant spande de kroon met 64.758 handelsondernemingen. Rekening gehouden met de bevolking waren er echter relatief meer in West- en Oost-Vlaanderen : respectievelijk 4,48 en 4,20 voor 100 inwoners. Deze provinciën telden 22 en 24 inwoners voor één handelsonderneming, tegen 28 in Brabant en 34 in Luxemburg.

Naar hun aard ingedeeld, zijn de handelsondernemingen die voedingswaren, visserij- en landbouwproducten voor onmiddellijk verbruik verkopen, het talrijkst, zoals trouwens ook reeds voor de voorgaande jaren werd vastgesteld aan de hand van de statistieken bezorgd door de R. M. Z. Het betrekkelijk overwicht van deze groep valt bij de alleenstaande handelaars nog meer op dan bij de groep handelsondernemingen met bezoldigd personeel.

Voor 180.850 (62 %) van de 293.065 alleenstaande handelaars was de handel het hoofdberoep ; voor 112.215 (38 %), waarvan 106.354 (36 %) in de kleinhandel, gold het een bijberoep.

De vergelijking van de resultaten der telling met de door de R. M. Z. eveneens op 31 December 1947 verstrekte statistieken leert niets nieuws. Zoals verwacht (1), liggen de cijfers der telling boven die van de R. M. Z.

Enkel de R. M. Z. verschaft ons cijfers over een meer recent verloop ; alhoewel meer actueel, zijn deze gegevens echter onvolledig, aangezien ze alleen maar betrekking hebben op degenen die bijdragen storten. Uit de jongste beschikbare jaarcijfers blijkt dat einde 1949 het aantal bij de Rijksdienst aangesloten werkgevers met 1,8 % gestegen was ten opzichte van 1948 ; het bereikt virtueel het absolute maximum sinds de oorlog, hetwelk einde December 1947 werd geboekt. Deze verhoging met 330 eenheden ligt verspreid over 185 handelsondernemingen voor voedingswaren, 88 voor textielwaren en 31 voor diverse artikelen. Op 30 Juni

(1) Zie de twee voorafgaande opmerkingen in : *De Belgische Economie in* 1949, Brussel, 1950, (Ministerie van Economische Zaken en Middenstand, Dienst voor Algemene Studiën en Documentatie), p. 130.

Handelsondernemingen

Werkgevers en werknemers onderworpen aan de maatschappelijke zekerheid

(stand op 31 December)

SECTOREN	1945				1949				Indexcijfer (1945 = 100)	
	Werkgevers		Werknemers		Werkgevers		Werknemers			
	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage	Werkgevers	Werknemers
Verkoop van producten der hierna vermelde bedrijfstakken :										
Landbouwnijverheid	833	7	3.842	4	1.262	7	4.681	4	151	122
Mijnen, groeven en graverijen	1.804	15	12.473	14	2.307	12	9.346	7	128	75
Voedingswarenbereiding, visserij en landbouw (producten bestemd voor onmiddellijk verbruik)	3.502	29	18.922	21	5.239	28	28.763	22	150	152
Tabaksindustrie	121	1	483	1	146	1	527	0	121	109
Chemische nijverheid	655	5	6.408	7	1.208	6	9.104	7	184	142
Hout- en meubelnijverheid, bouwbedrijf (incl. verhuring)	632	5	3.271	4	830	4	3.665	3	131	112
Papiernijverheid	231	2	1.798	2	318	2	1.807	1	138	100
Polygrafische bedrijven (incl. verhuring)	262	2	1.294	2	370	2	2.150	2	141	166
Huiden- en lederindustrie	424	3	2.032	2	753	4	3.012	2	148	148
Textiel- en kledingindustrie alsook die van mode-artikelen (incl. verhuring)	1.657	14	8.264	9	2.939	16	14.248	11	177	172
Ceramische en glasnijverheid	133	1	974	1	180	1	1.359	1	135	140
Nijverheid der onbewerkte en bewerkte metalen	1.149	9	8.502	9	1.898	10	15.069	11	165	177
Kunst- en precisiebedrijven	537	5	2.701	3	856	5	5.359	4	159	198
Handel in allerlei waren	228	2	19.021	21	412	2	32.891	25	181	173
Totaal	**12.168**	**100**	**89.985**	**100**	**18.718**	**100**	**131.981**	**100**	**154**	**147**

Bron : Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid.

1950 was het aantal werkgevers opnieuw lichtjes gestegen, doch het bleef nog beneden het maximum dat in Juni 1948 was bereikt.

b) *Personeel.*

Van de 315.218 handelsondernemingen, die op 31 December 1947 werden geteld, hadden er slechts 22.153 of 7 % bezoldigd personeel in dienst. Dit personeel nam sinds 1937 af met 8,59 %, t. w. van 218.808 tot 200.016.

De terugloop is het grootst (23.191 of 26 %) bij de handel in voedingsmiddelen : hij is slechts gedeeltelijk toe te schrijven aan het indelen van de vleeshandel bij het ambacht. Maar ook de handel in landbouwproducten kende een vermindering van personeel met 4.918 eenheden (46 %), die in scheikundige producten met 3.296 eenheden (21 %) en de handel in producten der houtnijverheid met 1.928 eenheden (23 %). Deze terugloop werd echter verzacht door verhogingen van verschillende belangrijkheid, doch vooral in de sector der diverse waren, waar de arbeidsbezetting met 12.906 personen is toegenomen.

Van een ander standpunt uit beschouwd, tonen de statistieken aan dat de personeelsvermindering in de handelsbedrijven sinds 1937 uitsluitend te vinden is in de kleinhandel, waar een vermindering van 26.810 personeelsleden plaats greep, terwijl het personeel in de groothandel met 7.002 en in de groep groot- en kleinhandel met 1.016 toenam. Dit bevestigt het feit dat de kleinhandel, hoewel hij steeds verder uitbreiding neemt, steeds meer een bijverdienste wordt.

Evenals in 1937, wijst de telling van 31 December 1947 op een overwicht van het vrouwelijk personeel in de handelssector : 93.600 mannen, tegenover 106.416 vrouwen. Beide groepen samen worden onderverdeeld in 66.746 bedienden, 48.278 arbeiders en 84.992 helpers. Het personeel in de groothandel bedroeg 44.635 eenheden, in de kleinhandel 109.767 en in de groot- en kleinhandel 45.614.

Handelsondernemingen

Werkgevers en werknemers onderworpen aan de maatschappelijke zekerheid

EINDE MAAND	Werkgevers		Werknemers	
	Aantal	% t.o.v. 31 December 1945	Aantal	% t.o.v. 31 December 1945
1945 December	12.168	100	89.895	100
1947 Juni	17.624	145	128.400	143
December	18.749	154	132.140	147
1948 Juni	18.835	155	130.820	146
December	18.388	151	129.038	144
1949 Juni	18.629	153	128.595	143
December	18.718	154	131.981	147
1950 Juni	18.755	154	131.029	146

Bron : Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid.

Zoals verwacht, blijkt uit de vergelijking van de tellingsresultaten met de gegevens van de R. M. Z. op dezelfde datum (1), dat het totaalcijfer der telling hoger ligt dan dat verstrekt door de R. M. Z. ; de spreiding verschilt eveneens. De aanzienlijkste afwijking betreft de cijfers nopens het vrouwelijk personeel.

Het meest recente verloop, waarover alleen de statistieken van de R. M. Z. gegevens verstrekken, wijst op een betrekkelijke stabilisatie, sedert December 1947, van het aantal aangeslotenen. Bovendien kwam de verhoging met 2.943 eenheden van December 1948 tot December 1949 hoofdzakelijk voort uit de vermeerdering van het aantal vrouwen, namelijk 964 arbeidsters en 974 vrouwelijke bedienden.

Handelsondernemingen

Werknemers onderworpen aan de maatschappelijke zekerheid

(stand op 31 December)

DATUM	Loontrekkenden			Weddetrekkenden			Algemeen totaal
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal	
1945 Aantal.....	39.459	8.902	48.361	20.660	20.964	41.624	89.895
Percentage	44	10	54	23	23	46	100
1947 Aantal.....	50.850	13.811	64.661	32.043	35.436	67.479	132.140
Percentage	38	11	49	24	27	51	100
1948 Aantal.....	46.578	12.799	59.377	33.016	36.645	69.661	129.038
Percentage	36	10	46	26	28	54	100
1949 Aantal.....	47.117	13.763	60.880	33.482	37.619	71.101	131.981
Percentage	36	10	46	25	29	54	100

Bron : Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid.

2. — *Bedrijvigheid der vreemdelingen in de distributiesector.*

Aangezien een statistiek over de bedrijvigheid der vreemde ondernemingen in België ontbreekt, beschikt men slechts over de publicatie van het aantal beroepskaarten, welke werden afgeleverd aan de vreemdelingen, die als zelfstandig worden aangezien en een winstgevende bedrijvigheid in het land uitoefenen (2).

In 1950 werden 3.291 kaarten uitgereikt aan 3.043 in België gevestigde vreemdelingen en aan 248 buitenlanders, die in België niet woonachtig zijn (3). Hoewel de cijfers van 31 December 1950 meer representatief zijn dan die van 1949, geven zij toch niet alle vreemdelingen aan, die aan genoemde reglementering onderworpen zijn.

(1) Zie dezelfde opmerking nopens het aantal handelsondernemingen.

(2) Niet te verwarren met de loon- en weddetrekkenden die een « arbeidsvergunning » moeten bezitten.

(3) Koninklijk besluit nr 62, van 13 November 1939 (*Belgisch Staatsblad* van 27 en 28 November 1939). Zie ook : *De Belgische Economie in* 1949, op. cit., p. 135.

a) *Geografische spreiding.*

Behalve voor de provincie Luik, blijft het relatieve aandeel van elke provincie in het aantal vreemdelingen met beroepskaart, bijna ongewijzigd.

Beroepskaarten sedert 1946 aan vreemdelingen toegekend

Geografische indeling

PROVINCIE	Toestand op 31 December 1949		In 1950 toegekende kaarten		Toestand op 31 December 1950	
	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage
In België woonachtig :						
Antwerpen	3.547	23	623	21	4.170	23
Brabant	6.511	42	1.016	33	7.527	41
West-Vlaanderen ..	826	6	126	4	952	5
Oost-Vlaanderen ...	740	5	199	7	939	5
Henegouwen	1.330	9	330	11	1.660	9
Luik	1.284	8	468	15	1.752	9
Limburg	365	2	135	4	500	3
Luxemburg	445	3	82	3	527	3
Namen	339	2	64	2	403	2
Totaal	**15.387**	**100**	**3.043**	**100**	**18.430**	**100**
Niet in België woonachtig	505		248		753	
	15.892		**3.291**		**19.183**	

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Middenstand, Algemene Directie van de Middenstand.

Het aantal Nederlanders met beroepskaart was in 1950 verder gestegen : 858 nieuwe kaarten of 26 % van het aantal tijdens het jaar afgeleverde kaarten. Dan volgen de Fransen met 470 of 14 %. Ten slotte de Italianen en de Polen, met respectievelijk 384 en 350 nieuwe kaarten.

Wanneer geen rekening wordt gehouden met de Polen en Italianen die in alle provinciën in gelijke mate vertegenwoordigd zijn, bleef de geografische spreiding der nationaliteiten bepaald door de nabijheid der aangrenzende landen.

b) *Uitgeoefende bedrijvigheid.*

Aangezien de tweejaarlijkse statistiek einde 1949 niet werd opgemaakt is het onmogelijk de commentaar te vervolgen die vorig jaar in verband met de toestand per 31 December 1947 naar voren werd gebracht (1).

3. — *Leurhandel.*

De jongste gegevens betreffende de leurhandel zijn die op 1 Januari 1950 (1). Van 46.206 leurhandelaars einde 1947, steeg hun aantal in 2 jaar tijd tot 52.801,

(1) Zie : *De Belgische Economie in* 1949, op. cit., p. 136-138.

waaronder 50.810 Belgen, of 96,24 %. 1.991 vreemdelingen bezaten een leurkaart, waaronder de Italianen de eerste plaats innamen met 557 kaarten (28 %), gevolgd door de Nederlanders en de Fransen, met respectievelijk 476 (24 %) en 357 (18 %). 33.700 of 64 % van het totaal aantal leurhandelaars zijn mannen, waaronder 32.222 Belgen en 1.478 vreemdelingen.

Evenals bij het einde van 1947 werd de spreiding volgens de provincies bepaald door de bevolkingsdichtheid (2). Voor de mannen en de vrouwen was de geografische spreiding niet dezelfde. In Antwerpen en Brabant is het percentage dat de verhouding weergeeft tussen het aantal leurhandelaarsters in elk dezer provinciën en het aantal in het gehele land, groter dan het percentage dat dezelfde verhouding voor de leurhandelaars, dus voor de mannen, uitdrukt. In de beide Vlaanderen is de toestand juist andersom ; inderdaad, het percentage voor de mannen is er hoger dan dat voor de vrouwen. In de andere provinciën zijn beide verhoudingscijfers bijna gelijk.

Dit verschil schijnt het gevolg te zijn van de verschillende aard van de leurhandel : in de provincies Antwerpen en Brabant waren meer dan de helft der leurhandelaars marktkramers, terwijl het aantal van degenen, die hun waren van deur tot deur of op de openbare weg te koop aanbieden, relatief belangrijker was in de provincies met een kleinere verhouding vrouwen die het leurhandelbedrijf uitoefenen.

De diverse categorieën leurhandel bleven hun belangrijkheidsvolgorde behouden, hoewel de hoogste verhoudingscijfers zijn gedaald. Het aantal leurkaarten geldig voor de openbare markten beliep 47 %, tegen 54 % einde 1947 ; daarenboven verkochten 11 % der leurhandelaars, tegen 13 % einde 1947, hun waren op de openbare weg, terwijl het aantal vergunningen voor verkoop van deur tot deur onveranderd 10 % bedroeg. De gemengde leurhandel, daarentegen, steeg van 23 % einde 1947 tot 32 %.

Naar de aard der te koop gestelde waren, was er een groot verschil tussen Belgische en vreemde leurhandelaars. De Belgische leurhandelaars drijven vooral handel in vruchten, groenten en bloemen (3) ; slechts daarna komt de verkoop van textielwaren en gemaakte kledingstukken met een verhouding van amper 2/3 ten opzichte van de eerste groep. De vreemdelingen geven echter de voorkeur aan de verkoop van consumptieijs op de openbare weg met 424 vergunningen (4). Achteraf pas komt de handel in vruchten, groenten en bloemen op de markten en op de openbare weg.

Dit verschil vloeit voort uit persoonlijke voorkeur en uit de bestaande reglementering ; door deze laatste wordt de aflevering van nieuwe kaarten voor bepaalde sectoren, namelijk voor textiel en marokijnwerk, van speciale bijkomende voorwaarden afhankelijk gemaakt.

---

(1) Verkoop aan het publiek van eet- of koopwaren op de openbare weg, van deur tot deur of op de openbare markten. Zie : *De Belgische Economie in* 1949, op. cit., p. 138.

(2) De rangorde der provincies naar de belangrijkheid van de leurhandel op hun gebied, bleef ongeveer dezelfde :

Brabant	20 %	West-Vlaanderen	14 %	Limburg	5 %
Oost-Vlaanderen	17 %	Henegouwen	12 %	Namen	3 %
Antwerpen	17 %	Luik	10 %	Luxemburg	2 %

(3) Hiervan schreven 12.195 in voor verkoop op de openbare markt, d. i. 24 % der 50.810 ingeschreven Belgische leurhandelaars.

(4) d. i. 21 % van het aantal vreemde leurhandelaars.

§ 2. — OPRICHTING EN OPHEFFING VAN DISTRIBUTIEONDERNEMINGEN

Aangezien de beschikbare statistieken over de oprichting en opheffing van distributieondernemingen sinds 1949 niet werden gewijzigd, blijft hetzelfde voorbehoud gelden, dat reeds vorig jaar werd gemaakt (1). De inschrijvingen in het handelsregister, de faillietverklaringen en de aanvragen tot faillissementsvoorkomend akkoord slaan op de algemeenheid der ondernemingen, zonder dat het thans mogelijk is er de gegevens uit te halen die op de handelsondernemingen betrekking hebben.

1. — *Handelsregister.*

De inschrijvingen in, en de schrappingen uit het handelsregister, vertonen een gans ander verloop dan tijdens de voorgaande jaren.

In tegenstelling met 1948 en 1949, overtrof het aantal inschrijvingen opnieuw het aantal schrappingen. Het is nog te vroeg om te kunnen uitmaken of het hier een toevallig verschijnsel betreft, dan wel een werkelijke omkeer der tendens: inderdaad, het aantal inschrijvingen blijft lager dan in 1949.

Er waren 590 inschrijvingen minder dan in 1949. De daling met 667 eenheden van het aantal nieuw ingeschreven alleenstaande handelaars werd verzacht door het feit dat er zich 77 vennootschappen méér lieten inschrijven. De tendens tot vermindering van het aantal nieuwe inschrijvingen van alleenstaande handelaars bleef dus behouden, doch de saneringsperiode schijnt toch ten einde te lopen, aangezien ook het aantal schrappingen is afgenomen.

Handelsregister in 1950

Inschrijvingen en schrappingen

OPSOMMING	Handelaars	Vennootschappen	Totaal
Hoofdinschrijvingen (a) :			
Hof van Beroep te Brussel	18.355	1.809	20.164
Hof van Beroep te Gent	9.736	470	10.206
Hof van Beroep te Luik	7.332	278	7.610
Totaal	**35.423**	**2.557**	**37.980**
Schrappingen ingevolge opheffing van de handelszaak, afstand, overdracht of overlijden :			
Hof van Beroep te Brussel	20.139	467	20.606
Hof van Beroep te Gent	10.942	93	11.035
Hof van Beroep te Luik	6.202	79	6.281
Totaal	**37.283**	**639**	**37.922**
Verschil	— 1.860	+ 1.918	+ 58

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Middenstand, Administratie van de Handel.

(a) Inclusief de hoofdinschrijvingen wegens overname van geschrapte of overgedragen handelszaken, ingevolge afstand, overdracht, overlijden, enz...

(1) Zie : *De Belgische Economie in* 1949, op. cit., p. 138-139.

Belgische en Kongolese handelsvennootschappen met hoofdbedrijf in België

(duizenden franken)

OPSOMMING	Oprichtingen van vennootschappen						Netto-kapitaalsverhogingen	Ontbindingen van vennootschappen door vereffening en samensmelting	
	Naamloze en commanditaire op aandelen		Personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid		Te zamen		Netto nominaal bedrag	Te zamen	
	Aantal	Nominaal kapitaal	Aantal	Nominaal kapitaal	Aantal	Nominaal kapitaal		Aantal	Kapitaal
Kleinhandel :									
1945	48	13.405	196	30.056	244	43.461	5.117	49	7.440
1946	31	15.420	194	27.437	225	42.857	22.079	55	8.886
1947	113	70.622	273	49.582	386	120.204	10.768	78	17.018
1948	52	23.465	142	34.943	194	58.408	116.206	69	12.029
1949	62	39.656	141	20.022	203	59.678	309.745	70	9.992
1950	116	26.825	201	22.245	317	49.070	251.897	84	25.755
Groothandel en buitenlandse handel :									
1945	126	111.334	245	69.918	371	181.252	17.169	43	26.880
1946	309	253.109	430	120.012	739	373.121	164.589	88	57.471
1947	308	315.078	271	88.442	529	403.520	1.302.032	101	65.514
1948	433	283.795	377	130.206	810	414.001	221.270	104	67.893
1949	377	363.382	238	79.754	615	443.136	361.569	136	102.267
1950	303	260.208	231	69.124	534	329.332	264.432	141	61.803

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Uit de statistieken nopens de handelsvennootschappen blijkt dat « kleinhandel » en « groothandel en buitenlandse handel » nog veel meer dan vroeger een tegenovergestelde richting uitgaan. Slechts voor die beide groepen als zodanig werden statistieken gepubliceerd. In de « kleinhandel » is het aantal opgerichte vennootschappen ditmaal met 50 % toegenomen. Nochtans liep het totaal nominaal kapitaal terug van 60 tot 49 millioen frank. Er worden dus steeds meer kleinere vennootschappen opgericht. In de afdeling « groothandel en buitenlandse handel », integendeel, nam het aantal nieuw opgerichte vennootschappen weer af en het bedraagt in 1950 nog slechts 87 % ten aanzien van 1949. Het aantal nieuw ingeschreven personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid bereikte in 1950, 97 % van het aantal in 1949, terwijl laatstgenoemd jaar zelf 63 % nieuwe inschrijvingen kende in vergelijking met 1948. Voor de naamloze en commanditaire vennootschappen op aandelen, daarentegen, werden slechts 80 % nieuwe inschrijvingen geboekt ten opzichte van 1949, dat zelf maar 87 % van het peil van 1948 bereikte. De relatieve vermindering van het aantal van laatstgenoemde vennootschappen verliep evenwijdig met de daling van het gemiddeld kapitaalbedrag, dat van 721.000 F tot 617.000 F terugliep. In beide sectoren kwam dus des te meer het « persoonlijk » karakter der vennootschappen tot uiting.

Er werden een weinig meer handelsvennootschappen ontbonden dan in 1949. Voor de « groothandel en buitenlandse handel » was echter het nominaal kapitaal, dat er op betrekking heeft, geringer dan verleden jaar, waaruit blijkt dat het vooral kleinere vennootschappen waren, die werden ontbonden. In de kleinhandel, daarentegen, was het gemiddeld nominaal kapitaal der opgeheven vennootschappen wel een weinig gestegen, ofschoon het echter beneden dat van de eerste groep bleef.

3. — *Faillissementen en faillissementsvoorkomende akkoorden.*

Sedert de oorlog, doch vooral sinds 1948, is het aantal faillietverklaringen en aanvragen tot faillissementsvoorkomend akkoord toegenomen : deze tendens hield aan in 1950. Er waren 100 gevallen meer dan in 1949, terwijl dit jaar zelf, reeds een

Faillietverklaringen en aanvragen om faillissementsvoorkomend akkoord

OPSOMMING	Faillietverklaringen (a)					Aanvragen om faillissementsvoorkomend akkoord				
	1938	1947	1948	1949	1950	1938	1947	1948	1949	1950
Hof van Beroep te Brussel .	417	111	205	266	306	158	19	26	67	66
Hof van Beroep te Gent ...	149	46	62	80	107	56	6	9	22	36
Hof van Beroep te Luik ...	89	28	61	77	96	51	16	32	48	49
Het Rijk	**655**	**185**	**328**	**423**	**509**	**265**	**41**	**67**	**137**	**151**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) De cijfers van bovenstaande tabel stemmen niet altijd overeen met die van de werkelijk behandelde faillissementen, opgenomen in de gerechtelijke statistiek.

verhoging van 96 gevallen ten aanzien van 1948 gekend had. Toch blijft het nieuwe cijfer nog beneden het vooroorlogse.

Evenals in 1949, bleef de spreiding over de drie Hoven van Beroep onveranderd : het grootste aantal te Brussel, terwijl de tweede rang bekleed wordt door Gent, voor de faillietverklaringen, en door Luik, voor de aanvragen tot faillissementsvoorkomend akkoord.

§ 3. — OMZETCIJFERS

De distributiewijze van goederen en diensten onderging van het ene jaar tot het andere geen verandering. Maar ten gevolge van de gebeurtenissen tijdens de zomer van 1950 was het activiteitspeil in de distributiesector overdreven. De Regering is krachtdadig moeten tussenkomen om de voorraadvorming, zowel in de industrie als in de huisgezinnen, tot redelijker verhoudingen terug te brengen. De beschikbare indexcijfers zijn onvolledig en geven deze problemen slechts onvolkomen weer.

1. — *Verkoop van voedingswaren.*

De psychologische reactie op de binnenlandse en buitenlandse politieke gebeurtenissen in Juli en September heeft een diepe en vlugge weerslag gehad in de distributiesector.

Naast de gewone verkoopslapte bij de aanvang van het jaar en de jaarlijkse Decemberherneming, klom het maandindexcijfer van de leveringen der grossiers aan de zelfstandige cliëntele (1), tot een absoluut hoogtepunt in Juli, terwijl het ook in September een meer dan gewone stijging vertoonde.

Ook het jaarindexcijfer van deze omzet bereikte een toppunt, dat met 4 % het na-oorlogse recordjaar 1948 overtrof. Aangezien het gemiddeld jaarindexcijfer der groothandelprijzen in 1950 op hetzelfde peil lag als dat van 1948, en dat der kleinhandelsprijzen zelfs iets lager, mag er toe besloten worden dat quantitatief de omzet in 1950 hoger lag. Maar de spreiding van deze omzet over de verschillende maanden was niet dezelfde : in 1948 treft men klassieke seizoenschommelingen aan, waarbij de maandomzetten niet meer dan 20 % van elkaar afwijken ; in 1950 daarentegen, vertonen de maandelijkse schommelingen veel grotere afwijkingen die zelfs 65 % bereiken.

Trouwens, voor de voedingswaren deed zich een zelfde maandverloop voor bij de verkoop aan verbruiker, en dit zowel in de warenhuizen als in de coöperaties en in de kettingwinkels. Nochtans worden de algemene indexcijfers nopens de verkoop aan verbruiker gedrukt door een lager verkoopcijfer voor kleding en

(1) In 1950 is voor de eerste maal het aantal getelde firma's hetzelfde voor het maandelijks als voor het jaarlijks indexcijfer, zodat de statistiek heel wat meer waarde krijgt.

meubilering in Juli, terwijl enkel de verkoop van kleding in September toenam omwille van de prijsstijgingen. De grote verkoophuizen voor kleding bereikten aldus voor alle artikelen een maximaal omzetcijfer ; dit slaat alleen op het verkoopcijfer voor de maand September en niet op dat van het gehele jaar.

Indexcijfers van de omzet der groothandelaars in kruidenierswaren met zelfstandige cliëntele

(1948 = 100)

TIJDVAK	1946 (a)	1947 (a)	1948 (a)	1949 (a)	1950 (a)
Januari	69	79	98	88	86
Februari	62	84	87	82	81
Maart	79	85	105	97	95
April	70	83	109	95	89
Mei	69	84	99	98	87
Juni	67	83	96	100	95
Juli	65	84	97	91	160
Augustus	63	101	103	100	126
September	57	119	109	100	148
October	66	113	103	84	89
November	85	91	91	98	79
December	80	108	101	105	112
Het Jaar	**69**	**93**	**100** (b)	**94**	**104**

Bronnen : Nationale Federatie van de Verdelers-Grossiers in Voedingswaren.
Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) *Aantal getelde firma's* :
in 1946 : 42 voor het maandindexcijfer, 45 voor het jaarindexcijfer;
in 1947 : 44 voor het maandindexcijfer, 46 voor het jaarindexcijfer;
in 1948 : 46 voor het maandindexcijfer, 48 voor het jaarindexcijfer;
in 1949 : 47 voor het maandindexcijfer, 46 voor het jaarindexcijfer;
in 1950 : 50 voor het maandindexcijfer, 50 voor het jaarindexcijfer.
(b) De gezamenlijke omzet der in 1948 getelde firma's bedraagt 1.229 millioen frank.

De omzet in de distributiesector liep dus in 1950 hoger op door de massale aankopen van voedingswaren. In dit opzicht wordt het aandeel van de warenhuizen steeds groter in de totale omzet : hoewel voor deze groep het indexcijfer op basis van 1936/1938 reeds hoger lag dan de andere indexcijfers, steeg het tijdens het laatste jaar nog met 20 %, terwijl dat van de groep kettingwinkels (voedingswaren) slechts met 9 % verhoogde evenals dat der coöperaties.

2. — *Ontvangsten van het Zegel en van de met het Zegel gelijkgestelde taxes.*

De ontvangsten van het Zegel en van de met het Zegel gelijkgestelde taxes vertonen een lichte verhoging (amper 1 %) ten aanzien van 1949, terwijl het indexcijfer der groothandelsprijzen met 5 % is gestegen. Ternauwernood kon de terugloop der ontvangsten in Februari, Maart en Mei worden goedgemaakt door de wederopleving, die in Juli een aanvang nam en parallel evolueerde met de stijging der bovenvermelde indexcijfers.

Ontvangsten van het Zegel en van de met het Zegel gelijkgestelde taxes in 1950

MAAND	Bedrag (millioenen franken)	Overeenstemmende maand van 1949 = 100	
		Bruto-indexcijfer	Netto-indexcijfer (a)
Januari	1.494	101	108
Februari	1.266	89	94
Maart	1.219	84	88
April	1.221	87	90
Mei	943	72	73
Juni	1.345	105	105
Juli	1.414	114	110
Augustus	1.585	125	114
September	1.520	104	90
October	1.804	116	99
November	1.656	119	101
December	1.666	101	84
Totaal	**17.133**	**101**	**96**

(a) Het netto-indexcijfer is gelijk aan het bruto-indexcijfer gedeeld door het indexcijfer der groothandelsprijzen.

Bronnen : Ministerie van Financiën.
Ministerie van Economische Zaken en Middenstand, Dienst voor Algemene Studiën en Documentatie.

Rekening gehouden met de prijsschommelingen, was de distributiesector dus eerder minder actief dan tijdens het voorgaande jaar. Het maandverloop is gans anders dan in 1949, en in 1950 ligt het hoogtepunt in het midden van het jaar; de wederopleving die zich bij het einde van het jaar voordeed, kon echter de loomheid der eerste maanden niet goedmaken.

§ 4. — KREDIET AAN DE DISTRIBUTIE

Het is vrij moeilijk het krediet aan de distributie af te zonderen van de andere kredietsoorten ; het is nochtans een belangwekkende fragmentarische inlichting over de hier behandelde sector.

Van jaar tot jaar wordt de toeneming van de voorschotten verleend door de Nationale Kas voor Beroepskrediet groter : zij bedraagt 29 % in 1950 (1). Nochtans heeft deze Kas slechts tot taak de private instellingen aan te vullen.

Hoewel het aantal verleende kredieten dat van 1949 overtreft, wordt het cijfer van 1948 toch niet bereikt. Dank zij een nieuwe verhoging is hun gemiddeld bedrag thans hoger dan ooit. Van de vier soorten verleende kredieten, blijven de beroepskredieten en de kredieten voor ambachtsmaterieel de belangrijkste, nl. respectievelijk 81 % en 8 %. Toch was het aandeel van de beroepskredieten met 3,5 %

(1) Zie hoofdstuk *Geld en Krediet*, p. 194.

Nationale Kas voor Beroepskrediet

Verstrekte kredieten

JAARTAL	Aantal	Duizenden franken	
		Totaal bedrag	Gemiddeld bedrag
1946 ...	3.448	371.018	107,6
1947 ...	4.638	422.016	91,0
1948 ...	5.866	530.186	90,4
1949 ...	5.528	576.348	104,3
1950 ...	5.568	760.299	136,5

Bron : Nationale Kas voor Beroepskrediet.

verminderd ten opzichte van 1949, en dat der kredieten voor ambachtsmaterieel met 2,2 % ten voordele van de kredieten aan geteisterde schippers.

Het relatief belang van het beroepskrediet is weer gedaald, ingevolge de vermindering van het aantal kredieten verleend voor bedrijfskapitaal. Evenals vroeger, bedroegen de kredieten aan groot- en kleinhandel ongeveer 1/5 van het toegestane beroepskrediet.

De Nationale Kas, die hetzij rechtstreeks, hetzij door tussenkomst van andere erkende vennootschappen, beroepskrediet verstrekt, zal daartoe in het vervolg des te ruimer kunnen overgaan, vermits, einde 1950, ook de Discontokantoren der Nationale Bank in dit opzicht als kredietorganismen werden erkend.

HOOFDSTUK V

TOERISME

Hoewel de vooruitzichten voor 1950 bijzonder gunstig waren, daagden er reeds bij het begin van de zomer moeilijkheden op ingevolge de nationale en internationale politieke gebeurtenissen. De psychose van aankoop en voorraadvorming, alsmede de binnenlandse politieke moeilijkheden die zich tijdens het zomerseizoen voordeden, hebben de toeristische activiteit ongunstig beïnvloed. Dat ondanks deze factoren het jaar 1950 nog enigszins voordelig is uitgevallen, mag als een zeer hoopvol verschijnsel voor het nationaal toerisme worden beschouwd.

Volgende twee aspecten zijn in 1950 vooral op de voorgrond getreden : de opvallende vermeerdering van het aantal Amerikaanse toeristen in België en in geheel West-Europa, en de uitbreiding van het intra-Europees toerisme. Het belang van het toerisme in zake deviezenaanbreng komt aldus steeds meer op de voorgrond.

Daartegenover blijft het probleem van de vacantiespreiding bestaan.

§ 1. — ECONOMISCH BELANG VAN HET TOERISME

1. — *Werkgelegenheid en werkloosheid.*

Ingevolge de oorlogsomstandigheden was, volgens de telling van 1947, in de hotelnijverheid en aanverwante bedrijven het aantal ondernemingen met 18 % afgenomen. Zo sedertdien een groot percentage van de geteisterde hotels opnieuw werd opgebouwd, blijft de bestaande hotelaccomodatie nog met meer dan 14 % onder de vooroorlogse (1).

Het aantal helpers in de hotelnijverheid daalde van 40.909 personen in 1937 tot 25.178 in 1947, d. i. een vermindering van bijna 40 %.

Het aantal bij de R. M. Z. ingeschreven werkgevers en werknemers der hotelnijverheid bedroeg op 30 Juni 1950 respectievelijk 5.109 en 22.987 eenheden, tegen 4.632 en 21.437 in 1949.

De hotelbedrijvigheid vertoont nog steeds een tamelijk sterke onregelmatigheid. Het seizoenkarakter wordt verscherpt ingevolge de evolutie van de sociale wetgeving die de vacantiespreiding niet in de hand werkt, terwijl ook de constante vooruitgang

(1) Een groot aantal van de bijzonderste hotels, geteisterde en andere, werden tot appartementswoningen verbouwd. Dientengevolge verminderde de hotelaccomodatie met 2.202 kamers.

Toeristische bedrijven

AARD	Tellingen	
	1937	1947
Hotels, herbergen, logementshuizen		
met bezoldigd personeel	1.031	892
zonder bezoldigd personeel	5.046	3.303
Totaal	**6.077**	**4.195**
Restaurants, drankhuizen, tafelhouders		
met bezoldigd personeel	3.355	2.493
zonder bezoldigd personeel	88.600	73.816
Totaal	**91.955**	**76.309**
Algemeen totaal	**98.032**	**80.504**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

van het automobilisme, de mobiliteit van de toerist verhoogt zodat de gemiddelde verblijfsduur wordt ingekort (1).

2. — *Investeringen.*

Om het internationaal toerisme te bevorderen werden door de O. E. E. S. diverse maatregelen aanbevolen (2), o. a. het instellen van een toeristenklas op het spoor en op de lucht- en zeevaartlijnen. Dit voorstel heeft ingang gevonden bij de verschillende lidstaten en werd ook in België door de SABENA toegepast.

De O. E. E. S. heeft daarenboven het toekennen van goedkoop krediet tot modernisering van de hotelnijverheid voorgesteld, opdat deze inrichtingen zouden kunnen voldoen aan de eisen van de internationale cliëntele. De aanwending van de Marshall-gelden ter financiëring van de investeringen en tot steun van het toerisme onder de vorm van subsidies, vrijstelling van belastingen, enz. werd eveneens aanbevolen.

---

(1) Het provinciaal Comité voor Toerisme van West-Vlaanderen, « West-Toerisme », heeft besloten in 1951 aan de personen die hun gewoon verblijf in den vreemde hebben en hun verlof tussen 1 Mei en 10 Juli in een inrichting van de provincie zullen doorbrengen, een bonificatie voor verlengd verlof, van 200, 300 of 500 F toe te kennen naargelang de verblijfsduur 7, 10 of 14 dagen zal belopen.

(2) *Rapport général sur le tourisme et son rôle dans le programme de relèvement économique européen*, Paris, document nº C (51)26, 1er février 1951, (Organisation Européenne de Coopération Economique).

Ten slotte werd het Comité voor Toerisme bij de O. E. E. S. verzocht te onderzoeken in hoeverre de hotelaccomodatie zal worden beïnvloed door een vermindering der investeringen ingevolge de wederbewapening.

In België wordt het probleem der investeringen gesteld, niet alleen ten opzichte van de buitenlandse doorsneetoerist maar ook ten opzichte van de rechthebbenden op betaald verlof (1).

Een tijdelijke interministeriële commissie werd dan ook opgericht (2) met opdracht het probleem van de Belgische hotelnijverheid in zijn geheel te bestuderen.

3. — *Deviezenaanbreng.*

De deviezenontvangsten voortkomend van het toerisme mogen in 1950 op 3.059 millioen frank worden geraamd, tegen 1.397 millioen frank in 1949 (3), d. i. een verhoging van circa 119 %. De dollarontvangsten zijn eveneens meer dan verdubbeld (indexcijfer 214).

Vermits ook de deviezenuitgaven, voortvloeiend uit het toerisme, met 45 % toenamen, is voor 1950 het saldo eveneens deficitair gebleven.

Ontvangsten en uitgaven van toerisme en reizigers
(millioenen franken)

JAARTAL	Ontvangsten	Uitgaven	Saldo
1947	1.713	1.419	+ 294
1948	718	2.820	— 2.100
1949 (a)	1.397	2.713	— 1.316
1950	3.059	3.930	— 871

Bron : Nationale Bank van België.

(a) Ramingen op grond van de boekhoudkundige rapporten van het Belgisch-Luxemburgs Instituut voor de Wissel.

De verzachtingen die de buurlanden toestonden op de beperkingsmaatregelen in zake deviezen bestemd voor het toerisme in het buitenland (4) liggen aan de basis van de vastgestelde verbetering.

---

(1) Ten opzichte van het internationaal toerisme dient vooral de nadruk te worden gelegd op de modernisering van de sanitaire inrichtingen, stromend warm en koud water in iedere kamer, technische verbetering van office en keuken, huisinrichting en schikking der lokalen. Voor de rechthebbenden op betaald verlof moet worden gezorgd voor een eenvoudige maar praktische inrichting, gezelligheid en pensioen aan schappelijke prijzen.

(2) Ministerieel schrijven van 2 Februari 1951, uitgaande van het Ministerie van Verkeerswezen (Commissariaat-Generaal voor Toerisme) en geadresseerd aan de belanghebbende departementen en diensten.

(3) In 1947 bedroegen de ontvangsten 1.713 millioen frank.

(4) De Raad van de Europese Organisatie voor Economische Samenwerking had reeds in zijn vergadering van 4 Mei 1950 een verslag goedgekeurd, waarbij de leden van de E. B. U. verzocht werden voor toerismedoeleinden per persoon en per jaar een minimum deviezentoekenning voor een tegenwaarde van 150 dollar toe te staan in een van de munten van de E. B. U. Door het toerismecomité werd zelfs voorgesteld dit minimum verplichtend te maken en de mogelijkheid van een substantiële verhoging te overwegen.

Ontvangsten en uitgaven van toerisme en reizigers

Indeling volgens deviezen (a)

(duizenden Belgische franken)

DEVIEZEN	Ontvangsten		Uitgaven	
	1949	1950	1949	1950
Pond sterling	336.815	347.104	92.782	108.916
Franse frank	189.373	1.218.923	1.382.696	1.752.559
Gulden	161.315	135.802	91.557	84.508
Zwitserse frank	152.001	224.898	578.139	489.574
Lira	9.842	62.365	154.982	283.407
Dollar (U. S. A.)	212.242	467.386	140.139	278.826
Deense kroon	50.638	38.825	7.226	5.023
Finse mark	4.963	8.182	444	265
Noorse kroon	6.382	5.379	3.719	3.211
Zweedse kroon	67.164	55.602	13.327	6.685
Duitse mark	6.012	72.550	24.150	90.097
Canadese dollar	9.610	18.824	8.442	10.631
Andere deviezen	22.204	22.297	45.727	46.462
Totaal	**1.228.561**	**2.678.137**	**2.543.330**	**3.160.164**

Bron : Belgisch-Luxemburgs Instituut voor de Wissel.

(a) De verschillen tussen de totalen van bovenstaande tabel en die van vorige tabel zijn toe te schrijven aan het feit dat alleen de door tussenkomst van de aangenomen banken gedane ontvangsten en uitgaven in deze tabel opgenomen werden.

Alhoewel het aantal overnachtingen van Britse onderdanen kleiner was, zijn de ontvangsten uit de sterlingzone lichtjes toegenomen, vermits het maximumbedrag, toegekend per persoon, van 35 tot 50 pond werd opgevoerd.

Dit regime kan nochtans niet als bijzonder gunstig beschouwd worden, vergeleken met het stelsel door Groot-Brittannië toegepast ten opzichte van Noorwegen, Zweden en Denemarken (1).

Frankrijk neemt, zoals in 1938, opnieuw de eerste plaats in, wat de aanwinst van deviezen betreft. De nieuwe beschikkingen (2) in zake toekenning van deviezen hadden niet alleen een belangrijke vermeerdering van het aantal Franse toeristen in België tot gevolg (+ 14 %), maar eveneens een meer dan verzesvoudiging van de inkomsten. De Franse toeristen schijnen tot de meer gegoede klas te behoren.

Het is ook opvallend dat Frankrijk steeds in de gunst blijft van het Belgisch publiek zoals blijkt uit de verhoging met meer dan 26 % van de Belgische toeristenuitgaven in dit land.

---

(1) De deviezen toegekend aan de personen die zich naar een van deze landen begaven, bedroeg 250 £ per jaar en per persoon, d. i. vijfmaal het bedrag voorzien voor reizen naar België. Vandaar dat juist de kapitaalkrachtigste toeristen aan de Belgische hotelnijverheid ontgaan zijn. Voor 1951 werd het maximumbedrag verdubbeld, terwijl de bijzondere toekenning van deviezen voor aanwending in den vreemde van een eigen rijtuig werd opgevoerd van 15 tot 20 £.

(2) Op 6 April 1950 werd het bedrag aan deviezen per persoon toegekend van 10.000 tot 25.000 F F opgevoerd en in Juli 1950 tot 50.000 F F. Per reis mag daarenboven nog 50.000 F F in biljetten worden meegenomen.

Voor Nederland zijn de monetaire moeilijkheden nog steeds de voornaamste oorzaak van het beperkt toeristenverkeer. De vooruitzichten voor 1951 zijn gunstiger vermits de maximumtoekenning in een van de munten van de E. B. U.-landen van 100 op 400 gulden per persoon werd gebracht, met een extra van 200 gulden voor degenen die in het buitenland hun eigen rijtuig wensen te gebruiken.

De toeristische betrekkingen met West-Duitsland werden hernomen, terwijl het toeristisch verkeer met Zwitserland terug het vooroorlogs peil benaderde.

Ten einde het deficit van de handelsbalans der landen welke deel uitmaken van de O. E. E. S. met de dollarzone vóór 1952 (1) tot een minimum te herleiden, werd onder andere door deze organisatie sterk aangedrongen op een maximumuitbreiding van het Amerikaans toerisme in Europa.

Toeristische ontvangsten voortkomende uit de Verenigde Staten en Canada.

Landen die deel uitmaken van de O. E. E. S.

JAAR	Millioenen dollars		Percentage (a)	
	Inclusief vervoerkosten	Exclusief vervoerkosten	Inclusief vervoerkosten	Exclusief vervoerkosten
1948	200,2	130,5	15,5	10,0
1949	286,0	204,5	24,5	17,5
1950	380,0	260,0	27,2	18,6

Bron : Organisatie voor Europese Economische Samenwerking.

(a) Percentage t. o. v. de zichtbare uitvoer naar de Verenigde Staten en Canada.

Deze uitbreiding benadeelt in gene mate de essentiële Amerikaanse belangen ; wel integendeel, door de deviezenaanbreng van dit toerisme worden voor de Amerikaanse industrie nieuwe uitvoermogelijkheden verzekerd.

Ook het toerisme van de andere overzeese landen en het intra-Europees toerisme moeten worden aangemoedigd, niet alleen om hun intrinsiek belang, maar ook als aanvulling van het Amerikaans toerisme, vermits het hier een regulariserende factor van de handelsbalans der deelnemende landen betreft.

§ 2. — TOERISTISCHE BEDRIJVIGHEID.

1. — *Financiële resultaten van het hotelbedrijf.*

Volgens het aantal overnachtingen was het toeristenseizoen van 1950 iets beter dan het voorgaande, hoewel de gekoesterde verwachtingen niet werden verwezenlijkt. Het aantal overnachtingen der vreemdelingen bedroeg slechts 652.000, tegen een gemiddelde van 1.378.000 voor de jaren 1936/1938, d. i. minder dan de helft van het vooroorlogs aantal.

(1) Jaar tijdens hetwelk de Marshall-hulp ten einde loopt.

Overnachtingen gedurende de periode Juni-September (a)

Indeling volgens het land van gewone verblijfplaats

LAND VAN GEWONE VERBLIJFPLAATS	Gemiddelde 1936/1938 (b)		1948		1949		1950	
	Duizenden eenheden	Verhoudingscijfer	Duizenden eenheden	Verhoudingscijfer	Duizenden eenheden	Verhoudingscijfer	Duizenden eenheden	Verhoudingscijfer
Buitenland :								
Groot-Brittannië	338	100	65	19	196	58	192	57
Frankrijk.....	482	100	84	17	92	19	127	26
Nederland	299	100	76	25	99	33	106	35
Zwitserland	20	100	22	110	18	90	17	85
Verenigde Staten	38	100	46	121	42	110	53	140
Andere landen	201	100	142	71	153	76	157	78
Totaal	**1.378**	**100**	**435**	**31**	**600**	**43**	**652**	**47**
België	..		2.061		2.673		2.807	

Bronnen : Nationaal Instituut voor de Statistiek.
Commissariaat-Generaal voor Toerisme.

(a) In de statistiek zijn de personen opgenomen die in België tegen vergoeding logeerden; vóór de oorlog werden alleen die personen geteld welke hun gewoon verblijf in den vreemde hadden.
(b) Ramingen op grond van de gegevens verstrekt door het Commissariaat-Generaal voor Toerisme.

De kuststreek is veruit de meest bezochte streek gebleven met ongeveer 70 % der overnachtingen. Hierop volgen de kunsthistorische steden en de Ardennen, met respectievelijk 14,4 en 9,2 %. In vergelijking met 1949 werd alleen de Maasstreek minder druk bezocht ; de vermindering is echter tamelijk gering en bedroeg slechts 4,6 %.

Hotelnijverheid

Raming der ontvangsten gedurende de periode Juni-September

TOERISTENSTREKEN	1948		1949		1950	
	Bedrag (millioenen franken)	%	Bedrag (millioenen franken)	%	Bedrag millioenen franken)	%
Kuststreek	353	61	476	64	559	63
Kunsthistorische steden	145	25	175	23	197	22
Maasstreek	8	1	16	2	19	2
Ardennen	43	8	59	8	74	9
Andere toeristenstreken	26	5	25	3	38	4
Totaal	**575**	**100**	**751**	**100**	**887**	**100**

Bronnen : Nationaal Instituut voor de Statistiek.
Ministerie van Economische Zaken en Middenstand, Dienst voor Algemene Studiën en Documentatie.

Ondanks de prijsstijging, die zich reeds in Juli begon af te tekenen, namen de globale ontvangsten ten opzichte van 1949 slechts met 18 % toe en bedroegen dus ongeveer 75 % van die welke in 1947 werden geboekt (1).

De ontvangsten van de vreemde toeristen namen merkelijk toe ten opzichte van het voorgaande jaar, maar, in absolute waarde, bereiken zij geen 50 % van de vooroorlogse. De Belgische toeristen die vóór de oorlog minder talrijk waren dan nu (2) behoorden hoofdzakelijk tot de gegoede klas en beschikten dienvolgens doorgaans over grotere inkomsten. Daarenboven, was het aantal ééndagreizigers, die steeds een belangrijke hulppost betekenen, tijdens dit seizoen aanmerkelijk kleiner.

Reizigersverkeer (a)

MAAND	Reizigers (duizenden eenheden)			Reizigers/km (millioenen eenheden)		
	1947	1949	1950	1947	1949	1950
Juni	7.149	6.368	5.391	257	253	218
Juli	8.642	7.322	6.563	352	349	307
Augustus	9.249	7.836	6.264	419	361	301

Bron : Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen.

(a) Exclusief de reizigers met abonnement.

De in 1950 geboekte ontvangsten zijn onvoldoende om de uitbouw van de Belgische hotelnijverheid te verzekeren. De gemiddelde ontvangsten per overnachting namen nochtans toe. Voor de buitenlandse toeristen mogen ze terug, zoals in 1947, op een minimum van 500 F worden geraamd. De voornaamste oorzaak van deze verbetering is de verzachting der beperkingen in het toekennen van deviezen voor toeristendoeleinden in de buurlanden.

De gemiddelde ontvangsten per overnachting van de inheemse toeristen stegen van 180 F in 1949 tot 200 F in 1950, doordat een groter aantal gegoede burgers dit jaar hun vacantie in het binnenland hebben doorgebracht.

2. — *Invloed op het verkeer.*

De uit het toerisme voortvloeiende ontvangsten van de N. M. B. S. mogen voor 1950 op ongeveer 178 millioen frank worden geraamd, tegen 218 millioen in 1949, d. i. een vermindering van 19 %. In werkelijkheid is de vermindering nog veel belangrijker vermits de N. M. B. S. op 1 December 1949 haar tarieven voor gewoon reizigersverkeer gemiddeld met 6,8 % heeft verhoogd. De vermindering mag dus op circa 24 % worden geraamd.

(1) De ontvangsten van 1947, het gunstigste na-oorlogse jaar, werden op 1.179 millioen frank geraamd. Zie : *De Belgische Economie in* 1949, op. cit., p. 151.

(2) De sociale wetgeving betreffende het arbeidersverlof was nog betrekkelijk jong en had eerst tastbare resultaten voor de meeste verlofgangers na de invoering van het dubbel verlofgeld. [Wet van 10 Augustus 1947 (*Belgisch Staatsblad* van 27 Augustus 1947)].

Verloop en ontvangsten van het reizigersverkeer (a)

Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen

(maandgemiddelde)

JAAR-TAL	Reizigers			Reizigers/km			Ontvangsten		
	Periode met beperkt toeristen-verkeer(b) (duizenden eenheden)	Toeristisch seizoen (c)		Periode met beperkt toeristen-verkeer(b) (miljoenen eenheden)	Toeristisch seizoen (c)		Periode met beperkt toeristen-verkeer(b) (duizenden franken)	Toeristisch seizoen (c)	
		Duizenden eenheden	Toeneming (%)		Miljoenen eenheden	Toeneming (%)		Duizenden franken	Toeneming (%)
1948	6.331	7.105	112	209	291	139	138.628	177.473	128
1949	5.613	6.871	122	188	296	157	127.891	182.383	143
1950	5.565	6.001	108	192	260	138	122.667	167.125	136

Bron : Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen.

(a) Exclusief de reizigers met abonnement.
(b) Gans het jaar, exclusief de periode Juni-September. De verlofdagen van Pasen en Pinksteren vallen in de periode met beperkt toeristenverkeer, behalve het Pinksterverlof in 1949; de cijfers van de toeristische periode moeten dus als volstrekte minima worden beschouwd.
(c) Periode Juni-September.

Voor de Nationale Maatschappij der Buurtspoorwegen kunnen de ontvangsten voortkomend van het toerisme op ongeveer 16 millioen frank worden geschat, d. i. een vermindering van bijna 47 % ten opzichte van 1947.

Verloop en ontvangsten van het reizigersverkeer (a)

Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen

(maandgemiddelde)

JAARTAL	Vervoerde personen			Ontvangsten		
	Periode met beperkt toeristen-verkeer (b) (duizenden eenheden)	Toeristisch seizoen (c)		Periode met beperkt toeristen-verkeer (b) (duizenden eenheden)	Toeristisch seizoen (c)	
		Duizenden eenheden	Toeneming (%)		Duizenden franken	Toeneming (%)
1948	19.426	19.548	101	69.479	75.626	109
1949	16.308	16.828	103	66.067	73.575	111
1950	15.316	15.481	101	64.011	67.832	106

Bron : Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen.

(a) Exclusief de reizigers met abonnement.
(b) Gans het jaar, exclusief de periode Juni-September. De verlofdagen van Pasen en Pinksteren vallen in de periode met beperkt toeristenverkeer, behalve het Pinksterverlof in 1949; de cijfers van de toeristische periode moeten dus als volstrekte minima worden beschouwd.
(c) Periode Juni-September.

Het vervoer per spoor blijkt dus minder in de gunst te vallen van het toeristisch publiek, terwijl, daarentegen, dat per autocar regelmatig aangroeit.

Het autocarpark (1) overtreft dan ook op dit ogenblik het vooroorlogse peil met 1 %, wat het aantal voertuigen, en met 34 %, wat de vervoercapaciteit betreft. Het aantal reizigers vervoerd in 1950 bedroeg meer dan 3,5 millioen, waarvan ten minste 500.000 in den vreemde. De afgelegde afstand bereikt 25.300.000 km, waarvan ongeveer 6.800.000 km in het buitenland. Op basis van 11 F per km en per autocar, mogen de globale ontvangsten van 1950 op 278 millioen frank worden geraamd, d. i. een toeneming van meer dan 15 % ten opzichte van het voorgaande jaar.

De bedrijvigheid van de dienst Oostende-Dover nam eveneens toe, mede door de uitbreiding van het reizigers-transitoverkeer met bestemming naar continentaal Europa en inzonderheid West-Duitsland en Oostenrijk. De ontvangsten bedroegen slechts 83,4 millioen frank, tegen 92 millioen frank in 1949, hoewel het aantal vervoerde reizigers steeg van 343.000 tot 393.000 personen (2).

Verloop en ontvangsten van het reizigersverkeer

Paketboten Oostende-Dover
(maandgemiddelde)

JAARTAL	Reizigers			Ontvangsten		
	Periode met beperkt toeristenverkeer (a) (eenheden)	Toeristisch seizoen(b)		Periode met beperkt toeristenverkeer (a) (duizenden eenheden)	Toeristisch seizoen(b)	
		Eenheden	Toeneming (%)		Duizenden franken	Toeneming (%)
1948	12.897	40.413	313	4.853	10.993	226
1949	13.086	59.565	455	4.385	14.340	327
1950	15.430	67.399	437	4.177	12.565	301

Bron : Ministerie van Verkeerswezen.

(a) Gans het jaar, exclusief de periode Juni-September. De verlofdagen van Pasen en Pinksteren vallen in de periode met beperkt toeristenverkeer behalve het Pinksterverlof in 1949; de cijfers van de toeristische periode moeten dus als volstrekte minima worden beschouwd.
(b) Periode Juni-September.

De statistische gegevens betreffende het watertoerisme ontbreken. De uitbreiding, die aan de excursievloot gegeven wordt door nieuw- en ombouw, wijst echter op een behoorlijke activiteit.

(1)

	Aantal exploitanten	*Aantal autocars*
1937	1.043	1.550
1948	700	1.145
1949	860	1.302
1950	876	1.563

(2) De vermindering van de ontvangsten vloeit voort uit de devaluatie van het pond sterling, vermits de tarieven in deze munt opgemaakt zijn. Door de vinnige concurrentie tussen de continentale lijnen was het niet mogelijk de tarieven aan te passen.

Evenals voor het hotelwezen zou een betere spreiding van de vacantie de financiële resultaten van het toeristisch verkeer gunstig beïnvloeden.

§ 3. — SOCIAAL TOERISME

Het aantal arbeiders aangesloten bij de Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid en het Nationaal Pensioenfonds voor Mijnwerkers, bedroeg op 30 Juni 1.776.863 personen in 1949 en 1.812.493 in 1950. De bijdragen bestemd voor het jaarlijks verlof, waarvan de uitkering het volgend jaar plaats heeft, stegen van 2.900 millioen frank in 1949, tot 3.163 millioen frank in 1950. Van deze bijdragen zijn 80 % bestemd voor het gewoon betaald verlof, 10 % voor de bijslag uit hoofde van de gezinslasten en 10 % voor de bijkomende vergoedingen aan de arbeiders van minder dan 21 jaar.

Het sociaal toerisme wordt hier, zoals elders, door verschillende grote vraagstukken beheerst, waarvan de voornaamste hierna behandeld worden.

1. — *Transport tegen verminderde prijzen.*

De loon- en weddetrekkenden kunnen sinds de afschaffing in 1948 van de volksvacantiekaart retourbiljetten 3e klas aan verminderde prijs bekomen met een geldigheidsduur gelijk aan het wettelijk verlof en met een maximum van 15 dagen (1).

Aantal biljetten uitgereikt aan de loon- en weddetrekkende verlofgangers

Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen

MAAND	1938	1946	1947	1948 (a)	1949	1950
April	85	28	1.482	..	..	..
Mei	291	297	7.751	..	216	..
Juni	1.450	3.708	24.078	..	1.772	1.657
Juli	8.796	64.841	186.527	46.584	38.120	31.891
Augustus	10.502	53.252	171.337	25.685	14.861	10.348
September	1.371	8.195	51.857	2.938	2.304	1.905
October	85	728	6.122	..	..	..
Totaal	**22.580**	**132.042**	**449.154**	**75.207**	**57.273**	**45.801**

Bron : Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen.

(a) Afschaffing van de volksvacantiekaart.

Het nieuw stelsel is minder voordelig dan het voorgaande (2) zodat slechts een gering aantal personen er gebruik van maken.

(1) Op 20 dagen gebracht in 1951.

(2) De gewone vermindering bedraagt 15 %, tegen 35 of 50 % voor de volksvacantiekaart.

2. — *Logementsverschaffing tegen billijke prijzen.*

De logementsaccomodatie in zake sociaal toerisme mag op ongeveer 21.000 bedden worden geraamd waarvan 10.000 in de jeugdherbergen en soortgelijke inrichtingen. Hierbij komen nog circa 110.000 bedden van het hotelbedrijf waarvan normaal 11.000 bedden voor de rechthebbenden op betaald verlof in aanmerking komen. Ten opzichte van de 3 millioen verlofgangers (rechthebbenden en hun familie) stelt zich dus scherp het probleem der logementsverschaffing tegen billijke prijzen.

Om deze toestand te verhelpen werden de kredieten, eertijds voorzien voor de N. M. B. S. als compensatie voor de verminderingen toegestaan aan de houders van de volksvacantiekaart, gebruikt voor het oprichten van vacantiecentra of voor het verlenen van toelagen aan de instellingen voor volkstoerisme. De Commissie voor « Vacantie-instellingen en Hotelbedrijf », waarin de afgevaardigden van het hotelwezen en van de arbeiderssyndicaten vertegenwoordigd zijn, werd met hetzelfde doel opgericht (1).

In die zin werd eveneens een commissie opgericht tot het bevorderen van het kamperen (2).

In 1950 boekten de 132 gesubsidieerde instellingen met een totaal van 7.600 bedden ongeveer 383.000 overnachtingen, d. i. een vermeerdering van 27 % ten opzichte van het voorgaande jaar.

3. — *Vacantiespreiding.*

Zoals blijkt uit de statistieken der overnachtingen, hebben ook in 1950 meer dan 80 % van de vacantiegangers hun verlof genomen tijdens de twee seizoentopmaanden Juli en Augustus. Zulks bemoeilijkt zowel de exploitatie van het hotelbedrijf als die van de verkeersmiddelen, veroorzaakt bijkomende onkosten en ligt dus aan de basis van de prijsverhoging en het gebrek aan comfort.

Een betere spreiding van het verlof zou dan ook de beste resultaten opleveren, zowel voor de vacantiegangers als voor het hotelbedrijf. Het zou een degelijke en meer rationele exploitatie in de hand werken, een verdeling van de algemene kosten en van de amortissementen over een grotere tijdspanne mogelijk maken, alsmede een besparing van personeel in de maanden Juli en Augustus.

4. — *Sparen voor de vacantie.*

Het zijn vooral de beperkte financiële middelen van de grote massa der vacantiegangers welke oorzaak zijn van de moeilijkheden die zich in zake sociaal toerisme voordoen.

Het sparen voor de vacantie is dan ook een der meest voor de hand liggende middelen om dit te verhelpen. Door het Commissariaat-Generaal voor Toerisme werd onder meer de mogelijkheid onderzocht om tot het oprichten van een reiskas over te gaan.

---

(1) Ingevolge de nota van 10 October 1949 van de Secretaris-Generaal van het Ministerie van Verkeerswezen nam het Commissariaat-Generaal voor Toerisme het initiatief tot het oprichten van bedoelde Commissie. Deze laatste kon echter haar taak nog niet beëindigen zodat noch voor 1950, noch voor 1951 een akkoord kon worden bereikt.

(2) *Raad voor Arbeidersvacantie en Volkstoerisme* (Ministerie van Verkeerswezen).

DERDE DEEL

Financiën, Geld en Krediet

HOOFDSTUK ÉÉN

OVERHEIDSFINANCIËN

AFDELING I. — STAATSFINANCIËN

Afgezien van de wijzigingen die zich in de loop van het jaar ingevolge de internationale militaire gebeurtenissen hebben voorgedaan, is, ten opzichte van het voorgaande dienstjaar, het begrotingsdienstjaar 1950 gekenmerkt door de inkrimping van de gewone en buitengewone uitgaven.

De terugloop der uitgaven vloeit hoofdzakelijk voort uit de vermindering, sedert het begin van het jaar, der toelagen van allerhande aard alsook uit de inkrimping der begroting voor burgerlijke investeringen, waartoe bij het einde van het jaar werd besloten ten einde de wederbewapeningsinspanningen aan te wakkeren.

§ 1. — ALGEMENE BUDGETAIRE TOESTAND

De gewone begroting geeft een tekort van slechts 2,1 milliard frank, hetwelk lichtjes hoger is dan dat van het dienstjaar 1949. Deze uitslag werd bereikt dank zij de strenge zuinigheid toegepast op de gewone uitgaven welke nochtans de begrotingsramingen hebben overschreden. De belastingontvangsten zijn 300 millioen frank lager dan de aanvankelijke ramingen.

De economische en vooral de financiële noodwendigheden, verband houdend met de gebeurtenissen in Korea, wettigden de gedurende het dienstjaar doorgevoerde be-

Vermoedelijke begrotingsbalans voor de dienstjaren 1949 en 1950

(milliarden franken)

DIENSTJAAR	Gewone begroting (a)	Buitengewone begroting (b)	Voorlopig totaal
1949 (c)	— 1,7	— 15,2	— 16,9
1950	— 2,1	— 14,7	— 16,8

Bron : Ministerie van Financiën.

(a) De gewone begroting omvat de gewone ontvangsten en uitgaven, alsmede die voortvloeiende uit de oorlog.
(b) Exclusief de muntsaneringsontvangsten en uitgaven.
(c) Verbeterde cijfers.

langrijke inkrimping van de buitengewone begroting. Het oorspronkelijk bedrag van 17,5 milliard frank, een wening hoger dan dat voor 1949, werd tot 14,7 milliard frank teruggebracht.

Dit verloop komt tot uiting in de cijfers van de vermoedelijke begrotingsbalans voor de dienstjaren 1949 en 1950.

Op grond van deze gegevens zouden voor het dienstjaar 1950 de globale begrotingsuitgaven ongeveer 16,8 milliard frank meer bedragen dan het totaal der ontvangsten.

Voorlopige begrotingstoestand voor het dienstjaar 1950 (a)

(millioenen franken)

OPSOMMING	Gewone begroting (b)	Buitengewone begroting (c)	Totaal
Vermoedelijke ontvangsten			
Begrotingsramingen	63.139	—	63.139
Werkelijke ontvangsten	63.449	2	63.451
Vermoedelijke uitgaven			
Oorspronkelijke kredieten	62.350	17.462	79.812
Bijkomende kredieten	7.769	986	8.755
Verminderingen	— 4.566	— 3.700	— 8.266
Totaal :	**65.553**	**14.748**	**80.301**
Vermoedelijke balans			
Ontvangsten	63.449	2	63.451
Uitgaven	65.553	14.748	80.301
Balans :	**— 2.104**	**— 14.746**	**— 16.850**

Bron : Ministerie van Financiën.

(a) Rekening gehouden met het tweede aanpassingsblad (*Parl. stuk.*, Kamer der Volksvertegenwoordigers, gewone zittijd 1950-1951, nr 74, 7 December 1950) en met het Regeringsamendement (*Parl. stuk.*, Kamer der Volksvertegenwoordigers, gewone zittijd 1950-1951, nr 405, 23 April 1951).
(b) De gewone begroting omvat de oorlogsuitgaven en -ontvangsten.
(c) Exclusief de muntsaneringsontvangsten en -uitgaven.

1. — *Gewone begroting.*

a) *Ontvangsten.*

De aanvankelijke ramingen der ontvangsten bedroegen 63.143 millioen frank. Zij werden lichtjes overtroffen door de werkelijke ontvangsten welke 63.449 millioen frank bereikten.

Ontvangsten van het dienstjaar 1950
(millioenen franken)

OPSOMMING	Aanvankelijke ramingen	Werkelijke ontvangsten	Verschil
Belastingontvangsten.....	55.673,4	55.383,0	— 290,4
Gewone, niet fiscale ontvangsten..	5.165,2	5.180,1	+ 14,9
Oorlogsontvangsten	2.304,4	2.886,0	+ 581,6
Totaal	**63.143,0**	**63.449,1**	+ **306,1**

Bron : Ministerie van Financiën.

De toestand verschilt dus van die in 1949. Voor dat dienstjaar hadden de herschattingen de cijfers omtrent de fiscale en de niet fiscale ontvangsten verbeterd. Voor het dienstjaar 1950 blijven de werkelijke ontvangsten een weinig beneden de ramingen, althans wat de fiscale ontvangsten betreft, terwijl ze voor de niet fiscale en oorlogsontvangsten de schattingen overtreffen.

b) *Uitgaven* (1).

De oorspronkelijke ontwerpen voorzagen voor de gewone begroting een totale uitgave van 62.350 millioen frank. Door verschillende amendementen werd dit bedrag op 63.713 millioen frank gebracht. Gedurende het jaar 1950 brachten twee aanpassingsbladen en een nieuw amendement (2) het bedrag uiteindelijk op 65.553 millioen frank, bedrag dat nog beneden dat van 1949 ligt. Deze laatste verhoging slaat voor 1.011 millioen frank op het lopend dienstjaar en voor 828 millioen frank op de voorgaande dienstjaren.

Wat de eigenlijke gewone uitgaven betreft, werden de gedurende het jaar toegestane bijkomende kredieten voor het dienstjaar 1950 over de begrotingen van al de ministeriële departementen verdeeld. Dit betekent dat de afzonderlijke bedragen bijna altijd zeer klein zijn in vergelijking met de totale begrotingslast. In bijna alle gevallen hebben deze bijkomende kredieten betrekking op de nieuwe financiële lasten die voorspruiten uit het verstrekken van verscheidene vergoedingen (gezinstoeslagen, haardvergoeding, toelage voor de moeder in het gezin, enz...) en van het verlofgeld (3) of welke dienen tot het dekken van enkele uitgaven voor materieel ontstaan gedurende het dienstjaar. Twee begrotingen vragen echter meer in het bijzonder de aandacht. Eerst en vooral die der pensioenen, welke een verhoging vereiste van

(1) De uitgavencijfers welke onder deze rubriek aangehaald worden, zijn die der gestemde begrotingskredieten.

(2) *Parl. stuk.*, Kamer der Volksvertegenwoordigers, Zittijd 1950-1951, nr 405, 23 April 1951.

(3) Besluit van de Regent van 10 December 1949 (*Belgisch Staatsblad* van 11 December 1949). — Besluiten van de Regent van 16 Maart 1950 (*Belgisch Staatsblad* van 20 en 21 Maart 1950). — Besluit van de Regent van 31 Mei 1950 (*Belgisch Staatsblad* van 5 en 6 Juni 1950).

196 millioen frank, waarvan 100 millioen frank voor de uit de oorlog 1940-1945 voortvloeiende pensioenen en vergoedingen. Vervolgens werd op de begroting van het Ministerie van Volksgezondheid en van het Gezin een bijkomende tussenkomst voorzien van 350 millioen frank ten voordele van het Nationaal Fonds voor de Huisvesting. Ze zal de uitkering toelaten van het saldo der tot 31 December 1950 toegekende bouwpremiën.

De oorlogsuitgaven, die sedert 1949 in de gewone begroting worden opgenomen, zijn slechts met 69 millioen frank toegenomen ten opzichte van de ramingen.

De gewone uitgaven voor het dienstjaar 1950, ten bedrage van 65.553 millioen frank, bleven aldus beneden die van het dienstjaar 1949, welke 68.734 millioen frank beliepen. Deze vermindering van de gewone uitgaven is het gevolg van een sterke bezuinigingspolitiek, die vooral tot uiting kwam op het gebied van de economische en sociale subsidies.

In zake prijssubsidies bedroegen de van jaar tot jaar (1) fel afnemende begrotingsinterventies nog 805 millioen frank in 1949 (2). Voor het dienstjaar 1950 beliepen ze slechts 200 millioen frank en werden ze bij de oorlogsuitgaven van het Ministerie van Economische Zaken en Middenstand ondergebracht. De subsidies aan de steenkolenindustrie werden van 1,9 milliard frank in 1949 op 1 milliard frank gebracht voor het jaar 1950. De tegemoetkoming aan de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen ter dekking van haar deficit, beliep in 1949 nog 2,6 milliard frank ; in 1950 werd deze toelage op 1.300 millioen frank gebracht.

Op het gebied van de verzekering tegen ziekte en invaliditeit, werd in 1949 aan de verschillende verzekeringsorganismen (3) 1.457 millioen frank toegestaan, rekening gehouden met twee gedurende het jaar doorgevoerde aanpassingen. Het blijkt wel dat voor het dienstjaar 1950 deze toelagen 1.180 millioen frank niet zullen overtreffen. Ten slotte schijnt de begrotingstoestand in zake werkloosheid eveneens op een zekere verbetering te wijzen. In 1949 had de Regeringstussenkomst geleid tot de inschrijving op de begroting van een bedrag van 4.166 millioen frank ten gunste van het Voorlopig Steunfonds voor Werklozen. Voor het dienstjaar 1950 werd dit bedrag tot 3.790 millioen frank verminderd, waarvan 1.200 millioen frank op de gewone begroting en 590 millioen frank (4) als uitzonderlijke toelage, terwijl de overblijvende 2.000 millioen frank op de buitengewone begroting werd gebracht onder de vorm van terugvorderbare voorschotten.

---

(1) Zie : *De Belgische Economie in* 1948, Brussel, 1949, (Ministerie van Economische Zaken en Middenstand, Dienst voor Algemene Studiën en Documentatie), p. 172 en *De Belgische Economie in* 1949, op. cit., p. 229.

(2) De subsidies voor inlandse kolen niet inbegrepen. Zie : *De Belgische Economie in* 1949, op. cit., blz. 229.

(3) Toelagen door tussenkomst van het Rijksfonds voor Verzekering tegen Ziekte en Invaliditeit. Toelagen tot dekking van het tekort voortvloeiend uit de verzekering der mijnwerkers en gelijkgestelden. Toelagen ter bestrijding van het gebrek aan bijdragen vanwege de aan het stelsel onderworpen onvrijwillige werklozen.

(4) Het oorspronkelijk bedrag van 750 millioen frank, opgenomen als uitzonderlijke toelage onder art. 27 van de begroting van het Ministerie van Arbeid en Sociale Voorzorg voor het dienstjaar 1951, werd slechts ten belope van 590 millioen frank aangewend (Bron : Steunfonds voor Werklozen).

2. — *Buitengewone begroting.*

a) *Ontvangsten.*

De buitengewone ontvangsten (1) bedragen ongeveer 2 millioen frank, tegen bijna 548 millioen frank in 1949. Dit stemt overeen met de opbrengst van verkopen uitgevoerd door de Administratie der Registratie en Domeinen en zekere toevallige ontvangsten van de Schatkist.

b) *Uitgaven.*

De kredieten voor de buitengewone begroting van 1950 waren aanvankelijk op 17.484 millioen frank geraamd. Ten gevolge van verscheidene amendementen werden ze op 18.242 millioen frank gebracht, waarvan 14.167 millioen frank voor investeringen en 4.075 millioen frank voor voorschotten, participaties en verscheidene kredieten. Dit hoog bedrag werd vastgesteld met het oog op de verwezenlijking van een werkgelegenheidspolitiek door middel van openbare werken voor het herstellen en uitbreiden van het openbaar domein. Talrijke moeilijkheden daagden nochtans op gedurende de uitvoering van het plan en maakten de integrale verwezenlijking der oorspronkelijke ontwerpen onmogelijk. Deze moeilijkheden waren zowel van technische als van financiële aard. Een eerste hinderpaal ligt in de administratieve procedure die in zake openbare werken veel tijd in beslag neemt. Verder bleef een zekere spanning niet uit in de sector der bouwnijverheid, zowel wat de arbeidskrachten als wat de materialen betreft, en dit ten gevolge van de intensieve uitbreiding van de private bouwwerken. Bovendien bleek dat een dergelijke politiek van openbare uitgaven niet van aard was om zekere vormen van werkloosheid en meer in het bijzonder de technologische werkloosheid gunstig te beïnvloeden. Ten slotte droegen, sedert de zomer, de budgetaire eisen in zake wederbewapening en de om diverse — inzonderheid politieke — redenen ontstane onmogelijkheid tot uitschrijving van een lening, in de loop van het jaar 1950, bij tot de inkrimping van de buitengewone begroting.

Het bedrag van 18.242 millioen frank der buitengewone begroting werd alzo teruggebracht tot 14.748 millioen frank (2), waarvan 10.744 millioen frank voor nieuwe investeringen en herstel van het openbaar domein en 4.004 millioen frank voor voorschotten, participaties en diversen. De kredieten voor investeringen ondergingen aldus de grootste vermindering. Het is van belang de verspreiding er van per departement na te gaan.

De voornaamste posten zijn die van de openbare werken en de landsverdediging. Zij alleen vertegenwoordigen, zowel wat betreft de investerings- als de herstelkredieten, reeds 8.182 millioen frank. De redenen waarom zulke hoge kredieten voor openbare werken werden voorzien en de oorzaken van hun inkrimping, werden reeds aangehaald. Deze verlaging trof nochtans slechts bepaalde sectoren. Alzo bleef van het plan tot hernieuwing der wegen het bijzonderste behouden. Ook bleven de aan de ondergeschikte besturen toegekende bedragen voor het uitvoeren van locale werken

(1) Exclusief de muntsaneringsontvangsten.

(2) *Parl. stuk.*, Kamer der Volksvertegenwoordigers, Zittijd 1950-1951, nr 405, 23 April 1951.

Investeringskredieten op de buitengewone begroting voor het dienstjaar 1950

(millioenen franken)

OPSOMMING	Bedrag
A. *Nieuwe investeringen* :	
Buitenlandse Zaken	39,5
Binnenlandse Zaken	5
Landsverdediging	1.601
Landbouw	34
Verkeerswezen	896
Openbare Werken	4.883
Arbeid en Sociale Voorzorg	34
Volksgezondheid en Gezin	761,5
Financiën	10,3
Economische Zaken en Middenstand	10
B. *Herstel van het Openbaar Domein* :	
Landsverdediging	33
Landbouw	3,5
Verkeerswezen	762
Openbare Werken	1.665
Economische Zaken en Middenstand	0,1
Wederopbouw	6
Totaal	**10.743,5**

Bron : Ministerie van Financiën.

onveranderd. Daarentegen werden de voor hydraulische werken aangevraagde kredieten fel ingekrompen. Ten slotte werd het uitvoeringsprogramma voor de werken aan Staatsgebouwen in beraad gehouden.

Daarentegen blijven de uitgaven voor landsverdediging behouden op 1.600 miljoen frank, bedrag dat reeds door de buitengewone begroting van 1949 was bereikt. Aanvankelijk was dit bedrag vastgesteld op 2,4 milliard frank. Dit laatste werd tot eerstgenoemd bedrag herleid, omwille van uitvoeringsmoeilijkheden ten gevolge van vertragingen bij het sluiten der contracten. Samen met de toeneming van de gewone militaire uitgaven, kunnen deze buitengewone uitgaven voor de landsverdediging, in zekere mate, de gevolgen van de vermindering der voor de burgerlijke investeringen bestemde kredieten goedmaken.

⁂

Globaal beschouwd is het moeilijk te bepalen in welke mate de zelfs verminderde kredieten van de buitengewone begroting werkelijk zullen worden aangewend en uitgegeven. Deze uitvoering, die zich verdeelt in de tijd en niet tot de enge periode van een dienstjaar beperkt is, blijft afhankelijk niet alleen van de op elk ogenblik bestaande mogelijkheden van de Schatkist, maar vooral van de stand der kapitaalmarkt, zowel op nationaal als op internationaal gebied.

§ 2. — FISCALE POLITIEK

In de loop van het jaar 1950 werd geen enkele structurele wijziging in de fiscale wetgeving ingevoerd. Wel werden talrijke aanpassingen aan de van kracht zijnde teksten ingevoerd.

1. — *Directe belastingen.*

Sedert 1949 is de hervorming van de wetgeving in zake directe belastingen in studie. De verscheidene opeenvolgende Regeringsontwerpen beogen niet alleen een ontlasting van de druk der directe belastingen, maar zij voorzien eveneens een vereenvoudiging van deze heffingen. Nochtans kon, ingevolge diverse omstandigheden, de stemming over dit wetsontwerp in de wetgevende kamers niet in 1950 plaats vinden.

In afwachting van deze algehele omvorming werden zekere bepalingen betreffende het bedrag der inkomstenbelastingen en der nationale crisisbelasting herzien. Ontlastingen werden toegestaan op de heffingen die uitsluitend of vooral op het bedrijfsinkomen der natuurlijke personen slaan (1).

Daarbij werd voor de grondbelasting toegestaan dat het werkelijk netto-inkomen uit de in huur gegeven en geheel of gedeeltelijk tot bedrijfsdoeleinden gebruikte onroerende goederen driemaal de kadastrale opbrengst moest overtreffen, om aanleiding te geven tot de inning van een bijkomende taxe. Voorheen diende de bijkomende belasting te worden betaald, zodra de werkelijke opbrengst van het onroerend goed met 15 % het kadastraal inkomen te boven ging.

Een tweede overgangsmaatregel werd door de Regering genomen. De werkgevers werden gemachtigd, van 1 Januari 1950 af, afhoudingen op wedden, lonen en pensioenen toe te passen op grondslag van nieuwe tabellen berekend naar die welke de Regering van zins was aan het Parlement voor te leggen bij de stemming van het voorstel tot algemene fiscale hervorming. De aldus uitgewerkte nieuwe tabellen behelzen belangrijke belastingverminderingen voor degenen die een klein of gemiddeld inkomen genieten en in het bijzonder voor hen die personen ten laste hebben.

Een wet van 27 December 1950 (2) schaft het regime af van de ongekende hypotheek ten gunste van de Schatkist. Door deze hervorming zal een opklaring der verhandelingsvoorwaarden voor talrijke onroerende goederen worden bereikt.

Daarentegen werd, in zake de met de rechtstreekse belastingen gelijkgestelde taxes, de verkeersbelasting op autovoertuigen van 1 Januari 1950 af met 50 % verhoogd (3), dit ter compensatie van de ontvangstvermindering ingevolge de verlaging van de accijnsrechten op benzine waarover verder wordt gehandeld.

2. — *Douane- en accijnsrechten.*

Op het gebied der douanerechten werden, in de loop van het jaar 1950, enkele wijzigingen — vooral schorsingen — aan het tarief der invoerrechten aangebracht.

---

(1) Wet van 14 Februari 1950 (*Belgisch Staatsblad* van 12 Maart 1950).

(2) *Belgisch Staatsblad* van 30 December 1950 ; erratum : *Belgisch Staatsblad* van 9 Januari 1951.

(3) Wet van 10 Augustus 1950 (*Belgisch Staatsblad* van 21 en 22 Augustus 1950).

Ze hadden vooral betrekking op vleesextracten, cacaobonen, cacaoboter, sinaasappelen, mandarijnen, citroenen, oliën, diverse scheikundige producten, zakken van jute, glasvezels en werken daarvan, korreltjes van gietijzer en staal, diverse textielwaren, enz. (1). De meeste van deze maatregelen hadden tot doel de geregelde voorziening van de binnenlandse markt tegen passende prijzen te bevorderen.

De Belgische Regering nam deel aan de Conferentie van Torquay met het stellig verlangen bij te dragen tot de verlaging van de tolmuren en alzo gunstige voorwaarden te creëren met het oog op de uitbreiding van de buitenlandse handelsbetrekkingen.

In zake accijnsrechten werd op 18 Februari 1950 tussen de drie Benelux-landen een akkoord tot eenmaking van deze rechten gesloten. Het hierop betrekking hebbend wetsontwerp werd, na advies van de Raad van State, aan de Kamers ter goedkeuring voorgelegd. Intussentijd, werd de bij de overeenkomst voorziene verlaging van de rechten op minerale oliën reeds doorgevoerd. Zij wordt sedert 16 Januari 1950 toegepast. Hierdoor werd het recht op de benzine van 312 frank tot 219 frank per hectoliter verminderd (2).

3. — *Registratie-, successie- en zegelrechten.*

Geen enkele wijziging werd in de loop van het jaar aan de eigenlijke registratierechten aangebracht. Nochtans, daar de Regering haar poging tot vereenvoudiging van de fiscale wetgeving tot die der registratierechten wil uitbreiden, wordt thans een ontwerp tot afschaffing van zekere moeilijk te innen en weinig renderende rechten bestudeerd.

In zake overdrachttaxe werden talrijke aanpassingen doorgevoerd om aan zekere wensen van economische aard tegemoet te komen.

Een nieuw regime der overdrachttaxe werd voor de tabaksindustrie ingesteld. Dit regime, minder strak dan het voorgaande, wil tevens de in moeilijkheden verkerende sigarenindustrie begunstigen (3).

Om aan de constructeurs van autovoertuigen toe te laten tot normale distributiemethodes terug te keren en om de montage van deze voertuigen in het land in de hand te werken, werd eveneens de aankoop van autovoertuigen, losse stukken en toebehoren door de constructeurs en verdelers vrijgesteld van overdrachttaxe (4).

Ten slotte werd in het raam van de gedurende het laatste kwartaal toegepaste politiek tot prijsdaling een vermindering ingevoerd van het bedrag der overdrachttaxe toepasselijk op zekere voedingswaren, zoals koffie, chocolade, cacao, cichorei, olijf-, aardnoot- en maïsolie (5).

---

(1) Besluit van de Regent van 24 Mei 1950. (*Belgisch Staatsblad* van 28 Mei 1950). — Besluit van de Regent van 26 Mei 1950 (*Belgisch Staatsblad* van 28 Mei 1950). — Besluit van de Regent van 27 Juni 1950 (*Belgisch Staatsblad* van 29 Juni 1950). — Koninklijk besluit van 26 September 1950 (*Belgisch Staatsblad* van 29 September 1950). — Koninklijk besluit van 20 November 1950 (*Belgisch Staatsblad* van 24 November 1950). — Koninklijk besluit van 21 December 1950 (*Belgisch Staatsblad* van 25, 26 en 27 December 1950).

(2) Wet van 13 Januari 1950 (*Belgisch Staatsblad* van 15 Januari 1950).

(3) Koninklijk besluit van 26 Augustus 1950 (*Belgisch Staatsblad* van 20 September 1950).

(4) Koninklijk besluit van 20 September 1950 (*Belgisch Staatsblad* van 29 September 1950).

(5) Koninklijk besluit van 30 October 1950 (*Belgisch Staatsblad* van 1 November 1950).

§ 3. — BELASTINGONTVANGSTEN

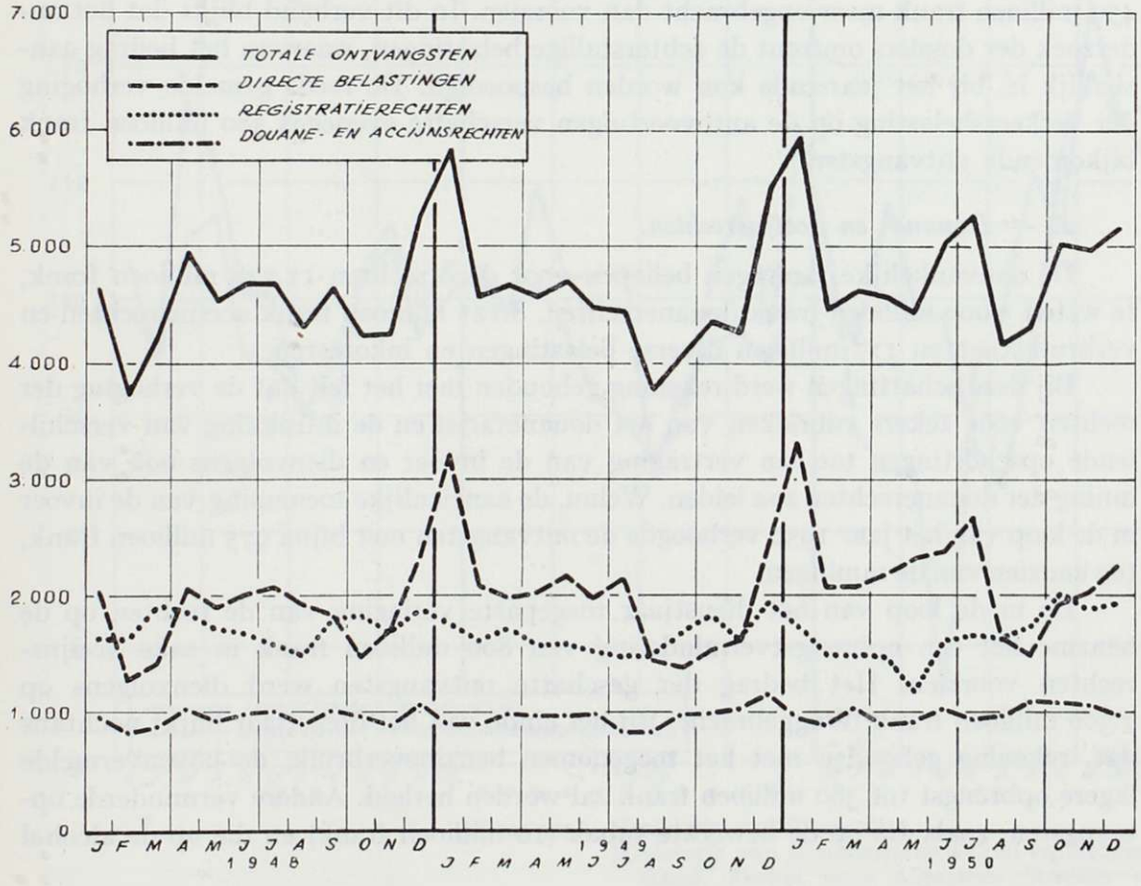
Evolutie der belastingontvangsten

AARD DER BELASTING-ONTVANGSTEN	Dienstjaar 1938		Dienstjaar 1949			Dienstjaar 1950		
	Millioenen franken	% der totale ontvangsten	Millioenen franken	% der totale ontv.	Indexcijfer (1938 = 100)	Millioenen franken	% der totale ontv.	Indexcijfer (1938 = 100)
Directe belastingen	3.131	33	25.979	46	829	23.652	43	755
Douane- en accijnsrechten ...	3.062	32	11.573	20	377	11.806	21	386
Registratierechten	3.334	35	19.505	34	585	19.924	36	598

Bron : Ministerie van Financiën.

Belastingontvangsten van de Staat

(millioenen franken)

Bron : Ministerie van Financiën.

De werkelijke belastingontvangsten voor het dienstjaar 1950 bedragen 55.383 millioen frank. Voor het dienstjaar 1949 was dit bedrag 57.057 millioen frank.

Vergeleken met de vooroorlogse periode overtreft de aanpassingscoëfficiënt der verschillende fiscale lasten — exclusief de douane- en accijnsrechten, waarvan het aandeel laag blijft — aanmerkelijk die der prijzen en lonen, doch deze coëfficiënt is nochtans slechts lichtjes gewijzigd van 1949 tot 1950.

1. — *Directe belastingen.*

De ontvangsten der directe belastingen bedragen voor het dienstjaar 1950 bijna 2,3 milliard frank minder dan voor 1949. Vergeleken met de ontvangsten van 1938, bereiken zij het indexcijfer 755, tegen 829 in 1949.

Er dient evenwel te worden op gewezen dat de begrotingsraming voor het dienstjaar 1950 slechts 24.949 millioen frank beliep, d. i. één milliard minder dan voor het dienstjaar 1949. Deze schatting steunde op de in 1950 toe te passen ontlastingen ten bedrage van 1.265 millioen frank, tegen 200 millioen frank in 1949. Dank zij de door de Regering genomen overgangsmaatregelen konden talrijke voorgenomen ontlastingen worden toegestaan, o. a. ten gunste der loon- en weddetrekkenden, alhoewel er geen algemene hervorming doorgevoerd werd (1). Wat echter de cedulaire belastintingen betreft, brachten de bedrijfsbelasting, de nationale crisisbelasting en de aanvullende personele belasting repectievelijk 1.900 millioen frank, 1.117 millioen frank en 522 millioen frank minder op dan voorzien. De mobiliënbelasting gaf daarentegen 248 millioen frank meer dan vorig jaar.

De ontvangsten betrekking hebbende op afgesloten dienstjaren hebben eveneens 450 millioen frank meer opgebracht dan voorzien. In dit verband blijkt dat het onderzoek der dossiers omtrent de achterstallige belastingen, waarvan het bedrag aanzienlijk is, bij het jaareinde kon worden bespoedigd. De reeds gemelde verhoging der verkeersbelasting op de autovoertuigen verschafte eveneens 380 millioen frank bijkomende ontvangsten.

2. — *Douane- en accijnsrechten.*

De aanvankelijke ramingen beliepen voor deze rechten 11.238 millioen frank, te weten 3.000 millioen frank douanerechten, 8.121 millioen frank accijnsrechten en verbruikstaxe en 117 millioen diverse belastingen en inkomsten.

Bij deze schattingen werd rekening gehouden met het feit dat de verhoging der rechten voor zekere rubrieken van het douanetarief en de intrekking van verschillende opschortingen tot een vertraging van de invoer en dienvolgens ook van de inning der douanerechten zou leiden. Welnu, de aanzienlijke toeneming van de invoer in de loop van het jaar 1950 verhoogde de ontvangsten met bijna 975 millioen frank, ten aanzien van de ramingen.

De in de loop van het dienstjaar toegepaste verlaging van de rechten op de benzine liet een opbrengstvermindering van 800 millioen frank in zake accijnsrechten voorzien. Het bedrag der geschatte ontvangsten werd dienvolgens op 7.300 millioen frank teruggebracht. Bij het einde van het dienstjaar blijkt nochtans dat, rekening gehouden met het toegenomen benzineverbruik, de bovenvermelde lagere opbrengst tot 380 millioen frank zal worden herleid. Andere verminderde opbrengsten, zoals die op de bewerkte tabak (10 millioen frank) en die op de alcohol

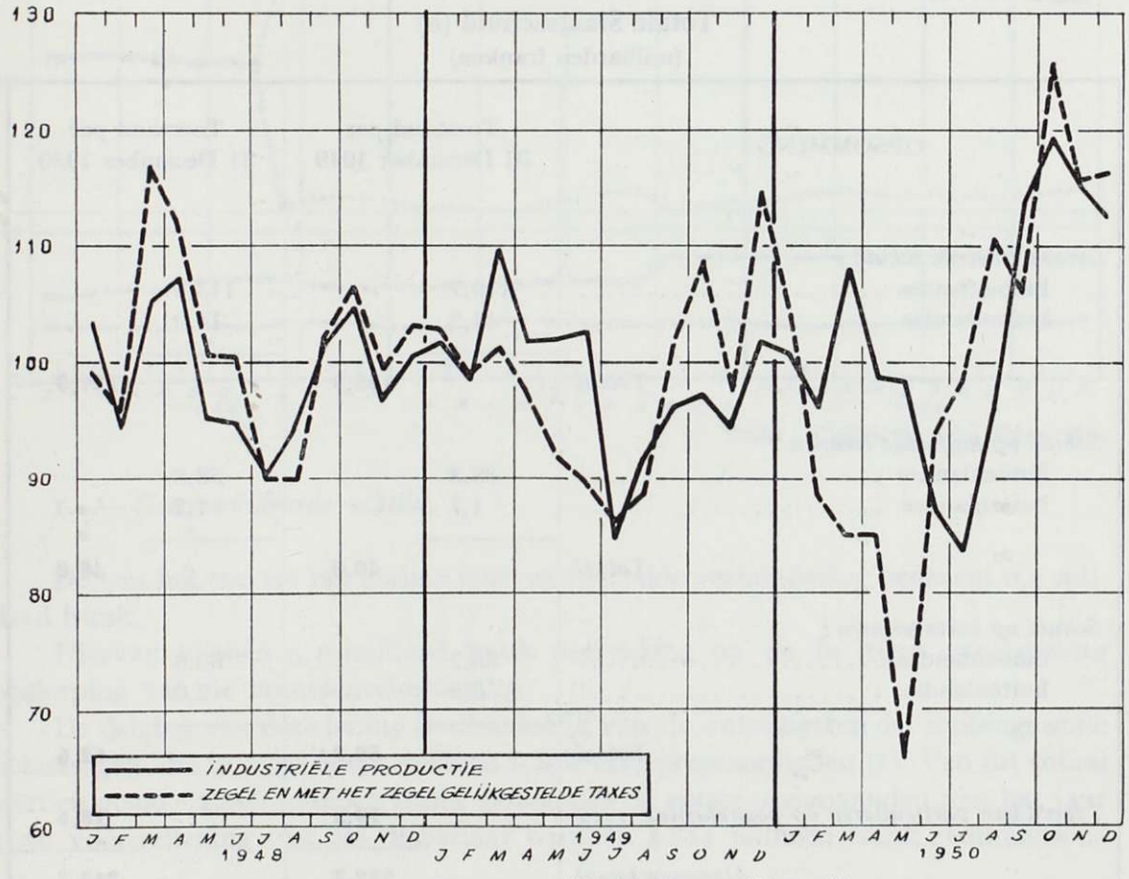
(1) Zie : § 2. — *Fiscale politiek.*

(40 millioen frank), werden meer dan goedgemaakt door de toegenomen ontvangsten op het bier (60 millioen frank), op de mineraalwateren (25 millioen frank) en op de suiker (12 millioen frank). In totaal zullen de ontvangsten der accijnsrechten slechts ongeveer 400 millioen frank lager zijn dan de ramingen en aldus 7.700 millioen frank bedragen.

Voor het dienstjaar 1950 hebben de douane- en accijnsrechten, samen met de er mede gelijkgestelde diverse belastingen en opbrengsten, dus 11.806 millioen frank opgebracht voor de Schatkist. Dit cijfer benadert fel dat voor het dienstjaar 1949, tijdens hetwelk een bedrag van 11.573 millioen frank voor dezelfde belastingen werd geïnd. Van het ene jaar tot het andere deden zich dus geen merkelijke wijzigingen voor, wat het bedrag dezer ontvangsten betreft. De opbrengst der douanerechten bleef, in strijd met de vooruitzichten, op een hoog peil. Voor de meeste producten die aan accijnsrechten onderworpen zijn, behalve voor de benzine waarvoor de verbruikstoeneming gecompenseerd werd door een vermindering der rechten, bleef de vraag gelijk.

3. — *Registratierechten.*

Ontvangsten van het Zegel en van de met het Zegel gelijkgestelde taxes
Industriële productie
(1948/1950 = 100)

Bronnen : Ministerie van Financiën.
Ministerie van Economische Zaken en Middenstand, Dienst voor Algemene Studiën en Documentatie.

Voor de registratierechten beliepen de aanvankelijke ramingen 19.486 millioen frank, waarvan 1.800 millioen frank eigenlijke registratierechten, 975 millioen frank erfenisrechten, 16.500 millioen frank ontvangsten van het Zegel en gelijkgestelde taxes en 211 millioen frank diverse opbrengsten.

De toegenomen verhandelingen van onroerende goederen, dit ten gevolge van de sterke ontplooiing van de bouwnijverheid in 1950, leidden tot een meer-opbrengst der eigenlijke registratierechten ten belope van 128 millioen frank.

Een lichte minder-opbrengst van ongeveer 100 millioen frank werd daarentegen waargenomen in de sector der erfenisrechten, waarvan de oorzaken niet konden worden bepaald.

De ontvangsten van het Zegel en van de met het Zegel gelijkgestelde taxes heeft een meer-opbrengst van 400 millioen frank opgeleverd ten opzichte van de aanvankelijke schatting. De « boom » die zich tijdens de zomer van 1950 heeft voorgedaan is niet vreemd aan deze rendementsverbetering van het Zegel. De stijging der groothandelsprijzen en de toeneming der handelsverrichtingen die er mede gepaard gingen zijn oorzaak geweest van de hogere opbrengst der overdrachttaxe.

§ 4. — EVOLUTIE DER STAATSSCHULD

Gedurende het jaar 1950 daalde de Staatsschuld met 3,6 milliard frank, na in 1949 met 6,5 milliard frank te zijn toegenomen. Deze terugloop vindt vooral zijn

Totale Staatsschuld (a)
(milliarden franken)

OPSOMMING	Toestand per 31 December 1949		Toestand per 31 December 1950	
Geconsolideerde schuld :				
binnenlandse	119,7		113,5	
buitenlandse	14,2		14,0	
Totaal		**133,9**		**127,5**
Schuld op halflange termijn :				
binnenlandse	38,3		38,8	
buitenlandse	1,7		1,2	
Totaal		**40,0**		**40,0**
Schuld op korte termijn :				
binnenlandse	58,7		60,6	
buitenlandse	0,5		2,0	
Totaal		**59,2**		**62,6**
Tegoed van particulieren op postrekening		**19,2**		**18,6**
Algemeen totaal		**252,3**		**248,7**

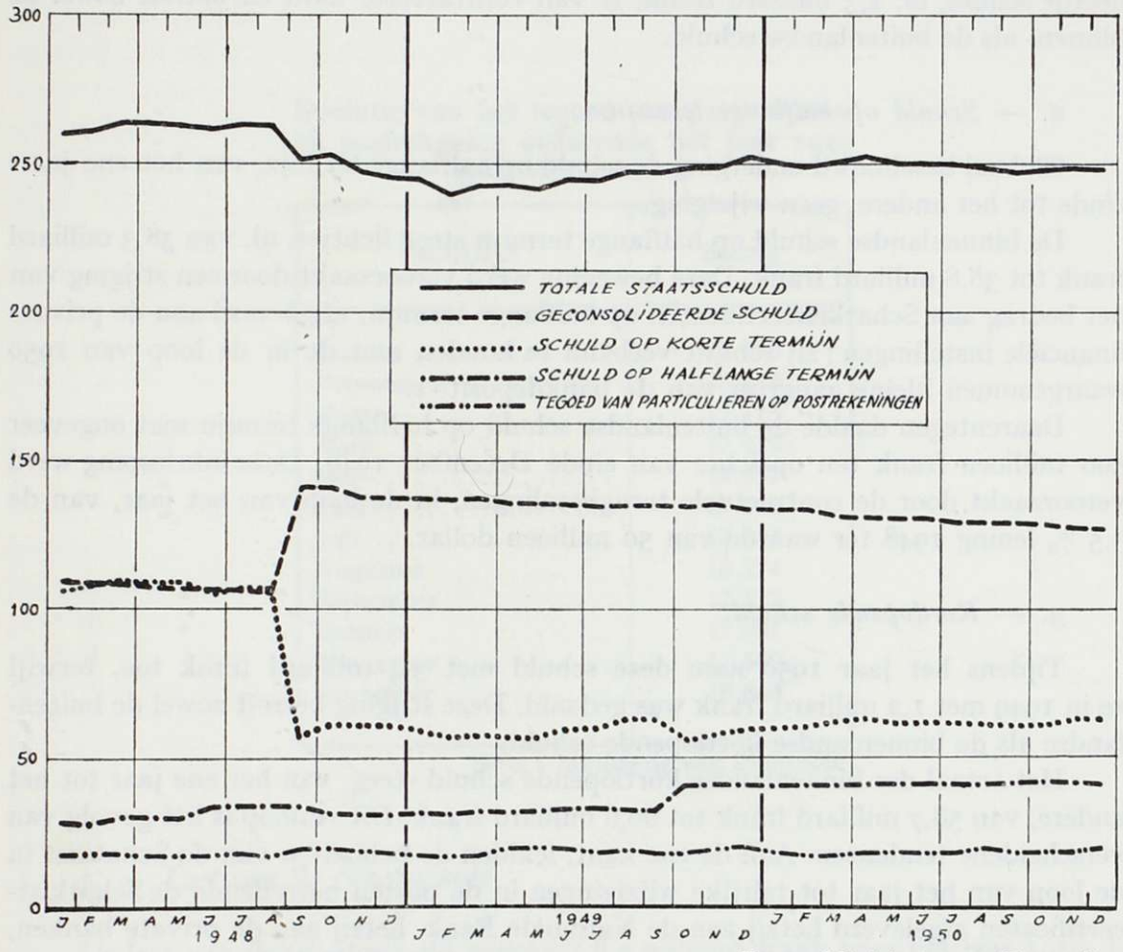
Bron : Ministerie van Financiën.

(a) Exclusief de uit de oorlog 1914-1918 voortvloeiende schulden tegenover buitenlandse regeringen (21,3 milliard frank).

oorsprong in de vermindering van de geconsolideerde schuld en, in bijkomende mate, in die van het tegoed van particulieren op postrekening. De schuld op korte termijn, daarentegen, nam merkelijk toe, terwijl die op halflange termijn ongewijzigd bleef.

Staatsschuld

(milliarden franken)

Bron : Ministerie van Financiën.

1. — *Geconsolideerde schuld.*

De van het ene tot het andere jaar vastgestelde vermindering bedraagt 6,4 milliard frank.

Hiervan hebben 5,1 milliard frank betrekking op de in 1950 voortgezette opslorping van de muntsaneringslening.

De delging van deze lening is afhankelijk van de ontvangsten der buitengewone belastingen, die in 1950 6.090 millioen frank vertegenwoordigden (1). Van dit totaal werden geïnd : 1.206 millioen frank gedurende de eerste zes maanden van het jaar 1950 voor rekening van het dienstjaar 1949, en 4.884 millioen frank gedurende de

(1) Van dit bedrag werd 5,1 milliard frank aangewend voor de delging der muntsaneringslening, terwijl het overschot als beschikbaar saldo werd behouden.

twaalf maanden van het jaar 1950 voor rekening van het dienstjaar 1950. In 1949 hebben de ontvangsten in totaal en zonder onderscheid van dienstjaar 5.600 millioen frank opgebracht. De aangroei van 500 millioen frank vloeit voort uit een beter rendement van de belasting op het kapitaal. De opbrengst van de andere buitengewone belastingen, zoals die op de oorlogswinsten en de buitengewone winsten, was nochtans een weinig lager dan in 1949.

De delging in de loop van het jaar 1950 van het ander gedeelte van de geconsolideerde schuld, nl. 1,3 milliard frank, is van contractuele aard en betreft zowel de binnen- als de buitenlandse schuld.

2. — *Schuld op halflange termijn.*

Globaal beschouwd onderging de schuld op halflange termijn, van het ene jaareinde tot het andere, geen wijziging.

De binnenlandse schuld op halflange termijn steeg lichtjes, nl. van 38,3 milliard frank tot 38,8 milliard frank. Deze beweging werd veroorzaakt door een stijging van het bedrag aan Schatkistcertificaten op halflange termijn, afgeleverd aan de private financiële instellingen ; zij schijnt verband te houden met de in de loop van 1950 waargenomen kleine aangroei van de bankdeposito's.

Daarentegen daalde de buitenlandse schuld op halflange termijn met ongeveer 500 millioen frank ten opzichte van einde December 1949. Deze inkrimping werd veroorzaakt door de contractuele terugbetalingen, in de loop van het jaar, van de 3,5 % lening 1948 ter waarde van 50 millioen dollar.

3. — *Kortlopende schuld.*

Tijdens het jaar 1950 nam deze schuld met 3,4 milliard frank toe, terwijl ze in 1949 met 1,2 milliard frank was gedaald. Deze stijging betreft zowel de buitenlandse als de binnenlandse kortlopende schuld.

Het totaal der binnenlandse kortlopende schuld steeg, van het ene jaar tot het andere, van 58,7 milliard frank tot 60,6 milliard frank. Dit verloop is het gevolg van verscheidene tendenzen. Aan de ene kant, leidden de behoeften van de Schatkist in de loop van het jaar tot talrijke wijzigingen in de posten betreffende de Schatkistcertificaten afgeleverd hetzij aan de Nationale Bank, hetzij aan de private banken, in ruil van door deze organismen toegestane voorschotten. Het blijkt dat deze transacties de twee voornoemde posten met ruim 2,9 milliard frank hebben doen toenemen. Aan de andere kant, werd de opbrengst der herwaardering van de goud- en deviezenvoorraad der Nationale Bank, welke plaats greep ingevolge de valuta-aanpassingen in 1949, aan de Staat toegewezen, zodat de binnenlandse kortlopende schuld in de maand Augustus met 1.720 millioen frank kon worden verminderd. Deze schuld groeide aldus tijdens het jaar 1950 met 1.819 millioen frank aan.

Wat nu de kortlopende buitenlandse schuld betreft, steeg deze in 1950 met 1.492 millioen frank. Dit is te wijten, enerzijds, aan een toeneming ten belope van ongeveer 850 millioen frank, der Schatkistcertificaten afgeleverd aan de Bank voor Internationale Betalingen in ruil voor de door deze instelling verstrekte leningen in dollars of in Zwitserse franken en, anderzijds, aan het afleveren van dergelijke certificaten aan het consortium der Zwitserse banken tot waarborg van het door deze laatste in de loop van de maand October 1950 verleende discontokrediet ten bedrage van 640 millioen frank.

4. — *Tegoed van particulieren op postrekening.*

Dit tegoed bedroeg 18,6 milliard frank op 31 December 1950, d. i. 600 millioen frank minder dan op 31 December 1949. Hetzelfde tegoed was in de loop van het jaar 1949 met 1,5 milliard frank toegenomen. De einde 1950 geconstateerde tegenovergestelde toestand vloeit voort uit verscheidene moeilijk te bepalen oorzaken, waaronder dient te worden aangestipt de economische en politieke spanning, alhoewel op grond van de maandgegevens deze factor niet doorslaggevend blijkt te zijn geweest.

Evolutie van het tegoed van particulieren op postrekening gedurende het jaar 1950
(millioenen franken)

MAAND	Bedrag
Januari	17.279
Februari	16.948
Maart	17.175
April	17.472
Mei	17.557
Juni	17.619
Juli	17.654
Augustus	18.274
September	17.517
October	17.951
November	17.560
December	18.609

Bron : Ministerie van Financiën.

5. — *Last van de Staatsschuld.*

De last van de Staatsschuld bedraagt 8,5 milliard frank voor het jaar 1950. In vergelijking met de vooroorlogse gegevens bereikt deze last het indexcijfer 350. De begroting voor het dienstjaar 1949 had een bijna gelijke last te dragen, nl. 8,4 milliard frank (1).

Alhoewel deze last van het ene tot het andere jaar praktisch niet kan ingekrompen worden, stelt zich hier geen ernstig begrotingsprobleem. Alleen het feit dient te worden vermeld, dat de vlottende schuld, in tegenstelling met de vooroorlogse toestand, het belangrijkste deel der schuld uitmaakt. Het grootste gedeelte van deze vlottende schuld wordt echter van ambtswege bij de banken geplaatst (2), hetgeen haar een zekere vastheid verleent.

(1) Exclusief de delging der muntsaneringslening.

(2) Zie reglement der Bankcommissie over de aan de banken opgelegde coëfficiënten. Uitvoeringsbesluit van 5 Februari 1946 (*Belgisch Staatsblad* van 10 Februari 1946).

AFDELING II. — PROVINCIALE EN GEMEENTELIJKE FINANCIËN

§ 1. — PROVINCIALE FINANCIËN

De eigenlijke begroting, d. w. z. die welke uitsluitend op het dienstjaar 1950 betrekking heeft en tevens alle wijzigingen omvat die zich vóór de afsluiting hebben voorgedaan, vertoont voor alle provinciën een tekort. De toestand verergerde enigszins in vergelijking met 1949 : enerzijds, kon de provincie Luxemburg haar begrotingsoverschot van verleden jaar niet behouden en, anderzijds, bereikt het globaal begrotingstekort der provinciën 489,9 millioen frank, tegen 219,5 millioen frank in 1949.

Provinciale begrotingen voor 1949 en 1950 (a)

(duizenden franken)

PROVINCIE	Ontvangsten		Uitgaven		Saldo	
	1949	**1950**	**1949**	**1950**	**1949**	**1950**
Antwerpen	178.637	169.797	200.936	279.096	- 22.299	- 109.299
Brabant	207.700	192.984	261.165	282.689	- 53.465	- 89.705
West-Vlaanderen .	128.132	126.680	142.807	184.441	- 14.675	- 57.761
Oost-Vlaanderen ..	122.588	125.017	152.768	202.103	- 30.180	- 77.086
Henegouwen	243.310	268.054	251.133	317.208	- 7.823	- 49.154
Luik	163.955	187.200	231.941	236.550	- 67,986	- 49.350
Limburg	53.276	58.190	60.111	79.493	- 6.835	- 21.303
Luxemburg	33.201	38.271	33.098	54.022	+ 103	- 15.751
Namen	47.737	49.297	64.044	69.756	- 16.307	- 20.459
Totaal	**1.178.536**	**1.215.490**	**1.398.003**	**1,705,358**	**- 219,467**	**- 489.868**

Bron : Ministerie van Binnenlandse Zaken, Algemene Inspectie der Provinciale en Gemeentelijke Financiën.

(a) Het betreft hier de « eigenlijke » begrotingen. De algemene begrotingen,die de gegevens van het dienstjaar en de overdracht van het saldo der voorgaande dienstjaren omvatten, werden niet meer overgenomen, daar zij feitelijk slechts aan een boekhoudkundig begrip beantwoorden.

De stijging van het globaal tekort komt uitsluitend voort uit de toeneming der provinciale uitgaven. Inderdaad, het totaal bedrag der provinciale ontvangsten groeit met 3 % aan, terwijl het totaal bedrag der uitgaven met circa 300 millioen frank vermeerdert, d. i. met iets meer dan 20 %.

1. — *Inkomsten der provinciën.*

De inkomsten van de provinciën komen grotendeels voort uit hun belastingontvangsten en hun aandeel in het Fonds der Provinciën.

De opbrengst der provinciale belastingen bedraagt 315,8 millioen frank, tegen 300,4 millioen frank in 1949. De ontvangsten bereiken aldus het indexcijfer 118, tegen 112 in 1949 (1939 = 100).

Vermoedelijk rendement van de provinciale belastingen, volgens de begrotingen van 1949 en 1950 voor alle provinciën samen

(duizenden franken)

AARD DER BELASTINGEN	Dienstjaar	
	1949	1950
Opcentimes op de cedulaire inkomstenbelastingen :		
Grondbelasting	130.090	127.464
Opcentimes op andere Rijksbelastingen :		
Directe belastingen	160.691	175.478
Indirecte belastingen	9.685	12.910
Totaal	**300.466**	**315.852**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

De verschillen tussen beide dienstjaren zijn gering. Enkel de opbrengst van de opcentimes op de grondbelasting is gedaald, daar in de provincie Antwerpen deze opcentimes van 40 op 30 werden teruggebracht.

Verdeling van het Fonds der Provinciën

(duizenden franken)

PROVINCIE	1950					1949
	Bevolking	Wegen en openbare werken	Openbaar onderwijs	Schuld	Totaal	Totaal
Antwerpen	19.870	15.218	50.030	10.738	95.856	98.056
Brabant	27.889	22.637	49.532	2.970	103.028	98.366
West-Vlaanderen	15.452	14.085	27.309	459	57.305	60.958
Oost-Vlaanderen	18.877	16.264	36.029	5.414	76.584	81.708
Henegouwen	18.993	19.689	74.474	13.097	126.253	128.886
Luik	14.946	10.569	31.871	9.523	66.909	57.769
Limburg	7.140	7.145	11.468	1.447	27.230	28.771
Luxemburg	3.311	15.149	2.162	2.272	22.894	23.376
Namen	5.522	11.244	5.125	2.050	23.941	22.110
Totaal	**132.000**	**132.000**	**288.000**	**48.000**	**600.000**	**600.000**

Bron : Ministerie van Binnenlandse Zaken, Algemene Inspectie der Provinciale en Gemeentelijke Financiën.

In vergelijking met het voorgaande jaar werd er weinig aan de verdeling van het Fonds der Provinciën veranderd (1). Voor drie provinciën, nl. Brabant, Luik en Namen, werden de toegekende bedragen verminderd, terwijl voor de andere zes het aandeel licht verhoogd werd. De belangrijkste wijzigingen komen voor in de bedragen bestemd voor het openbaar onderwijs.

De maatstaven tot verdeling van het Fonds werden gewijzigd bij koninklijk besluit van 18 September 1950 (2), althans voor de uitgaven die gerangschikt worden onder de rubrieken bevolking en wegeniswerken (3). De nieuwe beschikkingen, die begin 1951 van toepassing werden, vereenvoudigen de verdelingsformaliteiten van het Fonds. Zij houden rekening met de huidige noden van de provinciën en maken het mogelijk de uitgetrokken kredieten beter aan de onderhoudskosten der onderscheiden soorten wegen aan te passen.

2. — *Uitgaven der Provinciën.*

De eigenlijke uitgaven van de provinciën bedroegen 1.705 millioen frank in 1950, tegen 1.398 millioen frank in 1949, wat een verhoging van 20 % uitmaakt.

Deze stijging is vooral het gevolg van de toeneming der uitgaven voor openbare onderstand en sociale voorzorg, wegen en openbare werken en openbaar onderwijs.

Verdeling van sommige provinciale uitgaven in 1949 en 1950
(duizenden franken)

AARD DER UITGAVEN	Dienstjaar	
	1949	1950
Openbare onderstand en sociale voorzorg	144.512	210.601
Wegen en openbare werken	271.945	331.060
Openbaar onderwijs	556.920	643.524
Totaal	**973.377**	**1.185.185**

Bron : Ministerie van Binnenlandse Zaken, Algemene Inspectie der Provinciale en Gemeentelijke Financiën.

De verhoging der uitgaven geldt voor alle provinciën. Voor Luik, Namen en Brabant is zij zeer gering, echter meer afgetekend voor de zes andere provinciën.

De verdeling per provincie van de uitgaven voor openbare werken en voor onderhoud of verbetering der wegen, geeft een aanduiding omtrent de belangrijkheid van de regionaal uitgevoerde openbare werken.

(1) De wijze van verdeling van het Fonds der Provinciën werd uiteengezet in *De Belgische Economie in* 1949, op. cit., p. 196.

(2) *Belgisch Staatsblad* van 29 September 1950.

(3) Art. 28 en 29 van de wet van 24 December 1948 (*Belgisch Staatsblad* van 6 Januari 1949).

Provinciale uitgaven voor openbare werken en onderhoud der wegen

(duizenden franken)

PROVINCIE	Dienstjaar	
	1949	1950
Antwerpen	27.267	42.780
Brabant	72.225	90.780
West-Vlaanderen	35.790	49.975
Oost-Vlaanderen	21.751	21.056
Henegouwen	25.797	40.292
Luik	42.672	36.271
Limburg	11.682	15.707
Luxemburg	10.139	12.124
Namen	24.622	22.075
Totaal	**271.945**	**331.060**
In % van het totaal der « eigenlijke » uitgaven	19,46	19,41

Bron : Ministerie van Binnenlandse Zaken, Algemene Inspectie der Provinciale en Gemeentelijke financiën.

In absolute waarde uitgedrukt zijn de uitgaven voor wegenis en openbare werken in de meeste provinciën gestegen ; maar het percentage dat hun verhouding tot het geheel der eigenlijke uitgaven uitdrukt is, in 1950, slechts weinig veranderd ten opzichte van 1949.

***

Nadat de financiële hervorming, ingesteld door de wet van 24 December 1948, amper twee jaar werd toegepast, is het moeilijk zich een definitief oordeel omtrent haar invloed op de provinciale financiën te vormen. Indien echter de dotatie voor het Fonds der Provinciën niet wordt verhoogd, zullen de provinciën niet in staat zijn hun uitgaven op het huidige peil te handhaven.

§ 2. — GEMEENTEFINANCIËN

1. — *Inkomsten der gemeenten.*

De gezamenlijke inkomsten (1) der gemeenten namen in 1950 met ongeveer 850 millioen af, d. i. circa 9 % ten opzichte van de inkomsten in 1949. Deze vermindering is te wijten aan de daling van de gewone ontvangsten.

(1) Exclusief de kredieten en steunverleningen voor buitengewone uitgaven.

Globale ontvangsten van de gemeenten

(millioenen franken)

CATEGORIE	1949	1950
Gewone ontvangsten	8.953	8.054
Uitzonderlijke ontvangsten :		
Door de Staat terugbetaalde bedragen :		
ravitailleringsdiensten.....	54	40
ongewone oorlogsontvangsten	—	248
Speciale kredieten aan financieel ontredderde gemeenten	179	—
Totaal	**9.186**	**8.342**

Bron : Gemeentekrediet van België.

a) *Gewone ontvangsten.*

De in 1950 vastgestelde terugloop heeft betrekking op alle categorieën gewone ontvangsten der gemeenten doch werd vooral veroorzaakt door de vermindering van het aandeel in de Rijksbelastingen en in de daarbij komende opcentimes.

Gewone ontvangsten van de gemeenten

(millioenen franken)

JAARTAL	Aandeel in de Rijksbelastingen en daarbij komende opcentimes	Fonds der gemeenten en Fonds voor Openbare Onderstand	Totaal
1949	3.911,0	5.042,0 (a)	8.953,0
1950	3.212,8	4.841,2 (b)	8.054,0

Bron : Gemeentekrediet van België.

(a) De wettelijke dotatie bedroeg 5.000 millioen frank.
(b) De wettelijke dotatie bedraagt 5.020 millioen frank.

Een belangrijk gedeelte van de ontvangsten, die voortkomen van het aandeel der gemeenten in de Rijksbelastingen en daarbij komende opcentimes, betreffen achterstallige inkomsten voor dienstjaren, die de hervorming van de provinciale en gemeentelijke financiën in 1949 voorafgaan (1). Het bedrag aan achterstallige betalingen zal dienvolgens geleidelijk van jaar tot jaar afnemen. De onderverdeling van de fiscale ontvangsten der gemeenten voor de jaren 1949 en 1950, laat toe zich rekenschap te geven van deze evolutie.

(1) Wet van 24 December 1948 (*Belgisch Staatsblad* van 6 Januari 1949).

Belastingontvangsten van de gemeenten
(millioenen franken)

CATEGORIE	1949	1950
Gemeenteaandelen in de Rijksbelastingen en opbrengst van de gemeentelijke fiscaliteit betrekking hebbende op de dienstjaren 1948 en voorgaande ..	3.233	1.243
Opbrengst van de gemeentelijke fiscaliteit betrekking hebbende op het dienstjaar 1949 (opcentimes op de grondbelasting, belastingen op de vertoningen, de honden en de rijwielen)	678	1.331
Opbrengst van de gemeentelijke fiscaliteit betrekking hebbende op het dienstjaar 1950 (opcentimes op de grondbelasting)	—	638
Totaal	**3.911**	**3.212**

Bron : Gemeentekrediet van België.

De ontvangsten verkregen door tussenkomst van het Fonds der Gemeenten en van het Fonds voor Openbare Onderstand zijn in 1950 een weinig teruggelopen. Dit is vooral toe te schrijven aan het feit dat de te verdelen bedragen van het Fonds der Gemeenten niet binnen het kalenderjaar konden worden vereffend.

Alzo had het Fonds der Gemeenten op 31 December 1950 slechts 3.360 millioen frank voor het ganse jaar toegestaan. Er bleef nog een bedrag van 660 millioen frank te verdelen. Daarenboven werd door het Fonds gedurende het jaar 1950 een achterstand van het jaar 1949 ten belope van 481 millioen frank gestort. In totaal wordt dus, ten opzichte van de geraamde werkelijk door het Fonds der Gemeenten te betalen bedragen, een vermindering van 200 millioen frank vastgesteld.

De verdelingen van het Fonds voor Openbare Onderstand geschiedden vóór 31 December en beliepen voor het boekjaar 1950 één milliard frank.

b) *Ontvangsten van uitzonderlijke aard.*

In totaal zijn in 1950 deze ontvangsten weinig verschillend in vergelijking met het voorgaande jaar : 288 millioen frank in 1950, tegen 233 millioen frank in 1949. De verdeling der posten onderling vertoont nochtans vrij belangrijke wijzigingen.

Terwijl de Staatstussenkomst tot dekking der kosten voortvloeiend uit de werking der gemeentelijke ravitaillerings- en rantsoeneringsdiensten slechts een geringe daling vertoonde van 1949 tot 1950, werd daarentegen tijdens dit laatste jaar geen enkele tegemoetkoming aan financieel ontredderde gemeenten toegestaan. In 1949 vertegenwoordigden deze kredieten 179 millioen frank. Daarenboven werd in 1950 voor ongewone oorlogsuitgaven 248 millioen frank terugbetaald (1).

(1) De eerste twee annuïteiten voor 1947 en 1948, elk ten bedrage van 500 millioen frank, werden in 1948 vereffend. Het derde krediet van 500 millioen frank, opgenomen in de begroting van 1949 werd teruggebracht tot 250 millioen frank door de Wet van 10 Augustus 1950 (*Belgisch Staatsblad* van 8 September 1950) en werd in 1950 ten belope van 248 millioen frank uitbetaald.

c) *Kredieten en toelagen voor buitengewone uitgaven.*

Vergeleken met de in 1949 door de locale besturen ontvangen leningen en toelagen voor de financiering der buitengewone uitgaven, stegen de in 1950 toegestane bedragen met 55 % ; ten aanzien van 1938 bedraagt de coëfficiënt 5,8.

Leningen en toelagen voor buitengewone uitgaven van de locale besturen
(millioenen franken)

JAARTAL	Bedrag
1938	855
1949	3.235
1950	5.036

Bron : Gemeentekrediet van België.

De leningen verstrekt door het Gemeentekrediet en de toelagen verleend door de hogere Overheid aan de locale besturen zijn grotendeels bestemd voor de gemeenten en slechts bijkomstig voor de provinciën, de intercommunale verenigingen (1) en diverse organismen (2).

2. — *Uitgaven der gemeenten.*

In 1950 hebben de gemeenten doorgaans de lopende uitgaven door gewone ontvangsten kunnen dekken. Bij gebrek aan statistische gegevens is het moeilijk deze uitgaven op nuttige wijze te ontleden. Ze hebben trouwens een uitgesproken administratief karakter en de economische weerslag er van is, over het algemeen, van ondergeschikt belang.

Aan de buitengewone uitgaven der gemeenten, daarentegen, dient meer aandacht te worden besteed daar ze in zekere mate toelaten de omvang van de investeringen te schatten. De enige nauwkeurige gegevens dienaangaande laten toe een vergelijking te maken met de toestand in 1949 voor de door het Gemeentekrediet verstrekte leningen tot dekking van de buitengewone uitgaven der locale besturen.

De werken ten laste van de gemeenten namen uitbreiding in 1950. De wegeniswerken hadden vooral betrekking op de verbetering en het herstel der grote verbindingswegen. De kredieten voor watervoorziening waren voor ongeveer twee derde bestemd voor intercommunale verenigingen met het oog op het opvangen, het aanboren en het aanvoeren van water. Het aandeel van de locale besturen bij het herstel en de verbetering van het onroerend patrimonium van het land bleef belangrijk, alhoewel de vermeerdering dit jaar merkelijk kleiner was dan verleden jaar.

---

(1) De door het Gemeentekrediet aan de provinciën en de intercommunale verenigingen toegestane leningen bedroegen 971,1 millioen frank in 1950, tegen slechts 470,3 millioen frank in 1949.

(2) Commissies voor Openbare Onderstand, Wateringen, Kerkfabrieken, enz.

Verdeling der door het Gemeentekrediet verstrekte leningen tot dekking van de buitengewone uitgaven der locale besturen

(millioenen franken)

CATEGORIE	Bedrag	
	1949	1950
Wegeniswerken	373,2	901,4
Werken voor gezondheidszorg en watervoorziening	604,3	1.084,0
Werken en uitgaven voor scholen	68,0	215,8
Electrificatie en aanleggen van gasleidingen	242,6	398,7
Herstel van oorlogsschade	136,4	43.4
Bouwen en herstellen van gemeente- en eredienstgebouwen	242,2	303,3
Goedkope woningen	33,1	62,7
Diversen	115,9	173,0
Totaal	**1.815,7**	**3.181,7** (a)

Bron : Gemeentekrediet van België.

(a) Waaronder aankopen van eigendommen en omzetting van diverse schulden.

Bij het bedrag van 3.181,7 millioen frank buitengewone uitgaven der locale besturen, gedaan door middel van de door het Gemeentekrediet toegestane leningen, dient 1.854,7 millioen frank te worden toegevoegd voortkomend van de toelagen die door hogere bestuursorganen werden gestort op de rekeningen die hiertoe bij het Gemeentekrediet op naam van de gemeenten zijn geopend. De in 1950 door de locale besturen gedane investeringen bedroegen alzo in totaal 5.036 millioen frank, tegen 3.275 millioen frank in 1949. Deze uitgaven stemmen overeen met het bedrag der werken die gedurende het jaar werden aangevat. De leningen worden inderdaad gewoonlijk slechts afgesloten na de toewijzing en de Staatstoelagen slechts verstrekt naargelang van de uitvoering der werken.

Vervolgens is het nuttig er op te wijzen dat bij dit bedrag van 5.036 millioen frank 1.894 millioen frank (1) dient te worden gevoegd voor werken uitgevoerd door de vier grote steden door middel van hun eigen inkomsten (2).

3. — *Schuld der steden en gemeenten.*

De globale schuld van de steden en de gemeenten steeg gedurende het jaar 1950 met ongeveer 4,6 milliard frank, terwijl de aangroei in 1949 slechts 1,3 milliard frank bedroeg.

---

(1) Zie : *Gemeentekrediet van België. Verslagen over het dienstjaar* 1950 *aan de algemene vergadering der aandeelhouders van* 28 *Maart* 1951 *van de raad van beheer en van het comité van toezicht*, Brussel, 1951, p. 21.

(2) De voornaamste bron van deze inkomsten bestaat in de uitgifte van obligatieleningen op de kapitaalmarkt.

Totale schuld der steden en gemeenten
(millioenen franken)

DATUM	Bedrag
31 December 1939	12.240
31 December 1948	20.122
31 December 1949	21.428
31 December 1950	26.093

Bron : Gemeentekrediet van België.

De stijging van de totale schuld van de steden en de gemeenten is uitsluitend toe te schrijven aan de schulden welke rechtstreeks bij het Gemeentekrediet werden aangegaan. Deze verhoging betreft hoofdzakelijk de leningen op lange termijn die terugbetaalbaar zijn in gelijke jaarlijkse schijven alsmede de leningen op korte en halflange termijn. De locale besturen deden beroep op het Gemeentekrediet met het oog op het bekomen van het grootst mogelijk aandeel in de geldmiddelen tot financiering van hun politiek van openbare werken. De tussenkomst die gewoonlijk door het Gemeentekrediet wordt verleend tot het vergemakkelijken van de lopende kasverrichtingen, bleef in 1950 uitsluitend beperkt tot het verstrekken van kredieten in afwachting van de inning der gewone ontvangsten.

Wat de op de kapitaalmarkt uitgegeven obligatieleningen betreft, bleef het bedrag er van in 1950 hetzelfde als in 1949, nl. 9.629 millioen frank (1).

***

De kastoestand der gemeenten was in 1950 doorgaans gunstig. Zelfs de vier grote steden kenden geen werkelijke financiële moeilijkheden.

Daarbij genoten de locale besturen van een merkelijk hoger bedrag aan leningen en toelagen, die hetzij door de hoofdbesturen, hetzij door het Gemeentekrediet werden toegekend. Al deze gunstige factoren, lieten de gemeenten toe hun tussenkomst in zake werken van openbaar nut sterk uit te breiden. Deze politiek tot uitbreiding der locale openbare werken sloot aan bij de betrachting om, op nationaal plan, de werkgelegenheid te verhogen.

(1) Op grond van het nominaal bedrag dat op 31 December 1949 in omloop was.

HOOFDSTUK II

GELD EN KREDIET

AFDELING I. — ALGEMEEN OVERZICHT EN MONETAIRE POLITIEK

Terwijl gedurende de eerste helft van 1950 de tendens van de monetaire en financiële toestand in de richting ligt, die in het laatste kwartaal van 1949 werd ingeslagen, wordt het tweede halfjaar beheerst door de weerslag van de oorlog in Korea.

Vergeleken met de laatste helft van het jaar waren de geldmarkt en de kapitaalmarkt gedurende de eerste zes maanden betrekkelijk goed voorzien, zodat de rentevoet daalde. De gevolgen van het deficit der betalingsbalans op de binnenlandse betaalmiddelen werden meer dan goedgemaakt door de expansie van het krediet aan de overheidssector en aan het particuliere bedrijfsleven. Doch reeds bij het einde van het eerste halfjaar werden zekere tekenen van spanning merkbaar op de kapitaalmarkt en op de markt van het daggeld.

De tweede periode wordt gekenmerkt door het omzetten van het beschikbare geld in goederen, zowel vanwege het publiek, als vanwege de handels- en nijverheidskringen. Door de toeneming van de aankopen in het buitenland vermeerderde het tekort op de betalingsbalans, zodat goud en deviezen voor belangrijke bedragen afvloeiden. De vraag naar betaalmiddelen bij de banken liep ten zeerste op ; er ontstond een steeds grotere spanning op de geldmarkt en op de kapitaalmarkt en de rentevoeten stegen. Door de beperkende maatregelen, welke van September af werden getroffen door de monetaire Overheid, die feitelijk de geldmarkt controleert, werd het afvloeien van goud en deviezen binnen bepaalde perken gehouden, terwijl de tendens tot binnenlandse kredietexpansie, die bijzonder belangrijk was bij het einde van het jaar, werd geremd.

Ten gevolge van de deflatorische invloed van de ongunstige betalingsbalans vloeiden de biljetten weer binnen in de kas van de Nationale Bank, om te worden geruild tegen deviezen. Aldus werd de binnenlandse kredietaangroei gedurende deze periode min of meer gecompenseerd en had geen schadelijke gevolgen : bij het einde van het jaar was de monetaire expansie nauwelijks toegenomen.

De gunstige toestand van de Schatkist tijdens het laatste kwartaal en de maatregelen, die van September af werden getroffen op het gebied van de monetaire politiek, waren voldoende om het binnenlands evenwicht in stand te houden.

Evenals gedurende de overige jaren sinds de oorlog, was het ook in 1950 de monetaire politiek die in laatste instantie de economische politiek in België bepaalde.

Door de Nationale Bank en door een bankwezen, dat zich nauwgezet aan de richtlijnen van de centrale bank moet houden en onderworpen is aan het toezicht van de Bankcommissie, kan het bedrag en de verdeling van het bankkrediet, dat ter beschikking staat van de economie, door middel van algemene maatregelen worden aangepast, hoewel nochtans met meer succes in de richting van een afneming dan van een toeneming. Hierdoor kunnen ze rekening houden met de invloed van de betalingsbalans op de binnenlandse economie, balans die ze tevens stabiel en in evenwicht trachten te houden.

Overeenkomstig haar traditionele politiek heeft de monetaire Overheid reeds op 11 September beslist de officiële discontovoet een weinig te verhogen, om hem beter in overeenstemming te brengen met het tarief op de vrije markt. Deze maatregel werd nog aangevuld en versterkt door andere tussenkomsten, die tot doel hadden op meer rechtstreekse wijze het kredietvolume zo quantitatief als qualitatief te beperken, om de binnenlandse expansie te remmen en het afvloeien van goud en deviezen in te dijken.

Zowel de gebeurtenissen van 1950 als die van 1949 hebben de doeltreffendheid en de soepelheid bewezen van monetaire maatregelen, die op het gepaste ogenblik worden getroffen, vooral zo deze maatregelen kunnen steunen op een budgetaire politiek, welke hetzelfde doel nastreeft. De terugloop van de economische activiteit, midden 1949, had tot gevolg dat de kredietbeperkingen in zekere mate werden verzacht (1), de officiële rentevoeten verlaagd en de uitgaven vermeerderd voor overheidsinvesteringen en voor toelagen aan de particuliere woningbouw, gefinancierd door de buitengewone begroting. Deze politiek werd gedurende de eerste negen maanden van 1950 voortgezet en heeft er in grote mate toe bijgedragen om de economische activiteit en de werkgelegenheid op peil te houden en te stimuleren. De maatregelen, die van September 1950 af werden getroffen, wonnen nog aan doelmatigheid gedurende de laatste maanden van het jaar, dank zij de matiging der overheidsuitgaven en het hoog peil der fiscale ontvangsten.

AFDELING II. — MONETAIRE TOESTAND

§ 1. — BANKWEZEN EN VOORNAAMSTE TECHNISCHE MUNTDEKKINGSELEMENTEN

1. — *Nationale Bank van België.*

a) *Algemeen overzicht.*

Globaal gezien hebben zich gedurende 1950 geen belangrijke wijzigingen voorgedaan in de toestand van de Nationale Bank ; sommige schommelingen, zowel bij de passiva als bij de activa, weerspiegelen nochtans goed de bijzonderste kenmerken van het economisch verloop gedurende dit jaar.

Het totaal van de activa- en van de passivaposten is toegenomen met 2.027 millioen frank en bereikte 98.332 millioen frank op 28 December 1950. Aan de kant van het actief gaat een vermindering van de wisselreserves met 4.028 millioen frank samen met een vermeerdering der globale kredieten met 7.120 millioen frank. Bovendien is het bijzonder voorschot aan de Staat voor deelneming in het Inter-

(1) Zie : *De Belgische Economie in* 1949, op. cit., p.211.

nationaal Muntfonds teruggebracht van 1.169 millioen frank tot 113 millioen frank. Onder de passiva vindt men trouwens een gelijkaardige vermindering terug, aangezien het Muntfonds het grootste gedeelte van zijn dadelijk opvraagbaar tegoed bij de Bank heeft omgezet in een niet rentende Schatkistbon op zicht. De verbintenis van de Schatkist tegenover de Nationale Bank werd dus vervangen door een rechtstreekse schuld van de Belgische Staat tegenover het Muntfonds. Ten slotte is de geconsolideerde schuldvordering op de Staat slechts weinig verminderd : bij het einde van het jaar bedroeg ze 34.939 millioen frank.

Aan de zijde van het passief zijn de verbintenissen op zicht in totaal toegenomen met 1.621 millioen frank, waarvan slechts 105 millioen frank verhoging van de bankbiljettencirculatie en 1.516 millioen frank van de post « rekeningen-courant». In deze laatste sector stegen de verbintenissen tegenover het buitenland met 2.014 millioen frank en de rekeningen-courant van particulieren en financiële organismen met 560 millioen frank. Nochtans liepen de verbintenissen tegenover het Internationaal Muntfonds terug met 1.061 millioen frank, als tegenwaarde tegenover de vermindering op de actiefzijde. Niettegenstaande een aanzienlijke, doch tijdelijke expansie gedurende het derde en vierde kwartaal, ligt de post « te leveren deviezen en goud » bij het einde van het jaar slechts 133 millioen frank hoger dan bij het einde van 1949.

b) *Goud- en deviezendekking.*

Uit de beschikbare gegevens kan niet worden uitgemaakt welk deel van alle goud- en deviezenverhandelingen tussen België en het buitenland, weergegeven in de totaalcijfers der betalingsbalans, voortkomt van de Nationale Bank of van de particuliere banken. Nochtans wordt het grootste gedeelte van deze verhandelingen toch teruggevonden in de balans der Nationale Bank en het verloop er van geeft een tamelijk juist beeld van dat der betalingsbalans.

De wisselreserves zijn dit jaar fel verminderd, doch deze daling komt slechts onvolkomen tot uiting in de weekstaten van de Nationale Bank, die werden beïnvloed door de boekhoudkundige meerwaarde, ingevolge de devaluatie in September 1949, meerwaarde welke voorkomt op de balans van 12 Augustus 1950. Deze herwaardering heeft als netto-winst 4.971 millioen frank opgebracht (1). Uit de weekstaatgegevens blijkt dat gedurende dit jaar de wisselreserves met 4.834 millioen frank zijn afgenomen. Wanneer men met de herwaardering rekening houdt, bedraagt de werkelijke terugloop 9.805 millioen frank of 24,4 %. Dit cijfer beantwoordt aan de werkelijke evolutie van de betalingsbalans (2).

Het afvloeien van goud en deviezen kwam gedurende het ganse jaar 1950 voor. Hoewel de betalingsbalans sinds de devaluatie van 1949 steeds in geringe mate

(1) Dit bedrag omvat volgende posten : de herwaardering van het goud (4.415 millioen frank) ; de herwaardering van de tegoeden in en buiten betalingsakkoord, die in Februari en Maart werd op de balans gebracht en, uiteindelijk, 52 millioen frank opbracht; de toeneming van de E. C. A.-schuldvordering door de wijziging aan de wisselkoers, die 504 millioen frank beliep, en werd geboekt naargelang van de terugbetalingen door de E. C. A.

(2) De goud- en deviezenafvloeiing vertoont het volgend verloop :

1e kwartaal 1950	– 632	millioen	frank
2e »	– 843	»	»
3e »	– 5.289	»	»
4e »	– 3.041	»	»
Totaal:	– **9.805**	»	»

Wisselreserves van de Nationale Bank van België en verbintenissen van de Schatkist tegenover de buitenlandse centrale banken

(millioenen franken)

EINDE MAAND	NATIONALE BANK								SCHATKIST	
	Actief				Passief	Netto-wisselreserves			Verbintenissen tegenover de buitenlandse centrale banken (h)	
	Goudvoorraad	Tegoed op het buitenland (buiten akkoorden) (a)	Akkoorden voor Economische Samenwerking, multilaterale compensatie en Europese Betalingsunie	Nettotegoed in betalingsakkoorden	Verbintenissen tegenover het buitenland (buiten betalingsakkoorden)	Totaal (b)	Evolutie (b) (c)	Te leveren goud en deviezen (b) (d)	Totaal	Evolutie
1949 December .	30.579	1.459	2.130	7.186	1.239	40.115	—	1.591	741	—
1950 Januari ...	29.747	1.683	2.394	6.957	1.210	39.571	— 544	1.899	721	— 20
Februari ..	29.607	2.124	2.410	6.936	1.205	39.872	+ 239	2.038	709	— 12
Maart.....	29.852	1.470	1.851	7.568	1.206	39.535	— 327	2.139	690	— 19
April	29.746	1.591	1.693	7.022	1.209	38.843	— 692	1.862	663	— 27
Mei	29.666	1.019	1.769	6.597	1.204	37.847	— 996	1.722	747	+ 84
Juni	29.061	594	3.430	6.816	1.209	38.692	+ 845	1.884	558	— 199
Juli	28.407	499	3.287	6.003	1.164	37.032	— 1.660	1.968	553	— 5
Augustus .	32.132(e)	467	2.158	5.039	153(f)	39.643(e)	— 1.804	2.351	725	+ 172
September.	29.929	945	1.245	5.854	155	37.818	— 1.825	3.816	1.337	+ 612
October ..	29.623	1.110	754	5.723	156	37.054	— 764	4.123	2.250	+ 913
November.	29.040	1.580	2.202	2.804	157	35.469	— 1.847	2.950	1.373	— 877
December .	29.367	1.057	2.202	4.501	1.396(g)	35.281	— 430	1.338	1.213	— 160

Bronnen : Nationale Bank van België.
Belgisch-Luxemburgs Instituut voor de Wissel.

(a) Omwisselbare deviezen.
(b) Het « te leveren goud en deviezen » is niet opgenomen in de netto-wisselreserves waarvan de schommelingen dienen overeen te komen met die van de werkelijke buitenlandse betalingen.
(c) Na uitschakeling van de boekmeerwaarden voortvloeiend uit de herwaardering van het goud- en deviezenbezit.
(d) Na aftrekking van te ontvangen deviezen en goud.
(e) Na boeking, op 12 Augustus, van de herwaardering van de goud- en deviezenvoorraad van de Nationale Bank van België.
(f) Deze vermindering is het gevolg van de omzetting in een niet rentende Schatkistbon op zicht door het Internationaal Monetair Fonds van het grootste deel van zijn schuldvorderingen op de Nationale Bank van België.
(g) Inclusief zekere verplichtingen die voorheen als verplichtingen in betalingsakkoorden werden beschouwd.
(h) Schatkistcertificaten die in het bezit zijn van de buitenlandse centrale banken in het kader der betalingsakkoorden en niet voorkomen op het passief der Nationale Bank van België.

ongunstig bleef (1), is ze nochtans pas na Juni in ernstige, doch voorbijgaande mate ongunstig geworden.

De herwaardering ter zijde gelaten, is het goudbezit van Januari tot Juni met 1.518 millioen frank verminderd en van Juli tot December met 4.109 millioen frank, wat in totaal 5.627 millioen frank betekent. Indien men echter wel met de herwaardering ten belope van 4.415 millioen frank rekening houdt, nam de goudvoorraad van Juni tot September met 263 millioen frank toe en bedroeg de terugloop voor het ganse jaar slechts 1.212 millioen frank.

De post harde deviezen buiten betalingsakkoorden is van 1.459 millioen frank einde December 1949 gedaald tot 1.057 millioen frank einde December 1950, wat een vermindering betekent van 402 millioen.

De vermindering van het bezit aan harde deviezen was vooral belangrijk van Juni tot Augustus (— 552 millioen frank) ; achteraf werd die voorraad geleidelijk aan weer bijgevuld. Bovendien hebben de Belgische schuldvorderingen op de E. C. A. aanleiding gegeven tot periodische dollarontvangsten (2).

Het deviezenbezit in betalingsakkoorden is dit jaar met meer dan 40 % teruggelopen, nl. van 7.186 millioen frank einde December 1949 tot 4.051 millioen frank einde December 1950, d. i. een vermindering van 3.135 millioen frank. De verplichtingen tegenover het buitenland buiten betalingsakkoorden werden van Augustus af ten zeerste ingekrompen, vooral ten gevolge van de beslissing van het Internationaal Muntfonds om het grootste gedeelte van zijn dadelijk opvraagbare tegoeden bij de Nationale Bank om te zetten in een niet rentende Schatkistbon op zicht. De toeneming in December wordt verklaard door het feit dat zekere verplichtingen tegenover het buitenland in andere rubrieken werden ondergebracht.

Wanneer men geen rekening houdt met de verplichtingen tegenover de Europese Betalingsunie, die pas van October af in de tabellen voorkomen en geleidelijk werden opgeslorpt, is het netto-bezit aan deviezen in betalingsakkoorden met 1.323 millioen frank afgenomen, nl. van 7.186 tot 5.863 millioen frank (3). Het laagtepunt werd in November bereikt met 5.006 millioen frank (4) (5).

---

(1) Zie : *De Belgische Economie in* 1949, op. cit., p. 315-316.

(2) Zie de hoofdstukken *Internationale Economische Samenwerking* en *Buitenlandse Handel van de Belgische-Luxemburgse Economische Unie* (afdeling V. - *Betalingsbalans*).

(3) Het boeken van de verrichtingen tussen België en de Europese Betalingsunie heeft aanleiding gegeven tot het openen, op 16 November 1950, van twee nieuwe posten in de weekstaat der Nationale Bank. De initiële debiteurpositie van België tegenover de Europese Betalingsunie, die 2.203 millioen frank — d. i. de vertegenwaarde van 44 millioen rekeneenheden — beliep (zie hoofdstuk : *Internationale Economische Samenwerking*, p. 335 en volg.), vindt men onder de passiva terug in de rubriek « Europese Betalingsunie », als verbintenissen tegenover de Europese Betalingsunie. Deze post zal afnemen naargelang van de uitputting der initiële debiteurpositie. Onder de activa betekent de nieuwe post « Akkoord Europese Betalingsunie : FB » een dollarschuldvordering tegenover de E. C. A., gelijk aan het bedrag der voorwaardelijke hulp, dat overeenkomt met de initiële debiteurpositie ; deze post wordt aangezuiverd telkens de E. C. A. werkelijke stortingen verricht.

(4) Het cijfer van December kan niet met het voorgaande worden vergeleken, aangezien toen verschillende verplichtingen van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie niet langer meer als verplichtingen « in betalingsakkoord » werden beschouwd, doch werden overgebracht naar de verbintenissen « buiten betalingsakkoord ».

(5) Een gedeelte der FB-bezittingen van de buitenlandse centrale banken in betalingsakkoord werd door deze banken omgezet in Schatkistcertificaten en wordt dus een rechtstreekse schuld van de Schatkist tegenover het buitenland, die niet wordt teruggevonden onder de passiva van de Nationale Bank. Dit jaar zijn deze verplichtingen met 472 millioen toegenomen.

De voornaamste oorzaken van het afvloeien der wisselreserves zijn het deficit bij de ruil van goederen en diensten en de in- en uitvoer van kapitaal, dat aan particulieren behoort. Bovendien vielen de goudafvloeiingen in Januari des te nadeliger uit door de storting aan het Internationaal Muntfonds in uitvoering van verplichtingen tot wederinkoop. Bovendien liepen de wisselreserves nog met 1.176 millioen frank terug door de terugbetaling van de schuld der Belgische Regering tegenover de Regering van Canada en door de contractuele delging van buitenlandse leningen. Hoewel voor een geringer bedrag zijn er nochtans ook goud en deviezen binnengevloeid : een lening van de Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid in Zwitserland bracht 549 millioen Belgische Frank op ; het Verenigd Koninkrijk betaalde netto 89 millioen frank terug van het krediet, dat aan dit land werd toegestaan in het kader van de Intra-Europese Betalings- en Compensatieovereenkomst van 1949 en, ten slotte, werden voor 1.947 millioen frank Schatkistcertificaten geplaatst bij banken in het buitenland, waaronder een bedrag van 50 millioen Zwitserse frank.

c) *Maatregelen van de Nationale Bank en het Belgisch-Luxemburgs Instituut voor de Wissel, van het tweede halfjaar af, om goud- en deviezenafvloeiing tegen te gaan.*

De Nationale Bank en het Instituut voor de Wissel hebben, van September af, belangrijke maatregelen getroffen om het afvloeien van goud en deviezen tegen te gaan. Dit afvloeien werd veroorzaakt door de opeenhoping van verplichtingen in betalingsakkoorden en door effectieve betalingen in goud en dollars. Deze waren het gevolg van het deficit der handelsbalans, van speculatieve bewerkingen ter anticipatie op een eventuele herwaardering van het Pond Sterling, het Australisch Pond en de Zweedse Kroon, alsook van kapitaaluitvoer door particulieren. De intensiteit der vraag naar vreemde deviezen, die moest worden tegengegaan, komt tot uiting in de vermindering der wisselreserves en in de toeneming van de verplichtingen der Nationale Bank in zake op termijn te leveren goud en deviezen. Deze laatste post steeg van 1.591 millioen frank einde December 1949 tot 1.884 millioen frank einde Juni, 2.351 millioen frank einde Augustus, 3.816 millioen frank einde September en 4.123 millioen frank einde October.

Volgende maatregelen werden door de Nationale Bank getroffen :

Op 11 September werd het tarief voor de termijnverrichtingen van 2,5 op 3 % gebracht en vervolgens tot 3,75 % opgevoerd. Het minimum van de contante dekking, welke van de kopers van termijndeviezen wordt geëist, werd sedert einde September op 30 % gebracht. De aangenomen banken werden er bovendien toe verplicht dadelijk een derde van de sommen, welke zij ontvangen in afbetaling van de termijnverkopen in deviezen, aan de Nationale Bank te storten. Van 16 October af, staakte de Nationale Bank de verkoop van Ponden Sterling en Zweedse Kronen en, van 20 November af, alle verkoop in termijndeviezen, behalve in U. S.-dollars en in Canadese dollars. Voor die twee deviezen eist ze een voorafgaande betaling van 40 %.

Van November af zijn dan ook de verplichtingen der Nationale Bank voor termijnleveringen teruggevallen op 2.950 millioen frank om verder tot 1.338 millioen frank te slinken in December. Bovendien is de maandelijkse goud- en deviezenafvloeiing, die tot 1.825 millioen frank in September en 1.847 millioen frank in

November was opgelopen, teruggebracht tot 430 millioen frank in December (1).

Het Belgisch-Luxemburgs Instituut voor de Wissel heeft van zijn kant, van October af, een onderscheid gemaakt tussen de gewone buitenlandse rekeningen en de rekeningen die door de terugzending van Belgische bankbiljetten worden gespijsd. Voortaan mogen de op het credit van die rekeningen geboekte bedragen nog slechts worden aangewend tot goederenaankoop of andere lopende betalingen binnen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie.

d) *Krediet aan het binnenland.*

Het totale door de Nationale Bank toegestane krediet was in 1949 met 521 millioen frank afgenomen : de vermindering met 4.225 millioen frank gedurende de eerste 9 maanden van het jaar, werd gedeeltelijk goedgemaakt door de toeneming met 3.704 millioen frank tijdens het laatste kwartaal. Deze beweging, begonnen na de September devaluatie in 1949, zette zich in 1950 voort. Na de inkrimping tijdens de eerste maanden, welke in hoge mate aan seizoeninvloeden moet worden toegeschreven, is het totaalbedrag gradueel gestegen en lag het einde Juni amper een weinig lager dan einde December 1949. Tijdens het tweede halfjaar is de expansie echter vlugger toegenomen ; zij bereikte 6.808 millioen frank, waarvan 5.637 millioen frank enkel in de maanden November en December.

1. — *Krediet aan de Overheid.*

Kredietverlening van de Nationale Bank aan de overheidssector
(millioenen franken)

EINDE MAAND	Schatkist-certificaten	Ander overheids-papier	Papier uitgegeven door instellingen waarvan de verbintenissen door de Staat gewaarborgd zijn	Totaal (a)
1949 September	5.735	104	2.134	8.023
December	6.250	38	3.064	9.352
1950 Januari	5.435	1	2.526	7.962
Februari	5.115	34	872	6.021
Maart	5.825	27	2.232	8.084
April	6.330	1	3.007	9.338
Mei	5.135	3	2.490	7.628
Juni	4.855	161	3.356	8.372
Juli	5.475	9	4.331	9.815
Augustus	3.750(b)	1	3.539	7.290
September	2.870	11	4.376	7.257
October	1.770	14	4.527	6.311
November	4.255	14	3.623	7.892
December	3.945	191	4.530	8.666

Bron : Nationale Bank van België.

(a) Begrensd tot 10 milliard frank door de overeenkomst van 14 September 1948.
(b) Na boeking, op 12 Augustus, van de herwaardering van de goud- en deviezenvoorraad der Nationale Bank van België.

(1) Van Januari 1951 af was de toestand gans gestabiliseerd.

Het totale krediet aan de overheidssector nam met 686 millioen frank af in 1950, terwijl het met 967 millioen was toegenomen in 1949. Einde December 1950 bedroeg het 8.666 millioen frank, tegen 9.352 millioen frank einde December 1949, zodat het nog steeds beneden de overeengekomen grens van 10 milliard frank bleef (1).

Tijdens het eerste halfjaar 1950 was het totaalbedrag der schuldvorderingen op de overheidssector ongeveer even hoog als einde 1949.

Maar, van het midden van het jaar af, hebben de voorschotten aan de parastatale organismen een neiging tot toenemen vertoont, zowel ten gevolge van de gestegen behoefte aan kasmiddelen vanwege het publiek en de parastatale financiële organismen, als ten gevolge van de inkrimping van het aanbod aan daggeld (2) : van einde Juni met 3.356 millioen frank namen ze toe tot 4.331 millioen frank einde Juli. Aangezien de voorschotten aan de Staat op hetzelfde ogenblik tussen 5 en 6 milliard frank beliepen, werd de grens van 10 milliard frank bijna bereikt. Toen echter op 12 Augustus de opbrengst van de boekhoudkundige herwaardering van de goud- en deviezenvoorraad, ten belope van meer dan 4 milliard frank, aan de Staat werd toegekend, kon deze een gedeelte van zijn schuld aan de Bank terugbetalen ; bovendien heeft de Schatkist tijdens de laatste maanden van het jaar voordeel gehaald uit een belangrijke verhoging der fiscale inkomsten. Er bleef nochtans een spanning bestaan op de daggeldmarkt, ten gevolge van de stabiliteit der bankdeposito's en het onvoldoende peil der spaarinlagen. Deze spanning kwam tot uiting in de kredietbeperkingen, die van September af voelbaar werden. Dit heeft ook de Nationale Bank genoodzaakt haar voorschotten aan de parastatale financiële instellingen op een peil te houden, dat tussen 3,5 en 4,5 milliard frank schommelde.

2. — *Krediet aan het particulier bedrijfsleven.*

Het afnemen van de economische activiteit tijdens de eerste drie kwartalen van 1949 had een inkrimping van het krediet aan de particuliere sector teweeggebracht. Na de devaluatie deed zich echter in die tendens een omkeer voor, zodat het totaalbedrag van het krediet, dat door de Nationale Bank werd toegestaan, van 2.002 millioen frank bij het einde van September 1949 opliep tot 4.377 millioen frank einde December 1949. Bij het einde van December 1950 werd een bedrag van 11.687 millioen frank bereikt. Voor 1950 betekent dat dus een verhoging van 7.310 millioen frank, waarvan slechts 1.458 millioen frank gedurende het eerste halfjaar en 6.510 millioen frank tijdens de laatste zes maanden en in hoofdzaak gedurende het laatste kwartaal.

De Nationale Bank heeft vooral door het aanzwellen van haar handelsportefeuille, dank zij het herdisconto, haar hulp aan het financieren van de economische activiteit kunnen verhogen, langs het kanaal van de particuliere banken en van het Herdiscontering- en Waarborginstituut om. De betrekkelijke stabiliteit van het bedrag aan bankdeposito's en de spanning op de geldmarkt legden immers een ernstige beperking op aan de actiemiddelen van het bankwezen in zijn geheel.

---

(1) Overeenkomst tussen de Nationale Bank en de Staat op 14 September 1948.

(2) Zie : Afdeling III, 1°.

Kredietverlening van de Nationale Bank aan de particuliere sector

(millioenen franken)

EINDE MAAND	Handels-papier (a)	Voorschotten op over-heidsfondsen	Totaal
1949 September	1.643	359	2.002
December	4.006	371	4.377
1950 Januari	3.381	338	3.719
Februari	4.978	382	5.360
Maart	4.231	588	4.819
April	3.531	259	3.790
Mei	5.008	376	5.384
Juni	4.646	531	5.177
Juli	5.520	397	5.917
Augustus	6.529	676	7.205
September	6.344	394	6.738
October	7.547	858	8.405
November	8.546	586	9.132
December	10.930	757	11.687

Bron : Nationale Bank van België.

(a) Het herdisconto van de banken en van het Herdiscontering- en Waarborginstituut inbegrepen.

e) *Kredietbeperkende maatregelen.*

Aangezien de Nationale Bank constateerde dat de banken en het Herdiscontering- en Waarborginstituut steeds meer beroep deden op herdiscontering, is zij tijdens het derde kwartaal tussengekomen om de binnenlandse kredietexpansie te remmen.

Met ingang van 11 September verhoogde zij haar verschillende discontotarieven met ½ % : de discontovoet der bij een bank gedomicilieerde handelsaccepten ging van 3,25 % over op 3,75 %. Op 7 December werd de discontovoet voor geviseerde bankaccepten ter financiering van uitvoerverrichtingen op het peil gebracht van het tarief voor de invoer ; gelet op de economische toestand was het niet meer nodig om nog langer voor de uitvoer een gunsttarief toe te kennen.

Tijdens het laatste kwartaal werd er bij de banken ook op aangedrongen het krediet ter financiëring van verkopen op afbetaling met een vierde te verminderen en de zuiver speculatieve kredieten uit te schakelen, ten einde vooral het opslaan van speculatieve voorraden te beperken.

2. — *Particuliere Banken.*

Ook de activiteit der banken in 1950 kan in twee perioden worden ingedeeld. De evolutie van Januari tot Juni vertoont een zekere overeenkomst met die van het laatste kwartaal van 1949. Doch tijdens het tweede halfjaar hebben de stabilisatie der deposito's, het afvloeien van goud en deviezen en de gestegen behoefte van het bedrijfsleven nieuwe problemen doen oprijzen.

Kredietverlening aan de Overheid door de particuliere banken

(millioenen franken)

EINDE MAAND	Schatkist-certificaten	Overheidspapier	Overheidsfondsen	Wettelijke reserve	Totaal
1949 September	10.040	21.718	3.421	188	35.367
December	8.404	19.064	6.549	188	34.205
1950 Januari	9.820	18.916	6.519	188	34.903
Februari	9.744	18.172	6.407	191	34.514
Maart	9.911	18.391	6.384	191	34.877
April	9.887	19.284	6.443	192	35.806
Mei	9.982	18.507	6.271	192	34.952
Juni	9.811	19.309	6.232	192	35.544
Juli	10.111	18.949	6.427	192	35.679
Augustus	10.112	18.179	6.305	192	34.788
September	8.824	20.169	6.335	189	35.517
October	8.468	21.216	6.320	189	36.193
November	9.133	20.458	6.295	189	36.075
Décember	8.822	19.519	6.327	189	34.857

Bron : Nationale Bank van België.

Kredietverlening aan het particulier bedrijfsleven door de particuliere banken

(millioenen franken)

EINDE MAAND	Disconto Handelspapier (a)	Voorschotten		Totaal
		Diverse debiteuren	Prolongaties en voorschotten op effecten	
1949 September	8.682	11.802	665	21.149
December	7.450	12.328	703	20.481
1950 Januari	7.965	12.219	732	20.916
Februari	7.496	12.398	726	20.620
Maart	8.629	12.378	696	21.703
April	8.655	12.275	763	21.693
Mei	7.397	12.862	810	21.069
Juni	8.281	12.891	744	21.916
Juli	7.564	12.739	742	21.045
Augustus	7.193	13.126	741	21.060
September	8.330	13.045	753	22.128
October	8.526	13.274	761	22.561
November	7.720	13.660	795	22.175
December	6.845	13.996	765	21.606

Bron : Nationale Bank van België.

(a) Exclusief de wissels herdisconteerd bij de Nationale Bank van België en bij de parastatale instellingen.

a) *Evolutie gedurende het eerste halfjaar.*

Tijdens het laatste kwartaal van 1949 was het totaalbedrag aan deposito's een weinig toegenomen, ten gevolge van het aangroeien van de deposito's op meer dan één maand ; de zichtrekeningen waren iets verminderd onder invloed van de uitgifte van 4 % Schatkistcertificaten en van grotere behoeften aan kasmiddelen wegens de economische wederopleving (1).

Globale staat der banken

Einde maand
(millioenen franken)

OPSOMMING	1948 31 December	1949 31 December	1950 Maart	1950 Juni	1950 September	1950 December
Actief						
Liquide middelen	**10.567**	**10.305**	**10.241**	**10.594**	**11.184**	**12.300**
Kredieten	**52.723**	**54.686**	**56.580**	**57.462**	**57.645**	**56.463**
aan de overheidssector	33.589	34.205	34.877	35.544	35.517	34.857
aan de particuliere sector	19.134	20.481	21.703	21.916	22.128	21.606
Diversen	**6.681**	**6.863**	**7.592**	**7.778**	**7.753**	**9.322**
waaronder geaccepteerde wissels	3.983	4.025	4.613	4.665	4.572	6.134
Totaal	**69.971**	**71.854**	**74.413**	**75.834**	**76.582**	**78.085**
Passief						
Deposito's	**49.486**	**52.678**	**54.182**	**54.251**	**53.921**	**53.571**
op ten hoogste één maand	45.487	47.347	47.537	48.183	47.950	47.693
op meer dan één maand	3.999	5.331	6.645	6.068	5.971	5.878
Eigen middelen	**4.481**	**4.781**	**4.773**	**4.992**	**4.998**	**5.064**
Diversen	**16.004**	**14.395**	**15.458**	**16.591**	**17.663**	**19.450**
waaronder geaccepteerde wissels	3.983	4.025	4.613	4.665	4.572	6.134
Totaal	**69.971**	**71.854**	**74.413**	**75.834**	**76.582**	**78.085**
Herdisconteerde wissels	4.168	3.339	3.842	3.696	4.628	8.543

Bron : Bankcommissie.

Van Januari tot Juni 1950 waren de deposito's met 1.573 millioen frank toegenomen, waaronder 836 millioen onder de rubriek zichtrekeningen en 737 millioen bij de termijndeposito's. Deze stijgende beweging gebeurde vooral tijdens de eerste

(1) Zie : *De Belgische Economie in* 1949, op. cit., p. 213-214.

drie maanden van het jaar, onder invloed van het zwellen der termijndeposito's. Deze laatste deposito's verminderden feitelijk een weinig tijdens het tweede kwartaal, terwijl de zichtrekeningen nog sneller toenamen. De minder restrictieve kredietpolitiek die gedurende het laatste kwartaal van 1949 werd gevoerd en welke gepaard ging met een aangroei der budgetaire uitgaven, oefende een expansionnistische invloed uit, die niet helemaal werd gecompenseerd door het tekort op de rekeningenbalans.

Aangezien de banken over ruimere werkmiddelen beschikten, waren ze tijdens deze periode in staat om het bedrag van hun kredieten zowel aan particulieren als aan de Overheid op te voeren. De voorschotten aan de overheidssector zijn immers automatisch door het mechanisme van de wettelijke dekkingscoëfficiënt verbonden aan het peil der deposito's (1).

De bankkredieten, die bij het einde van 1949 meer waren afgenomen dan de deposito's tijdens het laatste kwartaal, zijn gedurende het eerste halfjaar 1950 opnieuw met 2.776 millioen frank gestegen. Hiervan werd aan de particuliere sector 1.339 millioen frank toegekend, hoofdzakelijk door het disconteren van handelseffecten (2). In de financiering van de particuliere sector hebben de voorschotkredieten een heel wat geringere rol gespeeld. Aangezien het bankwezen toen over voldoende kasmiddelen beschikte om in de behoeften te voorzien, was het herdisconteren bij de Nationale Bank nauwelijks toegenomen. De voorschotten aan « verschillende debiteuren » zijn van 12.328 millioen frank einde 1949 overgegaan tot 12.891 millioen frank einde Juni, terwijl de « prolongaties en voorschotten op effecten » tijdens dezelfde periode van 703 millioen frank tot 744 millioen frank aangroeiden. Dit laatste cijfer ligt heel wat lager dan dat van Mei, hetwelk 810 millioen frank bedroeg. De monetaire evolutie bij het einde van het eerste halfjaar en het uitbreken van het conflict in Korea in Juni hebben immers een belangrijke vertraging van de beursactiviteit meegebracht, doch deze is in de herfst opnieuw aanzienlijk toegenomen.

b) *Evolutie tijdens het tweede halfjaar.*

Tijdens het tweede halfjaar zijn de deposito's met 680 millioen frank teruggelopen, de dadelijk opvraagbare met 490 millioen frank en de termijndeposito's met 190 millioen frank ; laatstgenoemde zetten dus slechts de evolutie, die tijdens het tweede kwartaal was ingezet, voort. Onder invloed van de stijgende liquiditeitsbehoeften van het publiek, dat voorraden wilde aanleggen met het oog op eventuele goederenschaarste en prijsstijgingen, werd de seizoendaling, die steeds tijdens het tweede kwartaal de bewegingen der termijndeposito's beïnvloedt, van Juli af voortgezet en zelfs verscherpt.

Bovendien ondergingen de zichtrekeningen, evenals trouwens de andere elementen van de geldvoorraad, de deflatorische invloed van de goud- en deviezenafvloeiing.

Gezien de inkrimping van hun werkmiddelen waren de banken niet in staat met eigen middelen de vraag van hun cliëntele te voldoen en zijn ze moeten overgaan tot herdiscontering. Terwijl hun handelsportefeuille met 27 millioen verminderde

(1) Zie : *De Belgische Economie in* 1949, op. cit., p. 214-215.
(2) Zie : *Ibid.*, p. 214.

tussen einde Juni en einde September en met 650 millioen van einde September tot einde December, steeg het bedrag der herdisconteerde effecten tijdens die beide kwartalen respectievelijk met 933 millioen en 3.914 millioen frank. De voorschotten aan verschillende debiteuren zijn slechts met 1.105 millioen frank van Juni tot December toegenomen, omdat de banken systematisch de voorkeur gaven aan discontokredieten, die meer liquide zijn en bij de Nationale Bank en het Herdiscontering- en Waarborginstituut herdisconteerd kunnen worden.

Tijdens het tweede halfjaar is het totaalbedrag aan kredieten, toegekend aan particulieren en aan de Overheid, met 997 millioen frank afgenomen. Van September af hebben de banken de algemene en qualitatieve kredietbeperkingen, voorgeschreven door de Nationale Bank, toegepast.

c) *Bankreglementering.*

De bankreglementering werd in 1950 niet gewijzigd. Het reglement van 11 October 1949 (1) heeft dat van 29 Januari 1946 vervangen. De nieuwe beschikkingen, die sommige beperkingen, opgelegd aan de banken inzake beleggingen en dekkings- en thesauriecoëfficiënten, verzachtten, werden nochtans niet toegepast ; er werd hun evenwel toegelaten in de verplichte dekking een bedrag aan Schatkistcertificaten van de 4 % lening van 1949 op te nemen tot beloop van het op meer dan één maand opeisbaar passief.

§ 2. — GLOBAAL AAN DE ECONOMIE TOEGEKEND KREDIET

Zowel de particuliere als de overheidssector kunnen nog andere kredieten op korte termijn bekomen dan die welke door de Nationale Bank en door het bankwezen worden toegestaan. Het is ook nodig de portefeuille van het Herdiscontering- en Waarborginstituut en de deposito's van de particulieren bij de Dienst der Postchecks na te gaan. Deze deposito's betekenen immers een lening aan de Schatkist, die over bedoelde bedragen kan beschikken.

Het totaalbedrag der kredieten op korte termijn, die ter beschikking stonden van de economie, was in 1949 met 2.943 millioen frank toegenomen : een inkrimping van 796 millioen frank tijdens de eerste negen maanden en een stijging van 3.739 millioen frank gedurende het laatste kwartaal. Deze expansie werd in 1950 voortgezet, hoewel in een trager tempo tijdens het eerste halfjaar om daarna vlugger toe te nemen tot 7.233 millioen frank tijdens het tweede halfjaar ; voor het ganse jaar bedraagt de aangroei 7.872 millioen frank. Het totaalbedrag is van 89.593 millioen frank bij het einde van December 1949 gestegen tot 97.445 millioen frank einde December 1950, wat een toeneming van 8,7 % betekent.

Om reden van bovenvermelde omstandigheden heeft de overheidssector, afgezien van de parastatale financiële instellingen, zijn verbintenissen ingekrompen. Dit was vooral mogelijk door de herwaardering van de goudvoorraad. Van einde December 1949 tot einde December 1950 liepen ze van 59.667 millioen frank tot 57.598 millioen frank terug.

---

(1) Ministeriëel besluit van 12 October 1949 (*Belgisch Staatsblad* van 14 October 1949). Zie ook : *De Belgische Economie in* 1949, op. cit., p. 214.

Bedrag en financiering van de totale kredieten op korte termijn aan het bedrijfsleven

(millioenen franken)

EINDE MAAND	Aan de overheidssector door de				Aan de gemengde sector door de Nationale bank	Aan de particuliere sector door de (het)				Eind-totaal
	Nationale Bank (a)	Particuliere banken	Dienst der Postchecks (b)	Totaal	(a)	Nationale Bank	Particuliere banken (c)	Herdiscontering- en Waarborg-instituut (c)	Totaal	
1948 December .	4.839	33.589	17.507	55.935	3.546	5.865	19.134	2.170	27.169	86.650
1949 September.	5.839	35.367	17.759	58.965	2.184	2.002	21.149	1.554	24.705	85.854
December .	6.288	34.205	19.174	59.667	3.064	4.377	20.481	2.004	26.862	89.593
1950 Januari ...	5.436	34.903	17.273	57.612	2.526	3.719	20.916	2.190	26.825	86.963
Februari ..	5.149	34.514	16.942	56.605	872	5.360	20.620	1.608	27.588	85.065
Maart.....	5.852	34.877	17.170	57.899	2.232	4.819	21.703	2.085	28.607	88.738
April	6.331	35.806	17.467	59.604	3.007	3.790	21.693	2.035	27.518	90.129
Mei	5.138	34.952	17.552	57.642	2.490	5.384	21.069	1.882	28.335	88.467
Juni	5.016	35.544	17.614	58.174	3.356	5.177	21.916	1.609	28.702	90.232
Juli	5.484	35.679	17.650	58.813	4.331	5.917	21.045	1.842	28.804	91.948
Augustus .	3.751	34.788	18.270	56.809	3.539	7.205	21.060	2.012	30.277	90.625
September.	2.881	35.517	17.512	55.910	4.376	6.738	22.128	1.869	30.735	91.021
October ..	1.784	36.193	17.947	55.924	4.527	8.405	22.561	2.041	33.007	93.458
November.	4.269	36.075	17.556	57.900	3.623	9.132	22.175	2.281	33.589	95.112
December .	4.136	34.857	18.605	57.598	4.530	11.687	21.606	2.044	35.337	97.465

Bronnen : Nationale Bank van België.
Herdiscontering- en Waarborginstituut.
Dienstder Postchecks.

(a) In het kader van de overeenkomst van 14 September 1948 waarbij als hoogtegrens 10 milliard frank werd voorzien.
(b) Vrije tegoeden.
(c) Exclusief de herdisconteerde wissels.

Naarmate de spanning op de daggeldmarkt aangroeide, zijn de voorschotten aan de parastatale financiële instellingen, en wel in hoofdzaak aan het Rentenfonds en het Centraal Bureau voor Hypothecair Krediet toegenomen van 3.064 millioen frank einde December 1949 tot 4.530 millioen frank einde December 1950.

De werkmiddelen van de banken en van het Herdiscontering- en Waarborginstituut waren slechts een weinig ruimer ten gevolge van de geringe aangroei der deposito's, enerzijds, en de spanning op de daggeldmarkt, anderzijds. Bijgevolg moesten deze instellingen het aan de Nationale Bank overlaten om de gestegen behoeften van het particulier bedrijfsleven te financieren. Terwijl de door de Nationale Bank toegekende kredieten voor het ganse jaar met 7.310 millioen frank opliepen, namen de kredieten, die uit eigen middelen door de banken en het Herdiscontering- en Waarborginstituut werden gefinancierd, slechts toe met respectievelijk 1.125 millioen en 40 millioen frank.

§ 3. — GELDVOORRAAD (1)

a) *Evolutie van de geldvoorraad.*

Bij de ontleding van de evolutie van de geldvoorraad moet rekening worden gehouden met de binnenlandse en buitenlandse gebeurtenissen, voor zover ze een rechtstreekse en meetbare invloed hebben uitgeoefend op de geldfactor en tevens konden worden beïnvloed door de monetaire en budgetaire politiek. De andere hoofdstukken van dit werk maken het mogelijk factoren, die een minder rechtstreekse invloed uitoefenen in de ontleding in te schakelen, zoals de betalingsbalans, de productie, het verbruik, het sparen en de investeringen.

De geldvoorraad is met 0,2 % of 320 millioen frank gedaald, namelijk van 155.924 millioen frank einde December 1949 tot 155.604 millioen frank einde December 1950.

In 1948 was hij daarentegen met 5,4 % gestegen en in 1949 met 3,9 %. Deze stabiliteit in 1950 vergt een nadere ontleding : de factoren, die de geldvoorraad konden beïnvloeden, waren zeer verschillend van aard en grepen diep in, doch ze hebben elkanders invloed in grote mate opgeheven.

Tijdens het eerste halfjaar bleef de geldvoorraad tot einde Mei stabiel, rekening gehouden nochtans met de seizoeninkrimping in Januari. De toestand van de Schatkist bleef gunstig, de productie nam toe en de prijzen bleven onveranderd of daalden licht. De betalingsbalans was niet overdreven deficitair en de invloed van de goud- en deviezenafvloeiing werd goedgemaakt door een lichte aangroei der binnenlandse kredieten, welke aan de particuliere sector werden toegestaan door het bankwezen en de Nationale Bank, die ook kredieten verstrekte aan de parastatale instellingen. Maar zoals hoger vermeld begon zich tijdens het tweede kwartaal een lichte spanning op de geldmarkt af te tekenen.

---

(1) Voor de omschrijving van de geldvoorraad en de wijze waarop hij berekend wordt, zie : *Tijdschrift voor Documentatie en Voorlichting van de Nationale Bank van Belgie*, XXIVe jaarg., vol. II, n^r 6, December 1949, alsook *De Belgische Economie in 1949*, op. cit., p. 203-204.

Geldvoorraad ter beschikking van het Belgisch bedrijfsleven

(millioenen franken)

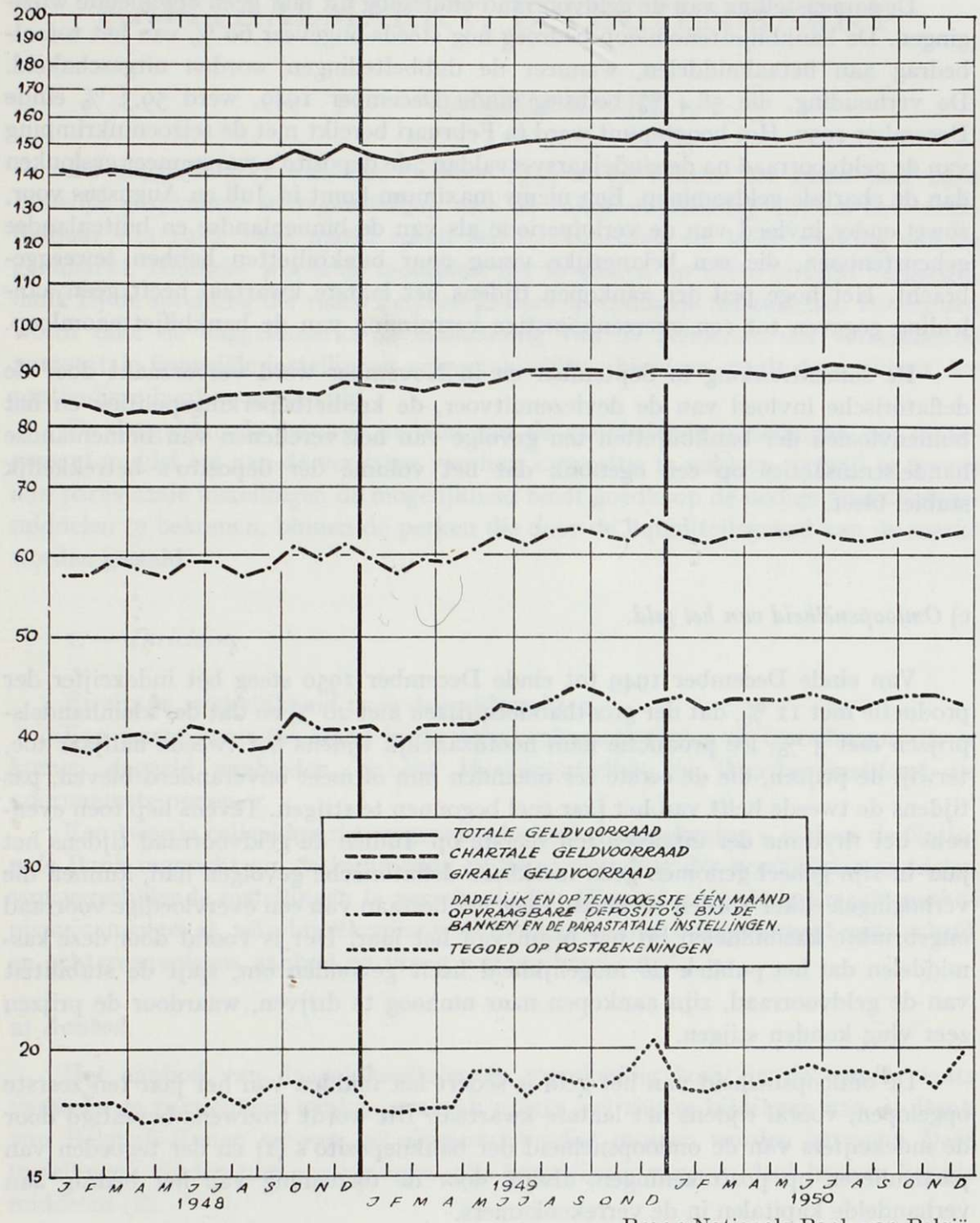
EINDE MAAND	Chartaal geld			Giraal geld				Algemeen totaal
	Biljetten en munten van de Schatkist	Biljetten van de Nationale Bank	Totaal (a)	Rekeningen-courant bij de Nationale Bank van België (a) (b)	Post-rekeningen (a) (b)	Zichtrekeningen in Belgische franken bij de particuliere banken en parastatale instellingen (a) (b)	Totaal (a) (b)	
1949 September	4.400	87.588	91.009	824	18.338	44.665	63.827	154.836
December	4.118	87.890	91.040	1.531	20.204	43.149	64.884	155.924
1950 Januari	4.189	87.287	90.448	708	18.145	43.743	62.590	153.038
Februari	4.259	87.494	90.737	715	18.143	42.547	61.405	152.142
Maart	4.314	87.530	90.710	650	18.425	43.477	62.552	153.262
April	4.386	87.062	90.216	839	18.422	43.459	62.720	152.936
Mei	4.431	86.083	89.417	802	18.661	43.318	62.781	152.198
Juni	4.517	87.304	90.696	689	19.157	43.709	63.555	154.251
Juli	4.626	88.812	92.157	506	18.696	43.248	62.450	154.607
Augustus	4.654	88.188	91.652	516	18.839	42.651	62.006	153.658
September	4.664	86.352	89.983	554	18.460	43.501	62.515	152.498
October	4.668	86.496	90.023	582	18.890	43.822	63.294	153.317
November	4.687	86.238	89.734	563	18.125	43.812	62.500	152.234
December	4.770	88.599	92.290	988	19.574	42.752	63.314	155.604

(a) Na aftrekking van het kassaldi der bankinstellingen.
(b) Tegoeden toebehorend aan ingezetenen.

Bron : Nationale Bank van België.

Geldvoorraad ter beschikking van het Belgisch bedrijfsleven

(milliarden franken)

Bron : Nationale Bank van België.

Van Juli af begon de binnenlandse economische toestand onmiskenbaar expansionnistische kenmerken te vertonen en liepen de binnenlandse kredieten vooral tijdens het vierde kwartaal hoog op. Doch het deficit der rekeningenbalans oefende een deflatorische invloed uit, die de expansie der binnenlanse betaalmiddelen in evenwicht hield.

b) *Samenstelling van de geldvoorraad.*

De samenstelling van de geldvoorraad onderging dit jaar geen opvallende wijzigingen. De bankbiljettenomloop bedroeg nog steeds ongeveer 60 % van het totaalbedrag aan betaalmiddelen, wanneer de dubbeltellingen worden uitgeschakeld. De verhouding, die 58,4 % bedroeg einde December 1949, werd 59,3 % einde December 1950. Het hoogtepunt werd in Februari bereikt met de seizoeninkrimping van de geldvoorraad na de eindejaarsvervaldag ; de deposito's waren meer geslonken dan de chartale geldsomloop. Een nieuw maximum komt in Juli en Augustus voor, zowel onder invloed van de verlofperiode als van de binnenlandse en buitenlandse gebeurtenissen, die een belangrijke vraag naar bankbiljetten hebben teweeggebracht. Het hoge peil der aankopen tijdens het laatste kwartaal heeft geen aanleiding gegeven tot een overeenkomstige verruiming van de bankbiljettenomloop.

De samentrekking in September en in November werd veroorzaakt door de deflatorische invloed van de deviezenuitvoer, de kredietbeperkingspolitiek en het binnenvloeien der bankbiljetten ten gevolge van het vereffenen van binnenlandse handelstransacties op een ogenblik dat het volume der deposito's betrekkelijk stabiel bleef.

c) *Omloopsnelheid van het geld.*

Van einde December 1949 tot einde December 1950 steeg het indexcijfer der productie met 11 %, dat der groothandelsprijzen met 20 % en dat der kleinhandelsprijzen met 3 %. De productie nam hoofdzakelijk tijdens het tweede halfjaar toe, terwijl de prijzen, die de eerste zes maanden min of meer onveranderd bleven, pas tijdens de tweede helft van het jaar snel begonnen te stijgen. Tevens liep toen eveneens het rhythme der uitgaven ten zeerste op. Indien de geldvoorraad tijdens het jaar in zijn geheel genomen geen merkbare deflatorische gevolgen had, kunnen die verhogingen enkel worden verklaard door het bestaan van een overvloedige voorraad ongebruikte kasmiddelen bij het begin van het jaar. Het is vooral door deze kasmiddelen dat het publiek de mogelijkheid heeft gevonden om, spijt de stabiliteit van de geldvoorraad, zijn aankopen naar omhoog te drijven, waardoor de prijzen zeer vlug konden stijgen.

De omloopsnelheid van het geld is sedert het midden van het jaar ten zeerste opgelopen, vooral tijdens het laatste kwartaal. Dit wordt trouwens bevestigd door de indexcijfers van de omloopsnelheid der bankdeposito's (1) en der tegoeden van particulieren op postrekeningen, alsook door de toeneming van het bedrag aan verhandelde kapitalen in de verrekenkamers.

---

(1) Aangezien de nieuwe statistiek der Nationale Bank over de omloopsnelheid der bankdeposito's slechts in Mei 1950 een aanvang neemt, is het niet mogelijk een vergelijking te trekken met de overeenkomende maanden van 1949. Nochtans kan de toeneming van de snelheidscoëfficiënt, die van 1,46 in Mei oploopt tot 1,85 in December, niet worden verklaard door seizoeninvloeden alleen. Over de methode, die werd gebruikt om deze statistiek op te maken, zie het *Tijdschrift voor Documentatie en Voorlichting van de Nationale Bank van Belgie*, XXVe jaarg., Vol. II, n^{r} 4, October 1950, p. 222-223.

AFDELING III. — DAGGELDMARKT, KAPITAALMARKT, EFFECTENMARKT

§ 1. — DAGGELDMARKT

De daggeldmarkt was van October 1949 af en tijdens het ganse jaar 1950 tamelijk gespannen, in tegenstelling met de ruime voorziening tijdens het eerste halfjaar van 1949. Deze markt speelt een fundamentele rol in de werking van de geldmarkt. Hierdoor wordt de mobiliteit der kredieten op korte termijn verhoogd, dank zij de spreiding der risico's en een grotere specialisatie der functies. Bovendien wordt door de daggeldmarkt de financiering van de behoeften der verschillende parastatale financiële instellingen vergemakkelijkt ; hierdoor wordt de activiteit der particuliere banken aangevuld.

De daggeldmarkt bezorgt immers aan de aanbiedende instellingen een rentegevend middel om aan de vereisten van hun kaspositie te voldoen, terwijl ze tevens aan parastatale instellingen de mogelijkheid biedt goedkoop de nodige financieringsmiddelen te bekomen, binnen de perken die door de liquiditeitsgraad van de markt worden gesteld.

1. — *Inrichting.*

Er zijn in werkelijkheid twee daggeldmarkten.

Een eerste komt tot stand in de verrekenkamers tussen de instellingen, die er komen daggeld aanbieden, en het Herdiscontering- en Waarborginstituut als voornaamste opnemer.

Een tweede callgeldmarkt, zogenaamd « buiten verrekening », is door de Nationale Bank ingericht om de inzameling en de aanwending der beschikbare middelen van verschillende instellingen te verzekeren (1). Hieronder wordt het marktmechanisme samengevat, waarbij rekening wordt gehouden met bovenvermeld onderscheid en achtereenvolgens aanbod en vraag worden beschouwd.

a) *Aanbod.*

Het aanbod van daggeldkapitalen in verrekening komt in de eerste plaats vanwege de particuliere banken, waarbij echter wel zekere bijdragen van de Bank van Belgisch-Kongo en van het Gemeentekrediet moeten worden gevoegd. Deze instellingen vinden hier een rentegevende benuttiging van een deel hunner liquide middelen (2).

Op de markt « buiten verrekening » is de Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid de voornaamste geldschieter. Doch ook andere instellingen, die niet bij

---

(1) Zie : *Tijdschrift voor Documentatie en Voorlichting van de Nationale Bank van Belgie*, XXVe jaarg., vol. II, n^r 4, October 1950, p. 216-217.

(2) Door de reglementering van de Bankcommissie bekendgemaakt in 1946, werd het bedrag aan beschikbare middelen, dat door de banken « on call » mag belegd worden, tot 2 % van de opeisbare passiva beperkt.

de verrekenkamers zijn aangesloten, brengen geld aan, zoals de Algemene Spaar- en Lijfrentekas, de « Caisse d'Epargne de l'Etat » te Luxemburg, de cooperatieve vennootschap « Coop-Dépôts » en af en toe instellingen, die toevallig over liquide middelen beschikken ten gevolge van de schommelingen van hun kaspositie : de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen, het Nationaal Hulpfonds voor de Huishoudelijke Wederuitrusting der Arbeiders, de Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid en de « Société coopérative ouvrière belge ». Het aanbod « buiten verrekening » hangt van de gecombineerde werking van een ganse reeks factoren af en is onderhevig aan sterkere schommelingen dan het aanbod « in verrekening » (1).

De hoogte van het aanbod, evenals de marktbewegingen, hangen af van de kaspositie der verschillende instellingen die tussenkomen in de daggeldmarkt, hetzij ze deel uitmaken van de verrekenkamers, hetzij ze op een bepaald ogenblik op de markt « buiten verrekening » optreden (2).

b) *Vraag.*

De vraag naar daggeld gaat uit van een verschillend aantal parastatale instellingen. Het Herdiscontering- en Waarborginstituut, het Rentenfonds, het Centraal Bureau voor Hypothecair Krediet, het Nationaal Instituut voor Landbouwkrediet, de Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid, de Nationale Kas voor Beroepskrediet (3).

Het Herdiscontering- en Waarborginstituut is gewoonlijk de enige afnemer van daggeld in verrekening, terwijl buiten verrekening het Rentenfonds en het Centraal Bureau voor Hypothecair Krediet de enige belangrijke ontleners zijn. Het Herdiscontering- en Waarborginstituut treedt bovendien als tegenpartij op voor elk aanbod dat de behoeften der andere geldnemers overtreft en leent op zijn beurt aan de niet-verrekenende instellingen het deel der opgenomen gelden, dat het niet voor eigen belegging nodig heeft.

2. — *Evolutie der daggeldmarkt in* 1950.

Gedurende het eerste halfjaar van 1949 was de markt ruim voorzien, doch van het vierde kwartaal af was het totale aanbod gevoelig ingekrompen. Na de betrekkelijke verbetering van December 1949 tot Februari 1950 kende de markt een grote spanning tot October, waarna in November en December een lichte herneming intrad.

Het daggemiddelde der aangeboden kapitalen viel van 5.147 millioen frank in 1949 terug op 4.160 millioen frank in 1950. Voor 1950 was het aanbod in Maart het grootst met 4.880 millioen frank en het kleinst in Juli met 3.467 millioen frank.

Het aanbod « in verrekening » was in September-October 1949 gezwollen door de inschrijvingen op de lening van 8,3 milliard frank ; het liep echter tijdens de volgende maand terug, omdat de banken de opbrengst der lening stortten en hun bankdeposito's onveranderd bleven. Gedurende het eerste halfjaar 1950 bereikte de

---

(1) Tussen beide markten bestaat nochtans een verband van wederzijdse afhankelijkheid.

(2) Zie : *Tijdschrift voor Documentatie en Voorlichting van de Nationale Bank van Belgie*, XXVe jaarg., vol. II, n^{r} 4, October 1950, p. 218.

(3) Deze instellingen genieten ook financiële faciliteiten bij de Nationale Bank onder de vorm van discontering van kasbons en promessen.

Daggeldmarkt

(millioenen franken)

DAG-GEMIDDELDE	Totaal der kapitalen « on call »	Uitgeleende gelden								Ontleende gelden		
		door verrekenende instellingen (a)			door niet-verrekenende instellingen						Door andere parastatale instellingen	
		Particuliere banken	Diverse instellingen (b)	Totaal	Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid	Algemene Spaar- en Lijfrentekas	Luxemburgse Spaarkas	Diverse instellingen (c)	Totaal	Door het H. W. I. en diversen (d)	Totaal	waarvan uitgeleend door het H. W. I. aan niet verrekenende instellingen (e)
1949	5.147	1.906	661	2.567	949	830	472	329	2.580	2.098	3.049	471
1950	4.160	1.830	594	2.424	799	263	187	487	1.736	2.323	1.837	101
1950 Januari ...	4.156	1.794	642	2.436	478	278	445	519	1.720	2.405	1.751	31
Februari ..	4.463	1.538	348	1.886	1.024	606	402	545	2.577	1.868	2.595	18
Maart	4.881	1.882	458	2.340	558	960	351	672	2.541	2.260	2.621	80
April	4.150	1.993	887	2.880	377	144	270	479	1.270	2.330	1.820	550
Mei	4.007	1.881	573	2.454	759	150	215	429	1.553	2.227	1.780	227
Juni	4.058	1.872	557	2.429	606	444	211	368	1.629	2.330	1.728	99
Juli.....	3.467	1.881	389	2.270	586	153	124	334	1.197	2.188	1.279	82
Augustus ..	3.937	1.635	679	2.314	1.177	41	46	359	1.623	2.274	1.663	40
September .	3.924	1.972	503	2.475	911	94	30	414	1.449	2.441	1.483	35
October	3.646	1.922	417	2.339	733	8	47	519	1.307	2.325	1.321	14
November .	4.734	1.818	807	2.625	1.396	46	37	630	2.109	2.592	2.142	33
December ..	4.525	1.766	923	2.689	1.056	151	49	580	1.836	2.644	1.881	45

Bron : Nationale Bank van België.

(a) In verrekenkamer vertegenwoordigde instellingen.
(b) Bank van Belgisch-Kongo, Gemeentekrediet.
(c) Cooperatieve vennootschap « Coop-Dépôts », Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen, Nationaal Hulpfonds voor de Huishoudelijke Wederuitrusting der Werknemers, Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid, Société Coopérative Ouvrière Belge.
(d) Hoofdzakelijk het Herdiscontering- en Waarborginstituut.
(e) Rentenfonds en Centraal Bureau voor Hypothecair Krediet. Niet inbegrepen in het bedrag van het aanbod der niet-verrekenende instellingen.

sterke spanning tussen de particuliere banken en het Herdiscontering- en Waarborginstituut haar hoogtepunt in Februari ; een weinig verbeterd in Januari onder invloed van de inschrijvingen op de lening van de Nationale Maarschappij der Belgische Spoorwegen, was ze ook verzacht in Maart dank zij het aanzwellen der deposito's en de uitgifte van de lening van Belgisch-Kongo. In April liet de uitgifte van de lening van de Wederopbouw een ruimer aanbod toe : dit steeg van 1.881 millioen frank in Februari tot 2.880 millioen frank in April, maar viel in Mei, na de stortingen op de lening, terug op een laag peil. Tijdens de volgende maanden bleef de gemiddelde kapitaalaanbreng schommelen tussen 2.270 millioen en 2.470 millioen frank per dag, maar overschreed toch 2.600 millioen frank in November en December.

Het aanbod « buiten verrekening », dat tijdens het eerste kwartaal betrekkelijk ruim was, vertoonde een neiging tot inkrimping gedurende de laatste helft van 1950. De Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid, die in de eerste jaren na de oorlog de voornaamste aanbrenger van daggeld buiten verrekening was en tijdens het eerste halfjaar van 1949 gemiddeld 1 milliard frank per dag aanbracht, kon in 1950 nog slechts bij uitzondering dit bedrag samenbrengen, tenzij ter gelegenheid der kwartaalspitsen. Van Juli 1950 af liep het aanbod der Algemene Spaar- en Lijfrentekas, dat in 1949 zeer overvloedig was, heel wat terug ; in October en November betekende het nog slechts een zuiver nominaal bedrag. De aanbreng der andere instellingen verminderde vanaf Maart.

De daggeldrente in verrekening, vroeger op 1,25 % vastgesteld, werd na de devaluatie verlaagd en schommelde van 6 October tot 19 November 1949 tussen 1 en 1,25 %. Na de spanning bij het einde van 1949 werd de rentevoet opnieuw op 1, 25 % gebracht en bleef tijdens gans het jaar 1950 op dit peil. Buiten verrekening bleef de rentevoet in 1950 ongewijzigd op 1,25 %.

§ 2. — KAPITAALMARKT

De kapitaalmarkt, die in 1949 ruim voorzien was, bleef ook tijdens de eerste zes maanden van 1950 over overvloedige middelen beschikken. Doch gedurende het laatste halfjaar begonnen zich tekens van toenemende spanning voor te doen.

Daar volledige gegevens over de spaarvorming ontbreken (1), kunnen enkel de evolutie van de inlagen op de spaarboekjes van de Algemene Spaar- en Lijfrentekas en, in beperkte mate, het verloop van de termijndeposito's in de banken worden gebruikt. De activiteiten der instellingen, die zich met kredieten op lange termijn bezighouden, en in het bijzonder de toeneming van hun verplichtingen en hun financieringsmoeilijkheden, geven eveneens enkele aanduidingen nopens het verloop van het sparen.

De ontleding der bankdeposito's in voorgaande afdeling heeft aangetoond hoe hun bedrag verleden jaar, doch vooral tijdens het tweede halfjaar 1950, was ingekrompen. Het « kleine sparen » blijkt een gelijkaardig verloop te hebben gekend.

(1) De jaarstatistieken, opgemaakt door de Algemene Spaar- en Lijfrentekas voor haar publicatie nopens de inventaris van het sparen en door het Ministerie van Economische Zaken en Middenstand voor zijn studie over de financiering der bruto-investeringen in 1950 staan nog niet ter beschikking.

1. — *Algemene Spaar- en Lijfrentekas.*

Het netto-tegoed der particulieren bij de Algemene Spaar- en Lijfrentekas nam van 30.626 millioen frank op 31 December 1949 toe tot 32.754 millioen frank op 31 December 1950. Deze cijfers, die ook de gekapitaliseerde interesten omvatten, wijzen dus op een aangroei van 2.138 millioen frank. Indien de gekapitaliseerde interesten er worden buiten gehouden, bedraagt de netto-toeneming der spaardeposito's slechts 1.237 millioen frank, wat 1.041 millioen frank minder is dan in 1949.

Algemene Spaar- en Lijfrentekas

Evolutie van het zuiver spaarwezen

(duizenden franken)

JAAR	Stortingen	Terug-betalingen	Verschil (a)	Globaal tegoed (b)
1949 :				
Eerste semester	4.453.809	3.278.678	1.175.131	
Tweede semester	4.396.423	3.273.339	1.103.084	
Totaal	**8.850.232**	**6.572.017**	**2.278.215**	**30.626.051**
1950 :				
Eerste semester	4.966.566	3.673.060	1.293.506	
Tweede semester	3.782.747	3.839.019	— 56.272	
Totaal	**8.749.313**	**7.512.079**	**1.237.234**	**32.754.226** (c)

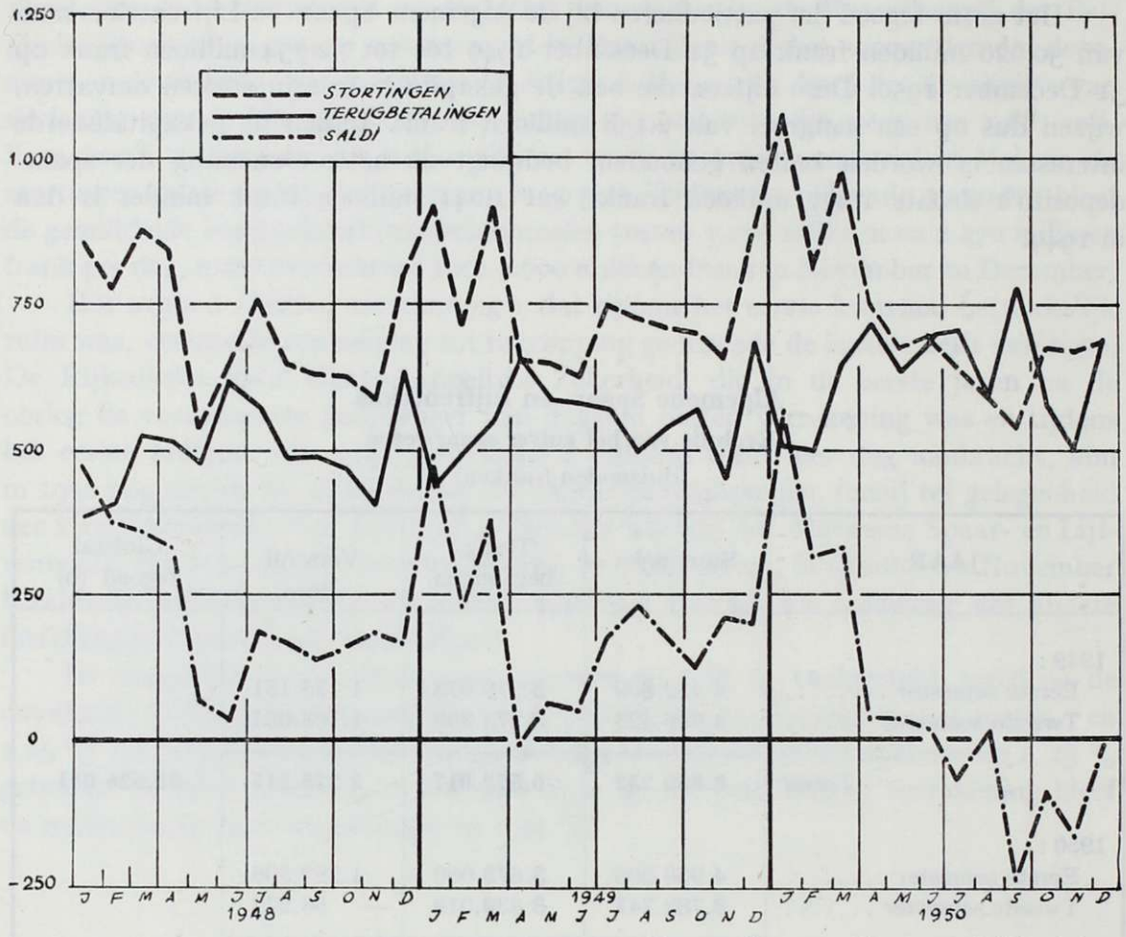
Bron : Algemene Spaar- en Lijfrentekas.

(a) Saldo der stortingen op de terugbetalingen.
(b) Toestand per 31 December van elk jaar. Gekapitaliseerde interesten inbegrepen : deze bedroegen 794 millioen frank per 31 December 1949 en 891 millioen frank per 31 December 1950.
(c) Voorlopig cijfer.

De minder vlugge toeneming van het « kleine sparen » in 1950 moet niet zo zeer worden toegeschreven aan de vermindering van de stortingen — ze liepen slechts met 101 millioen frank terug — dan wel aan de verhoging van het bedrag der terugbetalingen, dat met 940 millioen het cijfer van 1949 overtrof. Spijt de seizoeninkrimping van de kapitaalaanbreng in de lente hebben terugbetalingen en stortingen het bedrag van de overeenkomstige periode in 1949 overtroffen en lieten ze een wat hoger stortingsoverschot. Doch in het tweede halfjaar kwam de omkeer : hoewel de terugbetalingen merkelijk toenamen, was vooral de terugloop der stortingen vóór alles oorzaak van een terugbetalingsoverschot ten bedrage van 56 millioen frank ; in 1949 beliep voor dezelfde periode het stortingsoverschot 1.103 millioen frank.

Stortingen en terugbetalingen op particuliere spaarboekjes bij de Spaarkas

(millioenen franken)

Bron : Algemene Spaar- en Lijfrentekas.

De inkrimping van het sparen tijdens het tweede halfjaar en vooral van Juli tot September, moet in de eerste plaats worden toegeschreven aan de aankopen van het publiek, uit voorzorg tegen eventuele prijsstijgingen en uit vrees voor een schaarste aan verbruiksgoederen. Tijdens die drie maanden overtroffen de opvragingen de stortingen met 306 millioen frank, terwijl in de overeenkomstige tijdspanne van 1949 de stortingen een saldo lieten van 577 millioen frank.

Tijdens de laatste maanden verbeterde die toestand enigszins, doch de Decemberverrichtingen sloten weer met een overschot aan terugbetalingen, wat waarschijnlijk moet worden toegeschreven aan het hernemen van de prijsstijging en aan de vertraging waarmee de bezoldigingen werden aangepast.

2. — *Andere parastatale kredietinstellingen.*

A. — *Herdiscontering- en Waarborginstituut.*

De tussenkomsten van het Herdiscontering- en Waarborginstituut inzake herdiscontokredieten en aankoop van handelsaccepten waren in de loop van het jaar 1950 van kleinere omvang dan in 1949. Daarentegen kon het Instituut zijn deelneming op de markt der geviseerde bankaccepten verhogen. Het ontleende verder op de daggeldmarkt met het oog op het bekomen van een deel van de voor haar activiteit noodzakelijke middelen.

a) *Herdisconto-kredieten.*

De actiemiddelen van het Instituut werden in 1949 (1) op zes milliard frank gebracht, waarvan vier milliard frank voorbehouden voor het openen van herdisconto-kredieten. Deze laatste vertoonden in 1950 een zelfde dalende tendens als in 1949. De kredietopeningen, waarvan de daling gedurende de eerste maanden van het jaar 1950 verklaard wordt door de aangroei van de bankdeposito's en door de relatieve stabiliteit van de kaskredieten der banken, kenden slechts een lichte stijging bij het jaareinde.

In totaal bereikte het bedrag der lopende kredieten op 31 December 1950 slechts 1.768 millioen frank, tegen 1.908 millioen frank einde 1949.

De aanwending der herdisconto-kredieten, die einde 1949 slechts 4 % van het totaal geopend krediet bedroeg, steeg tot 10,6 % op 31 December 1950.

b) *Markt van het « privaatdisconto ».*

Op de markt van het « privaatdisconto » was het aanbod van wissels overvloediger dan de voorgaande jaren, daar de uitzetting van het bankkrediet aan het particulier bedrijfsleven vooral betrekking had op het toestaan van acceptatie- en herdisconto-kredieten van handelspapier. Deze beweging bracht, wegens de inkrimping der middelen, een stijgende tendens van de interestvoet met zich. Het Instituut was dientengevolge verplicht zijn eigen interestvoet te verhogen en minder handelsaccepten te aanvaarden. Voor het jaar 1950 beantwoordde het de vraag der accepten slechts voor een totaal van 3,4 milliard frank (2), tegen 6 milliard frank in 1949.

Ingevolge de uitbreiding van de buitenlandse handel, verhoogde het Instituut daarentegen zijn aandeel op de markt der geviseerde bankaccepten. Het kocht voor 13.655 millioen frank accepten aan, d. i. 96,8 % van het geheel der bankaccepten geviseerd door de Nationale Bank. In 1949 beliepen ze slechts 11.312 millioen frank, of 87 % van het totaal.

c) *Daggeldmarkt.*

Het Instituut trad verder op als ontlener op de daggeldmarkt. In het algemeen genomen waren de disponibiliteiten minder overvloedig dan in 1949 en lieten slechts toe een deel van zijn behoeften te dekken.

Daarom was het in 1950 verplicht in grotere mate dan voorgaande jaren beroep te doen op de Nationale Bank onder de vorm van herdisconto. Gemiddeld werden 638 millioen frank per dag herdisconteerd voor een portefeuille van 2.800 millioen frank. In 1949 bedroegen deze gemiddelden respectievelijk 224 millioen en 2.195 millioen frank.

B. — *Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid.*

Het totaal bedrag van de uitstaande kredieten van de Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid bedroegen 8.374 millioen frank (3) op 31 December

(1) Wet van 30 Mei 1949 (*Belgisch Staatsblad* van 4 Juni 1949).

(2) Waaronder 890 millioen frank wederinkoop.

(3) Waaronder 729,4 millioen frank kredieten, gefinancierd door de Marshall-hulp en bestemd voor de steenkolenmijnen.

1950. Van dit bedrag had 5.101 millioen frank betrekking op de lopende verrichtingen. In 1949 bereikte het totaal bedrag der uitstaande kredieten slechts 6.733 millioen frank, waarvan 4.419 millioen frank enkel voor de gewone sector.

a) *Gewone kredieten.*

Het bedrag per 31 December 1950 aan gewone kredieten bedroeg 682 millioen frank meer dan bij het einde van 1949. De vermeerdering in 1950 vastgesteld is kleiner dan in 1949, jaar tijdens hetwelk het bedrag der gewone kredieten met 723,2 millioen frank toenam.

In voornoemd totaalcijfer van 5,1 milliard frank, vertegenwoordigden de door de banken gewaarborgde verrichtingen 52,09 %, die gewaarborgd door de Disconto-Dienst der Nationale Bank 14,41 % en de verrichtingen zonder bank- of gelijkaardige waarborgen 33,5 %. In vergelijking met 1949 steeg het aandeel der private banken ; voor dit laatste jaar waren inderdaad de verhoudingscijfers respectievelijk 47,50 %, 16,47 % en 36,03 %.

Wat de betrokken economische sectoren betreft, kende de tussenkomst van de Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid, van het ene jaar tot het andere, een opvallende wijziging. Vergeleken met 1949, heeft deze instelling haar financiële hulp vooral uitgebreid ten voordele van de chemische industrie, de ijzer- en staalnijverheid, het bouwbedrijf, de nijverheid der non-ferro metalen en de kleinhandel. Voor tal van andere sectoren verminderden de kredieten, namelijk voor de metaalverwerkende nijverheid, de steenkolennijverheid, de textielindustrie en de voedingsnijverheid.

Volgens regionale spreiding blijven de provinciën Luik, Brabant en Henegouwen de voornaamste afnemers der voorschotten. Voor 1950 beloopt hun aandeel 74,11 % van het totaal, tegen 72,17 % in 1949.

b) *Kredieten door bijzondere wetten geregeld.*

De Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid komt tussen in het beheer van de Marshall-kredieten. Het bedrag van deze kredieten, dat op artikel 511 van de buitengewone begroting van het dienstjaar 1949 voorkomt, beliep 729,7 millioen frank. Dit werd in 1950 integraal toegewezen aan dertien vennootschappen voor de wederuitrusting van veertien kolenmijnen. Van deze kredieten was echter op 31 December 1950 slechts 129 millioen frank benut.

De Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid verstrekte verder de herstelkredieten volgens het zgn. « oud stelsel ». Bij deze laatste werden, van 1950 af, en dit op basis van de wet van 1 October 1947 (1) voorschotten gevoegd volgens het « nieuw stelsel », bestemd om de vergoedingen voor definitieve herstellingen aan te vullen. Een wet van 6 Januari 1950 (2) richtte een derde systeem van herstelkredieten in met het oog op de bespoediging van de gedeeltelijke vergoedingen aan geteisterden. Het bedrag der in 1950 verstrekte herstelkredieten is bijgevolg niet onmiddellijk vergelijkbaar met dat der voorgaande boekjaren.

---

(1) *Belgisch Staatsblad* van 10 October 1947 ; err. : *Belgisch Staatsblad* van 12 en 13 November 1948 en *Belgisch Staatsblad* van 5 Maart 1949.

(2) *Belgisch Staatsblad* van 19 Januari 1950.

In totaal beliep op 31 December 1950 het bedrag der herstelkredieten 2,1 milliard frank, tegen 2,2 milliard frank einde 1949.

Op dezelfde datum bereikten de kredieten voor hulp aan nieuwe industrieën 250,5 millioen frank. Einde 1949 vertegenwoordigden de tussenkomsten van de Maatschappij in deze sector slechts 9,5 millioen frank.

De scheepskredieten beogen de ontwikkeling van de koopvaardij- en visservloot en van de scheepsbouw. De waarde er van steeg van 174,2 millioen frank in 1949 tot 180,3 millioen frank in 1950. Deze stijging is uiterst klein, vooral zo men er rekening mede houdt dat deze kredieten (1) van 1948 tot 1949 met 51,7 millioen frank waren toegenomen.

De kredieten, verstrekt door het Fonds voor het Uitreden en het Aanbouwen van Zeeschepen (2), vertegenwoordigden tot nog toe slechts kleine bedragen en bereikten einde 1950 amper 2 millioen frank.

C. — *Centraal Bureau voor Hypothecair Krediet.*

De activiteit van het Bureau in zake gewone hypothecaire kredieten nam toe. De herstelkredieten verminderden daarentegen ten aanzien van 1949.

a) *Gewone sector.*

Bij het einde van het boekjaar 1950 beliepen de uitgeschreven kredieten 118,9 millioen frank, waarvan 102,3 millioen frank in de loop van het jaar werkelijk werden uitgekeerd. Vergeleken met het jaar 1949 is er een vermeerdering, daar ze toen slechts respectievelijk 112,4 en 84,3 millioen frank bedroegen. De aangroei is het grootst wat de betalingen betreft : in 1949 vertegenwoordigden ze slechts 75 % en in 1950 86 % van de toegewezen kredieten.

De uitbreiding van de particuliere woningbouw gedurende 1950 verklaart de waargenomen vermeerdering zowel van het aantal toegewezen leningen als van het bedrag der aangewende hypothecaire kredieten.

De Middenstand trok het grootste voordeel uit deze evolutie, daar voor deze categorie, op een totaal van 118,9 millioen frank, 74,6 millioen frank kredieten werden toegekend.

b) *Herstelkredieten.*

Op de 1.695 ingediende aanvragen (3), die in 1950 waren ingediend, werden er 1.273 toegestaan, terwijl er in 1949 op 5.269 aangevraagde kredieten 3.728 werden behouden. De uitgevoerde betalingen bedroegen 380,1 millioen frank in 1950, tegen 787,7 millioen frank in 1949.

---

(1) Op te merken valt dat in 1948 de kredieten alleen verstrekt werden op grond van de wet van 1 Februari 1939 (*Belgisch Staatsblad* van 16 Februari 1939), terwijl dit in 1949 geschiedde én op grond van dezelfde wet én op grond van die van 23 Augustus 1948 (*Belgisch Staatsblad* van 11 September 1948 ; err. : *Belgisch Staatsblad* van 8 October 1948).

(2) Wet van 23 Augustus 1948 (*Belgisch Staatsblad* van 11 September 1948 ; err. : *Belgisch Staatsblad* van 8 October 1948), gewijzigd door de wet van 7 Juni 1949 (*Belgisch Staatsblad* van 17 Juni 1949).

(3) Het gaat om de herstelkredieten « oud stelsel », gewijzigd door de wet van 1 October 1947 (*Belgisch Staatsblad* van 10 October 1947) waarbij een nieuw regime werd ingesteld.

Deze opvallende vermindering is grotendeels een gevolg van het feit dat het herstel der oorlogsschade aan onroerende goederen vorderde, alsmede van de uitbreiding der betalingen aan geteisterden ten gevolge van de nieuwe wetsbeschikkingen die in de loop van het jaar 1950 werden getroffen.

D. — *Nationaal Instituut voor Landbouwkrediet.*

Het aantal kredietaanvragen, door landbouwers bij het Instituut ingediend, verminderde van 4.535 in 1949 tot 4.030 in 1950. Ook daalde het verhoudingscijfer der toegestane aanvragen tot de ingediende van 75 % tot 68 %.

Het saldo der op 31 December 1950 uitstaande leningen en voorschotten beliep 746,5 millioen frank, tegen 642,9 millioen frank einde 1949.

Ten aanzien van 1949 zijn de kredieten van grote en middelmatige omvang lichtjes toegenomen. Het aantal uitstaande leningen, voorschotten, promessen, wissels en warrants met een waarde van meer dan 50.000 F, vertegenwoordigen in 1950 47 % van het totaal der verleende kredieten, terwijl in 1949 dit verhoudingscijfer 44 % bedroeg.

Het grootste gedeelte der begunstigden behoren tot de Waalse provinciën. In 1950 ontvingen deze 63 % van de verschillende soorten leningen, de Vlaamse provinciën 21 %, Brabant 7 % en de genaaste kantons 9 %. Er dient nochtans te worden opgemerkt dat deze verhoudingscijfers beïnvloed zijn door het feit dat de provincie Luxemburg alleen, omwille van de voorschotten aan geteisterden 48 % opneemt van al de aan de Waalse provinciën toebedeelde kredieten. Bovendien moet aangestipt worden dat er in de Vlaamse provinciën andere belangrijke organismen voor landbouwkrediet bestaan, die met het Nationaal Instituut voor Landbouwkrediet wedijveren.

E. — *Nationale Kas voor Beroepskrediet.*

De verbintenissen van de Nationale Kas voor Beroepskrediet stegen van 1.480 millioen frank einde 1949 tot 1.916 millioen frank einde 1950, waardoor het wettelijk grensbedrag bijna was bereikt (1). Dit geeft een verhoging van 29 %, terwijl de toeneming van 1948 ten opzichte van 1949 slechts 20 % vertegenwoordigde.

Hiervan bedragen de kredieten op lange en halflange termijn 1.582 millioen frank of 82,56 %. De activiteit van de Kas betreft vooral kredieten met klein bedrag : op de 5.568 in 1950 toegestane kredieten waren er 2.297 beneden de 50.000 F en 3.613 beneden de 100.000 F.

Ook vormen het beroepskrediet en het krediet voor ambachtsmaterieel het belangrijkste domein voor de activiteit van de Nationale Kas voor Beroepskrediet.

Wat het eigenlijk beroepskrediet betreft, blijven zoals in 1949 de sectoren groot- en kleinhandel, bouwnijverheid, voedingsbedrijven en diverse industrieën de voornaamste kredietafnemers.

In zake kredieten voor ambachtsmaterieel treden dezelfde sectoren op de voorgrond met uitzondering nochtans van de groot- en kleinhandel en met toevoeging van de textielnijverheid.

(1) Twee milliard frank.

Vooral dient te worden gewezen op de steeds belangrijker wordende aanvragen door de bouwnijverheid naar beide soorten krediet. Prioriteit werd trouwens toegekend aan de kredieten bestemd voor het bouwen en inrichten van eigendommen met beroepsdoeleinden.

Verder waren de tussenkomsten van de Nationale Kas zeer talrijk wat betreft de kredieten die tegelijker tijd door hypotheken, inschrijvingen op handelsfondsen en borgstellingen gewaarborgd werden, terrein waarop de maatschappijen voor hypothecair krediet in het algemeen niet optreden. In 1950 waren er 5.568 kredietborgstellingen van dien aard voor een som van 760 millioen frank.

De Nationale Kas stond verder herstelkredieten toe, zowel voor gewone schade aan goederen, als voor die aan schepen. Wat de eerste reeks betreft, beliep op 31 December 1950 de totale som 48,1 millioen frank, verdeeld over 1.983 kredieten, tegen 52,4 millioen frank voor 2.132 kredieten einde 1949. Voor de geteisterde binnenschepen bedroegen op dezelfde data deze kredieten respectievelijk 90,6 millioen frank voor 164 toegestane kredieten en 39,1 millioen frank voor 91 toegestane kredieten.

Van regionaal standpunt uit beschouwd, zijn het steeds de provinciën Henegouwen, Luik en Brabant die het meest krediet ontvingen. Deze toestand is te rechtvaardigen vooral voor de provinciën Henegouwen en Luik, doordat de ambachtsbedrijven en de kleinnijverheid zich in het algemeen rond meer belangrijke ondernemingen vestigen.

3. — *Hypothecaire inschrijvingen.*

Voortgaande op de hypothecaire inschrijvingen, wordt het bedrag der hypothecaire leningen voor 1950 op 15.053 millioen frank geschat, tegen 13.129 millioen frank in 1949 en 10.560 millioen frank in 1948 (1). Ten opzichte van 1936/1938 betekent dit het indexcijfer 594.

Spijt de hoge rentevoet wordt op deze wijze een belangrijk gedeelte van de woningbouw, die in 1950 sterk is toegenomen, gefinancierd.

4. — *Openbare Kapitaalmarkt.*

a) *Uitgiften van leningen door de Overheid en de openbare instellingen.*

Er werden minder leningen door de Overheid en door de openbare instellingen uitgeschreven dan in 1949. Het totaalbedrag er van beliep 9,5 milliard frank, tegen 14,6 milliard verleden jaar. De meeste uitgiften werden tijdens het eerste halfjaar uitgeschreven, toen trouwens de markt het stevigst was : in Februari werd de eerste reeks obligaties der Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen uitgeschreven tot een bedrag van 1,5 milliard frank ; in Maart was het de beurt aan de lening, ten bedrage van 650 millioen frank, van de Regie van Telegraaf en Telefoon en aan de lening ten belope van 1 milliard frank Kongolese Schatkistcertificaten ; de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen emitteerde, begin Juli, een tweede reeks obligaties ten bedrage van 1,5 milliard frank ; ten slotte bracht Kongo

(1) Met inbegrip van de wederinschrijvingen na 15 jaar, die 1 % van het totaalbedrag uitmaken, maar zonder rekening te houden met de wettelijke hypotheken.

in November een uitgifte van obligaties 1950-1960 op de Belgische markt, die tot een bedrag van 1,3 milliard werd opgenomen.

Aangezien er tijdens het tweede halfjaar minder geld beschikbaar was, liep het aantal uitgiften terug, zodat het Rentenfonds steeds meer moest tussenkomen om de markt te ondersteunen en te regelen, vooral bij elke nieuwe uitgifte (1).

b) *Uitgiften door Belgische en Kongolese nijverheids- en handelsvennootschappen.*

De waarde der in 1950 uitgeschreven netto-uitgiften bleef beneden het peil van 1949 : 3.142 millioen frank, tegen 3.646 millioen frank. Dit laatste cijfer zelf lag een weinig beneden dat van 1948. Ten opzichte van 1936/1938 bereikten de netto-uitgiften het peil 360.

Tijdens het tweede semester 1950 was het bedrag aan uitgiften minder bevredigend. Terwijl er gedurende de eerste helft van het jaar voor 1.474 millioen frank emissies werden uitgeschreven, tegen 1.513 millioen frank in 1949, beliepen ze in het tweede halfjaar slechts 973 millioen frank, tegen 1.469 millioen frank tijdens het voorgaande jaar. Vooral de cijfers van Juli en Augustus vielen naar vergelijking ongunstig uit.

Het nominaal bedrag der uitgiften door Belgische en Kongolese nijverheids- en handelsvennootschappen lag echter 4 % boven dat van 1949 en bereikte het indexcijfer 373 in vergelijking met het gemiddelde van 1936/1938. Het nominaal bedrag der kapitaalsverhogingen is licht toegenomen ; het gestorte bedrag was een weinig lager. In 1949 waren de kapitaalsverhogingen reeds sterk afgenomen, omdat de meeste wederaanpassingen op basis van de wet op de herwaardering der activa ten einde liepen. Zo was het opnemen der reserves in het kapitaal van 22.809 millioen frank in 1948 tot 7.117 millioen frank in 1949 en 6.853 millioen frank in 1950 teruggelopen.

Het aantal nieuw opgerichte vennootschappen nam ten opzichte van 1949 met 6 % en het nominaal bedrag der uitgiften met 4 % toe.

Het nominaal bedrag der obligatie-uitgiften is echter verder gedaald van 1.908 millioen in 1949 tot 1.093 millioen frank in 1950, wat ten aanzien van 1936/1938 het indexcijfer op 115 brengt. Het aandeel der obligatie-uitgaven in de financiering der vennootschappen blijft nog steeds heel wat kleiner dan vóór de oorlog.

De uitgiftepremiën zijn tot 56 millioen frank opgelopen, tegen 4 millioen frank in 1949 en 93 millioen frank in 1948.

Zoals voorheen werd het grootste gedeelte (68,4 %) der netto-uitgiften uitgeschreven door vennootschappen, die hun hoofdbedrijf in België hebben.

De uitgiften, zowel van aandelen als van obligaties, komen slechts voor een klein gedeelte tussen in de financiering der particuliere ondernemingen. Deze trachten op andere manieren aan kapitaal te komen. Voor zover ze geen beroep doen op eigen werkmiddelen, schijnen ze de voorkeur te geven aan de uitgifte van kasbons, die een minder lange looptijd hebben dan de obligaties en worden geplaatst bij institutionele beleggers en parastatale financiële instellingen. Bovendien wordt de openbare kapitaalmarkt steeds meer gemonopoliseerd door de openbare of semi-openbare sector, zowel langs de kant van de vraag als langs de kant van het aanbod ; één van hun voornaamste activiteiten blijft echter toch het plaatsen en absorberen van overheidsfondsen.

---

(1) Zie : p. 203.

Emissies van de Belgische en Kongolese handels- en nijverheidsvennootschappen (a)

JAAR-TAL	Oprichting van vennootschappen			Kapitaalsverhoging			Obligatie-uitgiften		Uitgifte-premiën	Stortingen andere dan in geld		Nominaal bedrag : gezamenlijke uitgiften	Netto-uitgiften (b)
	Aantal	Nominaal bedrag	Gestort bedrag	Aantal	Nominaal bedrag	Gestort bedrag	Aantal	Bedrag		Inbreng in natura	Inlijving van reserves, herwaardering van de activa		
	Absolute cijfers (millioenen franken)												
1948 (c).	2.773	3.528	2.871	865	25.223	24.494	47	2.265	93	2.090	22.809	31.016	4.823
1949 ...	2.250	2.582	2.145	775	8.650	8.364	73	1.908	4	1.659 (e)	7.117 (e)	13.140	3.646
1949 (d).	2.336	2.888	2.363	791	8.837	8.505	73	1.908	5	1.756	7.203	13.633	3.821
1950 (d).	2.395	2.670	2.356	851	9.259	8.343	55	1.093	56	1.852	6.852	15.021	3.142
	Indexcijfers (1936/1938 = 100).												
1948 (c).	203	493	451	224	980	997	142	238	59	248	1.445	731	553
1949 (e).	165	361	337	202	336	340	218	201	2	197	451	310	418
1949 (d).	171	404	371	205	343	346	218	201	3	208	456	321	438
1950 (d).	175	373	370	221	360	339	182	115	36	220	434	307	360

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek

(a) Naamloze vennootschappen, commanditaire vennootschappen op aandelen en personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid.
(b) Werkelijk volgestorte bedragen, obligatie-uitgiften, uitgiftepremiën, vermindert met de stortingen andere dan in geld en de emissies tot terugbetaling van vroegere leningen.
(c) De kapitaalsverhogingen van de Nationale Bank van België en van de Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid, alsmede de openbare obligatie-uitgiften van laatstgenoemde instelling zijn in deze statistiek opgenomen.
(d) Van 1950 af werden in deze gegevens de uitgiften opgenomen die in de officiële Kongolese tijdschriften werden gepubliceerd. Voor 1949 werd een tweede reeks cijfers volgens de nieuwe basis opgemaakt.
(e) Verbeterde cijfers.

Emissies van Belgische en Kongolese handels- en nijverheidsvennootschappen in 1950

Groepering volgens de localisatie van hun hoofdbedrijf

(millioenen franken)

OPSOMMING	Oprichting van vennootschappen		Kapitaalsverhoging		Obligatie-uitgiften	Uitgifte-premiën	Stortingen andere dan in geld		Nominaal bedrag der gezamenlijke emissies	Netto-emissies
	Nominaal bedrag	Gestort bedrag	Nominaal bedrag	Gestort bedrag	Nominaal bedrag		Inbreng in natura	Inlijving van reserves, herwaardering van de activa, aanbreng van schuldvorderingen		
België	1.490	1.382	7.922	7.219	1.066	2	1.142	6.378	10.477	2.148
Belgisch-Kongo (a)	1.180	974	1.337	1.123	27	54	710	474	2.544	994
Totaal (b) :	**2.670**	**2.356**	**9.259**	**8.343**	**1.093**	**56**	**1.852**	**6.852**	**13.021**	**3.142**

(a) Van 1950 af werden in deze gegevens de uitgiften opgenomen, die in de officiële Kongolese tijdschriften werden bekendgemaakt.
(b) Er waren geen buitenlandse emissies in 1950.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

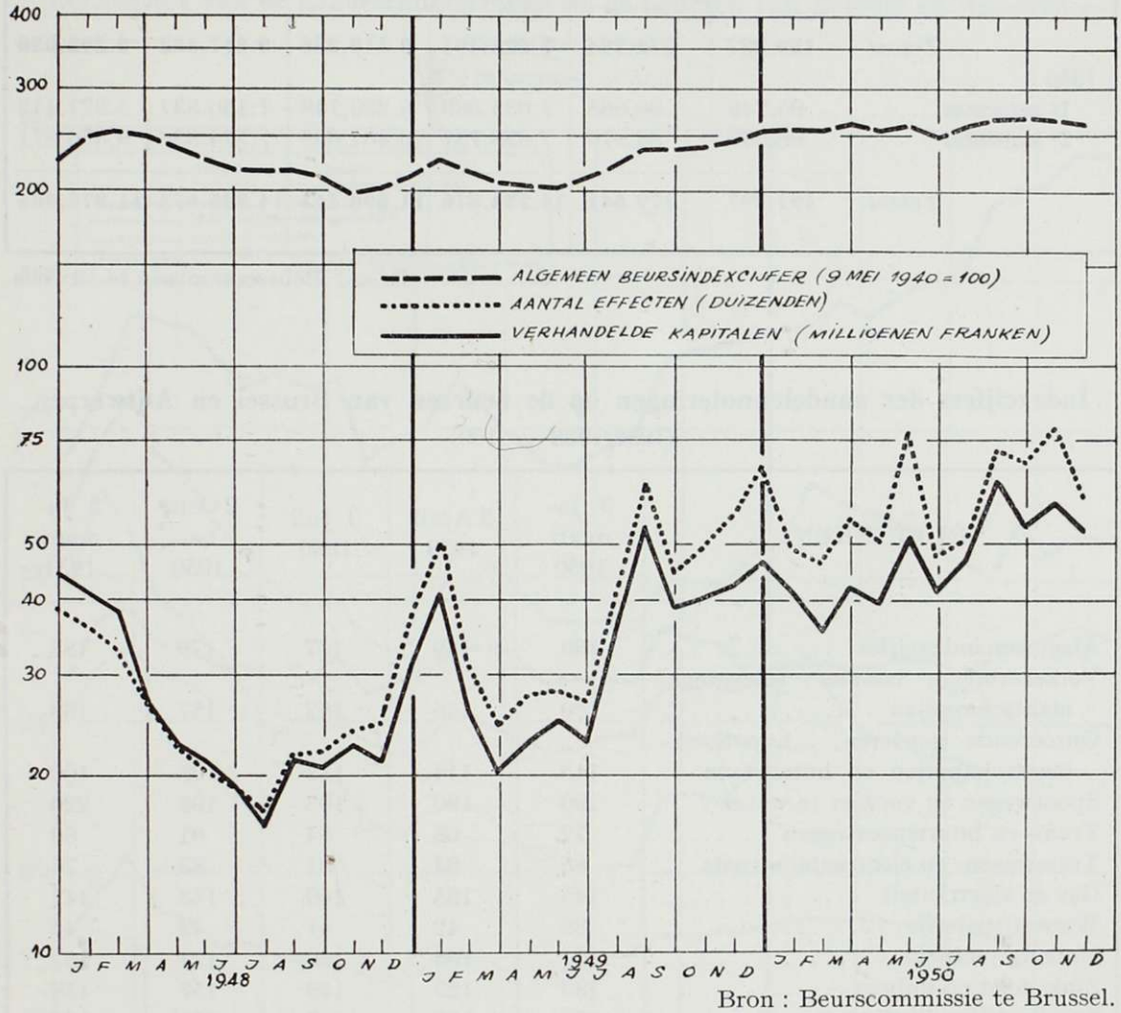
§ 3. — EFFECTENBEURZEN

1. — *Niet vast renderende waarden.*

Zowel in de nationale als in de internationale conjunctuur waren er dit jaar heel wat factoren, die de noteringen konden opdrijven. Nochtans was de verbetering in 1950 geringer dan in 1949, toen de noteringen op de beurzen te Brussel en te Antwerpen met 16,5 % opliepen ; in 1950 bedroeg de stijging slechts 9,4 %.

Omzet op de Beurs van Brussel

(gemiddelde per zitting)

Bron : Beurscommissie te Brussel.

Het aantal verhandelde effecten en het bedrag van de kapitaalomzet weerspiegelen een duidelijke verhoging van de beursactiviteit. Het aantal verhandelde effecten liep van 9,8 millioen frank in 1949 op tot 14,9 millioen frank in 1950 en de kapitaalomzet van 8,3 milliard frank tot 11,9 milliard frank.

De stijgende beweging op de beurs, die in Juli 1949 een aanvang had genomen, werd tot half-April 1950 voortgezet, onder invloed van de algemene economische wederopleving en de ruimheid der kapitaalmarkt. De lichte weerslag, die er op volgde, duurde niet lang, doch de binnenlandse politieke gebeurtenissen en het ontbranden van de oorlog in Korea drukten de noteringen in Juli naar het laagste peil van dit

Beurs van Brussel

Verhandelde effecten en kapitalen

TIJDVAK	Obligaties		Aandelen		Algemeen totaal	
	Aantal	Bedrag (duizenden franken)	Aantal	Bedrag (duizenden franken)	Aantal	Bedrag (duizenden franken)
1949 :						
1e semester	94.285	85.267	4.019.861	3.398.641	4.114.146	3.483.908
2e semester	95.052	87.527	5.608.634	4.720.595	5.703.686	4.808.122
Totaal	**189.337**	**172.794**	**9.628.495**	**8.119.236**	**9.817.832**	**8.292.030**
1950 :						
1e semester	95.248	90.665	7.055.589	5.236.748	7.150.837	5.327.413
2e semester	96.049	88.976	7.678.787	6.461.695	7.774.836	6.550.671
Totaal	**191.297**	**179.641**	**14.734.376**	**11.698.443**	**14.925.673**	**11.878.084**

Bron : Beurscommissie te Brussel.

Indexcijfers der aandelennoteringen op de beurzen van Brussel en Antwerpen

(1936/1938 = 100)

RUBRIEKEN	3 Januari 1950	3 April 1950	3 Juli 1950	2 October 1950	2 Januari 1951
Algemeen indexcijfer	169	169	167	179	185
Verzekeringen, banken, beleggingsmaatschappijen	160	156	152	157	163
Onroerende goederen, hypotheekmaatschappijen en hotelwezen ..	113	114	112	108	100
Spoorwegen en vervoer te water	190	190	193	198	220
Tram- en buurtspoorwegen	72	68	64	61	60
Tramwegen- en electriciteitstrusts ..	83	84	81	83	76
Gas en electriciteit	145	155	149	153	147
Waterdistributie	39	42	41	43	44
Metaalnijverheid	171	165	160	174	167
Zink, lood en mijnen	130	129	146	157	158
Scheikundige producten	157	152	143	150	149
Steenkolenmijnen en cokesovens	179	178	161	191	180
Spiegelglasnijverheid	91	86	92	88	84
Glasnijverheid	166	147	138	134	120
Bouwnijverheid.....	220	212	196	191	184
Textiel- en zijdenijverheid	212	221	204	207	211
Koloniale ondernemingen	285	287	299	332	378
Plantages	63	56	55	60	51
Voeding	139	142	144	142	139
Diversen	160	164	162	163	158

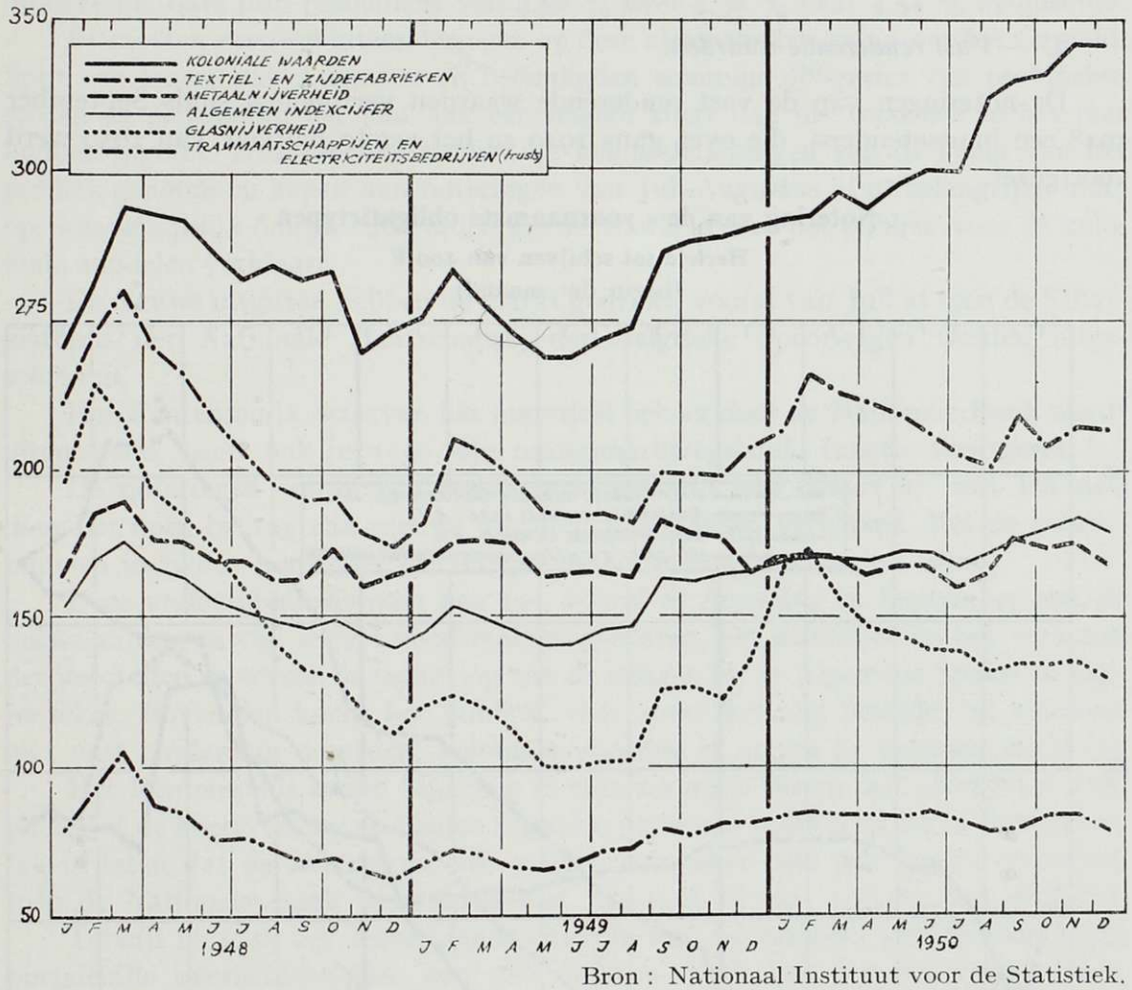
Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

jaar. Daarna begonnen ze weer te stijgen tot half-November. In December deed zich een flinke herneming voor, die tijdens de eerste vier maanden van 1951 werd voortgezet. De plotse stilstand in de hausse-beweging bij het einde van het jaar moet wel enigszins worden toegeschreven aan de vrees voor een verzwaring der fiscale lasten, doch vooral aan het feit dat het publiek goederen boven beurswaarden verkoos. De schommelingen der noteringen schijnen meer door bovenvermelde factoren te zijn beïnvloed, dan door de kredietbeperkende maatregelen, die door de monetaire Overheid in September werden getroffen, of door het deficit op de rekeningenbalans; beide laatstgenoemde factoren hebben eerder een onrechtstreekse invloed uitgeoefend.

Indexcijfers van de aandelennoteringen op de beurzen van Brussel en Antwerpen

(begin der maand)

(1936/1938 = 100)

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Ten gevolge van de binnenlandse en buitenlandse onzekerheid en het vooruitzicht van een stijging der grondstoffenprijzen, heeft het publiek van het tweede halfjaar af duidelijk zijn voorkeur laten gaan naar de koloniale waarden, die dan ook tijdens dit jaar met 33 % zijn opgelopen ; in geen andere rubriek noteerde men dergelijke stijging. In hun geheel genomen zijn de noteringen der Belgische aandelen slechts weinig vooruitgegaan. De noteringen voor verschillende groepen ondernemingen, die in België hun hoofdbedrijf uitoefenen, lagen bij het einde van het jaar op een

lager peil dan bij het begin : « Onroerende goederen, hypotheekmaatschappijen en hotelwezen », « Tramwegen- en electriciteitstrusts », « Tram- en buurtspoorwegen », en zelfs « Metaalnijverheid », « Scheikundige producten », « Spiegelglasnijverheid », « Glasnijverheid », « Bouwnijverheid ». Doch van volgende groepen waren de noteringen gestegen : « Zink, lood en mijnen », « Gas en electriciteit », « Waterdistributie », « Steenkolenmijnen en cokesovens », « Verzekeringen, banken, beleggingsmaatschappijen », « Spoorwegen en vervoer te water ». Terwijl in 1949 de hausse zich tot bijna alle groepen had uitgebreid, boekten in 1950 de meeste groepen verlies.

De termijnmarkt werd in Maart 1950 heropend op de beurzen te Brussel en Antwerpen. Maar door de hoge prolongatierente en het bijna gans ontbreken van arbitragemogelijkheden met buitenlandse beurzen hebben de termijnverrichtingen geen grote omvang kunnen nemen, noch merkbare invloed op de beursactiviteit kunnen uitoefenen.

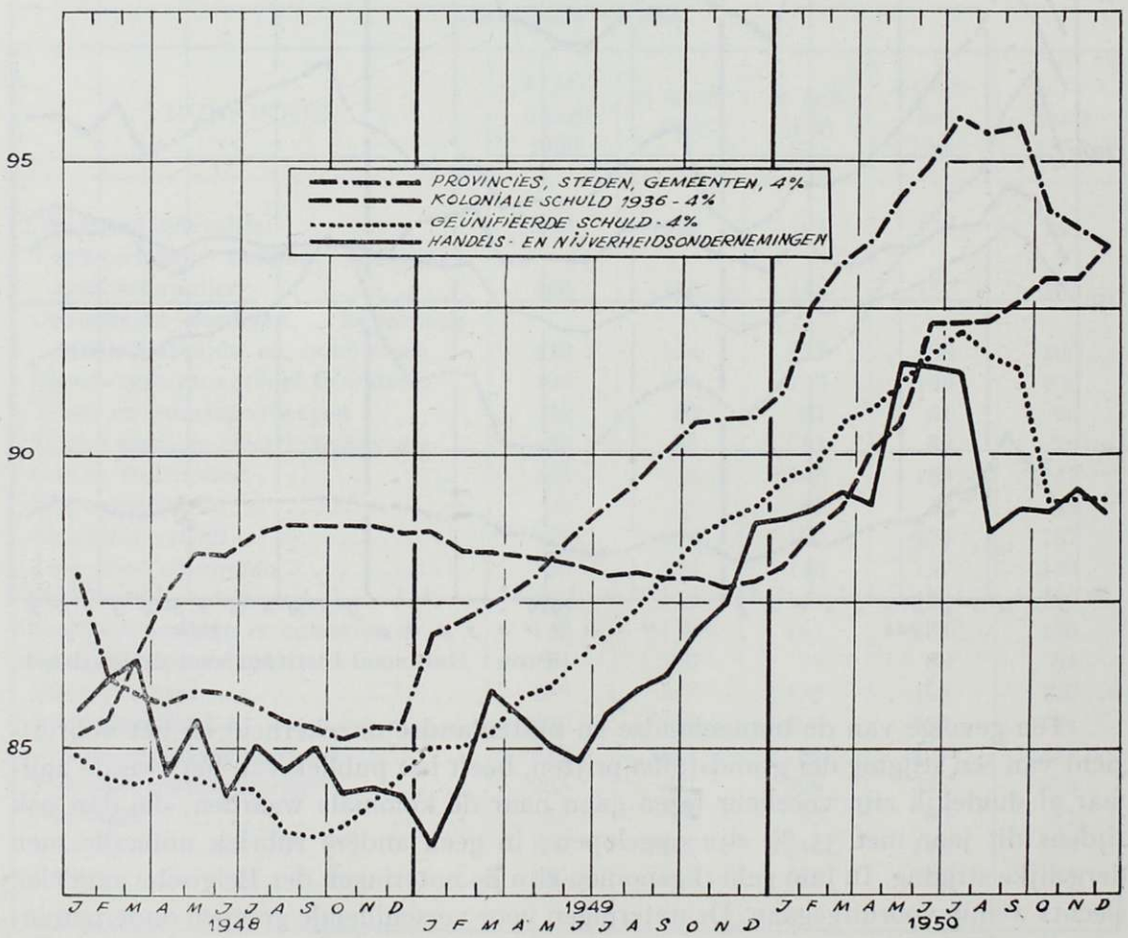
2. — *Vast renderende waarden.*

De noteringen van de vast renderende waarden vertoonden sinds September 1948 een haussetendens, die over gans 1949 en het eerste halfjaar van 1950 werd voortgezet.

Notering van de « voornaamste obligatietypen »

Herleid tot schijven van 100 F

(begin der maand)

Bron : Nationale Bank van België.

In Juli en Augustus werd een zekere aarzeling merkbaar en wilden ze eerder afnemen, wat een verhoging van het rendement met zich bracht. De baissetendens wordt sterker in September, vooral wanneer op 11 September de discontovoet werd verhoogd ; de beurskringen legden die maatregel uit als een teken dat de rentevoet was gestegen. Daarenboven liet het Rentenfonds van dezelfde datum af toe de noteringen aan de nieuwe rentevoet aan te passen.

Bij het einde van het jaar lagen de noteringen over het algemeen een weinig hoger dan bij het begin van het jaar, doch heel wat lager dan begin Juli.

De 4 % geünifieerde schuld stijgt van 89,60 begin Januari 1950 tot 92,05 begin Juli, om dan weer op 89,0 terug te vallen bij het begin van Januari 1951. Het rendement schommelde op dezelfde data van 4,46 % over 4,35 % tot 4,49 %. Zo stegen ook de 4 % vennootschappenobligaties van 88,91 (begin Januari 1950) tot 91,80 (begin Juli 1950) (1) en vielen dan terug op 88,11 (begin Januari 1951), terwijl op dezelfde data hun rendement van 4,50 % over 4,36 % naar 4,54 % evolueerde.

Er moeten evenwel uitzonderingen op deze algemene beweging worden vermeld. Spijt een baisse van Augustus af, beëindigden sommige obligaties van provincies, steden en gemeenten het jaar aan een hogere koers dan die waarmee ze het jaar hadden ingezet. Daarenboven hebben de koloniale leningen van de gunst van het publiek genoten en liepen hun noteringen van Juli-Augustus af in belangrijke mate op, waarschijnlijk om dezelfde reden die de voorkeur van het publiek voor de koloniale aandelen verklaart.

De nieuwe uitgiften hebben de markt gedrukt, vooral van Juli af toen de Schatkistbons der Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen werden uitgeschreven.

Het Rentenfonds, waarvan het materieel beheer door de Nationale Bank wordt uitgeoefend, heeft ook in 1950 zijn rentenmarktregelende functie voortgezet (2).

De noteringen waren een eerste maal gedrukt van Maart af, wat ten dele door het hoge bedrag aan nieuwe uitgiften kan worden verklaard. Met de gebeurtenissen in Korea komt een zeer uitgesproken verkooptendens tot uiting.

Deze verkooptendens nam nog toe, vooral in Augustus en September met de massa-aankopen van hoogst noodwendige goederen, het aanvullen en het verhogen der voorraden en tevens de terugloop van de inlagen bij de Algemene Spaar- en Lijfrentekas. Bovendien kocht het publiek, voor zover het nog belegde, bij voorkeur niet vast renderende waarden, koloniale waarden of activa in vreemde munt (3).

Het Rentenfonds kwam bijgevolg in ruimere mate tussen met als dubbel doel, vooreerst de koersverschillen binnen bepaalde perken te houden en, na 11 September, toe te laten dat de noteringen zich zouden aanpassen aan een hogere rentevoet, toen de Nationale Bank de discontovoet van 3,25 % op 3,75 % had gebracht.

Terwijl in 1949 het Rentenfonds omwille van de vastheid van de markt zijn portefeuille overheidsfondsen met 760 millioen frank had kunnen verminderen, werd het er door de spanning in het tweede halfjaar van 1950 toe genoopt actief als koper tussen te komen en voor een netto nominaal bedrag van 1.332 millioen frank obligaties voor zich te nemen.

---

(1) De hoogste koers (91,95) werd bij het begin van het jaar bereikt.

(2) Zie : *Belgisch Staatsblad* van 27 en 28 Maart 1950, p. 2341, en *Belgisch Staatsblad* van 14 April 1951, p. 2762.

(3) Zie : *Belgisch Staatsblad* van 14 April 1951, p. 2762.

Verrichtingen en portefeuille van het Rentenfonds in 1948, 1949 en 1950

RUBRIEKEN	1948	1949	1950			
	31 December	31 December	31 Maart	30 Juni	30 September	31 December
Financiering der verrichtingen (millioenen franken) :						
— Daggeld	1.451	1.123	1.963	1.136	1.292	1.451
— Kasbons	2.775	2.487	1.672	2.896	3.708	4.133
(waaronder Nationale Bank)..	(2.450)	(2.072)	(1.257)	(2.596)	(3.653)	(4.133)
— Diversen (b)	259	332	..	..	..	408
Totaal :	**4.485**	**3.942**	..	..	..	**5.992**(a)
Effectenportefeuille (c) (millioenen franken) :	**4.639**	**3.879**	..	..	..	**5.872**(a)
— Evolutie per aankoop- en verkoopsaldi	+ 29	— 760	..	..	..	+1.332 (d)
Percentage van de op de markt aangeboden of gevraagde effecten (e) :						
— door het Fonds opgenomen ..	55,5	59,1	..	..	..	68,3
— door het Fonds geleverd	55,1	61,0	..	..	..	59,0

Bron : Rentenfonds.

(a) Inclusief de 661 millioen frank effecten tijdelijk door de Spaarkas verworven.
(b) « Reserves » « Voorschotrekening Nationale Bank », « Aankoop van effecten, te liquideren ».
(c) Nominale waarde.
(d) Exclusief 661 millioen frank effecten tijdelijk door de Spaarkas verworven.
(e) Tijdens het jaar.

In 1950 heeft het Rentenfonds, dat de verrichtingen op de ganse Rentenmarkt centraliseert, 59 % der gevraagde effecten bezorgd en 68,3 % der aangeboden effecten voor zich genomen. De overeenkomstige cijfers voor 1949 bedroegen respectievelijk 61,0 % en 59,1 %.

De financiering van het Rentenfonds komt hoofdzakelijk van de daggeldmarkt « buiten verrekening » en van het disconteren van Kasbons bij de Nationale Bank (1). In 1950 was de geldmarkt minder ruim dan in 1949, vooral van April af, terwijl de behoeften van het Rentenfonds toenamen aangezien het een meer belangrijke portefeuille te beheren had. Het Fonds is dan ook steeds meer moeten overgaan tot disconteren bij de Nationale Bank, behalve tijdens korte periodes — inzonderheid in Mei, Augustus en November — toen de stortingen van de werkgevers aan de Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid een tijdelijke verruiming der daggeldmarkt met zich brachten.

(1) In het raam van het plafond van 10 milliard frank, dat door de overeenkomst van 14 September 1948 werd vastgesteld.

VIERDE DEEL

Prijzen en Inkomens

HOOFDSTUK ÉÉN

PRIJZEN

De prijspolitiek is, tijdens het tweede halfjaar van 1950, opnieuw een der hoofdbekommernissen op economisch gebied geworden : het grootste probleem, waarvoor de Regering werd gesteld bestond er in de prijsstijging te remmen, welke, ingevolge de politieke en militaire gebeurtenissen, door binnen- en buitenlandse reacties werd ontketend.

De prijssubsidies, waarvan de omvang reeds aanzienlijk was afgenomen, verloren nog aan belangrijkheid in 1950 ; deze kwestie was dit jaar nog slechts van ondergeschikt belang.

In zake prijsverloop is het mogelijk twee periodes te onderscheiden : tijdens het eerste halfjaar vertoonden de prijzen, naargelang van de beschouwde sector, een lichte daling of een betrekkelijke stabiliteit ; van het derde kwartaal af begonnen ze vlug op te lopen, onder de onmiddelijke invloed van de plotse stijging van sommige wereldprijzen, doch de toeneming was belangrijker voor de Belgische groothandelsprijzen dan voor de kleinhandelsprijzen.

AFDELING I. — PRIJSPOLITIEK

In 1950 werd de Belgische prijspolitiek in hoofdzaak bepaald door factoren van internationale aard, welke aan de rechtstreekse invloed van de Regering ontsnappen. Deze factoren kunnen in twee groepen gesplitst worden : de ene staan in verband met de reeds in September 1949 doorgevoerde muntdevaluaties, de andere met de tijdens het laatste halfjaar van 1950 aangekondigde algemene bewapeningsinspanning. Dit verklaart waarom de prijspolitiek gedurende het beschouwde jaar twee onderling sterk verschillende phases vertoont, welke in de hierna volgende uiteenzetting zullen ontleed worden.

§ 1. — EERSTE PHASE

Gedurende de eerste periode, welke samenvalt met het eerste halfjaar, bleef de prijspolitiek bepaald door de omstandigheden, welke uit de muntaanpassingen van September 1949 zijn ontstaan ; ingevolge de ongelijke waardeverminderingen van de meeste valuta's tegenover de Belgische frank, die slechts een matige devaluatie onderging, was het noodzakelijk de binnenlandse prijzen op een dusdanig peil te houden of terug te brengen, dat België zijn concurrentiecapaciteit zowel op de wereldmarkt als op de binnenlandse markt kon behouden.

Overeenkomstig dit doel heeft de Regering in 1950 verder de politiek gevolgd, die zij tijdens het vierde kwartaal van 1949 had ingezet ; zij streefde er naar elke stijging der levensduurte, evenals elke verzwaring van de productiekosten te beletten (1).

Daarenboven gaf de daling van de in Belgische franken uitgedrukte prijzen in de landen, waar de waardevermindering der munt groter was dan in België, aanleiding tot een tijdelijke verhoging van de invoer uit die landen. Grotendeels door de spontane invloed van die prijsbewegingen op het handelsverkeer bleven de Belgische prijzen in de meeste economische sectoren licht dalen ; de liberalisatiepolitiek op het gebied van de invoer heeft trouwens de nationale producenten er toe verplicht over te gaan tot een krachtdadige rationalisatie om zodoende hun kostprijzen te drukken en het hoofd te kunnen bieden aan de buitenlandse mededinging op de binnenlandse markt.

De prijsaanpassingen namen dus geleidelijk toe tot in Juni 1950, echter niet zonder ernstige bezwaren voor talrijke industrieën, waarvan de bedrijvigheid hoofdzakelijk op de uitvoer is gericht (2) en vooral wanneer de steenkool voor hen een belangrijke grondstof uitmaakt.

Welke ook de aanpassingsmoeilijkheden waren voor sommige sectoren van het bedrijfsleven tijdens deze periode, toch konden tal van producten en diensten, welke nog steeds aan reglementering waren onderworpen, onder het regime van de normale prijs worden gesteld ; dit was o. m. het geval voor de ingevoerde tarwe, de rijst, de zalm, het bevroren rundvlees, het mijnhout, de bakstenen, het krantenpapier, de koolzure soda, de fosfaat- en samengestelde meststoffen en de bijtende soda, de prestaties in de garages, de plaatsen in de bioscopen en de prestaties in de wasserijen en ververijen.

Blijkbaar werden dus tijdens het eerste halfjaar heel wat vorderingen gemaakt in zake afschaffing der nog bestaande prijzenbeschikkingen, terwijl de Belgische prijzen, hoewel soms na lastige aanpassingen, bovendien meer de buitenlandse prijzen benaderden, die trouwens ondertussen ook een zekere stijging hadden ondergaan.

§ 2. — TWEEDE PHASE

Van het derde kwartaal af diende de prijspolitiek totaal gewijzigd. De internationale spanning, veroorzaakt door het begin van de vijandelijkheden in Korea en de aankondiging van de herwapeningsprogramma's veroorzaakte een snelle prijsstijging der grondstoffen ; terwijl een groot deel der bevolking, ongerust wegens de wereldgebeurtenissen, meer verbruiksgoederen aankocht, met het gevolg dat de prijzen op de binnenlandse markt de hoogte ingingen. In de meeste gevallen was een zo uitgesproken hausse niet gerechtvaardigd door de stand van de markt, daar de economische terugslag bij de verwezenlijking der bewapeningsprogramma's reeds

(1) Dit was het doel inzonderheid van het ministerieel besluit van 21 September 1949, houdende verbod de op 20 September 1949 toegepaste prijzen te verhogen voor alle goederen, die toen in voorraad waren of in de vervaardiging waarvan grondstoffen voorkomen die toen voorhanden waren (*Belgisch Staatsblad* van 23 September 1949).

(2) De textielnijverheid ontsnapte aan deze moeilijkheden ingevolge het openstellen van de Nederlandse markt.

ver was vooruitgelopen. De prijspolitiek had dus tot onmiddellijk doel de hausse te remmen door te trachten deze te beperken tot de onvermijdelijke weerslag van de prijsverhogingen der grondstoffen op de wereldmarkten en aldus het overdreven karakter er van — een gevolg van speculatie in verschillende sectoren — weg te nemen.

De principes, die ten grondslag liggen aan de gevoerde politiek kunnen als volgt worden samengevat :

1) het tijdelijk verbroken evenwicht tussen vraag en aanbod van goederen en diensten herstellen ;

2) een psychologische reactie verwekken door een rechtstreeks ingrijpen, hoofdzakelijk door een campagne tot prijsverlaging en door het uitvaardigen van enkele reglementeringsmaatregelen.

1. — *Beïnvloeding van vraag en aanbod.*

Om het aanbod van beschikbare goederen te doen aangroeien werden de gebeurtenissen, die de ontwikkeling van de productie dwarsbomen, zoals stakingen en sociale conflicten, zo spoedig mogelijk uitgeschakeld. Bovendien werd de invoer aangewakkerd ; de maatregelen in zake schorsing en verlaging der invoerrechten (1) voor sommige goederen, die bij het einde van het jaar moesten vervallen, werden gehandhaafd ; dit is o. m. het geval voor verschillende garens en andere textielproducten, voor enkele voedingswaren en voor tal van bouwmaterialen.

Voor zekere zgn. « zeer gevoelige » producten, zoals steenkolen, en voor diverse landbouwproducten, w. o. levend vee en boter, werden het invoerverbod of de beperkingen op de invoer geschorst of verzacht.

De Administratie is in voeling getreden met de vertegenwoordigers van de groothandel en heeft deze aangespoord de invoer te verhogen.

Daarentegen werd de uitvoer van verschillende zgn. « gevoelige » producten opnieuw aan vergunning onderworpen ten einde de verzendingen naar het buitenland te kunnen volgen en ze eventueel te kunnen beperken. Dit was vooral het geval met de grondstoffen waarvoor zich bevoorradingsmoeilijkheden dreigden voor te doen, inzonderheid voor zwavel, zwavelzuur, papierdeeg, vetstoffen, wol, garens, metaalafval, enz. De terzake aangenomen gedragslijn was zeer soepel, vermits de beperkingsmaatregelen werden afgeschaft zodra de toestand van de markt zulks toeliet.

Op monetair gebied werden eveneens beslissingen getroffen met het doel de in het land beschikbare goederen in vlugger tempo op de markt te brengen. De Nationale Bank verkortte ook de maximum-vervaltermijnen van de ter herdiscontering aangeboden effecten, die de verkoop vertegenwoordigen van sommige op de binnenlandse markt zeer gevraagde verbruiksgoederen, waardoor de speculatieve voorraadvorming werd bestreden. Om de uitvoer van goederen naar het buitenland te beperken, werd bovendien op 7 December de discontovoet der uit hoofde van goederenuitvoer geviseerde bankaccepten van 3 tot 3,75 % verhoogd.

De beïnvloeding van de vraag werd evenmin verwaarloosd. Om de koopwoede, die zich in het land voordeed, tegen te gaan, werd een campagne gevoerd ten einde

(1) Koninklijk besluit van 21 December 1950 (*Belgisch Staatsblad* van 25, 26 en 27 December 1950).

de bevolking er van te overtuigen dat 's lands goederenvoorziening verzekerd was. Bovendien werden de kredietfaciliteiten merkelijk ingekrompen. De door de Nationale Bank toegepaste discontovoet werd van 11 September 1950 af met 1/2 % verhoogd. Deze instelling heeft ook de particuliere banken er toe aangemaand de kredieten voor het financieren van de verkopen bij afbetaling met 25 % te verminderen. Ten slotte werden meer beperkende voorwaarden opgelegd tot het bekomen van kredieten op lange termijn.

Aangezien de lonen een zo belangrijk gedeelte der productiekosten uitmaken, streefde de Regeringstussenkomst in het raam van navermelde Octobercampagne er naar de loonsverhogingen binnen het minimum te houden dat overeenkomt met het behoud van de koopkracht der arbeiders.

2. — *Beïnvloeding door psychologische en reglementeringsmaatregelen.*

Daar de Belgische prijzen te sterk door de haussefactoren waren beïnvloed en de verhoging van de levensduurte sociale en economische verwikkelingen dreigde te veroorzaken, was het nodig aan de Belgische prijzen de voorsprong te ontnemen welke ze op de buitenlandse prijzen hadden genomen. Dit rechtvaardigt, in hoofdzaak, de baissecampagne welke ondernomen werd op grond van het akkoord gesloten tussen de werkgevers- en werknemersafgevaardigden, die op 23 October 1950 op initiatief van de Regering waren samengekomen. Luidens de bepalingen van dit akkoord verbonden de werkgeversafgevaardigden er zich toe een onmiddellijke baisse van 5 % te bewerken voor de prijzen der industriële producten welke sinds 1 Juli 1950 een belangrijke prijsstijging hadden geboekt. Van haar kant verklaarde de Regering zich bereid een krachtdadige politiek tot daling der prijzen na te streven door contact te nemen met de belanghebbende organismen om de actie tot prijsdrukking zowel per bedrijfstak als in de verschillende stadia tussen de productie en het verbruik, te veralgemenen. Het akkoord voorzag bovendien dat indien op 20 December het voorgestelde doel werd bereikt, de werkgevers een premie zouden uitkeren ter compensatie van het verlies aan koopkracht der lonen tijdens het vierde kwartaal in de sectoren waar sinds 1 October de bezoldigingen niet werden verhoogd. In het tegenovergesteld geval zouden de werknemers het recht op een loonsverhoging verwerven.

De baissecampagne heeft bevredigende resultaten afgeworpen. Tijdens de vergaderingen, welke op 23 en 28 December door de werkgevers- en werknemersafgevaardigden werden gehouden, werd erkend dat de in de loop der laatste maanden bekomen prijsdaling het verloop der abnormale hausse der Belgische prijzen had gestuit. Er werd besloten een compensatiepremie uit te keren en aanbevolen, in de bijzondere collectieve overeenkomsten, de lonen aan het indexcijfer der kleinhandelsprijzen te koppelen.

De omstandigheden rechtvaardigden geenszins het opnieuw invoeren van een contrôlestelsel. Nochtans nam de Regering haar toevlucht tot diverse reglementeringsmaatregelen, waaronder sommige bedoeld waren om de in October aangevatte baissecampagne kracht bij te zetten. De eerste reglementeringsmaatregel was het ministerieel besluit van 25 September (1) tot vaststelling van de maximumprijzen

(1) *Belgisch Staatsblad* van 27 September 1950.

van bepaalde producten, grondstoffen, eet- en koopwaren, dieren of prestaties, welke later door de Minister van Economische Zaken zouden bepaald worden. Dit besluit heeft tot doel de winstmarge op hetzelfde peil als tijdens het eerste halfjaar te houden voor de goederen en diensten welke onder de toepassing van deze reglementering vallen. Dit besluit werd door de promotors er van beschouwd als een bedreiging welke slechts diende te worden toegepast om de buitensporige prijsverhogingen te bestrijden. Op 31 December 1950 had men dan ook slechts voor één geval gebruik gemaakt van deze maatregel, nl. voor breiwol om met de hand te breien (1).

Bij koninklijk besluit van 30 October 1950 (2) werd bovendien, in het kader der campagne tot prijsdaling, het bedrag der forfaitaire overdrachttaxe voor een reeks voedingswaren van 9 % op 4,5 % gebracht.

Daar de actie op het volume van de in- en uitvoer van producten en dieren, die een invloed uitoefenen op de vleesmarkt, de uitzonderlijke prijsstijgingen in deze sector niet kon beletten, moesten diverse reglementeringsmaatregelen worden uitgevaardigd om de kleinhandelsprijzen te doen dalen. Hieronder dient te worden vermeld het ministerieel besluit van 30 October (3) tot reglementering van de winstmarges bij de kleinhandel in rund- en varkensvlees, dat van 22 November waarbij het verplicht aanplakken van de vleesprijzen voorgeschreven wordt en, eindelijk, dat van 4 December (4) tot aanvulling van de ministeriële besluiten van 30 October en 22 November waarbij de maximumverkoopprijzen aan verbruiker van rund- en varkensvlees worden vastgesteld. Het regime der maximumprijzen werd enkele dagen later, bij ministerieel besluit van 8 December, uitgebreid tot de kleinhandel in kalfsvlees (5).

Ten einde in zekere bedrijfstakken de prijsverhogingen psychologisch moeilijker te maken, werden bij ministerieel besluit van 20 December (6) de producenten van een reeks producten, zoals gewoon staal, ruwe teer, bakstenen, meststoffen, enz... verplicht elke prijsverhoging bij het Ministerie van Economische Zaken en Middenstand aan te geven.

Ten slotte, alhoewel dit buiten het kader valt van de Regeringsactie tot remming der prijsstijging, past het, op het gebied der reglementering, twee maatregelen aan te stippen.

De eerste dezer maatregelen is van bijzonder belang. Het gaat namelijk om de wet van 20 December (7) houdende uitzonderingsbepalingen in zake huishuur. Deze wet is een stap naar de normalisatie van de huurprijzen voor gebouwen of gedeelten van gebouwen. Nieuwe categorieën huurovereenkomsten worden aan het speciale regime onttrokken, terwijl de grens verlaagd wordt boven dewelke de huurprijzen volledig vrij bepaald worden. Bovendien wordt de wettelijke verhoging gebracht op

---

(1) Ministerieel besluit van 5 October 1950 (*Belgisch Staatsblad* van 7 October 1950). Deze maatregel werd achteraf ingetrokken bij ministerieel besluit van 2 December 1950 (*Belgisch Staatsblad* van 8 December 1950).

(2) *Belgisch Staatsblad* van 1 November 1950.

(3) *Belgisch Staatsblad* van 1 November 1950. Dit besluit werd gewijzigd en aangevuld bij ministerieel besluit van 22 November (*Belgisch Staatsblad* van 25 November 1950).

(4) *Belgisch Staatsblad* van 7 December 1950.

(5) *Belgisch Staatsblad* van 10 December 1950.

(6) *Belgisch Staatsblad* van 22 December 1950.

(7) *Belgisch Staatsblad* van 24 December 1950.

100 % van de huurwaarde op 1 Augustus 1939 — vroeger bedroeg dit percentage 70 % — voor de door de wet beschermde huurovereenkomsten, en wordt een verhoging toegelaten tot 150 % bij akkoord tussen de partijen, en tot 200 %, op verzoek van de verhuurder zo de rechter zulks billijk acht.

De krachtens deze nieuwe wettelijke beslissingen veroorloofde wederaanpassingen bieden het voordeel gedeeltelijk het verschil te dekken dat bestaat tussen de inkomsten voortkomende uit de verhuring van woonhuizen en de kosten voor het onderhoud er van. Ongetwijfeld waren de gevolgen van deze maatregelen van aard om de levensduurte op te drijven op een ogenblik dat de prijzen een haussetendens vertoonden ; het was echter noodzakelijk, ten einde 's lands uitrusting in gebouwen niet in gevaar te brengen, het uitzonderingsregime, dat tijdens de oorlog werd ingesteld, te verzachten.

De tweede maatregel betreft de maximumverkoopprijs van de dagbladen ; deze prijs werd verhoogd bij ministerieel besluit van 29 December (1) houdende wijziging van het ministerieel besluit van 17 Mei 1947 (2). Deze verhoging was onvermijdelijk geworden ingevolge de belangrijke prijsstijging van papierdeeg op de internationale markten.

§ 3. — PRIJSSUBSIDIES

De directe prijssubsidies, die sedert 1945 voortdurend afnamen, verminderden nog in 1950 (3).

Prijssubsidies voor voedingswaren en nijverheidsproducten

(millioenen franken)

OPSOMMING	1949	1950
Subsidies voor voedingswaren :		
inlandse	133	5
ingevoerde	517	—
Subsidies voor nijverheidsproducten :		
gas	155	91
Totaal bedrag der prijssubsidies	**805**	**96**

Bronnen : Ministerie van Financiën.
Ministerie van Economische Zaken en Middenstand.

(1) *Belgisch Staatsblad* van 31 December 1950.

(2) *Belgisch Staatsblad* van 29 Mei 1947.

(3) De bedragen der verschillende economische subsidies mogen niet worden verward met de kredieten voor economische subsidies, lijk die werden aangegeven in het hoofdstuk *Overheidsfinanciën*. Daar gaat het om voorziene kredieten, terwijl hier gesproken wordt over de schatting van de bedragen aan economische subsidies, welke elk jaar werkelijk werden aangewend.

Praktisch bestaan er geen directe prijssubsidies meer voor voedingswaren (1) : het bedrag van 5 millioen frank, uitbetaald tijdens het jaar 1950, vloeit feitelijk voort uit regularisatieverrichtingen.

Het sinds 1 October 1949 (2) toegepaste stelsel, waardoor geleidelijk afnemende subsidies worden toegekend aan de deficitaire steenkolenmijnen, die een verlies boeken van meer dan 10 F per ton gedolven steenkool, heeft het mogelijk gemaakt ten opzichte van 1949 de begrotingslast dienaangaande met meer dan de helft te verminderen ; inderdaad daalde deze last van 1.942 millioen frank in 1949 tot 822 millioen frank in 1950.

De toelagen aan de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen, welke 2.600 millioen frank bedroegen in 1949, werden in 1950 tot 1.450 millioen frank teruggebracht (3).

De compensatievergoedingen, ten slotte, welke in 1949 een bedrag van 3.170 millioen frank bereikten, werden in 1950 afgeschaft, behalve voor de grensarbeiders, aan wie tijdens laatstgenoemd jaar 60 millioen frank werd uitgekeerd. Deze afschaffing was mogelijk door de opneming van de vergoedingen in het loon, waardoor de arbeidersinkomsten werden verhoogd, alsook door een verhoging van de sociale voordelen voor de gepensionneerden en rechthebbenden op gezinsvergoedingen als compensatie voor het verlies der vergoeding. Laatstgenoemde verhoging bracht trouwens een nieuwe last van 1.954 millioen frank voor de Staatsbegroting met zich.

In 1950 werd dus vooruitgang gemaakt in de richting van de normalisatie van het prijzenmechanisme. Nochtans heeft de internationale spanning in het tweede halfjaar bijzondere omstandigheden in het leven geroepen, welke een rechtstreekse Staatstussenkomst noodzakelijk hebben gemaakt in talrijke sectoren van het bedrijfsleven, waarin zich een ontreddering van de prijzen had voorgedaan.

AFDELING II. — EVOLUTIE DER PRIJZEN

Na de ontwrichting, die door de muntdevaluaties van September 1949 op de wereldmarkten werd veroorzaakt, hebben de prijzen zich aan de nieuwe muntverhoudingen aangepast, zonder echter het algemeen peil der binnenlandse prijzen in België gedurende de eerste maanden van het jaar te wijzigen ; tijdens het tweede halfjaar heeft de binnenlandse markt zeer scherp de weerslag van de prijsstijgingen op de wereldmarkten ondergaan.

§ 1. — WERELDPRIJZEN

De economische toestand, welke sinds medio 1949 in de Verenigde Staten geleidelijk beter werd, gaf tegelijkertijd aanleiding tot een lichte prijsstijging van de op

(1) Het besluit van de Regent van 17 Mei 1950 (*Belgisch Staatsblad* van 18 Mei 1950) betreffende het voorlopig toekennen van premiën aan de bedrijven, die van Belgische melk zekere soorten kaas, melkpoeder en gecondenseerde melk produceren, mag niet beschouwd worden als een maatregel waardoor een prijssubsidie wordt toegestaan. Het is een maatregel die tot doel heeft een Belgische industrie te beschermen.

(2) Zie : *De Belgische Economie in* 1949, op. cit., p. 230-231.

(3) De Staat kende aan de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen nochtans een subsidie van 589,6 millioen frank toe als compensatie voor zekere tariefverminderingen. Zie : hoofdstukken *Verkeer* en *Overheidsfinanciën*.

grote schaal verbruikte grondstoffen. Zoals het indexcijfer van de grondstoffen te New-York (1) aantoont, werd deze hausse gedurende het eerste halfjaar 1950 voortgezet. Dit indexcijfer steeg van 333,7 begin Juli 1949 tot 347,5 einde December 1949 en bereikte 396,7 begin Juni 1950.

Van Juli af is, ingevolge de toeneming van de vraag, veroorzaakt door de internationale politieke verwikkelingen, alsook door de uitbouw van programma's in zake wederbewapening en voorraadvorming, de haussetendens op de meeste markten nog versterkt.

Het tempo, waarmede de wereldprijzen stegen, werd er door versneld; behalve enkele kortstondige baisses, die het gevolg waren hetzij van overdreven speculatie, hetzij van een tijdelijke verbetering in de internationale toestand, werd het stijgend verloop voortgezet tot het einde van het jaar, op welk tijdstip het indexcijfer der grondstoffen te New-York 516 bedroeg, d. i. 48 % meer dan bij het begin van het jaar. Dit percentage geeft de schommelingen weer van de officiële noteringen der contant verhandelde grondstoffen ; de verhoging was, over het algemeen, aanzienlijker op de termijnmarkt, evenals op sommige zeer bedrijvige parallelle markten.

Behalve de rubber, waarvoor de hausse-coëfficiënt ongeveer 3,5 bedraagt, zijn de prijzen van wol, papierdeeg, tin en kwikzilver meer dan verdubbeld gedurende het beschouwde jaar. Voor koper, lood, zink en katoen bedraagt de prijsverhoging ongeveer 50 %, terwijl ze tussen 15 % en 35 % schommelt voor tarwe, leder, haver, rogge, cacao en maïs. Kortstondige afwijkingen ter zijde gelaten, bleven de wereldprijzen het ganse jaar door stijgen, op enkele uitzonderingen na, namelijk voor lood, kwikzilver, koffie, leder en papierdeeg, waarvan de prijzen in de loop van het eerste halfjaar terugliepen.

§ 2. — BELGISCHE GROOTHANDELSPRIJZEN

1. — *Algemene evolutie.*

België, dat veel grondstoffen moet invoeren, kon zijn economie niet vrijwaren tegen de stoot van de wereldmarkt, en was wel verplicht eveneens de stijging van de internationale grondstoffenprijzen tijdens het tweede halfjaar mede « in te voeren ».

Gedurende de eerste maanden van 1950, daalde het globaal indexcijfer der groothandelsprijzen lichtjes, hoofdzakelijk onder invloed van de daling van de prijzen voor sommige landbouwproducten. In April vangt de haussebeweging aan ; zij versnelt, van Juni af, onder invloed van de wereldprijzen, waardoor het stijgingspercentage voor het ganse jaar op 19,9 % wordt gebracht.

De hausse was minder sterk voor de landbouwproducten (11,8 %) dan voor de nijverheidsproducten (22,1 %), daar de invloed van de prijzen der inlandse producten groter is bij de eerste groep dan bij de tweede. Bovendien kenden de op de wereldmarkten genoteerde landbouwgrondstoffen minder sterke prijsverhogingen dan de industriële grondstoffen.

---

(1) « Moody's indexcijfer », met als basis 31 December 1931 = 100.

Indexcijfers van de groothandelsprijzen

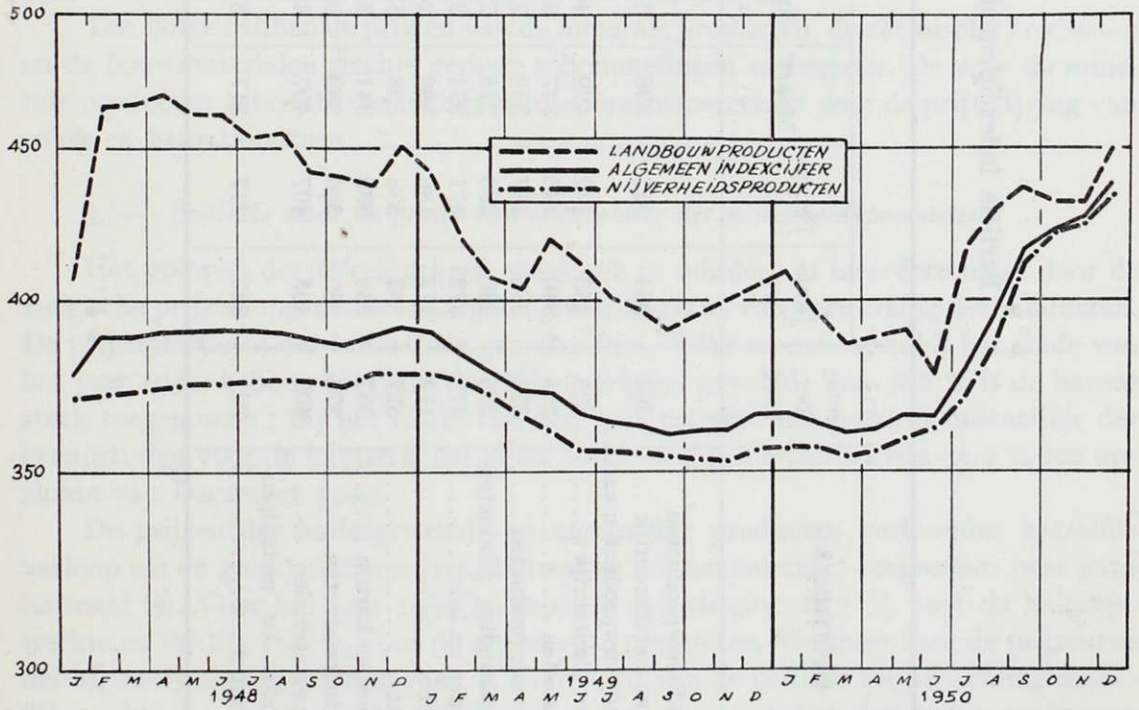
(1936/1938 = 100)

TIJDVAK	Indexcijfer van de nijverheidsprijzen	Indexcijfer van de landbouwprijzen	Globaal indexcijfer
1948 Jaargemiddelde	**374,6**	**451,1**	**388,8**
1949 Jaargemiddelde	**361,0**	**407,5**	**369,9**
1950 Jaargemiddelde	**382,8**	**412,1**	**388,4**
Januari	356,3	408,1	366,1
Februari	356,2	395,3	363,7
Maart	354,3	386,2	360,5
April	355,1	389,0	361,6
Mei	359,1	390,5	365,2
Juni	362,3	377,9	365,4
Juli	370,4	416,5	379,2
Augustus	387,5	429,3	395,5
September	411,9	436,1	416,6
October	420,5	432,1	422,8
November	424,6	432,8	426,2
December	434,9	451,0	438,1

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Middenstand, Algemene Directie van Nijverheid en Handel.

Indexcijfers der groothandelsprijzen

(1936/1938 = 100)

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Middenstand, Algemene Directie van Nijverheid en Handel.

Partiële indexcijfers der groothandelsprijzen in 1950

(1936/1938 = 100)

OPSOMMING	December 1949	1950												Verschil in % tussen December 1949 en December 1950
		Januari	Februari	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Augustus	September	October	November	December	
Landbouwproducten van het dierenrijk ...	384	364	351	336	336	330	326	384	398	393	399	398	423	+ 10,2
Landbouwproducten van het plantenrijk	425	453	442	439	446	457	434	449	460	481	465	468	479	+ 12,7
Vetstoffen	355	340	345	347	349	353	351	367	385	430	434	440	456	+ 28,5
Minerale producten	371	358	357	353	353	357	362	366	374	388	395	398	403	+ 8,6
Scheikundige producten	285	286	286	278	278	281	281	281	283	294	299	298	298	+ 4,6
Huiden en leder	373	373	371	371	370	371	371	377	400	487	503	498	533	+ 42,9
Rubber	177	177	186	188	247	324	280	355	460	498	607	645	642	+ 262,7
Hout	527	533	538	538	538	531	531	525	530	556	569	609	631	+ 19,7
Papier en karton	337	335	338	341	344	352	375	416	450	506	535	530	567	+ 68,2
Textielproducten	375	389	390	389	391	395	394	404	424	464	481	508	538	+ 43,5
Bouwmaterialen	403	405	407	407	405	406	406	413	413	413	414	414	414	+ 2,7
Metalen en metaalproducten	321	320	317	317	316	319	327	336	367	390	392	383	387	+ 20,6

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Middenstand, Algemene Directie van Nijverheid en Handel.

2. — *Evolutie per groep van producten.*

De groothandelsprijzen per groep van producten evolueerden voor alle rubrieken in dezelfde zin ; de hausse was echter niet even sterk voor alle groepen.

De groepen, waarvan de prijzen het meest zijn opgelopen, zijn o. a. rubber (ingevolge de prijsstijgingen op de wereldmarkten), papier en karton (hoofdzakelijk omwille van de prijsverhoging van papierdeeg), textielwaren, huiden en leder. Voor de textielwaren is het verschil tussen December 1950 en December 1949 vooral het gevolg van de prijsstijging van wol en, in mindere mate, van vlas en katoen. Er valt aan te stippen dat de prijzen der kunstvezels slechts onbeduidend geklommen zijn. Wat de rubriek huiden en leder betreft, is de hausse vooral het gevolg van de evolutie der prijzen voor ruwe huiden.

Naast deze vier rubrieken, welke vooral de invloed ondergingen van de op de wereldmarkt gevraagde prijzen, zijn er andere groepen waarvoor de hausse minder omvangrijk was. Dit was nl. het geval voor metalen en metaalproducten, waarvan de hausse hoofdzakelijk te wijten is aan de prijsverhoging van schroot, staal en non-ferro metalen ; voor de rubriek vetstoffen, vooral beïnvloed door de prijzen van palmolie ; voor de rubriek hout, waarvan het indexcijfer voornamelijk steeg onder de druk van de prijsstijging van Amerikaans hout ; en, ten slotte, voor de twee rubrieken landbouwproducten. Nadat de dierlijke landbouwproducten tijdens het eerste halfjaar een prijsvermindering hadden gekend, ingevolge de seizoenschommeling voor sommige producten en de verslapping van de prijs voor levend vee en voor vlees, stegen, van de maand Juni af, de prijzen dezer producten vrij sterk. Voor de plantaardige landbouwproducten was tijdens het eerste halfjaar de daling van het indexcijfer zwakker dan voor de voorgaande rubriek ; achteraf steeg het echter meer dan dat van de dierlijke producten. De teruggang, welke zich gedurende de eerste maanden van het jaar voordeed, kan worden toegeschreven aan de prijsvermindering voor cacao en koffie, inzonderheid op de wereldmarkten.

Ten slotte hebben de prijzen van de minerale producten, de chemische producten en de bouwmaterialen slechts geringe schommelingen ondergaan. De voor de minerale producten geboekte verhoging werd vooral veroorzaakt door de prijsstijging van cokes en hematietertsen.

3. — *Evolutie naar de graad van verwerking der nijverheidsproducten.*

Het oplopen der wereldprijzen werd ook in mindere of meerdere mate door de Belgische prijzen opgenomen naargelang van de graad van verwerking der producten. De prijsnoteringen der industriële grondstoffen, welke reeds stegen bij het einde van het jaar 1949, hebben tot Juni dezelfde beweging gevolgd. Van Juli af is de hausse sterk toegenomen ; bij het einde van het jaar bereikte het partieel indexcijfer der grondstoffen voor de industrie het cijfer 505,7 d. i. een aangroei van 35,2 % ten opzichte van December 1949.

De prijzen der halfafgewerkte en afgewerkte producten vertoonden hetzelfde verloop als de grondstoffenprijzen, hoewel ze minder intensief reageerden (wat gans normaal is). Voor het jaar 1950 beloopt de prijsstijging 26,7 % voor de halfafgewerkte en slechts 11,6 % voor de afgewerkte producten. Wanneer men de prijscurve der afgewerkte producten nagaat, is de invloed van de politiek tot prijsdaling duidelijk merkbaar ; deze invloed is minder uitgesproken voor de halfafgewerkte producten, hoewel hij tot uiting komt in de vertraagde haussebeweging in November.

Indexcijfers van de groothandelsprijzen voor nijverheidsproducten

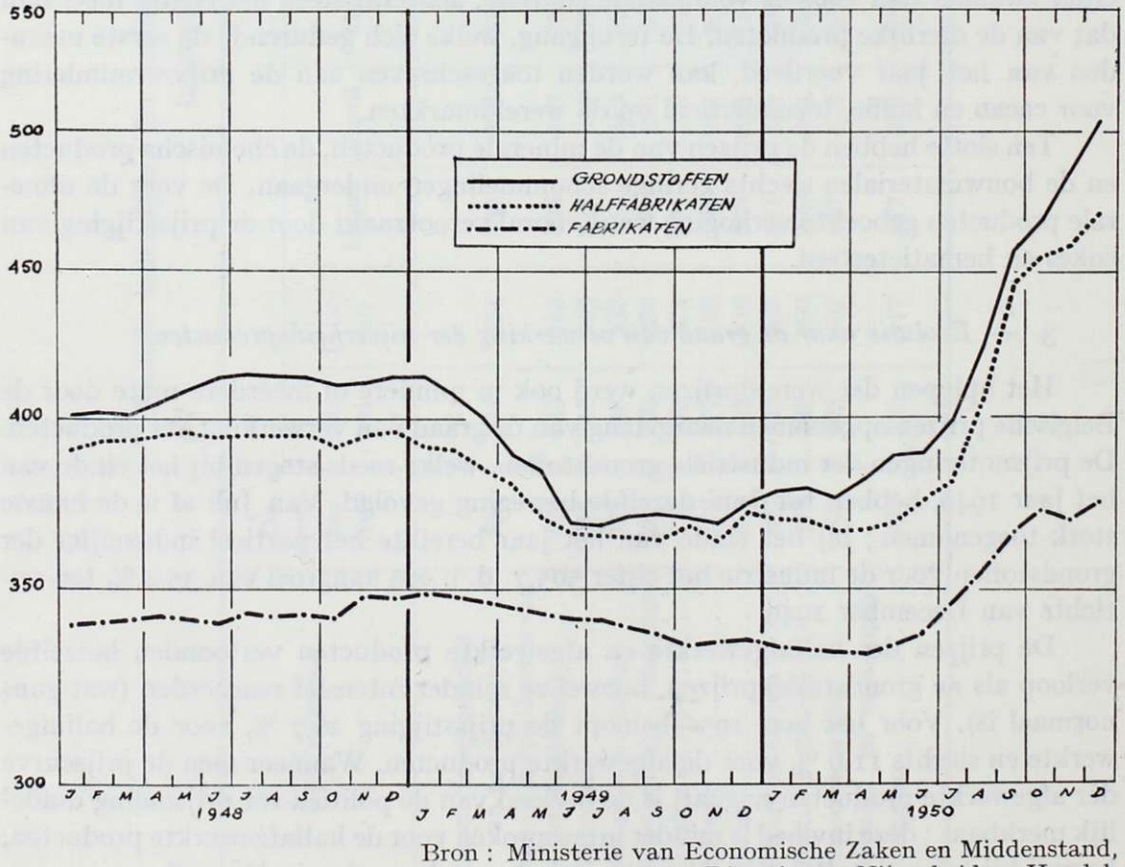
(1936/1938 = 100)

TIJDVAK	Grondstoffen	Halfafgewerkte producten	Afgewerkte producten
1948 Jaargemiddelde	**408,8**	**393,5**	**342,3**
1949 Jaargemiddelde	**381,7**	**372,4**	**341,0**
1950 Jaargemiddelde	**419,3**	**402,0**	**349,1**
Januari	377,9	369,3	334,7
Februari	378,7	369,0	334,0
Maart	376,2	365,9	333,4
April	381,4	365,8	332,3
Mei	389,0	368,8	334,9
Juni	389,2	375,1	337,8
Juli	400,6	380,0	346,2
Augustus	424,1	405,7	354,2
September	456,2	444,5	365,6
October	467,4	453,8	372,3
November	485,6	457,4	369,8
December	505,7	469,2	374,5

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Middenstand, Algemene Directie van Nijverheid en Handel.

Indexcijfers der groothandelsprijzen voor nijverheidsproducten

(1936/1938 = 100)

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Middenstand, Algemene Directie van Nijverheid en Handel.

4. — *Evolutie van de prijzen der ingevoerde en der inlandse producten.*

De prijsstijgingen verschillen ten zeerste naargelang het gaat om ingevoerde of om inlandse producten. De stijging van het indexcijfer bedraagt 31,3 % voor de eerste groep en 14,6 % voor de tweede.

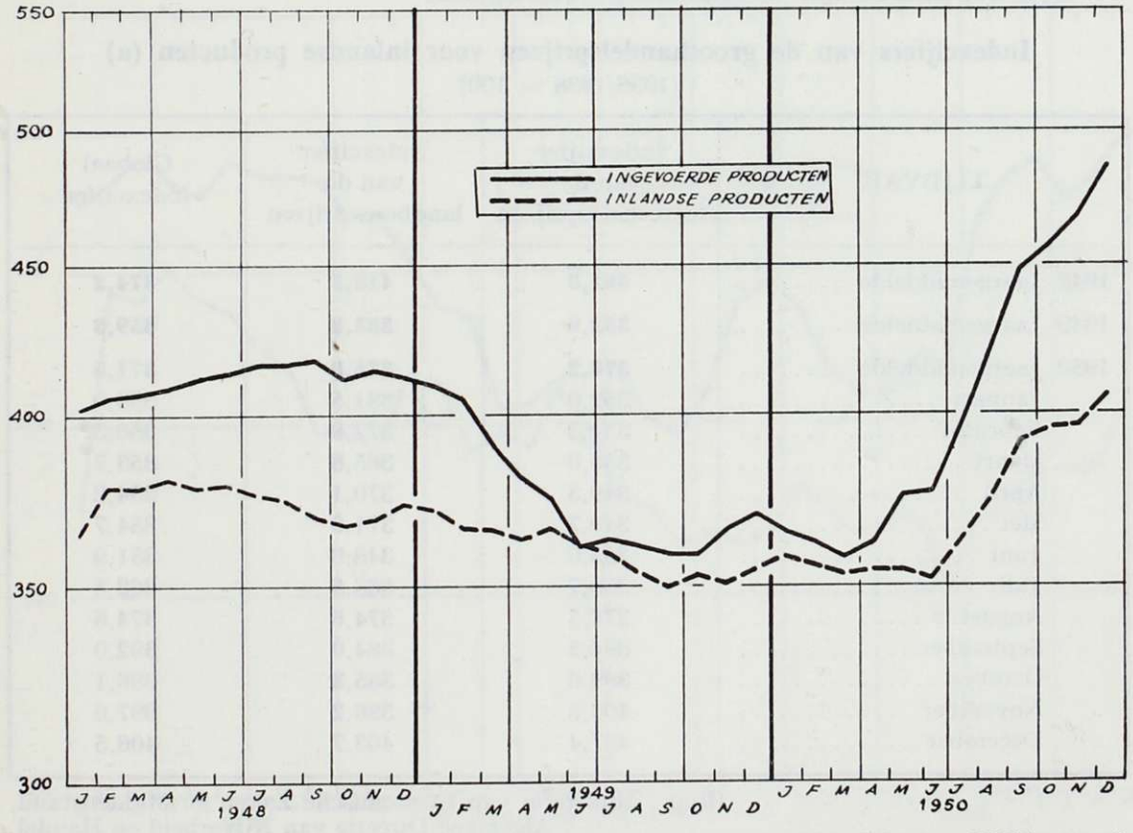
Tot in Maart werd voor de ingevoerde producten een lichte daling genoteerd, welke grotendeels aan de baisse der landbouwproducten te danken was. Vervolgens is, van de maand Mei af, het indexcijfer der ingevoerde producten merkelijk gestegen, vooral ten gevolge van de stijgende tendens der buitenlandse industriële prijzen, die, alhoewel zij van een lager peil dan de inlandse industriële prijzen vertrokken waren, deze laatste spoedig hebben overtroffen.

Dank zij de vrij sterke terugloop der landbouwprijzen, tijdens het eerste halfjaar, bleef het indexcijfer der inlandse producten tot en met Juni dalen. Ondanks de stijging van deze prijzen in de loop van het tweede halfjaar, groeide het verschil, dat tussen de prijzen der inlandse en der ingevoerde landbouwproducten bestond, nog aan in 1950.

De evolutie per groep van de prijzen der ingevoerde producten toont aan dat de prijzen der industrieproducten met 42 % zijn gestegen, terwijl de landbouwprijzen slechts met 12 % toenamen. Dit verschil wordt verklaard, niet alleen door de minder sterke hausse van de prijzen der landbouwproducten op de wereldmarkten, maar ook door de samenstelling van het indexcijfer der ingevoerde industrieproducten, hetwelk een hoog percentage grondstoffen bevat.

Indexcijfers der groothandelsprijzen voor ingevoerde en inlandse producten

(1936/1938 = 100)

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Middenstand, Algemene Directie van Nijverheid en Handel.

Indexcijfers van de groothandelsprijzen voor ingevoerde producten (a)

(1936/1938 = 100)

TIJDVAK	Indexcijfer van de nijverheidsprijzen	Indexcijfer van de landbouwprijzen	Globaal indexcijfer
1948 Jaargemiddelde	**389,0**	**478,1**	**411,8**
1949 Jaargemiddelde	**360,6**	**418,2**	**375,2**
1950 Jaargemiddelde	**392,2**	**450,5**	**407,0**
Januari	343,4	436,7	366,4
Februari	344,6	417,2	362,9
Maart	342,1	408,7	358,9
April	346,8	408,9	362,6
Mei	360,8	420,7	376,1
Juni	363,1	418,0	377,2
Juli	374,3	466,6	397,3
Augustus	400,9	482,0	421,4
September	434,1	489,8	448,5
October	452,0	475,0	458,1
November	463,2	483,2	468,6
December	481,7	499,5	486,5

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Middenstand, Algemene Directie van Nijverheid en Handel.

(a) De indexcijfers van de groothandelsprijzen voor ingevoerde producten worden berekend op grond van de noteringen voor de producten, die in het globaal indexcijfer van de groothandelsprijzen zijn opgenomen.

Indexcijfers van de groothandelsprijzen voor inlandse producten (a)

(1936/1938 = 100)

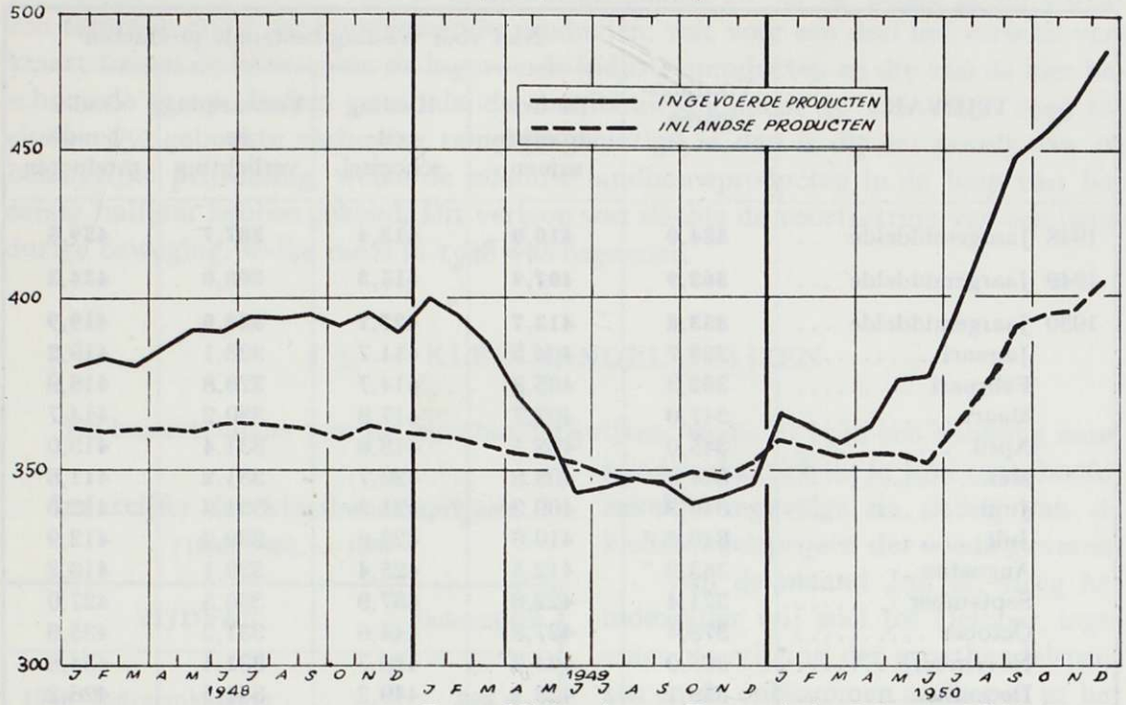
TIJDVAK	Indexcijfer van de nijverheidsprijzen	Indexcijfer van de landbouwprijzen	Globaal indexcijfer
1948 Jaargemiddelde	**361,3**	**418,5**	**374,2**
1949 Jaargemiddelde	**352,0**	**383,8**	**359,3**
1950 Jaargemiddelde	**370,2**	**376,0**	**371,5**
Januari	352,0	381,5	358,9
Februari	351,3	372,8	356,3
Maart	350,0	365,8	353,7
April	349,3	370,1	354,2
Mei	349,7	371,0	354,7
Juni	353,0	348,6	351,9
Juli	360,7	368,5	362,5
Augustus	374,5	374,6	374,6
September	394,5	384,0	392,0
October	399,6	385,3	396,1
November	400,5	386,2	397,0
December	407,4	403,7	406,5

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Middenstand, Algemene Directie van Nijverheid en Handel.

(a) De indexcijfers van de groothandelsprijzen voor inlandse producten worden berekend op grond van de noteringen voor de producten, die in het globaal indexcijfer van de groothandelsprijzen zijn opgenomen.

Indexcijfers der groothandelsprijzen voor ingevoerde en inlandse nijverheidsproducten

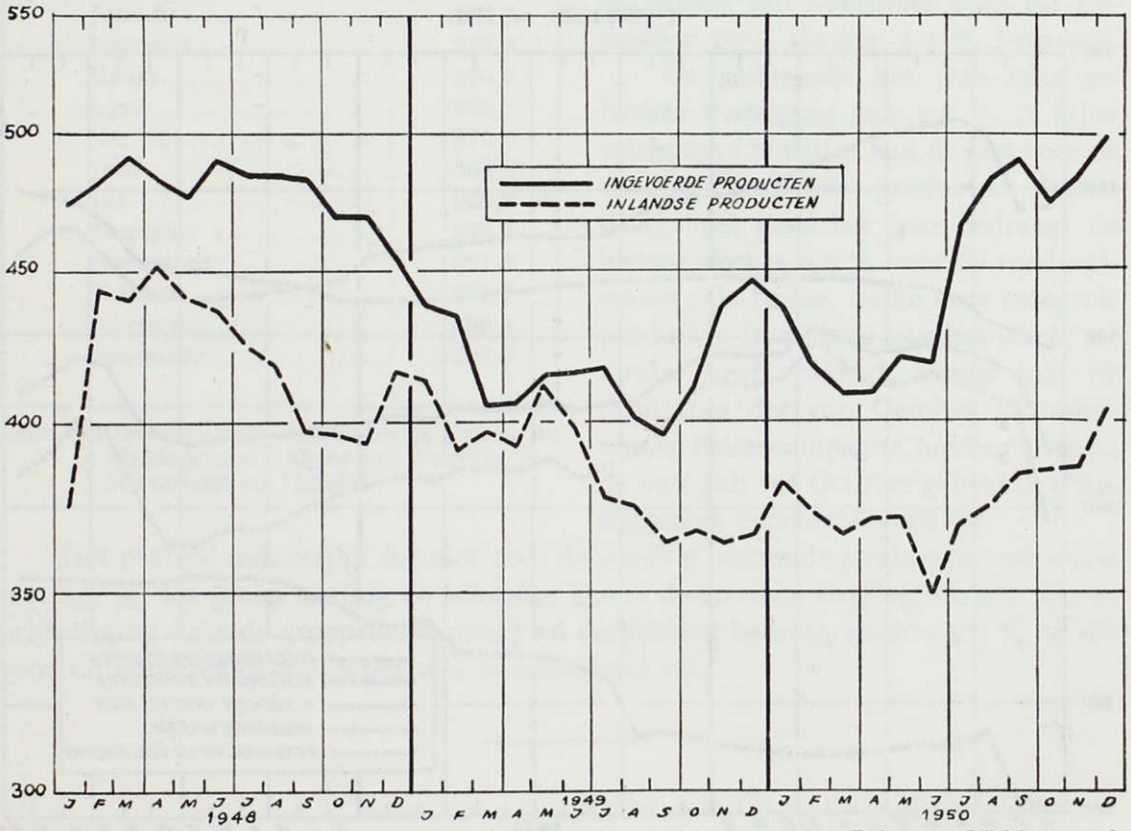
(1936/1938 = 100)

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Middenstand, Algemene Directie van Nijverheid en Handel.

Indexcijfers der groothandelsprijzen voor ingevoerde en inlandse landbouwproducten

(1936/1938 = 100)

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Middenstand, Algemene Directie van Nijverheid en Handel.

Evolutie van de kleinhandelsprijzen per groep van producten

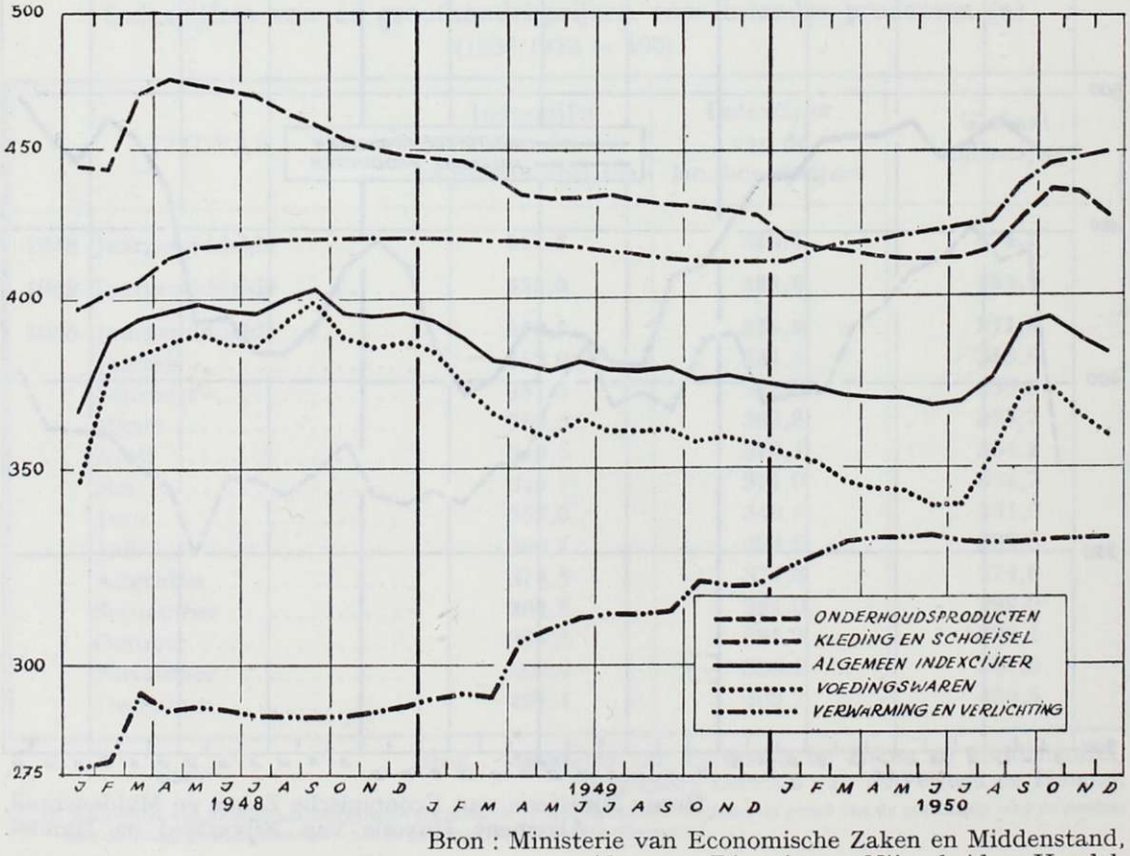
(1936/1938 = 100)

TIJDVAK	Voedings-waren	Niet voor voeding bestemde producten			
		De drie groepen samen	Kleding en schoeisel	Verwarming en verlichting	Onder-houds-producten
1948 Jaargemiddelde ...	**384,0**	**410,0**	**413,4**	**287,7**	**459,5**
1949 Jaargemiddelde ...	**363,9**	**407,9**	**415,3**	**308,0**	**434,3**
1950 Jaargemiddelde ...	**353,8**	**413,7**	**427,7**	**330,0**	**419,9**
Januari	353,7	404,5	411,7	323,1	419,2
Februari	352,3	405,8	414,7	326,8	415,9
Maart	347,0	407,7	417,8	330,2	414,7
April	345,0	408,1	418,8	331,4	413,0
Mei	344,3	408,8	420,7	331,2	411,8
Juni	340,3	409,3	421,3	331,8	412,0
Juli	340,6	410,6	423,6	330,2	412,9
Augustus	353,2	412,5	425,4	330,1	416,2
September	371,4	422,0	437,9	330,5	427,0
October	373,4	427,8	444,6	331,2	435,6
November	365,0	424,2	446,7	331,4	434,8
December	359,1	423,1	449,2	331,5	426,2

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Middenstand, Algemene Directie van Nijverheid en Handel.

Indexcijfers der kleinhandelsprijzen

(1936/1938 = 100)

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Middenstand, Algemene Directie van Nijverheid en Handel.

Wat de inlandse producten betreft, bedraagt de prijsstijging van de industrieproducten 16 % en die van de landbouwproducten 10 %. De eerste groep omvat een tamelijk groot aantal afgewerkte producten, wat voor een deel het verschil verklaart tussen de hausse van de ingevoerde industrieproducten en die van de hier beschouwde groep. Indien voor inlandse landbouwproducten de van einde 1949 tot einde 1950 geboekte verhoging tamelijk gematigd is, dan is dit het gevolg van de belangrijke prijsdaling, welke de inlandse landbouwproducten in de loop van het eerste halfjaar hebben gekend. Dit verloop was slechts de voortzetting van een langdurige beweging, welke reeds in 1948 was begonnen.

§ 3. — KLEINHANDELSPRIJZEN

De baissetendens van de kleinhandelsprijzen, welke in 1948 een aanvang nam, handhaafde zich tot in Juni 1950, hoofdzakelijk ingevolge de daling van de kleinhandelsprijzen der voedingswaren.

Van de maand Juli af, steeg het indexcijfer vrij snel tot October, ingevolge de stijging der groothandelsprijzen en de onbezonnen aankopen in het land. De campagne tot prijsdaling bracht vervolgens een aanpassing der prijzen aan verbruiker met zich, zodat de hausse van December 1949 tot December 1950 slechts 2,2 % bedraagt.

De gedurende het jaar 1950 geboekte verhoging van 2,2 % is bijna uitsluitend te wijten aan de niet voor de voeding bestemde producten. Inderdaad, voor gans het jaar bedraagt de hausse slechts 0,6 % voor de voedingswaren ; de baisse, welke deze categorie producten in de loop van het eerste semester heeft gekend, samen met de resultaten der van October af ondernomen baissecampagne, hebben virtuëel de van Juli tot October geboekte prijsstijgingen geneutraliseerd (1).

Indexcijfer der kleinhandelsprijzen
(1936/1938 = 100)

TIJDVAK	Indexcijfer
1948 Jaargemiddelde	**393,4**
1949 Jaargemiddelde	**380,6**
1950 Jaargemiddelde	**377,3**
Januari	373,2
Februari	373,0
Maart	370,6
April	369,7
Mei	370,0
Juni	368,0
Juli	368,8
Augustus	376,1
September	391,6
October	394,7
November	388,4
December	383,8

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Middenstand, Algemene Directie van Nijverheid en Handel.

Het partieel indexcijfer der niet voor de voeding bestemde producten verhoogde met 4,3 %. De groep kleding en schoeisel kende de sterkste stijging, nl. 9,2 % ; de prijsstijging voor de groep verwarming en verlichting bedroeg slechts 3,8 % en die voor de onderhoudsproducten was onbeduidend (1).

---

(1) Zie tabel en grafiek op voorgaande bladzijde.

HOOFDSTUK II

INKOMENS

AFDELING I. — BEZOLDIGINGEN

§ 1. — BEDRIJVIGHEID VAN DE INSTELLINGEN BELAST MET HET BESTUDEREN EN HET VASTSTELLEN DER BEZOLDIGINGEN

De « Commissie voor Statistieken en Verhoudingscijfers der Lonen » heeft onderzocht op welke grondslag de nieuwe loonstatistieken zouden kunnen opgemaakt worden. Ze heeft voeling gehouden met de paritaire comité's om samen het steekproevenstelsel, dat het opmaken van loonstatistieken moet mogelijk maken, uit te werken. Er werd besloten het verloop der lonen na te gaan onder drie oogpunten : het normaal uurloon, de verdiensten en de werkelijke kostprijs van het loon.

Aan het juridisch regime van lonen en wedden werd niets gewijzigd. Er werd reeds sedert lang geen rekening meer gehouden met de na-oorlogse wetgeving die gesteund was op de loonstop. De minimumbezoldigingen worden door paritaire comité's vastgesteld. Sinds 1949, en vooral sinds 1950, hebben die comité's steeds meer gebruik gemaakt van de mogelijkheid, door hun statuut geboden (1), om door middel van koninklijk besluit kracht van wet te verlenen aan hun beslissingen.

§ 2. — LOONEISEN EN -OVEREENKOMSTEN

In tegenstelling met het voorgaande jaar, werden in de loop van 1950 heel wat eisen tot loonsverhoging naar voren gebracht. Ze hebben geleid tot meerdere aanpassingen van de loonschalen, zonder dat daarbij veel stakingen te pas kwamen.

Behalve de algemene stakingen in Juli/Augustus, welke het gevolg waren van binnenlandse politieke moeilijkheden en oorspronkelijk met looneisen niets te maken hadden, waren belangrijke stakingen in 1950 ten slotte weinig talrijk. Alles samen werden 2.768.555 verloren werkdagen geteld, tegen 829.850 in 1949 (2).

De belangrijkste stakingen in 1950 kunnen chronologisch als volgt gerangschikt worden : de staking in de textielnijverheid van de beide Vlaanderen van 30 Mei tot 25 Juni (3) ; die der Antwerpse scheepsherstellers welke acht weken duurde en slechts op 23 Juni een einde nam ; de algemene stakingen van 12 Juli tot 3 Augustus ; de staking der dokwerkers in de Antwerpse haven welke op 29 Juli uitbrak, zich tot

(1) Artikel 12 van de besluitwet van 9 Juni 1945 (*Belgisch Staatsblad* van 5 Juli 1945).
(2) Hierbij werd geen rekening gehouden met de politieke stakingen.
(3) Deze staking verklaart het hoge cijfer voor Juni, met 2.079.438 verloren werkdagen.

de Gentse en Brusselse havens uitbreidde en pas op 2 September eindigde; ten slotte, de plaatselijk beperkte bediendenstakingen van 6 tot 22 November.

Afgezien van de tamelijk drukke werkzaamheden in de paritaire comité's, waarvan de resultaten verder worden uiteengezet, en van de staking in de textielnijverheid in de beide Vlaanderen, verliep het eerste halfjaar zeer rustig. Daarentegen kwamen in de loop van het tweede halfjaar twee sterke stromingen tot loonsverhoging naar voren. Aan de eerste reeks eisen, die een uitvloeisel waren van de stakingen in Juli en Augustus, werd voldaan door de beslissingen van de Buitengewone Algemene Paritaire Raad van 4 September. De tweede reeks, die een gevolg was van de prijsstijging, gaf aanleiding tot het uitbetalen van een compensatiepremie en tot het verlangen, dat bijna algemeen werd geuit, om de bezoldigingen aan het indexcijfer te koppelen.

De Buitengewone Algemene Paritaire Raad, gehouden op 4 September, nam kennis van volgende Regeringsontwerpen : een verhoging van de ouderdoms- en mijnwerkerspensioenen ; een wijziging in de wetgeving betreffende arbeidsongevallen en beroepsziekten, waarbij de slachtoffers volledig zullen worden vergoed ; een verhoging van de gezinstoelagen ten gunste van de kinderen wier moeder in het gezin blijft ; een beschikking waarbij voor de gebrekkigen en verminkten. ook na hun 65e jaar hun bereikte geldelijke toestand behouden blijft ; ten slotte, de waarborg dat jaarlijks 10 feestdagen werkelijk zullen worden uitbetaald.

De Raad drong aan op de bijeenroeping der paritaire comité's met het oog op een nieuwe aanpassing der minimumlonen, ten einde het laagste uurloon voor een mannelijk 21-jarig arbeider op 16 frank te brengen daar waar de economische mogelijkheden zulks toelaten ; waar dit niet mogelijk is, zou een minimumloon van 15 F alleszins moeten worden aanvaard. Deze aanbeveling gold tevens « mutatis mutandis » voor de bediendenwedden. Daarenboven diende deze aanpassing te geschieden zonder algemene verhoging van de loon- en weddeschalen. Ten slotte werden de moeilijkheden in zake het jaarlijks verlof tot de latere gewone vergaderingen van de Algemene Paritaire Raad uitgesteld.

Verder zal worden onderzocht hoe de Regeringsontwerpen met betrekking tot de sociale voordelen werden uitgewerkt (1).

De onderscheidene paritaire comité's hebben, voor zover de economische mogelijkheden zulks toelieten, gevolg gegeven aan de aanbeveling omtrent de verhoging van het volstrekte loonminimum. Bovendien werd in een paritaire overeenkomst van 20 November het beginsel van een aanvullend verlof aanvaard.

De looneisen, die het gevolg waren van een stijging der levensduurte, hebben aanleiding gegeven tot een proefneming tot neerdrukking der prijzen. Hierdoor is het mogelijk geweest de ordeloze prijsstijging, voor zover ze het gevolg was van de door de internationale toestand veroorzaakte koopwoede, ongedaan te maken. Tot stand gekomen door de samenwerking van Regering, werkgevers en syndikaten, leidde deze proeve tot prijsdaling tot de algemene overeenkomst van 23 October.

De uitslag van de proefneming diende beoordeeld te worden na de bekendmaking van het indexcijfer der Decemberprijzen. De overeenkomst voorzag dat, zo de uitslag bevredigend was, aan de werknemers een tijdelijke premie zou worden uitbetaald, om het inkomstenverlies, dat aan de prijsstijgingen der voorgaande maanden te

(1) Zie : § 4. — *Sociale voordelen.*

wijten was, te compenseren. Deze aanpassing der inkomsten moest kunnen worden tot stand gebracht zonder dat het nodig zou zijn de loon- en weddeschalen definitief te wijzigen. Na de bekendmaking van het indexcijfer der Novemberprijzen diende een voorschot te worden uitgekeerd, zo op dat ogenblik, er op kon worden gerekend dat de prijzen in voldoende mate zouden dalen om te kunnen besluiten dat de proefneming geslaagd was.

Bedoeld voorschot werd dan ook uitbetaald (1). De premie (2), die voor de maanden October, November en December moest worden uitgekeerd, bedroeg in geval van volledige dienstverrichtingen een som die schommelde tussen 300 en 600 F, naargelang van de leeftijd en het geslacht der werknemers. De premiebepalingen werden uitgebreid tot de werknemers, die werklozensteun of ziekte-invaliditeitsvergoeding genoten. De algemene regel nopens de compensatiepremie heeft in verscheidene paritaire comité's aanleiding gegeven tot bijzondere toepassingsmodaliteiten. In sommige gevallen werd de premie toch uitbetaald, hoewel de bezoldiging verhoogd of aan het indexcijfer gekoppeld was. Het is verder ook voorgekomen dat de premie slechts gedeeltelijk werd uitgekeerd, voornamelijk wanneer ze werd toegekend als overgangsmaatregel tot het binden der bezoldigingen aan het indexcijfer der kleinhandelsprijzen ; zulks was voor de werknemers soms een voordeel te meer.

Bij het einde van het jaar werd in het merendeel der bedrijfstakken geëist dat de bezoldigingen aan het indexcijfer der kleinhandelsprijzen zouden worden gekoppeld. Nochtans werden pas begin 1951 de belangrijkste overeenkomsten hieromtrent ondertekend.

Zo werd in 1950 in de paritaire comité's van navermelde bedrijfstakken besloten de bezoldigingen aan het indexcijfer der kleinhandelsprijzen te koppelen : drukkerijen en grafische kunsten ; steenbakkerijen uit de Rupelstreek en de Antwerpse Kempen ; schoenen en pantoffels ; jutezakkenmakerijen en handel in jutezakken ; textielnijverheid ; spiegelgieterij ; bouwbedrijf ; reisartikelen en marokijnwaren ; leerlooierijen, zeemtouwerijen en gemslederlooierijen ; steenbakkerijen uit het Centrum, uit het Zuiden van West-Vlaanderen en uit het Doornikse ; papier- en kartonverwerking ; vlasbereiding ; speelkaarten en gekoetst papier.

Een heden ten dage vaak gestelde eis der vakbonden houdt verband met de *kleine werkloosheid* ; de syndikaten vragen namelijk dat de werknemers voor de werkdagen, die ze verliezen om redenen van burgerlijke stand (overlijden van ouders, enz...), burgerplicht of syndicale verplichtingen, zouden vergoed worden met een bedrag dat overeenkomt met hun normaal loon. Hieromtrent werden in 1950 door verscheidene paritaire comité's beslissingen getroffen.

In overeenstemming met de rechtspleging voorzien in de statuten der paritaire comité's werd door een groot aantal koninklijke besluiten de toepassing van nieuwe minimumloonschalen voorgeschreven.

De beslissingen, die in 1950 werden getroffen en verplichtend gemaakt, hebben betrekking op volgende bedrijfstakken : bouwbedrijf (3), bosbouwondernemingen (4)

---

(1) Zie het bericht verschenen in het *Belgisch Staatsblad* van 3 December 1950, p. 8454.

(2) Zie de overeenkomst van 3 Januari 1951, verschenen in het *Belgisch Staatsblad* van 13 Januari 1951, p. 202.

(3) Besluit van de Regent van 5 Mei 1950 (*Belgisch Staatsblad* van 7 Mei 1950) en koninklijk besluit van 10 October 1950, (*Belgisch Staatsblad* van 18 October 1950) (uitbaggeringsondernemingen).

(4) Besluit van de Regent van 12 Juni 1950, (*Belgisch Staatsblad* van 25 Juni 1950).

huiden- en ledernijverheid (1), voedingswarenbereiding (2), gezondheidsdiensten (3), drukkerijen en grafische kunsten (4), landbouwbedrijven (5), houtverwerkende nijverheid (6), vervoerondernemingen (7), dorsondernemingen (8), papierpap-, papier- en kartonnijverheid (9), handel in voedingswaren (10).

Ter uitvoering van de overeenkomst van 4 September werden vooral bij het einde van het jaar nog talrijke andere beslissingen getroffen in verscheidene paritaire comité's of subcomité's.

In een vrij groot aantal bedrijfstakken, waar het minimumloon nog minder dan 16 frank bedroeg, kwam een aanpassing tot stand ; hierdoor werd in vele gevallen dit minimumpeil bereikt. Meestal had bovendien de aanpassing niet enkel betrekking op het minimumloon der laagste arbeiderscategorie, maar ze sloeg tevens op de ganse loonschaal. Het aantal paritaire comité's, waar de aanpassingen einde 1950 nog niet werden goedgekeurd, blijft nochtans groot, wat niet noodzakelijkerwijze betekent dat de lonen in deze nijverheidstakken niet werden verhoogd.

Onder deze overeenkomsten, waaraan niet door een koninklijk besluit bindende kracht werd verleend, dient in het bijzonder de overeenkomst van 22 November nopens de bediendenwedden aangestipt (11). Ingevolge deze overeenkomst werden reeds tijdens het jaar 1950 in de metaalnijverheid en in de warenhuizen nieuwe weddeschalen opgesteld, welke gunstiger zijn dan de nationale minimumwedden ; deze nieuwe weddeschalen moesten van 1 Januari 1951 af worden toegepast.

De overeenkomst van December 1949, die de toestand regelde van de grensarbeiders die in Frankrijk werken, werd gedurende het grootste gedeelte van het jaar toegepast. Er zijn echter moeilijkheden gerezen toen de grensarbeiders over het alge-

---

(1) Besluit van de Regent van 1 Juli 1950 (*Belgisch Staatsblad* van 14 Juli 1950) (schoenen en pantoffels).

(2) Besluit van de Regent van 13 Juli 1950 (*Belgisch Staatsblad* van 21 Juli 1950) (maalderij).

Koninklijk besluit van 19 September 1950 (*Belgisch Staatsblad* van 27 September 1950) (chocoladewaren, suikergoed, en broodsmeersels).

Koninklijk besluit van 12 October 1950 (*Belgisch Staatsblad* van 18 October 1950) (vleesnijverheid).

Koninklijk besluit van 19 December 1950 (*Belgisch Staatsblad* van 6 Januari 1951) (Suikerfabriek, stokerij, gistbereiding).

(3) Besluit van de Regent van 14 Juli 1950 (*Belgisch Staatsblad* van 26 Juli 1950) (vroedvrouwen).

(4) Besluit van de Regent van 18 Juli 1950 (*Belgisch Staatsblad* van 26 Juli 1950) (typografen).

(5) Koninklijk besluit van 4 September 1950 (*Belgisch Staatsblad* van 17 September 1950).

Koninklijk besluit van 11 October 1950 (*Belgisch Staatsblad* van 18 October 1950) (suikerbietenrooiing).

(6) Koninklijk besluit van 16 September (*Belgisch Staatsblad* van 25 en 26 September 1950 ; err. : *Belgisch Staatsblad* van 8 en 9 Januari 1951) (Kisten, borstelmakerij, mandenwerk).

Koninklijk besluit van 23 October 1950 (*Belgisch Staatsblad* van 29 October 1950) (ramen, textieltoebehoren, hielwerk).

(7) Koninklijk besluit van 11 October 1950 (*Belgisch Staatsblad* van 15 October 1950) (verhuisondernemingen).

(8) Koninklijk besluit van 24 October 1950 (*Belgisch Staatsblad* van 29 October 1950).

(9) Koninklijk besluit van 15 December 1950 (*Belgisch Staatsblad* van 17 Januari 1951) (papier- en kartonverwerking).

(10) Koninklijk besluit van 6 Februari 1951 (*Belgisch Staatsblad* van 22 Februari 1951).

(11) Zie het bericht verschenen in het *Belgisch Staatsblad* van 3 December 1950, p. 8457.

meen niet konden genieten van de loonsverhogingen die in Frankrijk bij het begin van het jaar werden toegekend en die 8 % beliepen in de textielnijverheid en 5 % in de metaalindustrie. Hetzelfde gold voor de verhoging van het minimumloon in Augustus ; na onderhandeling met de vakbonden werden door sommige werkgevers de nieuwe minimumlonen op de grensarbeiders toegepast, mits aftrekking van de vroeger toegekende vergoeding van 12 %. Deze beide nieuwe feiten, waarbij de stijging van de levensduurte moet worden gevoegd, gaven aanleiding tot het aanknopen van besprekingen tussen de Regeringen van beide landen (1).

De in Nederland werkende grensarbeiders ontvingen een vergoeding van 10 % ten laste van de werkgevers ; doch deze bijslag moest in Nederland worden besteed. Deze regeling verving van 1 Januari 1950 af die, welke na de muntontwaardingen in September 1949 van kracht werd.

§ 3. — VERLOOP DER BEZOLDIGINGEN

1. — *Bronnen en definities.*

De bruto-verdiensten van de loon- en weddetrekkenden worden opgegeven aan de Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid. Zoals vorige jaren vormen die aangiften de voornaamste bron voor de ontleding der bezoldigingen. Om het kwartaal berekent de Rijksdienst de gemiddelde dagverdiensten der arbeiders en de gemiddelde maandverdiensten der bedienden, waarbij telkens onderscheid wordt gemaakt tussen mannen en vrouwen. Elke categorie wordt dan verder ingedeeld volgens bedrijfstak en volgens de belangrijkheid der ondernemingen. Bovendien worden deze gegevens ontleed volgens hun regionale spreiding per bestuurlijk arrondissement. De *gemiddelde bruto-verdienste* bestaat uit de bezoldigingen in geld en de voordelen in natura. Zij omvat zowel de premies, gratificaties en deelneming in de winst, als de vaste of mobiele basisbezoldiging. Het bedrag der dagverdiensten wordt verkregen door de aangegeven bezoldigingen, eventueel verhoogd met die der verlofdagen, te delen door het aantal werkdagen.

Er wordt geen enkel onderscheid gemaakt naar geschooldheid, noch ouderdom. Aldus kan het gebeuren dat de gemiddelden en derhalve ook het representatief karakter van de statistiek er door worden beïnvloed, vooral waar het de bezoldigingen der bedienden betreft.

De driemaandelijkse loonindexcijfers, door de Nationale Bank gepubliceerd, laten bovendien toe de huidige bezoldigingen te vergelijken met die van de vooroorlogse periode, terwijl ze bovendien de arbeiders indelen volgens de graad van geschooldheid. Het kwartaalverloop, zoals dit tot uiting komt in de gegevens van de Nationale Bank, geeft van de veranderingen, die hebben plaats gegrepen, een duidelijker beeld dan de indexcijfers van de Rijksdienst, omdat de eerste de feitelijke toestand op de laatste werkdag van het kwartaal weergeven, terwijl de Rijksdienst slechts de gemiddelden geeft van de bezoldigingen, zoals deze aangegeven werden gedurende de drie betrokken maanden. Hieruit volgt trouwens ook dat de loonindexcijfers der Nationale Bank minder gevoelig zijn voor toevallige storingen, die de gemiddelden van de Rijksdienst beïnvloeden, zoals bv. het wisselend aantal feestdagen.

---

(1) Bedoelde onderhandelingen hebben op 5 Januari 1951 tot een nieuwe overeenkomst geleid.

Het *gemiddeld uurloon* wordt bekomen door de totale bruto-verdiensten van gans het arbeiderspersoneel, met inbegrip van allerlei premies en overlonen, te delen door het aantal arbeidsuren. Het gemiddeld uurloon van de geschoolde en gespecialiseerde arbeiders, enerzijds, en van de ongeschoolden, anderzijds, wordt verkregen door het basisuurloon te nemen van de type-arbeider van elke categorie, die het meest in de gerecenseerde ondernemingen voorkomt.

In voorgaande paragraaf werden de beslissingen van de paritaire comité's vernoemd. Uit de minimumlonen, die in deze comité's werden bepaald, kan de algemene richting der loonevolutie worden afgeleid. Maar deze loonschalen verstrekken geen inlichtingen, noch over het gemiddeld loonpeil, noch over het werkelijk bedrag der bezoldigingen.

2. — *Vergelijking met de vooroorlogse periode.*

De beste vergelijking van het huidige loonpeil met het vooroorlogse geschiedt aan de hand van de indexcijfers der Nationale Bank. Het algemeen indexcijfer nopens het uurloon voor beide categorieën arbeiders, volgens graad van geschooldheid, heeft in 1950 het peil 400 overschreden en is opgeklommen tot 427 onder invloed van de prijsstijgingen bij het einde van het jaar. Om het inkomen van de arbeidersklasse te kennen heeft het echter meer belang het loongemiddelde na te gaan. Dit heeft in December het indexcijfer 439 bereikt. Trouwens, deze indexcijfers geven slechts ten dele de evolutie weer, zowel van de kostenfactor arbeid als van het globale arbeidersinkomen.

De werkelijke prijs voor de arbeid, ten laste van de industrie in haar geheel, zou voor December ongeveer het indexcijfer 500 bereiken, als 1936/1938 als basis wordt genomen (1).

Het *sociaal loon*, dat ook de bezoldiging voor sommige feestdagen en het betaald verlof omvat, evenals de familiale voordelen, zou tegenover de vooroorlogse periode schommelen tussen 436 en 543, volgens graad van geschooldheid en gezinstoetand (2).

Om het belang der sociale vergoedingen in het totaalbedrag van het arbeidersinkomen te begrijpen, volstaat het trouwens het enkwest over de levenswijze der arbeiders in 1948-1949 na te slaan (3). De sociale voordelen betekenen gemiddeld 15,45 % van het inkomen der arbeidersgezinnen.

3. — *Algemene evolutie.*

Het begin van het jaar 1950 volgt op een periode van stijging der nominale bezoldigingen en valt op een tijdstip waarop het tempo der toeneming reeds ver-

(1) Dit indexcijfer werd opgemaakt door het Instituut voor Economisch en Sociaal Onderzoek te Leuven. Het wordt bekomen door het indexcijfer van de Nationale Bank te vermenigvuldigen met de coëfficiënt der sociale lasten voor de overeenkomstige periode. Als indexcijfer voor Maart, werd 464 bekomen. Dit cijfer kan worden vergeleken met het indexcijfer 447 (basis 1938) dat uit een andere bron wordt verkregen (Zie : *Industrie*, revue de la Fédération des Industries Belges, 5° année, n° 1, janvier 1951). Herleid tot basis 1936/1938, wordt dit cijfer 482,8.

(2) Instituut voor Economisch en Sociaal Onderzoek te Leuven.

(3) JACQUEMYNS (G.). — *Mode de vie des ouvriers* 1948-1949, Bruxelles, 1951 (Institut universitaire d'Information sociale et économique).

traagd was. Op enkele zeldzame uitzonderingen na, zijn de bezoldigingen echter ook dit jaar nog in alle sectoren toegenomen, vooral ten gevolge van de prijsstijgingen bij het einde van het jaar.

Deze verzachting der stijgende beweging kan worden in verband gebracht met de daling der kleinhandelsprijzen, die in 1948 een aanvang nam ; nochtans nam de opgaande beweging weer toe bij het einde van 1950, gelijklopend met de prijsevolutie. Wanneer de bezoldigingen worden nagegaan aan de hand van de statistieken van de Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid, mag de prijsstijging echter in een bepaald opzicht buiten beschouwing blijven ; deze statistieken houden immers geen rekening met de compensatiepremie, die in November en December werd uitbetaald. Nochtans beslaat deze premie een groot deel van de verhoging der bezoldigingen, die in 1950 werd toegekend om de koopkracht der arbeiders op peil te houden.

Zelfs onafhankelijk van het oplopen der prijzen, vertoonden de bezoldigingen een stijgende tendens, vooral bij het einde van het jaar. Dit was het gevolg van de verhoging van het absolute minimumloon in het kader van de beslissingen die door de Buitengewone Algemene Paritaire Raad werden getroffen. Nochtans was de opgaande beweging reeds vroeger begonnen in vele nijverheidstakken.

Voortgaande op de kwartaalcijfers van de Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid, kon een stijging van de wedden der bedienden worden vastgesteld, die steeds meer toenam naarmate het jaar vorderde.

De gemiddelde verdiensten der arbeiders worden beïnvloed door het wisselend aantal feestdagen in elk kwartaal(1). De lonen vertonen nochtans een opwaartse tendens ; dit wordt bevestigd door de indexcijfers der Nationale Bank. Zelfs zonder te blijven stilstaan bij het indexcijfer voor December, dat beïnvloed werd door de aanpassing der lonen aan de levensduurte, blijkt toch uit de evolutie der vorige kwartalen dat de lonen in vele industrieën niet opgehouden hebben te stijgen.

4. — *Ontleding der bezoldigingen.*

a) *Naar kunne.*

Vergeleken met vóór de oorlog hadden de bezoldigingen der vrouwen gedurende de laatste jaren een voorsprong genomen op die der mannen. Die voorsprong, onmiddellijk na de oorlog verworven, kromp toch steeds meer in voor de arbeidsters der verwerkende industrieën. Dit moet waarschijnlijk worden in verband gebracht met het toenemen der werkloosheid bij de vrouwelijke arbeidskrachten. Daarentegen behielden de andere categorieën arbeidsters hun relatieve voorsprong en deze nam zelfs toe, hoewel steeds in mindere mate, voor de arbeidsters, die in de handel werkzaam waren, alsook voor de vrouwelijke bedienden in de nijverheid.

Naar absolute waarde hebben de bezoldigingen der mannelijke werknemers, vooral der bedienden en der industriearbeiders in 1950 doorgaans hun overwicht op die van het vrouwelijk personeel opnieuw vergroot, zodat de vergelijking van de bezoldigingen van 1950 met die van 1946 in hun geheel genomen in het voordeel van de mannelijke werknemers uitvalt.

---

(1) Dit aantal verschilde als volgt : 0, 4, 2, 3.

Indexcijfers van de gemiddelde bruto-verdiensten in de nijverheid

(1947 = 100)

BEDRIJFSTAKKEN	Werklieden				Bedienden			
	Mannen		Vrouwen		Mannen		Vrouwen	
	1949	1950	1949	1950	1949	1950	1949	1950
I. *Extractieve bedrijven* :								
1. Steenkolenmijnen	119	120	127	128	..	..	..	..
2. Steengroeven	111	116	111	113	114	120	118	121
II. *Verwerkende bedrijven* :								
1. Voedingswarenbereiding	117	120	118	121	117	125	117	117
2. Drankbereiding	113	116	115	117	109	118	112	114
3. Tabaksindustrie	115	117	114	117	104	121	119	121
4. Oliën, dierlijke en plantaardige vetstoffen, inclusief margarine	117	119	134	134	113	127	116	124
5. Chemische nijverheid niet elders vernoemd	116	117	114	116	112	115	118	120
6. Rubberindustrie	121	123	120	125	112	117	102	106
7. Houtbewerking	108	111	108	111	107	117	113	130
8. Papier- en kartonnijverheid	117	120	114	115	106	121	117	125
9. Boekbedrijf en fotografie	116	120	117	122	108	118	118	121
10. Huiden- en lederindustrie	109	112	109	112	112	111	113	110
11. Textielnijverheid	112	116	109	113	102	111	105	107
12. Kledingindustrie	111	113	114	114	100	109	110	113
13. Productie en distributie van electriciteit, gas en warmte, dienst voor waterdistributie	129	140	119	120	116	127	125	129
14. Derivaten van minerale brandstoffen.	113	116	135	133	118	126	123	129
15. Niet-metalen delfstoffen (ceramiek- en glasnijverheid)	110	115	110	115	113	122	112	119
16. Metaalgieterijen, pletterijen, smederijen en trekkerijen	114	116	119	120	109	113	117	119
17. Fabricage van artikelen uit gewoon metaal, niet elders vernoemd	118	120	115	116	114	116	114	114
18. Machineconstructie, inclusief electrische toestellen, vervoermiddelen, schepen en vliegtuigen	117	119	124	126	109	115	116	117
19. Kunst- en precisiebedrijven (incl. diamantslijperijen)	94	95	95	101	122	113	123	115
III. *Bouwbedrijf*	112	117	118	114	123	123	124	125
IV. *Transportbedrijf*	115	117	122	121	129	131	133	133
De gezamenlijke industrie :								
a) inclusief mijnwerkers	116	118	113	115	..	..	..	..
b) exclusief mijnwerkers	114	117	113	115	111	118	115	117

Bron : Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid.

Indexcijfers van de gemiddelde bruto-verdiensten in de handel
(1947 = 100)

BEDRIJFSTAKKEN	Werklieden				Bedienden			
	Mannen		Vrouwen		Mannen		Vrouwen	
	1949	1950	1949	1950	1949	1950	1949	1950
I. *Eigenlijke handelsondernemingen* ...	113	116	117	120	114	123	111	116
II. *Kredietondernemingen*	134	132	145	148	120	125	125	128
III. *Diverse agenturen*	117	117	135	132	117	126	118	122
IV. *Hotelnijverheid, persoonsverzorging, vermakelijkheidsbedrijven*	114	117	117	117	116	129	117	121
1. Hotels, restaurants en koffiehuizen	108	111	113	111	101	119	115	118
2. Persoonsverzorging, schoonmaak, onderhoud	113	118	119	120	116	119	116	112
3. Vermakelijkheidsbedrijven...	114	118	127	117	123	140	124	126
De gezamenlijke handel	**113**	**115**	**118**	**119**	**117**	**125**	**114**	**118**

Bron : Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid.

b) *Volgens streek.*

Hoewel de gemiddelde verdiensten per streek reeds erg uiteenlopend waren, zijn hun onderlinge verschillen in 1950 nog toegenomen. Inderdaad, de bezoldigingen werden soms merkelijk verhoogd in de arrondissementen, waar ze reeds het hoogst waren.

Onder de vele factoren, die de streekgemiddelden beïnvloeden, is de industriële structuur ongetwijfeld de belangrijkste. Het volume en de evolutie der werkgelegenheid spelen hierbij ook een belangrijke rol, en de verhoging der bezoldigingen was in 1950 eng verbonden met de evolutie van de werkgelegenheid. In de bevoorrechte streken wegen bepaalde industrieën door, die in 1950 een buitengewoon hoge activiteit hebben gekend, zoals de textielindustrie en het bouwbedrijf met aanverwante bedrijfstakken. Dit overwicht heeft een belangrijke rol gespeeld in de grotere aangroei der gemiddelde verdiensten in deze streken. Ook de sterk geïndustrialiseerde arrondissementen, vooral die waar de metaalnijverheid de overhand heeft, kenden dit jaar een opvallende vooruitgang. Deze vaststellingen slaan voornamelijk op de mannelijke industriearbeiders, die vooral bevoorrecht werden in de beide Vlaanderen, in de provincie Luik en in de arrondissementen Charleroi en Aarlen ; de vrouwelijke werkkrachten werden meest begunstigd in de textielstreken.

De wedden der mannelijke bedienden volgden ongeveer de loonbeweging der arbeiders. De wedden der vrouwelijke bedienden werden daarentegen aangepast in de streken waar ze op het laagste peil stonden. Het is nochtans mogelijk dat de algemene weddeverhoging tot gevolg heeft gehad dat men beroep heeft gedaan op debutanten met lagere wedde. Dit ware een uitleg voor de geringere toeneming van de verdiensten van het vrouwelijk personeel in de streken waar de mannelijke bedienden belangrijke verhogingen hebben gekregen.

Voor de handel vallen geen algemene tendenzen waar te nemen, noch wat de bezoldigingen der arbeiders, noch wat die der bedienden betreft. Het is dan ook niet gemakkelijk een verband te leggen tussen deze tendenzen en de evolutie van de economische toestand in de onderscheidene handelssectoren, waar de wijzigingen trouwens gering zijn.

c) *Volgens sociale toestand.*

Tussen 1946 en 1948 was de sociale toestand der bedienden verslecht tegenover die der werklieden. In 1949 zijn de bedienden er echter op vooruitgegaan ; hun bezoldigingen zijn meer toegenomen dan die der arbeiders. Deze nieuwe tendens hield in 1950 aan. Wellicht moet er rekening mede gehouden worden dat, strikt genomen, het gemiddelde, in verband met de bezoldigingen der bedienden, niet zeer representatief is. Nochtans betekent de sterkere vooruitgang van de verdiensten der bedienden ongetwijfeld een werkelijke wederaanpassing.

Het resultaat van de evolutie tussen 1946 en 1950 is gunstig voor de mannelijke bedienden, vooral in de handel, doch de verdiensten van de vrouwelijke bedienden blijven lichtjes ten achter.

d) *Volgens graad van geschooldheid.*

Tot in 1950 lag het algemeen loonindexcijfer van geschoolde en gespecialiseerde arbeiders iets boven dat der ongeschoolden. De toestand verschilde echter heel wat volgens de industrieën. De ongeschoolden bevonden zich vooral in een zeer gunstige positie in de bedrijfstakken waar het indexcijfer der lonen laag lag ; gewoonlijk ligt de verklaring hiervoor in de minder gunstige economische toestand van deze industrieën, wat de geschoolde arbeiders veel meer benadeelt dan de ongeschoolde. Deze laatsten kunnen trouwens gemakkelijker elders werk vinden. Ook werden de ongeschoolden bijzonder begunstigd in de nijverheidstakken, waar zwaar werk te verrichten valt, vooral wanneer de werkgelegenheid er sterk was toegenomen. In de andere industrieën, waar de arbeidsbezetting toenam, kwamen daarentegen de geschoolde en gespecialiseerde arbeiders in een gunstiger positie, vooral daar waar naar verhouding veel geschoolde arbeiders werken, en soms ook in de industrieën waar de werkgelegenheid weinig afnam, want in dit geval wordt er haast geen drukking uitgeoefend op de geschoolde werkkrachten.

Kwartaalindexcijfers van de lonen in de nijverheid tijdens 1950

Verloop per kwartaal

(1936/1938 = 100)

OPSOMMING	Maart	Juni	September	December
Gemiddelde uurlonen	407	415	421	439
Geschoolde of gespecialiseerde werklieden	396	403	409	427
Niet geschoolde noch gespecialiseerde werklieden	392	401	407	427

Bron : Nationale Bank van België.

In 1950 is de toestand der ongeschoolde arbeiders over het algemeen verbeterd, omwille van de conjuncturele aangroei der werkgelegenheid. Deze verbetering komt reeds tot uiting in September, maar blijkt vooral onbetwistbaar verworven bij het einde van het jaar, aangezien de compensatiepremie, die werd toegekend om de gevolgen van de prijsstijgingen tegen te gaan, voor alle arbeiderscategorieën dezelfde was.

De loonbeweging, die gewoonlijk van Maart tot Juni voorkomt, vindt men ook terug in 1950. Normaal stijgen in de lente de lonen der ongeschoolden vlugger dan die der geschoolde en gespecialiseerde arbeiders. Dit is waarschijnlijk een gevolg van seizoenaanwervingen van ongeschoolde arbeiders, wat natuurlijk een gunstige weerslag heeft op de loonsverhogingen in deze groep. De looneisen, die meestal in deze tijd van het jaar worden gesteld, leiden bovendien meestal tot een verbetering van de toestand der ongeschoolde arbeiders. Dit seizoenverloop werd in 1950 vooral vastgesteld in de bedrijfstakken, welke ten zeerste werden beïnvloed door de weersgesteldheid, alsook in de industrieën, die op volle rendement werken.

e) *Volgens belangrijkheid der ondernemingen.*

De gemiddelde verdiensten verschillen ten zeerste volgens de belangrijkheid der ondernemingen. Het is echter jammer genoeg onmogelijk het gedifferencieerd verloop er van tot in 1950 na te gaan, omdat men de voorstelling der statistieken heeft gewijzigd.

Voor de bedienden, kunnen deze wijzigingen niet correct worden geïnterpreteerd, omdat het gemiddelde der verdiensten vooral beïnvloed wordt door de samenstelling van het personeel. In het algemeen neemt het gemiddeld peil der bezoldigingen toe, naarmate de ondernemingen groter worden.

Voor de werklieden zijn de verschillen meer vanzelfsprekend. Ze liggen in dezelfde lijn als die voor de bedienden. De omvang der ondernemingen bezit een eigen invloed, los van andere omstandigheden, die hetzelfde resultaat kunnen geven, zoals de aard van de industrie, haar localisatie, haar personeelstructuur. Dit valt trouwens vooral op in de nijverheid en, op de eerste plaats, voor het mannelijk personeel.

f) *Volgens bedrijfstak.*

De wijzigingen voor elke bedrijfstak sinds verleden jaar komen klaar naar voren in de tabel met de indexcijfers, die op 1947 werden gebaseerd.

In bijna alle bedrijfstakken waren de bezoldigingen in mindere of meerdere mate toegenomen.

Voor de arbeiders is deze verhoging het belangrijkst in de textielindustrie, de ceramiek- en de glasnijverheid, de bouwnijverheid, de steengroeven, het boekbedrijf, en vooral in de sector productie en distributie van electriciteit en gas. De wedden der mannelijke bedienden zijn het meest gestegen in die bedrijfstakken waar de aanpassing ten aanzien van de voorgaande jaren het minst was doorgevoerd ; voor de wedden van het vrouwelijk personeel kon geen systematische beïnvloeding worden ontdekt.

De indexcijfers der Nationale Bank geven voor elke opgenomen nijverheidstak juist dezelfde evolutie weer.

Kwartaalindexcijfers van de lonen in de nijverheid
Toestand in December
(1936/1938 = 100)

BEDRIJFSTAK	Gemiddeld uurloon		Lonen der geschoolde of gespecialiseerde arbeiders		Lonen der ongeschoolde of niet gespecialiseerde arbeiders	
	1949	1950	1949	1950	1949	1950
Cokesovens	392	463	371	396	372	399
Groeven, cementfabrieken, marmerbewerking	389	418	374	395	386	412
IJzer- en staalindustrie	404	443	374	401	392	425
Industrie der non-ferro metalen	387	449	385	449	414	464
Gieterijen, machinebouw en metaalconstructie	417	443	395	418	390	421
De gezamenlijke metaalindustrie	409	444	386	415	394	428
Aardewerkfabrieken, steenbakkerijen	378	416	375	404	392	436
Glasnijverheid	403	438	396	424	351	422
Chemische nijverheid	391	431	391	419	366	400
Voedingsnijverheid	395	429	374	416	358	394
Textielnijverheid	415	459	430	468	417	469
Bouwbedrijf en openbare werken	394	421	389	412	381	411
Hout en meubelen	398	435	348	396	380	410
Huiden- en ledernijverheid	383	426	392	437	343	383
Tabaksnijverheid	313	338	302	327	297	349
Drukkerij en papiertransformatie	388	417	407	434	379	406
Kunst- en precisiebedrijven	408	438	397	416	401	439
Vervoer	390	403	—	—	—	—
Gas en electriciteit	442	478	458	485	420	450
Algemeen indexcijfer	**407**	**439**	**395**	**427**	**390**	**427**

Bron : Nationale Bank van België.

5. — *Spreiding der bezoldigingen volgens bedrijfstak.*

Sinds 1946 heeft de spreiding der bediendenverdiensten zich haast niet gewijzigd. Zij worden immers minder beïnvloed door de economische toestand van de betrokken bedrijfstakken. Voor de bezoldigingen der arbeiders, daarentegen, vertoont de spreiding, sinds 1946, een tendens tot vermindering.

Van 1949 tot 1950 is de spreidingscoëfficiënt (1) der verdiensten in de verschillende industrieën en distributietakken overgegaan van 12,65 % tot 12,61 % voor de arbeiders en van 7,70 % tot 8,72 % voor de arbeidsters ; van 10,55 % tot 9,43 % voor de mannelijke bedienden en van 11,11 % tot 11,40 % voor de vrouwelijke bedienden.

Voor de bedienden is de spreiding in alle sectoren ingekrompen door de aanpassingen, die werden doorgevoerd in de bedrijfstakken waar de gemiddelde wedden

(1) Typeverschil uitgedrukt in verhouding tot de gemiddelde verdienste.

op het laagste peil stonden ; in enkele gevallen zijn de verschillen nochtans toegenomen, en wel vooral in de bedrijfstakken waar de gemiddelde wedden het hoogst waren. Voor de vrouwelijke bedienden bleven de verschillen meer stabiel.

De spreiding der werkliedenverdiensten is niet gewijzigd, hoewel vele verschillen werden ingekrompen. Deze spreiding ondergaat de invloed van enkele meer belangrijke loonverschillen. De spreiding van de verdiensten der arbeidsters neemt toe, vooral omdat de betrokken lonen niet werden aangepast in de bedrijfstakken waar ze het laagst stonden.

§ 4. — SOCIALE VOORDELEN

1. — *Toepassingsgebied van de maatschappelijke zekerheid.*

Gedurende het jaar 1950 werden aan het toepassingsgebied van de maatschappelijke zekerheid geen wijzigingen aangebracht. Het wetsbesluit van 28 December 1944 voorzag dat alle werkgevers en arbeiders verbonden door een dienstverhuringscontract aan het stelsel der maatschappelijke zekerheid zouden onderworpen worden. Om technische redenen werd de sociale zekerheid nog niet toegepast op de werkgevers en werknemers verbonden door een dienstbodencontract, de werkgevers en werknemers behorende tot de ondernemingen waar enkel familieleden werkzaam zijn, alsook op de werknemers verbonden door een erkend leercontract. Vallen er bovendien buiten : het vastaangesteld personeel van het Rijk, de provinciën en de gemeenten en van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen. Voor de mijnwerkers en gelijkgestelden, evenals voor de zeelieden ter koopvaardij bestaat een speciaal stelsel.

2. — *Wijzigingen aan de sociale voordelen.*

Bij besluit van de Regent van 26 Januari 1950 (1) werden de compensatievergoedingen definitief opgeheven. Feitelijk werden deze vergoedingen meestal hetzij in de sociale vergoedingen, hetzij in de lonen, opgenomen.

De opneming van de compensatievergoedingen in de lonen is, na een laatste overgangsbeschikking (2), definitief geworden ingevolge de wet van 31 October 1950 (3). Deze wet kent bovendien, met terugwerkende kracht tot 1 Januari 1950, ter vervanging van de compensatievergoeding, een loonsverhoging toe aan de loontrekkende vrouwen, die kindertoeslagen genieten (4).

Van 1 Januari 1950 af zijn de compensatievergoedingen opgenomen in de kindertoeslagen en, terzelfder tijd, is een toelage van 100 F per maand voor de moeder in het gezin, ter vervanging van de compensatievergoeding, ingevoerd (5).

---

(1) *Belgisch Staatsblad* van 4 Februari 1950.

(2) Ingevolge het besluit van de Regent van 29 Juni 1950 (*Belgisch Staatsblad* van 1 Juli 1950) zijn de bepalingen van de wet van 6 Juli 1948, houdende loonsverhoging als tegenprestatie van de opgeheven compensatievergoedingen, tot 31 December 1950 van kracht gebleven.

(3) *Belgisch Staatsblad* van 6 en 7 November 1950.

(4) Sedert de opneming van de compensatievergoedingen in de kindertoeslagen ontvingen deze arbeidsters genoemde vergoedingen niet meer.

(5) Besluit van de Regent van 10 December 1949 (*Belgisch Staatsblad* van 11 December 1949).

Het bestendige van deze vergoedingen, die voorheen ten laste van de Staat waren, maakte het noodzakelijk, ten einde deze sector te kunnen financieren, op dezelfde datum een verhoging van 1 ½ % op de bijdrage voor maatschappelijke zekerheid in te voeren (1), alsmede een bijkomende toelage toe te kennen.

De compensatievergoedingen werden eveneens opgenomen in de uitkeringen gedaan op grond van de verzekering tegen ziekte en invaliditeit (2), arbeidsongevallen (3) en beroepsziekten (4).

Terzelfder tijd werd een bijkomende vergoeding toegekend aan sommige begunstigden van de twee laatstgenoemde categorieën.

Wat de arbeidsongevallen betreft dient nog een beslissing te worden aangestipt, die bij besluit verplichtend werd gemaakt (5) en waarbij gedurende de eerste acht en twintig dagen na het ongeval een bijkomende vergoeding ten laste is gelegd van het Fonds voor Bestaanszekerheid der Antwerpse havenarbeiders. Hierdoor is de totale vergoeding op 82 F gebracht.

De toelaatbaarheid van de gehuwde vrouwen tot het genot van werklozensteun werd verruimd door afwijkingen te voorzien op de bepalingen van het besluit van de Regent dd. 25 October 1949 (6). De referentieperiode voor de berekening van de vijf en zeventig effectieve werkdagen vereist om het recht op vergoedingen te verkrijgen, werd met twee jaar verlengd in de tabaksindustrie (7), met één jaar in de kleding- en confectienijverheid (8) en in de diamantnijverheid (9) en met zes maand in het jutezakkenbedrijf te Antwerpen (10).

Voor de mijnwerkers werd, zoals in 1949, de betaling van de werkloosheidsvergoeding toegekend voor elke afzonderlijke werkloosheidsdag tijdens een zelfde week (11).

Het algemeen stelsel van het jaarlijks verlof werd niet gewijzigd. Een dubbele vergoeding voor bestaanszekerheid werd toegekend aan de havenarbeiders van Antwerpen (12) en Gent(13) die geen volledig verlof genieten. Een collectieve overeenkomst van 20 November 1950 tussen de vertegenwoordigers van de werkgevers

---

(1) Wet van 27 Maart 1951 (*Belgisch Staatsblad* van 31 Maart 1951, p. 2343). Terzelfder tijd werd echter de tijdelijke bijdrage ter financiering van de huishoudelijke wederuitrusting, die evenveel bedroeg, afgeschaft.

(2) Besluit van de Regent van 14 December 1949 (*Belgisch Staatsblad* van 18 December 1949, p. 11166).

(3) Besluit van de Regent van 14 December 1949 (*Belgisch Staatsblad* van 18 December 1949, p. 11164).

(4) Besluit van de Regent van 14 December 1949 (*Belgisch Staatsblad* van 18 December 1949, p. 11162.)

(5) Besluit van de Regent van 18 Maart 1950 (*Belgisch Staatsblad* van 30 Maart 1950).

(6) *Belgisch Staatsblad* van 31 October en 1 November 1949.

(7) Ministerieel besluit van 17 Maart 1950 (*Belgisch Staatsblad* van 10, 11 en 12 April 1950). De afwijking was reeds vroeger aangenomen voor de tabaksindustrie te Sint-Niklaas bij ministerieel besluit van 28 Februari 1950 (*Belgisch Staatsblad* van 10 Maart 1950).

(8) Ministerieel besluit van 9 Februari 1950 (*Belgisch Staatsblad* van 18 Februari 1950, p. 1045).

(9) Ministerieel besluit van 9 Februari 1950 (*Belgisch Staatsblad* van 18 Februari 1950, p. 1046).

(10) Ministerieel besluit van 9 Februari 1950 (*Belgisch Staatsblad* van 18 Februari 1950, p. 1044).

(11) Koninklijk besluit van 16 September 1950 (*Belgisch Staatsblad* van 23 September 1950).

(12) Koninklijk besluit van 11 October 1950 (*Belgisch Staatsblad* van 21 October 1950).

(13) Koninklijk besluit van 23 October 1950 (*Belgisch Staatsblad* van 1 November 1950).

en van de werknemers voorziet de toekenning in 1951 van een bijkomend verlof van één tot zes dagen naargelang van de anciënniteit in de onderneming of uitzonderlijk in het beroep. De koppeling van het recht op bijkomend verlof aan de anciënniteit in de onderneming of in het beroep ligt in de lijn van de schikkingen die, zoals bij voorbeeld de bestaanszekerheid, veel meer tot doel hebben de arbeiders nauwer aan de onderneming of aan het beroep te binden, dan de mobiliteit der werkkrachten te begunstigen.

Het genot der huishoudelijke wederuitrusting werd door de wet van 21 Januari 1950 (1) uitgebreid tot de landarbeiders die aan de maatschappelijke zekerheid onderworpen zijn. De laatste vier bons werden in het begin van het jaar geldig gemaakt (2). Aan de gepensionneerde zeelieden werd bij besluit van de Regent van 22 Maart 1950 (3) een extra-toelage toegekend, die tot huishoudelijke wederuitrusting dient.

Daarenboven had de Regering reeds einde 1949 beslist het Nationaal Hulpfonds voor Huishoudelijke Wederuitrusting der Werknemers — waarvan zij de lasten zou overnemen — in vereffening te stellen. De tijdelijke bijdrage van 1 ½ % op de lonen en wedden, bestemd voor de financiering van deze sector, diende van 1 Januari 1950 af te worden afgeschaft (4).

Aangaande het speciaal stelsel der bestaanszekerheid kan worden aangestipt dat de voorwaarden tot toekenning van de regenvergoeding in het bouwbedrijf bij besluit van de Regent van 20 Februari 1950 (5) nader werden bepaald. Er dient vervolgens te worden aangestipt dat de toestand van de fondsen voor bestaanszekerheid ingesteld in sommige bedrijfstakken zeer gunstig is. Dit brengt natuurlijk nieuwe eisen mee met betrekking tot de aanwending van de overblijvende fondsen en tot het toekennen van nieuwe voordelen, zoals die welke in verband met de arbeidsongevallen werden vermeld.

Overeenkomstig de beslissingen van de Buitengewone Algemene Paritaire Raad werd door de Wet van 30 December 1950 (6) de effectieve loonuitbetaling op 10 feestdagen per jaar voor 1951 gewaarborgd. Een wet van dezelfde datum (7) heeft de ouderdomspensioenen, met ingang van 1 Januari 1951, verhoogd door verdubbeling van de rentetoeslag, waardoor het totaal bedrag van het pensioen wordt gebracht op 23.600 F voor de gehuwden en 15.700 F voor de alleenstaanden. Het pensioenstelsel voor de mijnwerkers werd, zowel wat het ouderdoms- als wat het invaliditeitspensioen betreft, op dezelfde wijze aangepast, zodat de verhoging, naargelang van de gevallen, schommelt tussen 624 F en 3.180 F (8). Bovendien werd op 10 October 1950 (9) een wetsontwerp neergelegd waarbij de volledige

---

(1). *Belgisch Staatsblad* van 25 Januari 1950.

(2) Ministerieel besluit van 5 Januari 1950 (*Belgisch Staatsblad* van 8 Januari 1950).

(3) *Belgisch Staatsblad* van 9 April 1950.

(4) Wet van 27 Maart 1951 (*Belgisch Staatsblad* van 31 Maart 1951, p. 2355 ; err. : *Belgisch Staatsblad* van 16 Juni 1951, p. 4788). Tevens werd de bijdrage voor gezinstoelagen met 1 ½ % verhoogd. Zie supra.

(5) *Belgisch Staatsblad* van 24 Februari 1950.

(6) Wet van 30 December 1950 (*Belgisch Staatsblad* van 31 December 1950, p. 9144).

(7) Wet van 30 December 1950 (*Belgisch Staatsblad* van 31 December 1950, p. 9134).

(8) Koninklijk besluit van 3 Januari 1951 (*Belgisch Staatsblad* van 7 Januari 1951).

(9) *Parl. stuk.*, Kamer der Volksvertegenwoordigers, buitengewone zittijd 1950, nr 174, 10 October 1950. Dit wetsontwerp is aangenomen bij de wet van 10 Juli 1951 (*Belgisch Staatsblad* van 15 Juli 1951).

vergoeding wordt voorzien ten gunste der slachtsoffers van arbeidsongevallen ; de loongrens voor de berekening van de vergoeding zal van 60.000 F tot 120.000 F verhoogd worden. De toestand van de slachtoffers der beroepsziekten zal in dezelfde zin worden herzien.

Het genot van de beschikkingen betreffende de toekenning van een compensatiepremie werd uitgebreid tot degenen die werkloosheidsvergoedingen (1) en uitkeringen wegens ziekte of invaliditeit (2) ontvangen.

Vervolgens moeten de wijzigingen worden aangestipt, die aan het stelsel der zelfstandige arbeiders werden aangebracht.

Bij koninklijk besluit van 3 October 1950 (3) werd aan de zelfstandige arbeiders, met terugwerkende kracht tot 1 Januari 1950, een zelfde geboortebijslag toegekend als die voorzien voor de arbeiders in dienstverband, d. i. 1.800 F bij de eerste en 900 F bij elke der volgende geboorten.

Terzelfder tijd als aan de loontrekkende arbeiders bijkomende voordelen werden toegekend, in uitvoering van de beslissingen van de Buitengewone Algemene Paritaire Raad, werden maatregelen getroffen om, van 1 Januari 1951 af, het bedrag van sommige sociale voordelen ten behoeve van de zelfstandige arbeiders te verhogen. De ouderdomsrentetoeslag werd verdrievoudigd ten aanzien van het vroegere bedrag en het plafond voor de renten wegens onderhoudsplicht merkelijk verhoogd (4). De gezinstoelagen werden met 20 % vermeerderd, wat een overeenkomstige aanpassing der bijdragen heeft tot gevolg gehad (5).

Voor de gebrekkigen en verminkten werden de cijfers van de schaal die de staat van behoefte bepaalt verhoogd (6). Om hun na de ouderdom van 65 jaar het behoud van hun vroegere levensstandaard te verzekeren, zal het Fonds voor Tegemoetkomingen aan Gebrekkigen en Verminkten het verschil bijpassen tussen de gewone tegemoetkoming en het gereduceerd ouderdomspensioen waarop zij recht hebben (7).

3. — *Verdeling van de sociale lasten.*

A. — *Algemeen stelsel voor werklieden en bedienden.*

a) *Bijdragen.*

De verhoging met 1 ½ % van de bijdrage, in verband met de gezinstoelagen, maakt de belangrijkste wijziging uit die aan de bijdragevoet van de maatschappelijke zekerheid werd aangebracht (8). Daarentegen werd de tijdelijke werkgevers-

---

(1) Koninklijk besluit van 25 Januari 1951 (*Belgisch Staatsblad* van 28 Januari 1951, p. 520).

(2) Koninklijk besluit van 25 Januari 1951 (*Belgisch Staatsblad* van 28 Januari 1951, p. 519; err. : *Belgisch Staatsblad* van 11 Februari 1951, p. 840).

(3) *Belgisch Staatsblad* van 6 October 1950.

(4) Wet van 30 December 1950 (*Belgisch Staatsblad* van 31 December 1950, p. 9134).

(5) Koninklijk besluit van 9 Januari 1951 (*Belgisch Staatsblad* van 21 Januari 1951 ; err. : *Belgisch Staatsblad* van 26 Januari 1951).

(6) Besluit van de Regent van 17 Juli 1950 (*Belgisch Staatsblad* van 29 December 1950).

(7) Wet van 30 December 1950 (*Belgisch Staatsblad* van 31 December 1950, p. 9143).

(8) Wet van 27 Maart 1951 (*Belgisch Staatsblad* van 31 Maart 1951, p. 2343).

bijdrage van 1 ½ % voor de huishoudelijke wederuitrusting afgeschaft (1). Beide wijzigingen zijn sedert 1 Januari 1950 van kracht.

In enige speciale bedrijfstakken hebben zich enkele minder belangrijke wijzigingen voorgedaan. Bij ministerieel besluit van 25 Juli 1950 (2) werd de forfaitaire bezoldigingsschaal verhoogd voor de bijdragen aan de maatschappelijke zekerheid, verschuldigd door de landarbeiders in vast verband en hun werkgevers. In het bouwbedrijf werd de bijdrage, met het oog op de financiering van de bestaanszekerheid, met de helft verminderd voor de periode van 1 October 1950 tot 30 September 1951, waardoor zij, naargelang van de bedrijven, op 1 % en 0,25 % werd teruggebracht (3). Wat ten slotte de grensarbeiders betreft, werd, ingevolge de tussen België en Frankrijk gesloten overeenkomst betreffende de maatschappelijke zekerheid, een maandelijkse bijdrage van 30 F ten behoeve van het Rijksfonds voor Verzekering tegen Ziekte en Invaliditeit ingesteld (4).

Bijdragevoet van de sociale lasten in 1950

(percenten van de tot 4.000 frank geplafonneerde bezoldigingen, met uitzondering voor het arbeidersverlof waarvoor geen plafond is voorzien)

RUBRIEK	Werklieden			Bedienden		
	Ten laste van de werkman	Ten laste van de werkgever	Totaal	Ten laste van de bediende	Ten laste van de werkgever	Totaal
Ouderdoms- en overlevingspensioen	3,50	3,50	7,00	4,50	6,00	10,50
Ziekte-invaliditeit	3,50	2,50	6,00	2,75	2,25	5,00
Werkloosheid	1,00	1,00	2,00	1,00	1,00	2,00
Kindertoeslag	—	7,50	7,50	—	7,50	7,50
Verlofgeld (met plafond)..	—	—	—	—	0,50	0,50
Totaal (met plafond)	**8,00**	**14,50**	**22,50**	**8,25**	**17,25**	**25,50**
Verlofgeld (zonder plafond)	—	**5,00**	**5,00**	—	—	—

Bron : Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid.

b) *Incidentie.*

De incidentie van de sociale lasten wordt hier bepaald als zijnde de gemiddelde last der sociale stortingen, uitgedrukt in verhouding tot de bezoldigingen welke op de werkperiodes betrekking hebben (5).

(1) Wet van 27 Maart 1951 (*Belgisch Staatsblad* van 31 Maart 1951, p. 2355).

(2) *Belgisch Staatsblad* van 31 Juli en 1 Augustus 1950.

(3) Ministerieel besluit van 6 Januari 1951 (*Belgisch Staatsblad* van 11 Januari 1951).

(4) Ministerieel besluit van 3 Augustus 1950 (*Belgisch Staatsblad* van 10 Augustus 1950).

(5) Deze bepaling beantwoordt aan de bezorgdheid om de sociale lasten te kennen welke verbonden zij aan het in dienst hebben van een arbeider, ten opzichte van de bezoldiging voor het werk op zich zelf. Terzelfder tijd heeft zij dit voordeel dat zij, wat de arbeiders betreft, het basisloon in de vergelijking betrekt ; voor de bedienden is zulks niet het geval vermits de wedden forfaitair per maand worden vastgesteld en meestal de bezoldiging voor feestdagen en verlof insluiten. De aangewende methode verschilt enigszins met die, welke vorige jaren in ditzelfde

In vergelijking met het voorgaande jaar is de incidentie in 1950 lichtjes verminderd wegens de hoogtegrens waarboven geen bijdragen voor maatschappelijke zekerheid verschuldigd zijn : inderdaad, de verhouding der geplafonneerde tot de niet-geplafonneerde bezoldigingen is lichtjes gedaald. Daartegenover beeft het groter aantal feestdagen (9 in 1950, tegen 8 in 1949) een verhoging van de lasten teweeggebracht.

Incidentie van de wettelijke sociale lasten in 1950

(percenten van het totaal bedrag der bezoldigingen van de verzekeringsplichtigen) (a)

RUBRIEK	Werklieden			Bedienden		
	Deel ten laste van de werkman	Deel ten laste van de werkgever	Totaal	Deel ten laste van de bediende	Deel ten laste van de werkgever	Totaal
Ouderdoms- en overlevingspensioen	3,15	3,15	6,30	2,98	3,97	6,95
Ziekte-invaliditeit	3,15	2,25	5,40	1,82	1,49 (b)	3,31
Werkloosheid	0,90	0,90	1,80	0,66	0,66	1,32
Kindertoeslagen	—	6,74	6,74	—	4,97	4,97
Verlofgeld	—	5,10	5,10	—	4,69 (c)	4,69
Arbeidsongevallen(d)	—	2,20	2,20	—	0,50	0,50
Feestdagen (e)	—	3,03	3,03	—	3,03	3,03
Totaal :	**7,20**	**23,37**	**30,57**	**5,46**	**19,31**	**24,77**
Bijkomende lasten (f)	**0,28**	—	—	—	—	—

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Dienst voor Algemene Studiën en Documentatie.

(a) De berekeningen zijn gebaseerd op de verhouding van de geplafonneerde tot de niet-geplafonneerde bezoldigingen ; deze verhouding wordt in 1950 geraamd op 88 % voor de werklieden en op 63 % voor de bedienden (deze percentages beliepen voor beide categorieën werknemers respectievelijk 92 en 68 % in 1948, en 89,7 en 65,3 % in 1949).

(b) Aangezien voor de bedienden de vergoeding voor de eerste maand werkonbekwaamheid rechtstreeks ten laste valt van de werkgever, is deze vergoeding hier niet inbegrepen.

(c) De last van het verlofgeld voor de bedienden omvat het gewoon verlofgeld (dat over het algemeen in de forfaitaire maandwedde inbegrepen is), het gewoon dubbel verlofgeld, dat rechtstreeks door de werkgever wordt uitbetaald, het gezinsverlofgeld (0,50 % tot een bepaald plafond) en het gewoon bijkomend verlofgeld voor jonge bedienden, geschat op grond van de beschikbare statistische gegevens.

(d) Schatting volgens de verhouding van de financiële lasten tot de bezoldigingen die in de verzekering vallen.

(e) Hoewel ook op de vergoeding voor de feestdagen de bijdrage voor de sociale zekerheid moet worden gestort, is de incidentie van deze bijdrage niet vervat onder de rubriek «feestdagen», maar werd ze verdeeld over de andere rubrieken, waarop deze stortingen ten slotte betrekking hebben.

(f) De bijkomende lasten omvatten enkel de afhouding van 6 % op het verlofgeld der arbeiders om de last te dekken van dat gedeelte van het verlofgeld, dat moest voortkomen van de werkloosheidsdagen, die met werkdagen worden gelijkgesteld.

B. — *Speciale stelsels.*

Voor de mijnwerkers en gelijkgestelden zijn de sociale lasten in 1950 slechts weinig veranderd. Het verschil vloeit hoofdzakelijk voort uit het dubbel verlofgeld,

---

jaaroverzicht werd gebruikt ; zo heeft men, om de incidentie te berekenen, rekening gehouden met alle vormen van bezoldiging die zelf een sociale last uitmaken. Om de basis, waarop de incidentie wordt berekend, op te maken, werd derhalve van het bedrag der aan de Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid aangegeven bezoldigingen dat gedeelte afgetrokken dat de bezoldiging van het bediendenverlof en van de feestdagen van de totaliteit der werknemers uitmaakt.

hetwelk tot October 1949 door de Staat werd gedragen en, van deze maand af, volledig ten laste van de werkgever werd gelegd. De bijdragen worden geïnd op basis van de niet-geplafonneerde lonen, behalve die voor de werkloosheid en de gezinstoelagen waarvoor het plafond 4.000 F bedraagt.

4. — *Internationale akkoorden.*

Tijdens het jaar 1950 werden enkele internationale akkoorden afgesloten. Het *Belgisch Staatsblad* van 15 en 16 Januari 1951 maakte volgende overeenkomsten bekend : het akkoord van 25 October 1950 betreffende het pensioenstelsel van de mijnwerkers en gelijkgestelden in toepassing van het verdrag tussen België en Nederland nopens de sociale verzekering op 29 Augustus 1947 te 's-Gravenhage ondertekend (1) ; een administratieve schikking van 1 October 1950 in zake de toepassingsmodaliteiten van de Algemene Overeenkomst van 17 Januari 1948 (2) tussen België en Frankrijk nopens de sociale zekerheid en het aanvullend akkoord betreffende de arbeiders in de mijnen en er mede gelijkgestelde inrichtingen ; een administratieve schikking van 20 October 1950 in zake de toepassingsmodaliteiten van het verdrag van 30 April 1948 (3) tussen België en Italië betreffende de sociale verzekeringen.

Daarenboven werd een wetsontwerp neergelegd met het oog op de goedkeuring van de wederkerigheidsovereenkomst van 3 December 1949 tussen België en het Groothertogdom Luxemburg (4). Een ander wetsontwerp heeft betrekking op de overeenkomst welke te Parijs op 8 November 1949 ondertekend werd tussen de landen welke partij zijn bij het Verdrag van Brussel en waarbij de uitbreiding en de coördinatie van de toepasselijkheid der wetgeving in zake sociale zekerheid op de onderdanen van de betrokken landen wordt voorzien (5).

AFDELING II. — INKOMSTEN UIT KAPITAAL

§ 1. — ALGEMEEN OVERZICHT

De indexcijfers, waarover men beschikt om de evolutie van de inkomsten uit verworven bezit na te gaan, zijn zeer onvolledig en weinig representatief. De statistiek over het kapitaalrendement der Belgische naamloze vennootschappen is wel één der voornaamste bronnen om de inkomsten uit beleggingen te kennen.

---

(1) Wet van 2 Juni 1949 (*Belgisch Staatsblad* van 10 Augustus 1949).

(2) Wet van 2 Juni 1949 (*Belgisch Staatsblad* van 29 Juli 1949 ; err. : *Belgisch Staatsblad* van 21 April 1950).

(3) Wet van 2 Juni 1949 (*Belgisch Staatsblad* van 14 Augustus 1949 ; err. : *Belgisch Staatsblad* van 1 April 1950).

(4) *Parl. stuk.*, Kamer der Volksvertegenwoordigers, buitengewone zittijd 1950, nr 195, 11 October 1950.

(5) *Parl. stuk.*, Kamer der Volksvertegenwoordigers, zittijd 1950-1951, nr 18, 16 November 1950.

Nochtans moet uit deze gegevens met de grootste omzichtigheid worden geput, gelet op de elementen waaruit ze werden samengesteld (1). Ten hoogste geven ze een aanwijzing omtrent de grootheid en een aanduiding nopens de tendens.

De meeste balansen, die door de vennootschappen gedurende een bepaald jaar worden bekendgemaakt, geven hun economische activiteit van dat jaar niet weer, doch wel van het voorgaande. Aldus weerspiegelen de balansen, die in 1950 werden bekendgemaakt, het resultaat van hun werking in 1949 en begin 1950, en deze periode was voor vele groepen verre van gunstig.

Naar verhouding was het aantal vennootschappen, die een winstsaldo publiceerden, iets kleiner in 1950 dan in 1949 : 68,58 %, tegen 70,02 %. Doch het totaal bedrag aan netto-winst, voor alle ondernemingen samen, zoals dit blijkt uit de balansen die in 1950 werden bekendgemaakt, is licht gestegen ten opzichte van 1949. Het aantal vennootschappen en het bedrag aan eigen middelen van alle getelde vennootschappen samen zijn nochtans, van het ene jaar toe het andere, vlugger toegenomen dan het totaal winstsaldo. Dit laatste is dan ook naar verhouding afgenomen, zowel per vennootschap als per bedrag eigen middelen. Het rendement tegenover de eigen middelen daalde van 7,09 % in 1949 tot 6,79 % in 1950 ; de overeenkomstige verhoudingscijfers bedroegen 9,31 % in 1947 en 7,09 % in 1936/1938.

Het deel van de winst uitgekeerd aan de aandeelhouders is opnieuw toegenomen, niettegenstaande de vermindering van het totaal winstbedrag. Terwijl slechts 46,35 % in 1947, en 56,68 % in 1949 werd uitgekeerd, steeg deze verhouding tot 61,07 % in 1950 ; in 1936/1938 bedroeg dit cijfer 69,84 %. Het relatief bedrag der winst overgedragen aan het reservefonds en voor autofinanciering aangewend neemt elk jaar af. Toch ligt het nog steeds op een hoger peil dan vóór de oorlog en daalt het slechts langzaam.

Ten aanzien van 1936/1938 bereikt het indexcijfer der netto-winst voor alle vennootschappen samen het cijfer 274, terwijl dat der uitgekeerde bruto-dividenden slechts 231 bedraagt.

De obligatieschulden en het bedrag der uitbetaalde interesten nemen minder toe dan vorige jaren. Nochtans stijgt de totale brutowaarde der obligatiekoepons nog steeds vlugger dan de obligatieschuld.

§ 2. — ANALYSE VOLGENS LOCALISATIE EN AARD VAN BEDRIJVIGHEID DER VENNOOTSCHAPPEN

1. — *Volgens localisatie der vennootschappen.*

Van het in 1950 bekendgemaakte totale winstsaldo komt 76,4 % voort van vennootschappen, wier hoofdbedrijvigheid in België gelegen is, tegen 75,4 % in 1949 ; het aandeel der vennootschappen, die hoofdzakelijk in Kongo werkzaam zijn, bedroeg 23,1 %, tegen 22,9 % in 1949, en dat der vennootschappen, wier zetel in het buitenland is gelegen, 1,5 %, tegen 2,45 % verleden jaar.

---

(1) Zie het voorbehoud dat hieromtrent werd gemaakt in *De Belgische Economie in* 1948, op. cit., p. 148-149.

Het verschil dezer percentages komt overeen met de relatieve belangrijkheid der actiemiddelen van deze drie groepen vennootschappen. Het blijkt nochtans dat de vennootschappen, wier hoofdbedrijvigheid in Belgisch-Kongo is gelegen, het hoogste rendement bereiken ten opzichte van hun eigen middelen, nl. 13,8 % ; de vennootschappen met hoofdzetel in België komen slechts tot 5,9 % en die met hoofdzetel in het buitenland tot 3,5 %.

Het rendementspeil ging een totaal andere richting uit naargelang van de groep. Terwijl de vennootschappen, wier activiteit in Kongo ligt, globaal genomen, hun relatief kapitaalrendement zagen stijgen, liep dat der Belgische ondernemingen terug.

In 1950 was het aandeel in de winst, dat onder de vorm van dividenden door de koloniale vennootschappen werd uitgekeerd, iets kleiner dan dat van de vennootschappen, wier activiteit vooral in België is gelegen.

2. — *Volgens aard van bedrijvigheid der vennootschappen.*

De uitslagen van de vennootschappen, die hoofdzakelijk in België werken, geven de ongelijkheid van de exploitatievoorwaarden weer. Sommige vennootschappen hebben in 1950 gunstiger bedrijfsresultaten bekendgemaakt dan in 1949 ; verzekeringswezen, scheikundige nijverheid, industrie der non-ferro metalen, voedingsnijverheid, kleinhandel, financiële en immobiliënzaken, kolennijverheid, verkeer en toerisme.

Andere resultaten waren minder gunstig : bouwbedrijf, groothandel en buitenlandse handel, metaalverwerkende industrie, textielnijverheid, ijzer- en staalindustrie, glasnijverheid, lederindustrie, cementnijverheid.

In 1949 en begin 1950 ondervonden bijna alle industrieën van de tweede groep de weerslag van de terugloop der industriële bedrijvigheid en van de exportmoeilijkheden die het land in de tweede helft van 1949 en begin 1950 doormaakte.

De daling van het kapitaalrendement, waarmee bedoeld wordt de verhouding van het winstsaldo tot het bedrag van hun eigen middelen, betekent echter niet noodzakelijk dat de rendabiliteit werkelijk is afgenomen ; voor zover deze ondernemingen zijn overgegaan tot een herwaardering van hun activa, heeft deze vermindering immers slechts een boekhoudkundige betekenis. Evenzo is het absolute peil van het kapitaalrendement ten dele toe te schrijven aan de politiek, die in zake herwaardering der activa werd gevolgd. Het vergelijken van het rendement der verschillende industrieën kan derhalve een vals beeld van de werkelijkheid geven.

De ondernemingen, waarvan het in 1950 bekendgemaakte rendement het hoogste blijkt te liggen, kunnen hoofdzakelijk onder volgende rubrieken worden gerangschikt : verzekeringswezen, kleinhandel, industrie der non-ferro metalen, metaalverwerkende nijverheid, scheikundige nijverheid, bouwbedrijf. Het laagste rendement komt voor bij de ijzer- en staalindustrie, de textielnijverheid, de glasnijverheid. In de ledernijverheid wordt een netto-verlies geboekt.

Rendement van de naamloze vennootschappen

(millioenen franken)

OPSOMMING	1936/1938	1948	1949	1950
Aantal getelde vennootschappen	**7.494**	**9.019**	**9.929**	**11.005**
waaronder : met winst	5.748	6.809	6.952	7.547
met verlies	1.846	2.210	2.977	3.458
Eigen middelen	**63.952**	**158.562**	**171.416**	**182.915**
waaronder : gestort kapitaal	46.397	69.384	86.320	97.543
reserves	17.555	89.178	85.096	85.372
Exploitatie-uitkomsten :				
Netto-winstsaldo	**4.537**	**11.576**	**12.160**	**12.422**
Winst.....	5.228	12.223	13.222	13.808
Verlies	691	647	1.062	1.386
Uitgekeerde brutodividenden	**3.651**	**6.485**	**7.494**	**8.433**
Obligatieschuld	9.297	17.684(a)	20.162(a)	22.611
Bruto-obligatie-interesten	476	649(a)	825(a)	977

(a) Verbeterde cijfers.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Resultaten van de naamloze vennootschappen

(percentage)

OPSOMMING	1936/1938	1947	1948	1949	1950
Verhouding $\frac{\text{aantal vennootschappen met winst}}{\text{aantal getelde vennootschappen}}$	75,69	78,32	75,49	70,02	68,58
Verhouding $\frac{\text{netto-winstcijfer}}{\text{eigen middelen}}$	7,09	9,31	7,30	7,09	6,79
Verhouding $\frac{\text{uitgekeerde bruto-dividenden}}{\text{gerealiseerde winsten}}$	69,84	46,35	53,06	56,68	61,07
Verhouding $\frac{\text{bruto-obligatie-interesten}}{\text{bedrag der obligatieschulden}}$	5,12	3,03	3,67 (a)	4,09 (a)	4,32
Verhouding $\frac{\text{bedrag der obligatieschulden}}{\text{eigen middelen}}$	14,52	14,40	11,15 (a)	11,76 (a)	12,36

(a) Verbeterde cijfers.

Bronnen : Nationaal Instituut voor de Statistiek.
Ministerie van Economische Zaken en Middenstand, Dienst voor Algemene Studiën en Documentatie.

Rendementspercentage der Belgische naamloze vennootschappen

Indeling per bedrijfstak

NIJVERHEID	Verhouding van de netto-uitkomsten tot de eigen middelen (percentages)		
	1948	1949	1950
Verzekeringswezen	14,1	15,6	17,5
Kleinhandel	10,9	10,0	12,3
Metaalverwerkende nijverheid	11,8	13,3	11,6
Bankwezen	14,0	11,9	10,2
Groothandel en buitenlandse handel	16,4	10,9	9,5
Industrie der non-ferro metalen	7,1	8,2	8,8
Scheikundige nijverheid	8,4	6,1	7,6
Cementnijverheid en aanverwante bedrijven	5,8	7,5	6,4
Electriciteit	4,5	5,4	6,4
Financiële en immobiliënzaken	5,3	5,0	6,1
Bouwbedrijf	5,7	6,7	5,6
Verkeer	5,1	4,4	5,5
Tabaksnijverheid	2,7	2,3	5,1
Voedingsnijverheid	2,9	3,5	4,8
Papiernijverheid en grafische bedrijven	8,8	3,7	4,3
Kolennijverheid	1,7	3,0	4,2
Groeven	5,4	3,0	3,4
Textielnijverheid	9,2	5,0	3,3
IJzer- en staalnijverheid	5,1	7,1	3,1
Glasnijverheid	5,2	11,1	1,6
Toerisme	1,4	—	1,5
Gas	5,0	3,7	0,12
Ledernijverheid	5,1	0,96	—

Bronnen : Nationaal Instituut voor de Statistiek.
Ministerie van Economische Zaken en Middenstand, Dienst voor Algemene Studiën en Documentatie.

HOOFDSTUK ÉÉN

INVESTERINGEN

Op grond van de tot nu toe gevolgde ramingsmethodes mag het bedrag der investeringen in 1949, na verbetering, op 44.570 millioen frank worden geschat.

Daar de gegevens per 31 December omtrent de afbetalingen op de buitengewone begroting, zowel voor 1949 als voor 1950, bekend waren, werden deze bedragen verkozen boven de cijfers der aangewende kredieten, vermits zij een duidelijker beeld geven van de investeringspolitiek gevolgd in die takken van de overheidssector welke van de hoofdbesturen (1) afhangen. Er moet nochtans worden aangestipt dat deze uitgaven voor een moeilijk te ramen gedeelte betrekking hebben op werken die reeds in de loop van het voorgaande dienstjaar werden voltooid.

Volgens deze nieuwe berekeningswijze bedroegen de investeringen 43.670 millioen frank in 1949 en 49.537 millioen in 1950 ; aldus ligt het cijfer van het verslagjaar 11 % hoger dan dat van 1949, terwijl dit laatste een verhoging van 8 % vertoont ten aanzien van 1948.

(1) Ministerie van Openbare Werken, van Volksgezondheid, van Verkeerswezen en van Landsverdediging.

Verdeling der investeringen in 1949 en 1950

(millioenen franken)

OPSOMMING	1949		1950	
	Particuliere sector	Overheidssector	Particuliere sector	Overheidssector
1. *Industrie* :				
Energie :				
Steenkolenmijnen	1.314		1.130	
Electriciteit	1.791		2.088(a)	
Cokes en gas	661		681	
Metaalnijverheid :				
IJzer en staal	1.546		1.753	
Non-ferro metalen	300		400(a)	
Metaalverwerkende nijverheid	1.100		1.300	
Scheikundige nijverheid :				
Scheikunde	900		1.000	
Petroleum	425		850	
Bouw- en bouwstoffennijverheid	844		785	
Textielnijverheid	1.720		1.500	
Voedingsnijverheid	1.291		1.401	
Andere industrieën :				
Leder en huiden, bontwerk	70		70	
Papier en grafische kunst	340		320	
Tabaksnijverheid	75		100	
Totaal Industrie	**12.377**		**13.378**	
2. *Handel en ambacht*	**1.000**(b)		**1.000**(b)	
3. *Landbouw*	**1.500**(b)		**1.500**(b)	
4. *Verkeer* :				
Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen	—	2.868	—	3.476
Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen	—	79	—	109
Stedelijk vervoer	42	—	65	—
Zeevervoer :				
Staat	—	123	—	37
Koopvaardij- en zeevisserijvloot	728	—	458	—
Havens van Antwerpen, Gent en Oostende	—	570	—	200
Binnenscheepvaart	165	—	208	—
Waterwegen	—	761	—	1.451
Wegvervoer	4.729	—	5.308	—
Wegen	—	229	—	694
Luchtvaart	193	140	181	140
Telefoon en Telegraaf	—	1.717	—	1.927
Nationaal Instituut voor Radio-omroep	—	10	—	21
Posterijen en Postchecks	—	140	—	47
Totaal Verkeer	**5.857**	**6.637**	**6.220**	**8.102**
	12.494		**14.322**	
5. *Gebouwen* :				
Overheidsgebouwen	—	679	—	522
Particuliere gebouwen	9.300	—	10.500	—
Totaal Gebouwen	**9.979**		**11.022**	
6. *Volksgezondheid*	498	592	900	600
Totaal Volksgezondheid	**1.090**		**1.500**	
7. *Landsverdediging*		**1.230**		**1.815**
8. *Ondergeschikte besturen*		**4.000**		**5.000**(b)
Algemeen totaal	**30.532**	**13.138**	**33.498**	**16.039**
	43.670		**49.537**	
Percentage van het totaal	**69,9**	**30,1**	**67,6**	**32,4**

Bronnen : Ministerie van Economische Zaken en Middenstand, Dienst voor Algemene Studiën en Documentatie en Algemene Directie van Nijverheid en Handel.

(a) Voorlopige cijfers.
(b) Geraamde cijfers.

AFDELING I. — ALGEMENE KENMERKEN DER INVESTERINGEN GEDURENDE 1950

Evenals voor de voorgaande jaren hebben de ramingen betrekking op de bruto-investeringen (1) in de belangrijkste takken der nationale economie.

De politiek der Belgische Regering in zake particuliere investeringen blijft essentieel aanvullend ; zij vindt haar uitdrukking in het bevorderen der nieuwe industrieën en het verlenen van bouwpremiën. Haar invloed deed zich in 1950 vooral gelden op het gebied der nieuwe woningen ; tevens moet worden gewezen op de opvallende stijging der uitgaven voor openbare werken en landsverdediging welke rechtstreeks door de Staat gecontroleerd worden. Globaal heeft de nijverheid, in de loop van 1950, haar uitrustingen minder uitgebreid dan tijdens het voorgaande jaar, niettegenstaande het vlugger opschieten der werken aan de nieuwe petroleuminstallaties te Antwerpen. Deze vertraging in zake industriële investeringen wordt verklaard door de vermindering van de sommen besteed aan de uitrusting der kolenmijnen en der textielnijverheid. Daarentegen werd het bouwen van particuliere woningen opgevoerd, alhoewel de uitbreiding in een trager tempo geschiedde dan tijdens het voorgaande jaar.

De uitvoering van het programma voor openbare werken, dat in de loop van het jaar 1949 werd opgesteld, stond tijdens 1950 op de voorgrond der bedrijvigheid in zake investeringen. Vooral de sector verkeer heeft er zijn voordeel bij gedaan. Het aandeel van de overheidssector in de gezamenlijke uitgaven voor uitrusting was dan ook van 30 % tot 32,4 % gestegen.

Ook tijdens dit verslagjaar waren de belangrijke rol van de autofinanciering, alsmede de uitbreiding der bedrijvigheid in de overheidssector, de kenmerken der Belgische investeringen.

AFDELING II. — VERDELING VAN DE INVESTERINGEN

§ 1. — NIJVERHEID

De bruto-investeringen in de nijverheid mogen voor het jaar 1950 op 13.378 millioen frank geraamd worden, d. i. één milliard meer dan tijdens het voorgaande jaar. De verhoging welke in 1950 ten opzichte van 1949 werd vastgesteld was echter minder belangrijk dan die welke zich in 1949 ten opzichte van het voorafgaande jaar had voorgedaan. Deze evolutie is een gevolg van de kleinere omvang der investeringen in de kolenmijnen, de bouw- en bouwstoffennijverheid, de textielnijverheid, de papiernijverheid en de grafische bedrijven.

(1) Zie : *De Belgische Economie in* 1949, op. cit., p. 157.

1. — *Energie.*

In deze sector bedragen de totale investeringen 3.899 millioen frank, wat een weinig meer is dan in 1949 ; de stijging is te danken aan een merkbare verhoging der investeringen in het electriciteitsbedrijf.

a) *Steenkolenmijnen.*

Op grond van de bedragen, die het Contrôlecomité voor de Steenkolenmijnen uit de wederuitrustingsdotatie toewees, mogen de investeringen in de kolenmijnen op 1.130 millioen frank worden geschat.

In onderstaande tabel werden de toewijzingen tot 8 November 1950 opgenomen ; een andere datum kon niet gekozen worden, daar de volgende afsluiting slechts op 30 Januari 1951 plaats vond. Daar ondertussen 250 millioen frank werd uitgekeerd, mag worden aangenomen dat over het gehele jaar ongeveer 1.130 millioen frank werd toegewezen, d. i. 184 millioen of 14 % minder dan tijdens het voorgaande

Investeringen in de steenkolenmijnen tussen 1 Januari en 8 November 1950

(millioenen franken)

BEKKEN	Huisvesting	Electrische centrales	Bovengrondse installaties	Ondergrondse installaties	Lasten waarvan de opneming in de kostprijs niet is toegelaten	Gezamenlijke investeringen	Dotatie
Bergen	7,5	6,0	78,1	4,6	11,1	**107,3**	152,4
Centrum	1,3	—	51,8	0,4	30,1	**83,6**	109,1
Charleroi	11.2	35,5	121,9	7,2	44,5	**220,3**	219,0
Luik	7,4	17,0	73,8	2,0	36,3	**136,5**	145,4
Kempen	30,6	169,8	212,7	0,1	18,5	**431,7**	341,0
Het Rijk	**58,0**	**228,3**	**538,3**	**14,3**	**140,5**	**979,4**	**966,9**

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Middenstand, Administratie van het Mijnwezen.

jaar. Van dit totaal bedrag ging slechts 66,7 millioen frank naar huisvesting, tegen 156,1 millioen in 1949 ; 263,3 millioen frank, tegen 375,8 millioen, werd besteed aan electrische centrales en 17 millioen frank aan ondergrondse installaties, tegen 34 millioen (1). In de bovengrondse installaties werd daarentegen 620,4 millioen

(1) Het reglement schrijft voor dat enkel langdurige vaste installaties op de wederuitrustingsrekening mogen voorkomen.

frank geïnvesteerd, tegen 570,9 millioen in 1949. De verschillende bekkens viel volgend aandeel te beurt : Kempen 44 %, Charleroi 22 %, Luik 14 %, Bergen 11 %, Centrum 9 %.

b) *Electriciteit.*

Volgens de voorlopige gegevens zijn de investeringen in deze tak gestegen : 2.088 millioen frank, tegen 1.791 millioen (1) in 1949. Aan de uitrusting voor productie werd 1.131 millioen frank besteed, aan het hoogspanningstransport 291 millioen, aan de hoogspanningsdistributie 245,5 millioen en aan de laagspanningsdistributie 420,5 millioen frank.

c) *Cokes en gas.*

De investeringen bedroegen 325 millioen frank in de cokesfabrieken, met inbegrip van de cokesovens der ijzer- en staalnijverheid, waarvoor het grootste gedeelte dezer som werd aangewend. Het bedrag is lager dan in 1949.

In de gasvoortbrenging en -verdeling, daarentegen, werd ongeveer 100 millioen frank meer geïnvesteerd dan vorig jaar, t. w. 356 millioen frank. Van dit bedrag ging 5 millioen frank naar de productie, hoofdzakelijk voor de gasfabrieken te Brussel en te Gent, 91 millioen frank naar het vervoer en 260 millioen frank naar de distributie. Het aandeel van het transport was ditmaal meer dan tien keer zo groot als tijdens het voorgaande jaar.

2. — *Metaalnijverheid.*

De in de ijzer- en staalnijverheid gedane beleggingen belopen 1.753 millioen frank, hetgeen 200 millioen meer is dan in 1949. Zij zijn in alle productiestadia gestegen : voor de uitrusting der hoogovens bereiken zij 196,7 millioen frank, voor de staalfabrieken 151,7 millioen, d. i. tweemaal zoveel als in 1949, en voor de walserijen 1.091,6 millioen of 62 % van het gezamenlijk bedrag. Deze belangrijke uitgaven werden hoofdzakelijk veroorzaakt door één warme pletmolen voor bandstaal en drie koude pletmachines voor platen, waarvan de opstelling begin 1951 beëindigd was. De behoefte aan gebouwen en gemeenschappelijke diensten verminderde ; hiervoor werd slechts 313 millioen frank geïnvesteerd, tegen 358 millioen in 1949.

Volgens een eerste raming zou het in de nijverheid der non-ferro metalen belegde kapitaal 400 millioen frank belopen, d. i. 1/3 meer dan de voorgaande jaren : de uitbreiding van de installaties der aluminiumnijverheid werd voortgezet en verder werd er nog een nieuwe fabriek voor de verwerking van vanadiumhoudende loodertsen gebouwd.

3. — *Metaalverwerkende nijverheid.*

De investeringen worden op ongeveer 1.300 millioen frank geschat, tegen 1.100 millioen in 1949.

---

(1) Definitief cijfer.

4. — *Scheikundige nijverheid.*

Het hierin geïnvesteerde kapitaal wordt op 1.000 millioen frank geraamd, tegen 900 millioen in 1949.

5. — *Petroleumnijverheid.*

De investeringen bereiken 850 millioen frank, d. i. tweemaal zoveel als in 1949.

De uitrusting der raffinaderijen veroorzaakte uitgaven ten belope van 492 millioen frank, wat meer dan driemaal zoveel is als tijdens het voorgaande jaar. Zulks vloeide voort uit de aanleg van twee belangrijke nieuwe installaties. De uitrusting der handelsondernemingen (1) kostte 358 millioen frank.

6. — *Bouwbedrijf en bouwstoffennijverheid.*

Hier was de inspanning tot investeren enigermate afgenomen ; de uitgaven beliepen 785 millioen frank, tegen 844 millioen in 1949. Alleen in de ondernemingen, welke cementagglomeraten en bakstenen voortbrengen, werden de cijfers van 1949 overschreden. In de voornaamste takken, als daar zijn het cement-, het glas- en het houtbedrijf, bleven de investeringen min of meer op hetzelfde peil, hetgeen ook het geval was in het asbestcementbedrijf. Voor de groefontginning, de ceramische nijverheid, het aannemersmaterieel en de kalkfabrieken was er een teruggang der investeringen waar te nemen ; bovenstaande opsomming rangschikt de bedrijfstakken volgens de dalende hoegrootheid van deze teruggang.

7. — *Textielnijverheid.*

Het bedrag der investeringen in de textielnijverheid en in de kleding- en confectienijverheid wordt op 1.500 millioen frank geschat. Voor 1949 wordt, na herziening, een bedrag van 1.720 millioen frank aangenomen.

Investeringen in de textielnijverheid
(millioenen franken)

OPSOMMING	1949	1950
Ingevoerde machines en toebehoren	1.005	902
Inlandse machines en toebehoren	275	250
Installatiekosten (a)	315	272
Gebouwen, werken van burgerlijke bouwkunde (a)	125	76
Totaal	**1.720**	**1.500**

(a) Ramingen.

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Middenstand, Algemene Directie van Nijverheid en Handel.

(1) Opslagmaterieel, vervoermaterieel en dergelijke.

De ingevoerde uitrusting bestaat voor 70 % uit textielmachines, voor 18,5 % uit naaimachines en voor 11,5 % uit toebehoren. De leveringen uit het binnenland bestaan voor 64 % uit machines en voor 36 % uit toebehoren.

8. — *Voedingsnijverheid*

Tijdens 1950 werd in totaal voor 1.401,2 millioen frank in deze sector geïnvesteerd, d. i. 8,5 % meer dan tijdens het voorafgaande jaar.

Voor het merendeel der takken van deze sector verschillen de cijfers slechts weinig van die voor 1949 ; maar voor enkele werden toch merkelijke afwijkingen genoteerd.

De stijfsel- en glucosefabrieken, welke sedert 1949 op volle kracht werken, hebben hun investeringen verhoogd.

Bij de koel- en vriesbedrijven werd een vermindering van 50 % vastgesteld ; deze werd veroorzaakt door de daling, sedert 1949, van de opgeslagen hoeveelheden, welke zelf voortspruit uit de afschaffing der Regeringsvoorraden. De toeneming tot 300 % voor de visconservenfabrieken komt voort uit het bouwen, aan de kust, van een fabriek voor spoedbevriezing (overbevriezing).

De olieslagerijen hebben de vernieuwing van hun nijverheidsmaterieel op grote schaal doorgedreven. In de margarinefabrieken werd de belangrijkste inspanning tot wederuitrusting in 1949 gedaan.

Aangezien sedert 1948 het quantum der te verwerken bieten en de suikeropbrengst bijna verdubbelden, diende de uitrusting der suikerfabrieken en -raffinaderijen dringend te worden gemoderniseerd.

In de stokerijen en de gistfabrieken werd tweemaal zoveel geïnvesteerd als tijdens het voorgaande jaar ; inderdaad, een nieuwe fabriek werd voltooid en de uitrusting der andere ondernemingen werd gemoderniseerd.

9. — *Andere industrieën.*

Voor de papiernijverheid en de grafische bedrijven zijn de investeringen een weinig verminderd ; zij worden geraamd op 320 millioen frank, tegen 340 millioen in 1949.

De tabaksnijverheid gaf, hoofdzakelijk voor materieelvervanging, 100 millioen frank uit, tegen 75 millioen tijdens het voorgaande jaar.

In de sector huiden en leder, afgewerkte lederwaren en bontwerk werd hetzelfde cijfer als in 1949 bereikt.

§ 2. — VERKEER

1. — *Vervoer per spoor.*

a) *Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen.*

Bij de Belgische Spoorwegen zijn de investeringen, ten aanzien van het voorgaande jaar, gestegen ; aldus zijn ze opnieuw even belangrijk als in 1948. Het totaal bedrag beloopt 3.476 millioen frank, tegen 2.868 millioen in 1949.

Investeringen van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen en van het Nationaal Bureau voor de Voltooiing der Noord-Zuidverbinding

(millioenen franken)

OPSOMMING	1949	1950
Wederopbouwuitgaven	433	493
Vernieuwingsuitgaven	1.177 (a)	1.592
Inrichtingsuitgaven (inclusief de uitgaven voor electrificatie)	866	610
Uitgaven voor de voltooiing der Noord-Zuidverbinding	392 (b)	681
Totaal	**2.868** (b)	**3.476**

Bronnen : Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen.
Nationaal Bureau voor de Voltooiing der Noord-Zuidverbinding.

(a) Na aftrekking van de gerecupereerde materialen.
(b) Verbeterde cijfers.

Relatief zijn de uitgaven voor wederopbouw het laagst ; de uitgaven voor vernieuwing namen nog toe ten aanzien van het voorgaande jaar en vormen de hoogste post ; de inrichtingskosten, electrificering inbegrepen, zijn gedaald. De uitgaven ter voltooiing van de Noord-Zuidverbinding bereiken een hoogtepunt ; zij worden grotendeels gedekt door de kredieten verleend aan de Nationale Dienst voor de Voltooiing der Noord-Zuidverbinding en, in bijkomende mate, door een tussenkomst van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen.

b) *Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen.*

Ten opzichte van 1949 zijn de investeringen der Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen toegenomen ; niettemin belopen zij slechts de helft van het bedrag van 1948.

Investeringen van de Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen

(millioenen franken)

OPSOMMING	1949	1950
Rollend materieel	40	37
Vernieuwing van motoren	—	—
Gebouwen en kunstwerken	3	3
Onderstations voor stroomverdeling	12	7
Electrische luchtlijnen	4	2
Spoorbaan : spoorstaven, dwarsliggers, spoortoestellen en onderdelen, verscheidene werken	20	60
Totaal	**79**	**109**

Bron : Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen.

De toeneming ten aanzien van 1949 spruit voort uit de uitgaven voor nieuwe banen, het materieel en de werken tot het plaatsen er van. Deze verhoging compenseert de vermindering der uitgaven voor de onderstations, de electrische lijnen en het rollend materieel.

c) *Stedelijk vervoer.*

De aangeslotenen bij de Belgische Vereniging voor Gemeenschappelijk Stedelijk Vervoer hebben, in 1950, 65 millioen frank geïnvesteerd, d. i. 23 millioen frank meer dan in 1949. Het betreft hier zowel vernieuwing, uitbreiding van materieel en installaties, als herstel van oorlogsschade.

2. — *Scheepvaart* (1).

a) *Zeevaart.*

De uitgaven der Rijksvloot zijn in 1950 gedaald. Voor het uitreden der Duitse schepen, die bij het einde van de oorlog in beslag werden genomen, werd 19 millioen frank betaald, tegen 86 millioen in 1949 ; de scheepsbouw heeft, in 1950, 9 millioen frank uitgaven gevergd, tegen 35 millioen in 1949. Aldus bedraagt de totale som der investeringen slechts 37 millioen frank, tegen 123 millioen frank tijdens het voorgaande jaar. De handelsvloot heeft slechts voor 407 millioen frank uitrusting gekregen, tegen 675 millioen frank in 1949 ; de visserijvloot kreeg 51 millioen frank, tegen 53 millioen voor het jaar 1949.

Investeringen bij de koopvaardij- en de zeevisserijvloot

(millioenen franken)

OPSOMMING	Koopvaardij-vloot		Visserij-vloot		Totaal	
	1949	1950	1949	1950	1949	1950
Schepen aangeschaft ter vervanging van tijdens de oorlog verloren eenheden :						
Nieuw gebouwde schepen	482	405	—	—	482	405
Aangekochte schepen	35	—	—	—	35	—
Normale vernieuwing van de vloot.....	75	—	14(a)	10	89	10
Uitbreiding van de vloot :						
Nieuw gebouwde schepen	83	—	39(b)	41	122	41
Aangekochte schepen	—	2	—	—	—	2
Totaal	**675**	**407**	**53**	**51**	**728**	**458**

(a) Aankoop van nieuwe motoren.
(b) Vier nieuw gebouwde en zes verbouwde schepen.

Bron : Ministerie van Verkeerswezen, Bestuur van het Zeewezen.

b) *Binnenscheepvaart.*

De uitrusting der binnenscheepvaart vergde 208 millioen frank ; de overeenstemmende som voor 1949 was 165 millioen frank. Het bedrag, besteed aan de constructie van nieuwe schepen en de normale vernieuwing der vloot, wordt op

(1) Het betreft hier enkel gegevens omtrent het vervoermaterieel voor de zee- en binnenscheepvaart ; volgende paragraaf handelt over de waterwegen en de havens.

123 millioen frank geraamd ; het grootste gedeelte van deze uitgaven was bestemd voor de motorisatie der schepen. De bedragen voor herstel der oorlogsschade beliepen 85 millioen frank, tegen 57 millioen in 1949.

Het blijkt dus dat de eigenlijke uitrusting der binnenvloot in een traag tempo verloopt, terwijl de plannen omtrent het herstel der oorlogsschade slechts in 1950 konden worden uitgevoerd, hetgeen meteen de belangrijkheid van de verhoging der investeringen in deze sector verklaart.

3. — *Wegvervoer.* (1)

De uitgaven voor motorvoertuigen belopen 5.308 millioen frank, d. i. 600 millioen frank meer dan in 1949. De aankopen van zware en lichte vrachtwagens bedragen in 1950 meer dan het dubbele van die tijdens het voorgaande jaar.

Investeringen in motorvoertuigen

OPSOMMING	Aantal nieuwe voertuigen (a)		Gemiddelde waarde (millioenen franken)	Geraamde totale waarde (millioenen franken)	
	1949	1950		1949	1950
Vrachtwagens	3.390	6.466	0,175	593	1.132
Lichte vrachtwagens (b)	1.682 (c)	4.964	0,100	168 (c)	496
Autobussen en autocars.....	234	149	0,500	117	75
Aanhangwagens	1.027	562	0,025	26	14
Personenauto's, stationnerende rijtuigen en huurauto's	49.673(c)	46.638	0,077	3.825 (c)	3.591
Totaal	**56.006**	**58.779**		**4.729** (c)	**5.308**

Bronnen : Ministerie van Financiën.
Ministerie van Economische Zaken en Middenstand.

(a) Aangroei van het aantal autovoertuigen welke volgens de stand per 31 December voor verkeersbelasting waren opgegeven.
(b) Minder dan 2,5 ton draagvermogen.
(c) Verbeterde cijfers.

4. — *Luchtvervoer.*

De voornaamste Belgische luchtvaartmaatschappij belegde 181 millioen frank in vliegtuigen, wisselstukken, voertuigen, werktuigen, terreinen en gebouwen, d. w. z. 12 millioen frank minder dan in 1949. Vliegtuigen en wisselstukken namen 150 millioen frank voor hun rekening.

De uitrusting der vliegvelden heeft de Regie der Luchtwegen, in 1950, evenals in 1949, 140 millioen frank gekost.

(1) Hier worden alleen maar de gegevens onderzocht betreffende het transportmaterieel dat in de particuliere sector gebruikt wordt. De cijfers betreffende de wegen worden in een afzonderlijke paragraaf behandeld ; daarenboven wordt het materieel, dat door de overheidssector geëxploiteerd wordt, ingedeeld bij de investeringen van elk betrokken organisme.

5. — *Telegraaf en Telefoon.*

Bij de Regie van Telegraaf en Telefoon beliepen de uitrustingsuitgaven 1.927 millioen frank, hetgeen 210 millioen frank meer is dan in 1949. Het is gebleken dat de aankopen met het oog op het aanleggen van een voorraad diverse benodigdheden in 1949 eigenlijk 601 millioen frank bedroegen. Deze aankopen bereikten in 1950 nog 519 millioen frank ; de nieuwe immobilisaties bedroegen 1.357 millioen frank of 360 millioen meer dan in 1949 ; daarentegen werd het bedrag voor de wederopbouwwerken gehalveerd.

Immobilisatie-uitgaven van de Regie van Telegraaf en Telefoon
(millioenen franken)

OPSOMMING	1949 (a)	1950
Nieuwe immobilisaties	999	1.357
Voorraden (kabels, palen, draden, enz.)	601	519
Wederopbouwwerken (oorlogsschade)	117	51
Totaal	**1.717**	**1.927**

Bron : Ministerie van Verkeerswezen, Regie van Telegraaf en Telefoon.

(a) Verbeterde cijfers.

6. — *Posterijen en Postchecks.*

Gedurende het verslagjaar werd aan uitrusting onder de vorm van materieel, gereedschap en voertuigen 47 millioen frank besteed, waarvan 30 voor de posterijen en 17 voor de postchecks.

7. — *Radio-omroep.*

Het Nationaal Instituut voor Radio-omroep heeft 21 millioen frank geïnvesteerd, waarvan 14 millioen voor de zender te Waver-Overijse. Voor 1949 werden de investeringen op 10 millioen frank geraamd.

§ 3. — VERKEERSWEGEN

1. — *Wegen.*

Op de gewone en buitengewone begrotingen werden kredieten ten belope van 1.851 millioen frank uitgetrokken ; het grootste gedeelte hiervan kwam voor op de buitengewone begroting. In 1950 heeft het Bestuur der Wegen de aangewende uitgaven opgevoerd tot 1.440 millioen frank, d. i. één vierde meer dan in 1949. De werken tot herstel van oorlogsschade vergden, als aanwendingen, een bedrag dat lichtjes lager was dan dat voor 1949, namelijk 148 millioen frank.

Per 31 December 1950 belopen de afbetalingen op de buitengewone begroting echter niet meer dan 694 millioen frank ; per 31 December 1949 bedroegen ze slechts 229 millioen frank.

Daarentegen is het mogelijk, op grond van de Rijkssubsidies voor herstel van oorlogsschade en gelet op het besluit van de Regent van 2 Juli 1949 (1), de gezamenlijke kredieten, aangewend door de Staat en de ondergeschikte besturen, voor de plaatselijke en provinciale wegeniswerken op 1.526 millioen frank te schatten.

De investeringen betroffen de aanbouw, de verbetering en de herstelling van een reeks bruggen en wegen. De wegeniswerken liggen over het gehele land verspreid : drie vakken in de provincie Antwerpen ; negen in Brabant, in de omgeving van Tienen, Genepiën en Waver en tussen Halle en Ninove ; vier vakken in West-Vlaanderen, in de kuststreek en nabij Ieper ; vier vakken in Oost-Vlaanderen, op wegen welke naar Gent, Deinze en Sint-Niklaas leiden ; negen werven in Henegouwen voor de verbetering van wegen, welke naar Haine-Saint-Pierre, Doornik, Charleroi en Aat leiden, alsmede voor de voltooiing van het eerste vak der ringbaan van de Borinage ; zes werven in de provincie Luik voor de verbetering der toegangswegen tot Luik en tot de stuwdam te Eupen, alsmede van de omloop van Francorchamps ; verbeteringswerken in Limburg, ten Zuiden en ten Noorden van Hasselt ; in Luxemburg te Houffalize, Laroche, Biourge, Aarlen, Bastenaken en aan de Baraque Fraiture ; in de provincie Namen, nabij Pessoux. De wederopbouw van een reeks bruggen werd begonnen of voortgezet, o. m. te Brussel, Brugge, Charleroi, over de Vesder, over de Geul, in het Zuiden van Luxemburg, over de Ourthe en over de Maas.

2. — *Waterwegen.*

Op de buitengewone en gewone begrotingen was een bedrag van 2.308,6 millioen frank voor de waterwegen uitgetrokken, maar te zamen bereiken de aanwendingen 2.045 millioen frank, tegen 1.830 millioen in 1949. De aangewende kredieten bedragen 1.266 millioen frank voor de nieuwe immobilisaties, 386 millioen frank voor wederopbouw en 368,6 millioen frank voor onderhoudswerken.

In deze aanwendingen is de 35,6 millioen frank begrepen, bestemd voor de uitrusting der zeehavens, die aangewend en aangerekend werd op de subsidies verleend krachtens het besluit van 2 Juli 1949 en tevens op het aandeel der kredieten toegestaan aan de steden welke deze havens beheren (1).

De afbetalingen op de buitengewone begroting beliepen, in 1950, 1.451 millioen frank, of bijna tweemaal zoveel als in 1949. De grote investeringswerken op gebied van waterwegen, alsmede de werken tot wederuitrusting der havens, begonnen in 1949, zijn volop aan de gang. Het betreft : de werven gelegen op de vaart Nimy-Blaton-Péronnes ; op het kanaal van Charleroi, tussen Charleroi en Klabbeek ; op de Netevaart ; de voorbereidingswerken tot het graven der Gentse ringvaart ; de normalisering der Leie en een nieuwe brug over de Schelde te Temse ; kaaiwerken

(1) Besluit van 2 Juli 1949 betreffende de Staatstussenkomst in zake toelagen voor het uitvoeren van werken door de provinciën, gemeenten, verenigingen van gemeenten, commissies van openbare onderstand, kerkfabrieken en verenigingen van polders of van wateringen (*Belgisch Staatsblad* van 22 en 23 Juli 1949 ; err. : *Belgisch Staatsblad* van 4 Augustus 1949).

in de Oostende haven ; de bouw van een petroleumhaven te Antwerpen ; de verbetering van de Luikse haven ; de bouw van het net voor watertoevoer naar de Gileppe van uit de afdamming te Eupen.

Volgende nieuwe werken werden in 1950 aangevat : op het kanaal Brussel-Charleroi, te Luttre en aan de samenloop met de Samber ; verscheidene bruggen over de vaart Nimy-Blaton-Péronnes ; de normalisering van Samber en Maas ; duikers onder de vaart Bocholt-Herentals en onder de Zuid-Willemsvaart ; een nieuw vak van de Netevaart ; de normalisering van de afleidingsvaart der Leie ; de verbetering der vaart Roeselare-Leie ; de bouw van een nieuw eindpunt voor ferry-boats in de Zeebrugse haven ; ten slotte, de bouw van een waterwinningstunnel, bij de Gileppeafdamming.

Aan het herstel der oorlogsschade wordt druk gewerkt. Het betreft vooral de opruiming van militaire versterkingen aan de kust, de verwijdering van wrakken uit de territoriale wateren, het herstel der aan de kunstwerken veroorzaakte schade, de definitieve wederopbouw van talrijke bruggen (1) en de voltooiing van het herstel der haveninrichtingen te Antwerpen, Gent, Oostende, Zeebrugge, Blankenberge en Nieuwpoort.

§ 4. — GEBOUWEN

In 1950 was de werkgelegenheid in het bouwbedrijf bijna even belangrijk als tijdens het voorgaande jaar. Weliswaar gingen, in 1950, 10 millioen werkdagen verloren tegen slechts 9 millioen in 1949, maar dat verschil werd ongedaan gemaakt door de toevoer van arbeidskrachten.

Toch werden in 1950, alhoewel het aantal werkkrachten bijna onveranderd bleef, meer investeringen gedaan dan in 1949. Inderdaad proportioneel werd er meer voor nieuwbouw gewerkt dan verleden jaar en blijkbaar is de productiviteit in het bouwbedrijf enigszins verhoogd.

1. — *Openbare gebouwen.*

Het voor 1950 toegestane krediet, dat 1.334 millioen frank bedroeg, werd in de loop van het jaar aangewend ten belope van 1.142 millioen frank. Het bedroeg slechts 513 millioen frank in 1949. Deze aanwendingen omvatten evenwel 200 millioen frank voor gewone onderhoudswerken. Derhalve waren slechts 942 millioen

(1) Opsomming der voornaamste bruggen waarvan de wederopbouw aan de gang is : de « Rozerie » over de Lovaart te Veurne ; de Delwartbrug over de Bovenschelde te Doornik ; de brug over de Spierevaart te Spiere ; de bruggen over de Leie te Waasten, Menen en Kortrijk (Dambrug, Reepbrug, Kuurnebrug) ; de brug over de oude arm van het kanaal Gent-Terneuzen te Langerbrugge ; de Rapen- en de Celiebrug over de afleidingsvaart der Leie te Maldegem ; de Raverschootbrug over dezelfde vaart te Eeklo ; de brug over de Durme te Waasmunster ; de bruggen over de Zenne te Heffen en te Leest ; de bruggen over het Albertkanaal te Lieze en te Genk ; de bruggen nr 7 te Rijkevorsel, nrs 4 en 6 te Arendonk en nr 1 te Turnhout over de vaart Dessel-Schoten ; de bruggen te Balen-Zwaling en te Lommel-Gelderhorst over de Beverlovaart ; de Malsaucybrug te Herstal en de brug te Wezet over de Maas ; de brug over de Samber te Merbes-le-Château, de « Pont du Musée » over de Samber te Namen.

frank bestemd voor investeringen. Per 31 December 1950 beliepen de betalingen 522 millioen frank, tegen 679 millioen een jaar vroeger.

Voor de voortzetting der werken aan de grote gebouwencomplexen, die vroeger reeds werden begonnen, waren aanzienlijke kredieten nodig. Het betreft de aangewende 60 millioen frank voor de bouw van een Centrale der Belastingen te Brussel ; 50 millioen frank bestemd voor het Koninklijk Instituut voor Natuurwetenschappen en Aardkunde, in dezelfde stad ; 34 millioen frank voor het Academisch Ziekenhuis te Gent ; 8 millioen frank voor gebouwen bestemd voor het Nationaal Instituut voor de Statistiek, het « Staatsblad » en de Rijkswacht ; 11,5 millioen frank voor een nieuw belastingkantoor te Borgerhout ; 8 millioen frank voor het veeartsenijkundig laboratorium te Ukkel en, ten slotte, 7,5 millioen frank voor het Centrum voor Geophysica te Dourbes.

De belangrijkste nieuwe werken zijn die voor de centrale laboratoria te Brussel en voor het Zuivelstation te Melle, waarvoor respectievelijk 18 en 13 millioen frank werden bestemd.

Bovendien werd een krediet, groot 180 millioen frank, aangewend en verdeeld onder de onderscheiden onderwijsbesturen : Wetenschappen en Schone Kunsten, Hoger Onderwijs, Normaalonderwijs en Technisch Onderwijs.

Op de begroting van 1950 werden 329,5 millioen frank uitgetrokken voor gebouwen bestemd voor het middelbaar onderwijs.

Daarenboven heeft de Dienst der Gebouwen zich actief beziggehouden met de restauratie van het openbaar domein. Een krediet van 72,2 millioen frank werd hiervoor gebezigd ; het diende hoofdzakelijk voor wederopbouwwerken (1).

Voor de gebouwen die afhangen van ondergeschikte besturen werden subsidies verleend, ofwel ter vergoeding van oorlogsschade, ofwel krachtens het besluit van de Regent betreffende de Staatstoelagen voor het uitvoeren van werken door de ondergeschikte besturen (2). Uitgaand van het bedrag dezer toelagen is het mogelijk de op dit gebied gedane investeringen op 1.299 millioen frank te schatten. Laatstvermelde som omvat : 504 millioen als vergoeding voor oorlogsschade aan scholen, kerken, pastorieën en allerhande gemeente- en provinciegebouwen, alsmede lokalen van commissies van openbare onderstand ; 695 millioen voor allerhande gesubsidieerde gebouwen, waarvan het merendeel afhangen van de administratie van Openbaar Onderwijs en van Justitie.

2. — *Particuliere gebouwen.*

Volgens de gegevens van de jaarlijkse telling werden in 1950 35.500 woningen voltooid, d. i. 6.800 meer dan in 1949 (3). De waarde der in 1950 gedane investeringen

---

(1) Het betreft : het herstel en de wederopbouw van de School en de Werkhuizen van het Zeewezen te Oostende ; het herstel van het Justitiepaleis te Brussel ; de wederopbouw der rijkswachtkazernes te Elsene en te Etterbeek ; de wederopbouw van het gesticht voor geesteskranken te Doornik ; de wederopbouw van de geteisterde gebouwen der Universiteit te Luik en de wederopbouw van het postgebouw te La Roche ; de voortzetting van de wederopbouw van het P. T. T.-gebouw te Oostende.

(2) Besluit van 2 Juli 1949 (*Belgisch Staatsblad* van 22 en 23 Juli 1949 ; err. : *Belgisch Staatsblad* van 4 Augustus 1949).

(3) De vroegere raming voor 1949 moet worden verbeterd volgens de uitslagen der jaartelling van 1950 ; het verbeterd cijfer luidt : 28.700 voltooide huizen in 1949.

bereikt aldus 9.500 millioen frank, waarbij nog ongeveer één milliard frank voor verbouwingen dient te worden gevoegd. Het gezamenlijk bedrag beloopt derhalve ongeveer 10.500 millioen frank of 1.200 millioen meer dan in 1949.

De toeneming der investeringen is aanzienlijk, maar toch geringer dan vroeger, en alleszins veel beperkter dan het aantal afgeleverde bouwvergunningen had laten vermoeden. Inderdaad, voor nieuwbouw werden 10.000 toelatingen meer dan in 1949 verleend, maar er wordt aangenomen dat de helft der vergunningen onbenuttigd bleef omdat, tijdens het tweede semester, de voorgenomen bouw in vele gevallen niet werd aangevat ingevolge de internationale gebeurtenissen : in het algemeen werd tijdens de laatste maanden van het jaar een vermindering der bouwwerven vastgesteld en dit vanaf de periode met maximale bedrijvigheid in het midden van de zomer.

Het aantal huizen welke met de wet De Taeye werden gebouwd beloopt 19.000 (1). Tijdens de twee laatste jaren werden 41.800 premies toegestaan ; 31.700 werden uitbetaald, zodat er per einde December een saldo van 10.100 nog uit te keren premies overbleef.

Nieuwbouw in 1950

OPSOMMING	Aantal huizen				Werkelijke uitgaven (milli-oenen franken)	
	in aanbouw		voltooid tijdens het jaar		1949	1950
	1949	1950	1949	1950		
Nationale Maatschappij voor Goedkope Woningen	7.000	8.000	25.600	32.800	800	1.200
Nationale Maatschappij voor de Kleine Landeigendom	3.000	4.000			350	500
Particuliere woningbouw	18.000 (a)	20.000 (a)			6.420	6.800
Volledige wederopbouw (oorlogsschade) (onvolledige gegevens)	4.000	3.000	3.100	2.700	930	1.000
	32.000 (a)	**35.000** (a)	**28.700** (b)	**35.500** (b)	**8.500**	**9.500**

(a) Ramingen.
(b) Jaarlijkse telling.

Bron : Diensten van de Eerste Minister, Administratie voor Economische Coördinatie.

§ 5. — VOLKSGEZONDHEID

Het gezamenlijk bedrag der op dit gebied gedane investeringen mag op 1.500 millioen frank worden geraamd ; zij betreffen watervoorziening, verplegings-

(1) Er weze opgemerkt dat de premie slechts wordt uitbetaald wanneer het ruw werk af is.

gestichten, speelpleinen, zwemdokken, zuiveringsstations voor afvalwater, vuilnisbehandelingsstations en riolen.

Het Ministerie van Volksgezondheid en van het Gezin heeft toelagen ten bedrage van 680 millioen frank toegewezen. Op 31 December 1950 was echter slechts 249 millioen werkelijk uitgekeerd. Het Bestuur van Stedebouw vermeldt werken ter waarde van 362 millioen frank op gebied van volksgezondheid. De particuliere en gemengde sector, ten slotte, heeft ongeveer 900 millioen frank geïnvesteerd in inrichtingen voor waterdistributie, verplegingsgestichten en slachthuizen.

Een grondige enquête bij de belangrijkste maatschappijen voor waterdistributie (1) heeft uitgewezen dat deze, in 1950, werken hebben uitgevoerd voor een totaal bedrag van 600 millioen frank. Bovendien werden, in aanrekening op de toelagen verleend door het Ministerie van Volksgezondheid, 239 millioen frank aangewend ten bate van de gemeenten en 152 millioen frank ten bate der Nationale Maatschappij voor Waterleidingen, d. i. in totaal 391 millioen frank ; dit stemt waarschijnlijk overeen met werkelijke uitgaven ten belope van ongeveer 100 millioen frank ; derhalve mag worden aangenomen dat ongeveer 700 millioen frank in de loop van 1950 in installaties voor watervoorziening werd geïnvesteerd.

De investeringen in verplegingsgestichten worden op 380 millioen frank geschat, waarvan 250 millioen in de private sector en 130 millioen in de overheidssector. 85 millioen frank werden aan klinieken, moederhuizen en andere gezondheidsinrichtingen toegewezen ter vergoeding van oorlogsschade. Er mag worden aangenomen dat op de 119 millioen frank kredieten, aangewend door het Ministerie van Volksgezondheid en van het Gezin, afbetalingen werden gedaan ten belope van circa 50 millioen frank.

De investeringen in de waterzuiverings- en de vuilnisbehandelingsstations mogen op ongeveer 10 millioen frank worden geraamd ; de toelagen die er voor aangewend werden beliepen 20 millioen frank.

Voor de intercommunale maatschappijen, die in 1949 aangewende toelagen ter waarde van 190 millioen frank ontvingen, werden in 1950 slechts 75 millioen frank kredieten aangewend.

§ 6. — LANDSVERDEDIGING

In 1950 werd op de buitengewone begroting 1.815 millioen frank betaald om de werken ter herstelling en uitbreiding van oorlogsmaterieel en militaire inrichtingen te dekken. De overeenkomstige som voor 1949 beliep, na herziening, 1.230 millioen frank.

---

(1) Compagnie Intercommunale des Eaux de l'Agglomération Liègeoise et Extensions, Nationale Maatschappij voor Waterleidingen, Intercommunale Vennootschap « Antwerpsche Waterwerken » N. V., Intercommunale Waterleidingmaatschappij van Veurne-Ambacht, Provinciale en Intercommunale Drinkwatermaatschappij der Provincie Antwerpen S. V., Tusschengemeentelijke Maatschappij der Vlaanderen voor Waterbedeling, Compagnie Intercommunale Bruxelloise des Eaux.

HOOFDSTUK II

VERBRUIK

De gegevens nopens het verbruik, waarover men tot nog toe beschikt, zijn op verre na niet volledig, behalve wat de gewone consumptiegoederen betreft. Deze studie zal derhalve enkel over deze laatste groep lopen.

Uit de ontleding van de beschikbare statistieken komen in hoofdzaak twee conclusies naar voren. Enerzijds, waren de maandelijkse schommelingen van de verkoop van verbruiksgoederen zeer sterk. Dit is aan de psychologische oorzaken toe te schrijven, die bijna de ganse distributiesector van het midden van het jaar af hebben beïnvloed. Het is trouwens onmogelijk na te gaan welk deel van de aankopen in werkelijkheid werd verbruikt, aangezien de omvang en de schommelingen van de voorraden niet gekend zijn.

Anderzijds, terwijl de voedingswaren in Juli de voorkeur genoten onder invloed van de ongerustheid om wat er op nationaal en internationaal politiek plan gebeuren zou, waren het de kleding en het schoeisel die in September de bovenhand hielden : op dat ogenblik werden de aankopen opgedreven door het vooruitzicht van een prijsstijging.

Rekening houdend met de wijzigingen in de prijzen, kan er gezegd worden dat voor het ganse jaar 1950 de verkopen belangrijker waren dan in 1949, juist door die grote aankoop van voedingswaren vanwege de verbruikers.

AFDELING I. — DE VERBRUIKSINDEXCIJFERS

§ 1. — VERKOOP VAN VERBRUIKSGOEDEREN

De indexcijfers van de verkoop van verbruiksgoederen werden omgewerkt en vervolledigd door het Nationaal Instituut voor de Statistiek. De nieuwe indexcijfers (maandgemiddelde van 1948 = 100) laten toe op een meer gedetailleerde wijze de verschillende artikelen te volgen, die het voorwerp uitmaken van rechtstreekse verkoop aan verbruiker in de warenhuizen, de coöperaties en de gespecialiseerde grote ondernemingen, welke zich vooral bezighouden met de verkoop van kleding, van schoeisel, van ondergoed en van garen en band.

Alhoewel, ten aanzien van vóór de oorlog, hun omzetcijfer de grootste toeneming kende, hebben de warenhuizen hun verkopen verhoogd met tweemaal zoveel als de verbruikscoöperaties of de kettingwinkels. Deze laatste blijken trouwens sedert enkele jaren terrein te verliezen.

Het gemiddeld indexcijfer van de maandelijkse verkoop van verbruiksgoederen in de *warenhuizen* bedraagt, in 1950, 518 op basis van de jaren 1936/1938, tegen 432 in 1949, wat een verhoging betekent van 20 %. Dit overwicht van de verkoop door de warenhuizen wordt trouwens bevestigd door het nieuwe indexcijfer op basis van het maandgemiddelde van 1948.

Verkoop van verbruiksgoederen
(1936/1938 = 100)

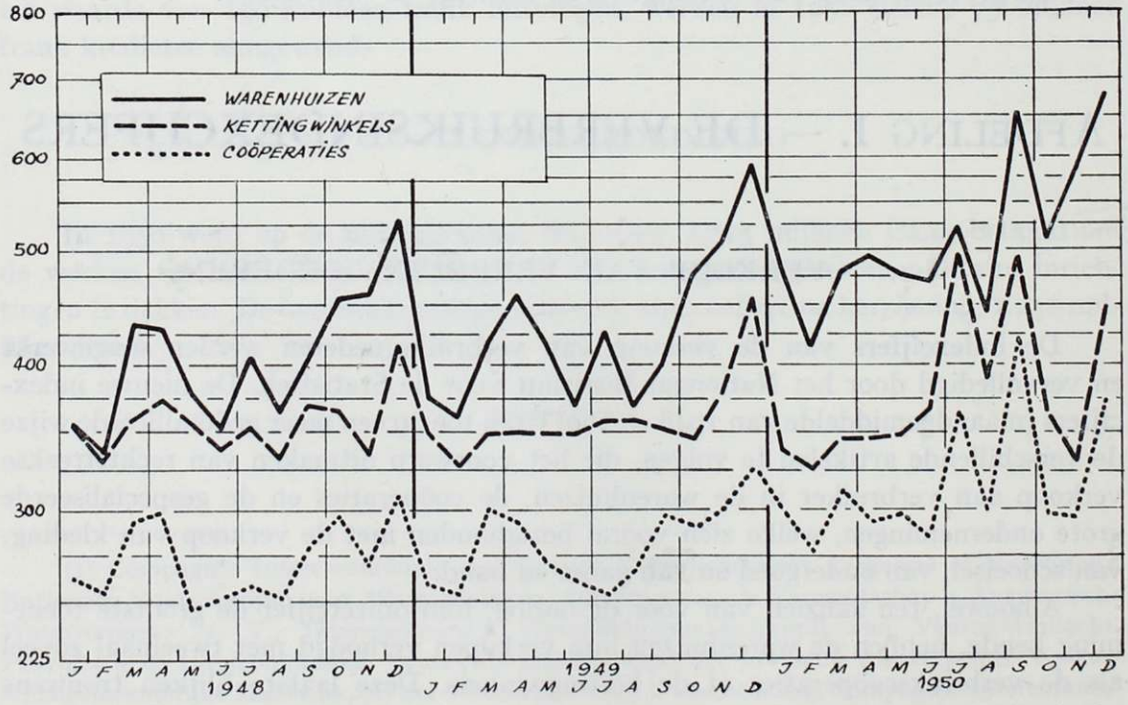
JAAR	Warenhuizen	Coöperaties	Kettingwinkels (voedingswaren) (a)
1947	356	224	317
1948	410	273	357
1949	432	282	360
1950	518	317	391

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.
(a) Volgens de Nationale Bank van België.

Voor de *coöperaties* bedraagt de stijging slechts 11 % (317 in 1950, tegen 282 in 1949). Alhoewel dit indexcijfer het laagst ligt, bedraagt de stijging sedert 1947 toch 42 %, tegen 46 % voor de warenhuizen : ofschoon op een verschillend niveau tegenover de vooroorlogse periode, hebben beide groepen toch een gelijklopende uitbreiding van hun verkoop kunnen boeken.

Deze ontwikkeling van de verkoop sinds 1947 vindt men niet terug bij de *kettingwinkels* (voedingswaren), waar de stijging slechts half zo sterk is en niet meer dan 23 % bedraagt van 1947 tot 1950 en 9 % van 1949 tot 1950. In 1947 was de verkoop van verbruiksgoederen door de kettingwinkels ten opzichte van de vooroorlogse periode iets meer toegenomen dan de verkoop door de coöperaties en iets minder dan die der warenhuizen. Hun afzet schijnt dus tijdens beide laatste jaren ten zeerste geremd.

Indexcijfers van de verkoop van verbruiksgoederen
(1936/1938 = 100)

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistek.

Verkoop van verbruiksgoederen

Indexcijfers per sector en per goederensoort

(Maandgemiddelde 1948 = 100)

OPSOMMING	1949	1950
Warenhuizen (a) :		
Algemeen indexcijfer	**107**	**124**
Voedingswaren :		
bederfelijke	110	167
niet bederfelijke	107	152
restaurant	106	119
Totaal	**108**	**154**
Kleding :		
stoffen per meter	91	92
bovenkleding heren	100	114
bovenkleding dames	113	123
onderklederen, bijkomende kledingstukken en opschikartikelen	111	122
Totaal	**107**	**115**
Stoffering :		
textiel	101	106
meubelen, luchters, versiering	105	112
Totaal	**103**	**107**
Huishouden :		
Huishoudartikelen	108	116
huishoudtoestellen, electriciteit	116	160
Totaal	**109**	**120**
Tabak, rookgerief	**114**	**106**
Boek- en papierhandel :		
boekhandel	107	117
papierhandel	104	114
Totaal	**105**	**114**
Parfumerie, toilet	**108**	**123**
Spellen, speelgoed, sport- en reisartikelen	**105**	**131**
Grote ondernemingen, gespecialiseerd in kleding :		
Totaal	**84**	**85**
Heren	82	86
Dames	86	82
Ondergoed, bijkomende kledingstukken en opschikartikelen	92	101

(a) Warenhuizen, zonder beperking van het omzetcijfer, maar met uitsluiting van die welke gespecialiseerd zijn in confectie en trouwens in de volgende rubriek voorkomen.

Verkoop van verbruiksgoederen (vervolg)

Indexcijfers per sector en per goederensoort

(Maandgemiddelde 1948 = 100)

OPSOMMING	1949	1950
Coöperaties :		
Algemeen indexcijfer	**104**	**117**
Bakkerij	102	106
Voedingswaren (exclusief de bakkerijen)	105	122
Kleding	87	102
Meubilering	109	106
Huishoudartikelen	104	108
Tabak	112	127
Boek- en papierhandel	136	157
Parfumerie, weeldeartikelen	99	110
Restaurant, tea-room	104	106
Diversen	131	146
Ondergoed, garen en band, alsook opschikartikelen (b)	**93**	**92**
Schoeisel (b)	**91**	**108**
Grossiers in kruidenierswaren	**94**	**104**
Kettingwinkels (voedingswaren) (c)	**101**	**115**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(b) Het merendeel der getelde firma's zijn kettingwinkels.
(c) Volgens gegevens van de Nationale Bank van België.

De afzet van verbruiksgoederen door de gewone kleinhandelaars is niet gekend, maar het indexcijfer van de omzet der groothandelaars in kruidenierswaren met zelfstandige cliëntele vertoont een merkelijke opleving, alhoewel nochtans het peil der andere distributievormen niet bereikt wordt.

De sterkste stijging werd in 1950 vastgesteld in de verkoop van voedingswaren, zowel van bederfelijke als van niet bederfelijke aard. In de warenhuizen lag het nominale verkoopcijfer, dit waarbij dus geen rekening wordt gehouden met de prijsstijging, meer dan 50 % hoger dan in 1949. Voor de coöperaties, die vooral voedingswaren verkopen, bedraagt de nominale toeneming 20 %. Houdt men echter wel rekening met de prijsschommelingen, dan bedraagt, ten opzichte van 1949, de verkoop van voedingswaren in de warenhuizen 159 % en in de coöperaties 126 %.

Verkoop van verbruiksgoederen in 1950

(Maandgemiddelde 1948 = 100)

MAAND	Warenhuizen	Coöperaties	Kettingwinkels (Voedingswaren) (a)
Januari ...	116	111	95
Februari ..	100	102	91
Maart	115	115	97
April	119	109	96
Mei	114	109	97
Juni	113	104	102
Juli.....	125	134	139
Augustus .	107	109	109
September.	158	154	137
October ...	123	110	102
November .	141	109	92
December .	163	137	125

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Volgens de Nationale Bank van België.

Wat de kleding betreft, hebben de aankopen vooral betrekking gehad op confectiegoederen en niet op stoffen per meter. In al de categorieën warenhuizen heeft de verkoop van ondergoed weer dezelfde omvang bereikt als in 1948.

Ook in de boek- en papierhandel was de verkoop belangrijk.

De maandcijfers van de verkoop van verbruiksgoederen vertonen, wat de voedingswaren betreft, een maximum in Juli 1950, speciaal bij de coöperaties. Bij alle distributiesystemen lag het toppunt voor kleding en schoeisel in September.

Verkoop van verbruiksgoederen in 1950

Voedingswaren (a)

(overeenstemmende maand in 1949 = 100)

MAAND	Maandindexcijfers van de verkoop van voedingswaren			Kleinhandelsprijzen (voedingswaren)	Verbeterde maandindexcijfers		
	Warenhuizen (b)	Coöperaties	Kettingwinkels		Warenhuizen	Coöperaties	Kettingwinkels
Januari	153	110	97	92	166	119	105
Februari	151	113	99	94	161	120	105
Maart	149	108	99	95	157	114	104
April	142	107	98	95	149	112	103
Mei	135	110	99	96	141	115	103
Juni.....	139	111	104	93	149	119	112
Juli	170	158	139	94	180	167	148
Augustus	132	118	109	98	135	121	111
September	168	144	140	103	164	140	136
October.....	131	107	105	104	126	103	101
November	135	99	87	102	133	97	85
December	126	116	98	101	125	115	97

Bronnen : Nationaal Instituut voor de Statistiek.
Ministerie van Economische Zaken en Middenstand, Dienst voor Algemene Studiën en Documentatie.

(a) Exclusief de bakkerijen.
(b) Nieuwe statistiek : inclusief de restaurants.

§ 2. — VERBRUIK PER GOEDERENGROEP

1. — *Voedingswaren.*

Het verbruik van voedingswaren vertoont een bijzonder aspect in 1950 : de voorraadvorming ten gevolge van de internationale gebeurtenissen nam tijdens de maand Juli een aanvang en werd, hoewel in mindere mate, in September voortgezet.

De voorkeur der kopers ging vooral naar de meest noodzakelijke goederen, zoals suiker, ten nadele van de goederen die als « halve luxe » worden beschouwd, zoals tabak en alcohol.

De koopwoede, door de gebeurtenissen in Korea teweeggebracht, noopte de Regering er toe diverse maatregelen te treffen om de marktbevoorrading te verzekeren en de prijsstijgingen te remmen (1).

Het verbruik van *vlees* bleef op hetzelfde peil, maar het aandeel van de binnenlandse productie in 's lands voorziening steeg aanzienlijk. Immers, de totale consumptie nam van 331.871 t (2) in 1949 toe tot 338.685 t in 1950 ; de netto-invoer (3) liep echter merkelijk terug, terwijl de binnenlandse productie steeg van 248.155 t in 1949 tot 323.428 t in 1950.

De levering van *melk* — onder alle vormen — aan de verbruikers is toegenomen. De aankoop van ingedikte melk in blik (gesuikerde en ongesuikerde) steeg met meer dan 8 millioen kg. De leveringen van melk met 30 °/°° vetgehalte worden geschat op 1.329 millioen liter, tegen 1.125 millioen liter (2) in 1949. Hiervan werden 343 millioen liter behandeld door de melkerijen, tegen 319 millioen liter (2) in 1949.

De voor verbruik aangegeven hoeveelheid *suiker*, zowel voor huishoudelijk als voor industrieel verbruik (4), is in 1950 opnieuw merkelijk toegenomen. De stijging is bijzonder belangrijk voor het wit fabriekspoeder, waarvan het verbruik steeg van 119.208 t in 1949 tot 130.977 t. Het verbruik van geraffineerde suiker stijgt van 118.129 t in 1949 tot 126.632 t, terwijl dat van ruwe suiker van 4.961 t op 3.362 t is gevallen. In de maand Juli was de voor verbruik aangegeven hoeveelheid suiker het grootst met 15.788 t geraffineerde suiker en 21.005 t wit fabriekspoeder. Deze aanwijzingen geven een duidelijk beeld van de consumptie in 1950.

Het *margarine*verbruik is weer lichtjes afgenomen. In 1950 bedroeg de productie 65.123 t, terwijl de verkopen in het binnenland slechts 64.209 t bedroegen.

Dit verloop kan met de *boter*consumptie worden vergeleken. Deze bleef nagenoeg onveranderd. De productie van boter ligt 22 % hoger dan in 1949, doch de invoer is sterk teruggelopen. Men schat het boterverbruik per inwoner op 10,7 kg, tegen 8,7 kg in 1936/1938.

De lichte vermindering, die in 1949 tot uiting gekomen is in de consumptie van *aardappelen*, heeft zich niet gehandhaafd. De productie is gestegen van 20 millioen metrische quintalen in 1949 tot 23 millioen in 1950.

---

(1) Deze maatregelen worden in het hoofdstuk over de prijspolitiek verder ontleed.

(2) Verbeterd cijfer.

(3) De netto-invoer is gelijk aan de invoer van vlees en van dieren bestemd voor het slachthuis, onder aftrek van de uitvoer in dezelfde rubrieken.

(4) Voedingsindustrie, jam- en confiseriefabrieken, enz.

Het aanzienlijk verbruik van *brood* schijnt eerder af te nemen. De inlandse meelproductie valt van 776.040 t (1) op 755.932 t, terwijl de invoer gering is.

Zonder het niveau van 1936/1938 te bereiken, bedraagt de invoer van *rijst* 50.000 t, tegen 27.600 t in 1949. Men keert dus terug tot een grotere verscheidenheid in zake voeding.

2. — *Dranken en tabakswaren.*

De hoeveelheid te verwerken grondstoffen door de *brouwerijen* aangegeven, neemt van 133.579 t in 1949 toe tot 139.547 t in 1950. De stijging van de import van hop van speciale kwaliteit werd voortgezet en bereikt het dubbel van 1948. De consumptie van bier is nagenoeg stationnair gebleven : 10.232 duizend hl.

Er werd iets minder *alcohol* en *wijn* verbruikt. Het verbruik van consumptie-alcohol liep van 117 duizend hl in 1949 terug tot 106 duizend hl. Het verbruik van schuimwijn (2) nam daarentegen toe van 14 duizend hl in 1949 tot 20 duizend hl in 1950. De wijn- en druivenmostinvoer stijgt opnieuw lichtjes, zonder dat de globale waarde noemenswaardig gewijzigd is. Tegenover 424 duizend hl voor een waarde van 557.063.000 F in 1949, bedroeg in 1950 de invoer 449 duizend hl voor een waarde van 557.533.000 F. De import uit Portugal en Chili liep merkelijk terug ten voordele van die uit Frankrijk.

Het verbruik van nijverheidsalcohol, hoewel afgenomen ten aanzien van 1949, blijft toch hoger dan tijdens de andere na-oorlogse jaren : 165 duizend hl, tegen 168 duizend hl in 1949.

De opbrengst van de accijnsrechten op *bewerkte tabak* is opnieuw gedaald, en wel van 2.933 millioen frank in 1949 tot 2.878 millioen frank, waarvan 154 millioen frank op sigaren, 168 millioen frank op sigarillo's, 1.789 millioen op sigaretten en 768 millioen frank op rook- en snuiftabak. De terugloop is algemeen voor alle soorten tabak, doch het sterkst voor de sigaretten. Aangezien er in 1950 geen enkele vermindering der accijnsrechten werd toegestaan en de prijzen onveranderd bleven, vloeit de teruggang enkel voort uit een vermindering van het verbruik.

3. — *Kleding en schoeisel.*

De hiervoren aangegeven maandindexcijfers zijn het hoogst in September.

Men beschikt over bijna geen absolute gegevens. Het verbruik van *zwaar zoolleder* is enigszins afgenomen en de productie daalde van 6.763 t in 1949 tot 6.559 t in 1950. De productie van September, gewoonlijk topmaand van het jaar, lag in 1950 lager dan in 1949. Daartegenover schijnt de productie van *schoeisel* te zijn toegenomen, aangezien de steekproeven, verricht door het Nationaal Instituut voor de Statistiek een vooruitgang laten uitschijnen van 6.411 duizend paar gans lederen schoenen in 1949 tot 7.114 duizend paar in 1950 en van 1.613 duizend paar tot 1.756 duizend paar voor andere schoenen. De productie van overschoenen en blokschoenen liep van 26 duizend paar in 1949 terug tot 17 duizend paar. Een tegenovergesteld verschijnsel kon vastgesteld worden bij de pantoffels, waar de productie van 5.523 duizend paar in 1949 tot 6.257 duizend paar gestegen is.

---

(1) Verbeterd cijfer.

(2) Inlandse productie en netto-import.

4. — *Andere producten.*

Het huishoudelijk verbruik van *gas* viel van 459 millioen m³ in 1949 en 457 millioen m³ in 1947 en in 1948 op 423 millioen m³ in 1950. Het huishoudelijk *electriciteits*verbruik bleef ongeveer stationnair. De levering van *huisbrand* beliep 6.228.000 t tegen 5.575.000 t in 1949. Deze hoeveelheden werden uitsluitend door de Belgische mijnen geleverd (1). Vergeleken met de leveringen aan particulieren in 1947 en 1948 is dit cijfer niet abnormaal hoog. Enkel in Juli, Augustus en September was de maandomzet dit jaar ongewoon opgelopen.

AFDELING II. — CONSUMPTIEF KREDIET

Nog steeds ontbreken de gegevens nopens deze sector. De verkoop op afbetaling heeft in 1950 het voorwerp uitgemaakt van drukke studie.

Toen zich na Juli 1950 een aankoopgolf in het land voordeed, was de Regering verplicht het consumptief krediet te beperken. De Nationale Bank vroeg dan ook dat de banken de kredietvoorschotten voor verkoop op afbetaling met 25 % zouden inkrimpen (2). Deze maatregel kon slechts vanaf het eerste kwartaal van 1951 enig resultaat afwerpen voor de autoverkoop, die negen tiende van de gehele verkoop op afbetaling beslaat.

---

(1) Zie : hoofdstuk *Industrie*, p. 55.
(2) Zie : hoofdstuk *Geld en Krediet*, p. 175.

ZESDE DEEL

Buitenlandse economische betrekkingen

HOOFDSTUK ÉÉN

BUITENLANDSE HANDEL VAN DE BELGISCH-LUXEMBURGSE ECONOMISCHE UNIE

Tijdens het eerste deel van het jaar 1950 bleef de buitenlandse handel der Belgisch-Luxemburgse Economische Unie verder de tendens volgen die in 1949 werd ingezet.

Reeds vóór de devaluatie van het pond sterling, in September 1949, vertoonde de uitvoer een neiging tot dalen, onder meer ingevolge een verslapping van de wereldvraag. De devaluatie verscherpte nog de uitvoermoeilijkheden, vooral tijdens het eerste semester van 1950 ; daarna hebben de politieke en sociale verwikkelingen, die zich medio 1950 voordeden, tot in September een nadelige invloed op de verzendingen gehad. Tijdens de herfst veroorzaakte evenwel de toeneming der wereldvraag, zelf voortspruitend uit de omkeer in de conjunctuur, een levendige opbloei van de uitvoer.

De noodzakelijkheid om de grondstoffenvoorraden, welke in 1949 merkelijk waren gedaald, weer op peil te brengen, uitte zich, van November 1949 af, in een nieuwe toeneming van de invoer. Deze bleef op een betrekkelijk hoog peil gehandhaafd tot in Juli 1950 ; daarna, van September af, nam hij sterk uitbreiding, enerzijds, wegens de schaarste en de prijsstijging veroorzaakt door de wederbewapening en, anderzijds, wegens de behoeften voortvloeiend uit de toeneming der nijverheidsproductie.

Aldus heeft de buitenlandse handel der Belgisch-Luxemburgse Economische Unie, in 1950 evengoed als in 1949, een zeer verschillend verloop gehad tijdens het eerste en het tweede halfjaar. In dit verband is, zowel in 1950 als in 1949, de invloed der internationale gebeurtenissen doorslaggevend geweest, ofschoon de binnenlandse omstandigheden niet mogen uit het oog worden verloren.

AFDELING I. — ALGEMENE EVOLUTIE VAN DE SPECIALE HANDEL

Al heeft de devaluatie, in September 1949, van het pond sterling en van de hieraan gekoppelde valuta's, het verloop van de totale import der Belgisch-Luxem-

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Speciale handel

MAAND	Hoeveelheid (duizenden tonnen)		Waarde (millioenen franken)		Saldo (millioenen franken) (a)	Dekkingscoëfficiënt (percentage) (a)
	Invoer	Uitvoer	Invoer (a)	Uitvoer		
Maandgemiddelde 1936/1938 .	2.868	1.912	2.019	1.859	— 160	92,1
Maandgemiddelde 1947	2.322	1.070	7.130	5.138	— 1.992	72,1
Maandgemiddelde 1948.....	2.432	1.258	7.293	6.177	— 1.116	84,7
Maandgemiddelde 1949.....	2.296	1.210	6.810	6.649	— 161	97,6
Maandgemiddelde 1950.....	2.479	1.363	8.125	6.881	— 1.244	84,7
1949 Januari	2.111	1.088	6.580	6.138	— 442	93,3
Februari	2.291	1.136	6.503	6.725	+ 222	103,4
Maart	2.330	1.267	7.109	7.577	+ 468	106,6
April	2.281	1.145	6.696	6.978	+ 282	104,2
Mei	2.523	1.196	6.861	7.174	+ 313	104,6
Juni	2.381	1.223	6.692	7.338	+ 646	109,7
Juli.....	2.241	1.234	6.234	7.060	+ 826	113,2
Augustus	2.258	1.184	6.428	6.049	— 379	94,1
September	2.142	1.255	6.407	6.223	— 184	97,1
October	2.256	1.203	6.595	5.836	— 759	88,5
November	2.297	1.205	7.031	5.643	— 1.388	80,3
December	2.331	1.338	7.941	6.331	— 1.610	79,7
Totaal (b)	**27.547**	**14.525**	**81.719**	**79.789**	**— 1.930**	**97,6**
1950 Januari	2.124	1.496	6.959	6.661	— 298	95,7
Februari	1.817	1.059	6.541	5.938	— 603	90,8
Maart	2.552	1.536	8.148	7.480	— 668	91,8
April	2.285	1.364	6.907	6.404	— 503	92,7
Mei	2.458	1.181	7.495	5.706	— 1.789	76,1
Juni	2.442	1.421	7.884	6.743	— 1.141	85,5
Juli.....	2.245	1.395	6.745	6.265	— 480	92,9
Augustus	2.005	894	5.611	4.371	— 1.240	77,9
September	2.582	1.118	9.759	6.146	— 3.613	63,0
October	3.114	1.384	10.341	7.712	— 2.699	74,6
November	2.913	1.551	9.696	8.029	— 1.667	82,8
December	2.871	1.881	10.354	10.460	+ 106	101,0
Totaal (b)	**29.742**	**16.361**	**97.503**	**82.571**	**— 14.932**	**84,7**

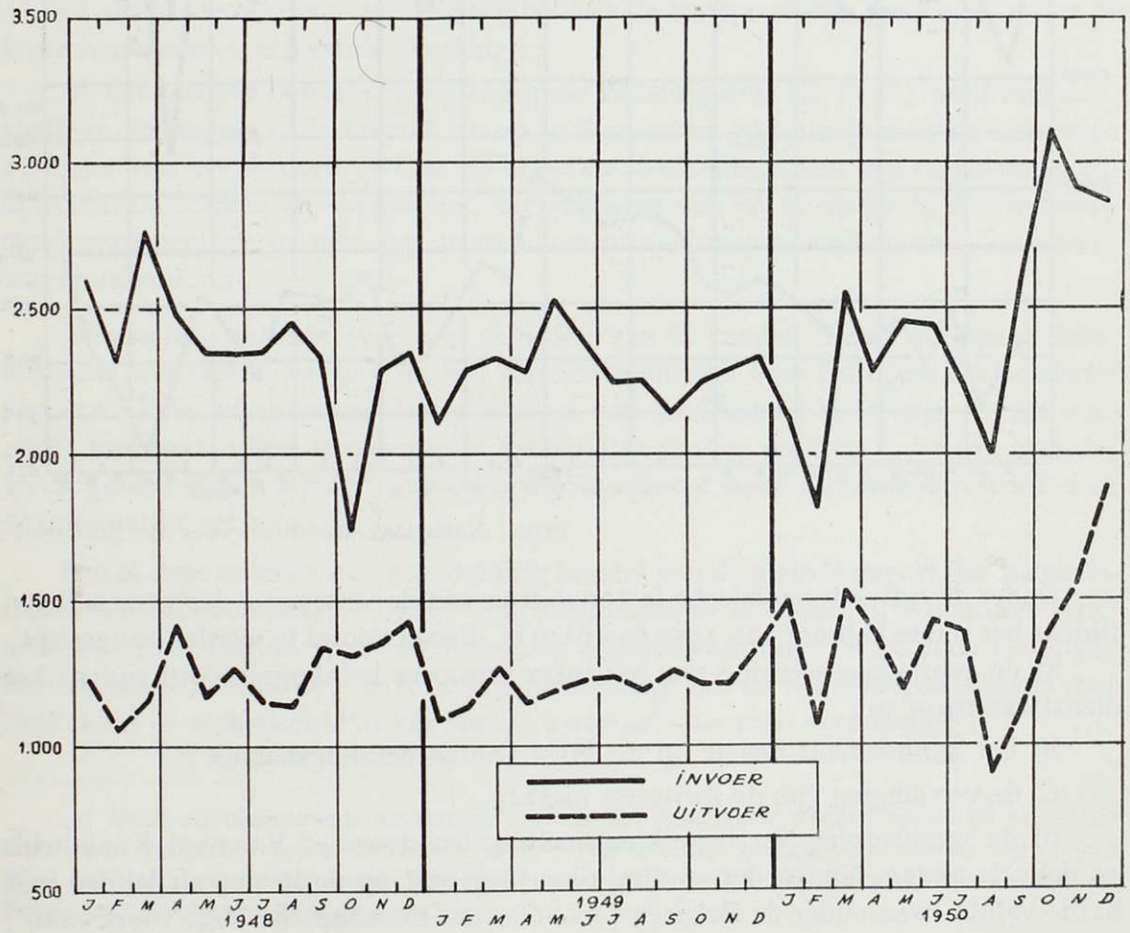
Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Exclusief de subsidies; deze bereiken een maandgemiddelde van 340 millioen frank in 1947, 220 millioen frank in 1948 en 43 millioen frank in 1949 (voorlopige cijfers).
(b) De jaartotalen omvatten verbeteringen welke niet begrepen zijn in de maandcijfers, die als voorlopig dienen beschouwd te worden.

burgse Economische Unie niet op beslissende wijze beïnvloed (1), niettemin heeft ze de uitvoer bemoeilijkt, welke reeds sedert het begin van de zomer van 1949 gedeprimeerd was ingevolge de overgang van een verkopersmarkt, met bijna onbeperkte afzetmogelijkheden (sellers' market), naar een kopersmarkt (buyers' market), waar de prijsconcurrentie scherper uitkomt. De lichte verslapping in het Amerikaans conjunctuurverloop, welke evenwel na de eerste maanden van 1950 reeds ophield, blijkt een der voornaamste oorzaken van de contractie der wereldvraag te zijn geweest. In dergelijke omstandigheden werd de toegang tot de buitenlandse afzetmarkten bemoeilijkt door de hoge kostprijzen der Belgische exportgoederen.

Normaal had de daaropvolgende verbetering der conjunctuur in de Verenigde Staten het herstel van de Belgisch-Luxemburgse uitvoer tijdens het tweede kwartaal moeten teweegbrengen. In werkelijkheid werd dit herstel vertraagd tot in September, dus meer dan twee maand na het uitbreken der vijandelijkheden in Korea. Deze vertraging is aan meerdere oorzaken te wijten, ofwel zuiver economische, zoals de protectionistische maatregelen getroffen door het buitenland, ofwel meer accidentele, zoals de stakingen in de Belgische havens.

Speciale handel
van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie
Hoeveelheid
(duizenden tonnen)

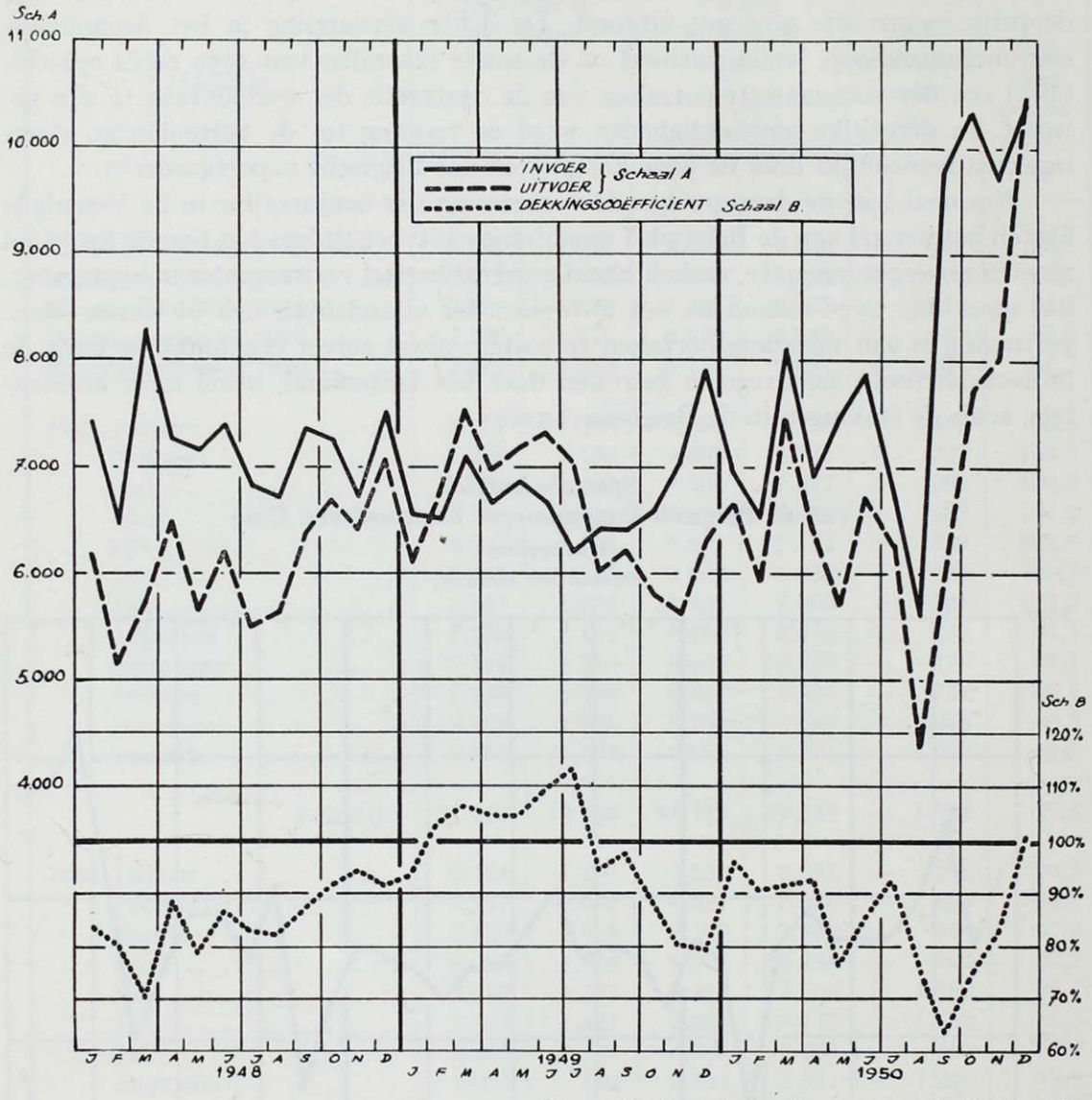
Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(1) Zie : *De Belgische Economie in* 1949, op. cit., p. 306.

Speciale handel
van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Waarde

(millioenen franken)

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Onder de zuiver economische factoren, waaraan de vertraging der verzendingen tijdens het eerste halfjaar van 1950 te wijten is, dienen vooral te worden aangestipt :

a) de gebrekkige werking van het intra-Europees betalingsaccoord tijdens het dienstjaar 1949/'50 ;

b) het aanhoudend deficit op de West-Duitse betalingsbalans ;

c) de verzadiging van de Zwitserse markt ;

d) de verscherping der beperkingsmaatregelen door het Verenigd Koninkrijk en door de andere landen der sterling-zone toegepast op de invoer uit landen met harde valuta (waaronder de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie voorkwam) ;

e) de beslissing van landen, zoals het Verenigd Koninkrijk en de Scandinavische landen, om sommige leden, waaronder België, verstoken te houden van de vrij-

making ad 50 % van de particuliere invoer uit landen aangesloten bij de Organisatie voor Europese Economische Samenwerking (1) ;

f) de beslissing van andere landen, zoals Frankrijk, sommige gevolgen van de vrijmaking van het ruilverkeer, die als ongunstig worden aangezien, te ontzenuwen door een overeenstemmende verhoging der tolrechten en door andere protectionistische maatregelen ;

g) de zware aankooptaxe (2), die een rem is voor de invoer in het Verenigd Koninkrijk, niet alleen van niet-essentiële luxe-goederen, maar soms ook van courante verbruiksgoederen. De inlandse verbruiksgoederen van deze soort (utility goods) zijn aan deze taxe niet onderworpen en genieten aldus, in zekere gevallen, een onrechtstreekse protectie.

Toevallige factoren, die somtijds elkaar opvolgden, hebben eveneens een doorslaggevende invloed gehad op het verloop van de uitvoer :

a) de politieke stakingen der maand Juli, die samenvielen met de jaarlijkse verlofperiode, hebben in aanzienlijke mate de nijverheidsproductie gehinderd, o. m. in de ijzer- en staalnijverheid ;

b) de staking der dokwerkers te Antwerpen en te Gent, tijdens de maand Augustus, heeft het merendeel der verzendingen naar overzeese landen opgehouden tot begin September ;

c) slechts te beginnen met September kon de staalproductie toenemen, zodat de leveringstermijnen erg werden verlengd ;

d) het accoord betreffende de Europese Betalingsunie (E. B. U.) werd met aanzienlijke vertraging ondertekend, nl. op 19 September (3) ; hierdoor zijn de gunstige gevolgen van het accoord — t. w. de beperkte inwisselbaarheid van de clearingsaldi der centrale banken en, bijkomend, de verhoging van 50 % op 60 % van het vrijmakingspercentage in zake het particuliere intra-Europese ruilverkeer — evenzeer langer uitgebleven.

Bovendien, daar de overzeese gebieden van de landen die de Europese Betalingsunie ondertekenden geen lid zijn van de Organisatie voor Europese Economische Samenwerking, ofschoon ze deel uitmaken van de Clearing-Unie, zijn ze niet verplicht hun particuliere invoer uit de aangesloten landen voor 60 % vrij te maken ; op dit gebied volgen zij een autonome politiek, die tot einde 1950 veelal restrictief en discriminatoir gebleven is.

Om al deze redenen kon het krachtig herstel van de globale export der Belgisch-Luxemburgse Economische Unie — dat hoofdzakelijk te verklaren is door het vooruitlopen op een conjunctuur van intensieve wederbewapening, vooral in de Verenigde Staten, alsmede door de voortdurende uitbreiding van de handelsbetrekkingen met Nederland — zich slechts in het laatste kwartaal van 1950 voordoen.

---

(1) Deze discriminerende maatregel kon slechts opgeheven worden nadat de essentiële bepalingen van de Europese Betalingsunie op 7 Juli te Parijs goedgekeurd werden. Op 17 Juli werd het Britse stelsel der « open general licence » uitgebreid tot de particuliere invoer uit de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie.

(2) Minimale voet van de « purchase tax » : 33 1/3 %.

(3) Met terugwerkende kracht heeft de Europese Betalingsunie echter alle verrichtingen afgewikkeld die van 1 Juli af gedaan werden en waarvan de vereffening uitgesteld was geworden.

Deze conjuncturele wederopleving heeft vooral een gunstige invloed gehad op de leveringen aan Frankrijk, Nederland, het Verenigd Koninkrijk, West-Duitsland, de Verenigde Staten, de Scandinavische landen, Zwitserland en Brazilië. In zekere opzichten herinnert dit herstel aan de expansie van de Belgisch-Luxemburgse uitvoer tijdens de periode gaande van Februari tot Juli 1949. Maar, terwijl de uitbreiding van de uitvoer in 1949 beperkt bleef tot enkele sectoren — min of meer bevoorrecht door een zeer selectieve buitenlandse vraag, welke in hoofdzaak alleen maar goederen betrof die als essentieel worden aangezien — heeft daarentegen het herstel van de uitvoer tijdens de laatste drie maanden van 1950 aan de gezamenlijke Belgisch-Luxemburgse nijverheid voordeel geschonken.

Inderdaad, deze herleving, welke zich trouwens bij het begin van het jaar 1951 voortzette, betrof een veel bredere goederensortering, omvattende, niet alleen basisproducten (metaalwaren, scheikundige producten, cement, steenkolen) en sommige uitrustingsgoederen (diverse machines, electrisch materieel), doch eveneens verbruiksgoederen, zoals textielwaren, vensterglas, spiegelglas, fotografische producten, papier en karton, lederwaren, voedingswaren, enz. In dit opzicht is de expansie, die zich omstreeks het einde van 1950 heeft voorgedaan, veel voordeliger geweest dan die van het eerste semester van 1949.

Deze expansie is hoofdzakelijk te danken, tegelijk aan factoren van Europese oorsprong en aan factoren van wereldbetekenis, welke de belangrijkste zijn.

Onder de eerste dient vooral te worden aangestipt de geleidelijke vrijmaking, sedert de laatste maanden van 1949, van de Belgisch-Luxemburgse export naar Nederland, en wel ingevolge de Voor-Unieakkoorden op 15 October 1949 met dit land afgesloten. Hiermede kunnen eveneens in verband worden gebracht de vorderingen in zake de Europese economische samenwerking, nl. het afsluiten van de Europese Betalingsunie en de gedeeltelijke vrijmaking (1) van de particuliere invoer uit de landen aangesloten bij de Organisatie voor Europese Economische Samenwerking.

Wat de factoren van wereldbetekenis betreft, heeft de weerslag van het uitbreken der vijandelijkheden in Korea, op 25 Juni, een ware omslag in de wereldconjunctuur teweeggebracht. Onder de invloed van soms gewaagde anticipaties en van speculatieve overwegingen nam de vraag naar verbruiksgoederen en productiegoederen — maar vooral naar grondstoffen — spoedig toe, zodat een werkelijke « boom » op de wereldmarkten ontstond. De reacties der Amerikaanse verbruikers, in het bijzonder, zijn doorslaggevend geweest : de toegenomen vraag vanwege de Overheid, o. m. om het opslaan van strategische voorraden te bespoedigen (2), en de « paniek »-aankopen door de bevolking verricht, hebben de vrees voor schaarste versterkt en zijn richtinggevend geweest voor de wereldvraag.

Wat de invoer betreft, hield tijdens het eerste semester van 1950 — gedeeltelijk wegens de grotere vastheid der wereldprijzen — de beweging tot wederaanvulling der grondstoffenvoorraden, welke in November 1949 aangevangen was, verder aan. Gedurende het tweede semester — practisch van September af — heeft de conjunc-

(1) Het vrijmakingspercentage werd na het afsluiten van de Europese Betalingsunie, in September, van 50 % op 69 % gebracht.

(2) Reeds vóór 25 Juni 1950 bevonden de Verenigde Staten zich ten volle in een phase van conjuncturele expansie, die vooral gunstig was voor de industrieën welke duurzame verbruiksgoederen voortbrengen.

turele wederopleving deze evolutie (1) erg bespoedigd, dewelke trouwens noodzakelijk gemaakt was door de zorg om de voorziening te verzekeren zowel van de bevolking als van de nijverheidsondernemingen, die hetzij voor de binnenlandse markt, hetzij voor de export werken. In het algemeen zijn de afwezigheid van invoerbelemmeringen en de tijdelijke verlaging van zekere invoerrechten een brede steun geweest voor de politiek die er toe strekte de voorziening van het productieapparaat door tussenkomst van de private handel te laten geschieden. Afgezien van de toepassing van bepaalde maatregelen om op de uitvoer toezicht te houden of om deze te remmen (2), is de tussenkomst der Belgische Regering, omstreeks het einde van 1950, beperkt gebleven tot steunverlening door het toekennen van stockagevergoedingen en door het verlenen van kredieten tegen gunstige voorwaarden aan sommige tussenpersonen of industriële verwerkers, die voor tarwe en voedingsoliën veiligheidsvoorraden aanlegden. Dank zij deze zeer voorzichtige politiek, heeft de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie het merendeel harer behoeften aan grondstoffen en aan ingevoerde voedingswaren op bevredigende wijze kunnen dekken. Een politiek van massale aankopen zou op moeilijkheden zijn gestuit, namelijk in zake de prijzen door het buitenland geëist.

Ten gevolge van de hierboven beschreven evolutie, welke het herstel van de uitvoer aanzienlijk vertraagde ten opzichte van de toeneming van de invoer, is de handelsbalans der Belgisch-Luxemburgse Economische Unie in belangrijke mate deficitair gebleven tot in November 1950. Weliswaar is het exportvolume van October af merkelijk toegenomen, maar de wederaanpassing van de prijzen der uitvoerproducten heeft met grote vertraging plaats gehad, terwijl de wereldprijzen der importgoederen, integendeel, een sterke stijging kenden, die van Februari af geleidelijk inzette en met ingang van Juni krachtiger doorzette. De verslechting van de ruilvoet (3), welke ten opzichte van 1949 er uit voortvloeide, heeft tot einde 1950 geduurd ; zij verklaart grotendeels waarom de dekkingscoëfficiënt van de invoer door de uitvoer gedaald is tot 84,7 % in 1950, tegen 97,7 % in 1949.

---

(1) De aanhoudende toespelingen op een mogelijke reëvaluatie van het pond sterling hebben vermoedelijk eveneens er toe bijgedragen om de import, betaalbaar in deze valuta, te bevorderen.

(2) Deze administratieve maatregelen, enkel geldend voor de producten die als « gevoelig » aangezien worden, werden getroffen, eensdeels, ten einde die uitvoertransacties te beletten welke de voorziening van het land in gevaar zouden kunnen brengen en, anderdeels, om de verhoging der binnenlandse prijzen zoveel mogelijk tegen te houden. De toepassing van deze maatregelen heeft het nodig gemaakt, vooral met ingang van 11 September 1950, talrijke producten opnieuw te onderwerpen aan het regime der uitvoervergunning. In sommige gevallen werd zelfs een contingentering ingesteld. Nochtans werden deze toezichtsmaatregelen, die ook toelaten het verloop der voorraden alsmede de eindbestemming der gecontroleerde producten te volgen, in het algemeen niet enggeestig toegepast en hebben zij practisch de uitvoer niet gehinderd, zoals blijkt uit de statistieken van de buitenlandse handel. Een nieuwe procedure tot het dagelijks comptabiliseren der verbintenissen in zake invoer en uitvoer van talrijke gevoelige producten heeft het trouwens mogelijk gemaakt de tussenkomst der administratieve instanties tot een minimum te beperken.

(3) Op basis 1948 = 100 bereikte de ruilvoet (m. a. w. de verhouding van het indexcijfer van de gemiddelde waarden der uitvoerproducten tot het indexcijfer van de gemiddelde waarden der invoerproducten) voor het jaar 1950 slechts het indexcijfer 91, tegen 105 in 1949.

AFDELING II. — SPECIALE HANDEL PER GOEDERENGROEP

§ 1. — ALGEMEEN OVERZICHT

In het algemeen is de samenstelling van de buitenlandse handel der Belgisch-Luxemburgse Economische Unie in 1950 nogal gevoelig veranderd tegenover 1949. Zoals reeds aangestipt werd, komen deze wijzigingen vooral voort uit een opvallende omkeer in de wereldconjunctuur tijdens het verslagjaar.

Bij de invoer is de toeneming van de in 1950 ingevoerde hoeveelheid voornamelijk te verklaren door de stijging der aankopen van grondstoffen en hulpstoffen, dus hoofdzakelijk van zware goederen, zoals vaste en vloeibare brandstoffen, en zelfs van minder zware producten, zoals textielstoffen. Wat o. m. de brandstoffen betreft, was het nodig, gelet op de onvoldoende inlandse productie, tijdens het tweede halfjaar tot de invoer van dure Noord-Amerikaanse steenkolen over te gaan.

De cijfers in zake de totale ingevoerde hoeveelheid geven echter maar een zeer onvolmaakte voorstelling van de evolutie van het invoer- en uitvoervolume (1). De buitenlandse handel van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie omvat immers een grote hoeveelheid erg uiteenlopende producten die, wat het gewicht betreft, moeilijk met elkaar te vergelijken zijn ; bovendien ondergaat de samenstelling van het ruilverkeer zelf aanhoudend wijzigingen, wat uiteraard het totaal gewicht beïnvloedt.

Op grond van de volume-indexcijfers, die door het Nationaal Instituut voor de Statistiek berekend worden, is de totale invoer in 1950 met 14,3 % toegenomen, terwijl de invoer in 1949, tegenover 1948, met 2 % teruggelopen was. Ten aanzien van 1949 wordt het jaar 1950 bijgevolg gekenmerkt door een afgetekende herleving van de invoer. In dit opzicht bevestigen de partiële volume-indexcijfers, berekend op grond van de indeling naar het gebruik der goederen, de overwegende rol uitgeoefend door de grondstoffenaankopen, welke met 17,6 % toegenomen zijn. Deze indexcijfers doen bovendien een belangrijke stijging der aankopen van verbruiksgoederen uitkomen, vooral van de niet-duurzame (verhoging van 16,1 %). De invoer van uitrustingsgoederen, daarentegen, is maar betrekkelijk weinig toegenomen (toeneming van 5 %).

Daar tegelijkertijd èn het ingevoerde quantum èn bijna alle wereldprijzen gestegen zijn (2), is in 1950 de totale invoerwaarde (97.503 millioen frank) met 19,3 % toegenomen ten aanzien van 1949 (81.719 millioen frank). Deze stijging overtreft merkelijk de toeneming van het quantum alléén, dewelke slechts 14,3 % bereikt.

(1) Onder volume verstaat men de tegen constante prijzen berekende absolute waarde.

(2) Deze prijsstijging heeft vooral de gemiddelde waarde per ton doen toenemen van koffie, ruwe cacao, plantaardige oliën, rubber, zink- en tinerts, koper, wol, katoen en steenkolen, allemaal producten die door de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie in grote hoeveelheden tijdens het tweede semester van 1950 werden ingevoerd. Daarentegen schijnt de gemiddelde kostprijs van de meeste ingevoerde voedingsmiddelen niet verhoogd te zijn tegenover 1949 ; in sommige gevallen (tarwe, gerst, vlees, vetstoffen, boter, conserven) zijn zelfs prijsdalingen voorgekomen. In het algemeen is de gemiddelde waarde der niet-duurzame verbruiksgoederen, welke door de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie ingevoerd worden, zelfs merkelijk gedaald in 1950.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Speciale handel naar categorieën goederen (a)

CATEGORIE	Invoer			Uitvoer		
	1936/1938	1949	1950	1936/1938	1949	1950
	Hoeveelheid (duizenden tonnen)					
II. Voedingswaren en dranken	3.978	3.017	3.073	653	336	568
III. Ruwe of eenvoudig bereide stoffen	29.685	23.689	25.501	17.364	9.390	11.137
IV. Fabrikaten.....	745	789	1.150	4.926	4.798	4.654
Totaal (b) :	**34.421**	**27.547** (c)	**29.742**	**22.949**	**14.525**	**16.361**
	Waarde (millioenen franken)					
II. Voedingswaren en dranken	4.894	19.238	19.359	1.193	3.146	4.880
III. Ruwe of eenvoudig bereide stoffen	13.349	35.433	45.999	9.972	23.918	28.492
IV. Fabrikaten.....	5.515	25.550	31.143	10.825	52.496	48.870
Totaal (b) :	**24.223**	**81.719**	**97.503**	**22.311**	**79.789**	**82.571**
	Hoeveelheid (percenten van het totaal)					
II. Voedingswaren en dranken	11,6	11,0	10,3	2,8	2,3	3,5
III. Ruwe of eenvoudig bereide stoffen	86,2	86,0	85,7	75,7	64,6	68,1
IV. Fabrikaten.....	2,2	2,9	3,9	21,5	33,0	28,4
Totaal (b) :	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
	Waarde (percenten van het totaal)					
II. Voedingswaren en dranken	20,2	23,5	19,9	5,3	3,9	5,9
III. Ruwe of eenvoudig bereide stoffen	55,1	43,4	47,2	44,7	30,0	34,5
IV. Fabrikaten.....	22,8	31,3	31,9	48,5	65,8	59,2
Totaal (b) :	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Algemene naamlijst aangenomen door de Overeenkomst van Brussel van 31 December 1913.
(b) Inclusief de categorieën I (Levende dieren) en V (Onbewerkt goud en zilver, gouden en zilveren munten), van minder belang.
(c) Verbeterd cijfer,

De omkeer in de internationale economische toestand in 1950 heeft trouwens een naar verhouding nog grotere stijging teweeggebracht in de invoerwaarde van de groep der grond- en hulpstoffen, vooral van die stoffen welke bestemd zijn voor de nijverheid (exclusief de voedingsmiddelenindustrie). In 1950 beliep het aandeel van deze groep 68,9 van de totale invoerwaarde, tegen 64,5 % in 1949 en 78,9 % in 1936/1938. Deze vooruitgang ten aanzien van 1949 is vooral toe te schrijven aan het gestegen aandeel der producten die een eenvoudige verwerking hebben ondergaan (24,7 % in 1950, tegen 21,8 % in 1949 en 24,2 % in 1936/1938).

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Invoer naar het gebruik der goederen (a)

GOEDERENGROEP	Hoeveelheid						Waarde					
	Duizenden tonnen			Percentage van het totaal			Millioenen franken			Percentage van het totaal		
	1936/1938	1949	1950	1936/1938	1949	1950	1936/1938	1949	1950	1936/1938	1949	1950
1. *Grond- en hulpstoffen*	**33.527**	**26.408**	**28.571**	**97,3**	**95,9**	**96,1**	**19.107**	**52.677**	**67.163**	**78,9**	**64,5**	**68,9**
A. Voedingsmiddelenindustrie en tabak	1.992	1.344	1.350	5,8	4,9	4,5	2.654	7.972	8.281	11,0	9,8	8,5
B. Landbouw	2.846	1.994	2.342	8,2	7,2	7,9	1.712	3.526	4.152	7,0	4,3	4,3
C. Industrie : (exclusief de voedingsmiddelenindustrie)	19.174	17.012	18.447	55,7	61,8	62,0	11.946	33.530	45.359	49,3	41,0	46,5
D. Dierlijke en plantaardige oliën en vetten	359	298	328	1,1	1,1	1,1	845	2.372	3.059	3,5	2,9	3,1
E. Brandstoffen en smeermiddelen	9.156	5.760	6.104	26,5	20,9	20,5	1.950	5.277	6.312	8,1	6,5	6,5
2. *Landbouw-, nijverheids- en handelsuitrusting en -outillage*	**110**	**242**	**232**	**0,3**	**0,9**	**0,8**	**1.572**	**9.537**	**10.315**	**6,5**	**11,7**	**10,6**
3. *Duurzame verbruiksgoederen*	**52**	**89**	**104**	**0,2**	**0,3**	**0,3**	**895**	**5.913**	**6.299**	**3,7**	**7,2**	**6,5**
4. *Niet-duurzame verbruiksgoederen*	**732**	**808**	**834**	**2,2**	**2,9**	**2,8**	**2.231**	**12.972**	**13.030**	**9,2**	**15,9**	**13,3**
A. Voedingsmiddelenindustrie en tabak	707	785	795	2,1	2,8	2,7	1.565	10.277	9.490	6,5	12,6	9,7
B. Andere verbruiksgoederen	25	23	39	0,1	0,1	0,1	666	2.695	3.540	2,7	3,3	3,6
5. *Andere goederen*	—	—	—	—	—	—	**418**	**620**	**696**	**1,7**	**0,7**	**0,7**
Totaal	**34.421**	**27.547**	**29.742**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**24.223**	**81.719**	**97.503**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

(a) Volgens de naamlijst aangenomen door de Raad van de Volkenbond op 17 September 1935.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Invoer naar het gebruik en de graad van verwerking der goederen (a)

(percentage van de totale waarde)

GOEDERENGROEP	Ruwe producten			Producten, die een eenvoudige verwerking ondergaan hebben			Producten, die een meer gevorderde verwerking ondergaan hebben			Alle producten		
	1936/1938	1949	1950	1936/1938	1949	1950	1936/1938	1949	1950	1936/1938	1949	1950
1. *Grond- en hulpstoffen*	**47,8**	**35,9**	**36,4**	**24,2**	**21,8**	**24,7**	**6,9**	**6,8**	**7,9**	**78,9**	**64,5**	**68,9**
A. Voedingsmiddelen, dranken en tabak ..	10,3	9,6	8,3	0,7	0,2	0,2	—	—	—	11,0	9,8	8,5
B. Landbouw	4,2	3,0	2,4	2,8	1,3	1,9	—	—	—	7,0	4,3	4,3
C. Industrie : a) Niet-duurzame stoffen ..	16,6	11,4	14,9	4,3	4,1	6,1	5,5	5,7	6,9	26,4	21,2	27,9
b) Duurzame stoffen	11,2	9,1	8,4	10,3	9,6	9,3	1,4	1,1	1,0	22,9	19,8	18,6
D. Dierlijke en plantaardige oliën en vetten	1,8	1,4	1,3	1,7	1,5	1,8	—	—	—	3,5	2,9	3,1
E. Brandstoffen en smeermiddelen.....	3,7	1,4	1,1	4,4	5,1	5,4	—	—	—	8,1	6,5	6,5
2. *Landbouw-, nijverheids- en handelsuitrusting en -outillage*.....	—	**0,2**	**0,1**	—	—	—	**6,5**	**11,4**	**10,4**	**6,5**	**11,7**	**10,6**
3. *Duurzame verbruiksgoederen*	—	—	—	—	—	—	**3,7**	**7,2**	**6,5**	**3,7**	**7,2**	**6,5**
4. *Niet-duurzame verbruiksgoederen*	**2,8**	**4,1**	**3,8**	**1,8**	**5,6**	**3,2**	**4,6**	**6,1**	**6,3**	**9,2**	**15,9**	**13,3**
A. Voedingsmiddelen, dranken en tabak..	2,8	4,1	3,8	1,8	5,6	3,2	1,9	2,8	2,7	6,5	12,6	9,7
B. Andere verbruiksgoederen	—	—	—	—	—	—	2,7	3,3	3,6	2,7	3,3	3,6
5. *Andere goederen*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**1,7**	**0,7**	**0,7**
Totaal	**50,6**	**40,2**	**40,3**	**26,0**	**27,4**	**27,9**	**21,7**	**31,5**	**31,1**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

(a) Volgens de naamlijst aangenomen door de Raad van de Volkenbond op 17 September 1935.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Gemiddelde waarde van enkele ingevoerde producten

(franken per ton)

RUBRIEK	1936/1938	1948	1949	1950
Tarwe	1.240	4.656	3.986	3.558
Gerst	931	3.937	3.203	3.131
Maïs	780	3.564	3.001	3.197
Vers vlees	4.281	21.488	20.902	19.424
Eetbaar vet	4.001	21.106	13.371	12.362
Melk (a)	4.651	16.970	16.051	17.546
Boter	13.525	73.202	74.233	61.045
Verse groenten	1.089	6.043	5.121	5.938
Koffie (inclusief gebrande koffie)	5.156	18.212	21.877	45.259
Ongebrande cacao	6.755	51.774	30.268	40.102
Plantaardige oliën	3.183	9.861	10.976	13.408
Andere voedingswaren (verduurzaamde plantaardige producten inbegrepen)	3.641	16.095	14.008	13.095
Onbewerkte huiden en pelterijen	12.693	50.875	38.429	40.852
Meststoffen (inclusief scheikundige meststoffen)	461	1.511	1.510	1.393
Rubber	9.021	17.659	14.916	26.743
Hout	533	2.553	2.234	2.174
Houtdeeg	1.038	5.525	4.057	4.020
Zinkerts	414	2.032	2.120	2.870
Tinerts (b)	18.300	66.675	69.665	72.177
Koper	4.651	19.484	19.868	22.349
Wol	13.279	41.221	45.660	69.208
Katoen	6.757	31.529	32.369	37.882
Minerale oliën en hun derivaten	603	1.516	1.408	1.509
Steenkolen (inclusief agglomeraten en cokes)	151	649	625	680

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Middenstand, Dienst voor Algemene Studiën en Documentatie.

(a) Room, gecondenseerde melk, poedermelk.
(b) Tinconcentraten.

Bij de uitvoer, is de totale in 1950 geëxporteerde hoeveelheid eveneens toegenomen dank zij de wederopleving der verzendingen van brandstoffen (steenkool) en, in bijkomende mate, van niet-duurzame verbruiksgoederen (voedingswaren). Deze evolutie wordt bevestigd door die van het uitvoervolume, vermits het totaal volume met ongeveer 14 % gestegen is ten aanzien van 1949, dit is dus met 23 % tegenover 1948. Het uitvoervolume is vooral toegenomen tijdens het laatste kwartaal van 1950 : de aangroei bereikte circa 18 % ten opzichte van het eerste kwartaal. Niettemin is de invoer tijdens dezelfde periode met 21 % er op vooruitgegaan.

Naar verhouding is het volume het sterkst gevorderd bij de afzet van niet-duurzame verbruiksgoederen, die met 78,7 % toenam tegenover 1949. Hierna komen de leveringen van duurzame verbruiksgoederen, met een verhoging van 33,7 %, en die van de grond- en hulpstoffen, met een stijging van 12,1 %. Daarentegen vertonen de uitrustingsgoederen, ten aanzien van 1949, een daling met 23,3 % van het uitvoervolume. Deze erg opvallende vermindering komt vooral voort uit het bijna totaal wegvallen van de export van nieuw of hersteld rollend materieel, terwijl deze verzen-

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Uitvoer naar het gebruik der goederen (a)

GOEDERENGROEP	Hoeveelheid						Waarde					
	Duizenden tonnen			Percentage van het totaal			Millioenen franken			Percentage van het totaal		
	1936/1938	1949	1950	1936/1938	1949	1950	1936/1938	1949	1950	1936/1938	1949	1950
1. *Grond- en hulpstoffen*	**22.240**	**13.765**	**15.563**	**96,9**	**94,8**	**95,1**	**18.125**	**59.536**	**62.244**	**81,3**	**74,6**	**75,4**
A. Voedingsmiddelenindustrie en tabak	261	115	118	1,2	0,8	0,7	346	704	978	1,5	0,9	1,2
B. Landbouw	2.006	2.239	2.382	8,8	15,4	14,6	1.002	4.114	4.292	4,5	5,2	5,2
C. Industrie (exclusief de voedingsmiddelenindustrie)	12.873	9.059	9.364	56,0	62,4	57,2	14.965	51.498	52.797	67,2	64,5	63,9
D. Dierlijke en plantaardige oliën en vetten	57	55	64	0,2	0,4	0,4	245	947	1.023	1,1	1,2	1,2
E. Brandstoffen en smeermiddelen	7.043	2.297	3.635	30,7	15,8	22,2	1.567	2.273	3.154	7,0	2,8	3,8
2. *Landbouw-, nijverheids- en handelsuitrusting en -outillage*	**237**	**477**	**261**	**1,0**	**3,3**	**1,6**	**1.577**	**13.233**	**8.617**	**7,1**	**16,6**	**10,4**
3. *Duurzame verbruiksgoederen*	**77**	**36**	**52**	**0,3**	**0,2**	**0,3**	**913**	**2.461**	**3.614**	**4,1**	**3,1**	**4,4**
4. *Niet-duurzame verbruiksgoederen*	**393**	**247**	**484**	**1,8**	**1,7**	**3,0**	**1.551**	**4.480**	**7.871**	**6,9**	**5,6**	**9,5**
A. Voedingsmiddelen, dranken en tabak	357	219	445	1,6	1,5	2,7	795	1.916	3.731	3,5	2,4	4,5
B. Andere verbruiksgoederen	36	28	39	0,2	0,2	0,2	756	2.564	4.140	3,4	3,2	5,0
5. *Andere goederen*	**2**	—	**1**	—	—	—	**145**	**79**	**224**	**0,6**	**0,1**	**0,3**
Totaal	**22.949**	**14.525**	**16.361**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**22.311**	**79.789**	**82.571**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

(a) Volgens de naamlijst aangenomen door de Raad van de Volkenbond op 17 September 1935.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Uitvoer naar het gebruik en de graad van verwerking der goederen (a)

(percentage van de totale waarde)

GOEDERENGROEP	Ruwe producten			Producten, die een eenvoudige verwerking ondergaan hebben			Producten, die een meer gevorderde verwerking ondergaan hebben			Alle producten		
	1936/1938	1949	1950	1936/1938	1949	1950	1936/1938	1949	1950	1936/1938	1949	1950
1. *Grond- en hulpstoffen*	**18,6**	**7,8**	**10,8**	**43,5**	**51,8**	**45,6**	**19,2**	**14,9**	**18,9**	**81,3**	**74,6**	**75,4**
A. Voedingsmiddelenindustrie en tabak	0,9	0,5	0,6	0,6	0,4	0,6	—	—	—	1,5	0,9	1,2
B. Landbouw	0,9	0,7	0,6	3,6	4,5	4,6	—	—	—	4,5	5,2	5,2
C. Industrie : a) Niet-duurzame stoffen	9,4	3,8	5,7	9,3	8,7	9,9	9,8	10,4	13,0	28,5	22,9	28,6
b) Duurzame stoffen	3,6	1,4	1,5	25,7	35,6	27,9	9,4	4,5	5,9	38,7	41,6	35,3
D. Dierlijke en plantaardige oliën en vetten	0,1	0,1	—	1,0	1,1	1,2	—	—	—	1,1	1,2	1,2
E. Brandstoffen en smeermiddelen	3,7	1,3	2,4	3,3	1,5	1,4	—	—	—	7,0	2,8	3,8
2. *Landbouw-, nijverheids- en handelsuitrusting en -outillage*	**0,3**	**0,1**	—	—	—	—	**6,8**	**16,5**	**10,4**	**7,1**	**16,6**	**10,4**
3. *Duurzame verbruiksgoederen*	—	—	—	—	—	—	**4,1**	**3,1**	**4,4**	**4,1**	**3,1**	**4,4**
4. *Niet-duurzame verbruiksgoederen*	**1,6**	**0,9**	**1,4**	**0,4**	**0,4**	**0,4**	**4,9**	**4,3**	**7,7**	**6,9**	**5,6**	**9,5**
A. Voedingsmiddelen, dranken en tabak	1,6	0,9	1,4	0,4	0,4	0,4	1,5	1,1	2,7	3,5	2,4	4,5
B. Andere verbruiksgoederen	—	—	—	—	—	—	3,4	3,2	5,0	3,4	3,2	5,0
5. *Andere goederen*	—	—	—	—	—	—	—	—	**0,3**	**0,6**	**0,1**	**0,3**
Totaal	**20,5**	**8,8**	**12,2**	**43,9**	**52,2**	**46,0**	**35,0**	**38,8**	**41,7**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

(a) Volgens de naamlijst aangenomen door de Raad van de Volkenbond op 17 September 1935.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

dingen in 1949 zeer belangrijk geweest waren. Doordat de totale waarde van het materieel dat in de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie, voor rekening van het buitenland, hersteld of gemonteerd wordt in de statistiek begrepen is, wordt de vergelijking der cijfers van 1950 met die van de vorige jaren scheefgetrokken. Toch kan niet worden betwist dat het jaar 1950, in het algemeen, voor de producenten van uitrustingsgoederen ongunstig geweest is wegens het gebrek aan belangrijke buitenlandse bestellingen.

Deze evolutie is trouwens terug te vinden in de cijfers van de uitvoerwaarde, ofschoon deze beïnvloed zijn door de exportprijzen, welke erg gedrukt gebleven zijn tot in November 1950. Het totaal bedrag van de export in 1950 (82.571 millioen frank) is inderdaad slechts met 3,5 % toegenomen ten opzichte van 1949 (79.789 millioen frank). In dit totaal is de afzet van grond- en hulpstoffen gestegen van 59.536 millioen frank tot 62.244 millioen frank in 1950, die van de duurzame verbruiksgoederen van 2.461 millioen tot 3.614 millioen en die der niet-duurzame verbruiksgoederen van 4.480 millioen tot 7.871 millioen ; de export van uitrustingsgoederen is echter gedaald van 13.233 millioen frank in 1949 tot 8.617 millioen frank in 1950. Aldus bereikt het aandeel der uitrustingsgoederen in de totale uitvoerwaarde nog slechts 10,4 % in 1950, tegen 16,6 % in 1949. Het aandeel der duurzame verbruiksgoederen, integendeel, is tot 4,4 % gestegen, tegen 3,1 % in 1949, dat der niet-duurzame verbruiksgoederen tot 9,5 %, tegen 5,6 % in 1949, en, ten slotte, dat der grond- en hulpstoffen tot 75,4 %, tegen 74,6 % in 1949.

In tegenstelling met de betrekkelijke stabiliteit die in 1949 werd vastgesteld, heeft zich dus in 1950 een verschuiving ten gunste van de export van verbruiksgoederen voorgedaan, vooral van niet-duurzame verbruiksgoederen ; de uitvoer van deze waren is zelfs heel wat omvangrijker geweest dan vóór de oorlog, vermits de totale hoeveelheid van deze leveringen 484.000 t bedroeg in 1950, tegen 247.000 t in 1949 en 393.000 t in 1936/1938.

Deze vooruitgang is natuurlijk zeer welkom daar hij de valorisatie van de Belgisch-Luxemburgse uitvoer bevordert. In het algemeen bezetten trouwens de producten die een meer gevorderde verwerking ondergaan hebben een hoe langer hoe belangrijker wordende plaats in het totaal der leveringen aan het buitenland, vermits de verhouding 41,7 % bedraagt in 1950, tegen 38,8 % in 1949 en 35,0 % in 1936/1398.

Deze evolutie geldt, afgezien van de verbruiksgoederen, ook nog voor de grond- en hulpstoffen : inderdaad, het aandeel van de halffabrikaten bestemd voor de nijverheid heeft practisch in 1950 opnieuw het gemiddeld percentage van vóór de oorlog bereikt, te weten 19,2 %. Het betreft hier alle duurzame en niet-duurzame stoffen voor de nijverheid, die een verder doorgedreven verwerking hebben ondergaan dan de ruwe stoffen of de producten welke slechts een elementaire bewerking ondergingen.

Nochtans is het aandeel der producten welke een eenvoudige verwerking ondergaan hebben (46,0 % in 1950) merkelijk gedaald ten aanzien van 1949 (52,2 %) ; daarentegen bereikte het aandeel der ruwe producten 12,2 % in 1950, tegen 8,8 % in 1949, hoofdzakelijk ten gevolge van de gestegen export van industriële grondstoffen en van brandstoffen. Deze evolutie typeert nogal de reacties der Belgisch-Luxemburgse economie tegenover de plotselinge toeneming der wereldvraag tijdens het tweede halfjaar van 1950. Vóór de oorlog, echter, was het aandeel der ruwe producten in de totale uitvoerwaarde van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie — te weten 20,5 % — nog veel belangrijker.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Gemiddelde waarde van enkele uitgevoerde goederen

(franken per ton)

RUBRIEK	1936/1938	1948	1949	1950
Koffie (inclusief gebrande koffie)	5.470	17.919	21.959	45.652
Bereide cacao (inclusief chocolade)	10.729	46.259	41.001	47.588
Ruwe en geraffineerde suiker	1.217	7.223	6.023	7.300
Plantaardige oliën	3.681	16.352	17.558	17.477
Meststoffen (inclusief scheikundige meststoffen)	432	1.835	1.724	1.693
Koper	7.710	21.834	20.297	23.087
Tin	30.783	93.845	99.210	96.007
Zink	2.588	12.604	13.822	14.547
Minerale oliën en hun derivaten	687	1.561	1.499	1.832
Steenkolen (inclusief agglomeraten en cokes)	181	966	814	710
Cement	174	644	679	567
Ruwe of eenvoudig bereide wol	19.334	70.224	89.477	116.620
Wolgarens	46.842	181.606	189.309	201.598
Katoengarens	14.317	76.012	67.303	74.266
Wolweefsels	41.506	162.345	172.390	202.081
Katoenweefsels	26.946	108.623	92.137	104.739
Gebreide goederen	82.486	438.642	376.676	379.461
IJzer en staal, eenvoudig geslagen, getrokken of gewalst	1.061	5.810	5.469	3.924
Andere ijzeren en stalen werken (a)	2.688	12.505	12.558	9.770
Werken van koper	9.767	32.154	30.656	31.425
Electrische machines en toestellen	16.819	80.307	82.198	87.623
Krachtmachines, stoomketels, enz.	7.153	46.078	50.710	47.768
Werktuigmachines	11.528	68.027	61.863	56.376
Scheikundige producten	812	3.577	2.730	2.604
Rubberartikelen	15.129	64.515	68.264	53.423
Dakpannen, bakstenen, tegels, enz.	91	532	1.152	1.576
Vensterglas	1.474	6.864	6.345	5.853

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Middenstand, Dienst voor Algemene Studiën en Documentatie.

a) Buizen en verbindingsstukken, flenzen, brugdelen, geraamten, reservoirs, fusten, bouten, keukengerei, enz.

Daar de exportprijzen, in het algemeen, tijdens het eerste semester van 1950 een scherp afgetekende baissetendens vertoond hebben, heeft de laattijdige stijging van het merendeel der noteringen niet kunnen beletten dat, voor het gehele jaar, de gemiddelde waarden der uitgevoerde producten in vele gevallen ver beneden de unitaire waarden van 1949 zijn blijven liggen. Dat is het geval geweest voor de ijzer- en staalproducten, de krachtmachines, de werktuigmachines, de scheikundige producten, de meststoffen, het vensterglas, het cement. Daarentegen hebben de meeste voedingswaren en textielwaren die, in het algemeen, gedurende het gehele jaar 1950 een toenemende buitenlandse vraag genoten hebben, gemiddelde waarden geboekt, die ten aanzien van 1949 gestegen zijn. Onder de producten die als essentieel aangezien worden hebben alleen de non-ferro metalen, de electrische machines en toestellen hun unitaire waarde zien toenemen.

§ 2. — INVOER

1. — *Voedingswaren.*

a) *Graangewassen en derivaten.*

Practisch is de totale invoer van graangewassen en derivaten in 1950 op het peil van 1949 gebleven. De enige ietwat belangrijke schommelingen die waard zijn te worden aangestipt en die trouwens tegen elkaar opwegen, blijven beperkt tot de gerst, de maïs, de rijst en de diverse graangewassen. De huidige structuur van deze invoer schijnt te beantwoorden aan de « normale » behoefte van het binnenlands verbruik der Belgisch-Luxemburgse Economische Unie. Deze betrekkelijke stabilisering gebeurt echter op een peil dat veel lager ligt dan de hoeveelheden welke vóór de oorlog werden ingevoerd, en dit zowel voor het broodgraan als voor de secundaire graangewassen. Alleen voor de invoer van rijst is er een nogal snelle vooruitgang waar te nemen, zodat deze import de gemiddelde hoeveelheid benadert die ingevoerd werd in 1936/1938. In haar geheel stemt deze evolutie overeen met een toenemende diversificatie van het voedingsregime der Belgische en der Luxemburgse bevolking ; zij wijst aldus op een verhoging van het levenspeil.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Invoer van graangewassen en derivaten

RUBRIEK	Hoeveelheid (duizenden tonnen)			Waarde (millioenen franken)		
	1936/1938	1949	1950	1936/1938	1949	1950
Tarwe	1.149,3	644,5	636,6	1.425	2.570	2.265
Rogge	129,9	118,8	100,5	102	327	278
Gerst	447,9	319,7	379,4	417	1.024	1.188
Haver	45,6	86,8	78,8	35	274	222
Maïs	818,4	409,5	380,9	638	1.229	1.218
Andere graangewassen (inclusief spelt en masteluin)	53,7	68,7	84,1	47	175	235
Rijst	68,8	27,6	50,0	77	193	341
Meel van graangewassen	5,2	1,2	0,9	6	4	3
Andere producten van de maalderij	3,5	10,7	5,7	8	47	36
Mout	14,2	4,2	8,0	32	29	48
Deegwaren	2,0	0,2	0,5	10	2	7
Totaal	**2.738,5**	**1.691,9**	**1.725,4**	**2.797**	**5.874**	**5.841**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

In het algemeen zijn de gemiddelde waarden der in 1950 ingevoerde graangewassen op hetzelfde niveau gebleven als in 1949. Nochtans, is de waarde per ton van de tarwe en, in bijkomende mate, van de ingevoerde gerst nog afgenomen ten aanzien van 1949.

b) *Andere voedingswaren en dranken.*

Door tussenkomst van het Ministerie van Landbouw, bezorgd om de rendabiliteit van de inlandse veefokkerij te vrijwaren (1), is de invoer van vers vlees in 1950 tamelijk streng beperkt geworden : het ingevoerde quantum werd ten opzichte van 1949 met meer dan 3/5 verminderd en het is zelfs merkelijk onder de gemiddelde vooroorlogse invoer gevallen. Daarentegen liggen de aankopen van het merendeel der andere voedingswaren, met uitzondering nochtans voor boter, verse groenten, koffie en suiker, op hetzelfde niveau als in 1949 of er zelfs gevoelig boven.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Invoer van de voornaamste voedingswaren en dranken

RUBRIEK	Hoeveelheid (tonnen)			Waarde (millioenen franken)		
	1936/1938	1949	1950	1936/1938	1949	1950
Vers vlees	22.656	49.565	18.108	97	1.036	352
Bereid of verduurzaamd vlees (inclusief spek, verduurzaamd gevogelte en verduurzaamd wild)	1.558	4.440	3.981	21	165	166
Eetbaar vet	8.748	11.667	15.899	35	156	197
Melk (a)	4.945	31.836	41.336	23	511	725
Boter	2.366	25.595	20.708	32	1.900	1.264
Kaas	23.313	29.645	30.511	181	1.242	971
Eieren van pluimvee en van wild	1.334	1.138	1.131	11	52	44
Verse groenten	50.524	58.974	53.577	55	302	318
Gedroogde peulvruchten	85.773	18.676	24.241	100	113	127
Aardappelen	92.797	115.161	123.972	80	390	421
Fruit (inclusief gedroogd fruit)	180.112	191.676	197.191	308	1.612	1.557
Vis, schaaldieren, enz.	71.024	53.556	60.511	173	702	798
Koffie (inclusief gebrande koffie)	51.785	90.734	60.424	267	1.985	2.735
Ongebrande cacao	15.692	14.669	14.203	106	444	570
Bereide cacao (inclusief chocolade)	337	2.623	4.476	4	104	156
Ruwe en geraffineerde suiker	150.297	75.224	65.904	130	266	227
Plantaardige oliën (b)	33.615	72.977	80.238	107	801	1.076
Zout	357.925	375.349	413.241	41	116	114
Andere voedingswaren (inclusief verduurzaamde plantaardige producten)	24.447	35.337	48.406	89	495	634
Wijn	38.088	43.695	46.686	162	649	669

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Room, gecondenseerde melk, poedermelk.
(b) Inclusief de oliën die niet voor de voeding bestemd zijn (lijnzaadolie, palmolie, katoenolie, ricinusolie, enz.).

Ingevolge de stijging der wereldprijzen zijn sommige unitaire waarden, namelijk die van koffie, cacao en plantaardige oliën, in tamelijk sterke mate gestegen. Daarentegen is de waarde per ton van de ingevoerde boter in 1950 merkelijk gedaald.

(1) De productie van inlands vlees is in 1950 toegenomen.

Nederland is in 1950 voor de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie veruit de belangrijkste leverancier van zuivelproducten gebleven. Voor de boter geniet het zelfs, dank zij de Benelux-accoorden, een feitelijk monopolie, dat alle andere landen, inclusief Denemarken, van de Belgische markt verdreven heeft.

2. — *Grondstoffen.*

a) *Ertsen en metalen.*

De in 1950 ingevoerde hoeveelheden erts weerspiegelen, door een betrekkelijk geringe daling, de activiteitsverslapping die de metaalnijverheid tijdens de zeven à acht eerste maanden van het jaar getroffen heeft. Het soms zeer krachtig herstel van de industriële productie, welke bij het einde van de zomer tot uiting kwam, heeft echter er toe bijgedragen om het jaartotaal ongeveer op hetzelfde peil te houden als tijdens de voorgaande jaren.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Invoer van ertsen en van metalen

RUBRIEK	Hoeveelheid (duizenden tonnen)			Waarde (millioenen franken)		
	1936/1938	1949	1950	1936/1938	1949	1950
Ertsen :						
IJzer	10.840,9	9.404,3	8.619,8	484	2.406	1.627
Koper	28,0	5,3	5,6	42	35	58
Lood	112,9	99,1	83,1	181	660	505
Zink	577,4	376,9	403,7	239	799	1.159
Mangaan	230,3	..	45,8	62	..	60
Tin (a)	10,2	12,1	13,1	187	841	942
Diversen (b)	369,9	519,0	457,7	247	768	405
Totaal	**12.169,6**	**10.416,7**	**9.628,8**	**1.442**	**5.509**	**4.756**
Metalen :						
IJzer en staal	373,5	496,7	554,8	244	1.129	915
Koper	198,8	161,4	174,2	924	3.207	3.893
Lood	32,2	33,4	37,1	75	473	492
Zink	18,2	4,1	2,7	47	39	34
Tin	3,6	1,3	1,5	105	124	145
Aluminium	4,3	8,5	10,8	41	149	167
Nikkel	1,3	0,3	0,4	16	14	18
Diversen	0,3	1,4	1,0	4	21	53
Totaal	**632,2**	**707,1**	**782,5**	**1.456**	**5.156**	**5.717**

(a) Tinconcentraten.
(b) Inclusief het mangaanerts in 1949.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

In het algemeen heeft de invoer van metalen, vooral van non-ferro metalen, gevoeliger gereageerd op de toeneming der Belgisch-Luxemburgse vraag, en on-

rechtstreeks, op de verhoging der buitenlandse vraag naar in de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie in loonwerk gesmolten metaal : aldus zijn de in 1950 ingevoerde hoeveelheden in nogal merkbare mate gestegen ten aanzien van 1949. Evenals voor de ertsen zou het jaarcijfer nog belangrijker geweest zijn, ware er niet de depressie van het eerste semester geweest. Om dezelfde redenen, trouwens, is de aanzienlijke prijsverhoging der non-ferrometalen, die ingetreden is na het uitbreken der vijandelijkheden in Korea, niet duidelijk af te lezen uit de gemiddelde waarden voor het gehele jaar 1950.

b) *Textielstoffen.*

Het jaar 1950 heeft onbetwistbaar een voorspoedige periode uitgemaakt voor de textielnijverheid. Ten opzichte van 1949 is de totale hoeveelheid der ingevoerde textielstoffen dan ook met circa 24 % toegenomen (1). Overigens, na de plotselinge verscherping van de internationale toestand, in Juni, is de vraag naar textielstoffen vanwege alle industriële landen bijzonder dringend geworden : in een «boom»-atmosfeer hebben de noteringen voor deze stoffen, vooral voor de wol, een buitengewoon hoog peil bereikt. Dit peil weerspiegelt zich onder meer in de aanzienlijke stijging van de waarde per ton der textielstoffen, die in 1950 in de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie ingevoerd werden. Rekening gehouden met de toeneming van de ingevoerde hoeveelheid, is de totale invoerwaarde der textielstoffen ten opzichte van 1949 dan ook met 61 % er op vooruitgegaan.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Invoer van textielstoffen

RUBRIEK	Hoeveelheid (duizenden tonnen)			Waarde (millioenen franken)		
	1936/1938	1949	1950	1936/1938	1949	1950
Wol	127,2	104,6	122,9	1.689	4.776	8.504
Zijde	0,3	(a)	(b)	3	2	3
Katoen	128,8	86,1	114,8	871	2.787	4.348
Jute	61,2	42,8	47,4	147	672	687
Hennep en vlas	189,6	105,5	135,7	314	386	519
Andere textielvezels (abaca, sisal, coco, enz.)	49,2	30,7	36,1	138	460	596
Totaal	**556,3**	**369,7**	**457,0**	**3.162**	**9.083**	**14.657**

Bron : Nationaal Instituut voor de statistiek

(a) 25 ton.
(b) 118 ton.

Evenals in 1949 zijn Australië en de Verenigde Staten veruit de belangrijkste leveranciers geweest voor respectievelijk wol en katoen. Bovendien zijn de Franse vlasleveringen in 1950 aanzienlijk toegenomen.

(1) De ingevoerde hoeveelheden liggen echter nog steeds onder de gemiddelde vooroorlogse cijfers, voornamelijk wat het vlas betreft.

c) *Andere grondstoffen.*

In het algemeen vertoont het merendeel der overige door de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie ingevoerde grond- en hulpstoffen een aanzienlijke vooruitgang ten aanzien van het jaar 1949, zowel naar hoeveelheid als naar waarde. De aankopen van onbewerkte huiden, veekoeken, zaden, rubber, tabak, hout en minerale oliën zijn zelfs belangrijk toegenomen. De dringende noodzaak om de voorziening der Belgisch-Luxemburgse Economische Unie met grondstoffen uit te breiden heeft de Regering er trouwens toe geleid tijdens het tweede semester omvangrijke aankopen van Amerikaanse cokesgruiskolen, tegen hoge prijzen, toe te staan, en wel daar de inlandse productie en de Duitse leveringen bepaald ontoereikend waren om de volledige bezetting der cokesfabrieken en, bijgevolg, van de Belgische ijzer- en staalnijverheid te verzekeren. De zeer aanzienlijke stijging der vrachtprijzen heeft de kostprijs per ton der ingevoerde Amerikaanse steenkolen gevoelig verhoogd. Bovendien hebben de gemiddelde waarden der onbewerkte huiden, van het rubber, van de minerale oliën en van andere ingevoerde grondstoffen eveneens het stijgend verloop der wereldnoteringen gevolgd.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Invoer van enkele andere grondstoffen

RUBRIEK	Hoeveelheid (duizenden tonnen)			Waarde (millioenen franken)		
	1936/1938	1949	1950	1936/1938	1949	1950
Onbewerkte huiden en pelterijen	53,1	19,1	25,4	674	734	1.038
Meststoffen (inclusief scheikundige meststoffen)	819,1	927,9	1.068,6	378	1.401	1.489
Veekoeken.....	327,3	31,2	159,5	312	99	518
Zaden.....	227,0	136,2	156,3	382	961	1.135
Rubber	17,5	15,6	18,2	158	233	486
Tabak	17,9	19,0	21,5	139	630	737
Hout	1.449,0	890,7	1.058,7	772	1.990	2.302
Houtdeeg	157,1	157,5	193,7	163	639	779
Edelsteen en half-edelsteen, onbewerkt	—	—	—	1.135	1.072	2.598
Mineralen oliën en hun derivaten ...	1.178,1	2.048,1	2.448,4	710	2.883	3.694
Steenkolen (inclusief agglomeraten en cokes).....	7.916,3	3.686,9	3.593,5	1.194	2.304	2.443

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

De sanering der officiële wisselkoersen, na de devaluatie van het pond sterling, in September 1949, en, nadien, de stijging der vraag en der prijzen op de wereldmarkten, tijdens het jaar 1950, hebben de toestand der Belgische diamantnijverheid aanzienlijk verbeterd. Ten opzichte van 1949, heeft de geleidelijke toeneming van de bedrijvigheid der slijperijen een veel grotere invoer van ruwe edelstenen noodzakelijk gemaakt.

3. — *Fabrikaten.*

a) *Textielwaren.*

De invoer van garens is, naar hoeveelheid, met 245 % toegenomen ten opzichte van 1949. Deze aanzienlijke stijging is natuurlijk te verklaren door het feit dat de weverijen in 1950 het hoofd moesten bieden aan een indrukwekkende hoeveelheid bestellingen, zowel binnenlandse als buitenlandse. De dekking dezer behoeften heeft de invoer van aanvullende hoeveelheden garens noodzakelijk gemaakt, zodat het totale invoerquantum met ongeveer 67 % boven het gemiddelde vooroorlogse cijfer is komen te staan.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Invoer van textielwaren

RUBRIEK	Hoeveelheid (tonnen)			Waarde (millioenen franken)		
	1936/1938	1949	1950	1936/1938	1949	1950
Garens :						
Wol	1.840	680	2.868	89	122	548
Zijde of kunstzijde	1.238	1.334	2.848	50	218	429
Katoen	3.260	1.104	6.103	93	191	567
Jute	253	14	2.130	2	1	49
Hennep, vlas, rameh en andere textielvezels	3.730	1.871	3.303	72	88	155
Totaal	**10.321**	**5.003**	**17.252**	**306**	**620**	**1.748**
Weefsels :						
Wol	894	1.104	1.958	90	320	478
Zijde of kunstzijde	623	1.611	2.761	103	659	852
Katoen	1.420	1.113	2.445	77	257	468
Jute	38	16	61	1	1	2
Hennep, vlas, rameh en andere textielvezels	108	259	275	2	9	11
Totaal	**3.083**	**4.103**	**7.500**	**273**	**1.246**	**1.811**
Andere textielwaren :						
Gebreide goederen	357	338	518	73	332	425
Linnengoed	112	25	35	13	30	33
Kledingstukken voor vrouwen	77	461	434	20	267	263
Kledingstukken voor mannen	59	455	479	7	153	181
Andere confectiegoederen (a)	10.921	3.818	10.940	56	108	259
Hoeden (mannen en vrouwen)	105	117	166	20	44	58
Touwwerk	59	73	105	1	6	8
Borduurwerk, kantwerk, enz.	90	52	87	21	87	106

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Dassen, korsetten, bretels en dergelijke artikelen, zakken, dekkleden, enz.

Maar de buitengewone behoeften der binnenlandse markt, die, na Juni 1950, als massale golven tot uiting gekomen zijn, hebben eveneens de invoer van afgewerkte

producten, vooral van weefsels en van diverse confectieartikelen, opgedreven. Ten opzichte van 1949 bedraagt de toeneming der kwantiteiten circa 83 % voor de eerste en circa 187 % voor de tweede.

b) *Metaalwaren.*

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Invoer van de voornaamste metaalwaren

RUBRIEK	Hoeveelheid (tonnen)			Waarde (millioenen franken)		
	1936/1938	1949	1950	1936/1938	1949	1950
Werken van metaal :						
IJzer en staal, enkel geslagen, getrokken of gewalst	68.460	49.103	67.531	220	602	600
Andere werken van ijzer en staal (a)	32.280	37.008	56.333	225	902	1.161
Gereedschap	1.947	2.826	3.224	35	204	269
Werken van aluminium	969	3.068	4.538	28	169	243
Werken van koper	4.572	2.551	5.625	68	194	305
Machines en toestellen :						
Electrische machines en toestellen (b)	7.771	16.354	17.999	356	2.013	2.287
Krachtmachines, stoomketels, turbines, pompen, enz	4.682	9.004	11.862	95	574	753
Locomobielen (c)	601	3.888	6.849	9	133	220
Werktuigmachines	2.228	5.647	6.233	46	426	424
Textielmachines	5.510	9.327	8.246	69	648	493
Naai-, borduur- en breimachines.	1.673	2.212	2.271	40	334	355
Machines voor de voedingsnijverheid	395	428	570	12	42	55
Landbouwmachines	4.847	8.078	8.335	41	227	236
Andere machines en mechanische toestellen en onderdelen (d)	25.792	43.743	57.939	531	2.953	3.653
Totaal	**53.499**	**98.681**	**120.304**	**1.199**	**7.350**	**8.476**
Vervoermaterieel :						
Locomotieven en tenders	402	7.904	526	4	208	19
Rijtuigen en wagens voor spoor- en tramwegen	994	14.057	4.747	3	98	32
Autovoertuigen (e)	43.137	99.169	114.885	577	4.005	4.260
Schepen en vaartuigen	21.340	58.700	35.107	26	340	293
Andere producten :						
Wetenschappelijke instrumenten en toestellen	474	536	542	63	346	359
Uurwerken	421	519	690	52	545	302

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Buizen en verbindingsstukken, flenzen, brugdelen, geraamten, reservoirs, fusten, boutwerk, keukengerei, enz.
(b) Inclusief radiotoestellen, huishoudelijke electro-apparaten, electrische draden en kabels, enz.
(c) Inclusief landbouwtractoren.
(d) Weegtoestellen, kantoormachines, tapkranen, kogellagers, tandraderen, vliegwielen, enz.
(e) Inclusief onderdelen, motoren, enz.

De invoer van diverse metaalwerken, voornamelijk van machines en toestellen, is nogal gevoelig toegenomen ten aanzien van 1949. De gestegen vraag naar uitrustingsgoederen blijkt meer in het bijzonder de krachtmachines, de electrische machines en toestellen, de diverse machines en de landbouwtractoren (opgenomen in de rubriek: locomobielen) betroffen te hebben. De aankopen van textielmachines ondergingen, daarentegen, een tamelijk belangrijke achteruitgang ; toch blijven zij duidelijk boven het gemiddelde invoerquantum van vóór de oorlog liggen.

Wat het vervoermaterieel betreft, is alleen de invoer van automobielen en van onderdelen in 1950 op een zeer hoog peil gebleven. De opnamecapaciteit der binnenlandse markt blijft trouwens heel ruim ondanks sommige voorbijgaande tekenen van kopersweerstand. Bovendien is de wederuitvoer van in de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie gemonteerde voertuigen in tamelijk bevredigende mate vooruitgegaan.

c) *Andere fabrikaten.*

De invoer van deze producten vertoonde, in 1950, doorgaans een duidelijke tendens tot uitbreiding. De ingevoerde quanta zijn gestegen, vooral voor verbruiksgoederen zoals schoenen, handschoenen, marokijnwaren, reukwerk, verfstoffen en vernissen, geneesmiddelen, papier en karton, plateelwerk en porselein. Wat de grond- en hulpstoffen voor de nijverheid betreft, is de ingevoerde hoeveelheid scheikundige producten merkelijk omvangrijker geweest dan in 1949.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Invoer van enkele fabrikaten (a)

RUBRIEK	Hoeveelheid (tonnen)			Waarde (millioenen franken)		
	1936/1938	1949	1950	1936/1938	1949	1950
Reukwerk en cosmetiek	1.951	7.789	11.239	44	212	314
Vernissen, kleur- en verfstoffen	19.425	16.550	25.612	195	491	701
Chemische producten (b)	194.511	116.229	203.353	317	1.028	1.470
Samengestelde geneesmiddelen	859	1.189	2.209	71	371	451
Leder en bereide vellen	1.528	2.981	4.443	101	374	568
Lederen schoeisel	396	964	1.354	29	140	193
Lederen handschoenen	37	7	15	18	28	42
Andere lederwaren (marokijnwerk, enz.)	156	76	175	13	44	67
Rubberwaren	5.336	6.912	11.287	110	419	628
Papier en karton (inclusief behangpapier en werken uit papier en karton)	102.342	90.087	128.083	266	899	1.208
Plateelwerk en porselein	8.895	9.530	22.750	51	190	252

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Exclusief de in vorige tabellen opgenomen textielwaren en metaalwaren.
(b) Het betreft hoofdzakelijk halfafgewerkte producten, die bestemd zijn om als grondstoffen te worden gebruikt.

§ 3. — UITVOER

In 1950 heeft de afzet van textielwaren, onder de invloed van een stijgende conjunctuur, bij verre de voornaamste plaats in de Belgisch-Luxemburgse uitvoer ingenomen : hij vertegenwoordigde meer dan 27 % der totale verzendingen, tegen circa 20 % in 1949 en 22 % in 1937. Met uitzondering van de garens, die een zeer sterke vraag vanwege de Belgische weverijen hebben genoten (1), hebben zowel de grondstoffen als de afgewerkte producten ruimere afzetmogelijkheden in het buitenland gevonden. Wat dit betreft, is het openstellen van de Nederlandse markt, in het kader der Voor-Unie, een beslissende factor geweest : ongeveer 35 % van de totale uitvoer van textielgoederen is naar Nederland gegaan, tegen 16,5 % in 1949.

In tegenstelling met de textielnijverheid, maakten de ijzer- en staalnijverheid en de metaalverwerkende nijverheid in 1950 een toestand door die de depressie benaderde. Bij gebrek aan voldoende buitenlandse bestellingen daalde de productie in zeer gevoelige mate, zoals trouwens ook de uitvoer en de prijzen. Niettegenstaande de laattijdige — maar gevoelige — omkeer die bij het einde van het derde kwartaal inzette, is het in deze beide bedrijfstakken niet mogelijk geweest de scherp afgetekende achteruitgang van de export der vorige maanden nog vóór het einde van het jaar goed te maken ; deze terugloop was bij de ijzer- en staalnijverheid reeds tijdens het derde kwartaal van 1949 tot uiting gekomen.

Wat de metaalverwerkende nijverheid betreft, is de uitvoer in bijna alle groepen afgenomen. Het gebrek aan buitenlandse bestellingen heeft zich vooral doen gevoelen in de constructiewerkhuizen voor rollend spoorwegmaterieel. Deze bedrijven komen feitelijk tegenover een probleem van structurele aard te staan, gelet op de vooruitgang der andere vervoermiddelen en der buitenlandse concurrerende industrieën. Bovendien zijn sommige traditionele afzetgebieden, namelijk de landen van Latijns Amerika, voor de Belgische industrie moeilijk toegankelijk geworden.

Onder de overige bedrijfstakken hebben de nijverheid der non-ferro metalen, de scheikundige nijverheid, de voedingsnijverheid, de diamantnijverheid, de houtnijverheid, de papiernijverheid, alsmede de leder-, rubber- en glasnijverheid een duidelijke vooruitgang geboekt ten opzichte van 1949. De hogere afzet van ruwe non-ferro metalen weerspiegelt hoofdzakelijk het stijgend verloop van de wereldconjunctuur na Juni 1950. Maar bijna alle bedrijfstakken hebben, in veranderlijke mate, voordeel getrokken uit de vlugge toeneming der buitenlandse vraag na de verslechting van de internationale toestand.

1. — *Voedingswaren.*

Onder de voedingswaren waarvan de export tijdens 1950 toegenomen is, dienen vooral te worden vermeld : bereid en verduurzaamd vlees, verse groenten, aardappelen, fruit, chocolade, plantaardige oliën en, vooral, suiker, waarvan de inlandse productie zeer overvloedig was in 1950. De export van verduurzaamd vlees, aardappelen, fruit, chocolade, suiker en plantaardige oliën overtreft zelfs in ruime mate de gemiddelde uitgevoerde hoeveelheid van vóór de oorlog. De aankoop-« golven »,

(1) Tijdens het tweede halfjaar van 1950 heeft de binnenlandse markt de voorrang gehad wat de betreft de voorziening met garens.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Uitvoer per nijverheidssector

(benaderende indeling)

SECTOR	Waarde (millioenen franken)				Percentage van de totale uitvoerwaarde			
	1937	1948	1949	1950	1937	1948	1949	1950
A. *IJzer- en staalnijverheid.*	**4.104**	**17.963**	**18.130**	**12.517**	**16,1**	**24,2**	**22,7**	**15,2**
Ruw ijzer en ruw staal..	608	1.030	1.580	833	2,4	1,4	2,0	1,0
Halfafgewerkte producten (gewalst, gesmeed, getrokken)	3.496	16.933	16.550	11.684	13,7	22,8	20,7	14,2
B. *Metaalverwerkende nijverheid*	**2.566**	**13.555**	**17.196**	**12.322**	**10,1**	**18,3**	**21,6**	**14,9**
Werken van ijzer en staal (a)	787	4.206	3.966	3.135	3,1	5,7	5,0	3,8
Ketels, machines, toestellen, enz.	484	3.157	3.629	3.260	1,9	4,3	4,5	3,9
Electrische machines en toestellen	428	2.346	2.534	2.364	1,7	3,2	3,2	2,9
Vervoermaterieel	639	3.262	5.891	2.119	2,5	4,4	7,4	2,6
(w.o. spoorwegmater.)	(205)	(2.055)	(4.147)	(614)	(0,8)	(2,8)	(5,2)	(0,7)
Wapens en munitie.....	214	499	988	1.335	0,8	0,7	1,2	1,6
Diversen (b)	14	85	88	109	0,1	0,1	0,1	0,1
C. *Non-ferro metalen*	**2.593**	**6.613**	**7.776**	**8.645**	**10,2**	**8,9**	**9,7**	**10,5**
Ruwe producten	2.148	5.281	6.562	6.998	8,4	7,1	8,2	8,5
Werken (c).....	445	1.332	1.214	1.647	1,8	1,8	1,5	2,0
D. *Textielnijverheid*	**5.638**	**13.741**	**15.797**	**22.468**	**22,1**	**18,6**	**19,8**	**27,2**
Ruwe of eenvoudig bereide stoffen.....	2.286	4.851	4.955	7.012	8,9	6,5	6,2	8,5
Garens	970	3.377	4.657	4.945	3,8	4,6	5,8	6,0
Weefsels.....	1.525	3.829	4.389	7.676	6,0	5,2	5,5	9,3
Andere afgewerkte producten (d)	857	1.684	1.796	2.835	3,4	2,3	2,3	3,4
E. *Chemische nijverheid* ...	**1.846**	**6.929**	**6.714**	**7.376**	**7,2**	**9,3**	**8,4**	**8,9**
Chemische producten ..	458	1.583	1.325	1.280	1,8	2,1	1,7	1,6
Fotografische prod., enz.	174	560	588	836	0,7	0,8	0,7	1,0
Meststoffen	875	3.552	3.685	3.943	3,4	4,8	4,6	4,8
Andere producten.....	339	1.234	1.116	1.317	1,3	1,7	1,4	1,6
F. *Bereide voedingswaren, dranken, tabak*	**428**	**532**	**1.092**	**2.422**	**1,8**	**0,7**	**1,4**	**2,9**
G. *Diamantnijverheid*	**1.614**	**1.933**	**1.709**	**2.740**	**6,3**	**2,6**	**2,1**	**3,3**
H. *Diverse nijverheidstakken*	**2.427**	**5.633**	**4.728**	**5.432**	**9,4**	**7,7**	**6,5**	**6,6**
1. Bouwmaterialen (e)..	444	1.548	1.246	1.203	1,7	2,2	1,6	1,5
2. Hout en werken van hout	149	307	296	371	0,6	0,4	0,4	0,4
3. Papier en werken van papier (f)	335	868	709	848	1,3	1,2	0,9	1,0
(w. o. boeken, enz)	(75)	(299)	(218)	(273)	(0,3)	(0,4)	(0,3)	(0,3)
4. Leder en lederwaren (g)	619	368	535	816	2,4	0,5	0,7	1,0
5. Rubber en rubberwaren	163	417	295	392	0,6	0,6	0,4	0,5
6. Ceramische producten	99	385	352	270	0,4	0,5	0,4	0,3
7. Glas	618	1.740	1.295	1.532	2,4	2,3	1,6	1,9
Totaal (A tot H)	**21.216**	**66.899**	**73.142**	**73.922**	**83,2**	**90,3**	**91,7**	**89,5**
Andere sectoren	4.300	7.222	6.647	8.649	16,8	9,7	8,3	10,5
Algemeen totaal	**25.516**	**74.121**	**79.789**	**82.571**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Middenstand, Dienst voor Algemene Studiën en Documentatie.

(a) Buizen en verbindingsstukken, flenzen, brugdelen, geraamten, reservoirs, fusten, boutwerk, keukengerei, enz. (inclusief gereedschappen).
(b) Wetenschappelijke instrumenten en toestellen, uurwerken.
(c) Inclusief zekere non-ferro metaalfabrikaten vervaardigd door de metaalverwerkende nijverheid (nagels, sloten, garnituren, enz.).
(d) Inclusief hoeden.
(e) Exclusief de bakstenen, dakpannen, buizen, enz., die onder de ceramische producten zijn gerangschikt.
(f) Inclusief de grond- en hulpstoffen bestemd tot het vervaardigen van papier.
(g) Inclusief onbereide vellen en lederen schoenen.

veroorzaakt door de gebeurtenissen in Korea, maar ook het toepassen van meer liberale maatregelen in zake invoer door de lidstaten van de Organisatie voor Europese Economische Samenwerking — o. m. door het Verenigd Koninkrijk — hebben de wederopleving van deze traditionele export in grote mate bevorderd. In het merendeel der gevallen is de unitaire waarde der uitgevoerde goederen trouwens nogal gevoelig toegenomen. Daarentegen is de uitvoer van o. m. margarine, vis en koffie verminderd ten opzichte van 1949.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Uitvoer van enkele voedingswaren

RUBRIEK	Hoeveelheid (tonnen)			Waarde (millioenen franken)		
	1936/1938	1949	1950	1936/1938	1949	1950
Vers vlees	3.693	5.954	6.112	30	160	135
Bereid of verduurzaamd vlees	1.724	3.244	11.595	20	134	429
Margarine en kunstboter	293	6.428	94	2	141	2
Vis, schaal- en schelpdieren, enz.	15.592	11.926	6.215	52	132	112
Rogge	2.375	512	3.024	2	2	9
Maïs	23.761	15.929	6.505	18	58	23
Verse groenten	56.810	25.093	39.140	87	173	319
Aardappelen	58.948	36.832	117.616	35	60	222
Fruit (inclusief gedroogd fruit)	10.619	34.835	48.257	46	235	291
Koffie (inclusief gebrande koffie)	1.828	11.385	5.752	10	250	263
Bereide cacao (inclusief chocolade)	2.703	1.878	2.928	29	77	139
Ruwe en geraffineerde suiker	118.338	76.214	185.976	144	459	1.358
Plantaardige oliën (a)	23.094	31.439	34.061	85	552	595
Andere voedingswaren (verduurzaamde plantaardige producten inbegrepen)	46.516	25.388	24.840	142	245	307

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Inclusief de oliën, die niet bestemd zijn voor voedingsdoeleinden (lijnzaadolie, palm-, katoen-, ricinusolie, enz.).

2. — *Ruwe stoffen.*

In het algemeen heeft het onstaan van schaarsteverschijnselen op de wereldmarkten, gedurende het tweede halfjaar van 1950, de expansie van de export van voorname grondstoffen, zoals meststoffen, zink, steenkolen, cement, wol en vlas, ruim bevorderd. Deze uitvoer of wederuitvoer van basisstoffen, waarvan de omvang schommelt overeenkomstig de diverse phases van de internationale economische conjunctuur, stelt de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie in staat om in de wereldeconomie een belangrijke rol te spelen als leverancier van essentiële producten. Veelal maken deze producten trouwens een ruilmiddel uit dat onontbeerlijk is om in voldoende mate andere grondstoffen te bekomen welke noodzakelijk zijn voor het handhaven van de economische bedrijvigheid.

Ten einde de voorziening van de binnenlandse markt te verzekeren, en gelet op de ontoereikendheid der inlandse steenkoolproductie, moest de uitvoer van sommige producten, vooral van steenkolen, van ruwe chemische producten, van textielstoffen en van non-ferro metalen, gedurende de laatste zes maanden van het jaar geremd of beperkt worden. Dit administratief ingrijpen verklaart namelijk de daling, ten aanzien van 1949, van de wederuitvoer van zinkerts, ruw koper en ruw lood.

Ofschoon een belangrijke stijging ten opzichte van 1949 is ingetreden, is de totale uitvoerwaarde van edelstenen in mindere mate toegenomen dan de importwaarde van ruwe steen : het verschil vertegenwoordigt de niet-getelde verzendingen van bewerkt diamant naar de Verenigde Staten.

Ingevolge de depressie welke gedurende het eerste halfjaar van 1950 geheerst heeft, weerspiegelen de gemiddelde waarden, berekend over het ganse jaar, slechts op onvolmaakte wijze de felle stijging van het merendeel der grondstoffennoteringen na Juni 1950. De unitaire waarde van koper, zink, minerale oliën en, vooral, van wol is echter opvallend gestegen ten opzichte van 1949.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Uitvoer van de voornaamste ruwe of eenvoudig bereide stoffen

RUBRIEK	Hoeveelheid (duizenden tonnen)			Waarde (millioenen franken)		
	1936/1938	1949	1950	1936/1938	1949	1950
Onbewerkte huiden, enz.	24,3	2,1	6,1	276	90	222
Meststoffen (inclusief scheikundige meststoffen)	1.847,0	2.136,2	2.325,6	797	3.684	3.937
Levende planten en bloemen	10,3	9,6	9,5	86	209	206
Zinkerts	67,7	42,6	35,7	41	147	151
Koper	105,1	134,8	127,4	811	2.735	2.942
Tin	7,9	10,3	10,5	242	1.023	1.007
IJzer en staal	880,0	446,9	348,4	501	1.580	833
Lood	64,9	48,3	45,7	181	784	664
Zink	127,1	110,3	121,1	329	1.524	1.762
Edelstenen, enz.	—	—	—	1.580	1.709	2.740
Minerale oliën en hun derivaten	491,7	487,9	465,6	338	731	853
Steenkolen (inclusief agglomeraten en cokes)	6.521,4	1.796,4	3.153,8	1.178	1.462	2.239
Cement	1.018,9	1.081,8	1.235,5	177	735	700
Wol	63,1	30,6	37,8	1.220	2.738	4.411
Hennep en vlas	57,0	54,7	70,5	534	1.664	2.136

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

3. — *Fabrikaten.*

a) *Textielwaren.*

Om redenen reeds uiteengezet in het begin van deze paragraaf, is de totale uitgevoerde hoeveelheid garens in 1950 practisch op hetzelfde peil gebleven als in 1949.

Terwijl de katoengarens en de jutegarens een achteruitgang boekten, is er nochtans een verschuiving ingetreden ten gunste van de wol-, kunstzijde- en vlasgarens.

De export van weefsels vertoont een sterke toeneming (60 %) ten opzichte van 1949 ; de in 1950 verzonden hoeveelheid overschrijdt met 34 % het gemiddelde der jaren 1936/1938. Alleen de afzet van vlasweefsels blijft beneden het peil van vóór de oorlog, niettegenstaande een merkelijke verbetering van de export ten aanzien van 1949. De overige textielwaren — vooral gebreide goederen, linnengoed en klederen — hebben in 1950 eveneens een hoger uitvoercijfer bereikt, uitgenomen nochtans de confectieartikelen en het touwwerk.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Uitvoer van textielwaren

RUBRIEK	Hoeveelheid (tonnen)			Waarde (millioenen franken)		
	1936/1938	1949	1950	1936/1938	1949	1950
Garens :						
Wol	8.155	10.401	12.088	382	1.969	2.437
Zijde of kunstzijde	2.867	4.622	5.338	96	580	537
Katoen	12.363	22.510	18.113	177	1.515	1.345
Jute	9.758	8.756	8.554	45	232	208
Hennep, vlas, rameh en andere textielvezels	15.649	4.872	5.504	150	361	418
Totaal	**48.792**	**51.161**	**49.597**	**850**	**4.657**	**4.945**
Weefsels :						
Wol	4.144	7.164	12.083	172	1.235	2.442
Zijde of kunstzijde	643	732	2.083	30	191	410
Katoen	31.804	24.214	34.119	857	2.231	3.574
Jute	13.996	12.189	21.732	86	361	624
Hennep, vlas, rameh en andere textielvezels	5.417	2.486	5.102	169	371	626
Totaal	**56.004**	**46.785**	**75.119**	**1.314**	**4.389**	**7.676**
Andere textielwaren :						
Gebreide goederen	885	746	1.432	73	281	543
Linnengoed	207	838	3.559	11	154	515
Kledingstukken voor vrouwen	52	80	250	8	68	141
Kledingstukken voor mannen	421	551	1.239	28	77	250
Andere confectiegoederen (a)	10.682	14.786	10.102	85	501	354
Hoeden (mannen en vrouwen)	184	138	273	26	82	126
Touwwerk	11.137	2.085	1.743	65	65	55
Borduurwerk, kantwerk, enz.	131	285	475	13	32	57

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

a) Dassen, korsetten, bretels en dergelijke artikelen, zakken, dekkleden, enz.

Ingevolge de prijsstijging is de uitvoerwaarde doorgaans veel sterker toegenomen dan de naar het buitenland verzonden hoeveelheid. Aldus, wat de weefsels betreft, is de totale uitvoerwaarde in 1950 met 75 % gestegen, terwijl de totale hoeveelheid slechts met 60 % is toegenomen. De stijging der unitaire waarde is vooral belangrijk geweest voor de garens en weefsels van wol.

Nederland heeft in 1950 veruit het belangrijkste afzetgebied uitgemaakt voor de Belgisch-Luxemburgse export van textielwaren. Met inbegrip der grondstoffen, heeft dit land voor 7,8 milliard frank in 1950 gekocht, tegen 2,6 milliard in 1949. West-Duitsland, het Verenigd Koninkrijk, Frankrijk en de Verenigde Staten hebben voor respectievelijk 2,2 milliard, 2,1 milliard, 2 milliard en 1,7 milliard frank aankopen gedaan. Voor de eerste twee dezer landen vertegenwoordigt dit een verhoging van 200 millioen frank ten aanzien van 1949 ; voor Frankrijk overtreft de verhoging 1.200 millioen frank en voor de Verenigde Staten bereikt ze ongeveer 780 millioen frank.

b) *Metaalwaren.*

In tegenstelling met de afzet van textielwaren, is het verloop van de export van metaalwaren, zowel van de basisproducten als van de uitrustingsgoederen, zeer ongunstig geweest tot bij het einde van het derde kwartaal van 1950. Alleen het vierde kwartaal heeft een tamelijk belangrijk herstel gekend van de verzendingen naar het buitenland, herstel dat trouwens tijdens de eerste maanden van 1951 voortduurde.

Wat de ijzer- en staalwaren betreft (ijzer en staal eenvoudig geslagen, getrokken of gewalst), komt de achteruitgang over het jaar 1950 niet zozeer tot uiting in een vermindering van de uitgevoerde hoeveelheid als wel in een scherpe daling der noteringen en, bijgevolg, der uitvoerwaarde. Zich geplaatst ziende tegenover een verkopersmarkt, enerzijds, en tegenover een zeer hevige vreemde concurrentie, anderzijds, zijn de Belgisch-Luxemburgse staalvoortbrengers inderdaad verplicht geweest, gedurende het tweede halfjaar van 1949 en gedurende heel het eerste halfjaar van 1950, belangrijke toegevingen op de prijzen te doen ten einde een minimaal peil in zake productie en werkgelegenheid te handhaven (1). Zelfs na de conjunctuuromslag, veroorzaakt door het uitbreken der vijandelijkheden in Korea, is de toestand tijdens de zomermaanden slechts traag verbeterd. Alleen het laatste kwartaal van 1950 heeft, naast de geleidelijke terugkeer tot prijshoudendheid voor de nieuwe ijzer- en staalbestellingen, een gevoelige productie- en exportverhoging meegemaakt.

Voor het gehele jaar is de totale waarde der uitgevoerde ijzer- en staalproducten (bewerkt ijzer en staal) ten opzichte van 1949 met 29 % teruggelopen, ofschoon de verzonden hoeveelheid practisch gelijk gebleven is (2). De werken van ijzer en staal hebben trouwens een gelijkaardige evolutie gevolgd, vermits het uitvoerbedrag in 1950 met meer dan 21 % gedaald is voor een quantum dat bijna gelijk is aan de in 1949 uitgevoerde hoeveelheid. De werken van non-ferro metalen, daarentegen,

(1) Ingevolge de strakheid der verschillende kostprijselementen, o. m. de hoge prijs der Belgische cokes, zijn de noteringen der ijzer- en staalproducten voor levering in binnen- of buitenland, tijdens de maand Mei, soms gevallen beneden de productiekosten, exclusief de afschrijvingslast.

(2) In 1950 is de unitaire waarde der geëxporteerde ijzer- en staalwaren (ijzer en staal eenvoudig geslagen, getrokken of gewalst) tot 3.924 frank per ton gedaald, tegen 5.469 frank in 1949 en 5.810 frank in 1948.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Uitvoer van de voornaamste metaalwaren

RUBRIEK	Hoeveelheid (tonnen)			Waarde (millioenen franken)		
	1936/1938	1949	1950	1936/1938	1949	1950
Werken van metaal :						
IJzer en staal, eenvoudig geslagen, getrokken of gewalst	2.578.723	3.026.318	2.977.883	2.736	16.550	11.684
Andere ijzeren en stalen werken (a)	251.525	304.743	307.205	676	3.827	3.001
Gereedschap	2.343	3.695	2.916	15	139	134
Koperproducten	14.111	27.775	35.854	138	851	1.127
Zinkproducten	43.547	8.499	13.135	130	154	251
Machines en toestellen :						
Electrische machines en toestellen (b)	22.653	30.086	26.258	381	2.473	2.301
Krachtmachines, stoomketels, turbines, enz.	6.291	9.998	10.627	45	507	508
Locomobielen (c)	145	143	231	1	3	8
Werktuigmachines	4.077	9.020	9.382	47	558	529
Textielmachines	2.683	9.912	10.183	38	700	624
Brei-, borduur- en naaimachines	35	169	170	2	22	26
Machines voor de voedingsnijverheid	248	264	302	4	31	41
Landbouwmachines	2.470	2.532	2.663	20	84	89
Andere machines, mechanische toestellen en onderdelen (d)	55.425	45.862	38.886	352	1.997	1.559
Totaal	**94.027**	**107.843**	**98.702**	**890**	**6.372**	**5.685**
Vervoermaterieel :						
Locomotieven en tenders (e)	2.453	15.566	1.945	27	373	78
Rijtuigen en wagens voor spoor- en tramwegen (e)	38.900	193.889	22.155	159	3.571	443
Autovoertuigen (f)	20.003	11.674	12.331	287	344	542
Schepen en vaartuigen	13.104	49.681	35.212	42	1.195	739
Andere producten :						
Wapens en munitie	3.401	4.646	4.683	237	979	1.335

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Buizen en verbindingsstukken, flenzen, brugdelen, geraamten, reservoirs, fusten, bouten, keukengerei, enz.
(b) Inclusief huishoudelijke electro-apparaten, radiotoestellen, electrische draden en kabels, enz.
(c) Inclusief landbouwtractoren.
(d) Hef- en transporttoestellen, weegmachines en-toestellen, kantoormachines, tapkranen, kogellagers, tandwielen, vliegwielen, enz.
(e) Inclusief de wederuitvoer, na herstelling of montage, van rollend materieel herkomstig uit het buitenland : 81.826 ton en 1.609 millioen frank in 1949, doch slechts 4.264 ton en 82 millioen frank in 1950.
(f) Inclusief onderdelen, motoren, enz.

hebben een heel wat betere tendens genoten, daar de buitenlandse cliëntele haar aankopen verhoogd had uit vrees voor schaarste.

Behalve voor de krachtmachines, de naaimachines, de machines voor de voedingsnijverheid en de landbouwmachines, is de totale uitvoerwaarde van machines en toestellen, ten gevolge van de verslapping van de vraag, met 11 % teruggelopen ten aanzien van 1949, met uitzondering voor electrische machines en toestellen, die verder de hoedanigheid van essentiële goederen genoten hebben. De vermindering van de naar het buitenland verzonden hoeveelheid is met een daling der exportprijzen gepaard gegaan. Deze toestand verbeterde op voelbare wijze slechts tegen het einde van 1950.

De export van spoorwegmaterieel, met inbegrip van de wederuitvoer van voor buitenlandse rekening hersteld materieel, is in 1950 practisch onbestaande geweest. Ook de scheepsbouw heeft minder geleverd dan in 1949. De uitvoer van autovoertuigen, integendeel, heeft in 1950 duidelijke vorderingen gemaakt, evenals trouwens de afzet van wapens en munitie.

c) *Overige fabrikaten.*

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie
Uitvoer van de voornaamste fabrikaten (a)

RUBRIEK	Hoeveelheid (tonnen)			Waarde (millioenen franken)		
	1936/1938	1949	1950	1936/1938	1949	1950
Vernissen, kleur- en verfstoffen	45.169	25.245	32.331	150	482	554
Scheikundige producten (b)	555.565	413.123	442.121	451	1.128	1.151
Samengestelde geneesmiddelen	398	480	796	16	110	159
Leder en bereide vellen	4.037	5.024	6.764	233	283	375
Lederen schoeisel	479	305	592	19	85	109
Lederen handschoenen	97	14	32	45	38	66
Andere lederwaren (marokijnwerk, enz.)	904	173	238	71	92	110
Rubberwaren	8.725	4.424	6.674	132	302	357
Papier en karton (inclusief behangpapier en werken uit papier en karton)	35.447	35.177	48.624	214	654	741
Gegraveerde of gedrukte boeken en muziek	2.992	1.174	1.491	54	115	141
Andere artikelen der grafische kunst	12.534	2.184	3.094	74	103	133
Marmer-, pleister-, cement- en steenwerken	136.760	67.034	78.877	111	256	285
Dakpannen, bakstenen, tegels, enz.	557.560	125.815	80.066	51	145	126
Spiegelglas	32.234	23.380	38.912	202	346	548
Vensterglas	154.648	72.656	97.461	228	461	570
Holglas	21.272	18.656	17.685	101	328	278
Cinematografische films, films en platen voor de fotografie	1.645	2.037	3.352	103	407	616

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Exclusief de in vorige tabellen opgenomen textielwaren en metaalwaren.
(b) Het betreft hoofdzakelijk halfafgewerkte producten, die bestemd zijn om als grondstoffen gebruikt te worden.

Talrijke « gevoelige » producten, aldus genoemd omdat zij door sommige landen als minder essentieel aangezien worden, hebben in 1950 niettemin een zeer opvallende verhoging van de uitvoer gekend. Dit is namelijk het geval geweest met kleurstoffen en vernissen, lederen schoenen, lederen handschoenen, marokijnwaren, rubberwaren, papier en karton, boeken en andere producten der grafische kunst, werken van marmer, cement en dergelijke, spiegelglas, vensterglas, fotografische en cinematografische films. De afzet van schoenen, papier en karton, spiegelglas en films overtrof zelfs het vooroorlogs gemiddelde. In het algemeen, is de hierboven beschreven verbetering vooral voorgekomen tegen het einde van het jaar, evenals trouwens de aangroei van de afzet van « minder gevoelige » producten, o. a. van geneesmiddelen, alsmede van bereid leder en van bereide huiden. Nochtans is voor al deze producten de unitaire waarde eerder gedaald ten opzichte van 1949.

AFDELING III. — SPECIALE HANDEL NAAR LAND VAN HERKOMST EN LAND VAN BESTEMMING

§ 1. — LANDEN VAN HERKOMST

In 1950 is het individueel en globaal aandeel der traditionele Europese leveranciers van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie — te weten Frankrijk, Nederland, het Verenigd Koninkrijk en Duitsland — in de totale waarde van de Belgisch-Luxemburgse import veel belangrijker geworden. Het globaal percentage voor deze vier landen bereikte 39 %, tegen minder dan 35 % in 1949 (1). Daarentegen is het aandeel der Verenigde Staten, die nog immer de eerste plaats onder de leveranciers-landen innemen, gedaald van 18,1 % in 1949, tot 15,7 % in 1950, en dit niettegenstaande een lichte verhoging der invoerwaarde. In het algemeen spruit deze verschuiving ten gunste der West-Europese landen vooral voort uit de verbetering der industriële productie in deze landen, maar voornamelijk in West-Duitsland ; deze verbetering heeft ze in staat gesteld grotere hoeveelheden uit te voeren van die producten welke een ruim afzetgebied in de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie kunnen vinden (2). Deze verschuiving werd slechts in zeer beperkte mate bevorderd door de devaluatie, in September 1949, van de Belgische frank ten opzichte van de dollar en zijn reëvaluatie tegenover de voornaamste Europese valuta's. In sommige gevallen geven eveneens de toegenomen import van grondstoffen en de prijsstijging der ingevoerde producten een verklaring voor de vooruitgang die bedoelde landen in zake invoer in de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie gemaakt hebben ; dank zij deze vooruitgang is het tot op zekere hoogte mogelijk geweest aan de import in 1950 een evenwichtiger geografische structuur te geven.

---

(1) Dit percentage bedroeg vóór de oorlog ongeveer 42 %.

(2) De toeneming van de invoer uit West-Duitsland betreft namelijk uitrustingsgoederen, scheikundige producten en duurzame verbruiksgoederen (vooral auto's).

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Invoer per land van herkomst

LAND VAN HERKOMST (a)	Hoeveelheid (duizenden tonnen)			Waarde (millioenen franken)			Percentage van de totale uitvoerwaarde			Rangorde naar de waarde	
	1936/1938	1949	1950	1936/1938	1949	1950	1936/1938	1949	1950	1936/1938	1949
1. Verenigde Staten van Amerika	1.042	1.411	1.372	2.111	14.762	15.306	8,7	18,1	15,7	3	1
2. Frankrijk	12.374	8.467	9.213	3.217	8.101	11.001	13,3	9,9	11,3	1	2
3. Nederland	4.549	3.681	5.365	2.095	7.578	9.763	8,6	9,3	10,0	4	3
4. Verenigd Koninkrijk.....	1.070	413	586	2.033	7.225	9.400	8,4	8,8	9,6	5	4
5. Duitsland (b)	6.106	4.772	4.810	2.750	5.634	8.085	11,4	6,9	8,3	2	6
6. Belgisch-Kongo (c)	330	420	437	1.911	6.104	7.334	7,9	7,5	7,5	6	5
7. Australië	184	110	157	836	2.655	4.198	3,5	3,2	4,3	8	9
8. Zwitserland	20	51	53	271	3.494	3.372	1,1	4,3	3,5	15	7
9. Canada (d)	520	498	605	601	2.398	2.937	2,5	2,9	3,0	11	10
10. Zweden	680	2.791	1.880	436	2.944	2.309	1,8	3,6	2,4	12	8
11. Brazilië	145	136	78	336	1.916	2.034	1,4	2,3	2,1	14	12
12. Italië	68	118	138	164	1.291	1.581	0,7	1,6	1,6	22	14
13. Argentinië.....	1.170	486	291	1.302	2.195	1.463	5,4	2,7	1,5	7	11
14. India en Pakistan (e)	446	136	110	733	1.143	1.339	3,0	1,4	1,4	9	15
15. Zuid-Afrikaanse Unie (f)	50	115	64	168	677	979	0,7	0,8	1,0	21	18
16. Iran	128	549	592	86	722	908	0,3	0,9	0,9	28	17
17. Mexico.....	265	64	55	176	466	856	0,7	0,6	0,9	19	24
18. Finland	415	312	332	270	803	822	1,1	1,0	0,8	16	16
19. Uruguay	18	13	22	53	335	712	0,2	0,4	0,7	—	27
20. Nederlandse Antillen	166	446	507	101	582	696	0,4	0,7	0,7	26	20
21. Tsjechoslowakije	44	28	64	237	545	591	1,0	0,7	0,6	18	22
22. Spanje	269	317	305	123	566	582	0,5	0,7	0,6	25	21
23. U. S. S. R.....	1.123	42	149	721	248	544	3,0	0,3	0,6	10	—
24. Peru.....	40	41	76	53	330	536	0,2	0,4	0,5	—	28
25. Portugal	63	113	164	90	476	522	0,4	0,6	0,5	27	23
26. Andere landen	3.136	2.017	2.317	3.349	8.529	9.633	13,8	10,4	10,0	—	—
Totaal	**34.421**	**27.547**	**29.742**	**24.223**	**81.719**	**97.503**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	—	—

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) De landen zijn gerangschikt naar de orde van belangrijkheid der invoerwaarde in 1950.
(b) Deze post omvat, voor 1949 en 1950, de drie westelijke bezettingszones, de Sovjet-Russische bezettingszone en het Saargebied.
(c) Exclusief Ruanda-Urundi.
(d) Inclusief New-Foundland.
(e) Ten einde de vergelijking met de vooroorlogse cijfers mogelijk te maken, werden de gegevens voor deze twee landen gegroepeerd.
(f) Exclusief Zuid-West-Afrika.

Onder de overige landen van herkomst heeft Australië eveneens zijn aandeel in de import ten opzichte van 1949 verhoogd, dank zij de toegenomen wolleveringen en de buitengewone stijging van de prijs van deze essentiële grondstof. In absolute waarde is ook de invoer uit Belgisch-Kongo in 1950 verhoogd. Daarentegen is de invoer uit Argentinië nogmaals teruggelopen. Deze achteruitgang werd echter gecompenseerd door omvangrijkere aankopen in Mexico, Uruguay en Peru.

§ 2. — LANDEN VAN BESTEMMING

Terwijl de samenstelling van de Belgisch-Luxemburgse uitvoer in 1950 een verschuiving ten gunste van de textielwaren en van andere verbruiksgoederen vertoonde, heeft de geografische structuur, ten opzichte van 1949, eveneens een grondige wijziging ten gunste van bepaalde landen ondergaan. Deze twee tendenzen spruiten trouwens, tot op een zekere hoogte, uit dezelfde oorzaken voort : zij werden inderdaad grondig beïnvloed, eensdeels, door het geleidelijk openstellen van de Nederlandse markt, overeenkomstig de Voor-Unieakkoorden van 15 October 1950, en, anderdeels, door de interne economische evolutie in talrijke landen. In het algemeen mag men zeggen dat zich in 1950 een exportverschuiving heeft voorgedaan, eerst en vooral, ten gunste van Nederland en, vervolgens, ten gunste van de Verenigde Staten, Frankrijk, Zwitserland, Brazilië, Portugal, Egypte, Griekenland, Australië en Japan. Daarentegen is er een afgetekende achteruitgang waar te nemen in de verzendingen naar het Verenigd Koninkrijk, Duitsland, Belgisch-Kongo, de Scandinavische landen, India en Pakistan, de U. S. S. R., Tsjechoslowakije, Indonesië, Uruguay, Venezuela en, vooral, Argentinië. Bovendien is de uitvoer naar Italië, Canada en Oostenrijk betrekkelijk stabiel gebleven.

Tijdens de laatste twee maanden van 1949 was de export naar Nederland reeds merkelijk gestegen ingevolge de eerste maatregelen tot vrijmaking van de Nederlandse invoer. Deze evolutie won aan omvang tijdens het eerste kwartaal van 1950, naarmate de invoer van andere Belgisch-Luxemburgse goederen werd vrijgemaakt (1). Na de betrekkelijke slapte, die tijdens de zomer intrad, kende de uitvoer een nieuwe opleving van September af. Voor heel het jaar 1950 bereikten de totale leveringen aan Nederland dan ook het aanzienlijk bedrag van 18.500 millioen frank, wat meer dan 22 % van de totale Belgisch-Luxemburgse uitvoer uitmaakt. Dit percentage bedroeg ongeveer 15 % in 1949 en, gemiddeld, minder dan 12 % in 1936/1938.

Ten aanzien van 1949 is, naar waarde, de uitvoer naar Nederland met meer dan 58 % er op vooruitgegaan. De belangrijkste leveringen waren die van textielwaren, welke 7.776 millioen frank bedroegen, tegen 2.591 millioen frank in 1949. In de totale uitvoer naar Nederland vertegenwoordigt dit 42 %, tegen 22 % in 1949. De leve-

(1) Met ingang van 15 October 1949 maakte Nederland een eerste reeks producten vrij, omvattende : de ceramiekwaren (vuurvaste producten uitgezonderd), het glas, sommige scheikundige producten, de lederwaren, het merendeel der houtwaren, het papier en enkele non-ferro metalen. Daarna werden achtereenvolgens vrijgemaakt : de ijzer- en staalproducten, alsmede de producten der metaalverwerkende nijverheid, op 12 December 1949, en de textielwaren, op 16 Januari en 1 April 1950. Voor de niet-vrijgemaakte producten werden meestendeels zeer ruime contingenten voorzien.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Uitvoer per land van bestemming

LAND VAN BESTEMMING (a)	Hoeveelheid (duizenden tonnen)			Waarde (millioenen franken)			Percentage van de totale uitvoerwaarde			Rangorde naar de waarde	
	1936/1938	1949	1950	1936/1938	1949	1950	1936/1938	1949	1950	1936/1938	1949
1. Nederland	3.511	3.078	4.307	2.596	11.691	18.500	11,6	14,7	22,4	3	1
2. Frankrijk	7.366	1.906	2.332	3.749	5.915	7.605	16,8	7,4	9,2	1	4
3. Verenigde Staten van Amerika	741	286	633	1.641	4.186	6.976	7,4	5,2	8,4	5	5
4. Verenigd Koninkrijk	2.133	1.153	885	3.105	7.470	6.454	13,9	9,4	7,8	2	3
5. Duitsland (b)	3.253	1.837	929	2.497	8.565	5.860	11,2	10,7	7,1	4	2
6. Belgisch-Kongo (c)	100	235	249	344	3.412	3.057	1,5	4,3	3,7	11	6
7. Zwitserland	299	592	590	566	2.856	3.027	2,5	3,6	3,7	8	8
8. Italië	465	584	1.403	269	2.515	2.555	1,2	3,2	3,1	14	9
9. Zweden	710	443	423	571	3.160	2.347	2,6	4,0	2,8	7	7
10. Brazilië	90	214	363	255	1.957	2.333	1,1	2,5	2,8	15	12
11. Portugal	142	163	310	180	863	1.173	0,8	1,1	1,4	23	19
12. India en Pakistan (d)	140	264	273	392	1.713	1.123	1,8	2,1	1,4	10	14
13. Canada (e)	95	126	142	213	922	1.069	0,9	1,2	1,3	19	18
14. Egypte	133	91	103	254	778	1.051	1,1	1,0	1,3	16	22
15. Griekenland	23	116	170	50	806	1.041	0,2	1,0	1,3	—	21
16. U. S. S. R.	73	78	38	397	1.288	1.027	1,8	1,6	1,2	9	15
17. Denemarken	70	262	190	132	1.860	963	0,6	2,3	1,2	—	13
18. Tsjechoslowakije	33	60	28	161	1.272	915	0,7	1,6	1,1	25	16
19. Noorwegen	310	340	154	286	2.386	809	1,3	3,0	1,0	12	10
20. Australië	28	53	98	108	447	800	0,5	0,6	1,0	—	31
21. Finland	188	104	148	223	810	772	1,0	1,0	0,9	18	20
22. Oostenrijk	9	109	141	69	738	772	0,3	0,9	0,9	—	23
23. Japan	139	25	112	196	77	611	0,9	0,1	0,7	21	—
24. Indonesië	92	89	99	178	700	570	0,8	0,9	0,7	24	24
25. Spanje	149	95	170	210	499	549	0,9	0,6	0,7	20	30
26. Uruguay	23	40	61	52	532	505	0,2	0,7	0,6	—	28
27. Venezuela	24	107	82	38	534	500	0,2	0,7	0,6	—	27
28. Argentinië	455	243	50	743	2.127	498	3,3	2,7	0,6	6	11
29. Andere landen	2.155	1.832	1.878	2.836	9.710	9.109	12,7	12,0	11,0	—	—
Totaal	**22.949**	**14.525**	**16.361**	**22.311**	**79.789**	**82.571**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	—	—

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) De landen zijn gerangschikt naar de orde van belangrijkheid der uitvoerwaarde in 1950.
(b) Deze post omvat, voor 1949 en 1950, de drie westelijke bezettingszones, de Sovjet-Russische bezettingszone en het Saargebied.
(c) Exclusief Ruanda-Urundi.
(d) Ten einde de vergelijking met de vooroorlogse cijfers mogelijk te maken, werden de gegevens voor deze twee landen gegroepeerd.
(e) Inclusief New-Foundland.

ringen van non-ferro metalen (koper, zink), papier, scheikundige producten, leder, hout, steenkolen, voedingswaren (o. m. cacao en suiker) en van tabak zijn ook gestegen. Daarentegen is de export van machines enigszins teruggelopen.

Daar zijn internationale financiële toestand in 1950 geleidelijk verbeterde, kon Frankrijk de strenge invoerbeperkingen, die het tijdens de laatste maanden van 1948 ten laste van de Belgisch-Luxemburgse producten gelegd had en die in 1949 bijna heel het jaar door hun invloed deden gevoelen, enigermate verzachten. Deze verruiming heeft evenwel niet plaats gevonden in de volle mate, die door de merkbare verbetering van de Franse betalingsbalans was gewettigd (1). De door dit land gevolgde restrictiepolitiek werd feitelijk pas tegen het einde van het jaar 1950 verzacht, wanneer het, om verscheidene redenen, nodig bleek de Franse binnenlandse vraag ruimer te voldoen. In deze omstandigheden bleef het totaal van de Belgisch-Luxemburgse uitvoer naar Frankrijk op een middelmatig peil gehandhaafd, nl. 7.605 millioen frank, wat, rekening gehouden met de prijsstijging, nauwelijks iets meer dan 50 % van het gemiddeld vooroorlogs volume uitmaakt. Trouwens bedroeg het aandeel van Frankrijk in de totale Belgisch-Luxemburgse export slechts 9,2 % in 1950, tegen 7,4 % in 1949, 9,4 % in 1948 en 16,8 % in 1936/1938.

In tegenstelling met het teleurstellend verloop in 1949, is de Belgisch-Luxemburgse uitvoer naar de Verenigde Staten in 1950 er treffend op vooruitgegaan, vooral tijdens de laatste drie maanden van het jaar. In 1949 was de uitvoer ongunstig beïnvloed geweest door de deprimerende gevolgen van de lichte terugloop van de economische activiteit in de Verenigde Staten. Hierin is achtereenvolgens verandering gekomen door de matige devaluatie van de Belgische frank, in September, daarna, bij het begin van 1950, door de geleidelijke wederopleving van de Amerikaanse conjunctuur en, later vooral, door de toeneming der Amerikaanse vraag volgende op de verergering van de internationale toestand. Al deze factoren hebben de afzetmogelijkheden der Belgisch-Luxemburgse goederen verruimd (2), in die mate zelfs dat de uitvoer naar de U. S. A. ongeveer 7 milliard frank bereikte, tegen slechts 4,2 milliard frank in 1949, dit is dus een toeneming met meer dan 66 %. De leveringen aan de U. S. A. vertegenwoordigden trouwens in 1950 8,4 % van de totale Belgisch-Luxemburgse uitvoer, tegen 5,2 % in 1949 en 7,4 % in 1936/1938. De U.S.A. komen aldus op de derde plaats te staan in de lijst der afnemerslanden van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie, terwijl ze slechts op de vijfde plaats stonden in 1949 en in 1936/1938.

Bijna alle nijverheidstakken, welke betrokken zijn bij de Amerikaanse markt, hebben in 1950 voordeel gehaald uit de expansie der leveringen aan de Verenigde Staten. De ten opzichte van 1949 gemaakte vorderingen betreffen niet alleen basis-

(1) Op de 57,5 millioen dollar trekkingsrechten door de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie aan Frankrijk voor het dienstjaar 1949/'50 toegestaan ingevolge het intra-Europees betalingsakkoord, heeft dit land minder dan 21,5 millioen dollar opgebruikt, wat alleen een weinig meer dan 37 % uitmaakt. Bovendien heeft Frankrijk geen gebruik gemaakt van het Belgisch krediet van 21,5 millioen dollar, dat verbonden was aan het benutten der trekkingsrechten.

(2) De verlaging van het gemiddeld percentage der invoerrechten in de Verenigde Staten, ingevolge de bij het einde van 1949 gehouden Tarievenconferentie van Annecy, heeft vermoedelijk er toe bijgedragen om de Amerikaanse markt in 1950 toegankelijker te maken.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Voornaamste uitvoerposten naar de Verenigde Staten

(millioenen franken)

RUBRIEK	1948	1949	1950	1950			
				1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Metalen en werken uit metaal ..	**1.570**	**1.723**	**2.583**	**471**	**525**	**449**	**1.138**
w. o. :							
IJzer, gietijzer, staal	589	727	1.411	167	306	237	701
Tin	635	777	751	220	137	124	270
Andere metalen (a)	134	173	285	79	59	51	96
Edelstenen (diamant)	**1.334**	**991**	**1.616**	**352**	**347**	**470**	**447**
Textielwaren	**874**	**920**	**1.699**	**490**	**363**	**330**	**516**
w. o. :							
Kunstzijde	121	40	192	50	59	31	52
Wol, enz.	365	328	456	115	77	114	150
Katoen, enz.	83	149	209	69	46	33	61
Vlas, enz.	186	262	673	221	146	115	191
Kledingstukken, linnen, enz.	93	102	109	22	23	23	41
Chemische producten en aanverwante producten	**220**	**177**	**373**	**83**	**49**	**72**	**169**
w. o.							
Chemische producten	116	83	118	12	22	36	48
Meststoffen	41	64	159	59	9	15	76
Minerale producten	**64**	**65**	**85**	**15**	**18**	**22**	**30**
w. o. :							
Teeroliën, enz.	43	56	62	14	15	19	14
Wapens en munitie	**64**	**61**	**95**	**20**	**21**	**25**	**29**
Pelterijen	**97**	**40**	**43**	**10**	**7**	**13**	**13**
Glas en glaswaren	**45**	**44**	**242**	**55**	**56**	**43**	**88**
Totaal	**4.268**	**4.021**	**6.736**	**1.496**	**1.386**	**1.424**	**2.430**
Andere waren	**184**	**165**	**240**	**57**	**32**	**50**	**101**
Totale uitvoer	**4.452**	**4.186**	**6.976**	**1.553**	**1.418**	**1.474**	**2.531**

(a) Exclusief koper, nikkel, aluminium, lood en zink.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

producten, zoals staal en scheikundige producten (meststoffen inbegrepen), maar ook afgewerkte producten, zoals textielwaren (vooral van vlas en van wol), jachtwapens en glaswaren (spiegelglas inbegrepen). De export van diamant, die wegens de aard van het product een enigszins bijzondere plaats inneemt, is ook sterk toegenomen ten opzichte van 1949 (1). De samenstelling van de afzet in de Verenigde Staten is dus, in het algemeen, heel wat evenwichtiger geweest dan in 1949.

De beperkingsmaatregelen, die het Verenigd Koninkrijk, met ingang van Juli 1949, getroffen had tegen de in harde deviezen betaalbare invoer, hadden reeds tijdens het tweede semester van 1949 de Belgisch-Luxemburgse uitvoer naar dit land erg verminderd. Deze maatregelen, alsmede het blokkeren der binnenlandse verkoopprijzen van talrijke waren en, als gevolg hiervan, het wegblijven van sommige Britse bestellingen, hebben verder hun invloed doen gelden tot rond het midden van het jaar 1950 (2).

Ofschoon het stelsel der *open general licence* tot de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie uitgebreid werd na het bereiken, in Juli 1950, van het principieel akkoord omtrent de Europese Betalingsunie, heeft de uitvoer naar het Verenigd Koninkrijk zich pas werkelijk in December hersteld. Deze vertraging moet gedeeltelijk toegeschreven worden aan de onthouding van zekere Britse kopers, die weinig geneigd waren om bestellingen te doen in een periode van prijsstijging, maar blijkbaar ook aan het verlengen der leveringstermijnen in sommige gevallen. Voor het gehele jaar 1950 is de uitvoer naar het Verenigd Koninkrijk, naar waarde, met 13,6 % afgenomen ten aanzien van 1949 ; het aandeel van dit land in de totale export is dan ook gedaald tot 7,8 % in 1950, tegen 9,4 % in 1949 en 13,9 % vóór de oorlog.

Daar de toestand der West-Duitse betalingsbalans gedurende bijna heel het jaar 1950 bedenkelijk gebleven is, heeft de uitvoer naar dit land, vóór het in werking treden der Europese Betalingsunie, het lage peil van het vierde kwartaal van 1949 bijna niet kunnen overschrijden (3).Van September af heeft zich nochtans een zekere verbetering voorgedaan dank zij de financieringsmogelijkheden door de Europese Betalingsunie geboden. Voor het gehele jaar 1950 is de waarde van de Belgisch-Luxemburgse export naar Duitsland (Oost-Duitsland en Saargebied inbegrepen) evenwel met 31,6 % afgenomen ten opzichte van 1949. Het aandeel van Duitsland in de totale uitvoer beloopt dan ook slechts 7,1 % in 1950, tegen 10,7 % in 1949 en 11,2 % in 1936/1938.

De Belgisch-Luxemburgse export naar Belgisch-Kongo heeft zich in 1950 niet zeer gunstig voorgedaan : de leveringen aan de Kolonie zijn met 10 % gedaald ten opzichte van 1949, waarschijnlijk, ten dele, onder de laattijdige weerslag van de

---

(1) Rekening gehouden met zekere niet-getelde transacties, hebben de totale verzendingen zelfs ruim het bedrag overtroffen, dat opgenomen is in de tabel betreffende de voornaamste uitvoerposten naar de Verenigde Staten.

(2) Op 74 millioen dollar trekkingsrechten en 28 millioen dollar kredieten door de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie aan het Verenigd Koninkrijk voor het dienstjaar 1949/'50 toegestaan, heeft dit land respectievelijk enkel 30,6 millioen en 1,1 millioen dollar opgebruikt, dit is slechts 41 % en minder dan 4,1 % der toegekende bedragen.

(3) Voor het dienstjaar 1949/'50, hebben West-Duitsland, Zweden en Italië geen trekkingsrechten verkregen op de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie. Het eerste dezer landen heeft nochtans, tijdens het dienstjaar, ongeveer 6,4 millioen dollar Belgische trekkingsrechten mogen aanwenden, die andere landen niet gebruikt hadden.

lichte depressie der wereldeconomie tijdens het tweede halfjaar van 1949 en de eerste maanden van 1950. Het aandeel van Kongo in de totale uitvoer van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie is niettemin veel groter gebleven dan zulks vóór de oorlog het geval was, nl. 3,7 % in 1950, tegen 4,3 % in 1949 en 1,5 % in 1936/1938 ; toch zouden de leveringen aan de Kolonie merkelijk belangrijker kunnen zijn, namelijk wat allerhande verbruiksgoederen betreft. In vele opzichten, trouwens, verdient de prospectie der Kongolese markt evenzeer de voorrang als die van de Noord-Amerikaanse markt.

Het gebrek aan deviezen en het laattijdig in werking brengen der Europese Betalingsunie verklaren de belangrijke daling van de export naar de Scandinavische landen (1). Wat Denemarken betreft, heeft het feitelijk monopolie, dat door de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie in Benelux-verband aan de Nederlandse leveringen van boter toegestaan werd, Denemarken verstoken gehouden van de inkomsten in Belgische valuta, die het nodig heeft om Belgische en Luxemburgse waren aan te kopen.

Tijdens de laatste maanden van 1950 is de Zwitserse invoer van Belgisch-Luxemburgse producten belangrijker geworden ingevolge de omslag in de internationale economische conjunctuur. Het totaal der Belgische leveringen aan Zwitserland is aldus met 6 % gestegen ten opzichte van het gedrukt niveau van 1949.

De afneming van de export naar Argentinië is in 1950 verder doorgegaan, zodanig dat dit land niet meer tot de belangrijke klanten der Belgisch-Luxemburgse Economische Unie behoort ; de waarde van bewuste leveringen is gedaald van 2.127 millioen frank in 1949 tot 498 millioen frank in 1950, d. i. een vermindering met bijna 77 %. Dienvolgens bedraagt het aandeel van dit land in de totale uitvoer van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie nog slechts 0,6 %, tegen 2,7 % in 1949 en 3,3 % vóór de oorlog. Sommige aanhoudende moeilijkheden op economisch en financieel gebied hebben de toepassing van een discriminatiepolitiek opgelegd aan de Argentijnse organismen, die de invoer van vreemde producten controleren (2).

Brazilië, daarentegen, is een licht toegankelijker afzetgebied geweest : zulks heeft een lichte expansie van de export naar dat land mogelijk gemaakt. Ofschoon de in 1950 bereikte resultaten bepaald gunstiger zijn dan de vooroorlogse cijfers (3), beantwoorden zij evenwel niet aan de werkelijke mogelijkheden die de Braziliaanse markt, welke thans in volle expansie is, zou kunnen bieden ; deze markt blijft inderdaad gedeeltelijk gesloten wegens het tekort aan harde deviezen.

Afdeling IV. — HANDELSBALANS

Volgens de cijfers van de zichtbare handelsbalans, is de buitenlandse handel der Belgisch-Luxemburgse Economische Unie in 1950 op tamelijk ernstige wijze buiten evenwicht geweest : afgezien van de onbelangrijk geworden incidentie der invoer-

(1) Zie voorgaande voetnota.

(2) Ingevolge de financiële voorwaarden door Argentinië gesteld, was het niet mogelijk met dit land, in 1950, een handelsakkoord af te sluiten.

(3) In 1950 bereikte het aandeel van Brazilië in de totale uitvoerwaarde van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie 2,8 %, tegen 2,5 % in 1949 en maar 1,1 % vóór de oorlog.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Invoer, uitvoer en zichtbare handelsbalans per muntzone in 1949 en 1950 (a)
(millioenen franken)

MUNTZONE	1949			1950		
	Invoer	Uitvoer	Saldo	Invoer	Uitvoer	Saldo
I. *Dollarzone* :						
Verenigde Staten van Amerika	14.763	4.186	— 10.577	15.306	6.976	— 8.330
Canada (inclusief New-Foundland	2.398	922	— 1.476	2.937	1.069	— 1.868
Republieken van Latijns Amerika (b)	1.614	1.191	— 423	2.585	1.667	— 918
Andere landen (c)	194	382	+ 188	514	1.156	+ 642
Totaal	**18.969**	**6.681**	— **12.288**	**21.342**	**10.868**	— **10.474**
II. *Sterlingzone* :						
Verenigd Koninkrijk (inclusief Gibraltar, Malta)	7.233	7.482	+ 249	9.408	6.461	— 2.947
« Outer sterling area » ..	6.218	5.196	— 1.022	8.754	3.907	— 4.847
Totaal sterlingzone	**13.451**	**12.678**	— **773**	**18.162**	**10.368**	— **7.794**
Derde-landen (d)	1.210	2.484	+ 1.274	2.283	2.693	+ 410
Totaal (inclusief derde-landen)	**14.661**	**15.162**	+ **501**	**20.445**	**13.061**	— **7.384**
III. *Continentale muntzones* :						
Franse Unie (e)	8.886	6.460	— 2.426	11.824	8.452	— 3.372
Nederland en overzeese gebiedsdelen	8.259	12.443	+ 4.184	10.836	19.120	+ 8.284
Scandinavische landen .	5.099	7.406	+ 2.307	3.289	4.119	+ 830
Zuid-Europa en overzeese gebiedsdelen	2.482	4.976	+ 2.494	2.954	5.638	+ 2.684
Zwitserland	3.494	2.856	— 638	3.372	3.027	— 345
Oost-Europa (f)	2.639	5.168	+ 2.529	2.827	3.856	+ 1.029
Duitsland (g)	5.471	8.521	+ 3.050	7.989	5.756	— 2.233
Andere landen (h)	540	960	+ 420	665	1.191	+ 526
Totaal	**36.870**	**48.790**	+ **11.920**	**43.756**	**51.159**	+ **7.403**
IV. *Belgisch-Kongo en Ruanda-Urundi*	**6.125**	**3.474**	— **2.651**	**7.347**	**3.120**	— **4.227**
V. *Andere republieken van Latijns Amerika* :						
Argentinië	2.195	2.127	— 68	1.463	498	— 965
Brazilië	1.916	1.957	+ 41	2.034	2.333	+ 299
Andere landen (i)	774	1.026	+ 252	991	1.097	+ 106
Totaal	**4.885**	**5.110**	+ **225**	**4.488**	**3.928**	— **560**
VI. *Diverse zones* (j) ...	**209**	**572**	+ **363**	**125**	**435**	+ **310**
Algemeen totaal	**81.719**	**79.789**	— **1.930**	**97.503**	**82.571**	— **14.932**
Subsidies bij de invoer (1)	570 (k)	—	— 570 (k)	14	—	— 14
Algemeen totaal (inclusief de subsidies)	**82.289** (k)	**79.789**	— **2.500** (k)	**97.517**	**82.571**	— **14.946**

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Middenstand, Dienst voor Algemene Studiën en Documentatie.

(a) Opdat de cijfers voor 1949 en 1950 vergelijkbaar zouden wezen, werden de landen gegroepeerd op grond van de verdeling in muntzones einde 1950. Voor 1949 verschilt dus de samenstelling van zekere zones van die, welke in de overeenstemmende tabel van *De Belgische Economie in 1949* aangenomen werd. Bovendien werd rekening gehouden met de verbetering van zekere materiële fouten.
(b) Exclusief de landen van zone V.
(c) Japan, Korea, Formosa, Philippijnen, Porto Rico, Hawaï, enz.
(d) Saoedi-Arabië, Egypte, Anglo-Egyptisch Soedan, Syrië, Iran, enz.
(e) Inclusief het Saargebied van Juli 1948 af.
(f) Inclusief Tsjechoslowakije.
(g) Trizone, Sovjetzone ; exclusief het Saargebied van Juli 1948 af.
(h) Oostenrijk, Turkije.
(i) Chili, Columbia, Bolivia, Uruguay.
(j) Inclusief het scheepsproviand der vreemde schepen en de bezettingslegers in Duitsland.
(k) Verbeterde cijfers.
(l) Voorlopige cijfers.

Invoer, uitvoer en handelsbala

(Percenta

MUNTZONE	Invoer			
	1937	1948	1949	1950
I. *Dollarzone* :				
Verenigde Staten van Amerika	8,5	17,9	18,1	15,7
Canada (inclusief New-Foundland)	2,3	1,6	2,9	3,0
Republieken van Latijns Amerika (c)	1,8	1,7	2,0	2,7
Andere landen (d)	0,6	0,1	0,2	0,5
Totaal	**13,2**	**21,3**	**23,2**	**21,9**
II. *Sterlingzone* :				
Verenigd Koninkrijk (inclusief Gibraltar, Malta)	8,3	9,7	8,8	9,7
« Outer sterling area »	10,0	5,9	7,6	9,0
Totaal sterlingzone	**18,3**	**15,6**	**16,4**	**18,7**
Derde-landen (e)	1,3	1,7	1,5	2,3
Totaal (inclusief derde-landen)	**19,6**	**17,3**	**17,9**	**21,0**
III. *Continentale muntzones* :				
Franse Unie (f)	13,2	9,3	10,9	12,1
Nederland en overzeese gebiedsdelen	9,2	9,5	10,1	11,1
Scandinavische landen	3,6	7,8	6,2	3,4
Zuid-Europa en overzeese gebiedsdelen	2,1	3,4	3,0	3,0
Zwitserland	1,1	4,3	4,3	3,5
Oost-Europa (g)	9,0	5,3	3,2	2,9
Duitsland (h)	11,4	5,8	6,7	8,2
Andere landen (i)	0,7	0,4	0,7	0,7
Totaal	**50,3**	**45,8**	**45,1**	**44,9**
IV. *Belgisch-Kongo en Ruanda-Urundi*	**8,2**	**7,4**	**7,5**	**7,5**
V. *Andere republieken van Latijns Amerika*	**8,5**	**7,8**	**6,0**	**4,6**
VI. *Diverse zones* (j)	**0,2**	**0,4**	**0,3**	**0,1**
Algemeen totaal	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

(a) Opdat de vergelijking tussen de jaren 1937, 1948, 1949 en 1950 zou opgaan, werden de landen gegroepeerd op grond van de verdeling in muntzones einde 1950.
(b) Percentage van de totale invoer.
(c) Exclusief de landen van zone V.
(d) Japan, Korea, Formosa, Philippijnen, Porto Rico, Hawaï, enz.
(e) Saoedi-Arabië, Egypte, Anglo-Egyptisch Soedan, Syrië, Iran, enz.
(f) Inclusief het Saargebied van Juli 1948 af.
(g) Inclusief Tsjechoslowakije.
(h) Trizone, Sovjetzone ; exclusief het Saargebied van Juli 1948 af.
(i) Oostenrijk, Turkije.
(j) Inclusief het scheepsproviand der vreemde schepen en de bezettingslegers in Duitsland.

E)nomische Unie

pe muntzone in 1937, 1948, 1949 en 1950 (a)

v: het totaal)

Uitvoer				Saldo (b)			
1937	1948	1949	1950	1937	1948	1949	1950
7,5	6,0	5,2	8,4	— 1,6	— 12,8	— 12,9	— 8,5
1,0	0,9	1,2	1,3	— 1,5	— 0,8	— 1,8	— 1,9
0,7	1,2	1,5	2,0	— 1,1	— 0,7	— 0,5	— 0,9
1,3	0,3	0,5	1,4	+ 0,6	+ 0,2	+ 0,2	+ 0,6
10,5	**8,4**	**8,4**	**13,1**	— **3,6**	— **14,1**	— **15,0**	— **10,7**
13,8	9,1	9,4	7,8	+ 4,3	— 2,0	+ 0,3	— 3,0
5,4	7,8	6,5	4,7	— 5,1	+ 0,7	— 1,3	— 5,0
19,2	**16,9**	**15,9**	**12,5**	— **0,8**	— **1,3**	— **1,0**	— **8,0**
3,3	3,2	3,1	3,3	+ 1,8	+ 1,0	+ 1,6	+ 0,4
22,5	**20,1**	**19,0**	**15,8**	+ **1,0**	— **0,3**	+ **0,6**	— **7,6**
18,6	11,0	8,1	10,2	+ 3,8	+ 0,1	— 2,9	— 3,5
11,9	16,1	15,6	23,2	+ 1,7	+ 4,2	+ 5,1	+ 8,5
4,4	9,4	9,3	5,0	+ 0,4	+ 0,1	+ 2,8	+ 0,9
3,6	5,1	6,2	6,8	+ 1,2	+ 1,0	+ 3,1	+ 2,8
2,4	6,0	3,6	3,7	+ 1,1	+ 0,8	— 0,8	— 0,4
6,6	5,6	6,5	4,7	— 3,0	— 0,6	+ 3,1	+ 1,1
10,9	4,6	10,7	7,0	— 1,4	— 2,0	+ 3,7	— 2,3
0,5	0,6	1,2	1,4	— 0,2	+ 0,1	+ 0,5	+ 0,5
58,9	**58,4**	**61,2**	**62,0**	+ **3,6**	+ **3,7**	+ **14,6**	+ **7,6**
1,6	**3,9**	**4,3**	**3,8**	— **6,8**	— **4,2**	— **3,2**	— **4,3**
5,7	**7,9**	**6,4**	**4,8**	— **3,3**	— **1,1**	+ **0,2**	— **0,6**
0,8	**1,3**	**0,7**	**0,5**	+ **0,6**	+ **0,7**	+ **0,4**	+ **0,3**
100,0	**100,0**	**100,0**	**100,0**	— **8,5**	— **15,3**	— **2,4**	— **15,3**

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Middenstand, Dienst voor Algemene Studiën en Documentatie.

subsidies, bedraagt het nadelig saldo meer dan 14,9 milliard frank, tegen slechts 1,9 milliard frank in 1949. Ten opzichte van het totaal invoerbedrag, bereikte het tekort naar verhouding dezelfde omvang als in 1948, d. i. 15,3 %, tegen 2,4 % in 1949 en 8,5 % in 1937. Deze achteruitgang, die plaats vond ondanks de daling van het nadelig saldo ten aanzien van de dollarzone, is vooral te wijten aan het ontstaan van een tekort tegenover de sterlingzone, aan de inkrimping van het overschot tegenover de continentale muntzones en aan de verzwaring van het tekort ten opzichte van Belgisch-Kongo.

De verklaring van het omvangrijk tekort over 1950 — afgezien van de aanzienlijke importverhoging, die de conjuncturele wederopleving van de uitvoer met meerdere maanden voorafgegaan is — ligt in de betrekkelijke ontoereikendheid van de globale uitvoerwaarde. Terwijl er een merkbare aangroei waar te nemen was bij de leveringen aan de landen der dollarzone (voornamelijk aan de Verenigde Staten) — aangroei die circa 63 % bereikte ten opzichte van 1949 —, is de export naar de sterlingzone (derde-landen niet inbegrepen) en naar Argentinië in 1950 merkelijk verminderd. Bovendien is de evolutie van de export naar de verschillende continentale muntzones zeer uiteenlopend geweest, terwijl de vooruitgang voor al deze zones gezamenlijk zelfs geen 5 % bedraagt. De import uit bijna alle muntzones is, daarentegen, belangrijk toegenomen, doch vooral uit de sterlingzone en de continentale muntzones. Het aandeel der sterlingzone (derde-landen inbegrepen) in de totale invoer bedroeg in 1950 circa 21 %, d. i. een hoger percentage dan in 1937 (19,6 %). Op zichzelf betekent deze evolutie voor de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie een gedeeltelijke terugkeer tot een gunstiger geografische structuur van de import.

Ten opzichte van vóór de oorlog, toen het niet meer dan 13 % bedroeg, is het aandeel van de dollarzone, en voornamelijk van de Verenigde Staten, in de totale invoer der Belgisch-Luxemburgse Economische Unie in 1950 van overwegend belang (circa 22 %) gebleven, alhoewel het in 1949 betrekkelijk iets hoger lag (meer dan 23 %). Het aandeel der continentale muntzones, daarentegen, heeft zich practisch gestabiliseerd op circa 45 % van de totale invoerwaarde, tegen 50 % vóór de oorlog ; bovendien beloopt het aandeel der « non-dollar » -landen van Latijns-Amerika nog slechts 4,6 %, tegen 8,5 % in 1937.

Terwijl de algemene na-oorlogse evolutie een duidelijke verschuiving heeft medegebracht ten gunste van de invoer uit landen met harde valuta, heeft de nieuwe geografische structuur van de Belgisch-Luxemburgse uitvoer deze ontwikkeling slechts in zeer geringe mate gevolgd. Ondanks de in 1950 gemaakte vorderingen blijft het probleem van het intern evenwicht der handelsbalans gesteld. Inderdaad, alhoewel de verzendingen naar de dollarzone — vooral naar de Verenigde Staten — in 1950 een merkbaar belangrijker aandeel van de totale export uitmaakten (13,1 %, tegen 8,4 % in 1949 en 1948 en 10,5 % in 1937), is deze verbetering bij verre niet belangrijk genoeg om de uitvoer op een peil te brengen, dat zou toelaten het ruilverkeer met deze zone nagenoeg in evenwicht te brengen. Immers, in 1950 bedroeg het handelsdeficit tegenover de dollarzone nog circa 11 % van de totale invoerwaarde, tegen 15 % in 1949, 14 % in 1948 en 3,6 % vóór de oorlog. Een nog verder doorgedreven uitbreiding van de export naar de markten der dollarzone dringt zich dus op aan de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie, niet alleen om de structuur

van de handelsbalans beter in evenwicht te houden, maar ook omdat deze markten, al worden ze druk bewerkt door de internationale concurrentie en al zijn ze soms beschermd door zeer hoge tolmuren, in zekere opzichten voor de Belgische export beter toegankelijk kunnen zijn, gelet op de afwezigheid van discriminatiemaatregelen bij de invoer.

De wederopleving van de uitvoer tijdens het laatste kwartaal van 1950 schijnt evenwel opnieuw een verschuiving naar de zones met zwakke valuta ingeluid te hebben (1). Deze evolutie, die zich trouwens tijdens de eerste maanden van 1951 voortgezet heeft, is van die aard dat zij de verdwijning zou kunnen bewerken van het zichtbaar handelsdeficit tegenover de sterlingzone *stricto sensu*, hetwelk in 1950 ongeveer 8 % van de totale invoer bedroeg, tegen gemiddeld wat meer dan 1 % tijdens de vorige twee jaren en een weinig minder dan 1 % in 1937. Zij dreigt ook nieuwe moeilijkheden te veroorzaken in zake financiering van de Belgisch-Luxemburgse uitvoer door op overdreven wijze het overschot op de handelsbalans tegenover de continentale muntzones op te voeren, en meer in het bijzonder het creditsaldo op de Nederlandse muntzone. In 1950 reeds bereikte dit overschot 8,5 % der totale invoerwaarde, tegen 5,1 % in 1949, 4,2 % in 1948 en slechts 1,7 % in 1937.

Afdeling V. — BETALINGSBALANS

De betalingsbalans van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie had tijdens het vierde kwartaal van 1949 reeds de weerslag ondergaan van de economische moeilijkheden der laatste vijf maanden van dat jaar. Na gedurende het eerste halfjaar van 1950 nagenoeg in evenwicht te zijn gebleven, werd de betalingsbalans opnieuw negatief, vooral tijdens de zomer en de herfst, deels ingevolge de binnenlandse woelingen en de gespannen internationale verhoudingen. De herleving van de uitvoerhandel tijdens het laatste kwartaal van 1950 bracht evenwel de betalingsbalans bijna weer in evenwicht bij het einde van het jaar.

Het deficit over 1950 is vooral te wijten aan de lopende transacties, die met een debetsaldo van 9.411 millioen frank afsloten, tegenover een creditsaldo van 4.909 millioen in 1949. Bij dit nadelig saldo moet nog het tekort gevoegd worden voortvloeiende uit de transacties op de kapitaalrekening, hetwelk 1.161 millioen frank bedraagt, tegen 799 millioen in 1949. Dit brengt het globaal tekort, veroorzaakt door de lopende transacties en door de transacties op de kapitaalrekening (inclusief ver-

(1) Doordat de faciliteiten tot betaling in ponden sterling door de Bank of England geleidelijk uitgebreid werden wat betreft de derde-landen der sterlingzone (Saoedi-Arabië, Egypte, Libanon, Syrië, China, Ethiopië), de Scandinavische landen, Finland, Spanje, Bolivia, Brazilië, Paraguay, Peru, Siam en Liberia, hebben deze landen, tijdens de laatste maanden van 1950, hun aankopen, die in Belgische franken te betalen zijn, kunnen verhogen.

Balans van de internationale betalingen der

(millioenen

POSTEN	Credit (ontvangsten)		Debet (uitgaven)		Saldo (credit + of debet —)	
	1949	1950	1949	1950	1949	1950
I. Lopende transacties						
A. « *Zichtbare* » *transacties* :						
1. *Goederentransacties* (*f. o. b.*).	**79.655**	**84.104**	**72.120** (c)	**88.943**	**+7.535**	**— 4.839**
a) In- en uitvoer	..	77.088 (b)	..	84.307 (c)	..	— 7.219
b) Transitoverkeer (a)	..	5.890	..	4.251	..	+ 1.639
c) Loonwerk	..	1.126	..	385	..	+ 741
2. *Niet-monetair goud*	**82**	**661**	**124**	**514**	**— 42**	**+ 147**
Totaal A (1 + 2)	**79.737**	**84.765**	**72.244**	**89.457**	**+7.493**	**— 4.692**
B. « *Onzichtbare* » *transacties* :						
3. *Diensten*	**15.147**	**15.334**	**18.322**	**21.114**	**—3.175**	**— 5.780**
a) Vervoer	3.495	2.383	6.736	7.556	—3.241	— 5.173
(bruto-vrachten, inkomsten der havens, enz.)	(3.023)	(2.021)	(6.736)	(7.556)	(—3.713)	(— 5.535)
(scheepsvoorraden)	(472)	(362)	(—)	(—)	(+ 472)	(+ 362)
b) Verzekeringspremiën en -uitkeringen	810	818	926	888	— 116	— 70
c) Reizen naar het buitenland	1.397	2.193	2.713	3.599	—1.316	— 1.406
d) Wedden en lonen (grensarbeiders inbegrepen)	2.831	2.476	1.259	872	+1.572	+ 1.604
e) Regeringstransacties niet elders vermeld	409	347	1.244	554	— 835	— 207
f) Inkomsten uit kapitaal (overheidskapitaal inbegrepen)	4.158	4.445	3.883	4.249	+ 275	+ 196
g) Diverse lopende transacties	2.047	2.672	1.561	3.396	+ 486	— 724
(korting en commissieloon)	..	(764)	..	(1.159)	..	(—395)
(huurgeld voor speelfilms)	(50)	(1)	(498)	(236)	(448)	(—235)
(patenten en auteursrechten)		(51)		(371)		(—320)
(andere posten)	(1.997)	(1.856)	(1.063)	(1.630)	(+934)	(+226)
4. *Schenkingen*	**10.858**	**11.107**	**10.267**	**10.046**	**+ 591**	**+ 1.061**
a) Fondsen van migranten, giften, steungelden (d)	932	1.260	453	354	+ 479	+ 906
b) Herstelleveringen (e)	112	155	—	—	+ 112	+ 155
c) Overheidsschenkingen, ontvangen of toegestaan binnen het kader van de voorwaardelijke hulp (E. R. P.), der multilaterale akkoorden en der E. B. U.	**9.814**	(p) **9.692**	**9.814**	(q) **9.692**	—	—
Totaal B (3 + 4)	**26.005**	**26.441**	**28.589**	**31.160**	**—2.584**	**— 4.719**
C. *Saldo der lopende transacties* (*A* + *B*)	**105.742**	**111.206**	**100.833**	**120.617**	**+4.909**	**— 9.411**
(waaronder : *goederen en diensten* = 1 + 2 + 3)	**(94.884)**	**(100.099)**	**(90.566)**	**(110.571)**	**(+4.318)**	**(—10.472)**
II. Vergissingen en weglatingen	..	..	..	..	**— 285**	**— 167**

(a) tot (s) : zie blz. 324.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie in 1949 en 1950
franken)

POSTEN	Credit (ontvangsten)		Debet (uitgaven)		Saldo (credit + of debet —)	
	1949	1950	1949	1950	1949	1950
III. Transacties op de kapitaalrekening						
A. *Particuliere kapitalen*	**2.678**	**3.863**	**1.881**	**8.849**	+ **797**	— **4.986**
a) Repatriëring van kapitalen en achterstallige inkomsten	897	787	157	92	+ 740	+ 695
b) Investeringen, leningen en terugbetalingen van leningen	1.781	3.076	1.724	(r) 8.757	+ 57	— 5.681
B. *Overheidskapitalen*	**3.806**	**8.539**	**5.402**	**4.714**	—**1.596**	+ **3.825**
1. *Op lange termijn* :						
a) Leningen door en aan het buitenland	(f) 3.307	(h) 549	(f) 106	(k) 2.082	+3.201	— 1.533
b) Aflossingen	—	—	(f) 989	(l) 1.219	— 989	— 1.219
c) Terugbetalingen	—	(i) 271	(g) 1.343	—	—1.343	+ 271
d) Andere transacties	—	(j) 7	—	—	—	+ 7
Totaal :	3.307	827	2.438	3.301	+ 869	— 2.474
2. *Op korte termijn* :						
a) Verplichtingen tegenover centrale banken en andere buitenlandse organismen (Schatkistbons)	88	5.565	2.325	276	—2.237	+ 5.289
b) Tegoed bij en verplichtingen tegenover internationale organismen (I. M. F., B. I. B. en I. B. R. D.)	(o) 411	(m) 2.147	(s) 639	(n) 1.137	— 228	+ 1.010
Totaal :	499	7.712	2.964	1.413	—2.465	+ 6.299
C. *Totaal der transacties op de kapitaalrekening* (*A* + *B*)..	**6.484**	**12.402**	**7.283**	**13.563**	— **799**	— **1.161**
IV. Totaal saldo der lopende transacties en der transacties op de kapitaalrekening (vergissingen en weglatingen inbegrepen) (I + II + III)	..	..	..	..	+**3.825**	—**10.739**
V. Dekking van het totaal saldo: netto-beweging van de goud- en deviezenreserves der banken	..	..	..	..	+**3.825**	—**10.739**
1. Goud-incasso	..	..	..	..	+3.249	— 5.631
2. Afrekeningen in de betalingsakkoorden	..	139	..	1.514	−1.021	— 1.375
3. Afrekeningen buiten de betalingsakkoorden.....	..	1.048	..	1.165		— 117
4. Financiële regelingen	..	—	..	1.247		— 1.247
5. Vorderingen van de B. L. E. U. op de E. C. A...	..	2.202	..	2.759	+1.597	— 557
6. Verplichtingen van de B. L. E. U. tegenover de E. B. U.	—	..	—	..	—	— 1.812

Bron : Nationale Bank van België, Afdeling Studiën en Documentatie.

(a) Zuiver transitoverkeer uitgezonderd. Deze post omvat alle transacties door inwoners van België en Luxemburg uitgevoerd, en die bestaan in de aankoop van buitenlandse goederen, bestemd om in dezelfde toestand aan andere landen verkocht te worden. Een omvangrijk deel van deze goederen wordt dus niet over het grondgebied der Belgisch-Luxemburgse Economische Unie vervoerd.

(b) Met inbegrip van de ruilhandel, die op 1.600 millioen frank geschat wordt.

(c) Inclusief de goederen, betaald door « Government Procurement » (deze transacties beliepen naar schatting 1.211 millioen frank in 1949 en 34 millioen frank in 1950), de herstelleveringen (geschat op 112 millioen frank in 1949 en 155 millioen frank in 1950) en de op ongeveer 1.600 millioen frank geschatte ruilverrichtingen in 1950.

(d) Omvat de schenkingen van het Bestuur der Kolonie (10 millioen frank in 1949 en 11 millioen frank in 1950).

(e) Eveneens gecomptabiliseerd bij de goedereninvoer.

(f) Zie: *De Belgische Economie in* 1949, op. cit., p. 317, nota's (a), (b) en (c).

(g) Aanzuivering van de schuld van de Belgische Regering tegenover de Britse Regering.

(h) Lening der N. M. K. N., ten belope van 50 millioen Zwitserse frank.

(i) Terugbetaling van aan Groot-Brittannië uitgeleende Belgische franken (O. E. E. S.).

(j) Transacties met Belgisch-Kongo.

(k) Leningen in Belgische franken aan Groot-Brittannië (182 millioen frank) en aan Nederland (1.900 millioen frank) toegestaan binnen het kader van de O. E. E. S.

(l) Aflossing van het Canadese Military Civil Program (352 millioen frank) en aflossingen van in het buitenland door de overheid opgenomen leningen (867 millioen frank).

(m) Opneming van Schatkistbons door de B. I. B. voor 17 millioen U. S. dollar (850 millioen Belgische frank) en voor 18,6 millioen Zwitserse frank (212 millioen Belgische frank). Opneming van Schatkistbons voor een bedrag van 1.060 millioen frank door het I. M. F., ten laste van zijn zichtrekening bij de Nationale Bank van België en ter vermindering van 10 % tot 1 % van het in baar geld aangehouden deel van haar quotum. Lening van 500.000 U. S. dollar door de B. I. B. (25 millioen Belgische frank).

(n) Terugbetaling aan de B. I. B. van 2 millioen U. S. dollar Schatkistbons (100 millioen frank) en aan het I. M. F. van 8 millioen frank Schatkistbons als tegenprestatie voor een betaling in goud door het Groothertogdom Luxemburg. Vermindering met 1.029 millioen Belgische frank van het bezit aan Schatkistbons van het Internationaal Monetair Fonds door de verplichte terugkoop van Belgische franken (dienstjaar 1948/'49).

(o) Verhoging van verplichtingen tegenover de B. I. B.

(p) Trekkingsrechten, door deelnemende landen terugbetaald (Groot-Brittannië en Griekenland) 721
« Firm allotments » door de E. C. A. toegestaan als tegenprestatie voor:
a) netto-trekkingsrechten 6.769
b) initiële debetpositie bij de Europese Betalingsunie 2.202
9.692

(q) Trekkingsrechten, waarvan de deelnemende landen gebruik gemaakt hebben 7.490
Initiële debetpositie bij de Europese Betalingsunie 2.202
9.692

(r) Waaronder 1.896 millioen frank intekeningen van inwoners van België en Luxemburg op leningen aan de Kolonie.

(s) Vermindering van verplichtingen tegenover de B. I. B. en het Internationaal Monetair Fonds.

gissingen en weglatingen), op 10.739 millioen frank. In 1949, integendeel, sloot de betalingsbalans met een batig saldo van 3.825 millioen frank. Met de in 1950 voorgekomen verslechting komt, ten belope van hetzelfde bedrag, een vermindering overeen van de goud- en deviezenreserves der banken, reserves die het totaal saldo van de betalingsbalans moeten dekken.

§ 1. — LOPENDE TRANSACTIES

De omslag van een creditsaldo groot 4.909 millioen frank in 1949, naar een debetsaldo groot 9.411 millioen frank in 1950, vertegenwoordigt, in zake lopende transacties, een schommeling van meer dan 14,3 milliard frank van het ene jaar tot het andere. Deze schommeling stemt haast volledig overeen met die van het saldo der transacties in zake goederen en diensten, saldo waarin de goederentransacties veruit de doorslaggevende factor zijn. Op f. o. b.-basis en inclusief het niet-monetair goud, het loonwerk en het transitoverkeer, is de handelsbalans (die, aldus aangevuld, het gezamenlijke « zichtbare » goederen- en dienstenverkeer omvat) inderdaad omgeslagen van een surplus van 7.493 millioen frank in 1949 naar een deficit van 4.692 millioen frank in 1950. Bovendien is het debetsaldo van de « onzichtbare » transacties merkelijk groter geworden, vermits het 4.719 millioen frank beloopt, tegen 2.584 millioen frank in 1949. De teoneming van dit tekort is volledig te wijten aan de rekening « Diensten », die in 1950 een debetsaldo van 5.780 millioen frank vertoont, tegen 3.175 millioen frank in 1949. Sedert 1948 groeit het tekort op de onzichtbare posten (schenkingen inbegrepen) trouwens regelmatig aan, terwijl deze posten in 1947 met een creditsaldo van 4,4 milliard frank afsloten.

Het deficit op de rekening « Vervoer » is bijzonder sterk aangegroeid, vermits het 5.173 millioen frank bedraagt, tegen 3.241 millioen frank in 1949. Deze verhoging is het gevolg, wat de uitgaven betreft, van de gestegen invoer en van de hausse der

Verloop en financiering van de globale betalingsbalans van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Jaren 1947 tot 1950

(milliarden franken)

POSTEN	1947	1948	1949	1950
A. **Te dekken saldi:**				
1. Saldo van de goederentransacties	— 17,8	— 5,2	+ 7,5	— 4,8
2. Saldo der onzichtbare transacties in zake goederen en diensten	+ 3,8	— 2,8	— 3,2	— 5,7
3. Saldo van de transacties in zake goederen en diensten (3 = 1+2)	(— 14,0)	(— 8,0)	(+ 4,3)	(— 10,5)
4. Saldo van de particuliere kapitaalbewegingen	+ 10,7	+ 4,1	+ 0,8	— 5,0
5. Saldo van de schenkingen	+ 0,6	+ 1,0	+ 0,6	+ 1,1
6. Vergissingen en weglatingen	+ 0,5	— 0,4	— 0,4	— 0,1
7. *Globaal te dekken saldo* (7 = 3+4+5+6)	— **2,2**	— **3,3**	+ **5,3**	— **14,5**
B. **Financieringsoperaties:**				
8. Transacties met de internationale organismen van Bretton Woods (I. B. R. D. en I. M. F.)	— 2,0	+ 0,5	+ 0,8	— 1,0
9. Netto-leningen op lange termijn toegekend aan of verleend door banken en overheidsinstellingen (ontleende gelden + ; nieuwe leningen en aflossingen van leningen —)	— 1,9	+ 1,3	+ 0,1	— 2.5
10. Verloop van het netto-tegoed op korte termijn (afneming + ; toeneming —) :				
a) in de betalingsakkoorden	— 4,3	+ 0,5	+ 1,8	+ 3,6
b) buiten de betalingsakkoorden	+ 4,3	+ 2,2	— 4,8	+ 8,8
c) goud-incasso	+ 6,1	— 1,2	— 3,2	+ 5,6
d) (totaal)	(+ 6,1)	(+ 1,5)	(— 6,2)	(+ 18,0)
11. *Totaal der financieringsoperaties* (11 = 8 + 9 + 10)	+ **2,2**	+ **3,3**	— **5,3**	+ **14,5**

Bron : Tijdschrift voor Documentatie en Voorlichting van de Nationale Bank van België.

vrachtprijzen in 1950 en, wat de inkomsten betreft, van de daling in de ontvangsten der havens, daling veroorzaakt door de stakingen der Antwerpse en Gentse dokwerkers.

De saldi van de andere rekeningen betreffende de diensten schommelden in heel wat mindere mate. Men stelt nochtans een belangrijke stijging vast, zowel van de inkomsten als van de uitgaven, op de rekening « Verplaatsingen naar het buitenland ». Daarentegen zijn de inkomsten en uitgaven op de rekening « Wedden en lonen » gedaald, namelijk, wat de inkomsten betreft, o. m. die der grensarbeiders en, wat de uitgaven betreft, o. m. deze betreffende de Italiaanse arbeiders in België werkzaam. Bovendien zijn de netto-inkomsten uit investeringen nog gedaald ten aanzien van 1949 en op de rekening « Diversen » overtreffen de uitgaven de inkomsten.

Het batig saldo van de rekening « Schenkingen » is nog verder aangegroeid, vooral door de toenemende inkomsten in zake migranten en giften. Rekening gehouden met een terugbetaling van trekkingsrechten ten belope van 721 millioen frank, heeft de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie van de E. C. A. een bedrag van

8.971 millioen frank ontvangen in de vorm van « firm allotments », bedrag dat niet alleen alle trekkingsrechten dekt, toegestaan aan de andere lidstaten van de Organisatie voor Europese Economische Samenwerking (6.769 millioen frank), maar ook de initiële debetpositie tegenover de Europese Betalingsunie (2.202 millioen frank). Deze operaties zijn dus, per saldo, enkel deviezenconversies in het kader van de Europese economische samenwerking en laten geen netto-winst over ten voordele van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie.

§ 2. — TRANSACTIES OP DE KAPITAALREKENING

Niettegenstaande het feit dat het saldo van de transacties op de kapitaalrekening ten aanzien van 1949 slechts met ongeveer 360 millioen frank verschilt, wijzen sommige posten er niettemin op dat belangrijke kapitaalbewegingen zich hebben voorgedaan. In het algemeen, heeft het toenemend binnenvloeien van overheidskapitalen op korte termijn, enerzijds de vermindering van de toevloeiing van overheidskapitalen op lange termijn moeten compenseren, anderzijds ook de aanzienlijke afvloeiing van particuliere kapitalen.

Deze afvloeiing van kapitalen, waarmede een bedrag van 8.757 millioen frank gemoeid was, tegen slechts 1.724 millioen frank in 1949, is vooral te wijten aan de stijgende internationale spanning. Inderdaad, buiten de intekeningen, ten belope van 1.896 millioen frank, op de leningen van de Kolonie, omvat zij diverse kapitaalbewegingen naar Belgisch-Kongo en naar andere vreemde landen, o. m. naar Zwitserland. Vermits de toevloeiing van particuliere kapitalen ten opzichte van 1949 met ongeveer 1.295 millioen frank gestegen is, bedraagt de netto-afvloeiing 4.986 millioen frank, rekening gehouden met de repatriëring van 695 millioen frank achterstallige inkomsten en kapitalen.

De toevloeiing van overheidskapitalen op lange termijn (in leen genomen kapitalen, daalde van 3.307 millioen frank in 1949 tot 827 millioen frank in 1950 ; daartegenover steeg de afvloeiing van kapitalen (leningen aan het buitenland, aflossing van schulden en van in het buitenland aangegane leningen) van 2.438 millioen frank in 1949 tot 3.301 millioen frank in 1950. Hierdoor beliep de netto-afvloeiing van kapitalen op lange termijn 2.474 millioen frank, tegen een netto-toevloeiing van 869 millioen frank in 1949.

De toevloeiing van officiële kapitalen op korte termijn, die aan het buitenland ontleend worden tegen afgifte van Schatkistbons, is gestegen van 499 millioen frank in 1949 tot 7.712 millioen frank in 1950. In dit bedrag komen centrale banken en andere buitenlandse organismen (Zwitserse en Kongolese banken) tussen voor 5.565 millioen frank en internationale financiële organismen (I. M. F., B. I. B. en I. B. R. D.) voor 2.147 millioen frank. Doordat de afvloeiing van kapitalen op korte termijn (daling van verplichtingen tegenover het buitenland en terugbetaling van Schatkistbons) geslonken is van 2.964 millioen frank in 1949 tot 1.413 millioen frank in 1950, bedraagt de netto-toevloeiing van overheidskapitalen op korte termijn 6.299 millioen frank, tegen een netto-verlies van 2.465 millioen frank in 1949. Deze netto-aanwinst betekent evenwel een toeneming van de schuld van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie tegenover het buitenland.

§ 3. — DEKKING VAN HET GLOBAAL SALDO

Met het globaal tekort op de balans der lopende transacties en op de kapitaalrekening komt een daling overeen van de netto-goud- en deviezenreserves der banken, daling welke in totaal 10.739 millioen frank bedraagt, tegen een toename van 3.825 millioen frank in 1949.

In het totaal verlies komt de netto-daling van de goudvoorraad tussen voor 5.631 millioen frank, terwijl dit activum met 3.249 millioen frank toegenomen was in 1949 (netto-toeneming). De terugloop van de andere reserves bedraagt 2.739 millioen frank voor de tegoeden in deviezen en in Belgische franken (verplichtingen tegenover het buitenland inbegrepen), 557 millioen frank voor het netto-tegoed van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie bij de E. C. A. en, ten slotte, 1.812 millioen frank, welke de gestegen verplichtingen tegenover de Europese Betalingsunie vertegenwoordigen.

Als men de verschillende posten van de betalingsbalans enkel rangschikt volgens de financieringslast die zij de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie opleggen (1), stelt men vast dat in 1950 diverse middelen ten belope van 14,5 milliard frank nodig waren voor de financiering van het totaal saldo der betalingen aan het buitenland. De daling van de eigen middelen (deviezenbezit en goud-incasso) bereikte zelfs 18 milliard frank, rekening gehouden met de afvloeiing van overheidskapitalen op lange termijn en met de terugbetalingen aan de internationale organismen van Bretton Woods. In 1949, daarentegen, waren de eigen middelen met 6,2 milliard frank toegenomen, maar de netto-stijging bedroeg slechts 5,3 milliard frank, rekening gehouden met de verplichtingen aangegaan ingevolge officiële leningen op lange termijn en ten gevolge van operaties met de internationale organismen van Bretton Woods.

---

(1) M. a. w. werden o. m. samen gegroepeerd alle saldi, inclusief de saldi van de kapitaalbewegingen met spontaan karakter, waarvan de vereffening een beroep op de wisselreserves van de banken of op het ontlenen van overheids- of bankkapitalen in het buitenland vereiste. In de tabel betreffende de evolutie en de financiering van de globale betalingsbalans, werd de afvloeiing van goud en deviezen met het + teken gemerkt, de toevloeiing van goud en deviezen met het — teken ; zo ook werden de leningen door het buitenland met het + teken gemerkt, de leningen aan het buitenland en de aflossingen van de leningen met het — teken.

HOOFDSTUK II

INTERNATIONALE ECONOMISCHE SAMENWERKING

AFDELING I. — ECONOMISCHE SAMENWERKING IN HET KADER VAN HET « EUROPEAN RECOVERY PROGRAM » (E. R. P.)

§ 1. — ACTIVITEIT VAN DE ORGANISATIE VOOR EUROPESE ECONOMISCHE SAMENWERKING

De Organisatie voor Europese Economische Samenwerking (O. E. E. S.), die aanvankelijk een distributie-orgaan van de Amerikaanse hulp was, is meer en meer van deze taak afgeweken om zich in 1950 vooral toe te leggen op de oplossing van de problemen in zake de economische integratie en het voltooien van het herstel van West-Europa. Dit komt vooral tot uiting in de bereikte resultaten betreffende de vrijmaking van het ruilverkeer en van de internationale betalingen, in de diverse voorgestelde plannen om in West-Europa een gemeenschappelijke markt tot stand te brengen, en in de tijdens het tweede halfjaar gedane inspanningen om de nieuwe problemen, die ontstaan zijn ingevolge de bewapeningseconomie, op te lossen.

Wat de administratieve structuur van de Organisatie voor Europese Economische Samenwerking betreft, werden twee belangrijke beslissingen getroffen. Op 31 Januari 1950 werd vooreerst de post van politiek bemiddelaar opgericht. Deze post werd toevertrouwd aan de Heer D. Stikker, Minister van Buitenlandse Zaken in Nederland. Door deze oprichting werd tegemoet gekomen aan de wens het politiek beleid van de Organisatie voor Europese Economische Samenwerking te versterken. Een tweede belangrijke beslissing werd door de Raad op 4 April getroffen toen hij overging tot het afschaffen van de in 1949 opgerichte consultatieve groep der Ministers die aan de verwachte resultaten niet had beantwoord. Daarentegen was men het er over eens dat het Uitvoerend Comité zoveel mogelijk op ministerieel plan moest samenkomen en dat de Raad zelf in principe om de twee maand zou worden bijeengeroepen (1).

(1) Voor nadere inlichtingen nopens de administratieve structuur van de Organisatie voor Europese Economische Samenwerking, zie : *De Belgische Economie in* 1949, op. cit., p. 319-322.

Zoals voorzien bij de aanvang van de Marshall-hulp, werd de voor het dienstjaar 1950/'51 toegestane Amerikaanse hulp nogmaals ingekrompen. Terwijl de European Recovery Program-fondsen, die voor het dienstjaar 1949/'50 aan de lidstaten der Organisatie voor Europese Economische Samenwerking werden toegekend, 3.778 millioen dollar beliepen, maakte het programma voor hulp aan het buitenland, dat begin 1950 aan het Congres werd voorgelegd, slechts gewag van 2.950 millioen dollar voor hulp aan Europa ; dit bedrag werd echter achteraf nog ingekrompen, zodat het uiteindelijk niet meer dan 2.250 millioen dollar bedroeg.

Er werd besloten tot een nieuwe stap in zake vrijmaking van het internationale ruilverkeer over te gaan. Reeds in 1949 had de Organisatie voor Europese Economische Samenwerking een actie op touw gezet met de bedoeling de ruilrestricties tussen de deelnemende landen te verminderen. Op 2 November 1949 werd er overeengekomen dat elke lidstaat 50 % van zijn invoer uit de andere lidstaten zou vrijgeven. Om dit percentage te berekenen, wees men terug naar de in 1948 tot stand gebrachte particuliere invoer, zonder rekening te houden met de aankopen op regeringsplan. Het vrijgeven van de helft van de invoer naar waarde dient in dezelfde verhouding te geschieden voor elk der drie hoofdgroepen afzonderlijk : zo voor de landbouwproducten als voor de grondstoffen en voor de fabrikaten.

Op 31 Januari 1950 besloot de Raad van de Organisatie voor Europese Economische Samenwerking de coëfficiënt vrijgegeven invoer van 50 op 60 % te brengen onmiddellijk na het in werking treden van de Europese Betalingsunie. Dit laatste geschiedde op 19 September 1950, zodat de lidstaten, zoals overeengekomen, van October af, tot deze verdere stap in zake het vrijmaken van het ruilverkeer overgingen. Kort daarop, op 27 October 1950, besloot men het vrijgegeven percentage, van Februari 1951 af (1), van 60 tot 75 % op te voeren. Aangezien echter de toepassing van deze laatste uitbreiding van de vrijhandel voor elke groep afzonderlijk, moeilijkheden had kunnen meebrengen voor de landbouw, werd er overeengekomen dat enkel het particuliere ruilverkeer in zijn geheel voor 75 % zou worden vrijgegeven, terwijl voor elk der bovenvermelde groepen afzonderlijk, zoals voorheen, slechts ten minste 60 % vrij moest worden ingevoerd. Bovendien verbonden de lidstaten er zich toe op 30 April 1951 een lijst met vrijgegeven producten, die 60 % van hun totaal ruilverkeer zou beslaan, definitief vast te leggen.

Om het ruilverkeer vrij te maken, is het echter niet voldoende de invoerbeperkingen op te heffen, wanneer de invoer zelf door prohibitieve douanerechten wordt belemmerd. Daarom is de Organisatie voor Europese Economische Samenwerking er toe overgegaan de douanetarieven te onderzoeken om te kunnen nagaan in welke mate de bestaande rechten een belemmering uitmaken voor de resultaten die werden verwacht van de in zake contingentering getroffen beslissingen.

Met het oog op het tot stand brengen van een Europese eenheidsmarkt, werden in Juli 1950 door de afvaardigingen van Nederland, Italië en Frankrijk verschillende plannen naar voren gebracht, die de Europese integratie moesten kunnen tot werkelijkheid maken.

Het plan voor Nederland, voorgesteld door de Heer Stikker, beoogde de economische integratie per sector en was gesteund, zowel op de opheffing van de quantitatieve ruilbeperkingen, als op die van de douanetarieven. Bovendien werd hierbij de raad gegeven dat maatregelen zouden worden getroffen om de storingen, veroorzaakt door de integratie, op te vangen.

(1) Deze datum moest naderhand tot in de maand Augustus 1951 worden verschoven.

Het plan dat uitgewerkt was door de Heer Pella, Minister van de Schatkist in Italië, had de bedoeling de douanetarieven geleidelijk en op preferentiële basis te verlagen. De spreiding der tariefverminderingen over een bepaald tijdsverloop moest aan de lidstaten de gelegenheid geven hun economie aan te passen.

Ten slotte beoogde het plan van wijlen de Heer Petsche, Minister van Financiën in Frankrijk, de oprichting van een investeringsbank, wat zou toelaten de economische expansie en de investeringsprogramma's te behandelen als Europese, eerder dan als nationale problemen.

Opdat het vrijgeven van het intra-Europees ruilverkeer werkelijkheid zou kunnen worden, was het nodig een nieuw betalingsmechanisme tot stand te brengen, dat aan de lidstaten zou toelaten de risico's van de verzachting der invoerbeperkingen op te vangen. Bovendien zou dit mechanisme een multilateraal karakter moeten aannemen, zodat elk land zich nog slechts zou moeten bekommeren om zijn eigen positie tegenover de Organisatie voor Europese Economische Samenwerking in haar geheel, en niet langer meer zou moeten bezorgd zijn om zijn betalingsbalans met één of ander land afzonderlijk. Aldus zou trouwens ook de discriminatie geen zin meer hebben. Het betalingssysteem, lijk het sinds de overeenkomst van 7 September 1949 bestond, was in hoofdzaak gesteund op de vlotte werking van de trekkingsrechten. Het vertoonde nog talrijke leemten, hoewel het reeds een merkelijke vooruitgang betekende tegenover het eerste plan voor intra-Europese betalingen ; zo voorzag het dat een deel der trekkingsrechten multilateraal zou zijn.

Het ontwerp tot een Europese Betalingsunie werd door de Raad op 7 Juli goedgekeurd en trad in September 1950 in werking (1). Het brengt een systeem van multilaterale clearing, gepaard met kredietmarges, tot stand. Periodisch brengt ieder lid bij de Europese Betalingsunie het totaal van zijn schulden en schuldvorderingen in, die het gedurende de afgelopen termijn verschuldigd was aan of te goed had op ieder der andere deelnemers. Vervolgens wordt het netto-resultaat der overdrachten opgemaakt waaruit de uiteindelijke credit- of debetpositie van de lidstaat ten opzichte van de Unie te voorschijn komt. Er moet opgemerkt worden dat elk lid wederkerige kredieten opent tegenover de Europese Betalingsunie ter vereffening van deze saldi. De kredieten die de lidstaten gebeurlijk moeten toestaan aan of verkrijgen van de Europese Betalingsunie, zijn afhankelijk van een basis, quotum genoemd. Dit quotum werd voor elk land in principe op 15 % van het bedrag van zijn totaal ruilverkeer in 1949 met de andere lidstaten van de Organisatie voor Europese Economische Samenwerking vastgesteld.

De debiteuren op de Europese Betalingsunie kunnen hun cumulatief debetsaldo met dit quotum dekken tot een beloop van één vijfde van dit quotum, zonder tegenprestatie. Doch van het ogenblik af dat men op het tweede vijfde moet beroep doen, moet het cumulatief debetsaldo voor 20 % in goud en voor 80 % door een door de Europese Betalingsunie toegestaan krediet worden gedekt. De derde schijf, dus het derde vijfde van het quotum, wordt voor 40 % door goudbetalingen gedekt, de vierde voor 60 % en de vijfde voor 80 %. Eens het quotum overschreden moet het debetsaldo volledig door goudstortingen worden vereffend.

Wat de schuldeisers betreft, zolang hun gecumuleerde schuldvorderingen 20 % van hun quotum niet overtreffen, moeten zij deze financieren door kredieten te hun-

(1) De bestaansduur der Europese Betalingsunie zal van de omstandigheden afhangen, maar de financiële verplichtingen der leden werden voor een duur van twee jaar aangegaan.

nen laste. Wordt deze eerste snede overschreden, dan wordt het creditsaldo voor 50 % gedekt door goud, gestort door de Europese Betalingsunie, en voor 50 % door kredieten toegestaan aan de Europese Betalingsunie. Daar het nodig was de Europese Betalingsunie met een beginkapitaal uit te rusten, o. m. om te vermijden dat het Fonds op een zeker ogenblik meer goud zou moeten uitgeven dan het zelf zou ontvangen, werd ook een gedeelte van de Amerikaanse hulp rechtstreeks aan het Fonds overgemaakt. Er werd overeengekomen dat deze som tenminste 350 millioen dollar zou bedragen.

Aangezien bovendien moet rekening gehouden worden met de bijzondere vorm der betalingsbalans ten opzichte van alle lidstaten der Europese Betalingsunie samen, « werden door de Regering der Verenigde Staten initiële credit- of debetsaldi voor de periode van 1 Juli 1950 tot 30 Juni 1951 toegekend » (1).

De Belgisch-Luxemburgse Economische Unie, Zweden en Groot-Brittannië werden begiftigd met een initieel debetsaldo, dat bestaat uit een dollartoewijzing, waarvan de tegenwaarde in nationale munt ter beschikking van de Europese Betalingsunie wordt gesteld. Deze toewijzing moet aan genoemde landen toelaten een gedeelte van hun te verwachten creditsaldo op de betalingsbalans ten opzichte van alle lidstaten samen te dekken. Hierom hebben ze gebruik kunnen maken van dit aanvankelijk debetsaldo dat op het debet van hun rekening werd geboekt.

Oostenrijk, Griekenland, IJsland, Noorwegen, Nederland en Turkije hebben daarentegen een bijzondere hulp ontvangen, onder de vorm van een initieel creditsaldo. Dit was nodig omwille van de structuur van hun intra-Europese handel of van hun algemene economische toestand. Bij het openen van de boekhouding der Europese Betalingsunie staan deze landen als schuldeiser tegenover de Unie geboekt. De schuldvorderingen, voor een bedrag dat overeenkomt met hun initiële creditpositie, moet een gedeelte van hun tekort op hun betalingsbalans tegenover de Europese Betalingsunie kunnen dekken.

De overeenkomst voorziet verder het vastleggen van de schulden die op 30 Juni 1950 bestonden en de wijze waarop de terugbetalingen, die de contracterende partijen zouden moeten verrichten op basis van bilaterale akkoorden, moeten worden geboekt.

Bovendien werden schikkingen voorzien voor het geval dat een land, hetzij als debiteur, hetzij als crediteur, te vlug de grens van zijn quotum zou bereiken. Een directiecomité, tegelijkertijd met de Europese Betalingsunie opgericht, zal de toestand onderzoeken van de landen die te vlug hun quotum in de ene of de andere richting zouden uitputten.

In October 1950 werd van deze schikking reeds gebruik gemaakt voor Duitsland waarvan het debetsaldo gevaarlijke afmetingen begon aan te nemen. De economische toestand van dit land werd door experten onderzocht. Toen ze verslag er over hadden uitgebracht, stelde de Bondsregering een programma voor met maatregelen, die ze van zins was te treffen om de buitenlandse handel van Duitsland weer in evenwicht te brengen.

---

(1) Zie artikel 10 van het *Accord sur l'établissement d'une Union Européenne de Paiement*, Organisatie voor Europese Economische Samenwerking, 19 September 1950. Er weze opgemerkt dat men ook de termen « initiële creditpositie » of « initiële debetpositie » of nog « aanvankelijke creditpositie » of « aanvankelijke debetpositie » gebruikt.

Eveneens in October heeft de Organisatie voor Europese Economische Samenwerking een zeker aantal dringende vraagstukken onderzocht in verband met de wederbewapening, waaronder in het bijzonder het probleem der grondstoffenvoorziening moet worden aangestipt. De technische comité's werden belast met het onderzoek naar de oorzaken der prijsstijgingen en tevens werd hun gevraagd de maatregelen aan te duiden die zouden kunnen leiden tot een productieverhoging of tot het remmen der vraag. Eventueel zouden ze ook een systeem moeten uitwerken voor een bevredigende verdeling van de producten, waarover de lidstaten in ongeveer voldoende mate kunnen beschikken. Aldus heeft de Raad der Ministers van de Organisatie voor Europese Economische Samenwerking aan de hand van de uitgewerkte rapporten de lidstaten uitgenodigd alle mogelijke maatregelen te treffen om de productie van verscheidene grondstoffen op te voeren.

Een tweede probleem, dat de aandacht van de Organisatie voor Europese Economische Samenwerking heeft gaande gemaakt, is het vraagstuk van de interne financiële stabiliteit der lidstaten.

De Raad heeft, ten derde, een aanbeveling aangenomen waarbij de leden uitgenodigd worden de nodige maatregelen te treffen om in het tekort aan geschoolde arbeidskrachten, dat zou kunnen voortvloeien uit de verdedigingsinspanning, te voorzien.

Bovendien heeft de Organisatie voor Europese Economische Samenwerking in 1950 de klemtoon gelegd op de noodzakelijkheid de productie op te voeren. Het derde rapport dat begin 1950 aan de E. C. A. werd voorgelegd met het oog op de voorbereiding van de volgende dienstjaren, zet in grote trekken uiteen door welke maatregelen men deze productieverhoging tot stand denkt te kunnen brengen. De Raad van de Organisatie voor Europese Economische Samenwerking heeft overigens de Verenigde Staten en Canada er toe uitgenodigd om de West-Europese inspanning tot productieverhoging te steunen.

De Organisatie heeft de vestigingsvoorwaarden en de reglementeringen onderzocht betreffende de buitenlandse investeringen in de lidstaten en hun overzeese gebiedsdelen, alsook de wijze waarop kapitalen uit niet aangesloten landen of uit de ene lidstaat naar de andere zouden kunnen aangetrokken worden. Twee rapporten waren hieraan gewijd.

Met het oog op het opvoeren van de productiviteit heeft de Organisatie voor Europese Economische Samenwerking verscheidene initiatieven genomen die de industrie zowel op technisch als op wetenschappelijk gebied kunnen behulpzaam zijn. Over het algemeen heeft ze er zich op toegelegd eerder het toepassen van reeds bestaande technieken dan het zuiver theoretisch wetenschappelijk onderzoek aan te moedigen. Aldus heeft ze talrijke technische missies naar de Verenigde Staten gezonden en is ze overgegaan tot het uitwisselen van documenten en tot het oprichten van organen die belast werden met het toepassen van de technische vooruitgang, die de landen aanbelangt, welke aangesloten zijn bij het net der Nationale Centra voor de Productiviteit.

§ 2. — OMVANG EN AANWENDING VAN DE AMERIKAANSE HULP AAN BELGIE

De «European Recovery Program»-hulp voor het dienstjaar 1949/'50 aan de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie toegekend, omvatte noch giften, noch

leningen ; inderdaad, het bedrag van 312,5 millioen dollar, dat haar in principe werd toegestaan bij de verdeling der Marshall-fondsen in 1949, was een voorwaardelijke hulp. Deze dollars ontving de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie in 1949/'50 slechts op voorwaarde dat zij in trekkingsrechten en in kredieten werden omgezet, die door de Unie volgens een bepaald mechanisme (1) moesten worden toegestaan. Bepaalde landen, die tot de Organisatie voor Europese Economische Samenwerking behoren, zouden hiermee hun toen te verwachten tekort op de betalingsbalans ten opzichte van België en het Groothertogdom Luxemburg kunnen aanzuiveren.

De aanwending van deze trekkingsrechten en van de er mee gepaard gaande kredieten is echter niet gebeurd zoals oorspronkelijk was voorzien, toen men de nodige voorwaardelijke hulp op 312,5 millioen dollar had geschat. Immers, de evolutie van de lopende handelsverrichtingen tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de andere landen van de Organisatie voor Europese Economische Samenwerking was zó, dat de trekkingsrechten en kredieten, die aanvankelijk voor Nederland, Griekenland en Turkije voorzien waren, onvoldoende en deze voor andere landen overdreven bleken ; bovendien werd er voor de Trizone een aanzienlijk deficit vastgesteld op de betalingsbalans met de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie, hoewel men ten gunste van dit land geen trekkingsrechten vanwege België had nodig geoordeeld.

Voorziene en aangewende trekkingsrechten en kredieten
Dienstjaar 1949/'50
(duizenden dollars)

LAND	Vastgestelde trekkingsrechten	Voorziene Belgische kredieten verbonden aan de trekkingsrechten	Aangewende trekkingsrechten	Aangewende Belgische kredieten verbonden aan de trekkingsrechten
Nederland	101.000	38.000	104.585	38.000
Frankrijk	57.500	21.500	21.461	—
Verenigd Koninkrijk	74.000	28.000	30.643	1.145
Denemarken	14.600	—	12.533	—
Oostenrijk	9.000	—	9.000	—
Noorwegen	17.600	—	14.395	—
Griekenland	19.400	—	22.197	—
Turkije	6.800	—	5.123	—
Portugal	12.600	—	12.821	—
Trizone	—	—	6.387	—
Totaal	**312.500**	**87.500**	**239.145**	**39.145**

Bron : Belgisch Bestuur voor Economische Samenwerking.

Ondanks het feit dat voor bepaalde landen hun trekkingsrechten werden overgedragen op de Trizone, Nederland, Griekenland en Turkije, bedroeg het bedrag der

(1) Zie : *De Belgische Economie in* 1949, op. cit., p. 328. Wanneer een bepaald bedrag werd overschreden, moest het tekort der West-Europese landen tegenover de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie ten dele door Belgische kredieten en ten dele door Amerikaanse hulp worden gedekt. Er werden voor 87,5 millioen dollar Belgische kredieten voorzien.

gebruikte trekkingsrechten en kredieten gedurende het boekjaar 1949/'50 slechts de tegenwaarde van respectievelijk 239,1 millioen dollar en 39,1 millioen dollar. Bijgevolg werd de voorwaardelijke hulp aan de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie voor het boekjaar 1949/'50 tot 239,1 millioen dollar beperkt.

⁂

Wat de Amerikaanse hulp voor het jaar 1950/'51 aan België in het kader van het « European Recovery Program » betreft, was het definitief bedrag er van bij het einde van 1950 nog niet vastgesteld. In Juni 1950, bij het opmaken van het akkoord der Europese Betalingsunie, was er sprake van een hulp van 160 millioen dollar voor de boekjaren 1950/'51 en 1951/'52. Daar in de herfst van 1950, het Amerikaanse Congres de beschikbare sommen voor de economische hulp aan Europa met ongeveer 20 % verminderde, werd dit cijfer teruggebracht op 128 millioen dollar. Op deze basis moest het bedrag, toegekend aan de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie, 88 millioen dollar bereiken voor 1950/'51, verdeeld volgens een principieel akkoord in twee gelijke delen, het ene deel als rechtstreekse hulp, het andere deel als voorwaardelijke hulp. De rechtstreekse hulp moet dienen om bepaalde, verder vermelde investeringen te financieren, terwijl de voorwaardelijke hulp moet gebruikt worden in het raam van de Europese Betalingsunie en overeenkomt met de « initiële debetpositie » van België. Hierbij werd voor België een uitzonderingstoestand geschapen, aangezien de « initiële debetpositie », die 44 millioen dollar bedroeg, in tegenstelling met de algemene regel, in zijn quotum van 360 millioen dollar werd inbegrepen (1).

De verplichtingen, die België ten gevolge van zijn lidmaatschap in de Europese Betalingsunie ten deel vallen voor de duur van de boekjaren 1950/'51 en 1951/'52, kunnen als volgt worden samengevat. Het cumulatief creditsaldo dat de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie zou bekomen op de andere lidstaten van de Organisatie voor Europese Economische Samenwerking moet voor de eerste schijf vereffend worden door de tegenwaarde in Belgische frank van de voorwaardelijke hulp die aan de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie werd toegekend. De tweede snede, ten bedrage van een vijfde van het Belgisch quotum, of 72 millioen dollar, moet integraal worden gefinancierd door middel van Belgische kredieten. Het overschot moet tot beloop van een bedrag, dat overeenkomt met het verschil tussen het Belgisch quotum en de twee bovenvermelde sneden, voor de helft gedekt worden door Belgische kredieten en voor de andere helft door goudstortingen van de Europese Betalingsunie.

Bij het einde van 1950, was er aan de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie slechts 44,05 millioen dollar toebedeeld (2). Deze som werd door de Belgische Regering beschouwd als de voorwaardelijke hulp voor het boekjaar 1950/'51. De vroegere hypothesen, ten tijde van de inwerkingtreding van de Europese Betalingsunie, maakten gewag van een hoger bedrag aan voorwaardelijke hulp ; er was namelijk ook nog een voorwaardelijke hulp voor het boekjaar 1951/'52 voorzien. Nochtans, op basis van de gebeurtenissen tijdens de laatste maanden van 1950, was het te vrezen dat de aanvankelijk voorziene sommen niet aan de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie zouden worden toegekend.

---

(1) Deze stipulatie werd eerst na moeizame onderhandelingen bekomen.

(2) De Belgisch-Luxemburgse Economische Unie heeft feitelijk 58,75 millioen dollar ontvangen, voor de helft voorwaardelijke en voor de andere helft rechtstreekse hulp.

Indien het stelsel van hulpverlening, zoals dit bij het einde van 1950 werd voorzien, geen wijzigingen meer zou ondergaan, moet er dus rekening gehouden worden met een « initiële debetpositie », ten bedrage van 44,05 millioen dollar (1). In dit geval zou het Belgisch quotum worden aangewend zoals aangeduid in onderstaande tabel (2).

Verdeling van het quotum van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

(duizenden rekeneenheden (a))

OPSOMMING	Bedrag
Initiële debetpositie	44.050
Belgische, niet aan goudontvangsten gebonden kredieten	72.000
Belgische kredieten, samengaand met de hieronder vermelde goudontvangsten....	121.975
Goudontvangsten	121.975
Totaal	**360.000**

Bron : Belgisch Bestuur voor Economische Samenwerking.

(a) De rekenenheid komt in waarde overeen met de U. S. A-dollar.

Alhoewel op 31 December 1950, België nog geen enkele rechtstreekse hulp had ontvangen, die, zoals aanvankelijk was voorzien, dezelfde som moest bedragen als de voorwaardelijke hulp, werd er toch reeds tijdens het tweede halfjaar van 1950 onderzocht op welke manieren men de tegenwaarde er van, namelijk 2.022 millioen Belgische frank, zou aanwenden (3). Op het einde van het jaar bestonden er verschillende voorstellen nopens de verdeling en de benuttiging der verwachte fondsen, zonder dat er een definitieve schikking getroffen was. Het betrof vooral de volgende investeringsvoorstellen : wederuitrusten der steenkoolmijnen, der spoorwegen en der havens van Antwerpen en Gent, het graven van een tweede Kruisschanssluis, de modernisering van de landbouw, de spoorwegverbinding Beneden Kongo-Katanga (Kamina-Kabalo) en de modernisering van het wegennet.

Uit de Europese Betalingsunie-balans voor de eerste zes maanden van het dienstjaar 1950/'51 blijkt dat de verrichtingen van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie sterk beïnvloed werden door de massieve invoer in de loop van de tweede helft van 1950. Zo werden de lopende verrichtingen tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de andere landen van de Europese Betalingsunie voor de maanden Juli tot October met een debetsaldo afgesloten. Dit tekort werd door bestaande middelen gedekt (4).

(1) Er wordt hier verondersteld, dat geen enkele voorwaardelijke hulp aan de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie voor het boekjaar 1951/'52 zou worden toegekend.

(2) De initiële debetpositie werd in Juli 1951 voor de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie van 44 millioen rekeneenheden (overeenkomende met de U. S. A. dollar) teruggebracht tot 29 millioen. Deze inkrimping werd in de tabellen voor 1950 niet overgenomen.

(3) De dollars, verkregen uit hoofde van de voorwaardelijke of andere hulp, worden aangewend om de invoer uit de Verenigde Staten te betalen. De tegenwaarde in Belgische franken, voortkomend uit de verkoop van deze deviezen aan de importeurs, wordt op een speciale rekening bij de Nationale Bank overgeschreven. Deze Belgische franken worden dan verschillend aangewend volgens de aard van de hulp. De tegenwaarde van de voorwaardelijke hulp dient ter financiering van de trekkingsrechten (boekjaar 1949/'50) en van de initiële debetpositie in de Europese Betalingsunie. De tegenwaarde van de rechtstreekse hulp, daarentegen, is beschikbaar voor binnenlandse doeleinden.

(4) De bilaterale schuldvorderingen die de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie op 30 Juni 1950 op de Organisatie voor Europese Economische Samenwerking bezat, werden geconsolideerd. Een afschrijvingsplan voor deze schulden werd opgesteld over de twee jaar die overeenkomen met het plan voor West-Europese betalingen. Het is dank zij deze afschrijvingen dat het deficit voor deze periode werd gedekt.

Aldus, werd de « initiële debetpositie » niet aangesneden voor de eerste vier maanden van het boekjaar. De toestand is echter veranderd van de maand November af, zodat het cumulatief netto-overschot van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie 21,80 millioen rekeneenheden bedroeg (1). Aldus werd de « initiële debetpositie » van België bij het einde van het jaar tot 22,24 millioen rekeneenheden herleid.

Verrichtingen van de Europese Betalingsunie
(tweede halfjaar 1950)

LAND	Globale stand tegenover de Europese Betalingsunie (millioenen rekeneenheden)			
	Voorzien quotum	Initiële positie (a)	Cumulatief boekhoudkundig saldo op 31 December 1950 sedert 1 Juli 1950 (b)	
Oostenrijk	70	+ 80,00	— 37,4	
Griekenland	45	+ 115,00	— 70,8	
Nederland	330	+ 30,00	— 107,9	
Noorwegen	200	+ 60,00	— 51,1	
Turkije	50	+ 25,00	+ 5,3	
Denemarken	195	—	— 38,4	
Frankrijk	520	—	+ 212,4	
West-Duitsland	320	—	— 356,7	(c)
Italië	205	—	— 30,9	
Portugal	70	—	+ 36,8	
Zweden	260	— 21,20	—	
Verenigd Koninkrijk	1.060	— 150,00	+ 433,0	
IJsland	15	+ 4,00	— 3,3	
Belgisch-Luxemburgse Economische Unie	360	— 44,05	+ 21,8	
Zwitserland	250	—	— 25,2	

Bron : Belgisch Bestuur voor Economische Samenwerking.

(a) + initiële creditpositie.
— initiële debetpositie.
(b) Netto-totaal van de overschotten (+) en tekorten (—) verrekend op de initiële posities of quota.
(c) Duitsland : 36,7 millioen zijn afgetrokken van de 180 millioen rekeneenheden, die de tijdelijke vermeerdering van het quotum uitmaken.

***

Als men het jaar 1950 als een geheel beschouwt, zonder rekening te houden met het Amerikaanse boekjaar, gebruikelijk in het « European Recovery Program »,komt men tot een werkelijk ontvangen hulp van 9.047,59 millioen Belgische frank (2). Voegt men hierbij de 13.893,08 millioen Belgische frank, ontvangen tijdens de jaren 1948 en 1949, dan bereikt men voor de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie 23.940,67 millioen Belgische frank. Dit bedrag omvat echter meer dan 20,4 milliard Belgische frank voorwaardelijke hulp. Indien deze tussenkomst vanwege de Verenigde Staten de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie geholpen heeft tot het

(1) De rekeneenheid heeft dezelfde waarde als de Amerikaanse dollar.
(2) De notie werkelijk ontvangen hulp is verschillend van het begrip toegestane hulp.

oplossen van het dollartekort en tot het handhaven van haar belangrijke uitvoer, dank zij de voorwaardelijke hulp, heeft toch het kleine bedrag aan verkregen rechtstreekse hulp haar positie in zake investeringen verzwakt ten opzichte van de andere landen die deel uitmaken van de Organisatie voor Europese Economische Samenwerking en relatief meer rechtstreekse hulp hebben ontvangen.

AFDELING II. — BELGISCH-NEDERLANDS-LUXEMBURGSE ECONOMISCHE UNIE

§ 1. — EVOLUTIE DER ONDERHANDELINGEN

De Voor-Unie-Overeenkomst, tot stand gekomen tijdens de op 13, 14 en 15 October 1949 te Luxemburg gehouden ministeriële conferentie, droeg er in 1950 aanzienlijk toe bij om het handelsverkeer tussen de Partijen te verruimen. Daar de Nederlandse invoer in België reeds van 1947 af in grote mate vrijgegeven was, is het normaal dat vooral de Belgische uitvoer naar Nederland uit de jongste liberalisaties bij het einde van 1949 en het begin van 1950 voordeel heeft gehaald.

De verruiming van de Voor-Unie-Overeenkomst, in 1950, betekent dat de handel tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en Nederland, wat de nationale producten betreft, practisch gans vrijgegeven werd, met uitzondering van een beperkt aantal landbouwproducten en voedingswaren, die onder de toepassing van de Protocollen van 9 Mei 1947 en 21 October 1950 vallen, van sommige industriële producten, van de producten der visvangst en van die welke het voorwerp uitmaken van regeringsaankopen.

Op 29, 30 en 31 Juli 1950 werd te Oostende een nieuwe conferentie gehouden om in het licht der resultaten behaald tijdens de verlopen periode der Voor-Unie, te trachten bepaalde verschillen op essentiële punten op te lossen, die een naar elkaar groeien van de Benelux-economieën beletten. Gezien de omvang van de vraagstukken die om een oplossing vragen, waren de Partijen overeengekomen, dat de te Oostende gehouden besprekingen slechts een eerste zitting zouden vormen van een conferentie waarvan de tweede zitting voor de maand October werd vastgesteld. Te Oostende werden inzonderheid vraagstukken bestudeerd in verband met de financiering van het onderling ruilverkeer en met het gemeenschappelijk regime van het buitenlandse handels- en betalingsverkeer.

Wat dit laatste punt betreft, werd beslist ten aanzien van het buitenland een gecoördineerde in- en uitvoerpolitiek te volgen, die van 1 Januari 1951 af zal leiden tot het sluiten van gemeenschappelijke handelsakkoorden. Daartoe werden volgende beschikkingen aangenomen.

1°. *Invoerregime ten aanzien van de landen, die lid zijn van de Organisatie voor Europese Economische Samenwerking.*

a) De Benelux-landen zullen een gemeenschappelijk invoerregime toepassen voor een zo groot mogelijk aantal tariefposten. Aldus werden ten aanzien van de landen, die lid zijn van de Organisatie voor Europese Economische Samenwerking, door de drie landen dezelfde tariefposten vrijgegeven, tot 60 % van het invoervolume van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en Ne-

derland. Nochtans blijven bepaalde verschillen bestaan, zowel ten gevolge van het verschil in de economische structuur van de deelnemende landen, als door het feit dat het volume van de internationale handel, waarop de vrij te geven 60 % moest worden berekend, niet op dezelfde goederen sloeg voor de drie landen.

b) Wat het niet vrijgegeven gedeelte van de invoer betreft, zal, telkens wanneer één van de Partijen in overeenstemming met de andere, ten aanzien van een of meer derde landen een contingentering instelt, hetzij omdat de betalingsbalans dit noodzakelijk maakt, hetzij om handelspolitieke redenen, het andere deelnemende landen op snelle en doelmatige wijze medewerken aan de tenuitvoerlegging van deze maatregel, hetzij door instelling van een gemeenschappelijke contingentering aan de grenzen met derde landen, het zij, indien een dergelijke maatregel niet doelmatig of niet doeltreffend blijkt te zijn, door instelling van contrôle op de uitvoer aan de gemeenschappelijke grens.

De pogingen tot het bereiken van een gemeenschappelijk regime nopens de niet vrijgegeven schijf van de invoer werden voortgezet.

2° *Invoerregime ten aanzien van de landen in het dollargebied.*

Er werd overeengekomen dat, wat de invoer uit het dollargebied betreft, de deelnemende landen voor het overgrote deel der tariefposten in beginsel een autonoom regime kunnen handhaven, met dien verstande evenwel dat, indien daarvan een verstoring van het evenwicht het gevolg zou zijn, in gemeenschappelijk overleg maatregelen zullen worden genomen ter beperking van de doorvoer.

3°. *Invoerregime ten aanzien van andere landen, niet-leden van de Organisatie voor Europese Economische Samenwerking, en geen deel uitmakende van het dollargebied.*

Een gemeenschappelijke actieve politiek zal door de deelnemende landen worden gevolgd. Aldus zullen, in gezamenlijk overleg, maatregelen worden getroffen voor de invoerpolitiek die moet worden gevoerd ter gelegenheid van de onderhandelingen met deze landen.

Op 20 en 21 October 1950 werd te Luxemburg het landbouwprobleem besproken. De Regeringen streefden er naar volgende doeleinden te verwezenlijken :

1°. verhoging van de productiviteit en verlaging van de kostprijs, niet alleen om de binnenlandse behoeften zoveel mogelijk te kunnen bevredigen, maar ook om op de buitenlandse markten een zo sterk mogelijke positie in te nemen ;

2°. bestaanszekerheid voor de boeren en landarbeiders werkzaam op goed geleide en uit economisch en sociaal oogpunt te verantwoorden bedrijven ;

3°. verwezenlijking van de voorwaarden noodzakelijk voor een zo vrij mogelijk verkeer van landbouwproducten binnen de Unie.

Ten einde dit laatste punt te realiseren zal de technische ontwikkeling systematisch worden bevorderd tot het hoogste peil van de drie landbouwhuishoudingen en zal men eenzijdig toegekende subsidies verminderen en zelfs geleidelijk afschaffen. In afwachting zullen de basisprincipes van het Protocol van 9 Mei 1947 van kracht blijven wat de producten betreft, welke voorkomen op een er aan toegevoegde lijst, voor zover het Protocol zelf er niet van afwijkt.

De minimumprijzen zullen in gemeenschappelijk overleg door de Commissie van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening van de Raad der Economische Unie worden vastgesteld. Bij verschil van mening zal het geschil onmiddellijk worden voorgelegd aan een daartoe speciaal bijeengeroepen vergadering van Ministers van de drie Partijen, die binnen de acht dagen een beslissing moet nemen, beslissing die onmiddellijk van toepassing zal zijn. Indien ook op deze vergadering geen overeenkomst wordt bereikt, zal de Regering van het invoerende land onmiddellijk de maatregelen mogen nemen die zij onontbeerlijk acht voor de veiligstelling van haar belangen. Nochtans moet het invoerende land bij het nemen van deze maatregelen rekening houden met de noodzaak de belangen van het uitvoerende land niet op onrechtmatige wijze aan te tasten. Zo het uitvoerende land oordeelt dat zulks wel het geval is, dan kan het beroep doen op arbitrage van een college van drie personen waarvan de eerste door de Regering van het eisende land, de tweede door de Regering van het importland en de derde in gemeen overleg door beide eersten wordt aangewezen. De beslissing die dit college binnen twee maanden moet nemen, zal onmiddelijk uitvoerbaar zijn.

Er werd overeengekomen dat deze procedure zou van kracht zijn tot het ogenblik van het in werking treden van de Conventie over de Economische Unie, waarin eveneens arbitrage-bepalingen zullen worden voorzien.

Op de conferentie werd tevens bepaald dat de heffingen die door het exporterende land worden geheven, ten einde het verschil tussen de overeengekomen minimumprijzen en de binnenlandse prijzen op de markt van het exporterende land te overbruggen, tussen Nederland en de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie gelijk zouden worden verdeeld, na afloop van ieder kwartaal.

Ten slotte zullen de partijen elkaar verder preferentie verlenen voor de invoer van landbouwproducten onderworpen aan het regime van de minimumprijzen. De preferentie geldt eveneens ten aanzien van de licentierechten die eventueel zouden worden geheven op de invoer van deze producten. Deze rechten kunnen slechts geheven worden op goederen afkomstig van derde landen.

Er kunnen bepaalde grondwettelijke bezwaren worden opgeworpen tegen de toepassing van de beschikkingen aangaande gebeurlijke arbitrages, zo deze beschikkingen niet vooraf door de Belgische en Luxemburgse Wetgevende Vergaderingen zijn goedgekeurd. Hierom zijn de drie Regeringen tijdens de nieuwe ministerconferentie te 's-Gravenhage op 28 en 29 December 1950 overeengekomen om te verklaren dat deze beschikkingen slechts kunnen worden toegepast na de goedkeuring van het Protocol van Luxemburg door de Belgische en Luxemburgse Parlementen.

Ook werden sommige bepalingen van het Protocol van Luxemburg nader omschreven of licht gewijzigd ten einde alle dubbelzinnigheden te vermijden. Zo zal voortaan een speciale delegatie van de Commissie voor Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening de prijsontwikkeling moeten volgen. Wanneer deze delegatie eenparig vaststelt dat de prijs van een product zich beneden het vastgesteld minimum bevindt, dan heeft het invoerend land het recht voorlopig de invoer van die producten te beperken of stop te zetten, in afwachting van de beslissing van de in het protocol aangewezen organen. Stelt de delegatie unaniem vast, dat de prijs weer tot de minimumprijs is gestegen, dan heeft het uitvoerend land het recht de uitvoer te hervatten. Als men over het probleem in de delegatie niet tot overeenstemming komt, dan heeft het invoerend land de bevoegdheid maatregelen te nemen voor het veilig stellen van zijn belangen. Zulks houdt een eventuele contingentering in, het

opleggen van invoerbeperkingen of de stopzetting van de invoer van het desbetreffende product.

Op fiscaal gebied werd op 18 Februari 1950 tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en Nederland een overeenkomst gesloten waarbij de volledige gelijkschakeling van de accijnsrechten werd voorzien (1).

Uit het voorgaande blijkt dat zo in 1950 geen spectaculaire beslissingen werden genomen en de Economische Unie nog niet tot stand kwam, toch belangrijke stappen werden gedaan die de oprichting van deze Unie in de toekomst zullen vergemakkelijken.

§ 2. — ECONOMISCHE TOESTAND VAN HET GROOTHERTOGDOM LUXEMBURG (2)

1. — *Productie.*

Groothertogdom Luxemburg
Industriële productie
(1937/1938 = 100)

BEDRIJFSTAKKEN	1949	1950
Extractieve industrieën	**73**	**74**
IJzergroeven	64	59
Steengroeven	96	111
Verwerkende industrieën	**116**	**121**
Voedingsnijverheid	88	76
Drank- en tabaksnijverheid	108	117
Textielnijverheid	85	99
Schoen- en kledingnijverheid	93	83
Houtnijverheid	162	126
Meubel- en meubileringsnijverheid	105	95
Drukkerij en uitgeverij	103	100
Ledernijverheid	54	57
Chemische nijverheid en aanverwante bedrijven	109	103
Industrie der niet metaalhoudende mineralen	117	131
IJzer- en staalnijverheid	114	124
Metaalverwerkende nijverheid	153	138
Electriciteit, gas	**119**	**129**
Electrische energie	121	136
Gasproductie en -distributie	113	111
Algemeen indexcijfer	**113**	**118**

Bron : Service d'Etudes et de Documentation économiques du Grand-Duché de Luxembourg.

(1) Zie hoofdstuk *Overheidsfinanciën.*

(2) L'économie luxembourgeoise en 1950 (*Bulletin du Service d'Etudes et de Documentation économiques et de l'Office de la Statistique générale*, vol. 1, nº 4, octobre-décembre 1950, p. 219-276) [Grand-Duché de Luxembourg, Ministère des Affaires économiques].

Het indexcijfer van de industriële productie (1937/1938 = 100) bedraagt gemiddeld 118 in 1950, tegen 113 in 1949 en 119 in 1948. De toeneming werd sterk beïnvloed door de ijzer- en staalproductie, waarvan het indexcijfer stijgt van 114 in 1949 tot 124 in 1950. Ondanks deze verhoogde voortbrenging is de ontginning van de mijnen sterk teruggelopen. De binnenlandse ertsen spelen echter een ondergeschikte rol in de Luxemburgse ijzer- en staalindustrie.

Groothertogdom Luxemburg

IJzer- en staalproductie

TIJDVAK	Aantal hoog-ovens in werking	Productie (tonnen)			Gewogen index-cijfer (a)
		Gietijzer	Staal	Gewalste producten	
1929 Maandgemiddelde	38	242.175	225.453	177.273	136
1937 Maandgemiddelde.	22	209.374	209.186	171.699	126
1938 Maandgemiddelde.	19	129.225	119.709	98.692	74
1948 Maandgemiddelde.	21	218.682	204.404	164.415	124
1949 Maandgemiddelde.	22	197.673	189.321	150.907	114
1950 Maandgemiddelde.	23	208.240	204.224	166.741	124
1950 Januari	20	176.704	169.705	139.593	104
Februari	21	171.365	168.956	140.586	103
Maart	22	198.878	197.056	161.524	119
April	22	188.445	180.455	145.477	109
Mei	22	188.055	181.758	149.304	111
Juni	21	204.131	199.531	160.888	120
Juli	21	207.504	204.615	163.009	122
Augustus	22	213.077	215.199	176.414	129
September	25	226.926	224.421	181.292	135
October	24	245.564	243.085	198.100	147
November	26	244.400	240.286	196.977	145
December	26	233.835	225.622	187.731	138

Bron : Groupement des Industries sidérurgiques du Grand-Duché de Luxembourg.

(a) Maandgemiddelde van de jaren 1937 en 1938 = 100.

De activiteit was bevredigend in de textielnijverheid, de tabaksnijverheid, de bedrijven der niet metaalhoudende mineralen en het bouwbedrijf. De textielindustrie haalde voordeel uit de verruimde uitvoermogelijkheden naar Nederland en uit de verhoogde binnenlandse vraag. Daarentegen ondervond de confectie de nadelige gevolgen van de Nederlandse concurrentie.

De werkgelegenheid handhaafde zich op het niveau van 1949 (circa 35.000 arbeiders). De werkloosheid bleef onbeduidend.

In de landbouw waren de oogsten over het algemeen zeer bevredigend. Het productie-indexcijfer (1935/1939 = 100) steeg van 98 in 1949 tot 110 in 1950. Vooral de oogst van de graangewassen en de wiedplanten was bevredigend.

In zake dierlijke productie dient de stijging te worden vermeld van de melkvoortbrenging, nl. met 3,3 % ten opzichte van 1949 en met 9,4 % ten aanzien van 1937. De productie van varkensvlees en van kalfsvlees blijft echter beneden het vooroorlogs niveau.

Dank zij het hoge productiepeil kon de uitvoer in zulke mate worden opgedreven, dat, volgens ramingen, het batig saldo van de Luxemburgse handelsbalans meer dan verdubbeld zou zijn ten opzichte van 1949.

2. — *Financiën en prijzen.*

Luxemburg kon ook niet ontsnappen aan de hausse der wereldprijzen, zodat het indexcijfer van de levensduurte van 107,08 in December 1949 steeg tot 114,88 in December 1950. In Juni 1950 bedroeg dit indexcijfer 109,68.

Deze stijging had een verhoging met 5 % van de lonen en salarissen tot gevolg, van 1 October af voor het bedrijfsleven en van 1 November af voor het overheidspersoneel.

De stijging van de levensduurte is ook gedeeltelijk het resultaat van de abnormaal hoge aankopen van het publiek, beïnvloed door de internationale gebeurtenissen. De hamsterkoorts is weerspiegeld in de evolutie van de stortingen en terugbetalingen bij de Staatsspaarkas. In April, van Juni tot October, en in December hebben de terugbetalingen de stortingen overtroffen.

Groothertogdom Luxemburg

Indexcijfer van de levensduurte

Toestand op de eerste van de maand
(1 Januari 1948 = 100)

	1948	1949	1950
Januari ...	100,00	102,94	110,85
Februari ..	100,62	103,98	110,09
Maart	100,84	103,04	110,03
April	100,78	102,51	109,13
Mei	100,62	102,62	109,19
Juni	100,93	102,82	109,68
Juli.....	102,18	111,20	109,44
Augustus .	102,76	112,65	111,01
September.	102,29	112,17	111,84
October ...	101,26	110,37	114,03
November	110,09	109,87	114,76
December .	101,13	110,83	114,88
Jaargemiddelde	101,21	107,08	111,24

Bron : Office de la Statistique générale du Grand-Duché de Luxembourg.

Het batig saldo van de gewone begroting voor 1950 bedraagt 18 millioen frank, tegen 458,7 millioen frank voor 1949.

§ 3. — ECONOMISCHE TOESTAND VAN NEDERLAND

De economische toestand van Nederland in 1950 kan men in het algemeen gunstig noemen, zowel wat de productie en de productiviteit als wat de werkgelegenheid betreft. Het deficit der betalingsbalans steeg nochtans van 0,3 milliard gulden in 1949 tot 1,1 milliard gulden. Deze toeneming is vooreerst te verklaren door het feit dat de voordelige invloed van sommige buitengewone factoren op de economische evolutie van 1949 — onder meer de vrijmaking van de handel met Duitsland en de uitzonderlijk goede oogst — in 1950 is weggebleven. Het verslechteren van de ruilvoet, het aanleggen van speculatieve voorraden en het hoog investeringsniveau hebben hierbij echter ook een rol gespeeld. De Nederlandse economie heeft dit jaar trouwens de weerslag ondervonden, zowel van de devaluatie van 1949, als van de gebeurtenissen in Korea en van de internationale wederbewapeningspolitiek.

1. — *Algemene evolutie.*

Het nationaal inkomen van Nederland steeg van 15,9 in 1949 tot 17,6 milliard gulden in 1950, vermeerdering die in grote mate te verklaren is door de stijging der prijzen. Het reeds hoog cijfer der bruto-investeringen van 1949 werd in 1950 nog

overtroffen en bereikte 3,6 milliard gulden, d. i. 20,5 % van het nationaal inkomen, tegen 3,2 milliard gulden of 20,1 % in 1949. Deze inspanning was gedeeltelijk mogelijk door de daling der consumptieve uitgaven waarvan het hoeveelheidscijfer (1947 = 100) van 105 tot 104 terugliep. Zonder de extra-aankopen van Juli-September 1950 zou de vermindering sterker geweest zijn. De financiering der investeringen heeft dan ook het tekort op de betalingsbalans verzwaard.

2. — *Productie en werkgelegenheid.*

Het productie-indexcijfer voor de industrie geeft een merkelijke stijging ten opzichte van 1949 te zien. Vooral bij het einde van het jaar, o. m. onder invloed van de internationale gebeurtenissen, kan men een scherpe stijging waarnemen.

Nederland

Productie, personeelsbezetting en arbeidsproductiviteit in de nijverheid (a)
(1938 = 100)

BENAMING	1948	1949				1950			
	4e kwartaal	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Productie	126(d)	119(d)	121	125(d)	138(d)	132	131	143	150
Personeelsbezetting (b)..	140	142(d)	143	144	146(d)	147	148	151	153
Arbeidsproductiviteit (c) .	90(d)	84(d)	85(d)	87(d)	95(d)	90	89	95	98

(a) Exclusief het bouwbedrijf. Bron : Centraal Bureau voor de Statistiek.
(b) Gemiddelde der indexcijfers bij het begin en het einde van het kwartaal.
(c) Met uitschakeling van seizoeninvloeden.
(d) Verbeterde cijfers.

De vooruitgang ten opzichte van 1949 kan in bijna alle nijverheidssectoren worden vastgesteld.

Nederland

Productie-indexcijfers per bedrijfstak
(1938 = 100)

BEDRIJFSTAK	1948	1949	1950
Industrie der bouwmaterialen	95	110	125
Scheikundige nijverheid	105	110	—
Kledingnijverheid	71	83	88
Leder-, rubber- en schoennijverheid	166	161 (a)	179
Steenkolenmijnen	82	87	91
Metaalnijverheid	124 (a)	143 (a)	159
Papierindustrie	110	116 (a)	136
Textielnijverheid	105	122	136
Werken van openbaar nut	148	160	181
Voedings- en genotsmiddelenindustrie	97	107	112

(a) Verbeterde cijfers. Bron : Centraal Bureau voor de Statistiek.

De landbouwproductie bereikt in 1950 het niveau 107 ten opzichte van 1939. Vergeleken met 1949 is de oogstopbrengst voor de meeste producten gedaald, behalve voor gerst en groenten. Hierbij dient men echter in aanmerking te nemen dat de oogst in 1949 uitzonderlijk goed was.

Nederland

Raming van de oogstopbrengst

(duizenden tonnen)

JAAR	Tarwe	Rogge	Gerst	Haver	Peul-vruchten	Aard-appelen	Suiker-bieten
1938	434	551	140	447	137	2.843	1.520
1939	417	603	146	449	186	3.050	1.716
1948	306	382	138	316	46	5.870	1.893
1949	425	517	189	424	91	4.605	2.943
1950	295	421	232	382	100	4.052	2.717

Bron : Centraal Bureau voor de Statistiek.

De melkproductie steeg van 5.354.000 t in 1949 tot 5.723.000 t in 1950. Het indexcijfer van de boterproductie (1938 = 100) bereikte 92, tegen 83 in 1949. De kaasproductie kende echter een lichte daling (van 102 in 1949 tot 97 in 1950).

Wat het vervoer betreft, dient vooral te worden gewezen op de sterke toeneming van het overzees goederenvervoer, vooral te Rotterdam, dank zij o. a. dezes functie als oliehaven.

Het totaal aantal werklozen nam ten aanzien van 31 December 1949 met 22 % toe ; deze toeneming, die uitsluitend aan de vermeerdering van het getal geheel werklozen te wijten is, vindt hoofdzakelijk haar oorsprong in de bevolkingsaanwas, de

Nederland

Aantal werklozen

Toestand op 31 December
(eenheden)

OPSOMMING	1948	1949	1950
Geregistreerde geheel werklozen	44.800	60.000	80.900
Geregistreerde D. U. W. werklozen (a)	25.100	27.900	25.200
« Wachtgelders » (b)	1.500	800	2.200
Totaal	**71.400**	**88.700**	**108.300**

Bron : Centraal Bureau voor de Statistiek.

(a) De arbeiders D. U. W. (Dienst Uitvoering Werken) zijn de door de overheidsdiensten tewerkgestelde werklozen.
(b) Ter beschikking gesteld.

demobilisatie en de inkrimping der openbare ambten. In de landbouw en in de nijverheid steeg de werkloosheid met respectievelijk 31 % (van 16.000 tot 20.900) en 32 % (van 27.700 tot 36.000).

3. — *Buitenlandse handel.*

Voor het ganse jaar 1950 bedraagt het deficit op de handelsbalans 2.465 millioen gulden, d. i. ongeveer 1 milliard gulden meer dan in 1949.

Nederland

Buitenlandse handel

TIJDVAK	Millioenen guldens			Dekkings-percentage
	Invoer	Uitvoer	Saldo	
1938	1.414	1.038	376	73
1948	4.919	2.670	2.249 (a)	54
1949	5.297 (a)	3.794	1.503 (a)	72
1950	7.753	5.288	2.465	68

(a) Verbeterde cijfers.

Bron : Centraal Bureau voor de Statistiek.

Bij het vergelijken van het deficit van 1950 met dat van 1949, mag niet uit het oog worden verloren dat de uitvoer, bij het einde van 1949, ingevolge gunstige omstandigheden, zeer hoog was opgelopen, vooral naar West-Duitsland. In het begin van 1950 moest dan ook de invoer aanzienlijk opgedreven worden, ten einde de voorraden opnieuw aan te vullen. Verder dient te worden gewezen op de nadelige invloed van de verslechtering van de ruilvoet tijdens het laatste semester van 1950.

De stijging van de import heeft vooral betrekking op de voedingswaren en de grondstoffen voor de industrie, terwijl aan de exportzijde de grootste toeneming voorkomt in de groepen melk, zuivelproducten en eieren, garens, weefsels, kleding, machines en minerale oliën.

Nederland

Bestemming van de uitvoer

LANDEN	Millioenen guldens			Percentage van het totaal		
	1948	1949	1950	1948	1949	1950
Verenigd Koninkrijk	382	615	781	14,3	16,2	14,7
België-Luxemburg	422	507	722	15,8	13,4	13,6
Indonesië.....	200	392	300	7,5	10,3	5,6
Duitsland	160	409	1.143	6,0	10,8	21,6
Frankrijk	216	271	240	8,1	7,1	4,5
Verenigde Staten van Amerika	73	111	227	2,7	2,9	4,2

Bron : Centraal Bureau voor de Statistiek.

Van de totale Nederlandse invoer is 18,3 % herkomstig uit de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie, die aldus de Verenigde Staten onttroont als belangrijkste invoerland. De Nederlandse uitvoer naar België ging echter, relatief beschouwd, achteruit ten voordele van de uitvoer naar Duitsland.

Nederland
Herkomst van de invoer

LANDEN	Millioenen guldens			Percentage van het totaal		
	1948	1949	1950	1948	1949	1950
Verenigde Staten van Amerika	861	878	599	17,5	16,6	11,6
België-Luxemburg	730	760	1.430	14,8	14,3	18,3
Verenigd Koninkrijk	462	582	760	9,4	11,0	9,8
Indonesië	334	406	610	6,8	7,7	6,5
Duitsland	267	359	980	5,4	6,8	12,6
Frankrijk	239	364	373	4,9	6,9	4,8

Bron : Centraal Bureau voor de Statistiek.

Op de Nederlands-Indonesische Conferentie van November 1950 werd beslist de handels- en monetaire betrekkingen met derde landen voortaan te scheiden ; tevens werd een handelsakkoord gesloten, met aanvang op 1 October 1950, volgens hetwelk Nederland voor 300 millioen gulden zal uitvoeren naar Indonesië en voor 435 millioen gulden uit dit land zal invoeren.

4. — *Financiën.*

De hoeveelheid vrij geld daalde van 7.552 millioen gulden op 31 December 1949 tot 7.081 millioen gulden op 31 December 1950 : het chartaal geld van 3.126 millioen gulden tot 2.967 millioen gulden, het giraalgeld van 4.426 millioen gulden tot 4.114 millioen gulden.

Nederland
Begrotingsramingen
(millioenen guldens)

OPSOMMING	Gewone dienst		Buitengewone dienst I		Buitengewone dienst II	
	1950 (a)	1951	1950 (a)	1951	1950 (a)	1951
Uitgaven	3.201	3.642	1.104	677	1.220	824
Middelen	3.899	4.289	170	12	302	232
	+ 698	**+ 647**	**— 934**	**— 665**	**— 918**	**— 592**
Landbouwegalisatiefonds	—	—	— 236	— 175	—	—
Saldo	**+ 698**	**+ 647**	**—1.170**	**— 840**	**— 918**	**— 592**

(a) Herziene begroting.

Bron : Centraal Bureau voor de Statistiek.

In 1950 werd tweemaal een bedrag van de tegenwaarderekening der Marshallhulp vrijgegeven (300 millioen gulden en 250 millioen gulden). Deze bedragen dienden grotendeels tot het financieren van reeds op de begroting gebrachte uitgaven.

Belangrijke wijzigingen werden aangebracht aan het belastingsysteem. Aldus werd o. m. de ondernemersbelasting afgeschaft en de vennootschapsbelasting verhoogd ; verder werd de dividendstop verfijnd, waardoor de meeste naamloze vennootschappen tot een dividenduitkering van 9 % kunnen overgaan. Als compensatie van de verlaging van de inkomsten- en loonsbelastingen werd een verzwaring van de omzetbelasting aangekondigd.

Een wet van 4 November 1950 keurt de kredietverstrekking goed van 280 millioen gulden aan Indonesië, voor het verrichten van betalingen in Nederland.

In de loop van het jaar werd voor 59 millioen gulden aandelen en voor 271 millioen gulden obligaties uitgegeven. In 1949 bedroegen deze cijfers respectievelijk slechts 28 en 95 millioen gulden. Van de 271 millioen gulden obligatieleningen kwamen er 200 millioen gulden voor rekening van het Rijk.

Vanaf het in werking treden der Europese Betalingsunie en tot het einde van het jaar is de schuld van Nederland ten aanzien van de Europese Betalingsunie tot 75 millioen rekeneenheden opgelopen, zodat de eerste schijf van 20 % van het quotum was overschreden.

5. — *Prijzen.*

Tijdens het jaar 1950, doch vooral tijdens het tweede halfjaar, bewogen de groothandelsprijzen zich in stijgende richting. Het indexcijfer steeg van 110 in December 1949 (1948 = 100) tot 115 in Juli en 128 in December 1950. Het indexcijfer der kleinhandelsprijzen kende volgend verloop : 226 op 15 December 1949, 241 op 15 Juni 1950 en 249 op 15 December 1950 (volgens huishoudrekeningen 1935-1936/1938-1939 = 100).

Terwijl in het begin van het jaar nog prijzen werden vrijgelaten, o. m. van textiel, werd, na de spanning in de internationale toestand, een sterkere contrôle uitgeoefend.

De lonen werden in de loop van het jaar tweemaal — op 1 Januari en op 1 September — met 5 % verhoogd. Het indexcijfer der lonen en salarissen nam aldus toe in de nijverheid van 182 op 31 December 1949 tot 202 op 31 December 1950 (basis : 30 Juni 1938/30 Juni 1939 = 100), in de landbouw van 275 tot 305. De gemiddeld verdiende brutolonen in de nijverheid stegen van 208 tot 227.

De « Nederlandsche Bank » wijzigde met ingang van 1950 alle rentetarieven. Het wisseldisconto en het promessedisconto werden aldus met 1/2 % verhoogd. Deze maatregel had o. m. tot doel de uitbreiding van de bankkredieten te belemmeren en speculatie te bestrijden.

Afdeling III. SCHUMAN-PLAN

De economische eenmaking van Europa volgens de werkwijzen die in de Organisatie voor Europese Economische Samenwerking en de Benelux-Unie worden toegepast, brengt heel wat moeilijkheden mee. Er werd dan ook vooropgesteld dat het misschien gemakkelijker en doeltreffender zou zijn deze eenmaking aan te vatten langs een progressieve integratie van slechts enkele sleutelindustrieën om.

Dit voorstel ging uit van de Heer Schuman, Minister van Buitenlandse Zaken in Frankrijk, die op 9 Mei 1950 een plan tot Europese integratie van de steenkool- en staalnijverheid voorlegde.

Tijdens het jaar 1950 kwam men met dit plan niet verder dan het stadium der besprekingen. Men mag echter het tijdstip, waarop deze nieuwe poging tot engere samenwerking is ontstaan, niet uit het oog verliezen. Dit plan werd ruimschoots gerechtvaardigd door de toen heersende politieke, economische en sociale omstandigheden.

Het nagestreefde doel ligt zowel op politiek als op sociaal en economisch plan. Het gaat er om de uitbouw van de staal- en steenkoolnijverheid buiten alle oorlogsbekommeringen om te bevorderen, de levens- en arbeidsvoorwaarden der arbeiders in alle deelnemende landen tot hetzelfde peil op te voeren en tevens de basiselementen der industriële productie van de lidstaten in gemeenschap te brengen met het oog op het bereiken van de hoogst mogelijke productiviteit, waarbij bovendien gewaarborgd wordt dat allen, die hun aankopen doen op de gemeenschappelijke markt, in gelijke mate de grondstoffen voor hun productie kunnen bekomen. Tijdens de onderhandelingen bleken de grootste moeilijkheden te liggen in de keuze van de maatregelen die op economisch gebied moeten worden getroffen. In de landen, die zich akkoord verklaarden met het principe dat ten grondslag ligt aan het Schuman-plan, zijn de productievoorwaarden voor steenkool en staal, van het ene land tot het andere, sterk uiteenlopend. Voor België is dit inzonderheid opvallend.

De onderhandelingen, die tot het sluiten van de overeenkomst moeten leiden, kunnen in kenmerkende phases worden ingedeeld. Van 20 Juni tot begin October hebben een reeks studiecomité's getracht een opbouwend voorstel uit te werken, zonder een te grote macht toe te kennen aan een hoger gezag. Doch van October af schijnen de studies een andere richting uit te gaan. Ten dele is dit het gevolg van de grotere bezorgdheid om de kartels te bestrijden ; deze bezorgdheid verschilt niet veel van de grondbeginselen die in de Verenigde Staten tot de anti-trust-wetgeving hebben geleid. Ten dele ook komt dit voort uit de weerslag van de gebeurtenissen in Korea, die niet enkel aan Duitsland een grotere bewegingsvrijheid bezorgde, doch tevens over de ganse wereld de overvloedseconomie in een schaarste-economie deden omslaan. Ten slotte werd het standpunt van de arbeidersorganisaties aanvaard, waarbij deze even goed als de producentenorganisaties moeten geraadpleegd worden. Bij het einde van 1950 waren de besprekingen ver genoeg gevorderd opdat ze door de bevoegde ministers zouden kunnen worden voortgezet.

De onderhandelingen hebben op 20 Juni 1950 te Parijs een aanvang genomen. De voorbereidende werken, die in verschillende comité's tot in 1951 werden voortgezet, hebben tot een ontwerp van overeenkomst geleid, dat op 18 April 1951 werd ondertekend en aan de Parlementen der betrokken landen werd voorgelegd.

ZEVENDE DEEL

De economie van Belgisch-Kongo en Ruanda-Urundi

DE ECONOMIE VAN BELGISCH-KONGO EN RUANDA-URUNDI

Het jaar 1950 werd gekenmerkt door een gezonde financiële toestand en een merkelijke vooruitgang in de uitvoering van het Tienjarenplan. Het overschot der handelsbalans nam in sterke mate toe en de ruilvoet kende een gunstig verloop. De betalingsbalans sloot met een batig saldo. Ook het saldo tegenover België was gunstig, onder meer wegens de geldtransferten voor nieuwe investeringen en de leningen in het moederland geplaatst (1).

Afdeling I. — BEVOLKING

§ 1. — INLANDSE BEVOLKING

Op 1 Januari 1950 bedroeg de inlandse bevolking in Belgisch-Kongo 11.073.311 eenheden en in Ruanda-Urundi 3.808.191. Op 1 Januari 1949 waren deze cijfers respectievelijk 10.910.208 en 3.793.922. De vlucht uit de gewoonterechtelijke centra blijft aanhouden. Het aandeel van de buitengewoonterechtelijke bevolking stijgt inderdaad van 17,4 % tot 18,3 %. Door de coöperatieve beweging in de hand te werken hoopt het koloniaal bestuur de welstand in de landbouwstreken te verhogen. Daar deze beweging in Kongo tot nu toe door juridische bezwaren werd belemmerd, werd in Augustus 1949 een nieuw statuut voor de coöperaties uitgevaardigd. De eerste coöperaties ingevolge het nieuwe stelsel tot stand gekomen, werden in 1950 aangenomen. Ten slotte werd door een decreet van 10 Juni 1950 de Spaarkas voor Belgisch-Kongo opgericht, ten einde de inlandse bevolking te helpen.

Indien men rekening houdt met het feit dat 48 millioen frank van de nog niet aangewende kredieten van het dienstjaar 1949 op de begroting voor 1950 werden overgedragen, beloopt het investeringsprogramma van het Fonds voor Inlands Welzijn 370 millioen frank.

§ 2. — NIET-INLANDSE BEVOLKING

De niet-inlandse bevolking van Belgisch-Kongo en Ruanda-Urundi steeg van 54.494 eenheden op 1 Januari 1949 tot 55.520 eenheden op 1 Januari 1950. De Belgen vertegenwoordigen 75 % van de bevolking, tegen 73 % bij het begin van

(1) Zie : *Bank van Belgisch-Kongo. Verslagen van de Raad van Beheer en van het College der Commissarissen, voorgelegd aan de algemene vergadering van* 15 *Mei* 1951, Brussel, 1951, p. 17.

1949. In de loop van het jaar 1950 vestigden zich daarenboven meer dan 2.000 Belgen als kolonisten in de Kolonie. Bij het einde van 1950 had de Kredietmaatschappij voor het Kolonaat 160 millioen frank kredieten toegekend.

AFDELING II. — PRODUCTIE

De productie kende een bevredigende ontwikkeling. In de landbouwsector was de katoenoogst zeer gunstig, terwijl de productie der oliehoudende vruchten vooruitgang kende, vooral onder oogpunt van kwaliteit ingevolge de uitbreiding van de plantages en de verbetering der extractiemethoden.

De internationale toestand bracht een aanzienlijke stijging mede van de vraag naar ertsen en metalen. De koperproductie bereikte een tot nog toe ongekend niveau. Nieuwe hydro-electrische installaties maakten zulks mogelijk. Ook het gunstig regenseizoen bevorderde — in tegenstelling tot 1949 — de opdrijving van de productie. De uitgeputte loodertsreserves lieten in 1950 geen opdelving meer toe. De activiteit van een nieuwe maatschappij had een sterke vermeerdering van de mangaanertsproductie tot gevolg. Wegens de grotere behoeften van de Kolonie kende ook de voortbrenging van steenkool een lichte toeneming.

Mijnproductie in Belgisch-Kongo en Ruanda-Urundi

OPSOMMING	Eenheid	1948	1949	1950
Koper	t	155.481	141.399	175.920
Fijn goud	kg	9.324	10.384	10.557
Nijverheidsdiamant	kt	5.273.752	9.099.545	9.604.128
Juweliersdiamant	kt	550.814	550.423	543.443
Cassiteriet	t	18.145	18.351	17.545
Gemengd cassiteriet-wolfram	t	397	69	446
Gemengd cassiteriet-tantalium-columbiet	t	522	882	1.102
Wolframiet	t	219	332	197
Tantalium-columbiet	t	145	116	135
Looderts	t	1.002	450	—
Mangaanerts	t	12.765	12.247	16.990
Steenkool	t	117.494	152.370	159.967
Zilver	kg	118	142	139
Cadmium	kg	18.056	24.635	29.668
Bismuth	kg	652	772	954
Tin der gieterijen (a)	t	3.937	3.299	3.290
Kobalt-metaal	t	6.396(b)	6.387	7.821
Kobaltkorrels	t	1.740	1.975	2.176
Zinkconcentraten (metaal)	t	46.584	54.420	74.845

Bron : Ministerie van Koloniën.

(a) Dit tin komt voort uit de verwerking ter plaatse van een deel der productie van cassiteriet.
(b) Verbeterd cijfer.

Nieuwe maatschappijen kwamen tot stand, die de opvoering der mijnproductie in de volgende jaren zullen mogelijk maken. Verscheidene belangrijke maatschappijen werken plannen uit met het oog op een grotere aanwending van hydro-elec-

trische energie. In het kader van het Tienjarenplan werd de afdamming van de Tschopo-rivier, nodig voor de electrificatie van Stanleystad, tot stand gebracht, en werd eveneens overgegaan tot de oprichting van de « Société des Forces Hydro-Electriques du Bas-Congo », die moet voorzien in de behoeften van de provincies Leopoldstad, Evenaar en Kasaï.

De industrialisatiebeweging blijft aanhouden. In de loop van 1950 werden nieuwe bedrijven opgericht of reeds bestaande verder uitgebreid. Er werd vooral vooruitgang geboekt in de bouwnijverheid en in de voedingsindustrie. Aldus werden o. m. een mechanische steenbakkerij en een dakpannenfabriek te Leopoldstad opgericht, terwijl een margarinefabriek te Leopoldstad, een brouwerij te Costermansstad en een olieslagerij te Usumbura tot stand kwamen. Te Elisabethstad werd een maatschappij opgericht voor de transformatie en de bewerking van metalen. De Dienst voor de Mijnen van het Gouvernement-Generaal is zelfs voorstander van het tot stand komen van een ijzer- en staalnijverheid in Kongo.

Afdeling III. — TRANSPORT

De Kongolese transportmiddelen werden verder uitgebreid en gemoderniseerd : aan de riviervloot werden verschillende eenheden toegevoegd, inzonderheid voor het vervoer van inlanders. Nieuwe locomotieven werden ingezet. Een wetsontwerp werd ingediend tot wijziging van het organiek statuut van de Dienst voor de Exploitatie van het Koloniaal Vervoer (Otraco) ; het wil een meer rationele exploitatie van deze dienst mogelijk maken.

De studies in zake de aanleg van de wegverbinding Stanley-Costermansstad en de spoorverbinding Kamina-Kobalo werden voortgezet. Op de in November te Johannesburg gehouden Intra-Afrikaanse Transportconferentie, werd de nadruk gelegd op het internationaal belang van deze spoorweg.

De uitbreiding van de handelsbetrekkingen met het buitenland veroorzaakte soms nog moeilijkheden op het vervoersnet, onder meer te Matadi. De Boven-Lualaba was van April tot Juni door papyrusbanken versperd. Installaties voor het opslaan en de distributie van benzine werden te Elisabethstad opgericht ; aldus zal de rechtstreekse verzending van minerale oliën vanuit Lobito mogelijk worden.

Van de gunstige omstandigheden werd gebruik gemaakt om, van 1 November 1950 af, de vervoertarieven te verhogen. De zeeverbinding met België werd nog verbeterd door het in de vaart brengen van de « Baudouinville » en de « Charlesville »

Afdeling IV. — BUITENLANDSE HANDEL

In 1950 werd de evolutie van de Kongolese buitenlandse handel gekenmerkt door een sterke stijging van de uitvoerwaarde en — aangezien de invoer licht daalde — door een daarmee gepaard gaande vermeerdering van het batig saldo der handelsbalans.

Buitenlandse handel van Belgisch-Kongo en Ruanda-Urundi

(millioenen franken)

JAARTAL	Uitvoer	Invoer	Saldo
1948	10.820	8.392	+ 2.428
1949	11.171	10.320	+ 851
1950 (a)	13.595	9.559	+ 4.036

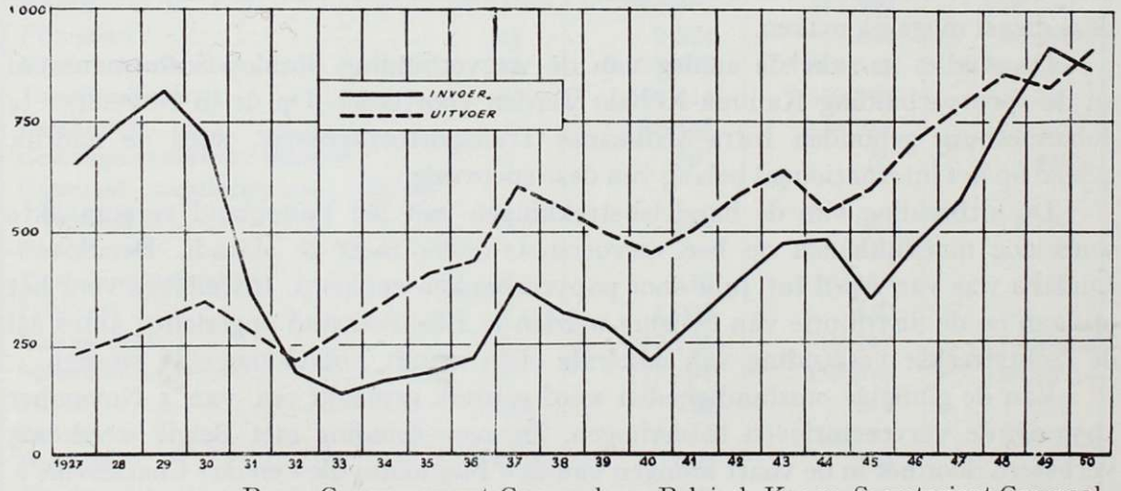
(a) Voorlopige cijfers. Bron : Gouvernement-Generaal van Belgisch-Kongo, Secretariaat-Generaal.

De niet onbelangrijke structuurwijzigingen, die zich de laatste jaren in de Kongolese buitenlandse handel hebben voorgedaan, doen afbreuk aan de betekenis van een vergelijking met de vooroorlogse jaren. Daarom werd dan ook het jaar 1948, dat niet meer in belangrijke mate door de uitzonderlijke na-oorlogse toestand wordt beïnvloed, als basisjaar gekozen. Van 1948 af komt de officiële uitvoerwaarde overigens beter overeen met de werkelijke waarde : tijdens de voorgaande jaren

Speciale handel van Belgisch-Kongo

Hoeveelheid

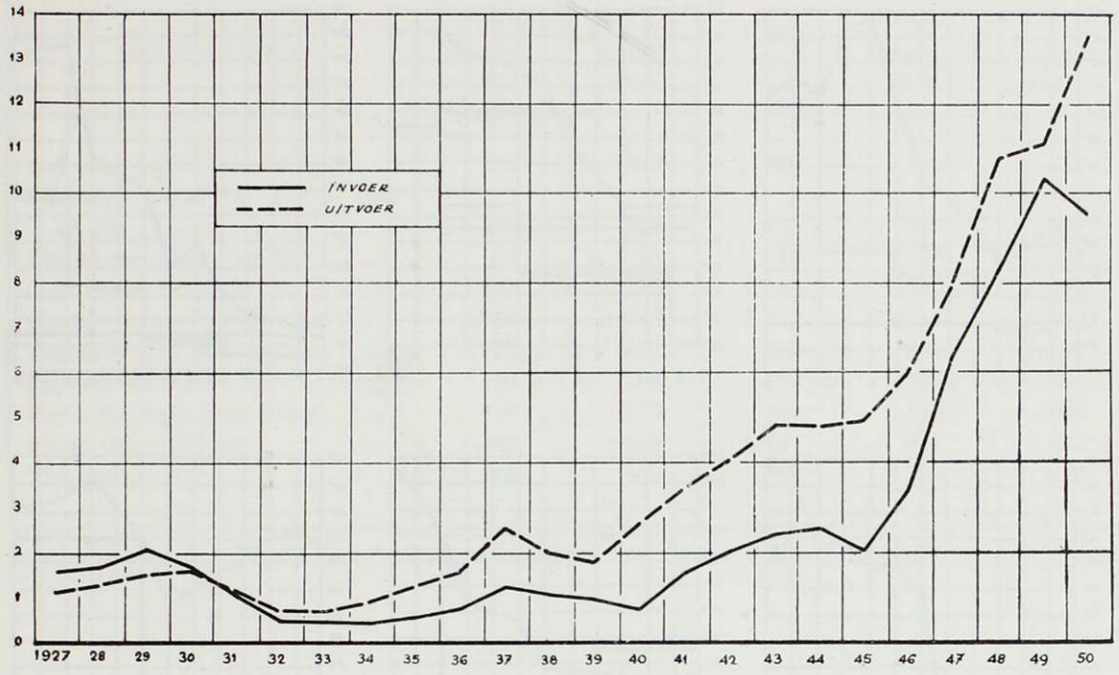
(duizenden tonnen)

Bron : Gouvernement-Generaal van Belgisch-Kongo, Secretariaat Generaal.

kon men soms aanzienlijke verschillen vaststellen doordat de basiswaarden, waarop men zich steunde om de uitvoer te valoriseren, nog niet aan de gevoelige stijging der grondstoffenprijzen waren aangepast. Men dient echter in acht te nemen dat 1948 een zeer gunstig jaar was.

Speciale handel van Belgisch-Kongo
Waarde
(millioenen franken)

Bron : Gouvernement-Generaal van Belgisch-Kongo, Secretariaat-Generaal.

§ 1. — UITVOER

In 1950 bedraagt de uitvoerwaarde 13,595 millioen frank, tegen 11.171 millioen frank in 1949. De hoeveelheid bereikt een nieuw record : 913 duizend ton tegen 829 duizend ton in 1949 en 854 duizend ton in 1948. Ten opzichte van 1949 is de waarde sterker gestegen dan de hoeveelheid. Hieruit volgt reeds dat de grondstoffenprijzen in 1950 sterk zijn gestegen.

Uitvoer van Belgisch-Kongo en Ruanda-Urundi
(1948 = 100)

JAARTAL	Hoeveelheid (Brutogewicht) (duizenden tonnen)	Waarde (millioenen franken)	Indexcijfer	
			Hoeveelheid	Waarde
1948	854	10.820	100	100
1949	829	11.171(b)	97	103
1950 (a)	913	13.595	107	126

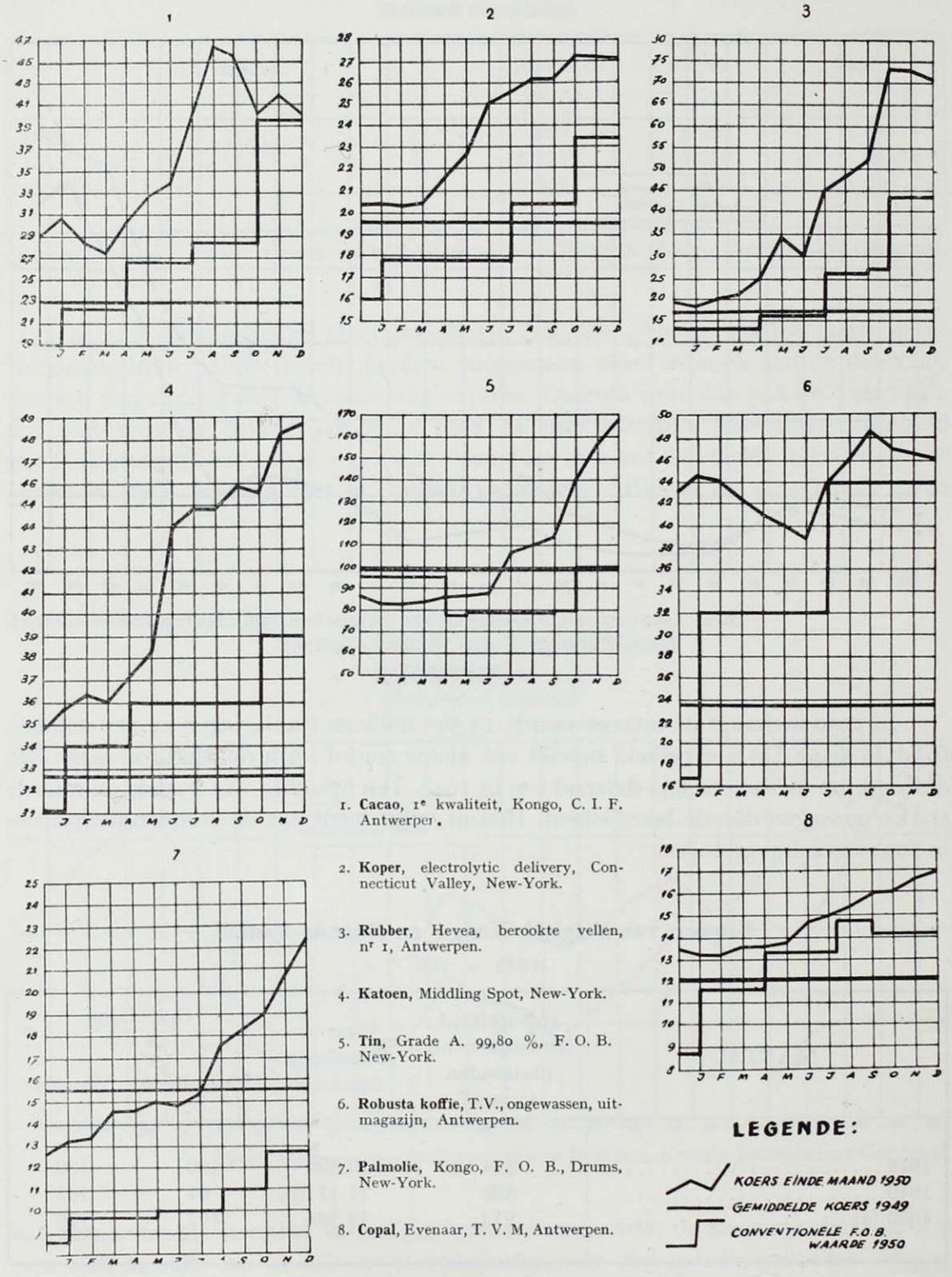
(a) Voorlopige cijfers.
(b) Verbeterde cijfers.

Bron : Gouvernement-Generaal van Belgisch-Kongo, Secretariaat-Generaal.

De scherpe stijging der prijzen van vele Kongolese goederen blijkt in de officiële statistieken slechts van 1 November af tot uiting te komen en voor sommige zelfs na het jaareinde. Aangezien het Koloniaal Bestuur de basiswaarden slechts om de

Noteringen van de voornaamste Kongolese exportgoederen

(franken per kg)

1. **Cacao**, 1e kwaliteit, Kongo, C. I. F. Antwerpen.

2. **Koper**, electrolytic delivery, Connecticut Valley, New-York.

3. **Rubber**, Hevea, berookte vellen, nr 1, Antwerpen.

4. **Katoen**, Middling Spot, New-York.

5. **Tin**, Grade A. 99,80 %, F. O. B. New-York.

6. **Robusta koffie**, T.V., ongewassen, uitmagazijn, Antwerpen.

7. **Palmolie**, Kongo, F. O. B., Drums, New-York.

8. **Copal**, Evenaar, T. V. M, Antwerpen.

Bron : Maandelijks Statistisch Bulletijn voor Belgisch-Kongo en Ruanda-Urundi, 2e jaargang nr 8, Januari 1951.

Basiswaarden van enkele Kongolese producten

(franken)

PRODUCTEN	1 November 1949	1 Februari 1950	1 Mei 1950	1 Augustus 1950	1 November 1950
Robusta koffie (per 10 kg) ...	157	300	300	412	412
Plantage Arabica koffie (per 10 kg)	246	381	435	470	495
Plantagerubber (per kg)	13	13	16	25	39
Copal (per 100 kg)	756	1.006	1.145	1.292(a)	1.292
Katoenvezels (per 100 kg).....	2.766	3.046	3.214	3.214	3.395
Palmolie (per 100 kg).....	775	883	883	991	1.139
Industriediamant (per karaat) .	34,5	34,5	38(b)	38	38
Kobaltkorrels (per 10 kg)	130	148	148	148	164
Koper (per 100 kg)	1.465	1.465	1.671	1.845	2.102
Tin (per 10 kg)	860	860	711	734	910

(a) Van 16 Augustus af.
(b) Van 1 April af.

Bron : Gouvernement-Generaal van Belgisch-Kongo, Secretariaat-Generaal.

drie maanden vaststelt, op basis van de prijzen der voorgaande drie maanden, blijft de officiële waarde uiteraard bij de werkelijke waarde achter (1). Deze vertraging blijkt uit de vergelijking tussen de prijzen op de wereldmarkten en de basisprijzen, waarmede de administratieve diensten rekening houden.

Ook de verhoging van sommige uitvoerrechten, in de loop van het jaar, heeft, zij het in geringe mate, de uitvoerwaarde beïnvloed.

De prijsstijging is vooral aanzienlijk geweest voor rubber, koffie en katoen en in mindere mate voor koper, kobalt en copal. Vooral voor koffie valt de stijging van het aandeel in de totale uitvoerwaarde op.

1. — *Per goederencategorie.*

Ondanks de tamelijk kleine elasticiteit van de Kongolese productie kon de uitvoer van vele goederen aanzienlijk worden opgevoerd : o. a. deze van rubber met 21,1 % en die van kobalt met 20,5 %. In verband met de producten die in de uitvoer een kleinere rol spelen dient de gestegen uitvoer te worden vermeld van bananen (8.211 ton voor een waarde van 187 millioen frank in 1950, tegen 6.780 ton voor een waarde van 93 millioen frank in 1949) en van pyrethrumbloemen (1.656 ton voor een waarde van 51 millioen frank in 1950, tegen 1.235 ton voor een waarde van 28 millioen frank in 1949). Daarentegen daalde de uitvoer van aardnotenolie en suiker, ingevolge de noodzakelijkheid de binnenlandse consumptie te voldoen.

(1) De conventionele f.o.b.-waarden, waarmede de export wordt gevaloriseerd, verkrijgt men door de uitvoerrechten bij de basiswaarden op te tellen.

Uitvoer van Belgisch-Kongo en Ruanda-Urundi

Uitgevoerde quantiteit der voornaamste producten (a)

(duizenden tonnen)

OPSOMMING	Eenheid	1948	1949	1950 (b)	Toe- of afneming in 1950 t. o. v. 1949 (%)
Industriediamant	karaat	..	9.097.866	9.163.290	+ 0,7
Juweliersdiamant	karaat	..	725.112	536.307	— 26,0
Palmpittenolie	1.000 t	17.602	14.293	14.582	+ 2,0
Koffie	1.000 t	30.545(c)	31.445	33.227	+ 5,7
Palmolie	1.000 t	110.387(c)	121.766	130.131	+ 6,9
Palmpitten	1.000 t	83.375	80.034	85.772	+ 7,2
Katoenvezels	1.000 t	51.224	46.790	50.742	+ 8,4
Koper	1.000 t	157.397	151.415	167.007	+ 10,3
Copal	1.000 t	10.919	10.721	12.483	+ 16,4
Zinkerts	1.000 t	112.969(c)	110.375	129.869	+ 17,7
Cassiteriet	1.000 t	14.625	13.690	16.353	+ 19,5
Kobalt	1.000 t	8.185(c)	7.492	9.026	+ 20,5
Rubber	1.000 t	5.072	6.780	8.211	+ 21,1
Leder en huiden	1.000 t	1.211	1.363	1.789	+ 31,3
Hout	1.000 t	78.093	71.313	105.185	+ 47,5
Goud	kg	10.103	12.980	12.097	— 6,8
Tin	1.000 t	3.922	4.589	4.020	— 12,4
Urena lobata	1.000 t	6.784	9.216	7.602	— 17,5
Aardnotenolie	1.000 t	5.372	9.673	5.442	— 43,7

(a) Bruto-gewicht.
(b) Voorlopige cijfers.
(c) Verbeterde cijfers.

Bron : Gouvernement-Generaal van Belgisch-Kongo, Secretariaat-Generaal.

De devaluatie in September 1949 bracht mede dat de uitvoer naar sommige landen, o. a. de Verenigde Staten, een hoger bedrag in Kongolese franken opbracht. De gestegen uitvoerwaarde van het goud staat eveneens met deze devaluatie in verband, hoewel de uitvoerhoeveelheid gedaald was. De politiek die sinds einde 1948 wordt gevolgd, ten einde de productie van goud te bevorderen, door 40 % er van op de vrije markt af te zetten, blijkt geen invloed gehad te hebben op de goudproductie (1).

De afneming van de tinuitvoer moet in verband worden gebracht met de toeneming van de uitvoer van cassiteriet ; in totaal verhoogt de uitvoer met ongeveer 1.300 ton metaal.

Het percentage van de minerale producten in de totale uitvoerwaarde daalt van 53 % in 1949 tot 50 % in 1950.

Het aandeel in de totale uitgevoerde hoeveelheid bleef nochtans ongeveer gelijk : 37,8 in 1950, tegen 37,1 in 1949. De evolutie van deze percentages bevestigt het feit dat de prijsschommelingen van de minerale producten in 1950 — o. m. ten gevolge

(1) Bij het einde van 1950 werd de prijs van het goud, dat op de vrije markt voor industriële, medische en kunstdoeleinden mag worden verkocht, op 67.000 F per kg gebracht.

Uitvoer van Belgisch-Kongo en Ruanda-Urundi

Voornaamste uitvoerrubrieken

OPSOMMING	Hoeveelheid (tonnen) (a)		Waarde (millioenen franken)		Percentage van de totale uitvoer			
					Hoeveelheid		Waarde	
	1949	1950 (c)	1949 (b)	1950 (c)	1949	1950	1949	1950
Plantaardige producten	508.356	547.517	4.970.599	6.386.410	61,73	60,35	45,26	47,86
Delfstoffen	305.127	342.727	5.816.282	6.673.617	37,05	37,77	52,95	50,02
Dierlijke producten	1.801	2.298	80.460	118.365	0,22	0,25	0,73	0,89
Allerlei	8.230	14.793	116.130	164.720	1,00	1,63	1,06	1,23
Totaal	**823.514**	**907.335**	**10.983.471**	**13.343.112**	**100,00**	**100,00**	**100,00**	**100,00**
Uitvoer	823.514	907.335	10.983.471	13.343.112	99,35	99,39	98,32	98,15
Wederuitvoer	5.363	5.604	187.393	251.792	0,65	0,61	1,68	1,85
Algemeen totaal	**828.877**	**912.939**	**11.170.864**	**13.594.904**	**100,00**	**100,00**	**100,00**	**100,00**

(a) Bruto-gewicht.
(b) Verbeterde cijfers.
(c) Voorlopige cijfers.

Bron : Gouvernement-Generaal van Belgisch-Kongo, Secretariaat Generaal.

van internationale prijsovereenkomsten — minder sterk geweest zijn dan die der vegetale producten.

De vooruitgang van de industrialisatie in Belgisch-Kongo beïnvloedt ook, in zekere mate, de structuur van de buitenlandse handel. Aldus werd de daling van de uitvoer van « urena lobata » veroorzaakt door de oprichting van een zakkenfabriek te Leopoldstad.

Uitvoer van Belgisch-Kongo en Ruanda-Urundi

Voornaamste producten

(indeling naar waarde)

OPSOMMING	Waarde (millioenen franken)			Toe- of afneming in 1950 t. o. v. 1949 (%)	Percentage van de totale uitvoerwaarde		
	1948	1949	1950 (a)		1948	1949	1950
Katoenvezels	1.465	1.395	1.772	+ 27,0	13,5	12,5	13,0
Palmolie	1.206	1.168	1.310	+ 12,2	11,1	10,5	9,6
Koffie	474	562	1.272	+ 126,3	4,4	5,0	9,4
Palmpitten	442	494	587	+ 18,8	4,1	4,4	4,3
Palmpittenolie	252	210	203	— 3,3	2,3	1,9	1,5
Rubber	64	93	187	+ 101,1	0,6	0,8	1,4
Hout	138	107	182	+ 70,1	1,3	1,0	1,3
Copal	127	92	147	+ 59,8	1,2	0,8	1,1
Urena lobata	97	146	111	— 24,0	0,9	1,3	0,8
Leder en huiden	41	56	81	+ 44,6	0,4	0,5	0,6
Aardnotenolie	89	156	75	— 51,9	0,8	1,4	0,6
Koper	2.990	2.697	3.197	+ 18,5	27,6	24,1	23,5
Cassiteriet	744	921	1.011	+ 9,8	6,9	8,2	7,4
Kobalt	289	481	728	+ 51,4	2,7	4,3	5,4
Goud	411	535	597	+ 11,6	3,8	4,8	4,4
Nijverheidsdiamant	273	332	390	+ 17,5	2,5	3,0	2,9
Juweliersdiamant	210	147	106	— 27,9	1,9	1,3	0,8
Tin	286	438	337	— 23,1	2,6	3,9	2,5
Zinkerts	285	228	230	+ 0,9	2,6	2,0	1,7

(a) Voorlopige cijfers. Bron : Gouvernement-Generaal van Belgisch-Kongo, Secretariaat-Generaal.

Ten einde de goede naam der Kongolese grondstoffen te handhaven, werden in de loop van het jaar verschillende verordeningen uitgevaardigd in verband met de contrôle bij de uitvoer op de kwaliteit van sommige producten.

2. — *Per land van bestemming.*

Het aandeel van België in de uitvoer van Belgisch-Kongo (1) steeg licht ten opzichte van 1949.

(1) Het onevenwicht in het ruilverkeer tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en Belgisch-Kongo is kleiner dan het schijnt te zijn, daar de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie een merkelijke fractie van haar invoer uit Belgisch-Kongo niet verbruikt, maar naar andere landen wederuitvoert, hetzij als dusdanig, hetzij na bewerking. Dit gedeelte van de Kongolese producten kan moeilijk teruggevonden worden in de Belgische statistieken, maar in die van sommige landen (bij voorbeeld Duitsland) komt deze wederuitvoer tot uiting.

Uitvoer van Belgisch-Kongo en Ruanda-Urundi

Indeling volgens het land van bestemming

(percentage van de totale uitvoerwaarde)

LAND VAN BESTEMMING	1948 (a)	1949 (a)	1950 (b)
Belgisch-Luxemburgse Economische Unie	61,7	55,5	57,6
Duitsland	0,2	5,1	2,5
Verenigde Staten	8,8	11,3	12,4
Groot-Brittannië	12,6	12,9	10,8
Zuid-Afrika	6,5	2,4	2,3

Bron : Gouvernement-Generaal van Belgisch-Kongo, Secretariaat-Generaal.

(a) Verbeterde cijfers.
(b) Voorlopige cijfers.

Terwijl het aandeel van Groot-Brittannië (1.469 millioen frank, 10,8 %) en vooral van Duitsland (341 millioen frank, 2,5 %) daalde, nam het percentage van de uitvoer naar de Verenigde Staten (1.726 millioen frank, 12,4 %) ten aanzien van de totale uitvoerwaarde toe.

Onder de overige landen van bestemming kunnen verder nog worden vermeld : Frankrijk (294 millioen frank, 1,9 %), Nederland (263 millioen frank, 1,9 %), Italië (240 millioen frank, 1,8 %).

§ 2. — INVOER

De invoer van Belgisch-Kongo en Ruanda-Urundi daalt lichtjes ten opzichte van 1949. De afneming is ongeveer even groot voor de waarde (7 %) als voor de hoeveelheid (5 %).

Invoer van Belgisch-Kongo en Ruanda-Urundi

JAARTAL	Brutogewicht (duizenden tonnen)	Waarde (millioenen franken)	Indexcijfer	
			Hoeveelheid	Waarde
1948	756	8.392	100	100
1949	913	10.320(a)	121	123
1950 (b)	866	9.559	115	114

(a) Verbeterd cijfer.
(b) Voorlopige cijfers.

Bron : Gouvernement-Generaal van Belgisch-Kongo, Secretariaat-Generaal.

Nochtans overtreft de invoer nog het recordpeil van 1929 (822 duizend ton), jaar tijdens hetwelk aanzienlijke investeringen werden gedaan.

De lichte terugloop, ten opzichte van 1949, heeft een dubbele oorzaak. Enerzijds, leidde het uitzonderlijk karakter der aankopen van sommige producten in den vreemde in 1949 tot voorraadvorming en saturatie der markt ; dit was namelijk het geval voor de weefsels en de kledingstukken. Anderzijds, neemt het belang van de inlandse productie voortdurend toe. Aldus daalde de invoer van « niet speciaal genoemde bedrukte katoenweefsels » van 553 millioen frank in 1949 tot 338 mil-

lioen frank in 1950. De invoer van steenkolen was in 1949 sterk toegenomen wegens de onvoldoende productie van hydro-electrische energie, ingevolge de droogte.

1. — *Per goederencategorie.*

De daling van de invoer « machines en werktuigen » wordt ook hoofdzakelijk door de rubriek « losse stukken voor nijverheidsmachines » veroorzaakt (729 millioen frank tegen 460 millioen frank) en de vermindering van de import van « metalen en speciale werken » door de rubriek « niet speciaal genoemde pijpen, buizen en verbindingen in staal » (153 millioen frank tegen 57 millioen frank).

Invoer van Belgisch-Kongo en Ruanda-Urundi

Voornaamste producten (a)

(duizenden tonnen)

OPSOMMING	1948	1949	1950 (b)	Toe- of afneming in 1950 t.o.v. 1949 (%)
Machines en werktuigen	37,2	47,6	39,6	— 16,8
Voertuigen	27,4	39,7	38,4	— 3,3
Weefsels	10,5	11,3	7,3	— 35,4
Metalen en speciale werken	97,5	108,6	106,3	— 2,1
Kledingstukken	4,2	5,0	3,7	— 26,0
Schepen en vaartuigen	6,5	12,2	7,5	— 38,5
Garen en band, alsook ijzerwaren	7,4	8,1	9,5	+ 17,3
Minerale oliën	92,4	147,2	154,8	+ 5,2
Gebruikelijke verpakkingen	36,2	29,0	34,0	+ 17,2
Steenkolen	184,6	239,1	206,5	— 13,6

(a) Bruto-gewicht.
(b) Voorlopige cijfers.

Bron : Gouvernement-Generaal van Belgisch-Kongo, Secretariaat-Generaal.

De verminderingen slaan dus niet op de investeringen, die een neiging tot stijgen vertonen, zoals blijkt uit de volgende rubrieken.

De rubriek « schepen en vaartuigen » vertoont een daling, maar de tijdens het jaar overgemaakte bestellingen nemen toe. De invoer van locomotieven (rubriek « machines en werktuigen ») gaf in 1950 integendeel een stijging te zien. De lichte stijging van de import der « voertuigen » is veroorzaakt door de toegenomen invoer van banden voor auto's en vrachtauto's (55 millioen frank, tegen 122 millioen frank).

Het aandeel van de afgewerkte goederen in de totale importwaarde daalde van 86,13 % in 1949 tot 82,56 % in 1950. Het aandeel van de voedingsmiddelen steeg integendeel van 6,20 % tot 8,83 %.

Wegens de invloed van de industrialisatie op de samenstelling van in- en uitvoer, overweegt men een diepgaande wijziging van de tolnomenclatuur. Reeds in 1950 werd overgegaan tot de wijziging van sommige posten der rubriek « machines en werktuigen » ten einde de samenstelling er van beter te laten uitkomen. Een nauwkeurige vergelijking met 1949 was aldus voor deze rubriek niet steeds mogelijk.

Invoer van Belgisch-Kongo en Ruanda-Urundi

Voornaamste producten

(indeling naar waarde)

OPSOMMING	Waarde (millioenen franken)			Percentage van de totale invoerwaarde			Toe- of afneming in 1950 t. o. v. 1949 (%)
	1948	1949	1950 (a)	1948	1949	1950	
Machines en werktuigen	1.653	2.131	1.792	19,7	20,6	18,7	— 15,9
Voertuigen	1.014	1.395	1.456	16,4	13,5	15,2	+ 4,4
Weefsels	1.139	1.320	841	13,6	12,8	8,8	— 36,3
Metalen en speciale werken ...	1.033	1.236	1.028	12,3	12,0	10,8	— 16,8
Kledingstukken	283	384	289	3,4	3,7	3,–	— 24,7
Schepen en vaartuigen	142	364	252	1,7	3,5	2,6	— 30,8
Garen en band, alsook ijzerwaren	362	355	383	4,3	3,4	4,–	+ 7,9
Minerale oliën	220	322	340	2,6	3,1	3,6	+ 5,6
Gebruikelijke verpakkingen ..	363	262	290	4,3	2,5	3,–	+ 10,7

(a) Voorlopige cijfers. Bron : Gouvernement-Generaal van Belgisch-Kongo, Secretariaat-Generaal.

2. — *Per land van herkomst.*

Belangrijke verschuivingen zijn niet te vermelden ten opzichte van 1949. Het aandeel van België in de totale invoer blijft onveranderd, terwijl de invoer uit de Verenigde Staten daalt van 27,9 % tot 24,9 %.

Invoer van Belgisch-Kongo en Ruanda-Urundi

Indeling volgens het land van herkomst

(percentage van de totale invoerwaarde)

LAND VAN HERKOMST	1948	1949	1950 (a)
Belgisch-Luxemburgse Economische Unie	37,9	39,2	39,2
Verenigde Staten	30,8	27,9	24,9
Groot-Brittannië	10,2	10,5	9,1
Zuid-Afrika	4,5	3,7	3,9

(a) Voorlopige cijfers. Bron : Gouvernement-Generaal van Belgisch-Kongo, Secretariaat-Generaal.

Voor de minder belangrijke importlanden kan men de daling vaststellen van de invoer uit Japan (188 millioen frank, tegen 290 millioen frank in 1949) en de stijging van de invoer uit Duitsland (204 millioen frank, tegen 109 millioen frank in 1949) en uit Frankrijk (170 millioen frank, tegen 108 millioen frank in 1949).

Het belang van de Kongolese markt wordt hoe langer hoe meer in België ingezien. De metaalverwerkende nijverheid (Fabrimetal) opende in Mei een bureau

te Leopoldstad, voorbeeld dat bij het begin van 1951 ook door de Belgische Dienst voor de Buitenlandse Handel werd gevolgd. De Belgische deelneming aan de in Juli 1950 te Elisabethstad gehouden Internationale Jaarbeurs, was eveneens zeer belangrijk.

AFDELING V. — FINANCIËN

§ 1. — BEGROTINGEN

1. — *Gewone begroting.*

De voorlopige uitslagen van de gewone begroting vertonen een batig saldo ingevolge de toeneming der inkomsten en inzonderheid der uitvoerrechten, welke de ramingen ruim hebben overtroffen.

De totale bedragen van ontvangsten en uitgaven over de laatste jaren kunnen niet zonder meer worden vergeleken, doordat de uitzonderingsuitgaven, die in 1949 voor 600 millioen frank op de gewone begroting voorkwamen, op de buitengewone begroting werden overgebracht (1).

Gewone begroting van Belgisch-Kongo

Voorlopige uitkomsten

(millioenen franken)

JAARTAL	Ontvangsten	Uitgaven	Saldo
1948	5.223	4.713	510
1949	5.041	4.685	356
1950 (a) ..	5.008	4.560	448

(a) Ramingen. Bron : Ministerie van Koloniën.

Gewone begroting van Belgisch-Kongo

Voornaamste ontvangsten

OPSOMMING	Absolute cijfers (millioenen franken)		Percentage van de totale ontvangsten	
	1949 (a)	1950 (a)	1949	1950
Belasting op het inkomen	1.230	1.074	24,4	21,5
Douane- en accijnsrechten, enz.	2.480	2.443	49,2	48,8
Inlandse belasting	223	241	4,4	48,8
Opbrengst der kapitalen en inkomens	238	276	4,7	5,5
Opbrengst der regieën.....	327	343	6,5	6,8

(a) Voorlopige uitkomsten. Bron : Ministerie van Koloniën.

(1) Aldus keert men terug naar de procedure die vóór 1937 werd gevolgd.

Gewone begroting van Belgisch-Kongo voor 1949, 1950 en 1951

Uitgaven

(millioenen franken)

OPSOMMING	1949 (a)	1950 (a)
Bestuursuitgaven :		
Instellingen en diensten in België	44	40
Diensten in Afrika :		
Administratieve en gerechtelijke diensten, weermacht	1.030	1.080
Sociale diensten	770	834
Economische diensten	1.194	1.341
Totaal	**3.038**	**3.295**
Diverse uitgaven :		
Pensioenen	140	193
Openbare schuld	204	209
Kwade posten, teruggaven, uitgaven van afgesloten dienstjaren	47	43
Egalisatiefonds der begrotingen	450	600
Voorzieningsfonds van de Otraco (b) en van de Regideso (c)	206	220
Totaal	**1.047**	**1.265**
Uitzonderingsuitgaven :		
Burgerlijke gebouwen, wegenwerken, enz.	600	p. m.
Totaal	**4.685**	**4.560**

(a) Voorlopige uitkomsten.
(b) Dienst voor de Exploitatie van het Koloniaal Vervoer.
(c) Regie voor de Water- en Electriciteitsdistributie in Belgisch-Kongo en Ruanda-Urundi.

Bron : Ministerie van Koloniën.

Om het Bijzonder Egalisatiefonds der Begrotingen te stijven, werd op de begroting voor 1950, 600 millioen frank uitgetrokken. Op de buitengewone begroting konden verder voor 295 millioen frank buitengewone ontvangsten worden geboekt ingevolge de herwaardering van de goud- en deviezenvoorraad van de Bank van Belgisch-Kongo. Hiervan werd eveneens 245 millioen frank aan het Egalisatiefonds overgemaakt. Het Fonds waaruit in geval van economische depressie zal kunnen worden geput ten behoeve van de gewone begroting, beschikt voor het ogenblik over meer dan zes milliard frank.

Het deficit van de gewone begroting van Ruanda-Urundi voor 1950 vertoont een aanzienlijke daling ten opzichte van 1949 (10 millioen frank, tegen 60 millioen frank).

2. — *Buitengewone begroting.*

De begrotingsuitgaven voor 1950 kunnen verdeeld worden in uitgaven (542 millioen frank), die niet, en uitgaven (7.174 millioen frank), die wel in het Tien-

Buitengewone begroting van Belgisch-Kongo

(millioenen franken)

JAARTAL	Ontvangsten	Uitgaven	Saldo
1948	9	998	— 989
1949	18	2.527	—2.509
1950	321	7.716	—7.395

Bron : Ministerie van Koloniën.

jarenplan zijn voorzien. De aanzienlijke stijging ten opzichte van 1949 is te verklaren door het feit dat de buitengewone begroting voor 1950 een driejarenplan omvat voor de jaren 1950, 1951 en 1952, hetwelk betrekking heeft op de bijzonderste rubrieken van het Tienjarenplan. Dergelijke procedure was noodzakelijk « omdat de uitvoering, tegen de laagst mogelijke prijs, van zekere ondernemingscontracten en van zekere bestellingen van materieel, nodig voor de uitvoering van het Tienjarenplan, vergt dat koop en contracten gesloten worden op grote schaal, zowel wat de werken als wat de leverancies betreft » (1). Veel aannemers zouden inderdaad aarzelen geperfectionneerd materieel te gebruiken indien zij er niet van verzekerd zouden zijn het te kunnen afschrijven door de uitvoering van omvangrijke werken.

Bijna de helft (3.607 millioen frank) van de in het Tienjarenplan voorziene kredieten is bestemd voor de uitbreiding en de modernisering van het verkeersnet.

De geraamde buitengewone uitgaven voor Ruanda-Urundi stijgen van 70 millioen frank in 1949 tot 160 millioen frank in 1950. De buitengewone begroting voor dit laatste jaar is evenwel in evenwicht, daar België aan de Schatkist van Ruanda-Urundi een niet-interestopleverende lening van 150 millioen frank heeft toegestaan. In de loop van het jaar 1950 werd het Tienjarenplan voor de economische en sociale ontwikkeling van Ruanda-Urundi voorbereid. De uitgaven zouden ongeveer 3 milliard frank belopen.

§ 2. — GELD EN KREDIET

De ontwikkeling van de economische activiteit, evenals de verhoging der lonen en der prijzen leidden tot de expansie van het bedrag der munten en biljetten in omloop. Deze geldvoorraad steeg inderdaad met 20 % in de loop van 1950.

Deze toeneming was vooral sterk tijdens het laatste kwartaal. De girale geldvoorraad nam van zijn kant met 40 % toe. Deze aangroei, evenals de stijging van de deviezenvoorraad, staat in nauw verband met de gunstige evolutie der betalingsbalans.

(1) Wetsontwerp houdende de begroting der buitengewone ontvangsten en uitgaven van Belgisch-Kongo en het Vice-Gouvernement-Generaal Ruanda-Urundi, voor het dienstjaar 1950. (*Parl. stuk.*, Kamer der Volksvertegenwoordigers, zittijd 1949-1950, nr 308, 8 Maart 1950).

Bank van Belgisch-Kongo

Voornaamste rubrieken van de balans

(millioenen franken)

DATUM	Goud-voorraad	Banktegoed in het buitenland	Banktegoed in België	Overheidspapier op de kolonie, België en het buitenland	Munten en biljetten in omloop	Crediteuren op zicht
31 December 1948	865	1.551	527	8.449	2.168	10.358
31 December 1949	1.115	1.123	424	7.510	2.422	8.803
31 December 1950	1.171	2.163	684	10.715	2.912	11.532

Bron : Bank van Belgisch-Kongo.

§ 3. — EMISSIES

De netto-emissies van de naamloze vennootschappen, waarvan het hoofdbedrijf in Belgisch-Kongo gevestigd is, bedroegen 994 millioen frank, tegen 378 millioen frank in 1949. De autofinanciering blijft echter zeer belangrijk in de Kongolese maatschappijen. De particuliere investeringen gedurende het jaar 1950 worden op 2,5 milliard frank geschat. Ten gevolge van de internationale toestand oefende Afrika bovendien een grote aantrekkingskracht uit op de Europese kapitalen. Dit komt tot uiting in het indexcijfer der koloniale aandelen op de Beurs van Brussel : het stijgt van 233 (1936/1938 = 100) einde 1949 tot 325 einde 1950, terwijl het algemeen indexcijfer, inclusief de koloniale aandelen, tijdens dezelfde periode slechts met 14 punten toenam (174-188).

Het winstsaldo der naamloze vennootschappen met hoofdbedrijf in Belgisch-Kongo bedraagt 2.837 millioen frank, tegen 2.789 millioen frank in 1949 en de uitgekeerde winst beloopt 1.862 millioen frank, tegen 1.735 millioen frank in 1949. Doordat sommige categorieën ondernemingen in 1949 niet en in 1950 wel in het statistisch onderzoek werden betrokken, zijn de gegevens over 1949 en 1950 niet helemaal vergelijkbaar.

De stijging van de openbare schuld staat in verband met de financiering van het Tienjarenplan. Begin 1950 werd inderdaad een lening van 1 milliard frank en einde 1950 een lening van 1.327 millioen frank op de Belgische markt uitgegeven. Bovendien werd in Zwitserland een lening van 60 millioen Zwitserse frank geplaatst.

Openbare schuld van Belgisch-Kongo

(millioenen franken)

AARD DER SCHULD	31 December 1949	31 December 1950
Geconsolideerde schuld	2.890	6.242
Vlottende schuld	800	2.495
	3.690	**8.737**
Indirecte schuld	1.283	2.087 (a)
	4.973	**10.824**

Bron : Ministerie van Koloniën.

(a) Waarborgen van kracht op 31 December 1950.

Enkele andere kleine leningen werden gesloten ; onder meer werd, in het kader van de Amerikaanse economische hulp aan Europa («pool » der overzeese gebieden), een lening van 1.778.000 dollar aangegaan om de modernisering van het Kongolees wegennet te bevorderen.

Afdeling IV. — PRIJZEN

Na een kleine daling gedurende het eerste semester van 1950, gaf, onder invloed van de internationale gebeurtenissen, het indexcijfer van de levensduurte te Leopoldstad, tijdens het tweede semester terug een stijging te zien. Het indexcijfer van 1 Januari 1951 overtreft met twee punten dat van 1 Januari 1950.

Indexcijfer van de levensduurte in Belgisch-Kongo

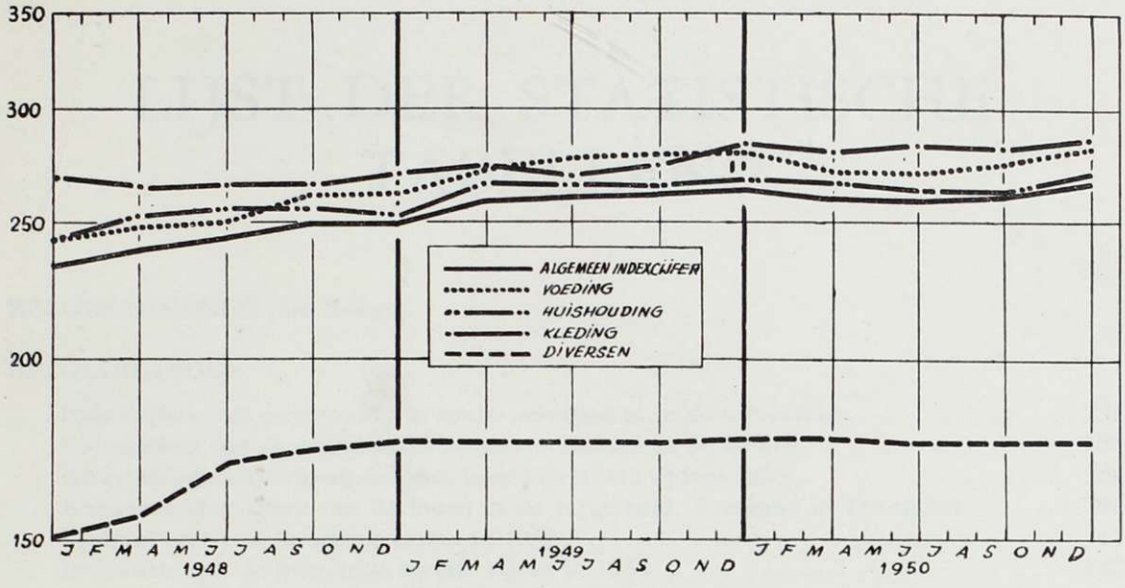
(1 Juli 1935 = 100)

DATUM	Voeding	Huishouding	Kleding	Diversen	Algemeen indexcijfer
1950					
1 Januari	279	267	284	176	263
1 April	271	266	281	176	259
1 Juli	270	263	283	175	258
1 October	275	262	282	175	260
1951					
1 Januari	281	270	287	175	265

Bron : Gouvernement-Generaal van Belgisch-Kongo, Secretariaat generaal.

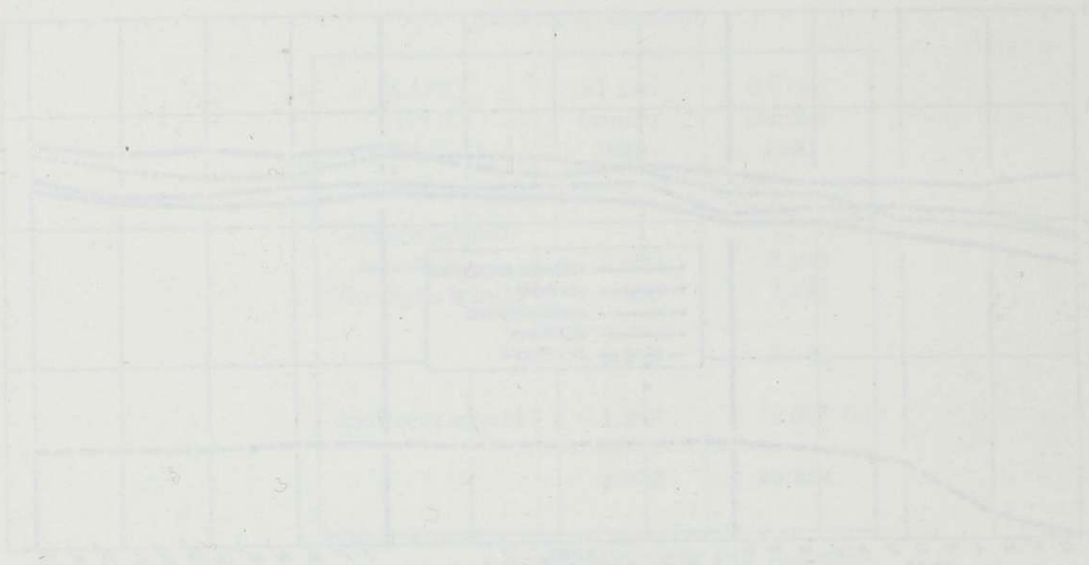
Indexcijfer van de levensduurte in Belgisch-Kongo

(1 Juli 1935 = 100)

Bron : Gouvernement-Generaal van Belgisch-Kongo, Secretariaat-Generaal.

Over het semestrieel levensduurte-indexcijfer der geëvolueerde inlanders zijn, voor 1950, geen gegevens beschikbaar. Op 1 November 1949 bedroeg het indexcijfer 110 (1 Januari 1948 = 100).

LIJST DER STATISTISCHE TABELLEN[1]

Blz.

BELGISCH-KONGO (Zie Kongo).

BEZOLDIGINGEN.

Indexcijfers van de gemiddelde bruto-verdiensten in de nijverheid 232
Indexcijfers van de gemiddelde bruto-verdiensten in de handel 233
Kwartaalindexcijfers van de lonen in de nijverheid tijdens 1950 234
Kwartaalindexcijfers van de lonen in de nijverheid. Toestand in December. . . . 236
Bijdragevoet van de sociale lasten in 1950 241
Incidentie van de wettelijke sociale lasten in 1950 242

BEVOLKING.

Geboorten, sterfgevallen en geboorteoverschot 3
Loop van de bevolking in 1950 4
Actieve bevolking. Raming voor 1950 6

BUITENLANDSE HANDEL VAN DE B. L. E. U.

Speciale handel. Hoeveelheid en waarde 278
Speciale handel naar categorieën goederen 285
Invoer naar het gebruik der goederen 286
Invoer naar het gebruik en de graad van verwerking der goederen 287
Gemiddelde waarde van enkele ingevoerde producten 288
Uitvoer naar het gebruik der goederen 289
Uitvoer naar het gebruik en de graad van verwerking der goederen 290
Gemiddelde waarde van enkele uitgevoerde goederen 292
Invoer van graangewassen en derivaten 293
Invoer van de voornaamste voedingswaren en dranken 294
Invoer van ertsen en van metalen 295
Invoer van textielstoffen 296
Invoer van enkele andere grondstoffen 297
Invoer van textielwaren 298
Invoer van de voornaamste metaalwaren 299
Invoer van enkele fabrikaten 300
Uitvoer per nijverheidssector 302
Uitvoer van enkele voedingswaren 303
Uitvoer van de voornaamste ruwe of eenvoudig bereide stoffen 304
Uitvoer van textielwaren 305
Uitvoer van de voornaamste metaalwaren 307
Uitvoer van de voornaamste fabrikaten 308
Invoer per land van herkomst 310

(1) Volgens alfabetische rangschikking der hoofdtrefwoorden.
Betekenis der in de tabellen gebruikte tekens :
.. niet beschikbaar.
— nul of onbeduidend.
/ gemiddelde.

Blz.

Uitvoer per land van bestemming 312
Voornaamste uitvoerposten naar de Verenigde Staten 314
Invoer, uitvoer en zichtbare handelsbalans per muntzone in 1949 en 1950 317
Invoer, uitvoer en handelsbalans per muntzone in 1937, 1948, 1949 en 1950 . . 318 - 319
Balans van de internationale betalingen der Belgisch-Luxemburgse Economische Unie in 1949 en 1950 . . . . . 322 - 323
Verloop en financiering van de globale betalingsbalans van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie, jaren 1947 tot 1950 325

DISTRIBUTIE.

Aantal handelsondernemingen 116
Handelsondernemingen. Werkgevers en werknemers onderworpen aan de maatschappelijke zekerheid. Per sector 117
Handelsondernemingen. Werkgevers en werknemers onderworpen aan de maatschappelijke zekerheid. Percentages 118
Handelsondernemingen. Werknemers onderworpen aan de maatschappelijke zekerheid 119
Beroepskaarten sedert 1946 aan de vreemdelingen toegekend. Geografische indeling 120
Handelsregister in 1950. Inschrijvingen en schrappingen 122
Belgische en Kongolese handelsvennootschappen met hoofdbedrijf in België 123
Faillietverklaringen en aanvragen om faillissementsvoorkomend akkoord 124
Indexcijfers van de omzet der groothandelaars in kruidenierswaren met zelfstandige cliëntele 126
Ontvangsten van het Zegel en van de met het Zegel gelijkgestelde taxes in 1950 . . 127
Nationale Kas voor Beroepskrediet. Verstrekte kredieten 128

FINANCIEN (Zie Overheidsfinanciën, Geld en krediet).

GELD EN KREDIET.

Wisselreserves van de Nationale Bank van België en verbintenissen van de Schatkist tegenover de buitenlandse centrale banken 170
Kredietverlening van de Nationale Bank aan de overheidssector 173
Kredietverlening van de Nationale Bank aan de particuliere sector 175
Kredietverlening aan de Overheid door de particuliere banken 176
Kredietverlening aan het particulier bedrijfsleven door de particuliere banken . . . 176
Globale staat der banken 177
Bedrag en financiering van de totale kredieten op korte termijn aan het bedrijfsleven 180
Geldvoorraad ter beschikking van het Belgisch bedrijfsleven 182
Daggeldmarkt 187
Algemene Spaar- en Lijfrentekas. Evolutie van het zuiver spaarwezen 189
Emissies van de Belgische en Kongolese handels- en nijverheidsvennootschappen . . 197
Emissies van Belgische en Kongolese handels- en nijverheidsvennootschappen in 1950. Groeperingen volgens de localisatie van hun hoofdbedrijf 198
Beurs van Brussel. Verhandelde effecten en kapitalen 200
Indexcijfers der aandelennoteringen op de beurzen van Brussel en Antwerpen . . . 200
Verrichtingen en portefeuille van het Rentenfonds in 1948, 1949 en 1950 204

INDUSTRIE.

Indexcijfers van de industriële productie 51
Steenkolenmijnen. Productie en personeelsbezetting 53
Steenkolenproductie per bekken 55
Brandstoflevering aan de verschillende economische sectoren 55
In- en uitvoer van steenkolen 56
Productie van electrische energie 56
In- en uitvoer van electrische energie 57

Blz.

Cokesfabrieken. Bruto- en netto-productie van cokes 58
Cokesfabrieken. Cokesvoorraad 58
Cokesfabrieken. Verbruik van steenkolen 59
Cokesleveringen 59
Productie van gas 60
Statistiek der openbare gasdistributie 61
Globaal indexcijfer van de ijzer- en staalproductie 63
IJzer- en staalproductie 63
Productie van non-ferro metalen 65
Invoer van non-ferro metalen, ertsen, schroot en ruwe producten 67
Uitvoer van ruwe producten en halffabrikaten non-ferro metalen 67
Metaalverwerkende nijverheid. Maandcijfers 68
Metaalverwerkende nijverheid. Totale verzendingen 70
Productie en personeelsterkte in sommige takken der scheikundige nijverheid 72
Productie van de olieraffinaderijen 73
Papierproductie 74
Cementproductie 76
Glasproductie 78
Productie der steengroeven 78
Productie van kalk, kalksteen en kalkderivaten 79
Productie van de ceramische industrie 79
Productie van de kleinijverheid 80
Textielproductie 80
Productie der spinnerijen 81
Uitvoer van garens 83
Productie der weverijen 83
Voorraden weefsels 85
In- en uitvoer van gebreide goederen 85
Bedrijvigheid in sommige takken van de voedingsnijverheid 86
In- en uitvoer van diamant 87
Productie van afgewerkt leder 88
Tabaksindustrie. Verwerkte hoeveelheid 88
Omzet in de houtverwerkende nijverheid 89

INKOMENS (Zie Bezoldigingen, Kapitaalinkomsten).

INVESTERINGEN.

Verdeling der investeringen in 1949 en 1950 252
Investeringen in de steenkolenmijnen tussen 1 Januari en 8 November 1950 254
Investeringen in de textielnijverheid 256
Investeringen van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen en van het Nationaal Bureau voor de voltooiïng der Noord-Zuidverbinding 258
Investeringen van de Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen 258
Investeringen bij de koopvaardij- en zeevisserijvloot 259
Investeringen in motorvoertuigen 260
Immobilisatie-uitgaven van de Regie van Telegraaf en Telefoon 261
Nieuwbouw in 1950 265

KAPITAALINKOMSTEN.

Rendement van de naamloze vennootschappen 246
Resultaten van de naamloze vennootschappen 246
Rendementspercentage der Belgische naamloze vennootschappen. Indeling per bedrijfstak 247

Blz.

KONGO (Belgisch-Kongo en Ruanda-Urundi).

Mijnproductie 354
Buitenlandse handel. Waarde 356
Uitvoer. Hoeveelheid en waarde 357
Basiswaarden van enkele Kongolese producten 359
Uitvoer. Uitgevoerde quantiteit der voornaamste producten 360
Uitvoer. Voornaamste uitvoerrubrieken 361
Uitvoer. Voornaamste producten. Indeling naar waarde 362
Uitvoer. Indeling volgens het land van bestemming 363
Invoer. Hoeveelheid en waarde 363
Invoer. Voornaamste producten 364
Invoer. Voornaamste producten. Indeling naar waarde 365
Invoer. Indeling volgens het land van herkomst 365
Gewone begroting. Voorlopige uitkomsten 366
Gewone begroting. Voornaamste ontvangsten 366
Gewone begroting. Uitgaven 367
Buitengewone begroting 368
Bank van Belgisch-Kongo. Voornaamste rubrieken van de balans 369
Openbare schuld 370
Indexcijfer van de levensduurte 370

LANDBOUW.

Bebouwde oppervlakte. Tellingen van 15 Mei 1949 en 15 Mei 1950 . . . . . 36 - 37
Landbouwopbrengst 38
Telling der bossen en vijvers 41
Veestapel 42
In- en uitvoer van landbouwproducten 44
In- en uitvoer van tuinbouwproducten 45
Indexcijfers van de verkoopprijzen voor landbouwproducten en van de productiekosten 47

LONEN (Zie Bezoldigingen).

LUXEMBURG (Groothertogdom).

Industriële productie 341
IJzer- en staalproductie 342
Indexcijfer van de levensduurte 343

MARSHALL-PLAN (Zie Organisatie voor Europese Economische Samenwerking).

NEDERLAND.

Productie, personeelsbezetting en arbeidsproductiviteit in de nijverheid 344
Productie. Indexcijfers per bedrijfstak 344
Raming van de oogstopbrengst 345
Aantal werklozen 345
Buitenlandse handel 346
Bestemming van de uitvoer 346
Herkomst van de invoer 347
Begrotingsramingen 347

ORGANISATIE VOOR EUROPESE ECONOMISCHE SAMENWERKING.

Voorziene en aangewende trekkingsrechten en kredieten. Dienstjaar 1949/'50 334
Verdeling van het quotum van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie . . . 336
Verrichtingen van de Europese Betalingsunie. Tweede halfjaar van 1950 337

Blz.

OVERHEIDSFINANCIËN.

Vermoedelijke begrotingsbalans voor de dienstjaren 1949 en 1950 143
Voorlopige begrotingstoestand voor het dienstjaar 1950 144
Ontvangsten van het dienstjaar 1950 145
Investeringskredieten op de buitengewone begroting voor het dienstjaar 1950 . . . 148
Evolutie der belastingsontvangsten 151
Totale Staatsschuld 154
Evolutie van het tegoed van particulieren op postrekening gedurende het jaar 1950 157
Provinciale begrotingen voor 1949 en 1950 158
Vermoedelijk rendement van de provinciale belastingen, volgens de begrotingen van 1949 en 1950 voor alle provinciën samen 159
Verdeling van het Fonds der Provinciën 159
Verdeling van sommige provinciale uitgaven in 1949 en 1950 160
Provinciale uitgaven voor openbare werken en onderhoud der wegen 161
Globale ontvangsten van de gemeenten 162
Gewone ontvangsten van de gemeenten 162
Belastingontvangsten van de gemeenten 163
Leningen en toelagen voor buitengewone uitgaven van de locale besturen 164
Verdeling der door het Gemeentekrediet verstrekte leningen tot dekking van de buitengewone uitgaven der locale besturen 165
Totale schuld der steden en gemeenten 166

PRIJZEN.

Prijssubsidies voor voedingswaren en nijverheidsproducten 212
Indexcijfers van de groothandelsprijzen 215
Partiële indexcijfers der groothandelsprijzen 216
Indexcijfers van de groothandelsprijzen voor nijverheidsproducten 218
Indexcijfers van de groothandelsprijzen voor ingevoerde producten 220
Indexcijfers van de groothandelsprijzen voor inlandse producten 220
Evolutie van de kleinhandelsprijzen per groep van producten 222
Indexcijfer der kleinhandelsprijzen 223

TOERISME.

Toeristische bedrijven 130
Ontvangsten en uitgaven van toerisme en reizigers. Jaarcijfers 131
Ontvangsten en uitgaven van toerisme en reizigers. Indeling volgens deviezen . . . 132
Toeristische ontvangsten voortkomende uit de Verenigde Staten en Canada. Landen die deel uitmaken van de Organisatie voor Europese Economische Samenwerking 133
Overnachtingen gedurende de periode Juni-September. Indeling volgens het land van gewone verblijfplaats 134
Hotelnijverheid. Raming der ontvangsten gedurende de periode Juni-September . . 134
Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen. Reizigersverkeer 135
Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen. Verloop en ontvangsten van het reizigersverkeer 136
Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen. Verloop en ontvangsten van het reizigersverkeer 136
Verloop en ontvangsten van het reizigersverkeer. Paketboten Oostende-Dover . . . 137
Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen. Aantal biljetten uitgereikt aan de loon- en weddetrekkende verlofgangers 138

TRANSPORT (Zie Verkeer).

VERBRUIK.

Verkoop van verbruiksgoederen 268
Verkoop van verbruiksgoederen. Indexcijfers per sector en per goederensoort . 269 - 270

Blz.

Verkoop van verbruiksgoederen in 1950 271
Verkoop van verbruiksgoederen in 1950. Voedingswaren 271

VERKEER.

Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen. Aantal in dienst gestelde reizigerstreinen 92
Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen. Totaal vervoer van zware goederen 92
Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen. Vervoer van zware goederen volgens de aard van het vervoer 93
Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen. Reizigersvervoer 95
Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen. Gemiddeld traject van één ton goederen 98
Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen. Totaal vervoer 98
Vrachtschepenvloot voor de binnenvaart 99
Binnenscheepvaart. Globaal vervoer 100
Binnenscheepvaart. Indeling volgens de aard van het vervoer 100
Binnenscheepvaart. Indeling van het vervoer volgens de aard der goederen 101
Binnenscheepvaart. Indeling van het vervoer volgens bekken 102
Park der motorvoertuigen 103
Aard der schepen van de Belgische vloot op 31 December 1950 106
Belgische koopvaardijvloot 106
Indexcijfer van de « Tramping »-vrachtprijzen 107
Binnengelopen zeeschepen in de haven van Antwerpen 108
Internationaal verkeer in de haven van Antwerpen 109
Internationaal verkeer in de haven van Gent 110
Internationaal verkeer in de haven van Brussel 111
Handelsverkeer in de Belgische luchthavens 112
Luchtverkeer van de Sabena 113

WERKGELEGENHEID.

Burgerlijke arbeidskrachten en bezoldigde arbeidskrachten in 1950. Indeling per bedrijfstak 10
Aantal werkzame arbeidskrachten onderworpen aan de maatschappelijke zekerheid 11
Personeel werkzaam in nijverheid en handel 13
Aantal arbeiders werkzaam in sommige sectoren . . . . . 17 - 18

WERKLOOSHEID.

Indeling van de werklozen volgens de werkloosheidsduur 21
Indeling der werklozen per provincie 22
Daggemiddelde van het aantal gecontroleerde werklozen 23
Daggemiddelde van het aantal gecontroleerde werklozen in 1950. Volledig werklozen 26
Daggemiddelde van het aantal gecontroleerde werklozen in 1950. Gedeeltelijk en toevallig werklozen 27
Daggemiddelde van het aantal gecontroleerde werklozen in 1950. Alle werklozen (volledig, gedeeltelijk en toevallig) 28

LIJST DER GRAFIEKEN[1]

Blz.

BUITENLANDSE HANDEL.

Speciale handel van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie. Hoeveelheid . . . 279
Speciale handel van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie. Waarde 280

INDUSTRIE.

Globaal indexcijfer van de industriële productie 52
Steenkolennijverheid 54
Gasdistributie en productie van electrische energie en cokes 62
IJzer- en staalproductie 64
Productie van non-ferro metalen. Ruwe producten 66
Productie van non-ferro metalen. Halffabrikaten 66
Metaalverwerkende nijverheid. Bestellingen en verzendingen 71
Papierproductie 74
Cementproductie 76
Glasnijverheid. Productie en personeelsterkte 77
Textielproductie. Spinnerijen 82
Textielproductie.Weverijen 84

GELD EN KREDIET.

Geldvoorraad ter beschikking van het Belgisch bedrijfsleven 183
Stortingen en terugbetalingen op particuliere spaarboekjes bij de Spaarkas 190
Omzet op de Beurs van Brussel 199
Indexcijfers van de aandelennoteringen op de Beurzen van Brussel en Antwerpen . 201
Notering van de « voornaamste obligatietypen » 202

KONGO (Belgisch-Kongo en Ruanda-Urundi).

Speciale handel. Hoeveelheid 356
Speciale handel. Waarde 357
Noteringen van de voornaamste Kongolese exportgoederen 358
Indexcijfer van de levensduurte 371

OVERHEIDSFINANCIEN.

Belastingontvangsten van de Staat 151
Ontvangsten van het Zegel en van de met het Zegel gelijkgestelde taxes — Industriële productie 153
Staatsschuld. 155

PRIJZEN.

Indexcijfers der groothandelsprijzen 215
Indexcijfers der groothandelsprijzen voor nijverheidsproducten 218
Indexcijfers der groothandelsprijzen voor ingevoerde en inlandse producten 219
Indexcijfers der groothandelsprijzen voor ingevoerde en inlandse nijverheidsproducten 221

(1) Volgens alfabetische rangschikking der hoofdtrefwoorden.

Blz.

Indexcijfers der groothandelsprijzen voor ingevoerde en inlandse landbouwproducten 221
Indexcijfers der kleinhandelsprijzen 222

VERBRUIK.

Indexcijfers van de verkoop van verbruiksgoederen 268

VERKEER.

Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen. Vervoer van zware goederen . . 94
Binnenscheepvaart. Vervoerde goederen 101
Zeeverkeer in de haven van Antwerpen 109
Zeeverkeer in de haven van Gent 111

WERKLOOSHEID.

Daggemiddelde van het aantal gecontroleerde werklozen 24

KAART

Telling van het wegverkeer in 1949 105

TREFWOORDENREGISTER

Blz.

A

Aandelen 199, 244
Aanvullende personele belasting . . . 152
Aardappelen 37, 272, 294, 303
Aardewerk 29, 79
Aardnotenolie 359
Accijnsrechten 150, 273, 341
Alcohol 152, 272
Algemene Spaar- en Lijfrentekas (A. S. L. K.) 189
Aluminium 65, 255, 294
Ambacht 115, 252
Amerikaanse hulp (zie Marshall-hulp).
Ammoniumsulfaat 72
Aniline 73
Arbeidsconferentie (Internationale) . . 5
Arbeiders (zie Werkgelegenheid, Werkloosheid).
Arbeidskrachten 14
— bezoldigde 5, 9
— buitenlandse . . 3, 14, 119
— burgerlijke 5, 9
— totaal aantal 5
Arbeidskrachtenbudget 5, 9
Arbeidsongevallen 226, 238, 240
Autofinanciering 244, 253
Auto's 69, 150, 274, 299, 307
Autobussen 97, 103, 137, 260

B

Baksteen 80, 211, 292, 308
Balans (zie Handelsbalans, Betalingsbalans).
Bankcommissie 157, 168
Bankdeposito's 174
Banken XVI, 157, 175, 202, 247, 274, 326
Bankkredieten . . . . . XVI, 178
Bankreglementering 179
Bank van Belgisch-Kongo 185, 367
Bank voor Internationale Betalingen 156 323
Bedienden 12, 29, 118, 234, 240
Bedrijfsbelasting 152
Begroting . . . . . XV, 144, 213, 261
— Belgisch-Kongo 366
Belastingen 149, 156
Belgisch-Kongo 198, 244, 315, 353

Blz.

Belgisch - Luxemburgse Economische Unie (B. L. E. U.) 277, 363
Belgisch - Luxemburgs Instituut voor de Wissel 172
Benelux . . . XVII, 34, 50, 295, 311, 338
Benzine 104, 150, 152
Benzol 72
Beroepsherscholing 14
Beroepskaarten 119
Beroepskrediet 127, 194
Beroepsvervoer 104
Beroepsvoogdij 15
Beroepsziekten 226, 238, 240
Bestaanszekerheid 238
Betaald verlof (zie Verlof).
Betalingsbalans 167, 181, 321, 332
Beurs 199
Bevolking 3, 159
— Belgisch-Kongo 353
Bezoldigingen . . . XII, XV, 210, 225, 229 236, 322
— Luxemburg 343
— Nederland 348
Bier 86, 153, 273
Bijzonder Egalisatiefonds der Begrotingen (Belgisch-Kongo) 367
Binnenscheepvaart . . . 99, 109, 259
Bloementeelt 37
Boekbedrijf . . 12, 26, 232, 235, 269, 308
Boekweit 36
Bonen 36
Bonneterie . . . 17, 85, 292, 298, 305
Bontwerk 252, 257
Boomkwekerijen 46
Borstelnijverheid 89
Bosontginning 10
Bossen en vijvers 26, 41
Boter 42, 86, 272, 288
Bouwbedrijf IX, XII, 10, 15, 22, 25, 75 117, 147, 192, 201, 227, 232, 235, 239 245, 256, 263
Bouwmaterialen 76, 101, 209, 302
Bouwpremiën 146, 253, 265
Breiwol 211
Bretton-Woods 325
Brood 273

Blz.

Broodgranen 36
Brouwerijen 86, 273
Bruggen en vakwerken 69, 263
Buitengewone Algemene Paritaire Raad . . . . . XII, 226, 239
Buitenlandse handel . . XVI, 43, 245, 277
— Belgisch-Kongo . 355
— Nederland . . . 346
Buurtspoorwegen . XIV, 55, 97, 136, 258

C

Cacao 150, 214, 288, 292, 358
Call-money (zie Daggeldmarkt).
Cassiteriet 354, 360
Cedulaire belastingen 152
Celluloseverf 75
Cement 76, 245, 256, 292
Centraal Bureau voor Hypothecair Krediet 181, 193
Centrale banken (buitenlandse) . 170, 326
Ceramiek 13, 29, 79, 235, 256, 302
Chartaal geld 182
Chemische producten (zie Scheikundige producten).
Chocolade. 150, 301
Cichorei 36, 150
Cokes 17, 57, 255, 297
Compensatiepremie . . . XVI, 210, 227
Compensatievergoedingen XVI, 213, 237
Confectienijverheid (zie Kleding).
Consumptief krediet 274
Coöperaties 126, 268, 353
Copal 359
Cosmetiek 300
Cyanamide 72

D

Dagbladen 212
Daggeldmarkt 167, 185, 204
Dakpannen . . . . . 79, 292 ,308
Deegwaren 293
Dekkingscoëfficiënt (banken) 178
— (buitenlandse handel). 283
De Taye (wet) 265
Diamantnijverheid 25, 29, 86, 238, 297, 314 360
Dienst der Postchecks (zie Postrekening).
Directe belastingen. 149
Discontokantoren 128, 192
Discontokrediet 156
Discontovoet . . XII, XVI, 168, 175, 209
Distributie 115, 267
Dividenden (zie Kapitaalrendement).

Blz.

Dokwerkers 22, 110, 225, 281, 325
Douanerechten 149, 330
Draadtrekkerijen 69
Dranken 273, 302
Drukkerijen 227

E

Economische integratie . . . . XI, 329
Economische politiek . . . . . VIII, XII
Edelsteen 297
Effectenbeurs 199
Eieren 43, 294
Electriciteit 10, 56, 201, 232, 235, 247, 255 274
Electrificering 96, 165, 258
Electrotechnische industrie 69
Emigratie 3, 5
Emissies
— Belgisch-Kongo 369
— Handelsvennootschappen . . . 196
— Overheid 195
Energie 53, 254
Erfenisrechten 153
Erwten 36
Ertsen 67, 101, 295
European Recovery Program (E. R. P.) 329
Europese Betalingsunie (E. B. U.) IX, XVII 107, 131, 171, 281, 326, 330
Europese economische samenwerking XVII 130, 281, 326, 329

F

Fabrimétal 48
Faillissementen 124
Feestdagen 226, 231, 239
Fibraan 80
Films. 308
Financiën (zie Overheidsfinanciën, Geld en krediet).
— Belgisch-Kongo 366
— Luxemburg. 343
— Nederland 347
Fiscale politiek 149
Fiscaliteit (zie Overheidsfinanciën).
Fonds der Gemeenten 162
— der Provinciën. 158
— voor Bestaanszekerheid . . . 238
— voor Inlands Welzijn 353
— voor Openbare Onderstand . . 162
Fosfaten 79
Fotografie. 13, 75, 232, 302, 308
Fruit 35, 45, 294, 303

G

Gas . . . 10, 57, 202, 232, 235, 255, 274
Geboortebijslag 240

Blz.

Geboortecijfer 3, 5, 7
Gebouwen 263
Gebrekkigen 226, 240
Geconsolideerde schuld 153
Geld en krediet 167
— Belgisch-Kongo . . 368
— Nederland 347
Geldmarkt . . . . . X, 167
Geldsomloop 169, 184
Geldvoorraad 181
Gemeentefinanciën 161
Gemeentekrediet 164, 185
Geneesmiddelen 300, 308
Gerst 36, 39, 288, 293
Gezinstoelagen 226, 237, 240
Gietijzer 63
Giraal geld 182
Gistfabrieken 257
Glas X, 13, 22, 29, 51, 77, 117, 200, 235, 256 292, 302, 308, 314
Glucosefabrieken 257
Goederenvervoer 92, 104, 112
Goedkope woningen 165, 265
Goud 360
Goud- en deviezenvoorraad 156, 168, 322 327
Graangewassen 38, 293
Grafische kunsten 227, 257, 308
Grasland 37, 41
Grensarbeiders 213, 228, 241, 325
Grint 78
Groefzand 78
Groenten 35, 45, 288, 303
Groenteconserves 43
Groeven 16, 256
Grondbelasting 149
Groothandel 115, 124, 194, 209, 245
Groothandelsprijzen . . . . . XI, 214

H

Handel (zie Distributie, Buitenlandse handel).

Handelsbalans . . XVI, XVIII, 283, 316
Handelsondernemingen 115, 123
Handelsregister 122
Handelstelling 115
Handelsvennootschappen . . 115, 123, 196
Handelsvloot (zie Koopvaardijvloot).
Handschoenen 300, 308
Haring 49
Havenarbeiders 29, 109, 238
Havens XI, XIV, 108, 225, 252, 262, 325 336
Haver 36, 39, 214, 293

Blz.

Helpers 6, 9, 118, 129
Hennep 36, 83, 296
Herdiscontering- en Waarborginstituut (H. W. I.) 174, 180, 185, 190
Herdisconto 174, 191
Herdisconto-kredieten 191
Herstelkredieten 192
Herwaardering 156, 169
Hop 36, 273
Hotelaccomodatie 129
Hotelbedrijf 12, 29, 129, 233
Houtnijverheid 16, 22, 29, 89, 117, 216, 228 236, 256, 288, 313, 360
Huiden (zie Leder).
Huishoudartikelen 269
Huishoudelijke wederuitrusting . . . 239
Huispersoneel 26
Huurovereenkomsten 211
Hypothecair krediet . . . . . XIV, 195

I

IJzer- en staalnijverheid . . X, 51, 62, 236 245, 255, 281, 292, 302, 306, 341
IJzergieterijen 70
Immigratie 5

Indexcijfers :
— aandelennoteringen op de beurzen 200
— belastingontvangsten 151
— gemiddelde bruto-verdiensten . 233
— glasproductie 78
— groothandelsprijzen . . VIII, 215
— ijzer- en staalproductie 63
— ijzer- en staalproductie in het Groothertogdom Luxemburg 342
— industriële productie 51
— industriële productie in het Groothertogdom Luxemburg 341
— invoer van Belgisch-Kongo . . 363
— kleinhandelsprijzen 223
— landbouwproductiekosten . . . 47
— levensduurte in Belgisch-Kongo 370
— levensduurte in het Groothertogdom Luxemburg . . . 347
— lonen (driemaandelijks) . . . 234
— « Moody » . . . . . VII, 214
— ontvangsten van het Zegel . . 127
— prijzen in Nederland 348
— productie in Nederland 344
— « tramping »-vrachtprijzen . . 107
— uitvoer van Belgisch-Kongo . 357

Blz.

— (algemeen) der uurlonen . . . 234
— verkoopprijzen voor landbouwproducten 47
— verkoopprijzen der verbruiksgoederen 126, 267
Industrie XIII, 51, 153, 210, 232, 253, 286 338
— Belgisch-Kongo 354
— Luxemburg (Groothertogdom) 341
— Nederland 344
Inkomen 225
Internationaal Muntfonds . . . 169, 323
Internationale economische samenwerking 329
Investeringen XIII, 130, 143, 147, 165, 251 323, 333
— Belgisch-Kongo . . 353, 369
Invoer . . . . . XI, 43, 49, 56, 93 152, 208, 273, 284, 309, 330
— Belgisch-Kongo 363
— Nederland 317, 346

J

Jaarlijks verlof 138, 238
Jute 82, 227, 296, 305

K

Kaas 42, 212, 294
Kalk 78, 256
Kantwerk 298, 305
Kapitaalmarkt X, 148, 166, 167, 188, 195
Kapitaalrendement 243, 322
Karton 300, 308
Katoen . . 82, 214, 288, 292, 296, 358
Kettingwinkels 115, 126, 268
Kleding 13, 21, 29, 115, 125, 222, 232, 238 256, 267, 273, 298, 303
Kleinijverheid 79
Kleinhandel . . 115, 192, 194, 211, 245
Kleinhandelsprijzen . . . XI, 223, 271
Klompennijverheid 89
Kobalt 354
Koeien 42
Koffie 150, 288, 292, 303, 359
Kongo (zie Belgisch-Kongo).
Koolzaad 36
Koopvaardijvloot . . . . XIV, 106, 259
Koper 65, 214, 288, 292, 359
Kortlopende schuld 156
Krediet XV, 141, 147, 162, 173, 179, 210, 212 282, 313

Blz.

Kredietinstellingen 190, 233
Kredietmaatschappij voor het Kolonaat 354
Kredietpolitiek . . . . . XVI, 178
Kredietverlening 34, 108, 127, 130, 173, 329
Kruisschanssluis 336
Kunst- en precisienijverheid . 13, 116, 232 236
Kunstenaars 26
Kurk 89
Kwikzilver 214

L

Landbouw XIII, 9, 22, 33, 117, 209, 219, 286 336
— Luxemburg 342
— Nederland 345
Landbouwkrediet 34, 48, 194
Landbouwmachines 48
Landbouwprijzen 46, 219
Landbouwtelling 35
Landsverdediging 148, 266
Latex 74
Leder 12, 21, 29, 51, 87, 117, 214, 228, 232 236, 245, 257, 273, 302, 308, 313, 360
Leerlooierijen 227
Leisteen 78
Leningen X, XIII, 48, 156, 165, 172, 195, 323 369
Leurhandel 120
Levensduurte (zie Indexcijfer).
Linnengoed 298, 305
Locomotieven 91, 299, 307
Logementsverschaffing (toerisme) . . 139
Lonen (zie Bezoldigingen).
Lood 65, 214, 255, 295, 354
Luchtbanden 73
Luchthavens . . . . . XIV, 111, 260
Luchtpost 112
Luchtvaartpolitiek 113
Luchtvervoer 111, 260
Lupinen 36
Luxemburg (Groothertogdom) . . . 341
Luxemburgse Spaarkas 186
Luzerne 38

M

Maalderijen 85
Maatschappelijke zekerheid 10, 129, 138 185, 237, 243
Machines 70, 299, 307, 313
Maïs 36, 214, 288, 303
Mandenmakerij 89
Mangaan 295, 354

Blz.

Margarine 86, 232, 257, 272, 303
Marmer 78, 308
Marokijnwaren 227
Marktkramers (zie Leurhandel).
Marshall-hulp . . . XVII, 130, 191, 329
Masteluin 36, 39
Medicinale planten 36
Melk 42, 213, 272, 288, 294
Meststoffen 72, 208, 211, 288, 292
Metaalnijverheid X, 15, 22, 29, 62, 101, 117 200, 228, 232, 245, 255, 295, 302, 306 314
Metaalverwerkende nijverheid X, 68, 255 302
Meubels 89, 269
Meubilering 126, 269
Middenstand 115, 193
Migratiebeweging 3, 5
Mijnen 25, 117, 192
Mijngas. 61
Mijnwerkers 237, 242
Mobiliënbelasting 152
Monetaire politiek . . . . . XVI, 167
Motorrijwielen 103
Mout 293
Munitie 69, 307
Muntsaneringslening 155
Muntzones 317

N

Nationaal Fonds voor de Huisvesting . 146
Nationaal Instituut voor Landbouwkrediet 49, 186, 194
Nationaal Instituut voor de Statistiek (zie de diverse statistische tabellen).
Nationaal Hulpfonds voor de Huishoudelijke Wederuitrusting . . 186, 239
Nationale Bank van België XII, 168, 209 229
Nationale crisisbelasting 152
Nationale Kas voor Beroepskrediet 127, 186 194
Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen (N. M. B. S.) (zie Spoorweg).
Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen (N. M. V. B.) (zie Buurtspoorwegen).
Nationale Maatschappij voor Goedkope Woningen 265
Nationale Maatschappij voor de Kleine Landeigendom. 265

Blz.

Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid (N. M. K. N.) XIII 172, 186, 191
Nationaal Pensioenfonds voor Mijnwerkers 138
Nationale Zuiveldienst 34
Natriumsulfide 73
Nederland 343
Nieuwbouw (zie Investeringen).
Nijverheid (zie Industrie).
Nijverheidsplanten 35, 39
Nikkel (zie ook Non-ferrometalen) . . 295
Non-ferro metalen 51, 64, 192, 236, 245, 255 292, 302, 306, 313
Noord-Zuidverbinding 91, 258

O

Obligaties 166, 196, 199
Olie 73, 101, 150, 232, 286, 288, 292, 303
Olieslagerijen 257
Ongeschoolden 23, 234
Oorlogsschade 194, 261, 263
Opcentimes 159, 162
Openbaar domein 147, 264
Openbare onderstand 160
Openbare werken XII, XIV, 76, 78, 105, 147 159, 166, 236
Organisatie voor Europese Economische Samenwerking (O. E. E. S.) XVII 130, 281, 326, 329
Otraco 355, 367
Ouderdomspensioenen . . . 145, 226, 239
Overdrachttaxe 150, 211
Overheidsfinanciën . . . . . XV, 143
Overheidsfondsen 176, 196

P

Paarden 42
Paketboten 137
Palmolie 217, 359
Papiernijverheid . . 16, 29, 51, 74, 117, 212 214, 227, 232, 236, 247, 257, 269, 300, 308
Parastatale kredietorganismen 174, 186, 196
Parfumerie 269, 300
Paritaire Raad (algemene) XIII, XV, 226, 239
— comité's 225
Petroleum 73, 252, 256, 263
Petroleumraffinaderijen 110, 263
Peulgewassen 36, 39
Plan Marshall (zie Marshall-hulp).
— Pella 331
— Petsche 331
— Schuman (zie Schuman-plan).
— Stikker 330

Blz.

Plantaardige producten 43, 304
Plastische stoffen 73
Pluimvee 35
Porfier 78
Porselein 79, 300
Postrekening 154, 182, 252, 261
Prijspolitiek . . . . XI, XIV, 207, 340
Prijssubsidies 146, 212
Prijzen VIII, XI, 34, 46, 49, 184, 207, 283
— Belgisch-Kongo 370
— Luxemburg 343
— Nederland 348
Privaatdisconto 191
Productie . . . . . IX, 31
— Belgisch-Kongo 354
— Luxemburg 341
— Nederland 344
Protectionisme 281
Provinciale financiën 158

R

Radio-omroep 252, 261
Raiffeisenkassen 48
Rayonne 80, 83, 296, 305
Regenvergoeding 239
Regideso (Belgisch-Kongo) 367
Regie van Telegraaf en Telefoon . 195, 252 261
Registratierechten 150
Reizigersverkeer 94, 135
Rentenfonds 181, 196, 203
Restaurants 13, 26, 130, 270
Richtprijzen . . . . . XIII, 33
Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid (R. M. Z.) 15, 116, 138, 185, 188 229
Rijksfonds voor Verzekering tegen Ziekte en Invaliditeit. 146
Rijst 208, 273, 293
Rijwielen 69
Rogge 36, 39, 214, 293, 303
Ruanda-Urundi 353
Rubber 87, 214, 232, 288, 292, 308, 359
Ruilvoet 283
Rundvee 35, 42

S

Sabena 91, 112, 130,260
Sanitaire artikelen 79
Schapenteelt 43
Schatkistcertificaten 156, 172, 323
Scheepsbouw 69
Scheepsherstellers 22, 225
Scheepskredieten 108, 193

Blz.

Scheepvaart. 106, 259
Scheikundige nijverheid 16, 29, 71, 101, 117 192, 200, 217, 232, 245, 256, 292, 300 308, 313
Schepen 99, 106, 259, 299, 307
Schoeisel 16, 222, 267, 273, 300
Schrijnwerkerij 89
Schroot 67
Schuld
— Belgisch-Kongo 202, 369
— Staatschuld . . . . . XV, 153
— steden en gemeenten . . . 166, 202
Schuman-plan . . . . . XVIII, 348
Schuurpapier 79
Seizoenarbeiders 25
Slachterijen 85
Smederij 70
Sociaal toerisme 138
Sociale voordelen . . XV, 213, 230, 237
— zekerheid (zie Maatschappelijke zekerheid).
Spaarkas van Belgisch-Kongo 353
Spaarwezen . . . . . XII, 48, 174, 189
Speciale handel (zie Buitenlandse handel).
Speelgoed 269
Spelt 36, 39
Spinnerijen 81
Spoorweg XIV, 91, 95, 135, 146, 195, 202 214, 237, 257
Spoorwegpolitiek 95
Springstoffen 75
Staal 62, 211, 255, 292, 307, 349
Staatsfinanciën (zie Overheidsfinanciën).
Staatsschuld . . . . . XV, 153
— Belgisch-Kongo 202, 369
Stakingen . . . . . X, 52, 225, 281, 325
Stearine 75
Stedelijk vervoer. 258
Steen. 22, 29, 308
Steenbakkerijen 80, 227, 236
Steengroeven 78, 101, 232, 235
Steenkolen XI, XVII, 53, 191, 209, 245, 284 288, 313, 349
Steenkolenmijnen X, 16, 22, 53, 117, 200, 213 232, 254, 336
Steunfonds voor Werklozen . . . 24, 146
Sterftecijfer 3, 5
Stijfsel 257
Stikstof 17, 72
Stockagevergoedingen . . . . XVI, 283
Stokerijen 257
Subsidies 95, 146, 212, 339
Suiker 86, 153, 257, 272, 292, 303
Suikerbieten 36, 39, 257

Blz.

T

Tabaksindustrie 16, 36, 40, 88, 117, 150, 232 236, 238, 247, 257, 269, 273, 286, 302
Tankschepen 106
Tapijten 83
Tarwe . . XVI, 33, 39, 208, 214, 283, 288
— Inmengingscoëfficiënt. 33
Taxi's 103
Teer 72, 211
Tegels 79, 292, 308
Telegraaf en telefoon (zie Regie van Telegraaf en Telefoon).
Telling der bossen en vijvers 41
— handel 115
— der toeristische bedrijven . . . 130
— van het wegverkeer 105
Ternaaien (Stop van) 102
Terneuzen (Sluis van) 102
Textiel IX, 15, 21, 25, 29, 51, 80, 115, 150 194, 200, 208, 225, 227, 232, 245, 256 269, 284, 296, 302, 311
Tienjarenplan (Belgisch-Kongo en Ruanda-Urundi) 353, 367
Tin 65, 214, 288, 292, 358
Toerisme 129, 245, 247
Tolrechten (zie Douanerechten).
Tonnennijverheid 89
Torquay (Conferentie van) 150
Touwwerk 298, 305
Tractiematerieel 91
Tramping 107
Transitovervoer 93, 100, 108, 322
Transport XIV, 10, 16, 22, 29, 91, 138, 232 236, 245, 257
— Belgisch-Kongo 355
Trekkingsrechten 313, 331
Tuinbouwprijzen. 47
Tuinbouwproducten 43

U

Uitgaven (zie Overheidsfinanciën).
Uitvoer XI, XVII, 43, 49, 56, 93, 208, 288 311, 317
— Belgisch-Kongo 357
Urena lobata 360
Uurwerken 299

V

Vaatwerk 79, 300
Vacantiespreiding 139
Valorisatiepolitiek 34, 38
Varkens 42
Veekoeken 297
Veestapel 42

Blz.

Vennootschappen 122, 196, 243
— Belgisch-Kongo 369
Verbruik 267
Verfstoffen 73, 300
Verkeer (zie Transport).
Verkeersbelasting 149
Verkoop op afbetaling . . . . XVI, 274
Verlof 138, 226, 241
Vernissen 300, 308
Verrekenkamers 185
Vervoer (zie Transport).
Vervoercentra (N. M. B. S.). 96
Vervoermaterieel 299, 307, 322
Vervoervergunning. 104
Verzekering tegen ziekte en invaliditeit 146, 237
Verzekeringswezen 200, 245, 322
Vetstoffen 209, 232
Vetten 101, 286, 288
Vijvers 41
Visconserven 50, 257
Vissersvloot 49, 259
Visvangst 10, 26, 49, 86, 117, 294, 303, 338 340
Vlas 36, 40, 82, 227, 296
Vlees 208, 211, 272, 288, 294, 303
Vliegtuigen 69, 112, 260
Vloot 99, 106
Vlottende schuld 157
Voedergewassen 41
Voedingsindustrie 16, 22, 55, 85, 101, 115 125, 150, 194, 212, 232, 245, 257, 268 285, 313, 338
Vrachtprijzen 104, 107, 297, 325
Vrachtwagens 103, 260
Vreemdelingen 3, 14, 119
Vuurvaste producten 79

W

Waarden 199
Wapens 70, 307, 314
Warenhuizen 126, 228, 268
Waterdistributie . . . 164, 200, 232, 264
Waterwegen. . . . . XIV, 102, 262
Wedden (zie Bezoldigingen).
Wederopbouw 193, 265
Wegenwerken 160, 164, 262
Wegennet. . . . XVI, 105, 252, 261, 336
Wegvervoer 101, 259
Weiden 41
Wereldprijzen . . . . . XI, 213, 282, 284
Werkgelegenheid IX, 9, 14, 69, 75, 129, 147 166, 168, 233, 263
— Luxemburg 342
— Nederland 344

Blz.

Werkloosheid IX, XV, XIX, 10, 19, 109, 129 146, 147, 227, 231, 241
— Luxemburg 342
— Nederland 345
Werklozensteun (zie Sociale voordelen).
Werktuigmachines 70, 292
Weverijen 17, 83
Wijn 273, 294
Wisselreserves (zie Goud- en deviezenvoorraad).
Witloof 43
Wol 82, 209, 214, 288, 292, 305
Wolframiet 354
Woningbouw . . . IX, XII, 75, 193, 265
Wortelplanten 35, 40

Blz.

Z

Zaden 297
Zandsteen 78
Zeelieden 237, 239
Zeep 75
Zeescheepvaart 106, 259
Zeeschepen 108
Zeevisserij 49
Zegelrechten 126, 150
Ziekte en invaliditeit 146, 238
Zijde 83, 296, 305
Zilver 354
Zink 65, 214, 288, 292, 307, 360
Zout 294
Zuivelproducten 34, 295
Zwavelzuur 72, 209

INHOUDSTAFEL

Blz.

VOORBERICHT V

INLEIDING VII

I. — *De economische toestand in* 1950 VIII
II. — *De economische politiek in* 1950 XII
III. — *Besluit* XVIII

EERSTE DEEL : Bevolking en werkgelegenheid

HOOFDSTUK ÉÉN. — BEVOLKING 3

§ 1. — *Algemeen verloop* 3
§ 2. — *Regionaal verloop* 3
§ 3. — *Actieve bevolking* 5

HOOFDSTUK II. — WERKGELEGENHEID 9

§ 1. — *Statistische bronnen* 9
§ 2. — *Analyse der werkgelegenheid* 9
1. — Burgerlijke arbeidskrachten en bezoldigde arbeidskrachten 9
2. — Aan de maatschappelijke zekerheid onderworpen arbeidskrachten . . 10
a) Volgens kunne 12
b) Volgens aard van het beroep 12
c) Per streek 12
d) Per economische sector 12
e) Volgens belangrijkheid der ondernemingen 13
§ 3. — *Verloop der werkgelegenheid* 14
1. — Werkgelegenheidspolitiek 14
2. — Globaal verloop 15
3. — Verloop per bedrijfstak 15

HOOFDSTUK III. — WERKLOOSHEID 19

§ 1. — *Statistische bronnen en reglementering* 19
1. — Statistieken 19
2. — Reglementering en vergoeding 19
§ 2. — *Analyse van de werkloosheid* 20
1. — Naar leeftijd 20
2. — Naar kunne 20
3. — Volgens duur 21
4. — Per streek 21
5. — Volgens bedrijfstak en vakbekwaamheid 22
§ 3. — *Verloop van de werkloosheid* 23
1. — Algemene evolutie 23
2. — Vergelijking met 1949 25
3. — Evolutie gedurende het jaar 29

Blz.

TWEEDE DEEL : Productie van goederen en diensten

HOOFDSTUK ÉÉN. — LANDBOUW EN VISVANGST 33

Afdeling I. — Landbouw 33

§ 1. — *Landbouwpolitiek* 33
§ 2. — *Landbouwproductie tijdens het teeltjaar* 1949/'50 35
1. — Teelten 35
A. — Bebouwde oppervlakte 35
B. — Opbrengst 37
a) Graan- en meelgewassen 38
b) Voor het zaad verbouwde peulgewassen 39
c) Nijverheidsplanten 39
d) Wortelplanten en knolgewassen 40
e) Weiden en grasland 41
f) Grasachtige voedergewassen 41
2. — Bossen en vijvers 41
3. — Veestapel 42
§ 3. — *Buitenlandse handel in landbouwproducten* 43
§ 4. — *Landbouwverkoopprijzen en -productiekosten* 46
1. — Landbouwprijzen 46
2. — Tuinbouwprijzen 47
§ 5. — *Mechanisatie en landbouwkrediet* 48

Afdeling II. — Zeevisserij 49

HOOFDSTUK II. — INDUSTRIE 51

Afdeling I. — Algemeen overzicht van de industriële productie 51

Afdeling II. — Productieverloop per bedrijfstak 53

§ 1. — *Energie* 53
1. — Steenkolen 53
2. — Electriciteit 56
3. — Cokes en gas 57
a) Cokes 57
b) Gas 59
§ 2. — *Metaalindustrie* 62
1. — IJzer- en staalnijverheid 62
2. — Industrie der non-ferro metalen 64
§ 3. — *Metaalverwerkende nijverheid* 68
§ 4. — *Scheikundige nijverheid* 71
1. — Minerale scheikundige producten 72
2. — Petroleum en organische chemicaliën 73
3. — Diverse chemicaliën 74
§ 5. — *Bouw- en bouwstoffennijverheid* 75
1. — Bouwnijverheid 75
2. — Industrie der bouwmaterialen 76
a) Cement 76
b) Glas 77
c) Steengroeve-producten 78
d) Kalk, kalksteen en kalkderivaten 78
e) Ceramische producten 79
f) Kleiproducten 79

Blz.

§ 6. — *Textielnijverheid* 80
1. — Spinnerijen en weverijen 81
a) Spinnerijen 81
b) Weverijen 83
2. — Bonneterie 85
§ 7. — *Voedingsnijverheid* 85
§ 8. — *Diamantnijverheid* 86
§ 9. — *Diverse industrieën* 87
1. — Leder 87
2. — Tabak 88
3. — Hout 89

HOOFDSTUK III. — VERKEER 91

§ 1. — *Vervoer per spoor* 91
A. — Spoorweg 91
1. — Infrastructuur 91
2. — Rollend materieel 91
3. — Vervoer 92
a) Goederen 92
b) Reizigers 94
4. — Spoorwegpolitiek 95
B. — Buurtspoorwegen 97
1. — Infrastructuur 97
2. — Rollend materieel 97
3. — Vervoer 97
4. — Buurtspoorwegpolitiek 98
§ 2. — *Binnenscheepvaart* 99
1. — Infrastructuur 99
2. — Vloot 99
3. — Vervoer 100
4. — Binnenscheepvaartpolitiek 102
§ 3. — *Wegvervoer* 103
1. — Infrastructuur 103
2. — Park 103
3. — Verkeer 104
4. — Wegennetpolitiek 105
§ 4. — *Zeescheepvaart* 106
1. — Scheepvaartlijnen 106
2. — Vloot 106
3. — Bedrijvigheid 107
4. — Staatsinterventie 108
§ 5. — *Havenbedrijvigheid* 108
1. — Haven van Antwerpen 108
2. — Haven van Gent 110
3. — Haven van Brussel 111
§ 6. — *Luchtvervoer* 111
1. — Infrastructuur en net 111
2. — Park 112
3. — Activiteit 112
4. — Luchtvaartpolitiek 113

HOOFDSTUK IV. — DISTRIBUTIE 115

§ 1. — *Indeling der distributieondernemingen* 115
1. — Handelsondernemingen 115
a) Aantal handelsondernemingen 115
b) Personeel 118

Blz.

2. — Bedrijvigheid der vreemdelingen in de distributiesector 119
a) Geografische spreiding 120
b) Uitgeoefende bedrijvigheid 120
3. — Leurhandel 120
§ 2. — *Oprichting en opheffing van distributieondernemingen* 122
1. — Handelsregister. 122
2. — Evolutie der handelsvennootschappen 123
3. — Faillissementen en faillissementsvoorkomende akkoorden 124
§ 3. — *Omzetcijfers* 125
1. — Verkoop van voedingswaren 125
2. — Ontvangsten van het Zegel en van de met het Zegel gelijkgestelde taxes 126
§ 4. — *Krediet aan de distributie* 127

HOOFDSTUK V. — TOERISME 129

§ 1. — *Economisch belang van het toerisme* 129
1. — Werkgelegenheid en werkloosheid 129
2. — Investeringen 130
3. — Deviezenaanbreng 131
§ 2. — *Toeristische bedrijvigheid* 133
1. — Financiële resultaten van het hotelbedrijf 133
2. — Invloed op het verkeer 135
§ 3. — *Sociaal toerisme* 138
1. — Transport tegen verminderde prijzen 138
2. — Logementsverschaffing tegen billijke prijzen 139
3. — Vacantiespreiding. 139
4. — Sparen voor de vacantie 139

DERDE DEEL : Financiën, geld en krediet

HOOFDSTUK ÉÉN. — OVERHEIDSFINANCIËN 143

Afdeling I. — Staatsfinanciën 143

§ 1. — *Algemene budgetaire toestand* 143
1. — Gewone begroting 144
a) Ontvangsten 144
b) Uitgaven 145
2. — Buitengewone begroting 147
a) Ontvangsten 147
b) Uitgaven 147
§ 2. — *Fiscale politiek* 149
1. — Directe belastingen 149
2. — Douane- en accijnsrechten 149
3. — Registratie-, successie- en zegelrechten 150
§ 3. — *Belastingontvangsten* 151
1. — Directe belastingen 152
2. — Douane- en accijnsrechten 152
3. — Registratierechten 153
§ 4. — *Evolutie der Staatsschuld* 154
1. — Geconsolideerde schuld 155
2. — Schuld op halflange termijn 156
3. — Kortlopende schuld 156
4. — Tegoed van particulieren op postrekening 157
5. — Last van de Staatsschuld 157

Blz.

AFDELING II. — PROVINCIALE EN GEMEENTELIJKE FINANCIËN 158

§ 1. — *Provinciale financiën* 158
1. — Inkomsten der provinciën 158
2. — Uitgaven der provinciën 160
§ 2. — *Gemeentefinanciën* 161
1. — Inkomsten der gemeenten 161
a) Gewone ontvangsten 162
b) Ontvangsten van uitzonderlijke aard 163
c) Kredieten en toelagen voor buitengewone uitgaven 164
2. — Uitgaven der gemeenten 164
3. — Schuld der steden en gemeenten 165

HOOFDSTUK II. — GELD EN KREDIET 167

AFDELING I. — ALGEMEEN OVERZICHT EN MONETAIRE POLITIEK 167

AFDELING II. — MONETAIRE TOESTAND 168

§ 1. — *Bankwezen en voornaamste technische muntdekkingselementen* 168
1. — Nationale Bank van België 168
a) Algemeen overzicht 168
b) Goud- en deviezendekking 169
c) Maatregelen van de Nationale Bank en het Belgisch-Luxemburgs Instituut voor de Wissel, van het tweede halfjaar af, om goud- en deviezenafvloeiing tegen te gaan 172
d) Krediet aan het binnenland 173
1. — Krediet aan de Overheid 173
2. — Krediet aan het particulier bedrijfsleven 174
e) Kredietbeperkende maatregelen 175
2. — Particuliere banken 175
a) Evolutie gedurende het eerste halfjaar 177
b) Evolutie tijdens het tweede halfjaar 178
c) Bankreglementering 179
§ 2. — *Globaal aan de economie toegekend krediet* 179
§ 3. — *Geldvoorraad* 181
a) Evolutie van de geldvoorraad 181
b) Samenstelling van de geldvoorraad 184
c) Omloopsnelheid van het geld 184

AFDELING III. — DAGGELDMARKT, KAPITAALMARKT, EFFECTENMARKT 185

§ 1. — *Daggeldmarkt* 185
1. — Inrichting 185
a) Aanbod 185
b) Vraag 186
2. — Evolutie der daggeldmarkt in 1950 186
§ 2. — *Kapitaalmarkt* 188
1. — Algemene Spaar- en Lijfrentekas 189
2. — Andere parastatale kredietinstellingen 190
A. — Herdiscontering- en Waarborginstituut 190
a) Herdisconto-kredieten 191
b) Markt van het « privaatdisconto » 191
c) Daggeldmarkt 191
B. — Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid 191
a) Gewone kredieten 192
b) Kredieten door bijzondere wetten geregeld 192

Blz.

C. — Centraal Bureau voor Hypothecair Krediet 193
a) Gewone sector 193
b) Herstelkredieten 193
D. — Nationaal Instituut voor Landbouwkrediet 194
E. — Nationale Kas voor Beroepskrediet 194
3. — Hypothecaire inschrijvingen 195
4. — Openbare kapitaalmarkt 195
a) Uitgiften van leningen door de Overheid en Openbare instellingen . 195
b) Uitgiften door Belgische en Kongolese nijverheids- en handelsvennootschappen 196
§ 3. — *Effectenbeurzen* 199
1. — Niet vast renderende waarden 199
2. — Vast renderende waarden 202

VIERDE DEEL : Prijzen en inkomens

HOOFDSTUK ÉÉN. — PRIJZEN 207

Afdeling I. — Prijspolitiek 207

§ 1. — *Eerste phase* 207
§ 2. — *Tweede phase* 208
1. — Beïnvloeding van vraag en aanbod 209
2. — Beïnvloeding door psychologische en reglementeringsmaatregelen . . . 210
§ 3. — *Prijssubsidies* 212

Afdeling II. — Evolutie der prijzen 213

§ 1. — *Wereldprijzen* 213
§ 2. — *Belgische groothandelsprijzen* 214
1. — Algemene evolutie 214
2. — Evolutie per groep van producten 217
3. — Evolutie naar de graad van verwerking der nijverheidsproducten . . . 217
4. — Evolutie van de prijzen der ingevoerde en der inlandse producten . . 219
§ 3. — *Kleinhandelsprijzen* 223

HOOFDSTUK II. — INKOMENS 225

Afdeling I. — Bezoldigingen 225

§ 1. — *Bedrijvigheid van de instellingen belast met het bestuderen en het vaststellen der bezoldigingen* 225
§ 2. — *Looneisen en -overeenkomsten* 225
§ 3. — *Verloop der bezoldigingen* 229
1. — Bronnen en definities 229
2. — Vergelijking met de vooroorlogse periode 230
3. — Algemene evolutie 230
4. — Ontleding der bezoldigingen 231
a) Naar kunne 231
b) Volgens streek 233
c) Volgens sociale toestand 234
d) Volgens graad van geschooldheid 234
e) Volgens belangrijkheid der ondernemingen 235
f) Volgens bedrijfstak 235
5. — Spreiding der bezoldigingen volgens bedrijfstak 236

Blz.

§ 4. — *Sociale voordelen* 237
1. — Toepassingsgebied van de maatschappelijke zekerheid 237
2. — Wijzigingen aan de sociale voordelen 237
3. — Verdeling van de sociale lasten 240
A. — Algemeen stelsel voor werklieden en bedienden 240
a) Bijdragen 240
b) Incidentie 241
B. — Speciale stelsels 242
4. — Internationale akkoorden 243

AFDELING II. — INKOMSTEN UIT KAPITAAL 243

§ 1. — *Algemeen overzicht* 243
§ 2. — *Analyse volgens localisatie en aard van bedrijvigheid der vennootschappen* . . . 244
1. — Volgens localisatie der vennootschappen 244
2. — Volgens aard van bedrijvigheid der vennootschappen 245

VIJFDE DEEL : Investeringen en verbruik

HOOFDSTUK ÉÉN. — INVESTERINGEN 251

AFDELING I. — ALGEMENE KENMERKEN DER INVESTERINGEN GEDURENDE 1950 . . 253

AFDELING II. — VERDELING VAN DE INVESTERINGEN 253

§ 1. — *Nijverheid* 253
1. — Energie 254
a) Steenkolenmijnen 254
b) Electriciteit 255
c) Cokes en Gas 255
2. — Metaalnijverheid 255
3. — Metaalverwerkende nijverheid 255
4. — Scheikundige nijverheid 256
5. — Petroleumnijverheid 256
6. — Bouwbedrijf en bouwstoffennijverheid 256
7. — Textielnijverheid 256
8. — Voedingsnijverheid 257
9. — Andere industrieën 257
§ 2. — *Verkeer* 257
1. — Vervoer per spoor 257
a) Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen 257
b) Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen 258
c) Stedelijk vervoer 259
2. — Scheepvaart 259
a) Zeevaart 259
b) Binnenscheepvaart 259
3. — Wegvervoer 260
4. — Luchtvervoer 260
5. — Telegraaf en telefoon 261
6. — Posterijen en postchecks 261
7. — Radio-omroep 261
§ 3. — *Verkeerswegen* 261
1. — Wegen 261
2. — Waterwegen 262
§ 4. — *Gebouwen* 263
1. — Openbare gebouwen 263
2. — Particuliere gebouwen 264

Blz.

§ 5. — *Volksgezondheid* 265
§ 6. — *Landsverdediging* 266

HOOFDSTUK II. — VERBRUIK 267

AFDELING I. — DE VERBRUIKSINDEXCIJFERS 267

§ 1. — *Verkoop van verbruiksgoederen* 267
§ 2. — *Verbruik per goederengroep* 272
1. — Voedingswaren 272
2. — Dranken en tabakswaren 273
3. — Kleding en schoeisel 273
4. — Andere producten 274

AFDELING II. — CONSUMPTIEF KREDIET 274

ZESDE DEEL : Buitenlandse economische betrekkingen

HOOFDSTUK ÉÉN. — BUITENLANDSE HANDEL VAN DE BELGISCH-LUXEMBURGSE ECONOMISCHE UNIE 277

AFDELING I. — ALGEMENE EVOLUTIE VAN DE SPECIALE HANDEL 277

AFDELING II. — SPECIALE HANDEL PER GOEDERENGROEP 284

§ 1. — *Algemeen overzicht* 284
§ 2. — *Invoer* 293
1. — Voedingswaren 293
a) Graangewassen en derivaten 293
b) Andere voedingswaren en dranken 294
2. — Grondstoffen 295
a) Ertsen en metalen 295
b) Textielstoffen 296
c) Andere grondstoffen 297
3. — Fabrikaten 298
a) Textielwaren 298
b) Metaalwaren 299
c) Andere fabrikaten 300
§ 3. — *Uitvoer* 301
1. — Voedingswaren 301
2. — Ruwe stoffen 303
3. — Fabrikaten 304
a) Textielwaren 304
b) Metaalwaren 306
c) Overige fabrikaten 308

AFDELING III. — SPECIALE HANDEL NAAR LAND VAN HERKOMST EN LAND VAN BESTEMMING 309

§ 1. — *Landen van herkomst* 309
§ 2. — *Landen van bestemming* 311

AFDELING IV. — HANDELSBALANS 316

AFDELING V. — BETALINGSBALANS 321

§ 1. — *Lopende transacties* 324
§ 2. — *Transacties op de kapitaalrekening* 326
§ 3. — *Dekking van het globaal saldo* 327

HOOFDSTUK II. — INTERNATIONALE ECONOMISCHE SAMENWERKING . 329

AFDELING I. — ECONOMISCHE SAMENWERKING IN HET KADER VAN HET « EUROPEAN RECOVERY PROGRAM » (E. R. P.) 329

§ 1. — *Activiteit van de Organisatie voor Europese Economische Samenwerking* . . . 329
§ 2. — *Omvang en aanwending van de Amerikaanse hulp aan België* 333

AFDELING II. — BELGISCH-NEDERLANDS-LUXEMBURGSE ECONOMISCHE UNIE . . . 338

§ 1. — *Evolutie der onderhandelingen* 338
§ 2. — *Economische toestand van het Groothertogdom Luxemburg* 341
1. — Productie 341
2. — Financiën en prijzen 343
§ 3. — *Economische toestand van Nederland* 343
1. — Algemene evolutie 343
2. — Productie en werkgelegenheid 344
3. — Buitenlandse handel 346
4. — Financiën 347
5. — Prijzen 348

AFDELING III. — SCHUMAN-PLAN 348

ZEVENDE DEEL : De economie van Belgisch-Kongo en Ruanda-Urundi

AFDELING I. — BEVOLKING 353

§ 1. — *Inlandse bevolking* 353
§ 2. — *Niet-inlandse bevolking* 353

AFDELING II. — PRODUCTIE 354

AFDELING III. — TRANSPORT 355

AFDELING IV. — BUITENLANDSE HANDEL 355

§ 1. — *Uitvoer* 357
1. — Per goederencategorie 359
2. — Per land van bestemming 362
§ 2. — *Invoer* 363
1. — Per goederencategorie 364
2. — Per land van herkomst 365

AFDELING V. — FINANCIËN 366

§ 1. — *Begrotingen* 366
1. — Gewone begroting 366
2. — Buitengewone begroting 367
§ 2. — *Geld en krediet* 368
§ 3. — *Emissies* 369

AFDELING VI. — PRIJZEN 370

Lijst der statistische tabellen 373
Lijst der grafieken 379
Trefwoordenregister 381
Inhoudstafel 389